Incipit plogus in euglio Mathei. a beato Ier. edit.

Matheus cognomento levi cum vocatio ad dnm ex publicanis actib; fuit. euglm scpsit ebreo sermone in iudea primus duor magistror x pncipia expmens. uni cui pma circucisio in carne. alteri cui sedm cor electio fuit. Sicq; qterdenario nuo triformit posito pncipiu a credendi fide in electionis tps porrigens. x ex electione usq; in transmigrationis diem dirigens. atq; a transmigratione die usq; in xpm definiens. decursa aduent dni ostendit generationem.

Plog in marc.

Marc euglista dei et petri in baptismate filius x in diuino sermone discipls. qui e leuitic. euglm greco sermone in italia scpsit ostendens in eo qd gnri suo deberet x xo. Na initio pphetice exclamationis instituens. initiu euglice pdicationis ordine leuitice electionis ostendit. pdicans emissu iohm filiu zacharie in uoce angli annuntiantis ubi caro e factu. 7 corp dni p oia uerbu diuine uocis animatu. ut uise caro uerbu xpi [illegible] consonantib; pdicat inuenire. A baptismo dni pdicere dm in eo [illegible] deserti ieiunium [illegible] temptationem [illegible] congregationem bestiarum x ministeriu [illegible] pungens ptulit. ut nec auctoritatem facti de[illegible] plenitudine n negaret. Denuq; post fidem pollicem amputasse dicit ut sacerdotio reprob haberet. Sz tantu consentiens fidei pdestinata potuit electio. ut nec sic in ope uerbi pderet. qd p meruerat in gne. Na alexandrie eps fuit. cuius singula opus scire 7 euglii dicta in se disponere x disciplina legis agnoscere. 7 diuina in dno carnis natura intelligere. Ibiq; octavo neronis anno mortuus 7 sepult e.

Plog in luc.

Lucas siriis antiocensis arte medic. disciplis aplor postea paulu secut. usq; ad passione ei seruiens dno sine crimine. pt math et marcu sco instigante spu in achaia scpsit euglm. Cum eet iaq;

ordo euangelice dispositionis exposcit. Ea igitur maxime necessitas labo-
ris fuit, ut primum grecis fidelibus ne in iudaicis attenti fabulis in solo
legis desiderio tenerentur. neue hereticis fabulis stultis sollicitationibus seducti exciderent a ue-
ritate. dehinc ut in principio euangelii natiuitate iohannis presumpta. cui scri-
beret indicaret. contestans in se completa esse que erant a pleriisque presump-
tuose inchoata. Huic luce non inmerito et scribendorum actuum aposto-
lorum data est in potestate illi cui omnia ubi languentis arte sit medicina.
Hic neque uxorem umquam habens neque filios. septuaginta et quattuor
annorum obiit in bithinia plenus spiritu sancto. **Prologus in euangelio iohannis.**

Iohannes apostolus et euangelista uirgo electus a deo. quem de nuptiis uolentem
nubere uocauit. post omnes euangelium scripsit in asia. postquam scripserat a-
pocalypsim in pathmos insula. Cui uirginitatis duplex testimonium
in euangelio datur. quia et pre ceteris dilectus a deo dicitur. et huic matrem suam de
cruce commendauit. ut uirginem uirgo seruaret. Denique manifestans in euan-
gelio quod erat ipse. opus incorruptibilis uerbi solus inchoans uerbum carnem
factum esse. nec lumen a tenebris conprehensum fuisse testatur. primum signum
ponens quod in nuptiis fecit deus. ut ueteribus inmutatis. noua omnia que a
christo instituuntur appareant. Itaque cum in principio canonis incorrupti-
bile principium erat in genesi. et incorruptibilis finis redderetur per uirginem
in apocalipsi dicente christo. ego sum alpha et omega. Et hic est iohannes qui sciens superuenisse
se diem recessus sui. conuocatis discipulis suis in epheso. descendit in
defossum sepulture sue locum. facta oratione. et positus est ad patres suos.
sexagesimo .viii. anno a passione domini. tam extraneus a dolore mortis.
quam alienus a corruptione carnis. Qui in euangelio pro utile est desiderantibus
deum. sic prima uel media uel perfecta cognoscere. ut et opus euangelii et di-
lectionem dei in carne nascentis per uniuersa legentes intellegant.
atque in eo id in quo adprehensi sunt. et adprehendere expetunt recognoscant.

Unū ex q̄ttuor euglistar̄ dictis euglm̄ elaborat̄ studio co
posuit Ammonii alexandrini. q̄ canonū q̄ euglii fert in
uentor. hoc eusebii cesariensis in ep̄la p̄scripta editionis q̄ memora
tos euglii canones edidit. p̄stat uir inuictus studiū carpiano
scripsit. Ut dr̄ pat̄ ieronimi monimēta de illius ingenii
instruens theophili expositiones. hec ei laudē dicit. Theophilus
antiocene eccl'e septim̄ p̄ petrū ap̄lm ep̄s. iiii. euglistar̄ in unū op̄
dicta cōpingens. ingenii sui nob̄ monumēta dimisit.

Beat̄ q̄ aug̃ in s'c'do d' concordia euglistar̄. quo dea usū ē ex diuisē
dictis. unā narrationē faciens unqd. h' exemplo siue ut aliqs fa
ctū ē siue ab aliorū commodi fieri posset. uidetur unusqsq; ex inacti
fieri posse. Et ig̃ exemplo & p̄suasu. n̄ nulli fortasse unā ex q̄ttuor
narrationē p̄struxere. At uō h' op̄i q̄s auctor immo ordinator
extiterit. nich' mi ē ignotare. Et eni tā u̇ba q̄ sententie. n̄ n̄ eu
glistar̄ sunt. Mathei nāq; dictis. reliquor̄ tn̄ excerta q̄d cuilib;
p̄qrenti facile ē cognitu. arte nim magisq; breuitate mutan
da inueniuntur. Ut ergo absq; scrupulo studiosi mens secura p̄sit
hoc uti uolumine. sententias euglistar̄ p̄sonas. litteris impositis
differentie causa iudico debe discerni. uidelicet p̄. K. litterā
marcū. p̄. M. math. p̄. A. aquilā sūmū euglistā. p̄. L. uitulū.
Cautū sit itaq; p̄occupationis & recapitulationis regulas. nec
n̄ q̄ plures alias de q̄b; doctor aug̃ in concordia euglistar̄ docet.
huic op̄i sepe applicare oportere.

Quoniam quidem multi conati sunt ordinare. Expositio prologi sancti ieronimi quem fecit super lucam.

narrationem que in nobis complete sunt rerum sicut tradiderunt nobis qui ab initio ipsi uiderunt et ministri fuerunt sermonis. uisum est et mihi assecuto a principio omnia diligenter ex ordine tibi scribere optime theophile ut agnoscas eorum uerborum de quibus eruditus es ueritatem. Ambrosius et Beda. Multi non tam numerositate quam heresum diuersitate ut basilides et appelles temeraria presumptione conati sunt scribere de rebus in se saluti que in nobis a domino complete sunt et redundant. Quod redundat nulli deficit. et de completo nemo dubitat cum fidem effectus astruat. Itaque completum euangelium redundat per uniuersum mundum uniuersis fidelium rigans et confirmans. Conati sunt qui inceperunt nec perfecerunt qui suis uiribus non gratia dei que irrigat confidunt. Non conatus qui diuino spiritu res et dicta ministrante certa complet.. Beda. Qui ab initio tam corporeo quam mentis intuitu uiderunt res factas a domino et ministri fuerunt sermonis uerbo et exemplo docendo tradiderunt nobis. Non solum marcus et lucas auditu didicerunt que scribebant, sed et iohannes et matheus multa de infantia pueritia genealogia saluatoris aliis narrantibus didicerunt. Unde quod et cetera. Visum est mihi inquit et scribere spiritu sancto scilicet instigante cuius gratia geritur ut id quod bonum est nobis et bonum uideatur. Assecutum quod se non pauca dicit sed omnia. i. multa de quibus quod ad fidem legentium confirmandam crederet idonea scripsit. Theophilus interpretatur amans deum uel amatus a deo. Quisquis ergo amare deum siue a deo desiderat amari. obediat euangelio tamquam sibi scripto. Heretici noua promittunt. sed theophilo uerborum de quibus eruditus est ueritas exprimenda mandatur atque promittitur. Incipit liber primus euangeliorum ex quattuor euangelistis sanctorum autoritate concordatus. Cap. I.

In principio erat uerbum et uerbum erat apud deum et deus erat uerbum. hoc erat in principio apud deum. Omnia per ipsum facta sunt et sine ipso factum est nichil. quod factum est in ipso uita erat. Et uita erat lux hominum

et lux in tenebris lucet. & tenebre eam non comprehenderunt. Capitulo .II. 3. d.

Fuit in diebus herodis regis iudee sacerdos quidam nomine zacharias nom of
de uice abia. & uxor illi de filiabus aaron. Erant autem iusti am- elisabeth.
bo ante deum. incedentes in omnibus mandatis & iustificationibus domini
sine querela. Et non erat illis filius eo quod elisabeth esset sterilis. et
ambo processissent in diebus suis. Factum est autem cum sacerdotio fun-
geretur in ordine uicis sue ante deum secundum consuetudinem sacerdotii
sorte exiit ut incensum poneret. ingressus in templum domini. & omnis mul-
titudo populi erat orans foris hora incensi. Apparuit autem illi an-
gelus domini stans a dextris altaris incensi. Et zacharias turbatus est
uidens. & timor irruit super eum. Ait autem ad illum angelus. Ne timeas
zacharia quoniam exaudita est deprecatio tua. et uxor tua elisabeth
pariet tibi filium. & uocabis nomen eius iohannem. Et erit tibi gaudium et exulta-
tio. & multi in natiuitate eius gaudebunt. Erit enim magnus coram domino.
et uinum et siceram non bibet. & spiritu sancto replebitur ex utero adhuc ma-
tris sue. Et multos filiorum israel conuertet ad dominum deum ipsorum. et ipse pre-
cedet ante illum in spiritu & uirtute elie. ut conuertat corda patrum in filios.
et incredibiles ad prudentiam iustorum. parare domino plebem perfectam.
Et dixit zacharias ad angelum. Unde hoc sciam. Ego enim sum senex &
uxor mea processit in diebus suis. Et respondens angelus dixit ei. Ego
sum gabriel qui adsto ante deum. et missus sum loqui ad te & hec tibi euangeliza-
re. Et ecce eris tacens & non poteris loqui usque in diem quo hec fiant. pro eo quod
non credidisti uerbis meis que implebuntur in tempore suo. Et erat plebs
expectans zachariam. & mirabantur quod tardaret ipse in templo. Egres-
sus autem non poterat loqui ad illos. & cognouerunt quod uisionem uidisset
in templo. et ipse erat innuens eis. & permansit mutus. Et factum est
ut impleti sunt dies officii eius abiit in domum suam. Post hos autem

dies concepit elisabeth uxor eius. et occultabat se mensibus quinque dicens
quia sic fecit mihi dominus in diebus quibus respexit auferre obprobrium meum inter
homines. In mense autem sexto missus est angelus
gabriel a deo in ciuitatem galilee cui nomen nazareth ad uirginem despon
satam uiro cui nomen erat ioseph de domo dauid. et nomen uirginis maria.
Et ingressus angelus ad eam dixit. Aue gratia plena dominus tecum. benedicta tu
in mulieribus. Que cum audisset turbata est in sermone eius. et cogitabat
qualis esset ista salutatio. Et ait angelus ei. Ne timeas maria. inuenisti
enim gratiam apud deum. Ecce concipies et paries filium et uocabis nomen eius
iesum. hic erit magnus et filius altissimi uocabitur. et dabit illi dominus deus
sedem dauid patris eius. et regnabit in domo iacob in eternum. et regni eius non erit
finis. Dixit autem maria ad angelum. Quomodo fiet istud. quoniam uirum non co
gnosco. Et respondens angelus dixit ei. Spiritus sanctus superueniet in te. et
uirtus altissimi obumbrabit tibi. Ideoque quod nascetur ex te sanctum uocabitur
filius dei. Et ecce elisabet cognata tua et ipsa concepit filium in senectu
te sua. et hic mensis est sextus illi que uocatur sterilis. quia non erit impossibile
apud deum omne uerbum. Dixit autem maria ad angelum. Ecce ancilla domini
fiat mihi secundum uerbum tuum. Et discessit angelus ab illa. Exurgens
autem maria in diebus illis abiit in montana cum festinatione in ciui
tatem iuda. Et intrauit in domum zacharie et salutauit elisabet.
Et factum est ut audiuit salutationem marie elisabet. exultauit in
fans in utero eius. et repleta est spiritu sancto elisabet. et exclamauit uoce ma
gna et dixit. Benedicta tu inter mulieres. et benedictus fructus uentris
tui. Et unde hoc mihi ut ueniat mater domini mei ad me. Ecce enim ut
facta est uox salutationis tue in auribus meis exultauit in gaudio
infans in utero meo. Et beata que credidit quoniam perficientur ea que di
cta sunt ei a domino. Et ait maria. Magnificat anima mea dominum. et exulta

uit sp̄s meus in dō salutari meo. Quia respex̄ humilitatē ancille
sue. ecce enī ex hoc beatā me dicent oēs generationes. Quia fec̄ m̄ ma
gna qui potens ē. ꝛ scm̄ nomē eī. Et misericordia eī a ꝓgenie ī ꝓge
nies timentib; eū. Fec̄ potentiā in brachio suo. dispsit sup̄bos mēte
cordis sui. Deposuit potentes de sede. ꝛ exaltauit humiles. Esurientes
impleuit bonis. ꝛ diuites dimisit inanes. Suscep̄ isrl̄ puer͡ suū
recordat̄ mīe sue. Sic locut̄ ē ad patres nr̄os abrahā ꝛ semini eī
in scl̄a. Mansit aut̄ maria cū illa quasi mensib; trib; ꝛ reūsa ē in
domū suā.

Elisabet aut̄ impletū ē tēp̄ pariendi ꝛ pep̄it filiū. Et audier̄ ui
cini ꝛ cogn̄ eī qa magnificauit dn̄s mīam suā cū illa. ꝛ cogratula
bant̄ eī. Et factū ē in die octauo uener̄ circūcidere puer͡ ꝛ uocabāt
nōe patris sui zachariā. Et respondens mat̄ eī dix̄. Nequaq̄ sz uo
cabitur ioh̄s. Et dixer̄ ad illā. qa nemo ē in cognatiōe tua qui
uocet̄ hoc nōe. Innuebāt aūt patri eī quē uellz uocari eū. Et postu
lans pugillarē scripsit dicens. ioh̄s ē nomē eī. Et mirati sunt uni
uersi. Apertū ē aūt illico os zacharie ꝛ solutū ē uinculū lingue
eī ꝛ loquebat̄ recte bndicens dm̄. Et fact̄ ē timor sup̄ oēs uici
nos eoꝝ. ꝛ sup̄ oīa montana iudee diuulgabant̄ oīa uerba hec.
Et posuer̄ oēs qui audier̄ in corde suo dicentes. quis putas puer
iste erit. Et enī manus dn̄i erat cū illo. Et zacharias pat̄ eī implet̄
ē spū scō ꝛ ꝓphetauit dicens. Bndict̄ dn̄s ds̄ isrl̄ qa uisitauit
ꝛ fec̄ redemptionē plebis sue. Et erex̄ cornu salutis in domo dauid
pueri sui. Sic locut̄ ē p̄ os scōꝝ qui a sclō sunt ꝓphetaꝝ eī. Salutē ex
inimicis nr̄is ꝛ de manu oīm qui oder̄ nos. Ad faciendā mīam cū
patrib; nr̄is ꝛ memorari testamenti sui scī. Iusiurandū qd iurauit
ad abrahā patrē nr̄m daturū se nob. ut sine timore de manu

inimicorum nostrorum liberati serviamus illi. In sanctitate et iustitia coram
ipso omnibus diebus nostris. Et tu puer propheta altissimi vocaberis preibis
ante faciem domini parare vias eius. Ad dandam scientiam salutis
plebi eius in remissionem peccatorum eorum. Per viscera misericordie
dei nostri in quibus visitavit nos oriens ex alto. Illuminare his qui in
tenebris et umbra mortis sedent ad dirigendos pedes nostros in viam
pacis. Puer autem crescebat et confortabatur spiritu. et erat in desertis
usque in diem ostensionis sue ad israel.

Liber generationis ihesu christi filii david filii abraham. Abraham genuit
ysaac. Ysaac autem genuit iacob. Iacob autem genuit iudam et fratres eius.
Iudas autem genuit phares et zaram de thamar. Phares autem genuit esron.
Esron autem genuit aram. Aram autem genuit aminadab. Aminadab genuit
naason. Naason autem genuit salmon. Salmon autem genuit booz de
raab. Booz autem genuit obed ex ruth. Obed autem genuit iesse. Iesse autem
genuit david regem. David autem rex genuit salomonem ex ea que fuit
urie. Salomon autem genuit roboam. Roboam autem genuit abiam. Abia
autem genuit asa. Asa autem genuit iosaphat. Iosaphat autem genuit ioram.
Ioram autem genuit oziam. Ozias autem genuit ioatham. Ioatham autem genuit achab.
Achaz autem ezechiam. Ezechias autem genuit manassem. Manasses autem ge
nuit ammon. Ammon autem genuit iosiam. Iosias autem genuit iechoni
am et fratres eius in transmigratione babilonis. Et post transmigrationem babi
lonis iechonias genuit salathiel. Salathiel autem genuit zorobabel.
Zorobabel autem genuit abiud. Abiud autem genuit eliachim. Elia
chim autem genuit azor. Azor autem genuit sadoc. Sadoc autem genuit eli
achim. Eliachim autem genuit eliud. Eliud autem genuit eleazar. Elea
zar autem genuit mathan. Mathan autem genuit iacob. Iacob autem genuit
ioseph virum marie de qua natus est ihesus qui vocatur christus.

Habraam aū fuit fili thare. q fuit nachor. q fuit seruch. q fu
it ragau. q fuit phalec qui fuit eber. q fuit sale q fuit caynan.
q fuit arfaxat. q fuit sem. q fuit noe qui fuit lamec. q fuit ma
tusale. q fuit enoch. q fuit iaret q fuit malaleel. q fuit caynā
qui fuit enos. q fuit seth q fuit adā q fuit dī. Mathᵉs. Oēs g̃
generationes ab abrahā usq; ad dauit generationes q̄ttuordecī. M. E.
xp̄i aū generatio sic erat. Cū eēt desponsata mat̄ ei maria ioseph
ante q̄ cōuenirēt inuenta ē in utero habens de spū scō. M. Ioseph
aū uir ei cū eēt iustus & nollet eā traducē. uoluit occulte dimit
tere eā. Hec aū eo cogitante. ecce angls dnī in sompnis apparuit ei
dicens. Ioseph fili dauid noli timere accipe mariā coniugem
tuā. qd enī in ea natū ē de spū scō ē. Pariet aū filiū & uocab no
mē ei ihm. Ipē enī saluū faciet pp̄lm suū a peccatis eor. Hoc aū
totū factū ē. ut adimpleret qd dictū ē a dnō p pp̄hā dicentem.
habebit Ecce ūgo ccipiet in utero & pariet filiū & uocabit nom ei emanu
el. q ē interptatū nobiscū ds. Exurgens aū ioseph a sonno fec sic p maria
cepit ei angls dnī. & accep coniugē suā. & n̄ cognoscebat eā donec
peperit filiū suū p̄mogenitū. & uocauit nom ei ihm. Luc.
Factū ē aū indieb; illis exiit edictū a cesare augusto. ut descr
beret uniusus orb. Hc descriptio p̄ma facta ē a p̄side syrie cirino.
Et ibant oēs ut p̄fiterent singuli in suā ciuitatē. Ascendit aū
& iosep a galilea de ciuitate nazaret in iudeā ciuitatē dauid
que uocatur betleem eo qd eēt de domo & familia dauid. ut p
fiteret cū maria desponsata sibi uxore p̄gnāte. L. M. Factū ē
aū cū eēnt ibi. inpleti sūt dies ut pareret. & peperit filiū suū p
mogenitū. Et pannis eū inuoluit & reclinauit eū in presepio.
qa n̄ erat ei locus in diuersorio. L. Et pastores erāt in regione

eade uigilantes. et custodientes uigilias noctis sup gregem suum.
Et ecce angls dni astitit iuxta illos. 7 claritas dei circu fulsit illos.
et timuer timore magno. Et dix illis angelus. Nolite timere.
ecce enim euangelizo uob gaudiu magnu qd erit oi pplo. qa natus e
uob hodie saluator qi e xps dns in ciuitate dauid. Et hoc uobis
signu. Inuenietis infante pannis inuolutu. et positu in psepio.
Et subito facta e cu angelo multitudo militie celestis laudantiu
dm et dicentiu. Gla in excelsis deo. et in tra pax hoib; bone uolun
tatis. Et factu e ut discessert angli ab eis in celu. pastores loque
bant ad inuice. Transeam usq; betleem. 7 uideam hoc uerbu
qd factu e. qd fec dns. et ostendit nob. Et uener festinantes. et
inuener maria 7 ioseph. et infante positu in psepio. Videntes
aut cognouer de ubo qd dictu erat illis de puero hoc. Et oes qui
audierat mirati sut. et de his que dicta erat a pastorib; ad ipsos.
Maria aut conseruabat oia uerba hec coferens in corde suo. Et re
uersi sut pastores glorificantes. et laudantes dm in oib; que au
dierat. et uiderat sic dictu e ad illos.

Cm. Et postq consumati sut dies octo ut circucideret puer uocatu e
nom ei ihs. qd uocatu e ab angelo prius q in utero cociperet. Et pt
.C. qua impleti sut dies purgationis marie sedm lege moysi. tulerut
illu in ierusale ut sisterent eu dno. i. offerrent l' esecarent. sicut
scriptu e in lege dni. qa oe masculinu adaperiens uulua scm
dno uocabit. Et ut darent hostia sedm qd dictu e in lege dni.
par turturu aut duos pullos colubaru. Et ecce ho erat in ihrlm
cui nom symeon. Et ho iste iustus et timoratus. expectans con
solatione isrl et sps scs erat in eo. Et responsu acceperat a spu sco
n uisuru se morte n pr uideret xpm dni. 7 uenit in spu in teplu.

Et cu inducerent pue4 ihm parentes ei ut facerent scdm csuetu
dine legis p eo. et ipse accep eu in ulnas suas. 7 bndix dm. et dixit.
Nc dimittis dne seruu tuu scdm uerbu tuu in pace. Quia uiderunt
oculi mei salutare tuu. qd parasti ante faciem oim populo4. Lumen
ad reuelatione gentiu. et gliam pleb tue isrl. Et erat pat ei et ma
ter mirantes sup his que dicebant de illo. Et bndix illis sime
on. Et dix ad maria matre ei. Ecce positus e hic in ruina et
in resurrectione multo4 in isrl. et in signu cui contradicet. Et tua
ipsius aiam ptransibit gladius. ut reuelent ex multis cordib
cogitationes. Et erat anna pphetissa filia phanuel. de tribu
aser. h processerat in dieb multis. et uixerat cu uiro suo annis
septe a uirginitate sua. Et hec uidua usq ad annos octogin
ta quattuor. q n discedebat de teplo ieiuniis 7 obsecrationib
seruiens dno nocte ac die. Et h ipsa hora supueniens cfite
bat dno 7 loquebat de illo oib q expectabant redeptione
ihrlm. Et ut pfecer oia scdm lege dni. reuersi st in galileam
in ciuitate suam nazareth.

Cu g nat e ihs in betleem iude in dieb herodis regis. ecce magi ab o
riente uener ierosolimam dicentes. Ubi e qui nat e rex iudeo4. Vidim
eni stella ei in oriente. 7 uenim adorare eu. Audiens au herodes rex
turbat e. et ois ihrosolima cu illo. Et cgregans oes pncipes sacerdotu
et scribas ppli sciscitabat ab eis ubi xps nasceret. ev. A. At illi dixer ei.
in bethleem iude. Sic eni scptu e p pphetam. Et tu betleem tra iuda
nequaq minima es in pncipib iuda. ex te eni exiet dux q regat pplm
meu isrl. ev. Tc herodes clam uocatis magis. didic ab eis tepus stelle
que apparuit eis. Et mittens illos in betleem dix. Ite et interrogate
diligent de puero. et cu inueneritis renuntiate m. ut et ego ueniens

F

adorē eū. Qui cū audissent regē abier. Et ecce stella quā uiderāt
inoriente antecedebat eos. usq; dū ueniens staret sup ubi erat pu
er. Videntes aūt stellā. gauisi sūt gaudio magno ualde. Et intrā
tes domū. inuener puer cū maria matre eius. Et pcidentes ado
rauer eū. Et apertis thesauris suis. optuler ei munera. aurū. thus.
et mirrā. Et responso accepto in somnis ne redirēt ad herodem
p aliā uiā reuersi sūt in regionē suā.

h. Qui cū recessissent. ecce angls dnī apparuit in somnis ioseph di
cens. Surge et accipe puer et matrē ei. & fuge in egiptū. et esto
ibi usq; dū dicā tibi. futurū ē enī ut herodes querat puer ad
pdendū eū. Qui cōsurgens accep puer et matrē ei nocte. & re
cessit in egiptū. et erat ibi usq; ad obitū herodis. ut inpleretur
qd dictū ē a dnō p pphā dicentē. Ex egipto uocaui filiū meū.

i. Tunc herodes uidens qm illusus eēt a magis. irat ē ualde. Et
mittens occidit oēs pueros q erāt in betleem. et in oīb; finib;
ei a bimatu & infra sedm tēp q exquisierat a magis. Tc adī
pletū ē qd dictū ē p ieremiā pphām dicentē. Vox in rama
audita ē. plorat' et ululatus mult'. rachel plorans filios suos
et noluit cōsolari qa n sūt.

k. Defuncto aūt herode. ecce apparuit angls dnī in somnis io
seph in egipto dicens. Surge et accipe puer & matrē ei. et
uade in trā isrl. Defuncti st enī q querebāt aīmā pueri. Qui
cōsurgens accep puer et matrē eius et ueñ in trā isrl. Audiens
aūt qd archelaus regnaret in iudea p herode patre suo. timu
it illuc ire. Et ammonit' in sōnis. secessit in partes galilee.
Et ueniens habitauit in ciuitatē que uocat' nazaret. ut ad
inplerēt qd dictū ē p pphas qm nazareus uocabit'.

Puer autem crescebat et confortabatur plenus sapientia et gratia dei erat in il .2.7. 15
lo. Et ibant parentes eius per omnes annos in ierusalem in die sollemni pasche.
Et cum factus esset annorum duodecim. ascendentibus illis ierosolimam.
secundum consuetudinem diei festi. consummatisque diebus cum redirent. reman
sit puer ihesus in ierusalem. et non cognoverunt parentes eius. existimantes autem
illum esse in comitatu. venerunt iter diei. et requirebant eum inter cognatos et no
tos. Et non invenientes regressi sunt in ierusalem requirentes eum. Et factum
est post triduum invenerunt illum in templo sedentem in medio doctorum audien
tem illos et interrogantem eos. L. M. R. Stupebant autem omnes qui eum audi
ebant super prudentia et responsis eius. et videntes admirati sunt. Luce. .M.
Et dixit mater eius ad illum. fili quid fecisti nobis sic. Ecce pater tuus et ego do
lentes querebamus te. Et ait ad illos. Et quid est quod me querebatis. Ne
sciebatis quia in his que patris mei sunt oportet me esse. Et ipsi non intel
lexerunt verbum quod locutus est ad illos. Et descendit cum eis et venit nazareth
et erat subditus illis. Et mater eius conservabat omnia verba hec conferens in
corde suo. Et ihesus proficiebat sapientia etate et gratia apud deum et homines.
Anno quinto decimo imperii tiberii cesaris. L. M. A. .N.
procurante pontio pilato iudeam. tetrarcha autem galilee herode.
philippo autem fratre eius tetrarcha iturie et traconitidis regionis. et lisania
abiline tetrarcha sub principibus sacerdotum anna et caipha. factum est
verbum domini super iohannem zacharie filium in deserto. L. M. R. A. Et
venit in omnem regionem iordanis. predicans baptismum penitentie in
remissionem peccatorum. dicens. penitentiam agite. appropinquavit enim
regnum celorum. M. R. L. A. Hic est enim qui dictus est per esayam prophetam dicen
tem. Vox clamantis in deserto parate viam domini rectas facite semitas
eius. Luce. Omnis vallis implebitur. et omnis mons et collis humiliabitur.
et erunt prava in directa. et aspera in vias planas. M. R. L. A. Hic venit

in testimonium. ut testimonium perhiberet de lumine. ut omnes crederent per
illum. Non erat ille lux. sed ut testimonium perhiberet de lumine. A. O. L.
Erat lux uera que illuminat omnem hominem uenientem in hunc mundum.
In mundo erat. et mundus per ipsum factus est. et mundus eum non cognouit. A. In pro
pria uenit. et sui eum non receperunt. Quotquot autem receperunt eum dedit eis potestatem filios
dei fieri his qui credunt in nomine eius. Qui non ex sanguinibus neque ex uolunta
te carnis neque ex uoluntate uiri sed ex deo nati sunt. A. O. L. Et uerbum ca
ro factum est. et habitauit in nobis. Et uidimus gloriam eius gloriam quasi unige
niti a patre plenum gratie et ueritatis. A. O. R. L. Iohannes testimonium perhi
bet de ipso et clamat dicens. hic erat quem dixi. qui post me uenturus est
qui ante me factus est. qui prior me erat. A. Et de plenitudine eius omnes acce
pimus nos. et gratiam pro gratia. Quia lex per moysen data est. gratia et ueritas
per ihesum xpistum facta est. A. O. L. Deum nemo uidit unquam. Unigenitus
filius qui est in sinu patris. ipse narrauit. O. R. Ipse autem iohannes habebat
uestimentum de pilis camelorum. et zonam pelliceam circa lumbos eius. Esca autem
eius erat locuste. et mel siluestre. Tunc exiebat ad eum omnis ierosolima. et
omnis iudea et omnis regio circa iordanem. et baptizabantur in iordane ab eo
confitentes peccata sua. O. L. Videns autem multos phariseorum et
saduceorum uenientes ad baptismum suum dixit eis. Progenies uiperarum.
quis demonstrauit uobis fugere a uentura ira? Facite ergo fructum
dignum penitentie. Et ne uelitis dicere intra uos patrem habemus a
braham. Dico enim uobis quoniam potens est deus de lapidibus istis suscitare filios
abrahe. Iam enim securis ad radicem arborum posita est. Omnis arbor que
non facit fructum bonum excidetur. et in ignem mittetur. L. Et interroga
bant eum turbe dicentes. Quid ergo faciemus nos? Respondens autem
iohannes dicebat illis. Qui habet duas tunicas det non habenti. Et qui
habet escas. similiter faciat. Uenerunt autem et publicani ut baptiza

Interrogabant autem illum et milites dicentes. quid
faciemus et nos? Et ait illis. neminem concutiatis neque
calumpniam faciatis. et contenti estote stipendiis
uestris.

rem. Et dixerunt ad illum. Magister quid faciemus? At ille dixit ad eos. Nichil amplius
quam constitutum est uobis faciatis .i. exigatis. Existimante autem populo et cogitan
tibus omnibus in cordibus suis de iohe ne forte ipse esset christus. A. Miserunt iudei
ab ierosolimis sacerdotes et leuitas ad eum ut interrogarent eum tu quis es.
Et confessus est et non negauit. Et confessus est quia non sum ego christus. Et interrogaue
runt eum. Quid ergo? helias es tu? Et dixit non sum. Propheta es tu? Et respondit.
Non. Dixerunt ergo ei. Quis es? ut responsum demus his qui miserunt nos. A. M. R. L.
Quid dicis de te ipso? Ait. Ego uox clamantis in deserto. parate uiam domini
sicut dixit esaias propheta. A. Et qui missi fuerant erant ex phariseis. Et interroga
uerunt eum et dixerunt ei. Quid ergo baptizas si tu non es christus neque helias neque
propheta? M. R. L. A. Respondit eis iohs dicens. Ego quidem uos baptizo
in aqua in penitentiam. qui autem post me uenturus est, fortior me est. cuius non
sum dignus calciamenta portare. Medius autem uestrum stetit quem uos nescitis.
Mathis. L. Ipse uos baptizabit in spiritu sancto et igne. Cuius uentilabrum
in manu sua. et permundabit aream suam. et congregabit triticum suum in hor
reum. paleas autem conburet igni inextinguibili. Multa quidem et alia ex
ortans euangelizabat populo. A. Hec in bethania facta sunt trans iordanem
ubi erat iohs baptizans. Mathis.

Tunc uenit ihesus a galilea in iordanem ad iohem ut baptizaretur ab eo.
Lucas. M. A. Et ipse ihesus erat incipiens quasi annorum xxx. ut putabatur
filius ioseph. M. Iohs autem prohibebat eum dicens. Ego a te debeo bapti
zari. et tu uenis ad me? Respondens autem ihesus dixit ei. Sine modo. Sic
enim decet nos implere omnem iustitiam. Tunc dimisit eum. L. M. R. A. Factum est
autem cum baptizaretur omnis populus. et ihesu baptizato et orante. confestim
ascendit de aqua. et ecce aperti sunt ei celi. Et uidit spiritum dei descendentem
corporali specie ut columbam uenientem super se. Et ecce uox de celis. Tu es fi
lius meus dilectus in te complacui mihi. A. M. R. L. Et testimonium

p̄hibuit ioħs dicens. q̄a uidi spm̄ descendentē q̄si columbā de ce
lo. & manentē sup eū. Et ego nesciebā eū. S; q misit me bap
tizare in aqua ille m̄ dix. Sup quē uideris spm̄ descendentē
et manentē sup eū. hic ē q baptizat in spū sc̄o. Et ego uidi. &
testimoniū p̄hibui. q̄a hic ē filius dī. M. R. I. Tunc ductu
ē ih̄s in desertū a spū ut temptaret a diabolo. M. I. Et cū ieiu
nass; q̄dragīta dieb; & q̄dragīta noctib; postea esuriit. &
accedens temptator dix ei. Si filius dī es. dic ut lapides isti panē
fiāt. q respondens dix. Scptū ē. Nō in solo pane uiuit hō. s; in
omī uerbo q̄ pcedit de ore dī. Tc assūpsit eū diabolus in sc̄ā
ciuitatē. & statuit eū sup pinnaclm̄ tēpli. & dix ei. Si fili dī es.
mitte te deorsū. Scptū ē enī. qm̄ angelis suis mandauit de te. & in
manib; tollent te. ne forte offendas ad lapidē pedē tuū. Ait illi
ih̄c rursus. Scptū ē. Nō temptab dn̄m dm̄ tuū. Iterū assūpsit eū di
abolus in montē excelsū ualde. & ostendit ei oīa regn̄ mūdi & glām
eoꝝ. & dix illi. Hęc oīa t dabo si cadens adoraueris me. Tc dic ei ih̄c.
Vade satthanas. scptū ē. Dn̄m dm̄ adorab & illi soli seruies.
Et cōsummata oī temptatiōe. tē reliqt eū diabolus usq; ad tēpus.
M. R. Erat q; cū bestiis. & ecce angli accesser & ministrabant ei.

Altera aūt die: iterū stabat ioħs. & ex discipl̄is
eī duo. Et respiciens ih̄m ambulantē dix. Ecce agn̄ dī. ecce q
tollit peccata. Et audier eū duo discipli loquentē & secuti
st ih̄m. Cōuersus aūt ih̄c & uidens eos sequentes se dic eis. Qd queri
tis. q dixer ei. Rabbi. qd dr̄ interptatū magister. Vbi habitas.
dic eis. Venite & uidete. Venert & uider ubi maneret. & apd eū
manser die illo. hora aūt erat qsi decima. Erat aūt andreas fr
simonis pet. un ex duob; q audierant ab iohanne & secuti fuerant eū

Inuenit hic fratrem suum simonem primum et dicit ei. Inuenimus messiam quod est in L. O. R. I.
terpretatum christus. et adduxit eum ad ihesum. Intuitus autem eum ihesus dixit. Tu es simon
filius iohanna. tu uocaberis cephas. quod interpretatur petrus. A.
In crastino uoluit exire in galileam. et inuenit philippum. et dicit ei.
Sequere me. Erat autem philippus a bethsaida ciuitate andree et petri.
Inuenit philippus nathanael. et dicit ei. Quem scripsit moises in lege et
prophete. inuenimus ihesum filium ioseph a nazareth. Et dicit ei nathanael.
A nazareth potest aliquid boni esse. dicit ei philippus. Veni et uide. Uidit
ihesus nathanael uenientem ad se. et dicit de eo. Ecce uere israhelita. in quo
dolus non est. Dicit ei nathanael. Vnde me nosti. Respondit ihesus et dixit ei.
Priusquam philippus uocaret te. cum esses sub ficu uidi te. Respondit ei natha
nael et ait. Rabbi. tu es filius dei. tu es rex israhel. Respondit ihesus et dixit ei.
Quia dixi tibi uidi te sub ficu credis. maius his uidebis. et dicit ei. Amen
amen dico uobis uidebitis celum apertum et angelos dei ascendentes et descen
dentes super filium hominis. L. O. R. A. Et regressus est ihesus in uirtute spiritus in
galileam. Et fama exiit per uniuersam regionem de illo. Et ipse docebat in
sinagogis eorum. et magnificabatur ab omnibus. Lectio. Et uenit nazaret ubi
erat nutritus. et intrauit secundum consuetudinem suam die sabbati in sinagogam.
Et surrexit legere. et traditus est illi liber prophete esaye. Et ut reuoluit librum in
uenit locum ubi scriptum erat. Spiritus domini super me. propter quod unxit me euangelizare pa
uperibus misit me. predicare captiuis remissionem et cecis uisum. dimittere
confractos in remissionem. predicare annum domini acceptum et diem retribu
tionis. Et cum plicuisset librum reddidit ministro et sedit. Et omnium in si
nagoga erant oculi intendentes in eum. Cepit autem dicere ad illos quia hodie im
pleta est hec scriptura in auribus uestris. O. R. Exinde cepit ihesus predicare et dicere.
R. Tempus impletum est ... O. penitentiam agite. R. et credite euangelio. O.
appropinquauit enim regnum celorum. Nisi credideritis non intellegetis.

x Ambulans autem ihesus iuxta mare galilee vidit duos fratres. M. R.
simonem qui vocatur petrus et andream fratrem eius mittentes rete in mare. Erant
enim piscatores. M. R. L. Et ait illis. Venite post me faciam vos fieri pi
scatores hominum. At illi relictis continuo retibus secuti sunt eum. M. R. Et
procedens inde vidit alios duos fratres. iacobum zebedei. et iohannem fratrem eius in navi
cum zebedeo patre eorum reficientes retia sua. et vocavit eos. Illi autem
statim relictis retibus et patre secuti sunt eum. L. Factum est autem cum turbe
irruerent in eum. et ipse staret secus stagnum genesareth. Et vidit duas
naves stantes secus stagnum. piscatores autem descenderant et lavabant
t retia. Ascendens autem in unam navem que erat simonis. rogavit eum a terra re
ducere pusillum. et sedens docebat de navicula turbas. L. A. Ut ces
savit autem loqui dixit ad simonem. Duc in altum et laxate retia vestra in capturam.
Et respondens symon dixit illi. Preceptor per totam noctem laborantes nichil
cepimus. in verbo autem tuo laxabo rete. Et cum hoc fecissent concluserunt piscium
multitudinem copiosam. Rumpebatur autem rete eorum. Et annuerunt sociis
qui erant in alia navi ut venirent et adiuvarent eos. Et venerunt et impleverunt
ambas naviculas ita ut pene mergerentur. L. Quod cum videret simon
petrus procidit ad genua ihesu dicens. Exi a me quia homo peccator sum domine.
Stupor enim circumdederat eum et omnes qui cum illo erant in captura piscium quam ceperant.
Similiter autem iacobum et iohannem filios zebedei qui erant socii simonis. L. M. R.
Et ait ad simonem ihesus. Noli timere. ex hoc iam eris homines capiens. A.
Et crediderunt in eum discipuli eius. L. M. R. Et subductis ad terram navibus
relictis omnibus secuti sunt eum. M. R. L. Et cum transiret inde ihesus. vidit
hominem sedentem ad theloneum nomine mattheum. et ait illi. Sequere me.
y Et surgens relictis omnibus secutus est eum. A. Post hec venit ihesus et discipuli
eius in iudeam terram et illic commorabatur cum eis et baptizabat. A. M. L.
Erat autem et iohannes baptizans in ennon iuxta salim quia aque multe erant

illuc. Et adueniebant et baptizabantur. A. M. L. Nondum enim missus fu-
erat in carcerem iohannes. A. Facta est autem questio ex discipulis iohannis cum iudeis
de purificatione. Et uenerunt ad iohannem et dixerunt ei. Rabbi, qui erat tecum
trans iordanem cui tu testimonium perhibuisti. ecce hic baptizat. et omnes ueniunt
ad eum. Respondit iohannes et dixit. Non potest homo accipere quicquam nisi ei fuerit datum de
super de celo. A. M. R. L. Ipsi uos mihi testimonium perhibetis quod dixerim ego
non sum christus. sed quia missus sum ante illum. A. Qui habet sponsam sponsus est. Ami-
cus autem sponsi qui stat et audit eum. gaudio gaudet propter uocem sponsi. Hoc
ergo gaudium meum impletum est. Illum oportet crescere me autem minui. Qui de
sursum uenit super omnes est. Qui est de terra de terra est et de terra loquitur. qui de celo uenit
super omnes est. Et quod uidit et audiuit hoc testatur et testimonium eius nemo
accipit. Qui accipit eius testimonium signauit quia deus uerax est. Qui credit in fi-
lium dei habet uitam eternam. qui autem incredulus est filio non uidebit uitam sed ira
dei manet super eum. Ut ergo cognouit ihesus quia audierunt pharisei quia ihesus
plures discipulos facit et baptizat quam iohannes. quamquam ihesus non baptizaret sed
discipuli eius. M. R. A. Et quod iohannes traditus esset. A. M. Reliquit iudeam et
abiit iterum in galileam. M. R. A.

Cum autem audisset quod iohannes traditus esset. secessit in galileam. M. A. Et reli-
cta ciuitate nazareth. uenit et habitauit in capharnaum maritima
in finibus zabulon et neptalim. ut impleretur quod dictum est per esaiam prophetam dicentem. Terra
zabulon et terra neptalim. uia maris trans iordanem galilee gentium.
Populus qui sedebat in tenebris. uidit lucem magnam. Et sedentibus in re-
gione et umbra mortis lux orta est eis. M. R. L. A.

Et circuibat ihesus totam galileam docens in sinagogis eorum. et predicans
euangelium regni et sanans omnem languorem et omnem infirmitatem in populo.
Et abiit opinio eius in totam syriam. et obtulerunt ei omnes male habentes
uariis languoribus et tormentis comprehensos. et qui demonia habebant

et iudeos et galileos et curauit eos. Et secute sunt eum turbe multe de
galilea et de decapoli et de ierosolimis et iudea et de trans iordanem. L. R.
Et detinebant illum ne discederet ab eis. Quibus ille ait: quia et aliis ciuita
tibus oportet me euangelizare regnum dei quia ideo missus sum. Or. R. Et cum
uidisset turbas ascendit in montem. Et cum sedisset. Or. L. Uocauit ad se quos
uoluit ipse. Et uenerunt ad eum. et fecit ut essent duodecim cum illo. quos et
apostolos nominauit. Or. L. R. Simonem quem cognominauit petrum et
andream fratrem eius iacobum zebedei et iohannem fratrem iacobi quibus imposuit
nomina boanerges. quod est filii tonitrui. Philippum et bartholomeum. ma
theum et thomam. iacobum alphei. et simonem qui uocatur zelotes. iudam ia
cobi. et iudam scarioth qui fuit proditor. Or. L. Et accesserunt ad eum disci
puli eius. Et eleuatis oculis in eos aperiens os suum docebat eos dicens. Or. L.
Beati pauperes spiritu quoniam ipsorum est regnum celorum. Beati mites quoniam ipsi
possidebunt terram. Beati qui lugent quoniam ipsi consolabuntur. Beati mise
esuriunt et sitiunt quoniam ipsi saturabuntur. ricordes. quoniam ipsi misericordiam consequentur. Beati mundo corde quoniam
ipsi deum uidebunt. Beati pacifici quoniam filii dei uocabuntur. Beati qui per
secutionem patiuntur propter iustitiam quoniam ipsorum est regnum celorum. Beati estis
cum maledixerint uobis homines. et persecuti fuerint. et dixerint omne malum ad
uersum uos mentientes. et cum separauerint uos et exprobrauerint et eiecerint
nomen uestrum tamquam malum propter filium hominis. Gaudete in illa die. et exul
tate. quoniam merces uestra copiosa in celis. Sic enim persecuti sunt prophetas qui fu
erunt ante uos patres eorum. Luc.
Uerumtamen ue uobis diuitibus quia habetis consolationem uestram. Ve uobis
qui saturati estis quia esurietis. Ve cum benedixerint uobis omnes homines.
Secundum hec enim faciebant pseudoprophetis patres eorum. Sed uobis dico qui auditis. Or. L.
Uos estis sal terre. quod si sal euanuerit in quo salietur. Ad nichilum
ualet ultra nisi ut mittatur foras et conculcetur ab hominibus.

apostolo
secunda
precepta

Vos estis lux mundi. Non potest abscondi ciuitas m. x. l.
sup montē posita. Neq; accendūt lucernā & ponūt eā sub modio. neq;
sub lecto. neq; in loco abscondito. neq; sub uase. s; sup candelabrū
ut luceat omnib; q in domo sunt. Sic luceat lux uestra corā hominib;
ut uideant opa ura bona & glorificent patrē urm q in celis ē. m.
Nolite putare qm ueni soluere legē s; implere. m. l. Amē qppe
dico uob. donec transeat celū & tra. iota unū aut unus apex n ptibit
ex lege donec oīa fiant. m. Quicūq; g soluerit unū de mandatis
istis minimis & docuerit sic hoīes. minimus uocabit in regno celor.
Qui aūt fecerit & docuerit. hic magnus uocabit in regno celor. Dico enī
uob qa n habundauerit iustitia ura plusq scribar & phariseor. n in
trabitis in regnū celor.
Audistis qa dictū ē antiqs. n occides. q aūt occiderit reus erit iudicio.
Ego aūt dico uob. qa oīs q irascit fri suo. reus erit iudicio. Q aūt
dixerit fri suo racha. reus erit concilio. Qui aūt dixerit fatue. reus erit
gehenne ignis. Si g offers munus tuū ad altare. & ibi recor
datus fuis quia fr tuus ht aliqd aduersū te. relinque ibi munus tu
um ante altare & uade pri reconciliari fri tuo. & tc ueniens offer
munus tuū. m. l. Esto consentiens aduersario tuo cito dū es in
uia cū eo. ne forte tradat te aduersari iudici. & iudex tradat te mi
nistro & in carcerē mittaris. m.
Audistis qa dictū ē antiqs n mechaberis. Ego aūt dico uob qm
oīs q uiderit mulierē ad concupiscendū eā. iā mechat ē eā in cor
de suo. Qd si oclus tuus dexter scandalizat te. erue eū & proice
abs te. Expedit enī tibi ut pereat unū mbror tuor. q totū corpus
tuū mittat in gehennā. Dictū ē aūt qcūq; dimiserit uxo
rē suā det illi libellū repudii. Ego aūt dico uob. qa oīs q dimiserit

uxorē suā excepta fornicationis causa. facit eā mechari. Et qui dimissā
duxerit. adulterat. Audistis qa dictū ē antiquis. nō periurabis.
reddes aūt dno iuramēta tua. Ego aūt dico uob nō iurare omnino neq;
per celū neq; p terrā qa tronus di ē. & tra scabellū pedū ei. Neq; per
ierosolimā qa ē ciuitas magni regis. Neq; p caput tuū iurabis
qa nō potes unū capillū albū facere. aut nigrum. Sit aūt sermo
ur ē ē. nō nō. Qđ aūt his abūdanti' ē. a malo ē.

Audistis qa dictū ē oculū p oculo. & dentē p dente. Ego aūt dico
uob nō resistere malo. M. L. Sꝫ si qs te pcusserit in dextrā ma
xilla tua. pbe ei & alterā. Et illi q tecū uult in iudicio contē
dere ⁊ tunicā tuā tollere. remitte ei & palliū. M. Et quicūq; te
angariauerit mille passus. uade cū illo & alia duo. Qui pe
tit a te. da ei. & uolenti a te mutuari ne auertaris ab eo. L. M.
Et q aufert que tua sūt. ne repetas. Et p ut uultis ut faciāt
uobis hoies. facite illis similit. Audistis qa dictū ē antiqs.
diliges pximū tuū. & odio habebis inimicū tuū. Ego aūt
dico uob. diligite inimicos urōs. Bn̄facite his q oderunt uos.
& orate p psequentib; & calūpniantib; uos. ut sitis filii pa
tris uri q in celis ē. q solē suū oriri fac sup bonos & malos. et
pluit sup iustos & iniustos. Si enī diligitis eos quos diligit.
quā mercedē habebitis. Nonne & publicani hoc faciunt.
Et si benefeceritis his. q uob bn̄faciūt. q gr̄a ē uob. Siqde
& peccatores hoc faciunt. Et si mutuū dederitis his a qbus
spatis accipe. que gr̄a ē uob. Nā & peccatores peccatoribus
fenerant ut recipiant equalia. Et si salutaueritis fr̄s urōs
tantū. nōne ⁊ etnici hoc faciunt. Uerūtamē dico uob. diligi
te inimicos urōs. & bn̄facite. & mutuū date. nich inde sperātes.

capl' [illegible]

Estote g misericordes sic pat ur misericors e. Estote pfecti sic
& pat ur celestis pfectus e. ox.
Attendite ne iustitiā urā faciatis corā hoīnib; ut uideami
ni ab eis. Alioqn mercedē n habebetis ap patrē urm q in celis ē.
Cū g facis elimosinā. noli tuba canē ante te. sic ypocrite faci
unt in sinagogis & in uicis ut honorificent ab hoīnib; Amē di
co uob recepert mercedē suā. Te aūt faciente elimosinā. nesci
at sinistra tua qd faciat dextra tua. ut sit elemosina tua in
abscondito. Et pat tuus qui uidet in abscondito reddet t.
Et cū oratis n eritis sic ypocrite q amant in sinagogis & in an
gulis platearū stantes orare. ut uideant ab hoīb; Amē dico uob
receperunt mercedē suā. Tu aūt cū oraūis intra in cubiculū tuū et
clauso hostio ora patrē tuū in abscondito. & pat tuus qui uidet
in abscondito reddet t. ox. L. Orantes aūt nolite multū loq
sic ethnici. putāt enī qd in multiloquio suo exaudiant. Nolite
g assimilari eis. Scit enī pat ur qd op sit uob. antq petatis
eū. Tunc dix un ex discipulis ei ad eū. dne doce nos orare sic
iohs docuit discipulos suos. Et ait illis. Cū oratis dicite. Pat
nr qes in celis. scificet nom tuū. adueniat regnū tuū. fiat
uoluntas tua sic in celo & in tra. panē nrm sup substantialem.
l' cotidianū sed. L. da nob hodie. dimitte nob debita nra sic
& nos dimittim debitorib; nris. et ne nos inducas in tempta
tionē. s libera nos a malo. ox. R. Si enī dimiseritis hoīnib;
peccata eorū. dimittet uob pat ur celestis delicta ura. Si
aūt n dimiseritis hoīnib; peccata eorū nec pat ur dimittet
uob peccata ura. ox.
Cū aūt ieiunatis nolite fieri sic ypocrite tristes. Exterminant

enim facies suas ut pareant hominibus ieiunantes. Amen dico vobis quia rece-
perunt mercedem suam. Tu autem cum ieiunas unge caput tuum et faciem tuam lava
ne videaris hominibus ieiunans sed patri tuo qui in abscondito et pater tuus
qui videt in abscondito reddet tibi. L. Nolite timere pusillus grex quia com-
placuit patri vestro dare vobis regnum. L. et M. Vendite que possidetis
et date elemosinam. L. et M. Facite vobis sacculos qui non veterascunt thesau-
rum indeficientem in celis. M. Nolite thesaurizare vobis thesauros in terra
ubi erugo et tinea demolitur. M. L. Thesaurizate vobis thesauros in ce-
lo ubi neque erugo neque tinea demolitur et ubi fures non effodiunt
nec furantur. Ubi enim thesaurus tuus ibi est et cor tuum. M. L. Lucer-
na corporis tui est oculus tuus. Si fuerit oculus tuus simplex totum
corpus tuum lucidum erit. Si autem oculus tuus nequam fuerit totum corpus tuum
tenebrosum erit. Si ergo lumen quod in te est tenebre sunt ipse tenebre quante
erunt. Nemo potest duobus dominis servire aut enim unum odio habebit et
alterum diliget aut unum sustinebit et alterum contempnet. Non potestis deo
servire et mammone. Ideo dico vobis ne solliciti sitis anime vestre quid man-
ducetis neque corpori vestro quid induamini. Nonne anima plus est quam esca
et corpus plusquam vestimentum. Respicite volatilia celi quoniam non serunt
neque metunt neque congregant in orrea et pater vester celestis pascit illa.
Nonne vos magis pluris estis illis. Quis autem vestrum cogitans potest adicere ad
staturam suam cubitum unum. Si ergo neque quod minimum est potestis quid de
ceteris solliciti estis. Et de vestimento quid solliciti estis. Considerate
lilia agri quomodo crescunt non laborant neque nent. Dico autem vobis quoniam nec Sa-
lomon in omni gloria sua coopertus est sicut unum ex istis. Si autem fenum agri quod
hodie est et cras in clibanum mittitur deus sic vestit quanto magis vos mi-
nime fidei. Nolite ergo solliciti esse dicentes quid manducabimus
aut quid bibemus aut quo operiemur. Hec enim omnia gentes inquirunt.

ubi fures [illegible]

Scit enim pater vester quibus omnibus indigetis. Querite autem primum regnum dei et iu
stitiam eius et hec omnia adicientur vobis. Nolite solliciti esse in crastinum. Crastin
us enim dies sollicitus erit sibi ipsi. Sufficit enim diei malitia sua. M. L.
Nolite iudicare ut non iudicemini. In quo enim iudicio iudicaveritis iudi
cabimini. Nolite condempnare et non condempnabimini. Dimittite et dimit
temini vobis. Date et dabitur vobis. Mensuram bonam et confertam et coagitatam et sup
effluentem dabunt in sinum vestrum. Et in qua mensura mensi fueritis remetietur
vobis. M. L. Quid autem vides festucam in oculo fratris tui et trabem in oculo tuo
non vides. Aut quomodo dicis fratri tuo sine eiciam festucam de oculo tuo et ecce trabs
est in oculo tuo. Hypocrita eice primum trabem de oculo tuo et tunc videbis eicere fe
stucam de oculo fratris tui. M. Nolite sanctum dare canibus neque mittatis mar
garitas ante porcos ne forte conculcent eas pedibus suis et conversi disrum
pant vos. Lc. Quis vestrum habet amicum et ibit ad illum media
nocte et dicet illi. Amice commoda mihi tres panes quoniam amicus meus venit
de via ad me et non habeo quod ponam ante illum. et ille deintus dicat. Noli
mihi molestus esse iam ostium clausum est et pueri mei mecum sunt in cubili.
non possum surgere et dare tibi. et ille si perseveraverit pulsans dico vobis et si
non dabit illi surgens eo quod amicus eius sit propter improbitatem tamen eius surget
et dabit illi quotquot habet necessarios. M. L. Et ego vobis dico petite et
dabitur vobis. querite et invenietis pulsate et aperietur vobis. Omnis enim qui
petit accipit et qui querit invenit et pulsanti aperietur. Aut quis ex vobis
homo quem si petierit filius suus panem numquid lapidem porriget ei. Lc.
Aut si petierit ovum numquid porriget ei scorpionem. Si ergo vos cum sitis
mali nostis bona data dare filiis vestris quanto magis pater vester qui in celis est
dabit bona petentibus se. Aut si piscem petit numquid serpentem por
riget ei. M. L. Omnia ergo quecumque vultis ut faciant vobis homines et
vos facite eis. Hec est enim lex et prophete. M. L. Intrate per angustam portam quia

lata porta et spatiosa uia que duc ad pditione. et multi sut qui intrat p
eam. Qua angusta porta et arta uia que duc ad uitam. et pauci sut
qui inueniunt eam. o. Attendite a falsis pphis qui ueniunt ad uos
in uestimentis ouium. intrinsecus aut sunt lupi rapaces. A fructib; eorum co
gnoscetis eos. o. l. Nunqd colligunt de spinis uuas. aut de tribulis
ficus. Sic ois arbor bona fructus bonos fac. Mala aut arbor
fructus malos fac. Non pot arbor bona fructus malos facere. neq;
arbor mala fructus bonos facere. Bon ho de bono thesauro cor
dis sui pfert bona. et malus ho de malo thesauro pfert mala.
Ex habundantia enim cordis os loqt. Omis arbor que n fac fruc
tu bonu excidet. et in igne mittetur. Igr ex fructib; eorum cognosceti
eos. o. l. a. Non ois q dicit m dne dne intrabit in re
gnu celorum. s; q fac uoluntate patris mei q in celis e. ipse intrabit in re
gnu celorum. o. l. In illa die multi dicet m dne dne. nne in noie tuo
pphauim. et in noie tuo uirtutes multas fecim. Et tc confitebor
illis qa nuquam noui uos. discedite a me q opamini iniquitatem.
Omis g qui audit uerba mea h. et fac ea. assimilabit. o. l.
uiro sapienti qui edificauit domu sua sup petra. et descendit
pluuia. et uener flumina. et flauer uenti. et irruerunt in domu
illa. et n cecidit. fundata enim erat sup petra. Et omis q audit u
ba h. et n fac ea. simil erit uiro stulto q edificauit domu sua
sup arena. et descendit pluuia et uener flumina et flauerut
uenti. et irruer in domu illa et cecidit. et fuit ruina eius magna.
Et factu e cu cosumasset ihc uba h. admirabant turbe. o. k. a.
sup doctina ei. Erat enim docens eos sic potestate hns. n sic scribe eorum
et pharisei. o. k.
Videns aut turbas ihc misertus e eis. qd erant uexati et iacentes sic

oues non habentes pastorem. M. R. L. Et conuocatis duodecim discipulis
suis dedit illis potestatem spirituum inmundorum ut eicerent eos et curarent
omnem infirmitatem et languorem. L. Et misit illos predicare regnum
dei. Et ait ad illos. Nichil tuleritis in uia. M. In uiam gentium ne abieri
tis. et in ciuitates samaritanorum ne intraueritis. sed potius ite ad oues
que perierunt domus israel. M. R. L. Euntes autem predicate dicentes quia ap
propinquauit regnum celorum. Infirmos curate mortuos suscitate.
leprosos mundate. demones eicite. Gratis accepistis gratis date.
Nolite possidere aurum neque argentum. neque pecuniam in zonis uestris. Not
non peram in uia neque panem. neque duas tunicas. neque calciamenta. neque
uirgam. dignus est enim mercennarius cibo suo. In quacumque ciuitate aut ca
stellum intraueritis. interrogate quis in ea dignus sit. et ibi manete do
nec exeatis. L. edentes et bibentes que apponunt uobis. et cura
te infirmos qui in illa sunt. Et nolite transire de domo in domum. M. L.
Intrantes autem in domum salutate eam dicentes. pax huic domui. Et si
quidem domus fuerit digna. ueniet pax uestra super eam. Si autem non fuerit digna.
pax uestra ad uos reuertetur. M. R. Et quicumque non receperit uos neque au
dierit sermones uestros exeuntes foras de domo uel ciuitate. ex
cutite puluerem de pedibus uestris in testimonium illis. M. Amen dico
uobis tolerabilius erit terre sodomorum et gomorreorum in die iudi
cii quam illi ciuitati. Ecce ego mitto uos sicut oues in medio lu
porum. Estote ergo prudentes sicut serpentes. et simplices sicut columbe.
Cauete autem ab hominibus. Tradent enim uos in conciliis. M. R. L. A.
et in sinagogis suis flagellabunt uos. et ad reges et presides duce
mini propter me in testimonium illis et gentibus. M. R. L. Cum autem
tradent uos in sinagogas et ad magistratus et potestates. nolite
solliciti esse qualiter aut quid respondeatis aut quid dicatis.

dabitur eñ uob in illa hora qd loq̄mini. Nō eñ uos estis qui loqui
mini. sꝫ sp̄c patris uri q̄ loquit in uobis. M. R. Tradet aũ fr̄ fratrē in mor
tē. et pat filiũ. ⁊ insurgent filii in parentes. et morte eos afficient.
et eritis odio oib; hoīb; pp nom meũ. Qui aũ pseuerauerit usq;
in finē hic saluus erit. M. Cum aũ psequentur uos in ista ciuitate
fugite in aliā. Amē dico uob n̄ cōsumabitis ciuitates isrł donec ue
niat filius hoīs. M. L. A. Nō ē discipłs sup magistrũ. neq; sup
dn̄m suũ seruus. Suffic̄ discipło ut sit sic magister ei. M. Si aut patrē
familias beelzebub uocauer̄. q̄to magis domesticos ei. Ne ḡ timu
eritis eos. M. R. L. Nichil eñ opertũ qd n̄ reuelet̄. ⁊ occultũ q n̄ sciat̄.
M. L. Qd dico uob in tenebris. dicite in lumine. et q in aure auditis
pdicate sup tecta. L. Dico aũ uob amicis meis. M. Nolite timere
eos q occidunt corpus. aīam aũ n̄ possunt occidere. sꝫ poti eũ timete
q pot aīam ⁊ corp pdere in gehennā. Nōne duo passeres asse ue
neunt. et un ex illis n̄ cadet sup t'rā sine patre uro. Uri aũ et capilli capitis
oēs nūati st̄. Nolite ḡ timere multis passerib; meliores estis uos
L. et. multis passerib; plus estis. Oīs ḡ q cōfitebit me corā hoīb;
cōfitebor et ego eũ corā patre meo q in cel ē ⁊ corā angłis ei. M. R. L.
Qui aũ negauerit me corā hoīb; R. et ē filius me fuit in gn̄atiōe
ista adultera ⁊ peccatrice M. negabo et eũ corā patre mō q in celis ē.
L. et angłis ei. R. et filius hoīs cōfundet eũ cũ uenerit in gła
M. R. patris sui cũ angłis scīs. Nolite arbitrari q uenerim pacē mittere
in t'rā. n̄ ueni pacē mittē sꝫ gladiũ. L. Erunt eñ ex hoc qnq; in domo
una diuisi. tres in duos et duo in tres diuidentur. M. Ueni eñ se
parare hoīe aduisus patrē suũ et filiā aduisus matrē suā. et nurū
aduisus socrũ suā ⁊ inimici hoīs domestici ei. M. L. Qui amat
patrē aut matrē plus q̄ me n̄ ē me dign. Et q amat filiũ aut

filiā sup me nō ē me dignus. Et q nō accip crucē suā & seqt me nō ē me
dignus. l. nec pot meus ee discipls. o. l. a. Qui inuenit aīam suā
pdet illā. Et q pdidit aīam suā ppt me inueniet eā. o. ɫ. l. a. Et
q recip uos me recip. & q me recipit recip eū q me misit. o. Q recip
pphām in nōe pphe mercedē pphe accipiet. Et q recip iustū in nōe
iusti. mercedē iusti accipiet. Et q cūq; potū dedit. o. ɫ. uni ex
minimis istis calicē aque frigide tantū in nōe discipli q a xpi estis.
am dico uob nō pdet mercedem suam. Explic lib. i. Incip lib euglior. II.
Et factū ē cū consumasset ihc pcipiens duodecī discipls suis.
transiit inde ut doceret & pdicaret in ciuitatib; eoꝝ. l. ɫ.
Exeuntes aūt discipli pdicauer ut penitentiā agerent. & de-
monia multa eiciebāt. & ungueba't oleo multos egrotos & sanabāt.
Et facte sūt nuptie in chana galilee. & erat mat ihu ibi. S.
Et deficiente uino dic mat ihu ad eū. Vinū nō hnt. Et dic ei ihs. Qd m & t
ē mulier. Nōdū uenit hora mea. Dic mat ei ministris. Qdcūq; dixit
uob facite. Erant aūt ibi lapidee ydrie sex posite sedm purificationē
iudeoꝝ. capientes singlę metretas binas ul ternas. Dic ei ihc. Imple-
te ydrias aqua. Et impleuer eas usq; ad sūmū. Et dic eis ihs. Haurite
nūc & ferte architriclino. Et tuler. Vt aūt gustauit architriclinus aqūm
uinū factā. & nō sciebat unde eet. ministri aūt sciebant q haurierant
aquā. Vocat sponsū architriclin & dic ei. Oīs hō pmū bonū uinū
ponit. & cū inebriati fuerint. tc id qd deterius ē. Tu aūt seruasti uinū
bonū usq; adhuc. Hoc fecit initiū signoꝝ ihc in chana galilee.
& manifestauit gl'iā suam. o. ɫ. l.
Cū aūt descendisset ihc de monte secute sūt eū turbe multe. Et ecce F.
leprosus ueniens genu flexo adorabat eū dicens. Dñe si uis potes
me mundare. Et extendens ihc manū tetigit eū dicens. Volo.

Dic. uolo. mun. Et confestim mundata ē lep̄ ei⁹. Et ait illi ihc. Vide nemini di
xeris. sȝ uade ostende te sacerdoti. Et offer mun⁹ qd̄ p̄cep̄ moyses in
testimoniū illis. R. At ille egressus cep̄ p̄dicare. et diffamare sermo
nē ita ut iā n̄ possȝ manifeste in ciuitatē introire. sȝ foris in deser
tis locis eē. et conueniebant ad eū undiqȝ. M. L. A.

Cum aū introissȝ capharnaū. accessit ad eū centurio rogans eū et di
cens. Dn̄e puer meus iacet in domo paraliticus. et male torquetur.
Ait illi ihc. Ego ueniā. et curabo eū. Et respondens centurio ait.
Dn̄e nō sū dign⁹ ut intres sub tectū meū. sȝ tantū dic ūbo. et sana
bit̄ puer meus. Nā et ego hō sū sub potestate constitutus. hı̄ns
sub me milites. et dico huic uade. et uadit. et alio ueni. et uenit.
et seruo meo fac hoc. et facit. Audiens aū ihc miratus ē. et seq
tib; se dixit. Amē amē dico uob̄ n̄ inueni tantā fidē in isrl̄. M. L.
Dico aū uob̄ qd̄ multi ab oriente et occidente uenient. et recū
bent cū habrahā ysaac et iacob in regno celoꝝ. filii aū regni ei
cientur in tenebras exteriores. ibi erit fletus et stridor dentium.
Et dixit ihc centurioni. Vade. et sic̄ credidisti fiat tibi. Et sanat⁹
ē puer in illa hora. Et reūsus ē centurio in domū suā. et inue
nit seruū q̄ languerat sanū. M. R. L.

Et cū uenisset ihc in domū petri. uidit socrū eius iacentē et febri
citantē. et tetigit manū ei⁹. et dimisit eā febris. et surrexit et mini
strabat eis. L. Et factū ē deinceps. ibat in ciuita
tē que uocat̄ naim. et ibant cū illo discipli ei⁹ et turba copiosa.
Cū aū appropinquaret porte ciuitatis. ecce defunctus effe
rebat̄ filius unicus matris sue. Et hec uidua erat. et turba ciui
tatis multa cū illa. Quā cū uidissȝ dn̄s. misericordia mo
tus ē. sup eā. dixit illi. Noli flere. Et accessit. et tetigit loculū

bu. Aut q portabant steter. Et ait. Adolescens t dico surge. & rese
dit q erat mortuus. & cep loq. et dedit illu mat sue. Accepit aut
dm oms timor. & magnificabant dicentes. qa pphā magnus surrexit
in nob. et qa ds uisitauit plebē suā. L. Et exiit hic sermo in uni
uersā iudeā de eo. & oēm circa regione. M. R. Vespe aut facto.
obtuler ei multos demonia habentes. & eiciebat spē uerbo. et
oēs male habentes curauit. ut adimpleret qd dictū ē p esayam
pphā dicente. Ipse infirmitates nras accep. & egrotationes por
tauit. Videns aut ihc turbas multas circū se. iussit ire tns fretū.
Et accedens unus scba ait illi. Magister. M. L.
sequar te. quocūq; ieris. Et dix ihc ei. Vulpes foueas hnt & uo
lucres celi nidos. filius aut hois n hab ubi cap reclinet. Ait
aut ad alterū. Seque me. Ille aut dix. Dne pmitte me pmū ire
et sepellire patrē meū. Ihc aut ait illi. Sequere me. & dimitte
mortuos sepellire mortuos suos. L. Et ait alt. Sequar te
dne. s; pmū pmitte m renuntiare is. qui domi sunt. Ait ad
illū ihc. Nemo mittens manū suā in aratrū. & respiciens retro.
aptus ē regno dei. M. R. L.
Et ascendente eo in nauiculā secuti sunt eū discipuli ei. Et ecce k
motus magnus factus ē in mari. ita ut nauicula operiretur
fluctib; Ipse u erat in puppi sup ceruical dormiens. Et acce
ser discipuli & suscitauer eū dicentes. Dne salua nos qa perim.
Et dic eis. Quid timidi estis modice fidei. Tuc surgens impa
uit uento. & mari. & dix. Tace. obmutesce. & facta ē tranquil
litas magna. Porro hoies mirati sunt dicentes ad inuicem. qs
aut qualis ē hic. qa & uentus spit et mari obediunt ei.
Et cū uenisset tns fretū in regionē gerasenorū que ē cont galilea 7

et cu egressus est ad terra. occurrit ei duo habentes demonia
demoniumtis exeuntes seui nimis ita ut nemo posset transire
p uia illa. Unus enim eor habebat demonia. ia tpib; multis
et uestimto n induebatur. neq; in domo manebat s; in mo
numntis. Et neq; catenis ia qsqua eu poterat ligare. qm copedi
b; sepe & catenis uinctus. disrupisset catenas. & conpedes comminu
isset. Et nemo poterat eu domare. et semp nocte ac die in monti
bus erat clamans & concidens se lapidib; Videns au ihm a longe
occurrit 7 adorauit eu. Et clamans uoce mag dix. Quid nobis
conctu & t ihu fili dei altissimi. Venisti ante tep torquere nos. Dicebat
scuper enim illi ihc. Exi sps inmunde. dic qd t nom e. At ille dix. Legio.
qa intrauerunt demonia multa in eu. Et rogabat illu ne expelle
ret eos extra regione. & ne ipaet illis ut in abissum irent. E
rat au n longe ab illis grex porcor multor pascens. demones au
rogabat eu dicentes. Si eicis nos. mitte nos in grege porcor. Et
ait illis. Ite. Qui au pascebant eos fugerunt & nutiauerunt in ciuitate
et in agros omnia. Et ecce tota ciuitas exiit obuia ihu. & uiso eo.
inuenerunt hoiem sedente a quo demonia exierant uestitu ac sana
mente ad pedes ei & timuerunt. Et rogabant ut transiret a finib; eor.
Cuq; ascenderet naue. rogabat eu uir a quo demonia exierant .R. I.
ut cu eo eet & n admisit eu. s; ait illi. Uade in domu tua ad
tuos. & narra quata t dns fecerit. 7 misertus e tui. & abiit
pdicans in decapolim qta fecisset illi ihc. & omns mirabantur.
Et ascendens in nauicula. ex. R. I. A. transfretauit & uenit in ciui
tate sua.
m. Et ecce qttuor uiri portantes in lecto hoiem q erat paraliticus.
& querebant eu inferre 7 ponere ante eu. Et n inuenientes

qua parte eum inferrent prae turba ascenderunt supra tectum et per tegu
las summiserunt illum cum lecto in medium ante ihesum. Quorum fidem ut uidit
dixit. Confide fili. remittuntur tibi peccata tua. Et ceperunt cogita
re inter se scribe et pharisei dicentes. quis hic est qui loquitur blasphe
mias. Quis potest dimittere peccata nisi solus deus. Et cum co
gnouisset ihesus cogitationes eorum respondens dixit ad illos. Quid
cogitatis mala in cordibus uestris. quid est facilius dicere dimittuntur
tibi peccata tua. an dicere surge et ambula. Ut autem sciatis quia
habet filius hominis potestatem in terra dimittendi peccata: ait
paralitico. Tibi dico surge. Tolle lectum tuum. et uade in domum tuam.
Et confestim surgens coram illis tulit lectum in quo iacebat
et abiit in domum suam magnificans deum. Et stupor apprehen
dit omnes. et magnificabant deum. Et repleti sunt omnes timore di
centes quia uidimus mirabilia hodie. Et glorificauerunt deum qui
dedit potestatem talem hominibus. A.

Venit ihesus iterum in chana galilee. ubi fecit aquam uinum. A. eo. l.
Et erat quidam regulus. cuius filius infirmabatur capharnaum.
hic cum audisset quia ihesus adueniret a iudea in galileam. abiit
ad eum et rogabat eum ut descenderet et sanaret filium eius. Inci
piebat enim mori. dixit ergo ad eum ihesus. Nisi signa et prodigia uideri
tis non credetis. Dicit ad eum regulus. Domine descende prius quam mo
riatur filius meus. dicit ei ihesus. Vade filius tuus uiuit.
Credidit homo sermoni quem dixit ihesus. et ibat. Iam autem eo descenden
te. serui occurrerunt ei. et nuntiauerunt dicentes. quia filius eius uiueret.
Interrogabat ergo horam ab eis in qua melius habuerit. Et dixe
runt ei. quia heri hora septima reliquit eum febris. Cognouit ergo
pater quia illa hora erat in qua dixit ei ihesus filius tuus uiuit.

P

et credidit ipse et domus eius tota. L. vi. R. Et fecit ei convivium magnum
levi in domo sua. Et factum est discumbente eo in domo. ecce multi
publicani et peccatores venientes discumbebant cum ihesu et discipulis
eius. Erant enim multi qui sequebantur eum. Et videntes scribe et pharisei
quia manducaret cum peccatoribus et publicanis dicebant discipulis
eius. Quare cum publicanis. dicebant discipulis eius. Quare cum
publicanis et peccatoribus manducat et bibit magister vester. vi. R. L.
Hoc audito ihesus ait illis. Non necesse habent sani medico sed qui ma
le habent. Euntes autem discite quid est misericordiam volo et non sacrificium.
Non enim veni vocare iustos sed peccatores ad penitentiam. At illi di
xerunt ad eum. Quare discipuli iohannis ieiunant frequenter et obsecra
tiones faciunt. similiter et phariseorum. tui autem edunt et bibunt et
non ieiunant. Quibus ipse ait. Numquid potestis filios nuptiarum quamdiu
cum illis est ieiunare. Venient autem dies cum auferetur ab eis sponsus
et tunc ieiunabunt in illis diebus. Dicebat autem et similitudinem ad
illos. quia nemo assumentum panni rudis assuit vestimento veteri.
Alioquin aufert supplementum novum a veteri. et maior scissura fit.
Et nemo mittit vinum novum in utres veteres. alioquin rumpit vi
num novum utres veteres et ipsum effundetur et utres peribunt. Et nemo
bibens vetus statim vult novum. Dicit enim. Vetus melius est. vi. L.
Tunc responderunt ei quidam de scribis et phariseis dicentes. Magister
volumus a te signum videre. Qui respondens ait illis. Generatio ma
la et adultera signum querit. et signum non dabitur ei nisi signum ione prophete.
Sicut enim fuit ionas in ventre ceti tribus diebus et tribus noctibus sic erit
filius hominis in corde terre tribus diebus et tribus noctibus. Viri ninivite
surgent in iudicio cum generatione ista et condempnabunt eam. quia pe
nitentiam egerunt in predicatione ione. Et ecce plus quam iona hic.

sponsu

Regina austri surget in iudicio cū generatione ista & condempna
bit eā. quia uenit a finib; terre audire sapientiā salomonis. Et ec
ce plusquā salomon hic. Cū aū̄ immundus sp̄s exierit ab
homine ābulat p loca arida querens requiē. & nō inuenit. Tē
dic. Reuertar in domū meā unde exiui. Et ueniens inuenit eā
uacantē scopis mundatā. & ornatum. Tūc uadit & assumit
septē alios sp̄s nequiores se. & intrantes habitāt ibi. Et fiunt
nouissima hōis illius peiora p̄orib; Sic erit generationi huic
pessime. Lucas.

Factū ē aū̄ cū hec diceret. extollens uocē quedā mulier de
turba dix̄ illi. Beatus uenter q̄ te portauit. & ubera que suxisti.
At ille dixit. Quin immo. Beati q̄ audiunt uerbū dei & custo
diunt illud. M. R. L. Adhuc eo loquente ad turbas
ecce mat̄ ei(us) & fratres stabant foris querentes loq̄ ei. Dix̄ eī quidā
Ecce mat̄ tua & fratres tui foris stant querentes te. At ille
respondens dicenti sibi ait. Que ē mat̄ mea & q̄ sunt fratres mei.
Et extendens manū in discipulos suos dix̄. ecce mat̄ mea & fratres mei.
Quicūq; enī fecerit uoluntatē patris mei qui in celis ē. ipse meus fr̄
& soror & mat̄ ē. M. R. L.

Hec illo loquente ad eos. ecce princeps sinagoge un(us) cui nomē Yair
et adorabat eū dicens. Dn̄e filia mea mō defuncta ē. S; ueni
impone manū sup̄ eā & uiuet. Et surgens ih̄s sequebatur eū
et discipli ei(us). Et ecce mulier que fluxū sanguinis patiebat̄
duodecī annis. & fuerat multa passa a cōplib; medicis. et e
rogauerat om̄ia sua. nec ab ullo poterat curari. s; magis deteri(us)
habebat. Venit in turba retro & tetig̃ fimbriā uestimenti ei(us).
Dicebat enī intra se. qd̄ si uł uestimentū ei(us) tetigero. salua ero.

Et confestim stetit fluxus sanguinis eius. et sensit corpore quod sanata esset
a plaga. Et statim ihesus cognoscens in semetipso ait. Quis me tetigit?
dixit petrus et qui cum illo erant. preceptor turbe te comprimunt et affli-
gunt. et dicis quis me tetigit. Et dixit ihesus. Tetigit me aliquis. Nam
et ego noui uirtutem de me exisse. Et circumspiciebat uidere illam que
hoc fecerat. Videns autem mulier quia non latuit. tremens uenit et pro-
cidit ante pedes eius. et ob quam causam tetigerit eum indicauit coram omni
populo. et quemadmodum confestim sanata sit. At ipse dixit. fides tua
te saluam fecit uade in pace. et esto sana a plaga tua. Adhuc colo-
quente quidam uenit ad archisinagogum dicens ei. Quia mortua est filia
tua. Quid ultra uexas magistrum. Ihesus autem audito hoc uerbo ait
archisinagogo. Noli timere. crede tantum et salua erit. Et non ad-
misit quemquam sequi se. nisi petrum et iacobum et iohannem fratrem iacobi.
Et cum uenisset in domum archisinagogi. uidit tibicines et turbam tu-
multuantem. et flentes et eiulantes multum. et ingressus dicebat.
Recedite. Non est mortua puella sed dormit. Et deridebant eum scien-
tes quia mortua esset. Ipse uero eiectis omnibus assumpto patre et matre pu-
elle. et qui secum erant ingreditur ubi erat puella iacens. et
tenens manum eius ait illi. Talita cumi. quod est interpretatum. puella tibi
dico surge. Et reuersus est spiritus eius et surrexit continuo puella et
ambulabat. Erat autem annorum duodecim. Et obstupuerunt omnes ti-
more maximo. Et precepit illis uehementer ut nemo id sciret.
Et iussit illi dari manducare. Et exiit fama hec in uniuersam
terram illam.

Matheus.

Et transeunte inde ihesu. secuti sunt eum duo ceci clamantes et
dicentes. miserere nostri fili dauid. Cum autem uenisset domum ac-
cesserunt ad eum ceci. et dicit eis ihesus. Creditis quia possum hoc uobis

facere. Dicunt ei. utique domine. Tunc tetigit oculos eorum dicens. secundum fidem uestram
fiat uobis. Et aperti sunt oculi eorum. Et comminatus est illis ihesus dicens. Videte
ne quis sciat. Illi autem exeuntes diffamauerunt eum in tota terra illa. Egres
sis autem illis. ecce obtulerunt ei hominem mutum demonium habentem. Et eie
cto demonio locutus est mutus. Et mirate sunt turbe dicentes. Num
quam apparuit sic in israel. Numquid iste est filius dauid?

Pharisei autem dicebant. In beelzebub principe demo
niorum eicit demonia iste. Ipse autem ut uidit cogitationes eorum dixit
eis. Omne regnum in se ipsum diuisum desolabitur. et domus diuisa ad
uersus se non stabit. Si autem et sathanas in se ipsum diuisus est. quomodo sta
bit regnum ipsius. Non potest stare sed finem habet. quia dicitis in
beelzebub eicere me demonia. Si autem ego in beelzebub eicio de
monia. filii uestri in quo eiciunt. Ideo ipsi iudices uestri erunt.
Porro si in digito dei eicio demonia. profecto peruenit in uos re
gnum dei. Aut quomodo potest quisquam intrare in domum fortis et uasa
eius diripere in quibus confidebat. nisi prius alligauerit fortem et tunc do
mum illius diripiat. Qui non est mecum contra me est. et qui non congregat
mecum spargit. Ideo dico uobis. Omne peccatum et blasphemia remit
tetur hominibus. spiritus autem blasphemie non remittetur. neque hic neque
in futuro. Et quicumque dixerit uerbum contra filium hominis remittetur ei. qui
autem dixerit contra spiritum sanctum non remittetur ei neque hic neque in futuro seculo.
Aut facite arborem bonam et fructum eius bonum. aut facite
arborem malam et fructum eius malum. Siquidem ex fructu arbor agno
scitur. Progenies uiperarum. quomodo potestis bona loqui cum sitis
mali. Ex habundantia enim cordis os loquitur. Bonus ho
mo de bono thesauro profert bona. Et malus homo de malo thesauro
profert mala. Dico autem uobis quoniam omne uerbum ociosum quod locuti

fuerit hoīes reddent ratione de eo in die iudicii. Ex uerbis eni tuis
iustificaberis. & ex uerbis tuis condēpnaberis. L.
Factū ē aū dū iret. & ipse intrauit in qdā castellū. & mulier
quedā martha nōe excep̄ illū in domū suā. & huic erat so
ror nōe maria. que & sedens secus pedes dni audiebat uer
bū illi⁹. Martha aū satagebat circa frequens ministeriū. Que
stetit & ait. dne n̄ ē t̄ cure q̄ soror mea reliq̄t me sola mini
strare? Dic ḡ illi ut me adiuuet. Et respondens illi dns dix̄.
Martha martha sollicita es. & turbaris erga plurima. Porro
unū ē necessariū. Maria aū optimā partē elegit que n̄ au
feret ab ea. M. L.
Iohēs aū cū audiss& in uinculis opa xp̄i. conuocans duos de disci
pulis suis misit ad ihm dicens. Tu es q̄ uenturus es. an aliū
expectamus? In ipsa aū hora curauit multos a languoribus
& plagis. & sp̄itib; malis. & cecis multis donauit uisum. Et respō
dens dix̄ illis. Euntes renūtiate iohī. que uidistis & audistis. qa
ceci uident. claudi ābulant. lep̄si mūdantur. surdi audiunt
mortui resurgunt. paupes euglizantur. Et beatus q̄ n̄ fuerit
scandalizatus in me. Illis aū abeuntib; cep̄ dnˢ ad turbas de
iohe. Quid existis uidē in desertū. Arundinē uento agitatā?
Sed qd̄ existis uidere? pphām? Utiq; dico uob & plusquā pphā.
M. R. L. Hic ē enī de quo sc̄ptū ē. Ecce mitto anglm meum
ante faciem tuā. q̄ p̄pabit uiā tuā ante te. M. L. Amen di
co uob maior int̄ natos mulierū pph̄a iohe baptista nemo ē.
Qui aū minor ē in regno celoꝝ. maior ē illo. L. Et oīs ppl̄s
audiens & publicani iustificauer̄ deū baptizati baptismo
iohis. Pharisei aū & legis ptī consiliū dei spreuer̄ in semet

ipsos. nō baptizati ab eo. M. L. Adieb; aū iohis baptiste usq;
nunc. regnū celoꝝ uī patitur. ꝫ uiolenti rapiunt illud. M.
Omis eni ꝓphe ꝫ lex usq; ad iohem ꝓphauer. Si uultis recipe.
ipse ē elias q uenturus ē. q habet aures audiendi audiat.
Cui aū similē estimabo. M. L. generationē istam. Similis ē
pueris sedentib; in foro. qui clamantes coequalib; dicunt. Ce
cinimus uobis ꝫ n saltastis. lamentauimus ꝫ nō planxistis. Ue
nit eni iohis n manducans neq; bibens. ꝫ dicunt demoniū ht.
Uenit eni filius hoīs manducans ꝫ bibens. ꝫ dicunt. Ecce homo
uorax et potator uini amicus publicanoꝝ ꝫ peccatoꝝ. Et iusti
ficata ē sapientia a filiis suis. M. L.
Tunc cepit exprobrare ciuitatib; in qb; facte sunt plime uirtutē
ei. q̄a n egissent penitentiam. dicens. Ue ē corozaim. ue ē beth
saida. qa si in tyro ꝫ sidone facte fuissent uirtutes que facte
sunt in uob. olim in cilicio ꝫ cinere penitentiā egissent. Uerū
tamē dico uob. tyro ꝫ sidoni remissius erit in die iudicii quā
uobis. Et tu capharnaū nūqd usq; in celū exaltabis? Usq; in
infernū descendes. M. Quia si in sodomis facte fuissent uirtu
tes que facte sunt in te. forte mansissent usq; in hunc diem. R. L.
Et cū uenissent apli ad ihm nuntiauer illi oīa quecūq; fecerūt
et docuerant. R. Et ait illis. Uenite seorsū in desertū lo
cū ꝫ requiescite pusillū. Erant eni qui ueniebant ꝫ redibant
multi. nec manducandi spatiū habebant. Et cū audissent sui. exier tenē eū.
Post hec aū designauit dns ꝫ alios septuaginta duos. ꝫ misit qm i furorē
illos binos ante faciem suā in oēm ciuitatē ꝫ locū quo erat
ipse uenturus. L. M. R. A. Et dicebat illis. Qui uos audit
me audit. Et q uos spnit me spnit. q aū me spnit. spnit eū

qui me misit. L. Reversi sunt aut(em) lxxii. cu(m) gaudio dicentes.
D(omi)ne (et) demonia nob(is) subiciunt(ur) in no(m)i(n)e tuo. Et ait illis. Vi
debam sathanam sic(ut) fulgur de celo cadentem. Ecce dedi vobis
potestatem calcandi sup(er) serpentes (et) scorpiones (et) sup(er) om(ne)m v(ir)
tutem inimici. (et) nich(il) vob(is) nocebit. Verumtam(en) in hoc nolite
gaudere q(uia) sp(irit)us vob(is) subiciunt(ur). Gaudete aut(em) q(uo)d no(m)i(n)a v(est)ra scripta
sunt i(n) celis. M. L. In ip(s)a hora exultavit sp(irit)u s(an)c(t)o (et) dix(it). Confi
teor t(ibi) pat(er) d(omi)ne celi (et) terre q(uia) abscondisti h(ec) a sapientib(us) (et) pru
dentib(us) (et) revelasti ea parvul(is). Etia(m) pat(er) q(uonia)m sic fuit placitu(m) an
te. M. L. I. Om(n)ia m(ihi) tradita sunt a patre meo. Et nemo novit
filiu(m) n(isi) pat(er). neq(ue) patre(m) q(ui)s novit n(isi) filius. (et) cui voluerit filius
revelare. Sp(iritu)s (enim) om(n)ia scrutat(ur) (et) p(ro)funda dei. (et) co(n)versus ad disci
pulos suos dix(it). M. Venite ad me o(mne)s q(ui) laboratis (et) honerati
estis. (et) ego reficia(m) vos. Tollite iugu(m) meu(m) sup(er) vos. (et) discite q(uia)
mitis sum (et) h(um)il(is) corde. (et) invenietis requie(m) a(n)i(m)ab(us) v(est)ris. Iugu(m)
enim meu(m) suave e(st) (et) hon(us) meu(m) leve. M. L. Si quis venit ad
me (et) n(on) odit patre(m) suu(m) (et) matre(m) (et) uxore(m) (et) filios (et) fratres et
sorores. adhuc aut(em) et a(n)i(m)am sua(m) n(on) p(otest) meus e(ss)e discipulus.
Et q(ui) n(on) baiulat cruce(m) sua(m) (et) venit post me n(on) p(otest) meus e(ss)e d(iscipulus).
Quis eni(m) ex vob(is) volens turre(m) edificare n(on) prius sedens co(m)
putat su(m)ptus q(ui) necessarii sunt si habeat ad p(er)ficiendu(m) ne po
stea q(uam) posuerit fundamentu(m) (et) n(on) potuerit p(er)ficere. o(mne)s qui vident
incipiant illudere ei dicentes q(uia) hic ho(mo) cepit edificare (et) n(on)
potuit co(n)su(m)mare. Aut q(ui)s rex iturus co(m)mittere bellu(m) adv(er)sus
aliu(m) rege(m) no(n)ne sedens p(ri)us cogitat si possit cu(m) decem milib(us)
occurrere ei qui cu(m) viginti milib(us) venit ad se. Alioq(u)i(n) ad
huc illo longe agente. legatione(m) mittens rogat ea q(ue) pacis s(un)t

hic g omis ex uob. L. M. qui ñ renūtiat omībȝ que possid;
ñ pot meus ee discipulus. L. M. R.
Et factū ē in sabbato scdo p̄mo. cū t̄nsiret ihc p̄ sata. uellebāt
esurientes discip̄li eius spicas & manducabant c̄fricāte s
manibȝ. R. Dic̄ discip̄los p̄gredientes ihm. spicas c̄fricasse m.
Q̄dā aūt phariseoꝝ dicebant illis. Q̄uid facitis qd̄ ñ licet in
sabbatis. Et respondens ihc ad eos dx̄. Nec hoc legistis qd̄
fec̄ dauid cū esurisset ipse & q cū eo erāt quom̄ intrauit in
domū dei. & panes p̄positionis sūpsit. & manducauit & ded̄
his q cū eo erāt quos ñ licebat manducare ñ sol̄ sacerdotibus.
Aut ñ legistis in lege. M. q̄a sabbatis sacerdotes in tēplo sab
batū uiolāt & sine c̄rimine sunt. Dico uob̄. q̄a tēplo maior
ē hic. R. M. L. Sabbatū p̄pt̄ hoīne factū ē & ñ hō pp̄ sabbm.
Factū ē aūt & in alio sabbato ut intraret
in sinagogam & doceret. Et erat ibi hō & manꝰ eiꝰ dextra arida.
Obseruabant aūt eū scribe & pharisei. si in sabbato curaret. ut
inuenirent accusare illū. Ipse sciebat cogitationes eoꝝ. Et
ait hoīni q habebat manū aridam. Surge & sta in mediū.
& surgens stetit. Ait aūt ad illos ihc. Interrogo ego uos. si lic;
sabbato bn̄ facē an male. aīam saluā facere an p̄dere. At
illi tacebāt. Et c̄cūspectis omībȝ dx̄ hoīni. Extende manū R. cū ira contristat
tuā. & extendit. Et restituta ē sanitati manus ei. sic altera. tatē cordis e
Et dx̄ ad eos. Quis erit ex uob̄ hō q habebit oue unā & si ce eoꝝ
ciderit hec sabbatis in foueā. ñ ne tenebit & leuabit eam.
Quāto magis melior ē hō oue. Ideoq; licet sabbato bn̄ facere.
Ipsi aūt repleti sunt insipientia. & cōloquebantur ad inuicē.
quidnā facerent ihu. M. Ihc aūt sciens secessit inde. & secuti

sunt eū multi. & curauit eos oēs. Et pcep eis dicens ne manifestū
eū facerent. ut adimpleret qd dictū ē p esaiam pphm dicente.
Ecce puer meus electus quē elegi. dilectus meus in quo bn cōpla
cuit aīe mee. ponā spm meū sup eū. & iudiciū gentib; nuntia
bit. Nō contendet neq; clamabit. neq; audiet aliquis in pla
teis uocē ei. Arūdinē quassatā n confringet. et linū fumigans
n extinguet donec eiciat ad uictoriā iudiciū. & in nōe ei' gētes
sperabūt. Lucas. Matheus. Marcus.
b. Factū ē in illis dieb; exiit in monte orare. et erat pnoctans
in oratiōe dei. M. R. L. Et exiens de domo sedebat secus ma
re. Et cōgregate sunt ad eū turbe multe. ita ut in nauiculam
ascendens sederet. Et omīs turba stabat in litore.
Ecce exiit qui seminat seminare sem suū. Et dū seminat.
quedā ceciderūt secus uiā. & conculcata sunt. & uenerūt uolucres
celi & comederūt ea. Alia aū ceciderūt in petrosa ubi n habebant
trā multā. Et continuo exorta sunt qa n habebant altitudi
nē terre. Sole aū orto estuauerūt. & qa n habebant radicem
aruerunt. Alia aū ceciderūt in spinis & creuerūt spine & suffo
cauerūt ea. Alia uō ceciderūt in trā bonā & dabant fructū. aliud
centesimū. aliud sexagesimū. aliud tricesimū. Hec dicens cla
mabat. q habet aures audiendi audiat. Math.
Aliā pabolā pposuit illis dicens. Simile ē regnū celoꝝ homi
ni qui seminauit bonū sem in agro suo. Cū aū dormirent hoīes
uenit inimicus ei' & sup seminauit zizania in medio tritici. &
abiit. Cū aūt creuisset herba & fructū fecisset. tc apparuerunt
et zizania. Accesserūt aūt serui pris familias dixerūt ei. Dne nō
ne bonū sem seminasti in agro tuo. Unde g hīt zizania. Et ait

Quis autem vestrum habens servum arantem aut boves pascentem qui regresso de agro dicat illi: Statim transi recumbe, et non dicat ei: Para quod cenem, et precinge te et ministra mihi donec manducem et bibam, et post hec tu manducabis et bibes. Numquid gratiam habet servo illi quia fecit que ei imperaverat? Non puto. Sic et vos cum feceritis omnia que precepta sunt vobis, dicite: Servi inutiles sumus, quod debuimus facere fecimus.

Et veniunt Bethsaidam. Et adducunt ei cecum, et rogabant illum ut eum tangeret. Et apprehendens manum ceci duxit eum extra vicum, et expuens in oculos eius impositis manibus suis interrogavit eum si aliquid videret. Et aspiciens ait: Video homines velud arbores ambulantes. Deinde iterum imposuit manus super oculos eius, et cepit videre. Et restitutus est ita ut videret clare omnia. Et misit illum in domum suam dicens: Vade in domum tuam, et si in vicum introieris, nemini dixeris.

illis. Inimicus homo hoc fecit. Servi autem dixerunt ei: Vis imus et col-
ligimus ea? Et ait: Non. Ne forte colligentes zizania eradicetis
simul et triticum cum eis. Sinite utraque crescere usque ad messem. Et
in tempore messis dicam messoribus: Colligite primum zizania et alli-
gate ea in fasciculos ad comburendum. Triticum autem congregate in horre-
um meum. M. R. L.

Aliam parabolam proposuit eis dicens. Cui simile est regnum dei et cui simi-
le esse estimabo illud? Aut cui parabole comparabimus illud? Simi-
le est grano sinapis quod accipiens homo seminavit in orto suo quod mi-
nimum est omnibus oleribus et fit arbor ita ut volucres celi veniant
et habitent in ramis eius. M. Lucas.

Aliam parabolam locutus est eis. Simile est regnum celorum fermento quod ac-
ceptum mulier abscondit in farine satis tribus donec fermentatum est
totum. M. R. Hec omnia locutus est ihesus in parabolis ad turbas. R. Et ta-
libus multis parabolis loquebatur eis verbum prout poterant audire.
M. Et sine parabolis non loquebatur eis ut impleretur quod dictum est per prophetam
dicentem. Aperiam in parabolis os meum eructabo abscondita a constitu-
tione mundi. Et accedentes discipuli dixerunt ei: Quare in parabolis
loqueris eis? Qui respondens ait illis: Quia vobis datum est nosse mi-
steria regni dei, illis autem non est datum. R. Seorsum autem discipulis
suis disserebat omnia. Ideo in parabolis loquor eis quia videntes non
vident et audientes non audiunt neque intelligunt ut adimpleatur
prophetia Ysaye dicens. Auditu audietis et non intelligetis et vi-
dentes videbitis et non videbitis. Incrassatum est enim cor populi huius
et auribus graviter audierunt et oculos suos clauserunt ne quando oculis videant
et auribus audiant et corde intelligant et convertantur et sanem eos.
Vestri autem beati oculi. M. L. qui vident et aures vestre quia audiunt.

Am̄ qppe dico uob̄ q̄ multi pphe & iusti cupier̄ uidere q̄ uide
tis & n̄ uider̄. 7 audire que auditis & n̄ audierūt. M̄ 1
Uos ḡ audite pabolā seminantis. Oīs q audit uerbū regni
& n̄ intelligit. uenit malus 7 rapit qd̄ seminatū ē incorde ei᷒.
hic ē q secus uiā seminatus ē. Qui aū sup petrosa seminat᷒
ē. hic ē q uerbū audit & cōtinuo cū gaudio accipit illud.
n̄ hab̄ aū in se radicē s; ē tēpal᷒. facta aūt tribulatione & pse
cutione ppt̄ uerbū cōtinuo scandalizatur. Qui aū seminatus
ē in spinis. hic ē q uerbū audit & sollicitudo sc̄li istius & falla
cia diuitiar᷒ suffocat uerbū & sine fructu efficitur. Q̄ ū in terrā
bonā seminatus ē. h̄ ē q uerbū audit 7 intelligit. & fructū
affert. & fac̄ aliud qd̄ centū. aliud sexaginta. aliud tginta.
Sic ē regnū dī quēadmodū si hō iaciat   R.
semtē in terrā & dormiat. & exurgat nocte ac die. & sem̄ ger
minet & increscat dū nescit ille. Ult̄ enī terra fructificat.
primū herbā dein despicam. deinde plenū frumtū in spica.
ēt cū se pduxerit fructus. statī mittit falcem q̄m adē messis.
Tē dimissis turbis uenit indomū. M̄. Et accesserunt ad eū di
scipli ei᷒ dicentes. dissere nob̄ pabolā zizanior᷒ agri. Qui respō
dens ait. q seminat bonū sem̄ ē filius hōis. Ager ē mūdus.
Bonū aū sem̄ hi sunt filii regni. Zizania aū filii sunt nequā.
Inimicus aū q seminauit ea. ē diabolus. Messis uō cōsummatio
sc̄li ē. Messores aūt angli sunt. Sic̄ aū colliguntur zizania &
igni comburuntur. sic erit in cōsummatione sc̄li. Mittet filius
hōis angelos suos & colligent de regno ei᷒ oīa scandala. & eos q
faciunt iniquitatē. 7 mittet eos in caminū ignis. ibi erit fletus
et stridor dentiū. Tē iusti fulgebunt sic̄ sol in regno pātris eor᷒.

Simile est regnum celorum thesauro abscondito in agro.
quem qui inuenit homo abscondit et pre gaudio illius uadit et uendit
uniuersa que habet et emit agrum illum. Iterum simile est regnum ce
lorum homini negotiatori querenti bonas margaritas. Inuenta autem
una pretiosa margarita. abiit et uendit omnia que habuit et emit
eam. Iterum simile est regnum celorum sagene misse in mare. et ex omni
genere piscium congreganti. Quam cum impleta esset educentes et secus litus
sedentes. elegerunt bonos in uasa. malos autem foras miserunt. Sic erit
in consummatione seculi. Exibunt angeli et separabunt malos de medio iu
storum et mittent eos in caminum ignis. ibi erit fletus et stridor dentium.
Intellexistis hec omnia. dicunt ei. Etiam. Ait illis. Ideo omnis scriba doctus
in regno celorum. similis est homini patrifamilias qui profert de thesau
ro suo noua et uetera. M. R. L. A.

Et ueniens in patriam suam docebat eos in sinagogis eorum ita ut mi
rarentur et dicerent. Unde huic sapientia hec et uirtutes tales
que per manus eius efficiuntur. Nonne hic est fabri filius. Nonne mater eius
dicitur maria et fratres eius iacobus et ioseph et symon et iudas. et so
rores eius nonne omnes apud nos sunt. Unde ergo huic omnia ista. Et scanda
lizabantur in eo. L. Et ait illis. Utique dicetis mihi hanc similitu
dinem. Medice cura te ipsum. Quanta audiuimus facta in caphar
naum. fac et hic in patria tua. M. R. L. A. Amen dico uobis quia
nemo propheta acceptus est in patria sua et in domo sua. Et non fecit ibi
uirtutes multas propter incredulitatem illorum nisi paucos infirmos
impositis manibus curauit. Et mirabatur propter incredulitatem illorum.
In ueritate. L. dico uobis. multe uidue erant in diebus helie in
israel. quando clausum est celum annis tribus et mensibus sex. cum facta est fames
magna in omni terra. et ad nullam illarum missus est helias nisi in sa

repta sidonię ad mulierē uiduā. Et multi leprosi erant in isrl
sub heliseo ppha. & nemo eo4 mundatus ē nisi naaman sirus. Et
repleti sunt oēs in sinagoga ira hec audientes. Et surrexerunt
& eiecerunt illū extra sinagogam. & duxerunt illū usq; ad super
ciliū montis sup quē ciuitas illo4 erat edificata ut precipitarent
eū. Ipse autē transiens p mediū illo4 ibat. O. R. L.

In illo tēpore. herodes tetrarcha tenuit iohn̄ & misit eū in car
cerem ppt herodiadem uxorē philippi fr̄is sui qa duxerat eam.
O. R. Dicebat enī iohes herodi. Nō licet t̄ habere eā. R. Herodias
autē insidiabatur ei & uolebat illū occidere nec poterat. O. Time
bat enī ppłm qa sic ppham eū habebant. O. R. Similit & herodes
uolens illū occide metuebat. R. Sciens uirū iustū & scm et cu
stodiebat eum. Et audito eo multa faciebat. O. R. Et cū dies
oportunus accidisset. herodes natalis sui cenā fecit principib; & t
ribunis & primis galilee. Cūq; introisset filia ipsius herodiadis & sal
tasset & placuisset herodi simulq; recumbentib; rex ait puelle. Pete
qd uis & dabo tibi. Et iurauit illi qa qcqd petieris dabo tibi
licet dimidiū regni mei. Que cū exisset. dixit matri sue. Quid pe
tam? At illa dixit. Cap iohis baptiste. Cūq; introisset statim cū fe
stinatione ad regem. petiuit dicens. Volo ut protinus des m in
disco cap iohis baptiste. Et contristatus ē rex. ppt iusiurandū autē
& ppt simul recumbentes. noluit eā contristare. Misitq; spicu
latorē. & decollauit iohem in carcerem. & allatū ē capud ei
in disco. & datū ē puelle. & puella dedit matri sue. Et accedē
tes discipuli ei. tuler corpus ei & sepelier illud in monumento.
Et reuertentes nuntiauer ihu. O. R. L. Audiuit autē herodes fa
mā ihu & oīa que fiebant ab eo. & hesitabat eo qd diceretur a qb;dā

quod iohes surrex a mortuis. A quibusdam au qa elias apparuit. Ab
aliis u qa ppha unus de antiqs surrex. Et ait herodes. Iohem
ego decollaui. Quis aut e iste de quo ego audio talia. Et quer
ebat uidere eum. M. L. A. Quod cu audiss; ihc secessit inde
in nauicula in locu desertu seorsum. Et cu audisset turbe:
secute sut eu pedestres de ciuitatib; Et exiens uidit turbam
multa et misertus e eius et curauit languidos eor.
Vespe au facto accedentes duodeci dixerunt illi. M. R. L. A.
dimitte turbas. ut euntes in castella uillasq; que circa sunt diu
tant. et inueniant escas. qa hic in deserto loco sumus. Ihc aut
dix illis. No habent necesse ire. date illis uos manducare. A.
Respondit ei philipp. ducentor denarior panes n sufficiunt
eis ut unusquisq; modicu qd accipiat. R. Et dic eis. Quod panes
habetis? A. Dicit ei unus ex discipulis ei andreas frat symonis
pet. Est puer unus hic q habt qnq; panes ordeaceos et duos
pisces. Sed hec qd sunt inter tantos? L. Nisi forte nos eamus
et emamus in omem hanc turba escam. M. q ait eis. Afferte illos
m huc. R. L. Et pcep illis ut accube facerent oes sedm contu
bernia sup pra uiride fenu. Et discubuer in partes p centenos
et qnquagenos. L. M. R. A. Acceptis au quinq; panib; et
duob; piscib; respic in celu et bndix illis. et fregit et distribuit
discipulis. discipuli aut turbis. et manducauer oes et saturati s.
Et tuler reliqas xii. cophinos fragmentor plenos. Manducantiu
aut fuit numerus quasi qnq; milia uiror exceptis mulieri
bus et paruulis. M. R. Et statim iussit discipulos ascendere
in nauicula et pcede eu transfretu ad betsaida donec dimit
teret turbas. Lucas ait in loco deserto bethsaide. A. Illi g hoie

cũ audissent q̄ fecerat signũ dicebant. Q̄a hic ē uere ꝓpheta qui uenturus
ē in mundum. Ihc ergo cũ cognouisset q̄a uenturi essent ut raperent eũ &
facerent eũ regem fugit. ℣. R̄. A. Et dimissa turba ascendit in
montē solus orare. ℣. R̄. A. Vespe aũ facto solus erat ibi. Nauicula
aũ in medio mari iactabatur fluctibus. Erat enim contrarius uentus. Qr
ta aũ uigilia noctis uidens eos laborantes uenit ad eos ambulans
sup mare. R̄. Et uolebat pterire eos. ℣. R̄. A. Et uidentes eũ supra
mare ambulare turbati sunt dicentes q̄a fantasma ē. & p̄ timore
clamauer. Statimq; ihc locutus ē eis dicens. habete fiduciã. Ego
sũ nolite timere. ℣. Respondens aũ simon petrus dixit. dn̄e si
tu es iube me uenire ad te sup aquas. At ille ait. Veni. Et descen
dens petrus de nauicula ambulabat sup aq̄ ut ueniret ad ihm.
Videns u̾o uentũ ualidũ ueniente timuit. & cũ cepisset mergi cla
mauit dicens. dn̄e saluũ me fac. Et continuo ihc extendens ma
nũ apprehendit eũ & ait illi. Modice fidei quare dubitasti.
℣. R̄. Et cũ ascendissent in nauiculã cessauit uentus. A. ℣. R̄.
Et statim fuit nauis ad t̄rã quã ibant. ℣. R̄. Qui aũ in nauicula
erant. uener & adorauer eũ dicentes. Vere filius di es. ℣. R̄. A.
Et cũ transfretassent. uener in t̄rã genesar. Et cũ cognouissent
eũ uiri loci illius. miser in uniũsã regionẽ illã. & obtulerunt
ei oẽs male habentes. & rogabant eũ ut uel fimbriã uestimenti
ei tangerent. & quicumq; eũ tetigerunt salui facti sunt. A. Altera
aũ die turba que stabat trans mare. uidit q̄a alia nauicula nõ
erat ibi nisi una. & q̄a nõ introisset cũ discipulis suis ihc in nauẽ.
sed soli discipuli ei abiissent. Alie u̾o naues superuener a tiberiade
iuxta locũ ubi manducauer panẽ grãs agentes deo. Cũ ergo uidis
set turba q̄a ihc nõ esset ibi neq; discipuli eius. ascender nauiculas

et uener cap̄harnaū querentes ihm. Et cū inuenissent trans mare
dixerunt ei. Rabbi qn̄ huc uenisti. Respondit ihc et dixit. Amen amen
dico uobis. queritis me n̄ qa uidistis signa. s; qa manducastis ex
panib; et saturati estis. Operamini n̄ cibū q perit s; q permanet in uitā
eternā. quē filius hoīs dabit uob. hunc enī pater signauit deus. Dixerunt
g ad eū. Quid faciem ut operem opa dei. R. ihc et dix illis. hoc ē
opus dei. ut credatis in eū quē misit ille. cv. a. R. Dixer g ei. Qd
g tu facis signū ut uideam et credamus tibi. Quid operis. A.
patres nri manducauer manna in deserto sic scriptū ē. Panē de
celo dedit eis manducare. dix g eis ihc. Amen amen dico uob. n̄ mo
yses dedit uob panē de celo. s; pater meus dat uob panē de celo.
Verus panis ē q de celo descendit et dat uitā mūdo. Dixer g ad eū.
dne da nob semp panē hunc. A. cv. R. I. Dix aut eis ihc. Ego sum
panis uite. q uenit ad me n̄ esuriet. et q credit in me n̄ deficiet
unquā. S; dixi uob qa uidistis me et n̄ credidistis. A. Omne qd
dat m pat ad me ueniet et eū q uenit ad me n̄ eiciā foras. A. cv. R. I.
Quia descendi de celo n̄ ut faciā uoluntatē meā s; uoluntatē
ei q misit me. hec ē aut uoluntas ei q misit me patris. ut oē
q dedit m n̄ pdā ex eo s; resuscitē illū in nouissimo die. Hec
enī uoluntas patris mei q misit me. ut omis q uidet filium
et credit in eū habeat uitā eternā. Et ego resuscitabo eū in no
uissimo die. Murmurabant g iudei de illo. qa dixisset ego
sū panis q de celo descendi. Et dicebāt. Nonne hic ē ihc filius
ioseph cui nos nouimus patrē et matrē. Quomō g dic hic q de
celo descendi. A. R. g ihc et dix eis. Nolite murmurare in
uicē. Nemo pot uenire ad me n̄ pat q misit traxerit eū. et ego me
resuscitabo eū in nouissimo die. Est scriptū in pphis. Et erunt

oms docibiles di. Omis q audiuit a patre & didic̄ uenit ad me. A.
o. A. Nō q̄a patre uidit q̄sq̄. n̄ his q̄ ē a dō hic uidit patre. Ego
uidi patrē n̄ uos. 7 tam̄ n̄ uenitis ad me n̄ tcti a patre. A. Amen am
dico uob q̄ credit in me habet uita etnā. A. O. R. Ego sū panis
uite. A. I. Patres uri manducauer̄ in deserto manna & mortui
sūt. hic ē panis de celo descendens ut siqs ex ip̄o manducauit.
n̄ moriatur. A. O. R. I. Ego sū panis uiuus q de celo descendi. Siqs
manducauerit ex hoc pane uiuet inetnū. Et panis q̄ ego dabo ca
ro mea ē p mundi uita. A. Litigabant g̃ iudei ad inuicē dicēte.
Quomodo pot̄ hic carnē suā nob dāe ad manducandū. Dix g̃ eis
ihc. Am̄ am̄ dico uob n̄ manducauītis carnē filii hoīs. & biberi
tis ei sanguinē n̄ habebitis uitā in uob. Qui manducat meā car
nē. & bibit meū sanguinē hī uitā etnā. Et ego resuscitabo eū in
nouissimo die. A. O. R. I. Caro enī mea uere ē cib. & sangis meu
uere ē potus. A. Qui manducat meā carnē & bibit meū sang
nē in me manet 7 ego in illo. Sic̄ misit me uiuens patr & ego ui
uo ppt patrē. Et q manducē me 7 ip̄se uiuit ppt me. hic ē panis
q de celo descendit. Nō sic̄ manducauer̄ patres uri manna 7
mortui sūt. q manducat hūc panē uiu7 inetnū. hec dix in
sinagoga docens in capharnaū. Multi g̃ audientes ex discipli
ei dixer̄. Durus ē hic sermo. Quis pot̄ eū audire. Sciens aūt
ihc ap̄ semetipsū q̄a murmurarent de hīs discipli ei. dix eis. hoc
uos scandalizat. A. O. R. I. Si g̃ uideritis filiū hoīs ascendentē
ubi erat pus. A. O. R. Sps ē q uiuificat. caro n̄ pdē qcq̄ua. A.
Uerba que ego locutus sū uob. sp̄s 7 uita sūt. S7 sūt q̄dā ex uobis
qui n̄ credunt. Nisi credideritis n̄ intelligetis ut ait pph̄a. Et
dicebat. pptea dixi uob. q̄a nemo pot̄ uenire ad me. nisi fuerit

ei datum desuper a patre meo. Ex hoc multi discipuli eius abierunt retro
et iam non cum illo ambulabant. Dixit ergo ihesus ad duodecim. Numquid et vos vul-
tis abire? L. Ev. R. L. Respondit ergo ei simon petrus. domine ad quem ibimus?
verba vite eterne habes. et nos credimus et cognovimus quia tu es christus
filius dei. A. Respondit ei ihesus. Nonne vos duodecim elegi? et unus
ex vobis diabolus est? Dicebat autem de iuda simonis scariothis. hic
enim erat eum traditurus. cum esset unus ex discipulis duodecim. L. Ev.

Rogavit autem illum quidam phariseus ut pranderet
apud se. et ingressus recubuit. Phariseus autem cepit intra se re-
putans dicere. quare non baptizatus esset ante prandium. Et ait dominus ad
illum. Nunc vos pharisei quod deforis est calicis et catini mundatis; quod
autem intus est vestrum. plenum est rapina et iniquitate. Stulti nonne qui
fecit quod deforis est. et id quod deintus est fecit? Verumtamen quod superest da-
te elemosinam. et ecce omnia munda sunt vobis. R.

Pharisei et quidam de scribis venientes ab ierosolimis cum vidissent quos-
dam ex discipulis communibus manibus id est non lotis manducare panem.
vituperaverunt dicentes. Ev. R. Quare discipuli tui transgrediuntur
traditiones seniorum? Non enim lavant manus suas cum panem manducant.
Ipse autem respondens ait illis. Quare et vos transgredimini manda-
tum dei propter traditionem vestram? Nam deus dixit. Honora patrem tuum et
matrem. et qui maledixerit patri vel matri. morte moriatur. Vos autem
dicitis. quicumque dixerit patri vel matri munus quodcumque est ex me tibi
profuerit. et non honorificavit patrem suum aut matrem. et irritum
fecistis mandatum dei propter traditionem vestram. R. Pharisei et omnes
iudei nisi crebro lavent manus suas non manducant. tenentes tra-
ditionem seniorum. et a foro nisi baptizentur non comedunt. et alia
multa que tradita sunt illis servare. baptismata calicum et ur-

cecorum et claudorum et lectorum et alia similia his faciunt multa. M. R.
Hypocrite bene prophetauit de uobis esayas dicens. Populus hic labiis me
honorat. cor autem eorum longe est a me. Sine causa colunt me docentes
doctrinas et mandata hominum. R. Relinquentes enim mandatum dei
tenetis traditiones hominum. Et conuocatis ad se turbis dixit eis.
Audite et intellegite. Non quod intrat in os coinquinat hominem sed quod pro
cedit ex ore hoc coinquinat hominem. M. Tunc accedentes discipuli eius
dixerunt ei. Scis quia pharisei audito hoc uerbo scandalizati sunt.
At ille respondens ait. Omnis plantatio quam non plantauit pater meus
celestis eradicabitur. M. L. Sinite illos ceci sunt duces cecorum. Cecus
autem si ceco ducatum prebeat ambo in foueam cadunt. M. R. Et cum in
troisset in domum a turba. interrogabat eum petrus. Edissere nobis pa
bolam istam. At ille dixit. Adhuc et uos sine intellectu estis? Non
intellegitis quia omne quod in os intrat in uentrem uadit et in secessum emit
titur? Que autem procedunt de ore. de corde exeunt et ea coinquinant
hominem. De corde exeunt enim cogitationes male. homicidia. adul
teria. fornicationes. furta. falsa testimonia. auaritia. nequitie.
dolus. impudicitia. oculus malus. blasfemia. superbia. stultitia.
hec sunt que coinquinant hominem. Non lotis manibus manducare non
coinquinat hominem. M. R.

Et inde surgens abiit in fines tyri et sidonis. Et ecce mulier chana
nea gentilis sirophenissa genere clamauit dicens. Miserere mei
domine fili dauid filia mea male a demonio uexatur. Ihesus autem non re
spondit ei uerbum. Et accedentes discipuli eius rogabant eum dicentes.
Dimitte eam quia clamat post nos. M. L. Ipse autem respondens ait. Non
sum missus nisi ad oues que perierunt domus israel. M. R. At illa uenit
et adorauit eum dicens. Domine adiuua me. R. Qui dixit. Sine prius satu

27

tiri filios. om. R. Nō ē enī bonū sumere panē filior et mittere

canib;. At illa dixit. etiā dn̄e. Nā et catelli edunt de micis que

cadunt de mēsa dnōr suor. Et ait illi. O mulier magna ē fides

tua fiat t̄ sicut uis. Et sanata ē filia illius ex illa hora.

Et iterū exiens. R. de finib; tiri uenit p sidonē ad mare galilee.

int̄ medios fines decapoleos. Et adducūt ei surdū et mutū et

deprecantur eū ut inponat illi manū. Et apphendens eū de turba

seorsū. misit digitos suos in auriculā eius et expuens tetigit

linguā ei⁹. Et suspiciens in celū ingemuit 7 ait illi. Effeta qđ ē

adaperire. Et statī apte s̄t aures eius. et solutū ē uinculū lingue

ei⁹ et loquebatur recte. Et p̄cepit illi ne cui diceret. T. R. L. Quā

to aū eis p̄cipiebat. tanto magis plus p̄dicabant. et eo ampli⁹ am

mirabantur dicentes. R. om. Bene oīa fec̄ 7 surdos fecit audi

re et mutos loq. A. Jo̅hes.

Oportebat aū eū trāsire p samariā. Venit ḡ in ciuitatē sama

rie que dicit̄ sichar iuxta p̄diū qđ dedit iacob ioseph filio suo.

Erat aū ibi fons iacob. Ih̄c ḡ fatigatus ex itinere sedebat sic sup

fontē. hora erat q̄i sexta. Venit mulier de samaria aurire a

quā. Dic̄ ei ih̄c. Da m̄ bibere. discipli eū ei abierāt in ciuita

tē ut cibos emerent. Dic̄ ḡ ei mulier samaritana. quom̄ tu iu

deus cū sis. bibere poscis a me que sū mulier samaritana. Nō

enī coutunt̄ iudei samaritanis. Respondit ih̄c et dix̄ ei. Si scires

donū dī. et qs ē qui dic̄ t̄ da m̄ bibe. tu forsitā petisses ab eo et d

disset t̄ aq̄ uiuā. Dic̄ ei mulier. dn̄e neq; in quo aurias habes. et

puteus altus ē. Vn̄ ḡ habes aq̄ uiuā. Nūqđ tu maior es patre

nr̄o iacob qui dedit nob̄ puteū. 7 ipse ex eo bibit et filii eius et pe

cora ei⁹. Respondit ih̄c et dix̄ ei. Oīs q biberit ex aqua hac. si

tiet iterū. Qui aūt biberit ex aqua q̄ ego dabo ei. n̄ sitiet in etnū.
Sꝫ aqua quā ego dabo ei. fiet in eo fons aque salientis in uitā
etnā. Dic̄ ei mulier. Dn̄e da m̄ hanc aquā. ut n̄ sitiā neq; ueniā
hic haurire. Dic̄ ei ih̄c. Vade uoca uirū tuū. & ueni huc.
R̄ mulier & dix̄. N̄ habeo uirū. Dic̄ ei ih̄c. Bn̄ dixisti q̄a n̄ habeo
uirū. Quinq; enī uiros habuisti. & nc̄ quē habes n̄ ē tuus
uir. hoc uere dixisti. Dic̄ ei mulier. Dn̄e ut uideo ppħa es
tu. Patres nr̄i in monte hoc adorauer̄. & uos dicitis q̄a iero
solimis ē locus ubi adorare oportet. Dic̄ ei ih̄c. Mulier cre
de m̄ q̄a uenit hora qn̄ neq; in monte hoc neq; in hierosoli
mis adorabitis patrē. Vos adoratis qđ nescitis. nos adoramus
qđ scim̄ q̄a salus ex iudeis ē. Sꝫ uenit hora & nc̄ ē qn̄ ueri ad
oratores adorabunt eū in sp̄u & uitate. Nā & pat̄ tales quert.
q adorent eū. Sp̄us ē ds̄. & eos q adorant eū in sp̄u & ueritate
oportet adorare. Dic̄ ei mulier. Scio q̄a messias uenit q dr̄ x̄ṗs.
Cū ḡ uenerit ille annuntiabit nob oīa. Dic̄ ei ih̄c. Ego sū qui
loquor tecū. Reliq̄t ḡ ydriā cupiditatis. & cucurrit p̄dicare.
Et cōtinuo uener̄ discipli ei. & mirabant̄ q̄a cū muliere loque
batur. Nemo tn̄ dix̄ quid queris aut quid loqueris cū ea.
Reliq̄t ḡ ydriā suā mulier. & abiit in ciuitatem. & dic̄ illis
hoīb; Venite & uidete hoīnē q dix̄ m̄ oīa quecūq; feci. Nū
qđ ipse ē xp̄s. Et exier̄ de ciuitate. & ueniebant ad eū. Interea
rogabant eū discipli ei dicentes. Rabbi manduca. Ille aūt
dixit eis. Ego cibū habeo manducare. quē uos nescitis. Dice
bant ḡ discipli ad inuicē. Nūqđ attulit ei aliqs manducare.
Dic̄ eis ih̄c. Meus cib; ē ut faciā uoluntatē ei q misit me. ut
pficiā op̄ eius. Nōne uos dicitis qđ adhuc quattuor mēses sunt

et messis uenit. Ecce dico uob. leuate oclos uros et uidete regi
ones qa albe sūt iā ad messem. Et q metit mercedē accipiet
et cōgregat fructū in uitā etnā. ut et q seminat simul gau
deat et q metit. In hoc enī ē ūbū uerū. qa alius ē q seminat
et aliꝰ ē q metit. Ego misi uos metere q uos n̄ laborastis. Alii
laborauerūt et uos in labores eoꝝ introistis. Ex ciuitate aūt illa
multi crediderūt in eū samaritanoꝝ ꝑpt ūbū mulieris te
stimoniū ꝑhibentis. qa dixit m̄ oīa quecūq; feci. Cū uenis
sent ḡ ad illū samaritani. rogauerūt eū ut ibi maneret.
Et mansit ibi duos dies. Et multo plures crediderūt ꝑpt ser
mone ei. et mulieri dicebant qa iā n̄ ꝑpt tuā loquelā credi
mus. A. ou. R. L.

Post hec aūt erat dies festus iudeoꝝ et ascendit ihc iherosoli
mā. Est aūt iherosolimis ꝑbatica piscina que cognominatur
hebraice bethsaida quinq; porticus habens. In his iacebat
multitudo magna languentiū. cecoꝝ. claudoꝝ. aridoꝝ. expe
ctantiū aque motū. Angłs aūt dn̄i secdm tēpus descendebat
in piscinā et mouebatur aqua. Qui ḡ ꝑmus descendisset
post motū aque. sanꝰ fiebat aqcūq; detinebatur infirmitate.
Erat aūt ibi qdā hō. xxx et viii. annos habens in infirmitate
sua. Hunc cū uidisset ihc iacentē et cognouisset qa multū iā
tēpꝰ habet. dic̄ ei. Vis sanus fieri? R̄ ei langdus. dn̄e hoīnē
n̄ habeo ut cū turbata fuerit aqua mittat me in piscinam.
dū uenio enī ego. alius ante me descendit. dic̄ ei ihc. Surge
tolle ḡbatū tuū et ambula. Et statī factus ē hō sanus. et sustu
lit ḡbatū suū et ābulabat. Erat aūt sabbatū in illo die. Di
cebant iudei illi q sanus factus fuerat. Sabbm ē n̄ licet t

tollere grabatum tuum. A. Respondit eis. Qui me fecit sanum ille
michi dixit. tolle grabatum tuum et ambula. Interrogaverunt ergo eum. Quis est
ille homo qui dixit tibi tolle grabatum tuum et ambula. Is autem qui sanus
factus fuerat nesciebat quis esset. Postea invenit eum ihesus in templo
et dixit illi. Ecce sanus factus es. iam noli peccare ne deterius tibi a
liquid contingat. Abiit ille homo et nuntiavit iudeis quia ihesus esset qui fecit
eum sanum. propterea persequebantur iudei ihesum quia hec faciebat in sab
bato. Ihesus autem respondit eis. Pater meus usque modo operatur et ego
operor. propterea ergo magis querebant eum iudei interficere. quia non so
lum solvebat sabbatum sed et patrem suum dicebat deum equalem se fa
ciens deo. Respondit itaque ihesus et dixit eis. Amen amen dico vobis
non potest filius a se facere quicquam nisi quod viderit patrem facientem. Quecumque
enim ille fecerit hec et filius facit similiter. Pater enim diligit filium
et omnia demonstrat ei que ipse facit. et maiora his demonstrabit
ei opera ut vos miremini. Sicut enim pater suscitat mortuos et vivificat
sic et filius quos vult vivificat. Neque enim pater iudicat quemquam sed
iudicium omne dedit filio ut omnes honorificent filium sicut honori
ficant patrem. A. .O. R. I. Qui non honorificat filium non honori
ficat patrem qui misit illum. A. Amen amen dico vobis quia qui verbum
meum audit et credit ei qui misit me habet vitam eternam et in
iudicium non venit sed transiit a morte ad vitam. Amen amen dico vobis
quia venit hora et nunc est quando mortui audient vocem filii dei et
qui audierint vivent. Sicut enim pater habet vitam in semetipso.
sic dedit et filio vitam habere in semetipso. Et potestatem de
dit ei iudicium facere quia filius hominis est. Nolite mirari hoc
quia venit hora in qua omnes qui in monumentis sunt audient
vocem eius. Et procedent qui bona fecerunt in resurrectionem vite.

qui u͂ mala egerunt in resurrectione iudicii. Nõ possu͂ ego
a me ipso facere quicquã. sꝫ sic audio iudico ⁊ iudiciu͂ meu͂
iustu͂ est. A. Si ego testimoniu͂ phibeo de me. testimoniu͂
meu͂ ñ ẽ ueru͂. Si glorifico me ipsu͂ glã mea nichil ẽ. Aliusẽ
qui testimoniu͂ phibꝫ de me. & scio qa ueru͂ ẽ testimoniu͂
qd phibꝫ de me. Vos misistis ad iohem & testimoniu͂ phibu
it ueritati. Ego aũ ab hoĩe testimoniu͂ ñ accipio. sꝫ hec dico
ut uos salui sitis. Ille erat lucerna ardens & lucens uos aũt
uoluistis ad horã exultare in luce ei. Ego aũ habeo testimoniu͂
maius iohe. Opa eñ que dedit m̃ pat ut pficiã ea. ipsa testimo
niu͂ phibent de me qa pat me misit. Et q misit me pat. ipse
testimoniu͂ phibuit de me. A. Neqꝫ uocẽ ei unq̃ audistis
neqꝫ spẽm eius uidistis. A. Et ubu͂ ei ñ habetis in uobis manẽ.
qa quẽ misit ille huic uos ñ creditis. Scrutamini scripturas
qa uos putatis in ipsis uitã etnã habere. Et ille sunt que testi
moniu͂ phibẽt de me. ⁊ nõ uultis uenire ad me ut uitã habea
tis. Claritatẽ ab hoĩb; ñ accipio. sꝫ cognoui uos. qa dilectio
nẽ di ñ habetis in uobis. Ego ueni in noĩe patris mei & ñ accepi
stis me. Si alius uenerit in noĩe suo. illu͂ accipietis. Quo m̃ po
testis uos credere q glãm ab inuicẽ accipitis. & glãm que a
solo dõ ẽ ñ queritis. Nolite putare quia ego accusaturus sim uos apt
patrẽ. Est q accusat uos. moyses in quo spatis. Si eñ crederetis
moysi. crederetis forsitã & m̃. de me eñ ille scripsit. Si aũ illi
litteris ñ creditis. quom ubis meis credetis.

Et relictis illis in illis dieb; iteru͂ cu͂ multa tba eet. cõuo- cat discipul suis dixit. Misereor turbe qa ecce triduo iam
pseuerant mecu͂ & ñ habent qd manducent. ⁊ dimittere eos

Nõ ... c̃ ...

N ... d̃ ...

ieiunos nolo ne deficiant in uia. Et dicunt ei discipuli. Unde ẽ nob
in deserto panes tantos ut saturem~ turba tantam. Ait illis ihc.
Quot panes habetis? At illi dixer. VII. et paucos pisciculos. Et pcp
turbe ut discūberet sup terra. Et accipiens VII. panes et pisces, et grãs
agens fregit et dedit discipulis suis. et discipli apposuer populo. Et
comeder omis. et saturati sunt. Et q suꝑfuit de fragmtis. tulerunt
septē sportas plenas. Erant aūt qui manducauer. isti. milia hominū
exceptis paruulos et mulieres et dimisit eos. Et stati ascendens nauē cū
discipulis suis. uenit in partes dalmanutha. Ora. R. Et cū uenisset
discipuli ei trans fretū oblitisūt panes accipere. et nisi unū panē nō
habebant in naui. R. O. L. Et precep eis dicens. Intuemini. et cauc
te a fermento phariseor. et saducor. et afermento herodis. O. R. Atilli
cogitabant int se dicentes. qa panes n habemus. Sciens aūt ihc di
xit. Quid cogitatis intuos modice fidei. qa panes n habetis? Nō
dū intelligitis neq recordamini qn quinq panes fregi in quinq mi
lia et quot cophinos fragmtor plenos sustulistis? Dicunt ei. xii.
Quando et VII. panes in qttuor milia. et qt sportas fragmtor sustu
listis? Dicūt ei. VII. Quare n intelligitis qa n de pane dixi uobis.
Cauete afermento phariseor. et saduceor. Tunc intellexer. qa n dixit
cauendū afermento panū sz a doctrina phariseor. et saduceor.

Explicat liber secds. Incipit tercius.

U ENIT aūt ihc in partes cesaree philippi. Et interroga
bat discipulos suos dicens. Quē dicunt hoies ee filiū hois?
At illi dixer. Alii iohem baptistā. alii aūt heliā. alii uō ieremiā
aut unū ex pphetis. Dic illis. Uos aū quē me ee dicitis? Respon
4 dens simon petrus dixit. Tu es xps filius dei uiui. O. Respon
dens aūt ihesus dix. Beatus es simon bariona qa caro et sangs

n̄ reuelauit t̄ sed pat̄ meus q̄ in celis ē. Et ego dico t̄ q̄a tu es petrus
et sup hanc petrā edificabo ecclīam meā. Et porte inferi n̄ p̄ualebūt
aduersū eā. Et t̄ dabo claues regni celoꝝ. Et qđcūq; ligaueris
sup t̄rā erit ligatū ī celis. Et q̄cūq; solueris sup t̄rā. erit solu
tū ī celis. M. R. L. Tunc p̄cepit discipulis suis. ut nemini dicerent
q̄a ip̄e eēt ihs xp̄c. Exin cep̄ ihc ostendē discipulis suis. q̄a opor
tet eū ire ierusolimā. Et multa pati a senioribus et scribis et p̄nci
pib; sacerdotū. et occidi. et t̄tia die resurgere. M. R. Et assumens
eū petrus. cepit increpare illū dicens. Absit a te dn̄e nō erit tibi h̄.
Qui cōuersus dix̄ petro. Vade post me sathana. scandalū m̄ es.
quia n̄ sapis ea que dei sunt s̄ ea que hoīm. M. R. L. Tunc con
uocata turba cū discipulis suis. dix̄ eis. Si quis uult uenire post me
abneget semetip̄m. et tollat crucē suā cotidie et sequatur me. Qui eñ
uoluerit aīam suā saluā facere. p̄det eā. Qui aūt p̄diderit aīam
suā pp̄t me. inueniet eā. Quid eñ p̄dest hoī si lucretur mū
dū uniuersum. aīe u̇o sue detrimtū patiatur. Aut quā dabit hō
cōmutationē p̄ aīa sua. M. Filius eñ hoīs uenturus ē in glā
patris sui cū angelis suis. et tunc reddet unicuiq; secdm opa eī. M. R.

Amen dico uob̄ sunt quidā de hic stantib;
qui n̄ gustabūt mortē. donec uideant filiū hoīs uenientē
in regno suo. Et post dies sex. assumpsit ihs petrū. iacobū. et io
hannē frēm eius. et duc̄ illos in montē excelsū seorsū ut oraret.
Lucas octo. viii. dies ponit. Et factū ē dū oraret transfiguratus ē
ante eos. et resplenduit facies eī sic sol. uestimta. eius aūt facta
sunt alba sic nix. splendentia. candida nimis q̄lia fullo sup t̄rā
n̄ pot̄ facere. Et ecce apparuit illis moyses et helias cū illo lo
quentes in maiestate. et dicebant excessū eī que cōpleturus erat

in iherusalem. Respondens autem petrus dixit ad ihesum. Domine bonum est nos hic esse. Si uis faciamus hic tria tabernacula. tibi unum. moysi unum. et helie unum. Adhuc eo loquente. ecce nubes lucida obumbrauit eos. Et ecce uox de nube dicens. Hic est filius meus dilectus in quo mihi bene conplacui. ipsum audite. Et audientes discipuli. ceciderunt in faciem suam. et timuerunt ualde. Et accessit ihesus. et tetigit eos. dixitque eis. Surgite et nolite timere. Leuantes oculos suos. neminem uiderunt nisi solum ihesum. Et descendentibus illis de monte. precepit eis ihesus dicens. Nemini dixeritis uisionem donec filius hominis a mortuis resurgat. Or. R. Et interrogauerunt eum discipuli dicentes. Quid ergo scribe dicunt quia heliam oportet primum uenire. At ille respondens ait illis. helias quidem uenturus est. et restituet omnia. Dico autem uobis. quia helias iam uenit et non cognouerunt eum. sed fecerunt in eo quecumque uoluerunt. Sic et filius hominis passurus est ab eis. Tunc intellexerunt discipuli quia de iohanne baptista dixisset illis. R. Et cum uenisset ad turbam. uidit scribas conquirentes cum illis. Et confestim omnis populus uidens eum stupefactus est. et expauerunt. et accurrentes salutabant eum. Et interrogauit eos. quid inter uos conquiritis:

Et accesserunt quidam phariseorum dicentes illi. Exi et uade I.
hinc quia herodes uult te occidere. Et ait illis. Ite dicite uulpi illi. Ecce eicio demonia et sanitates perficio. hodie et cras. et tertia die consummor. Uerumtamen oportet me hodie et cras et sequenti die ambulare. quia non capit prophetam perire extra iherusalem. Or. R. I. Factum est autem in sequenti die. accessit ad eum homo genibus prouolutus et exclamauit dicens. Domine miserere filio meo quia unicus est mihi et lunaticus est. et spiritus apprehendens eum allidit et spumat et stridet dentibus et arescit et male patitur. Nam sepe cadit in ignem et crebro in aquam et subito clamat. et dissipat eum. et uix discedit dilanians eum.

Et rogaui discipulos tuos ut eicerent illu͂ ⁊ n͂ potuer͂ curare eu͂.
Respondens ihc dx. O generatio infidel͂ et puersa usq; quo ero
apud uos ⁊ patiar uos? Afferte illu͂ ad me. Et cu͂ accederet et ui
disset illu͂ statim sp̄c conturbauit puer͂. et elisus in terra uolutabat͂
spumans. Et interrogauit patre͂ ei͂. Quantu͂ tpis ē ex quo hoc
ei accidit? At ille ait ab infantia. Sed et siquid potes adiuua
nos misertus nri. Ihc aū ait illi. Si potes credere oīa possibi
lia sunt credenti. Et exclamans pat͂ pueri cu͂ lacrimis aiebat.
Credo dn̄e adiuua infidelitate͂ mea͂. Et cu͂ uidisset ihc concurre
re͂ turba͂ comminatus ē spu͂i inmundo dicens illi. Surde et
mute sp̄us. ego t͂ precipio exi ab eo. et ampli͂ ne introeas in eum.
Et exclamans et multu͂ discerpens eu͂ exiit ab eo. Et factus est
sic͂ mortuus ita ut multi dicerent qa mortuus ē. Ihc aūt te
nens manu͂ ei͂. eleuauit eu͂ ⁊ surrexit. et curatus ē puer ex illa
hora. et reddidit illu͂ pat͂ ei͂. ev. l. Tunc accesser͂ discipli ad ihm
secreto et dixerunt. Quare nos n͂ potuimus eicere illum? Dicit
illis. ppt͂ incredulitate͂ uram. Am̄ quippe dico uob͂ si habueritis
fide͂ sicut granu͂ sinapis. dicetis monti huic transi hinc et transibit.
et nicħ inpossibile erit uobis. hoc aū gen͂ demonior͂ n͂ eicitur n͂
p orationem et ieiunium. ev. R. l.

Conuersantib; aū eis in galilea. dix͂ illis ihc. fili͂ hoīs tradendus
ē in man͂ hoīnu͂. et occident eu͂ ⁊ tcia die resurget. R. l. gaa͂
n͂ illor͂ n͂ intellexer͂ uerbu͂. Et contristati sunt uehement͂. ev. Et cu͂
uenissent capharnau͂. accesser͂ qui didragma accipiebant ad petru͂
et dixer͂ ei. Et cu͂ intrasset domu͂ puenit eu͂ ihc dicens. Quid t͂
uidetur simon? Reges terre a qib; accipiunt tributu͂ uel censu͂?
a filiis suis an ab alienis? Et ille dix͂. Ab alienis. Dix͂ illi ihc.
.: magr͂ ur͂ n͂ soluit didragma? ait etiā

Nota de tributo

Ergo liberi sunt filii. Ut autem non scandalizemus eos. vade ad mare et mit
te hamum. et eum piscem qui primus ascenderit tolle. et aperto ore eius invenie
es staterem. illum sumens da eis pro me et te. ev. R. l.

In illa hora cum domi essent interrogabat eos dicens. Quid in via tracta
batis? At illi tacebant. Siquidem inter se in via disputaverunt quis eorum
esset maior. ev. R. l. Et accesserunt discipuli ad ihesum dicentes. Quis
putas maior est in regno caelorum? Et advocans ihesus parvulum statu
it eum in medio eorum et dixit. Amen dico vobis nisi conversi fueritis et effici
amini sicut parvuli non intrabitis in regnum caelorum. Quicumque ergo humili
averit se sicut parvulus iste. hic est maior in regno caelorum. Si quis
vult primus esse. erit omnium novissimus et minister. Et qui susceperit unum
parvulum talem in nomine meo. me suscipit. Qui autem scandalizaverit unum
de pusillis istis qui in me credunt. expedit ei. ut suspendatur mola
asinaria in collo eius. et demergatur in profundum maris.

R. l. Respondens autem iohannes dixit. Magister vidimus quendam in nomine tuo ei
cientem demonia. et prohibuimus eum. qui non sequitur nobiscum. Ihesus
autem ait. Nolite prohibere. Nemo est enim qui faciat virtutem in nomine meo. et pos
sit cito male loqui de me. Qui enim non est adversum vos pro vobis est. ev. R. l.
Ve mundo a scandalis. Necesse est enim ut veniant scandala. Verumtamen
ve homini illi per quem scandalum venit. ev. R. Si autem manus tua vel pes
tuus scandalizat te. abscide eum et proice abs te. Bonum est tibi ad
vitam ingredi debilem vel claudum quam duas manus vel duos pedes h
abentem mitti in ignem eternum. Et si oculus tuus scandalizat te. eice
eum et proice abs te. Bonum tibi est luscum in vitam intrare quam duos oculos
habentem mitti in gehennam ignis. R. Ubi vermis eorum non moritur
et ignis non extinguitur. Omnis enim igne salietur. et omnis victima sale sa
lietur. Mattheus.

Videte ne cōtēpnatis unū ex his pusillis. Dico eni uob. q̄a angli eor
in cel semp̄ uidēnt faciem patris mei qui in cel ē. Venit eni filius hōi
saluare qđ perierat. ⁊c. l. Et ait ad illos parabolā istā dicens. Quid
uob uidetur si fuerit alicui centū oues. ⁊ errauit una ex eis. n̄
ne relinquid nonaginta noue in montib; uł in deserto. ⁊
uadit querere eā que errauit. Et si cōtingāt ut inueniat eā
inponit in umeros suos gaudens. ⁊ ueniens domū conuocat
amicos ⁊ uicinos dicens illis. Congratulamini m̄ q̄a inueni o
uē meā que perierat. Amē dico uobis q̄a gaudebit sup̄ eā magis
quā sup̄ nonaginta noue que n̄ errauerunt. ⁊ n̄ indigent pe
nitentia. Sic n̄ ē uoluntas ante patrē urm̄ q̄ in celis ē. ut pereat
unus de pusillis istis. l. Aut que mulier habens dragmas x.
si pdiderit dragmā unā. n̄ne accendit lucernā ⁊ euertit domū
⁊ querit diligent donec inueniat. Et cū inuenerit cōuocat a
micas ⁊ uicinas dicens. cōgratulamini m̄ q̄a inueni dragmā q̄
pdideram. l. ⁊c. Ita dico uob gaudiū erit in celo sup̄ uno pecca
tore penitentiā agente. q̄ sup̄ nonaginta noue iustis q̄ nō
indigent penitentia. Luca s.

Ait autē hō qdā habuit duos filios. ⁊ dix adholescentior ex ill
patri. Pater da m̄ portionē subē que me contingit. Et diuisit
illis substantiam. Et n̄ post multos dies. congregatis omnib; ad
olescentior filius. pegre pfectus ē in longinquā regionē. ⁊ ibi
dissipauit bona sua. uiuendo luxuriose. Et postquā oīa con
sumpsit. facta ē fames ualida in regione illa. ⁊ ipse cepit egere.
Et abiit ⁊ adhesit uni ciuiū regionis illius. ⁊ misit illum in
uillam suā ut pasceret porcos. Et cupiebat īplere uentrē suum
de siliquis quas porci manducabant. ⁊ nemo illi dabat. Ipse

Ergo liberi sunt filii. Ut autem non scandalizemus eos. vade ad mare et mit
te hamum. et eum piscem qui primus ascenderit tolle. et aperto ore eius invenies
staterem. illum sumens da eis pro me et te. M. R. L.
In illa hora cum domi esset interrogabat eos dicens. Quid in via tracta
batis? At illi tacebant. Siquidem inter se in via disputaverant quis eorum
esset maior. M. R. L. Et accesserunt discipuli ad Iesum dicentes. Quis
putas maior est in regno caelorum? Et advocans Iesus parvulum. statu
it eum in medio eorum et dixit. Amen dico vobis. nisi conversi fueritis et effici
amini sicut parvuli. non intrabitis in regnum caelorum. Quicumque ergo humili
averit se sicut parvulus iste. hic est maior in regno caelorum. Si quis
vult primus esse. erit omnium novissimus et minister. Et qui susceperit unum
parvulum talem in nomine meo. me suscipit. Qui autem scandalizaverit unum
de pusillis istis qui in me credunt. expedit ei. ut suspendatur mola
asinaria in collo eius et demergatur in profundum maris.
R. L. Respondens autem Iohannes dixit. Magister vidimus quendam in nomine tuo ei
cientem demonia et prohibuimus eum. qui non sequitur nobiscum. Iesus
autem ait. Nolite prohibere. Nemo enim est qui faciat virtutem in nomine meo. et pos
sit cito male loqui de me. Qui enim non est adversum vos pro vobis est. M. R. L.
Vae mundo ab scandalis. Necesse est enim ut veniant scandala. verumtamen
vae homini illi per quem scandalum venit. M. R. Si autem manus tua vel pes
tuus scandalizat te. abscide eum et proice abs te. Bonum est tibi ad
vitam ingredi debilem vel claudum quam duas manus vel duos pedes h
abentem mitti in ignem eternum. Et si oculus tuus scandalizat te. erue
eum et proice abs te. Bonum tibi est luscum in vitam intrare quam duos oculos
habentem mitti in gehennam ignis. R. Ubi vermis eorum non moritur
et ignis non extinguitur. Omnis enim igne salietur. et omnis victima sale sa
lietur. MATHEUS.

Uidete ne cōtēpnatis unū ex his pusillis. Dico aū uob. q̄a angli eo-
rū ı̄ cel' semp uident faciē patris mei q̄ in cel' ē. Uenit eñ filius hōı̄
saluare qđ perierat. o. l. Et ait ad illos parabolā istā dicens. Quid
uob' uidetur si fuerit alicui centū oues. 7 errauerit una ex eis. nō-
ne relinquid nonaginta noue in montib; uł in deserto. et
uadit querere eā que errauit. Et si cōtingit ut inueniat eā
inponit in umeros suos gaudens. & ueniens domū conuocat
amicos & uicinos dicens illis. Congratulamini m̄ q̄a inueni o-
uē meā que perierat. Am̄ dico uobis q̄a gaudebit sup eā magis
quā sup nonaginta noue que n̄ errauerunt. & n̄ indigent pe-
nitentia. Sic n̄ ē uoluntas ante patrē urm̄ q̄ in celis ē. ut pereat
unus de pusillis istis. l. Aut que mulier habens dragmas x.
si pdiderit dragmā unā. n̄ne accendit lucernā. & euertit domū
& querit diligent' donec inueniat? Et cū inuenerit cōuocat a-
micas 7 uicinas dicens. cōgratulamini m̄ q̄a inueni dragmā q̄
pdideram. l. o. Ita dico uob' gaudiū erit in celo sup uno pecca-
tore penitentiā agente. q̄ sup nonaginta noue iustis q̄ nō
indigent penitentia. Luca .xv.

Ait aūt. hō q̄dā habuit duos filios. & dix' adolescentior ex ill'
pat'. Pater da m̄ portionē sube que me contingit. Et diuisit
illis substantiam. Et n̄ post multos dies. congregatis omib; ad-
olescentior filius. pegre pfectus ē in longinquā regionē. 7 ibi
dissipauit bona sua. uiuendo luxuriose. Et postquā oīa con-
sūpsit. facta ē fames ualida in regione illa. & ipse cepit egere.
Et abiit 7 adhesit uni ciuiū regionis illius. & misit illum in
uillam suā ut pasceret porcos. Et cupiebat īplere uentrē suum
de siliquis quas porci manducabant. & nemo illi dabat. Inse

aut reuersus dixit. Quanti mercenarii in domo patris mei habundant
panib; ego autem hic fame pereo. Surgam & ibo ad patrem meum & di
cam illi. Pater peccaui in celum & coram te. Iam non sum dignus uocari fili
tuus. fac me sicut unum ex mercennariis tuis. Et surgens uenit
ad patrem suum. Cum autem longe esset adhuc uidit illum pater suus. Et mi
sericordia motus est. & accurrens cecidit sup collum eius & osculatus
est eum. Dixitq; ei filius. Pater peccaui in celum & coram te. Iam non sum dignus
uocari filius tuus. Dixit autem pater ad seruos suos. Cito pferte stolam
primam & induite illum. & date anulum in manu eius & calciamenta in
pedib; eius & adducite uitulum saginatum & occidite & manducemus.
et epulemur. quia hic filius meus mortuus erat & reuixit. perierat
& inuentus est. Et ceperunt epulari. Erat autem filius eius senior in agro.
Et cum ueniret & appropinquaret domui. audiuit symphoniam
& chorum. Et uocauit unum de seruis suis & rogauit que hec essent. Isq; di
xit illi. frater tuus uenit & occidit illi pater tuus uitulum saginatum
quia saluum illum recepit. Indignatus est autem & nolebat introire. Pater ergo
illius egressus cepit rogare eum. At ille respondens dixit patri suo. Ecce
tot annis seruio tibi. & numquam mandatum tuum preteriui. Et numquam de
disti mihi edum ut cum amicis meis epularer. Sed postquam uenit fili
tuus hic qui deuorauit substantiam cum meretricib;. occidisti illi
uitulum saginatum. At ille dixit illi. fili tu semper mecum es. & omnia mea
tua sunt. Epulari autem & gaudere oportebat. quia hic frater tuus mor
tuus fuerat & reuixit. perierat & inuentus est. L. o.
Attendite uobis. Si peccauerit in te frater tuus. uade & corripe eum
inter te & ipsum solum. Si te audierit. & penitentiam egerit. dim
itte illi. & lucratus eris fratrem tuum. Si autem te non audierit adhi
be tecum adhuc unum uel duos. ut in ore duorum uel trium testium stet

omē uerbū. qđ si ñ audierit eos dic ecclē. Si aūt ecclīam ñ audierit
sit t̄ sic ethnic⁹ ⁊ publicanus. Ω. A. Amen dico uob̄ quecūq; alliga
ueritis sup̄ trā erunt ligata ⁊ in celo. Et quecūq; solueritis sup̄ trām
erunt soluta ⁊ in celo. Ω. Iterū dico uobis q̄a si duo ex uobis cōsen
serint sup̄ trā de oī re quacūq; petierint. fiet illis a patre meo q̄ i
celis ē. Ubi enī sunt duo ul tres cōgregati in nōe meo. ibi sū in
medio eoꝝ. Ω. I. Tunc accedens ad eū petrus dix̄. Dn̄e quoti
ens peccabit in me fr̄ meus dimittā ei usq; septies? Dic̄ illi ihc̄.
Nō dico t̄ usq; septies. s; usq; septuagies septies. Ω.
Ideo assimilatū ē regnū celoꝝ hoīni regi. q uoluit rationē
ponere cū seruis suis. Et cū cepisset rationē ponere. oblatus ē
ei un⁹ q debebat decem milia talenta. Cū aū ñ haberet unde redderet.
iussit eū dn̄s uenūdari ⁊ uxorem ei⁹ ⁊ filios ⁊ oīa que habebat
et reddi. Procidens aū seruus ille orabat eū dicens. patientiā ha
be in me ⁊ oīa reddā t̄. Misertus aū dn̄s serui illius dimisit eū.
et debitū dimisit ei. Egressus aū seruus ille inuenit unū de cōser
uis suis. qui debebat ei centū denarios. ⁊ tenens suffocabat eū dic̄.
Redde qđ debes. Et procidens cōseruus ei rogabat eū dicens. Patienti
am habe in me ⁊ oīa reddā t̄. Ille aū noluit. s; abiit ⁊ misit eū
in carcerē. donec redderet debitū. Videntes aū serui ei⁹ que fiebant.
cōtristati st̄ ualde. Et uener̄ ⁊ narrauer̄ dn̄o suo oīa que facta
fuerant. Tūc uocauit illū dn̄s suus ⁊ ait illi. Serue neq̄ oē de
bitū dimisi tibi qm̄ rogasti me. Nōne ḡ oportuit ⁊ te mise
reri cōserui tui sic ⁊ ego tui misertus sum. Et iratus dn̄s eius
t̄didit eū tortoribus quoadusq; redderet uniuersū debitum.
Sic ⁊ pr̄ meus celestis faciet uobis. si ñ remiseritis unusquisq;
frī suo de cordib; uris. Ω. R. Et factū ē cū consummasset ihc̄ sermones

istos migrauit a galilea. et uenit in fines iudee trans iordanen. et secu
te sunt eum turbe multe. et curauit eos ibi. Et accesserunt pharisei tempta
tes eum et dicentes. Si licet homini dimittere uxorem suam quacumque
ex causa? Qui respondens ait illis. Non legistis quia qui fecit ab i
nitio masculum et feminam fecit eos? Et dixit. propter hoc dimittet ho
patrem et matrem et adherebit uxori sue et erunt duo in carne una.
Itaque iam non sunt duo sed una caro. Quod ergo deus coniunxit homo non separet.
Dicunt illi. Quid ergo moyses mandauit dari libellum repudii et
dimittere? Et ait illis. Quoniam moyses ad duritiam cordis uestri per
misit uobis dimittere uxores uestras. Ab initio autem non fuit sic.
Dico autem uobis. M. R. L. quia quicumque dimiserit uxorem suam nisi ob
causam fornicationis et aliam duxerit, mechatur. Et qui dimissam
duxerit mechatur. M. Dicunt ei discipuli eius. Si ita est causa hominis
cum muliere non expedit nubere. Qui dixit. Non omnes capiunt uerbum
istud. sed quibus datum est. Sunt enim eunuchi qui de matris utero sunt
nati. Et sunt eunuchi qui ab hominibus sunt facti. Et sunt eunuchi
qui se ipsos castrauerunt propter regnum celorum. Qui potest capere capiat.
Tunc oblati sunt ei paruuli ut manus eis
imponeret et oraret. discipuli autem increpabant eos. Ihesus uero ait eis.
Sinite paruulos et nolite prohibere eos ad me uenire. Talium est enim
regnum celorum. Et cum imposuisset eis manus abiit inde. L. M. R.
Erant autem appropinquantes ei publicani et peccatores multi. ut au
dirent eum. Et murmurabant pharisei dicentes. quia hic peccatores
recipit et manducat cum illis. L. Post hec ambulabat ihesus in gali
leam. Non enim uolebat in iudeam ambulare. quia uolebant eum iudei
interficere.
Aderant autem quidam ipso die uel tempore nuntiantes illi de galileis.

quorum sanguinem pilatus miscuit cum sacrificiis eorum. Et respondens dixit
illis. Putatis quod hi galilei pre omnibus galileis peccatores fuerunt. quia
talia passi sunt? Non dico vobis. sed nisi penitentiam habueritis, omnes
similiter peribitis. sicut illi decem et octo supra quos cecidit turris in sy
loam et occidit eos. L. Dicebat autem hanc similitudinem. Arborem
fici habebat quidam plantatam in vinea sua. et venit querens fructum
in illa et non invenit. Dixit autem ad cultorem vinee. Ecce anni tres
sunt ex quo venio querens fructum in ficulnea hac. et non invenio.
Succide ergo illam. ut quid terram occupat? At ille respondens dixit illi.
domine dimitte illam et hoc anno usque dum fodiam circa illam et mit
tam stercora. Et si quidem fecerit fructum, sin autem in futuro succides eam.
Erat autem docens in sinagoga eorum sabbatis. Et ecce mulier que ha
bebat spiritum infirmitatis annis decem et octo. et erat inclinata nec omnino
poterat sursum respicere. Quam cum vidisset ihesus vocavit ad se et ait
illi. Mulier dimissa es ab infirmitate tua. Et inposuit illi ma
nus. et confestim erecta est et glorificabat deum. L. M. R. Respon
dens autem archisinagogus indignans quia sabbato curasset ihesus. dicebat
turbe. Sex dies sunt in quibus oportet operari. in his ergo venite et cu
ramini et non in die sabbati. Respondens autem ihesus dixit. Ypocrite. unusquisque
non solvit bovem suum sabbato. aut asinum a presepio et ducit adaquare?
Hanc autem filiam abrahe quam alligavit sathanas ecce decem et octo an
nis. non oportuit solvi a vinculo isto die sabbati. L. Et cum hec di
ceret. erubescebant omnes adversarii eius. et omnis populus gaudebat in
universis que gloriose fiebant ab eo. A.

Erat autem in proximo dies festus iudeorum scenophegia. Dixerunt autem fratres
eius ad eum. Transi hinc et vade in iudeam. ut et discipuli tui videant
opera tua que facis. Nemo in occulto quippe aliquid facit. et querit ipse

in palā ee. Si hec facis manifesta te ipsū mūdo. Neqꝫ enī fratres eius
credebant in eū. Si h facis manifesta te ipsū mundo. Dic eis ihc.
Tēpus meū n̄ dū aduenit. tēpus aūt uestrū semp ē paratū. Nō pot mūdus
odisse uos. me aūt odit. qa ego testimoniū phibeo de illo qa opa ei
mala sunt. Vos ascendite ad diem festū hunc. Ego n̄ ascendo ad di
em festū istū qa meū tēp nō dū impletū ē. Hec aūt cū dixisset; ipse ma
sit in galilea. Vt aūt ascender fr̄s eius tc. & ipse ascendit ad diem
festū n̄ manifeste. s; quasi in occulto. Iudei ergo querebant eum in die
festo & dicebant. Vbi ē ille? Et murmur multū de eo erat in turba.
Quidā enī dicebant qa bonus est. Alii aūt dicebant qa n̄. s; seducit
turbam. Nemo tamē palā loquebatur de illo ppt metū iudeoꝝ.
[illegible] die festo / mediante — Iā aūt die festo mediante ascendit ihc in templum & docebat. Et mi
rabant iudei dicentes. Qm̄ hic litt̄as scit cū n̄ didicerit? Respo
dit ihc & dix. Mea doctrina n̄ ē mea s; ei q misit me. Siqs uoluit
uoluntatē ei facere. cognoscet de doctrina utrū ex dō sit an ego a
me ipso loquar. Qui a semetipso loqt. gl'iam ppā querit. qui aūt que
rit gl'iam eius q misit illū hic uerax ē. & iniustitia n̄ ē in illo. N
ne moses dedit uob legē? Et nemo ex uob facit legem. Quid me
queritis interficere? Respondit turba & dix. Demoniū habes.
Quis te querit interficere? Respondit eis ihc & dix. Vnū opus fe
ci & oēs miramini. ppterea moyses dedit uob circūcisionē. n̄ qa ex mo
yse ē. s; ex patrib;. Si circūcisionē accip hō in sabbato. ut n̄ soluatur
lex moysi. mi indignamini qa totū hoīnē sanū feci in sabbto. Nolite
iudicare scđm faciem s; iustū iudiciū iudicate. Dicebant ergo qdā ex
ierosolimis. None hic ē quē querūt interficere? Et ecce palā loquitur. &
nichil ei dicūt. Nūqd uere cognouerūt principes qa hic ē xps? Sed hūc
scimus unde sit. xps aūt cū uenerit nemo scit unde sit. A. O. L.

Clamabat ergo docens in templo ihc et dicens. Et me scitis et unde sim scitis. et a
me ipso non ueni set est uerus qui misit me quem uos nescitis. Ego scio eum quia
ab ipso sum. et ipse me misit. Et si dixero quia nescio eum ero similis uobis mendax.
A. ev. R. l. Querebant ergo eum apprehendere et nemo misit in illum manus
quia nondum uenerat hora eius. A. De turba autem multi crediderunt in eum et di
cebant. xpc cum uenerit numquid plura signa faciet quam que hic facit. A l.

Ait autem ei quidam de turba. Magister dic fratri meo ut diuidat
mecum hereditatem. At ille dixit ei. Homo quis me constituit iudicem aut
diuisorem inter uos uel super uos. Dixitque ad illos. uidete et cauete ab omni aua
ritia quia non in habundantia cuiusquam uita eius est ex his que possidet.
Dixit autem similitudinem ad illos dicens. Hominis cuiusdam diuitis uberes fru
ctus ager attulit. et cogitabat intra se dicens. Quid faciam quia non habeo
quo congregem fructus meos. Et dixit. hoc faciam. destruam orrea mea et
maiora faciam. et illuc congregabo omnia que nata sunt mihi et bona mea et
dicam anime mee. Anima habes multa bona posita in annos plurimos
requiesce. comede. bibe. epulare. Dixit autem illi deus. Stulte hac nocte
animam tuam repetunt a te. que autem parasti. cuius erunt. Sic est qui sibi
thesaurizat et non est in deum diues. R. ev. l.

Et cum egressus esset in uiam procurrens quidam genu flexo ante eum rogabat
eum dicens. Magister bone quid boni faciam ut habeam uitam eternam.
Qui dixit ei. Quid me interrogas de bono. Nemo bonus nisi unus deus. Si
autem uis ad uitam ingredi serua mandata. Dixit illi. que. Ihc autem dixit.
Non occides. non adulterabis. non furtum facies. non falsum testimonium dices.
honora patrem tuum et matrem. et diliges proximum tuum sicut te ipsum. Hec omnia custodiui
R. ev. l. Ihc autem intuitus eum dixit illi. Unum tibi deest. Si uis perfectus
esse uade et uende que habes et da pauperibus et habebis thesaurum
in celo. et ueni sequere me. Cum audisset autem adolescens uerbum a

bit ī tbs. Erat enī diues ualde. & multas possessiones habens. Et circū
spiciens ihc ait discipulis suis. Quā difficile ē q pecunias habent in re
gnū dei intrabunt. Amē dico uobis q̄a diues difficile intrabit in re
gnū celoꝝ. Et iterū dico uobis. facilius ē camelū p foramē acus tran
sire. quā diuitē intrare in regnū celoꝝ. Auditis aūt his discipuli mi
rabantur dicentes. Quis ḡ potit saluus eē. Aspiciens aūt ihc dixit
illis. Ap̄ hoīes hoc impossibile ē. ap̄ dm̄ aūt oīa possibilia sunt. Tc
respondens petrus dix̄ ei. Ecce nos reliquimus oīa & secuti sumus te.
Quid ḡ erit nob. M. Ihc aū dix̄ illis. Amē dico uobis. qd uos q secu
ti estis me in regeneratiōe cū sederit fili hōis in sede maiestatis sue
M. L. Sedebitis & uos sup sedes duodecī iudicantes duodecī trib isr
ł. M. R. L. Amē dico uob. omis qui reliquit domū aut parentes
uł fratres aut sorores. aut patrē aut matrē. aut uxorē aut filios
aut agros ppt regnū celoꝝ & nomē meū. & ppt euglīm. centūplū
accipiet. R. nūc in hoc tpre domos. fratres. & sorores & matres. &
filios & agros cū psecutionib;. M. R. & in futuro uitā eťnā posside
bit. M. R. L. Multi aūt erunt pmi nouissimi. & nouissimi primi. L.
Audiebant aū h oīa pharisei qui erāt auari & deridebant illum.
Et ait illis. Vos estis q iustificatis uos corā hoīb;. deus aūt no
uit corda urā. qa qd hoīb; altū ē. abominatio ē ante dm̄. L.
Iterū dix̄. hō qdā erat diues & induebat purpura & bisso et epula
batur cotidie splendide. Et erat qdā mendicus nōe lazarus. q iace
bat ad ianuā eius ulcerib; plenus. cupiens saturari de micis que
cadebant de mēsa diuitis. & nemo illi dabat. Sꝫ et canes ueniebāt
& lingebāt ulcera eius. Factū ē aū ut moreretur mendicus 7 porta
retur ab angelis in sinū habrahe. Mortuus ē aūt & diues. & sepul
tus ē in infernū. Eleuans aū oculos suos cū eēt in tormentis uidit ha

brahã a longe et lazarum in sinu eius. Et ipse clamans dixit. Pater ha
brahã miserere mei et mitte lazarum ut intinguat extremum digi
ti sui in aquam ut refrigeret linguam meam quia crucior in hac flamma.
Et dixit illi habraam. fili recordare quia recepisti bona in uita tua. et
lazarus similiter mala. Nunc autem hic consolatur. tu uero cruciaris. Et
in his omnibus inter nos et uos chaos magnum firmatum est. ut hi qui uolunt
hinc transire ad uos non possint neque inde huc transmeare. Et ait. Rogo
ergo te pater ut mittas eum in domo patris mei. habeo enim quinque fratres
ut testetur illis ne et ipsi ueniant in locum hunc tormentorum. Et ait illi
habraam. habent moysen et prophetas audiant illos. At ille dixit.
Non pater habraam sed si quis ex mortuis ierit ad eos penitentiam agent.
Ait autem illi abraam. Si moysen et prophetas non audiunt. neque si quis ex mor
tuis resurrexerit credent.
Lucas.
Dicebat autem ad discipulos suos. homo quidam erat diues qui habebat uilli
cum et hic diffamatus est apud illum quasi dissipasset bona ipsius. Et uocauit
illum et ait illi. Quid hoc audio de te? Redde rationem uillicationis
tue. Iam enim non poteris uillicare. Ait autem uillicus intra se. Quid faciam
quia dominus meus aufert a me uillicationem? fodere non ualeo. mendicare eru
besco. Scio quid faciam ut cum amotus a uillicatione fuero. recipiant me
in domos suas. Conuocatis itaque itaque itaque singulis debitoribus domini sui.
dicebat primo. Quantum debes domino meo? At ille dixit. Centum cados olei.
Dixitque illi. Accipe cautionem tuam et sede cito scribe quinquaginta. deinde
alio dixit. Tu uero quantum debes domino meo? Qui ait. Centum choros tritici.
Ait illi accipe litteras tuas et scribe octoginta. Et laudauit dominus uilli
cum iniquitatis quia prudenter fecisset. quia filii huius seculi prudentiores sunt filiis
lucis in generatione sua sunt. Et ego uobis dico. facite uobis amicos
de mammona iniquitatis ut cum defeceritis recipiant uos in eterna taber

naculā. Qui fidelis ē in minimo. & in maiori fidelis ē. & qui in modi
co iniquus ē. & in maiori iniquus ē. Si ḡ in iniquo mammona fi
deles ñ fuistis. qđ uerū ē quis credet uobis? Et si in alieno fideles ñ
ca fuistis q̄ uestrū ē quis dabit uob. L. Ille aū seruus q cognouit uolū
tatē dñi sui. & ñ ppauit & ñ fec̄ scdm uoluntatē eı̄. uapulabit multis.
Qui aū ñ cognouit. & fec̄ ñ digna plagis uapulabit paucis. Omi aū
cui multū datū ē. multū queretur ab eo. Et cui cōmdauer̄ multū
plus petent ab eo. L. c. Ignē ueni mittē in terrā. & qđ uolo ñ ut ac
cendatur. Baptisma aūt habeo baptizari. & quomō coartor usq;
dū pficiatur. Matheus.

de
ne. Simile ē regnū celoꝝ homini patrifamilias q exiit primo mane cōducē
operarios in uineā suā. Conuentione aū facta cū operariis ex denario
diurno. misit eos in uineā suā. Et egressus circa horā tertiā. uidit a
lios stantes in foro otiosos. & dix̄ illis. Ite & uos in uineā meā. & qđ
iustū fuit dabo uobis. Iteꝝ aū exiit circa sextam et nonā horā
& fec̄ similit̄. Circa undecimā uō exiit & inuenit alios stantes. &
dic̄ illis. Quid hic statis tota die otiosi? Dicunt ei. q̄a nemo nos cō
duxit. Dix̄ illis. Ite & uos in uineā meā. Cū aū sero factū eēt. di
cit dñs uineę procuratori suo. Voca operarios & redde illis mercedē suā.
incipiens a nouissimis usq; ad primos. Cū uenissent ḡ q̄ circa undeci
ma horā uenerant. acceper̄ singulos denarios. Uenientes aū & primi
arbitrati sunt qđ plus eēnt accepturi. Acceper̄ aū & ipsi singulos de
narios. & accipientes murmurabant aduersus patrē familias di
centes. Hi nouissimi una hora fecer̄. & pares illos nobis fecisti q
portauimus pondus diei & estus. At ille respondens uni eoꝝ dix̄.
Amice ñ facio tibi iniuriā. Nonne ex denario cōuenisti mecū? Tol
le qđ tuū ē & uade. Volo aū & huic nouissimo dare sic̄ et tibi. Aut

nō licet m̄ facere qđ uolo. An oclus tuus neq̄ ē qa ego bon᷑ sum.
Sic erūt nouissimi p̄mi. & p̄mi nouissimi. l.

Et factū ē cū intrēt in domū cuidā p̄ncipis phariseoꝝ sabbto mā
ducare panē. & ipsi obseruabant eū. Et ecce hō qđā ydropicus erat
ante illum. l. ov. R. Et respondens ihc̄ dix̄ ad legis pitos & ad
phariseos dicens. Si licet sabbato curare. At illi tacuerunt. Ips̄e
uō apphensū sanauit eū ac dimisit. Et respondens ad illos dix̄.
Cui ur̄m asin᷑ aut bos in puteū cad&. & n̄ cōtinuo extrahet illū
die sabbati. Et n̄ poterāt ad h̄ respondere illi. l. Dicebat aūt
& ad inuitatos pabolā. intendens quom̄ p̄mos accubitus eli
gerent dicens ad illos. Cū inuitatus fueris ad nuptias n̄ discū
bas in p̄mo loco. ne forte honoratior te sit inuitatus ab eo. & ue
niens is q̄ te & illū inuitauit dicat t̄. Da huic locū. Et tūc inci
pias cū rubore nouissimū locū tenere. S; cū uocatus fuis ua
de & recūbe in nouissimo loco. ut cū uenit q̄ te inuitauit dicat
tibi. Amice ascende sup̄. Tūc erit t̄ glā coram simul discūben
tib;. l. ov. Quia oīs q̄ se exaltat humiliabit. & q̄ se humiliat exal
tabitur. l. Dicebat aūt & ei qui se inuitauerat. Cū facis p̄ndiū
aut cenā. noli uocare amicos neq; frēs tuos neq; cog̃tos neq; ui
cinos diuites. ne forte & ipsi te reinuitent et fiat tibi retributio.
S; cū facis cōuiuiū. uoca paupes. debiles. claudos. cecos. & beat᷑
eris qa n̄ habent retribuere tibi. Retribuet eīm t̄ retributione iustoꝝ.
Hec cū audisset quidā de simul discūbentib; dix̄ illi. Beatus q̄ mā
ducabit panē in regno dei. A. ov. R. l.

Post hec in p̄ximo erat pasca. dies festus iudeoꝝ. l. Et factū ē
dū iret in ierlm̄. t̄nsibat p̄ mediā samariā & galileā. Et cū i
grederetur qđdā castellū. occurrer̄ ei dec̄ uiri lep̄si. q̄ steterūt

a longe. et leuauerunt uocem dicentes. Ihesu preceptor miserere nostri. Quos ut uidit dixit. Ite ostendite uos sacerdotibus. Et factum est dum irent. mundati sunt. Unus autem ex illis ut uidit quia mundatus est. regressus est cum magna uoce. magnificans deum. Et cecidit in faciem ante pedes eius gratias agens. et hic erat samaritanus. Respondens autem ihesus dixit. Nonne decem mundati sunt et nouem ubi sunt? Non est inuentus qui rediret. et daret gloriam deo nisi hic alienigena. Et ait illi. Surge et uade. quia fides tua te saluum fecit. A. Ev. R.

Assumens autem ihesus duodecim ait illis. Ecce ascendimus ierosolimam. et consumabuntur omnia que scripta sunt per prophetas de filio hominis. Tradetur enim principibus sacerdotum et scribis. et tradent eum gentibus. et illudent. et flagellabitur. et conspuetur. et crucifigetur. et die tercia resurget. Ev. R. Tunc accessit ad eum mater filiorum zebedei cum filiis suis adorans. et petens aliquid ab eo. Qui dixit ei. Quid uis? Ait illi. Dic ut sedeant hii duo filii mei. unus ad dexteram tuam. et alius ad sinistram in regno tuo. Respondens autem ihesus dixit eis. Nescitis quid petatis. Potestis bibere calicem quem ego bibiturus sum? Aut baptismo quo ego baptizor baptizari? dicunt ei possumus. Ait illis. Calicem quidem meum bibetis. et baptismo quo ego baptizor baptizabimini. Sedere autem ad dexteram meam uel ad sinistram. non est meum dare uobis sed quibus paratum est a patre meo. Ev. R. A. Et audientes decem indignati sunt de duobus fratribus. Ihesus autem uocauit eos ad se. et ait. Scitis quia principes gentium dominantur eorum. et qui maiores sunt potestatem exercent in eos. et benefici uocantur. Non ita erit inter uos. Sed quicumque uoluerit inter uos maior fieri. sit uester minister. Et quicumque uoluerit inter uos primus esse. erit uester seruus. Ev. R. A. Sicut filius hominis non uenit ut ministraretur ei. sed ut ministraret. et daret animam suam redemptionem pro multis. Ev. A.

Et ait illi quidam. Domine si pauci sunt qui salvantur. Ipse autem dixit ad illos. Con
tendite intrare per angustam portam. quia multi dico vobis querent intrare et non
poterunt. Cum autem intraverit pater familias et clauserit hostium. et incipietis
foris stare et pulsare hostium dicentes. Domine aperi nobis. Et respondens
dicet vobis. Nescio vos unde sitis. Tunc incipietis dicere. Manducavi
mus coram te. et bibimus et in plateis nostris docuisti. Et dicet vobis.
Nescio vos unde sitis. discedite a me omnes operarii iniquitatis. Ibi erit fletus
et stridor dentium. L. ev. Cum videritis Abraham et Ysaac et Iacob. et omnes
prophetas intrare in regnum dei. vos autem expelli foras. et venient ab oriente
et occidente et aquilone et austro. et accumbent in regno dei. L. ev. R.
Et ecce sunt novissimi qui erunt primi et sunt primi qui erunt novissimi. L.

Nota

Et ingressus perambulabat Iericho. Et ecce vir nomine Zacheus. et hic
erat princeps publicanorum. et ipse dives. Et querebat videre Ihesum.
quis esset. et non poterat pre turba quia statura pusillus erat. Et precurrens
ascendit in arborem sicomorum ut videret illum. quia inde erat transi
turus. Et cum venisset ad locum suspiciens Ihesus vidit illum. et dixit ad eum.
Zachee festinans descende quia hodie in domo tua oportet me manere.
Et festinans descendit. et excepit illum gaudens. Et cum viderent omnes.
murmurabant dicentes. quia ad hominem peccatorem divertisset. Stans
autem Zacheus dixit ad dominum. Ecce dimidium bonorum meorum domine do pau
peribus. et si quid aliquem defraudavi reddo quadruplum. Ait Ihesus ad
eum. Quia hodie salus huic domui facta est eo quod et ipse filius sit
Abrahe. Venit enim filius hominis querere et salvum facere quod perierat. ev. R. L.

Et egredientibus illis ab Iericho secuta est eum turba
multa. Et ecce duo ceci ex quibus erat unus Bartimeus filius Thi
mei. sedentes secus viam. audierunt quia Ihesus Nazarenus transiret et cla
maverunt dicentes. Domine miserere nostri fili David. Et stetit Ihesus

et uocauit eos. ⁊ ait. Quid uultis ut faciā uobis? Dicunt illi
dn̄e ut aperiantur oculi nr̄i. Misertus aūt eorū ih̄c tetig̃ oculos
eorū. ⁊ confestim uider̄. ⁊ secuti sunt eū magnificantes dm̄.
et omnis plebs ut uidit dedit laudē dō. M. R. L.
Et cū appropinquassent hierosolimis ⁊ uenissent bethfage
ad montē oliueti. tc̄ ih̄c misit duos discip̄los dicens eis. Ite in
castellū q̄d cōtra uos ē. ⁊ statim inuenietis asinā alligatā ⁊ pullū
eius cū ea alligatū. cui nemo umq̄ hominū sedit. Soluite illū ⁊
adducite eū m̄. ⁊ si q̄s uob̄ aliq̄d dix̄it. dicite ei q̄a dn̄s op̄a eius
desiderat. ⁊ cōfestim dimittet eos. M. R. L. Euntes aūt discipuli fece
runt sic̄ p̄cep̄ illis ih̄c. Soluentib; aūt illis dixer̄ dn̄i eius ad eos
Quid soluitis pullū? Illi dixer̄. q̄a dn̄o necessari ē. ⁊ dimiser̄ ei
⁊ dixer̄ pullū ad ih̄m. ⁊ iactantes uestimenta sua sup̄ pullū ⁊
eū desup̄ sedere fecer̄. Marcus. ⁊ inuener̄ pullū ante ianuā foris
in biuio ligatū ⁊ inuentū ē. M. A. Hoc aūt factū ē ut adimple
retur q̄d dictū ē p̄ prophā dicentē. Dicite filie sion. ecce rex tuus
uenit tibi mansuetus. sedens sup̄ pullū asine subiugalis. A.
Hec nō cognouer̄ discipuli ei primū. sed qn̄ glorificatus ē ih̄c. Tunc recor
dati sunt q̄a hec sc̄pta erāt de eo. ⁊ hec fecerūt ei. M. R. L. Eunte
aūt illo multi substernebant uestimenta sua in uia. Alii aūt
cedebant ramos de arborib; ⁊ sternebant in uia. M. R. L. A.
Et cū appropinquaret iā ad descensum montis oliueti. cep̄er̄
oēs turbe descendentiū gaudentes laudare deū uoce magna
Turbe aūt que p̄cedebant ⁊ que sequebantur. clamabant dicen
tes. Osanna filio dauid. benedictus q̄ uenit in nōe dn̄i. pax in
celo ⁊ glā in excelsis. Benedictū q̄d uenit regnū patris nr̄i dauid.
Osanna in excelsis. Iohes. In crastinū aūt turba multa que uene

nit ad diem festū cū audissent quia uenit ihc iherosolimā.
acceperunt ramos palmarū et pcesserunt ei obuiā 7 clamabant. o
sanna bndictus qui uenit in noīe dñi rex isrl. L. M. Et qdā pharise
orū de turbis dixerunt ad illū. Magister increpa discipulos tuos.
Quib; ipse ait. Dico uob. qa si hii tacuerint. lapides clamabunt.
Et ut appropinquauit. L. uidens ciuitatē fleuit sup illā dicens.
quia si cognouisses et tu. et qdē in hac die tua que ad pacē t. nc
aut abscondita sunt ab oculis tuis. Quia uenient dies in te. et cir
cūdabunt te inimici tui uallo et coangustabunt te undiq; et
ad trā psternent te et filios tuos q in te sunt. L. M. R. Et n̄ relin
quent in te lapidē sup lapidē. eo qd n̄ cognouisti tēps uisitationis tue.
Et cū intrass&. M. iherosolimā cōmota ē uniuersa ci
uitas dicens. Quis ē hic? populi aūt dicebant. hic ē ihc ppha a
nazareth galilee. M. R. L. A. Et intrauit ihc in tēplū dei. Et cū fe
cisset quasi flagellū de funiculis: eiciebat oēs uendentes et emtes
in tēplo. oues quoq; et boues 7 mēsas nummulariorū. effudit es.
et cathedras uendentiū columbas euertit. Et dicit eis. A. Aufer
te ista hinc. 7 nolite facere domū patris mei domū negotiationis.
M. R. L. Scriptū ē enī. domus mea domus orationis uocabitur oīb;
gentib; uos aūt fecistis illā speluncā latronū. R. Et n̄ sinebat ut
quis transferret uas p tēplū. M. Recordati sunt u discipuli ei qa
scriptū ē. Zelus domus tue comedit me. Et accesser ad eū ceci et clau
di in tēplo. et sanauit eos. M. L. Videntes aūt pncipes sacerdotū
et scribe mirabilia que fecit. et pueros clamantes in tēplo et di
centes osanna filio dauid. indignati sunt et dixerunt ei. Audis qd
isti dicunt? Ihc aūt dicit eis. Utiq;. Nūquā legistis quia ex ore
infantiū et lactentiū pfecisti laudem? A. M. R. Responderunt

ergo iudei . & dix̄ ei . Qđ signū ostendis nob̄ quia hec facis . A.
Respondit ihs̄ . & dix̄ eis . Soluite tēplū hoc . & in tribus dieb; excita
bo illud . Dixerunt ḡ iudei . Quadraginta & sex annis edificatū ē tē
plū hoc . & in trib; dieb; excitabis illud? Ille aūt dicebat de tēplo
corporis sui . L . R.
Respiciens aūt uidit eos qui mittebant munera sua in gazofila
ciū diuites . Vidit aūt & quandā uiduā pauperculā mittentē era
minuta duo . qđ ē quadrans . Et conuocans discipulos suos . ait ill:
Uere dico uob̄ . quia uidua hec paupercula plusquā oēs misit .
Nā oēs hi ex habundanti sibi miserunt in munera dei . hec aūt
ex eo qđ deē illi totū uictū suū quē habuit misit . L . Dixit aūt
et ad quosdā qui in se cōfidebant tā q̄ iusti . & aspnabantur ceteros
pabolā istā dicens . Duo hoīes ascender̄ in tēplū ut orarent . un̄
phariseus . & alt̄ publicanus . Phariseus aū stans . hec ap̄ se orabat .
Ds̄ gratias ago t̄ qa n̄ sū sic̄ ceti hoīes . raptores iniusti . adulti . ue
lud & hic publicanus . Ieiuno bis in sabbato . decimas do oīū que
possideo . Et publicanus a longe stans . nolebat nec oclos ad celū
leuare . sed pcutiebat pectus suū dicens . Deus ppitius esto m̄ pec
catori . Dico uob̄ . descendit hic iustificatus in domū suā ab illo . P.
M . L . Quia omīs qui se exaltat humiliabitur . & q se humiliat exal
tabitur . M . R . Et relictis illis cū iā uespa eēt hora . abiit foras
ext̄ ciuitatē in bethaniā ibiq; mansit . Et sciens turba q exiit
extra ciuitatē secuti sūt eū . et suscipiens eos quib; necessaria erat
cura . sanabat . Iohannes .
Erat aūt hō ex phariseis nichodemus nōe princeps iudeor̄ . hic
uenit ad ihm nocte . & dix̄ ei . Rabbi scimus qa a deo uenisti magi
ster . Nemo enī potest hec sig̃ facere que tu facis n̄ fuīt deus cū eo .

Respondit ihc & dixit ei. Amen amen dico tibi, nisi quis natus fuerit denuo.
non potest videre regnum dei. Dicit ad eum nicodemus. Quomodo potest
homo nasci cum sit senex? Numquid potest in ventrem matris suae iterato
introire & renasci? Respondit ihc & dixit. Amen amen dico tibi nisi quis
renatus fuerit ex aqua & spiritu sancto non potest introire in regnum
dei. Quod natum est ex carne caro est. & quod natum est ex spiritu spiritus est. Non mire-
ris quia dixi tibi oportet vos nasci denuo. Spiritus ubi vult spirat. & vo-
cem eius audis. et non scis unde veniat & quo vadit. Sic est omnis qui natus
est ex spiritu. Respondit nichodemus & dixit ei. Quomodo possunt haec fieri?
Respondit ihc & dixit ei. Tu es magister israhel & haec ignoras? Si terrena dixi
vobis & non creditis. quomodo si dixero vobis caelestia credetis? Nemo ascen-
dit in caelum nisi qui de caelo descendit filius hominis qui est in caelo. Et sicut moyses
exaltavit serpentem in heremo. ita exaltari oportet filium hominis. ut
omnis qui credit in ipso non pereat sed habeat vitam aeternam. Sic enim deus di-
lexit mundum. ut filium suum unigenitum daret. ut omnis qui credit in eum non
pereat sed habeat vitam aeternam. Non enim misit deus filium suum in mun-
dum ut iudicet mundum sed ut mundus salvetur per eum. Qui credit
in eum non iudicatur. Qui autem non credit iam iudicatus est. quia non credit
in nomine unigeniti filii dei. Hoc est autem iudicium quia lux venit
in mundum. & dilexerunt homines magis tenebras quam lucem. Erant enim eorum
mala opera. Omnis enim qui male agit odit lucem. & non venit ad lucem
ut non arguantur opera eius. Qui autem facit veritatem venit ad lucem
ut manifestentur opera eius quia in deo facta sunt. L. Et reversi sunt
unusquisque in domum suam. Ihc autem perrexit ad montem oliveti & dilu-
culo iterum venit in templum. & omnis populus venit ad eum. & sedens doce-
bat eos.

Adducunt autem scribae & pharisaei mulierem in adulterio deprehensam.

et statuer̄ eā in medio. & dixer̄ ei. Magister. hec mulier m̄ depre
hensa ē in adulterio. In lege aūt moyses mandauit nob' huiusmodi lapi
dare. Tu ergo quid dicis? Hec aūt dicebant temptantes eū ut possent eū ac
cusare. Ihc aūt inclinans se deorsū. digito scribebat in terra. Cum
Lc aūt pseuerarent interrogantes eū. erexit se & dixit eis. Qui sine pecca
to ē urm. primus in illā lapidē mittat. Et iterū se inclinans scribebat
in terra. Audientes aūt unus post unū exiebant. incipientes a senu
oribus. Et remansit solus & mulier in medio stans. Erigens aūt
se ihc dixit ei. Mulier ubi sunt qui te accusabant? Nemo te condēp
nauit. Que dixit. Nemo dñe. Dixit aūt ihc. Nec ego te condēpnabo
uade iā. & āplius noli peccare. M. R.

Mane aūt reuertens in ciuitatē esuriit. Et uidens fici arborem
unā secus uiā uenit ad eā. & nichil inuenit in ea nisi folia tantū.
Non dū enī erat temp' ficorum. Et ait illi. Nūquā ex te fructus nascatur
in sempiternū. Et arefacta ē continuo ficulnea. Et uidentes disci
puli mirati sūt dicentes. Quo m̄ cōtinuo aruit? R. Et cū ue
spa facta eet. egrediebatur de ciuitate. Et cū mane transirent
uider̄ ficū aridā factā a radicib; & recordat' petrus dic̄ ei. Ra
bi. ecce ficus cui maledixisti aruit. M. R. Respondens aūt ihc
ait eis. habete fidē dei. Amē dico uob' si habueritis fidē & n̄
hesitaueritis in corde. n̄ solū de ficulnea facietis. s; & si monti
huic dixeritis tolle te & iacta te in mare & fiet. L. M. Et dixer̄
Lc ei apli. dñe adauge nobis fidem. M. R. L. Omīa quecūq; orantes
petitis. credite quia accipietis. & euenient uobis. M. R. Et cū
stabitis ad orandum. dimittite si quid habetis aduersus aliquē.
ut & pat' ur q in celis ē dimittat uob' peccata urā. L.

[De] iudice iniquitatis.

Dicebat aūt & parabolā ad illos. qm̄ oportet semp orare & n̄ defi

ait. Iudex quidam erat in ciuitate quadam. qui deum non timebat et
hominem non reuerebatur. Vidua autem erat quedam in ciuitate illa et ue-
niebat ad eum dicens. Vindica me de aduersario meo. Et nole-
bat per multum tempus. Post hec autem dixit intra se. Et si deum non timeo nec
hominem reuereor. tamen quia molesta est michi hec uidua. uindicabo illam.
ne in nouissimo ueniens sugillet me. Ait autem dominus. Audite quid
iudex iniquitatis dicit. Deus autem non faciet uindictam electorum suorum
clamantium ad se die ac nocte. et patientiam habebit in illis. Di-
co uobis. quia cito faciet uindictam illorum. Uerumtamen filius hominis
ueniens. putas inueniet fidem super terram. et reliqua.

Et cum uenisset in templum factum est docente illo populum et euangelizante.
accesserunt ad eum principes sacerdotum et seniores populi dicentes. In
qua potestate hec facis. et quis est qui dedit hanc potestatem. Respon-
dens ihesus dixit illis. Interrogo et ego uos unum sermonem. quem si dixeritis
michi et ego uobis dicam in qua potestate hec facio. Baptismum iohannis unde — Ait illis et ip-
erat e celo an ex hominibus. At illi cogitabant inter se dicentes. Si — se. nec ego di-
dixerimus e celo. dicet nobis. Quare ergo non credidistis illi. Si autem dixe- — co uobis in qua
rimus ex hominibus: timemus turbam. Omnes enim habebant iohannem sicut — potestate
prophetam. Et respondentes ihesu dixerunt. Nescimus. et reliqua. Quid autem uobis — hec facio
uidetur. Homo quidam habebat duos filios. et accedens ad primum dixit. — ffst de duobus filiis.
Fili uade operare in uinea mea hodie. Ille autem respondens ait.
Nolo. Postea autem penitentia motus abiit. Accedens autem ad alterum
dixit similiter. At ille respondens ait. Eo domine. et non iuit. Quis ex duo-
bus fecit uoluntatem patris. Dicunt. Nouissimus. Dicit illis ihesus. Amen dico — Simil.
uobis quia publicani et meretrices precedent uos in regnum dei. Uenit
ad uos iohannes in uia iustitie et non credidistis ei. Publicani autem
et meretrices crediderunt ei. Uos autem uidentes nec penitentiam

habuistis postea ut crederetis ei. ev. R. l.

Aliam parabolam audite. Homo erat pater familias. qui plantavit vineam
et sepem circumdedit ei. et fodit in ea torcular. et edificavit tur
rim et locavit eam agricolis. et peregre profectus est. Cum autem tempus fru
ctuum appropinquaret. misit servos suos ad agricolas. ut acci
perent fructus eius. Et agricole apprehensis servis eius. alium ceci
derunt. alium occiderunt. alium vero lapidaverunt. Iterum misit a
lios servos plures prioribus. et fecerunt illis similiter. Novissime autem
misit ad eos filium suum dicens. forsitan verebuntur filium meum.
Agricole autem videntes filium dixerunt intra se. hic est heres. venite occi
damus eum. et habebimus hereditatem eius. Et apprehensum eum eiece
runt extra vineam. et occiderunt. Cum ergo venerit dominus vinee. quid fa
ciet colonis illis. Aiunt illi. Malos male perdet. et vineam suam lo
cabit aliis agricolis qui reddant ei fructum temporibus suis. Di
cit illis ihesus. Numquam legistis in scripturis lapidem quem reprobaverunt
edificantes hic factus est in caput anguli. A domino factum est. et est
mirabile in oculis nostris. Ideo dico vobis. quia auferetur a vobis
regnum dei. et dabitur genti facienti fructus eius. Omnis qui
ceciderit super lapidem istum confringetur. Super quem autem ceciderit.
conteret eum. ev. R. l. A. Et cum audissent principes sacerdotum.
et pharisei parabolas eius. cognoverunt quod de ipsis diceret. et que
rentes eum tenere timuerunt turbas. quoniam sicut prophetam eum habebant.

Et respondens ihesus dixit iterum in parabolis eis dicens. ev. R.
Simile factum est regnum celorum homini regi qui fecit nuptias filio
suo. et vocavit plures. Et misit servos suos hora cene vocare
invitatos ad nuptias. et nolebant venire. Et ceperunt omnes
simul excusare. Primus dixit ei. Villam emi et necesse habeo exi

re et uidere ea rogo te habe me excusatum. Et alter dixit. Iuga boum e
mi quinque et probare illa. Rogo te habe me excusatum. Et alius
dixit. Uxorem duxi et ideo non possum uenire. Iterum misit alios seruos di
cens. Dicite inuitatis. ecce prandium paraui. tauri mei et altilia occi
sa. et omnia parata uenite ad nuptias. Illi autem neglexerunt. Et abierunt
alius in uillam suam. alius ad negotiationem suam. Reliqui uero tenuerunt
seruos eius. et contumelia affectos occiderunt. Rex autem cum audisset iratus
est et missis exercitibus suis perdidit homicidas illos et ciuitatem illorum
succendit. Tunc ait seruis suis. Nuptie quidem parate sunt. sed qui inuitati erant
non fuerunt digni. Ite ergo ad exitus uiarum in platea et uicos ciuitatis et quos
cumque inueneritis pauperes ac debiles. cecos et claudos uocate ad nu
ptias. Et ait seruus. Domine factum est sicut imperasti et adhuc locus est.
Et ait dominus seruo. Exi in uias et sepes et compelle intrare ut implea
tur domus mea. Dico autem uobis quia nemo uirorum illorum qui uocati sunt
gustabit cenam meam. Et egressi serui eius in uias. congregauerunt omnes
quos inuenerunt malos et bonos et imple te sunt nuptie discumbenti
um. O. Intrauit autem rex ut uideret discumbentes et uidit ibi hominem
non uestitum ueste nuptiali et ait illi. Amice quomodo huc intrasti non habens
uestem nuptialem? Tunc dixit rex ministris. Ligatis manibus eius et pe
dibus mittite eum in tenebras exteriores. ibi erit fletus et stridor den
tium. Multi autem sunt uocati pauci uero electi. O. R. L.
Tunc abeuntes pharisei consilium inierunt ut caperent eum in sermo
ne. Et mittunt ei discipulos suos cum herodianis dicentes. Ma
gister scimus quia uerax es. et uiam dei in ueritate doces. et non est tibi cu
ra de aliquo. Non enim respicis personam hominum. Dic ergo nobis quid tibi
uidetur. licet censum dari cesari an non? Cognita autem ihesus nequiti
a eorum ait. Quid me temptatis ypocrite? Ostendite mihi numisma

census. At illi optulerunt ei denarium. Et ait illis ihesus. Cuius est imago hec
et superscriptio? Dicunt ei cesaris. Et ait illis. Reddite que sunt
ergo cesaris cesari. et que sunt dei deo. Et audientes mirati sunt.
et relicto eo abierunt.

re sur tione.

In illo die accesserunt ad eum saducei qui dicunt non esse resurrectionem et
interrogaverunt eum dicentes. Magister moyses dixit. Si quis
mortuus fuerit non habens filios ut ducat frater eius uxorem illius.
et suscitet semen fratri suo. Erant autem apud nos septem fratres. et pri
mus uxore accepta defunctus est. et non habens filios reliquid
uxorem suam fratri suo. Similiter secundus mortuus est sine filio et tertius
accepit illam et omnes septem. et non reliquerunt semen. Novissime autem omnium et
mulier defuncta est. In resurrectione ergo cuius eorum erit uxor? Omnes
enim habuerunt eam. Et ait illis ihesus. Erratis nescientes scripturas
neque virtutem dei. Filii seculi huius nubunt et traduntur ad nu
ptias. Illi autem qui digni habebuntur seculo illo et resurrectione ex
mortuis. neque nubunt neque ducent uxores. neque enim ultra mori po
terunt. sed sunt sicut angeli in celo et filii sunt dei. cum sint filii resur
rectionis. Quia vero resurgant mortui non legistis in libro moysi
super rubum quia dictum est a deo quomodo apparuit illi deus. Ego sum
deus abraham. deus ysaac. deus iacob. Non est deus mortuorum sed vivorum.
omnes enim vivunt ei. Vos autem multum erratis. Et audientes turbe
mirabantur in doctrina eius. Respondentes autem quidam scri
barum dixerunt. Magister bene dixisti. m. r. l.

de lege.

Pharisei autem audientes quia silentium imposuisset saduceis. convenerunt
in unum. Et accessit unus de scribis legis doctor temptans eum et
dicens. Magister quod est mandatum magnum in lege? Ait illi ihesus. pri
mum omnium mandatum est. Audi israel dominus deus tuus deus unus est.

x. diliges dnm deu tuu ex toto corde tuo et ex tota aia tua 7 ex to
ta mte tua x ex tota virtute tua. hoc e pmu 7 maximu mandatu.
Scdm au simile e huic. Diliges pximu sic te ipsu. In his duob;
mandatis uniusa lex pendet x pphe. R. Et ait illi scriba. Bene
magister inueritate dixisti qa unus e deus. et n e alius pter eu.
x ut diligatur ex toto corde x ex toto intellectu 7 ex tota aia et
ex tota fortitudine x diligere pximu taqua seipsu maius e oibus
holocaustomatib; x sacrificiis. Ihc au uidens qd sapient respondis
s. dix illi. n es longe aregno dei. R. ecte respondisti. hoc fac x ui
ues. L. Ille au uolens iustificare seipsu dix ad ihesu. Et qs e meus
pximus. Suspiciens au ihc dix. ho qda descendebat abierusale
in ihericho x incidit inlatrones. q eta despoliauerunt eu x pla
gis inpositis abierunt semiuiuo relicto. Accidit au ut sacerdos
qda descendet eade uia x uiso illo pterijt. Similit x leuita cu eet
secus locu x uidet eu ptransijt. Samaritan au qda iter faciens ueni
secus eu. x uidens eu misericordia motus e. Et appropians alliga
uit uulnera ei. infundens oleu x uinu. Et inponens illu iumentu
suu dux instabulu x cura eius egit. Et altera die ptulit duos dena
rios. x dedit stabulario 7 ait. Cura illius habe. 7 qcuq; sup erogaueris.
ego cu rediero reddam tibi. Quis hoz triu uidetur tibi pximus fuisse
illi q incidit inlatrones. At ille dix. q fec misericordia inillu. Et ait
illi ihc. Vade x tu fac similit. L. O. R. A.

Et erat cotidie docens intemplo. Principes au sacerdotu x scribe et
principes plebis. querebant illu pdere. x n inueniebant qd face
rent illi. Ois enim populus suspensus erat audiens illum. A. Audi
erut pharisei turba murmurante de illo hec. O. R. L. Et miserut
principes x pharisei ministros ut apprehenderent eu. Dix filie. A.

Adhuc modicū t[em]p[us] uobiscū sū. & uado ad eū q[ui] misit me. Queritis me & n̄ inue
nietis. & ubi sū ego uos n̄ potestis uenire. Dixer[unt] ḡ iudei ad semetipsos. Quo hic
iturus ē q[ui]a n̄ inueniem[us] eū? Nūq[ui]d in dispersionē gentiū iturus ē & do
cturus gentes? Quis ē hic sermo quē dix[it]. queretis me & n̄ inuenietis. &
ubi sū ego n̄ potestis uenire. In nouissimo aūt die magno festiuitatis.
stabat ih̄c & clamabat dicens. Si q[ui]s sitit ueniat ad me & bibat. Qui c[re]
dit in me sicut dicit scriptura flumina de uentre ei[us] fluent aque uiue. Hoc
aūt dix[it] de spū quē accepturi erant credentes in eū. Nōdū eni[m] erat spūs
datus. q[ui]a n̄ dū ih̄c fuerat glorificatus. A. O. Ex illa ḡ turba cū au
dissent hos sermones ei[us] dicebant. hic ē uere p[ro]ph[et]a. Alii dicebant hic
ē xp̄c. Quidā aūt dicebant. Nūq[ui]d a galilea xp̄c uenit? Nonne scriptu
ra dicit q[ui]a ex semine dauid & bethleem castello ubi erat dauid uenit [xp̄c].
Dissensio itaq; facta ē in turba p[ro]pt[er] eū. Uener[unt] ḡ ministri ad pontifi
ces & phariseos. & dixerunt ad eos illi. Quare n̄ adduxistis eū? Responder[unt]
ministri. Nūq[uam] sic locutus ē homo sicut hic homo. Responder[unt] ḡ eis phari
sei. Nūq[ui]d & uos seducti estis? Nūq[ui]d & uos seducti estis? Nūq[ui]d aliq[ui]s
ex principib; credidit in eū aut ex phariseis? Dicit nichodem[us] ad eos ille
qui uenit ad eū nocte qui unus erat ex ipsis. Nūq[ui]d lex n[ost]ra iudicat hominē n̄
audierit ab ipso prius & cognouerit quid faciat? Responderunt & dixer[unt]
ei. Nūq[ui]d & tu galileus es? Scrutare scripturas & uide q[ui]a p[ro]ph[et]a a gali
lea n̄ surgit. O R. I.

Congregatis aūt phariseis interrogauit eos ih̄c dicens. Quid uobis ui
detur de xp̄o cui[us] filius ē? Dicūt ei. Dauid. Ait illis. Quomodo ḡ dauid in
libro psalmorū uocat eū dn̄m dicens. Dix[it] dn̄s dn̄o meo sede a dextris meis
donec ponā inimicos tuos scabellū pedū tuorū? O R. I. Si ḡ dauid
in spū uocat eū dn̄m. quomodo filius ei[us] ē? Et nemo poterat respondere ei
uerbū. neq; ausus fuit quisq[uam] ex illa die eū amplius interrogare. A.

Set turba h[ec] q[ue] n̄ nouit legē maledicta sunt.

Iterum ergo locutus est eis ihesus dicens. Ego sum lux mundi. Qui sequitur me non ambu
lat in tenebris sed habebit lucem vite. Dixerunt ergo pharisei. Tu testimonium
de teipso perhibes. testimonium tuum non est verum. Respondit ihesus et dixit eis. Et
si ego testimonium perhibeo de me ipso verum est testimonium meum. quia scio unde
venio et quo vado. Vos autem nescitis unde venio et quo vado. Vos secundum carnem
iudicatis. ego non iudico quemquam. modo Unde alibi. Ego non veni ut iudicem mun
dum sed ut salvem. Et si iudico ego iudicium meum verum est. quia solus non
sum. sed ego et qui misit me pater. Et in lege vestra scriptum est. quia duorum hominum testi
monium verum est. Ego sum qui testimonium perhibeo de meipso. et testimoni
um perhibet de me qui misit me pater. Dicebant ergo ei. Ubi est pater tuus? A. ol.
R. ihesus. Neque me scitis neque patrem meum. Si me sciretis. forsitan et patrem
meum sciretis. A. Ego vado et queretis me. et in peccato vestro moriemi
ni. Quo ego vado vos non potestis venire. dicebant ergo iudei. Numquid interfi
ciet semetipsum. quia dicit quo ego vado vos non potestis venire? Et dicebat
eis. Vos de deorsum estis. ego de supernis. Vos de mundo hoc estis. ego non sum
de hoc mundo. Dixi ergo vobis quia moriemini in peccatis vestris. Si enim non cre
dideritis quia ego sum moriemini in peccato vestro. dicebant ergo ei. Tu quis es?
Dixit eis ihesus. Principium qui et loquor vobis. Multa habeo vobis dicere et iu
dicare. sed qui misit me verax est. Ego que audivi ab eo hec loquor in
mundo. Et non cognoverunt quia patrem eis dicebat deum. Dixit ergo eis ihesus. Cum exal
taveritis filium hominis. tunc cognoscetis quia ego sum. et a me ipso facio nichil. sed sicut
docuit me pater hec loquor. Et qui me misit mecum est. et non reliquit me so
lum. quia ego que placita sunt ei facio semper. Hec illo loquente. multi credi
derunt in eum. dicebat ergo ihesus ad eos qui crediderunt ei iudeos. Si vos manse
ritis in sermone meo. vere discipuli mei eritis et cognoscetis veritatem.
et veritas liberabit vos. Responderunt ei. Semen habrahe sumus. et nemi
ni servivimus umquam. Quomodo tu dicis liberi eritis? Respondit ihesus eis. Amen amen

dico uob qa omis q facit peccatu seruus e peccati. Seruus aut no
manet in domo in eternu. filius manet in eternu. Scio qa filii habra
he estis. s; queritis me interficere. qa sermo meus n capit in uob.
Ego q uidi apd patre loquor. & uos que audistis apd urm facitis. patrem
Responder & dixerunt ei. Pat nr habraha e. dix eis ihc. Si filii
habrae estis. opa habrae facite. Nc aut queritis me interficere.
hoine q ueritate uob locutus sum q audiui a do. hoc habraa
n fecit. Vos facitis opa patris uri. Dixer itaq; ei. Nos ex fornicati
one n sumus nati. unu patre habem dm. Dix g eis ihc. Si ds
pat ur eet diligeretis utiq; me. Ego eni ex do pcessi & ueni.
Neq; eni a me ipso ueni. s; ille me misit. Quare loquela mea
n cognoscitis? qa n potestis audire sermone meu. Vos ex patre
diabolo estis. & desideria patris uri uultis pficere. Ille homicida
erat ab initio. & in ueritate n stetit qa n e ueritas in eo. Cu lo
quitur mdaciu ex ppiis loqt. qa mdax est & pat ei. Ego aut quia
ueritate dico n creditis michi. Quis ex uob arguet me de pec
cato? Si ueritate dico qre n creditis m? q e ex do uerba dei au
dit. ppterea uos n auditis qa ex do n estis. Responder g iudei
et dixer ei. Nonne bene dicimus nos qa samaritanus es tu.
& demoniu habes? Respondit ihc. Ego demoniu n habeo.
s; honorifico patre meu & uos inhonorastis me. Ego aut gliam
mea n quero. e q querat & iudicet. Amen amen dico uobis si quis
sermone meu seruauerit. morte n uidebit in eternu. Dixer
g iudei. Nc cognouim qa demoniu habes. habraham mor
tuus e & pphe. & tu dicis si qs sermone seruauerit morte meu
n gustabit in eternum? Numqd tu maior es patre nro habraa.
q mortuus e. & pphe mortui sunt. Que te ipsu facis? R ihc.

Si ego glorifico meipsū gloria mea nichil ē. ē pat̄ q glorificat
me quē uos dicitis q̄a d̄s ur̄ ē. et n̄ cognouistis eū. Ego aū no
ui eū. Et si dixero q̄a n̄ scio eū. ero similis uob̄ mendax. S; scio
eū et sermonē ei͂ seruo. Abrahā pat̄ ur̄ exultauit ut uideret
diem meū. et uidit et gauisus ē. Dixer̄ g̊ iudei ad eū. Quin
quaginta annos n̄dū habes. et abrahā uidisti. Dix̄ eis ih̄c.
Amē amē dico uobis antequā abrahā fieret ego sum. Tulerunt
g̊ lapides ut iacerent in eū. Ih̄c aū abscondit se et exiuit de
templo.

Et preteriens uidit hoīe cecū a natiuitate. et interrogauerunt
eū discipli ei͂. Rabi quis peccauit hic aut parentes ei͂ ut cec͂
nasceret̄. R̄ ih̄c. Neq; hic peccauit. neq; parentes ei͂. s; ut mani
festet̄ opa dī in illo. Me oportet opari opa ei͂ q misit me donec di
es ē. Venit nox qn̄ nemo potest opari. Quādiu in mūdo sum.
lux sū mundi. H̄ cū dixisset expuit in trā. et fecit lutū ex sputo
et liniuit lutū sup̄ oclos ei͂. et dix̄ ei. Vade et laua in natatoria
siloe q̊d intp̄tatur missus. Abiit g̊ et lauit et uenit uidens.
Itaq; uicini et qui uiderant eū p̄us. q̄a mendicus erat dicebant.
Nōne h̄ ē q sedebat et mendicabat. Alii dicebant q̄a hic ē. Alii
nequaquā s; similis ei ē. Ille u̅ dicebat q̄a ego sum. Dicebant g̊ ei.
Quomodo ap̄ti sunt tibi oculi. Respondit. Ille hō q dicitur ih̄c. lu
tū fec̄ ex sputo et unx̄ oclos meos et dix̄ m̄. Vade ad natatoriū
a siloe. et laua. Et abii et laui et uidi. Et dixer̄ ei. Ubi ē ille.
ait. Nescio. Adducūt eū ad phariseos q cecus fuerat. Erat aū sab
batū quādo lutū fec̄ ih̄c et apuit oclos ei͂. Itez g̊ interrogabāt
eū pharisei quomō uidisset. Ille aū dix̄ eis. Lutū posuit m̄ sup̄
oculos et laui et uideo. Dicebāt g̊ ex pharisei q̄dā. Nō ē hic hō

a deo qui sabbatum non custodit. Alii dicebant. Quomodo potest homo peccator hec sig
facere? Et scisma erat inter eos. Dicunt ergo ceco iterum. Tu quid dicis de eo. qui
aperuit oculos tuos? Ille autem dixit quia propheta est. Non crediderunt ergo iudei
de illo. quia cecus fuisset et uidisset donec uocauerunt parentes eius qui
uiderat. et interrogauerunt eos dicentes. hic est filius uester quem dicitis uos
quia cecus natus est. Quomodo ergo nunc uidet? Responderunt eis parentes eius.
et dixerunt eis. Scimus quia hic est filius noster. et quia cecus natus est. quomodo autem
nunc uideat nescimus aut quis eius aperuit oculos nos nescimus. Ipsum intro
gate. etatem habet. ipse de se loquatur. Hec dixerunt parentes eius quia time
bant iudeos. Iam enim conspirauerant iudei ut si quis eum confiteretur christum.
extra sinagogam fieret. Propterea parentes eius dixerunt quia etatem habet ipsum
introgate. Vocauerunt ergo rursum hominem qui cecus fuerat. et dixerunt
ei. Da gloriam deo. Dicit ergo. Nos scimus quia hic homo peccator est. Dixit ergo ille.
Si peccator est nescio. unum scio. quia cecus cum essem modo uideo. Dixerunt ergo
illi. Quid fecit tibi. quomodo aperuit oculos tuos? Respondit eis. dixi uobis
iam et audistis. Quid iterum uultis audire? Numquid et uos uultis discipuli
eius fieri? Maledixerunt ei et dixerunt. Tu discipulus eius sis. nos autem moysi discipuli
sumus. Nos scimus quia moysi locutus est deus. hunc autem nescimus unde sit.
Respondit ille homo et dixit eis. In hoc enim mirabile est quia uos nescitis
unde sit. et aperuit meos oculos. Scimus quia peccatores deus non audit.
Sed si quis dei cultor est. et uoluntatem eius facit hunc exaudit. A seculo non est au
ditum quia quis aperuit oculos ceci nati. Nisi esset hic a deo non poterat facere
quicquam. Responderunt et dixerunt ei. In peccatis natus es totus. et tu doces nos?
Et eiecerunt eum foras. Audiuit ihesus quia eiecerunt
eum foras. et cum inuenisset eum dixit ei. Tu credis in filium dei? Respondit
ille et dixit. Quis est ut credam in eum domine? Et dixit ei ihesus. Et uidisti
eum et qui loquitur tecum ipse est. At ille ait. Credo domine. Et procidens ad

orauit eu. Et dix' ei ihc. In iudiciu ego in hunc mundu ueni. ut qui
n uident uideant. & qui uident ceci fiant. Et audier' ex pharisei
qui cu ipso erant. & dixer' ei. Nu qd & nos ceci sumus? Dix' eis ihc. Si ce
ci essetis. n haberetis peccatu. Nunc u dicitis qa uidem. peccatu urm
manet. Amen amen dico uobis. qui n intrat p ostiu in ouile ouiu. s; ascen
dit aliunde. ille fur e & latro. Qui au intrat p ostiu. pastor e ouiu.
huic hostiari apit & oues uoce ei audiunt. & pprias oues uocat noati
et educit eas. Et cu pprias oues emiserit. ante eas uadit. & oues illu
secuntur. qa sciunt uoce ei. Alienu au n secuntur s; fugiunt
ab eo. qa n nouer uoce alienor. Hoc puerbiu dix' eis ihc. Illi aut
n cognouer' qd loqueretur eis. Dix' g eis iter ihc. Amen amen dico uob.
quia ego su hostiu ouiu. Omes quotqt uener' fuer' fures & latro
nes. s; n audier' eos oues. Ego su hostiu. p me siqs introierit salua
bitur. & ingredietur & egredietur et pascua inueniet. Fur n uenit
n ut furetur & mactet & perdat. Ego au ueni ut uita habeant &
habundanti habeant. Ego su pastor bon. Bon pastor ani
ma sua dat p ouib; suis. Mercenari au & q n e pastor
cui n sunt oues ppe uidet lupu uenientem & dimittit o
ues & fugit. Et lup rapit & dispgit oues. Mercenari aut fugit qa
mercenari e & n ptinet ad eu de ouib; Ego su pastor bon & cognosco
meas & cognoscunt me mee. A. O. B. Sic nouit me pat & ego agnosco
patre. Et anima mea pono p ouibus meis. A. Et alias oues habeo
que n sunt ex hoc ouili. & illas oportet me adducere & uoce mea
audient & fiet unu ouile & un pastor. Pptea pat me diligit qa
ego pono aiam mea & iteru sumo eam. Nemo tollit ea a me s; ego
pono ea a me ipso. Potestate habeo ponendi ea. & potestate habeo
iteru sumendi ea. hoc mandatu accepi a patre meo. Dissensio iteru

facta ē iterū in iudeos ꝑpt sermones hos. Dicebant multi ex ipsis. De
moniū habꝫ et insanit. qd eū auditis. Alii dicebant. Verba
hec nō sunt demoniū habentis.
Facta sunt aūt encenia in hierosolimis. et hyemps erat. Et ambula
bat ihc in porticu salomonis in tēplo. Circūdederūt ergo eū iudei. et di
xerūt ei. Quousq; aīam nrām tollis. Si tu es xpc dic nobis palā. Respondit
eis ihc. Loquor uobis. et nō creditis. Opa que ego facio hec testimoniū
phibent de me. Sꝫ uos nō creditis mihi quia nō estis ex ouibꝫ meis. Oues
mee uocē meā audiunt. et ego agnosco eas et secuntur me et ego uitā
eternā do eis. et nō peribūt in etnū et nō rapiet eas quisquā de manu mea. Pater
meus q dedit mihi maius omnibꝫ ē. et nemo potest rape de manu patris mei.
Ego et pater unū sumus. Sustulerūt lapides iudei ut lapidarent eū.
Respondit eis ihc. Multa bona opa ostendi uobis ex patre meo ꝑpt
qd horū opus me lapidatis. Responderūt ei iudei. De bono ope nō lapi
damus te sed de blasfemia. Et quia tu homo cū sis. facis teipsum deū. Res
pondit ihc eis. Nōne scriptū ē in lege uestra. quia ego dixi dii
estis et filii excelsi omnes. Si illos dixit deos ad quos sermo
dei factus ē et nō pot solui scriptura. quē pater scificauit et
misit in mundū. uos dicitis quia blasfe maquia dixi filius dei sum.
Si nō facio opa patris mei nolite credere mihi. Si aūt facio et si mihi nō uultis
credere opibꝫ credite. ut cognoscatis. et credatis quia in me ē pater. et e
go in patre. A. OV. R. Querebant ergo eū apphendere. et exiuit de ma
nibꝫ eorū. Et abiit iterū trans iordanē in eū locū ubi erat iohes bapti
zans primū. et mansit ibi. A. Et multi uenerūt ad eū et dicebant. quia
iohes qdē signū fecit nullū. Omia aūt quecūq; dixit iohes de hoc uera erant.
et multi crediderūt in eum.

Erat autem quidam languens lazarus a bethania. de castello marie
et marthe sororum eius. Maria autem erat que unxit dominum unguento et
extersit pedes eius capillis suis cuius frater lazarus infirmabatur. Miserunt ergo so-
rores eius ad eum dicentes. domine ecce quem amas infirmatur. Audiens autem
ihesus dixit eis. Infirmitas hec non est ad mortem sed pro gloria dei ut glorificetur
filius dei per eam. Diligebat autem ihesus martham et sororem eius mariam et lazarum.
Ut ergo audivit quia infirmabatur: tunc quidem mansit in eodem loco du-
obus diebus. Deinde post hec dicit discipulis suis. Eamus in iudeam iterum.
Dicunt ei discipuli. rabbi nunc querebant te iudei lapidare et iterum va-
dis illuc. Respondit ihesus. Nonne duodecim hore sunt diei. Si quis ambulaverit
in die non offendit quia lucem huius mundi videt. Si autem ambulaverit offen-
dit in nocte. quia lux non est in eo. Et post hec dicit eis. Lazarus amicus noster
dormit. sed vado ut a sompno excitem eum. Dixerunt ergo discipuli eius. Domine si
dormit salvus erit. Dixerat autem ihesus de morte eius. Illi autem putaverunt
quia de dormitione sompni diceret. Tunc ergo dixit eis ihesus manifeste.
Lazarus mortuus est. et gaudeo propter vos ut credatis quia non eram ibi.
Sed eamus ad eum. Dixit ergo thomas qui dicitur didimus ad condiscipulos.
Eamus et nos et moriamur cum eo. Venit itaque ihesus et invenit eum qua-
tuor iam dies in monumento habentem. Erat autem bethania iuxta ihe-
rosolimam quasi stadiis quindecim. Multi autem ex iudeis venerant ad
martham et mariam ut consolarentur eas de fratre suo. Martha autem ut
audivit quia ihesus venit occurrit illi. Maria autem domi sedebat.
Dixit ergo martha ad ihesum. Domine si fuisses hic. frater meus non fuisset mor-
tuus. Sed et nunc scio quia quecumque poposceris a deo dabit tibi deus.
Dixit illi ihesus. Resurget frater tuus. Dicit ei martha. Scio quia resurget
in resurrectione in novissimo die. Dicit ei ihesus. Ego sum resurrectio

et uita. qui credit in me et si mortuus fuerit uiuet. Et omnis qui uiuit et
credit in me non morietur in eternum. Credis hoc? Ait illi. Utique domine. Ego
credidi quia tu es christus filius dei uiui qui in hunc mundum uenisti. Et cum hec di
xisset abiit et uocauit mariam sororem suam silentio dicens. Magister
adest et uocat te. Illa ut audiuit surrexit cito et uenit ad eum. Nondum
uenerat ihesus in castellum. sed erat adhuc in illo loco ubi occurrerat ei
martha. Iudei ergo qui erant cum illa in domo et consolabantur eam. cum ui
dissent mariam quia cito surrexit et exiit. secuti sunt eam dicentes quia ua
dit ad monumentum ut ploret ibi. Maria ergo cum uenisset ubi erat ihesus.
uidens eum cecidit ad pedes eius et dixit ei. Domine si fuisses hic. non esset mor
tuus frater meus. Ihesus ergo ut uidit eam plorantem et iudeos qui uenerant cum
ea plorantes infremuit spiritu et turbauit seipsum. et dixit. Ubi posuistis
eum? Dicunt ei. Domine ueni et uide. Et lacrimatus est ihesus. Dixerunt ergo iudei. Ec
ce quomodo amabat eum. Quidam autem ex ipsis dixerunt. Non poterat hic qui
aperuit oculos ceci facere. ut et hic non moreretur? Ihesus ergo rursum fremens
in semetipso uenit ad monumentum. Erat autem spelunca et lapis suppo
situs erat ei. Ait ihesus. Tollite lapidem. Dicit ei martha soror eius qui mor
tuus fuerat. Domine iam fetet quatriduanus enim est. Dicit ei ihesus. Nonne di
xi tibi quoniam si credideris uidebis mirabilia? Tulerunt ergo lapidem. Ihesus
autem eleuatis sursum oculis dixit. Pater gratias ago tibi quoniam audisti me. Ego
autem sciebam quia semper me audis. sed propter populum qui circumstat dixi ut cre
dant quia tu me misisti. Hec cum dixisset uoce magna clamauit.
Lazare ueni foras. Et statim prodiit qui fuerat mortuus. ligatus
pedes et manus institis. et facies eius sudario erat ligata. Dixit eis ihesus.
Soluite eum et sinite abire. Multi ergo ex iudeis qui uenerant ad ma
riam et martham et uiderant que fecit. crediderunt in eum. Quidam autem
ex ipsis abierunt ad phariseos et dixerunt eis que fecit ihesus. Collegerunt ergo pon

tifices ⁊ pharisei concilū. ⁊ dicebant. Quid facimus. qa hic homo
multa sig̃ fac̃. Si dimittim⁹ eū sic. oēs credent in eū. Et uenient
romani ⁊ tollent nr̃m ⁊ locū ⁊ gentē. Vn⁹ aūt ex ipsis cayfas noīe. cū
eēt pontifex anni illius dix̃. Vos nescitis qcq̃ nec cogitatis. qa expe
dit nobis ut un⁹ moriat' hō p populo ⁊ nō tota gens peat. Hoc aūt
a semetipso n̄ dix̃. s; cū eēt pontifex anni illius pphetauit qa ihc
moriturus erat p gente. ⁊ n̄ tantū p gente. s; ut filios dī q erant
dispsi cōgregaret in unū. A. vi. R. Ab illo g̃ die cogitauerunt ut
interficerent eū. Ihc g̃ n̄ iā palā ambulabat apd iudeos. s; abiit
in regionē iuxta desertū in ciuitatē que dicit' effrē ⁊ ibi morabat'
cū discipulis suis. A. vi. R. L. Proximū aūt erat pasca iudeor. Et a
scender. A. multi ierosolimā de regione ante pasca ut sanctificarent
seipsos. Querebant ihm g̃ ⁊ colloquebant' ad inuicē in tēplo stantes.
Quid putatis qa n̄ ueni. ad diem festū. Dederant g̃ pontifices ⁊ phari
sei mandatū ut si quis cognouerit ubi sit indicet ut apphendant
Factū ē aūt dū cōplerentur dies assūpti . L. eum.
onis ei⁹. ⁊ ipse faciem suā firmauit ut iret ierusalē. Et misit nū
tios suos ante conspectū suū. Et euntes intrauer' in ciuitatē samarita
nor ut pararent illi. Et n̄ receperunt eū qa facies ei⁹ erat euntis
ierusalem. Cū uidissent aūt discipuli eius iacob; ⁊ iohs. dixerūt.
Dne. uis dicimus ut ignis descendat de celo ⁊ cōsumat illos? Et
conuersus increpauit illos dicens. Nescitis cui⁹ sp̄us estis. filius hōis
n̄ uenit animas pdere s; saluare. Et abierūt in aliud castellū. A.
Ihc g̃ ante sex dies pasce uenit bethaniā ubi fuerat lazarus
mortuus quē suscitauit ihc. R. vi. L. Et cū eēt A. ihc bethanie in do
mo simonis lep̃si. A. Cognouit turba multa ex iudeis qa illic ē.
⁊ uener' n̄ ppt' ihm tantū s; ut lazarū uiderent quē suscitauit.

amortuis. A. Pharisei g̃ dixer̃ ad semetipsos. Videtis qa nichil pficimus.
Ecce mundus totus post eū abiit. Cogitauer̃ aūt principes sacerdotū
ut lazarū interficerent qa multi ppt illū abibant ex iudeis et cre
debant in ihm. A. Cy. R. L. fecer̃ aūt ei cenā ibi. et marta ministra
bat. Lazarus u̇ unꝰ erat ex discūbentib; cū eo.

Maria g̃ habens alabaustrū unguenti nardi spicati ptiosi. et fracto
alabaustro effudit sup cap̃ ihū recūbentis. et unxit pedes eiꝰ et extersit
capillis suis. et domꝰ impleta ē ex odore unguenti. dic̃ g̃ unꝰ ex di
scipulis eiꝰ iudas scariothis q erat eū t̃diturus. Quare hoc unguē
tū ñ uenijt trecentis denariis et datū ē egenis? Dix̃ aūt hoc ñ qa de
egenis ptinebat ad eū. s; qa fur erat. et loculos habens ea que mit
tebantur portabat. Erant aūt qdā indigne ferentes int̃ semet
ipsos et dicentes. Ut qd pditio h̃ unguenti facta ē? Sciens aūt ihc
ait illis. Quid molesti estis huic mulieri. Opꝰ enī bonū opata ē
in me. Nā semp paupes habebitis uobiscū. et cū uolueritis potestis illi
bene facere. me aūt ñ semp habebitis. Cy. R. L. A. Mittens enī h̃ un
guentū hoc in corpus meū ad sepelliendū me fec̃. Amen dico uob
ubicūq; pdicatū fuerit hoc euglīū in toto mūdo dicetur et qd hec
fec̃ in memoriā eiꝰ. L. Videns aūt phariseus qui uocauerat eū
ait int̃ se dicens. hic si ēēt ppħa sciret utiq; que et qualis ēēt mu
lier que tang̃ eū qa peccatrix ē. Et respondens ihc dix̃ illū. Simō
habeo t̃ aliqd dicere. At ille ait. Magister dic. Duo debitores erāt
cuidā fenneratori. unus debebat denarios quingentos. alius
quinquaginta. Nō habentib; illis unde redderet. donauit utriq;.
Quis g̃ eū plus diligit? Respondens aūt simon dix̃. Estimo qa
is cui plus donauit. At ille dix̃ ei. Recte iudicasti. Et conuer
sus ad mulierē dix̃ simoni. Vides hāc mulierē? Intraui in domū

tuā quia

tuā. aquā pedib; meis n̄ dedisti. h̄ aūt lacrimis rigauit pedes meos
et capillis suis tersit. Osculū m̄ n̄ dedisti. h̄ aūt ex quo intrauit n̄ ces
sauit osculari pedes meos. Oleo cap̄ meū n̄ unxisti. h̄ aūt ungue
to unx̄ pedes meos. Pp̄t qd̄ dico t̄ remittuntur ei peccata multa
qm̄ dilex̄ multū. Cui aūt minus dimittit̄ minus dilig̃. Dix̄ aūt
ad illā: Remittunt̄ t̄ peccata. Et cep̄ qui simul accūbebant dicere
intra se. Qs ē q̄ & peccata dimittit. Dix̄ aūt ad mulierē. Fides tua te
saluā fecit. uade in pace. Et h̄is dictis abiit ascendens hierosolimā.

Erant aūt gentiles quidā ex his q̄ ascenderant
ut adorarent in die festo. hi ḡ accesserūt ad philippū q erat a be
thsaida galileę. rogabant eū dicentes. Dn̄e uolumus ih̄m
uidere. Venit philipp̄ & dic̄ andreę. Andreas rursus & philipp̄
dicunt ih̄u. Ih̄ aūt respondit eis dicens. Venit hora ut
clarificetur filius hoīs. Amen amen dico uob̄ n̄isi granū frumenti cadens in
tra mortuū fuerit. ipsū solū manet. Si aūt mortuū fuerit. multū
fructū affert. Qui amat animā suā perdet eā. & q odit animā
suā in hoc mūdo in uitā ętnā custodit eā. Si qs m̄ ministrat.
me sequatur. Et ubi ego sū. illuc & minister meus erit. Si qs michi
ministrauerit. honorificabit eū pat̄ meus. Nūc aīa mea
turbata ē. Et qd̄ dicam? Pat̄ saluifica me ex hac hora. Sed pp̄t hoc
ueni in hanc horā. Pat̄ clarifica filiū tuū. Venit uox de celo. Et cla
rificaui & iterū clarificabo. Turba que stabat & audierat dicebat
tonitruū factū ē̄e. Alii dicebant angelus ei locutus ē. Respon
dit ih̄c & dix̄. Non pp̄t me uox hec uenit. s; pp̄t uos. Nunc iudi
ciū ē mūdi. Nunc princeps huius mundi eicietur foras. Et ego si exal
tatus fuero a t̄ra oīa traham ad me ipsum. hoc aūt dicebat signi

eius quamorte esset moriturus. Respondit ei turba. Nos audiuimus
ex lege. quia xps manet in eternum. Et quomodo tu dicis oportet exaltari filium
hominis. Quis est iste filius hominis? Dixit ergo eis ihc. Adhuc modicum lumen
in uobis est. Ambulate dum lucem habetis ut non tenebre uos comprehendant.
Et qui ambulat in tenebris nescit quo uadit. Dum lucem habetis cre-
dite in lucem ut filii lucis sitis. L. M.

Interrogatus autem a phariseis quando uenit regnum dei. Respondit eis et di-
xit. Non uenit regnum dei cum obseruatione. neque dicent ecce hic aut
ecce illic. Ecce enim regnum dei intra uos est. L. Erat autem diebus docens in templo.
noctibus uero exiens morabatur in monte qui uocatur oliueti. Et omnis populus
manicabat ad eum in templo audire eum. M.

...ure festinabat.

Tunc ihc locutus est ad turbas et ad discipulos suos dicens. Super cathedram
moysi sederunt scribe et pharisei. Omnia ergo quecumque dixerint uobis seruate
et facite. secundum uero opera eorum nolite facere. Dicunt enim et non faciunt. M. L.
Alligant autem onera grauia et importabilia et imponunt in humeros
hominum. digito autem suo nolunt ea mouere. M. R. L. Omnia uero opera sua
faciunt ut uideantur ab hominibus. dilatant enim philacteria et
magnificant fimbrias. R. L. et uolunt ambulare in stolis. M. L.
Amant enim primos recubitus in cenis. et primas cathedras in sinagogis.
et salutationes in foro et uocari ab hominibus rabbi. L. Et omnis populus
libenter audiebant eum. M. Vos autem nolite uocari rabbi. Unus est
enim magister uester. Omnes autem uos fratres estis. Et patrem nolite uoca-
re uobis super terram. Unus est enim pater uester qui in celis est. Nec uocemini
magistri. quia magister uester unus est xps. M. L. Qui maior est uestrum
erit minister uester. Qui autem se exaltauerit humiliabitur. et qui se humili-
auerit exaltabitur. M. Ve uobis scribe et pharisei hypocrite quia
circuitis mare et aridam ut faciatis unum proselitum. et cum fuerit factus

Ve uobis scribe et pharisei ypocri-
te. quia clauditis regnum ce-
lorum ante homines.
uos autem non
intratis. nec
introeuntes
sinitis in-
trare.

facietis eū filiū gehenne duplo quā uos. Ve uob̄ duces ceci qui di
citis. quicūq; iurauerit p̄ tēplū nich̄ ē. Qui aū iurauerit in auro
tēpli. debet. Stulti & ceci. qđ eīm maius ē aurū. an tēplū qđ scīficat
aurū? Et quicūq; iurauerit in altari nich̄ ē. qui aū iurauerit
in dono qđ ē sup̄ altare debet. Ceci qđ eīm maius ē donū an alta
re q̄ scīficat donū? Qui g᷒ iurat in altari. iurat in eo & in oīb; que
sup̄ illud sunt. Et qui iurauīt in tēplo. iurat in illo & in eo qui
habitat in ipso. Et qui iurat in celo. iurat in trono dei & in eo q
sedet sup̄ eū. M. L. Ue uob̄ scribe & pharisei hypocrite qui decima
tis mītā & anetū & ciminū & rutā & oē olus. et reliquistis que g̃
uiora sūt legis. iudiciū & misericordiā & fidē ac karitatē dei.
hec oportuit facere & illa n̄ obmittere. M. Duces ceci excolantes culi
cē camelū aū glutientes. M. L. Ve uob̄ scribe & pharisei hypocrite.
q̄a mūdatis q̄ deforis ē calicis & parapsidis. intus aū pleni estis rapi
na & inmūditia. Pharisee cece mūda p̄us qđ intus ē calicis & parapsi
dis. ut fiat & id q̄ deforis ē mūdū. Ve uob̄ q̄a estis ut monumēta que
n̄ parent. & hoīes ābulantes sup̄ ubi nesciūt. Ve uob̄ scribe & pha
risei ypocrite q̄a similes estis sepulcris dealbatis que aforis parent hoī
nib; speciosa. intus ū plena sūt ossib; mortuo℞ & oī spurcitia. Sic &
uos aforis quidē paretis hoīnib; iusti. intus ū pleni estis ypocrisi & iniquitate.
Respondens aū q̄dā ex legis peritis ait illi. Magister. hec dicens & nob̄ cō
tumeliā facis. At ille ait. Et uob̄ legis peritis ue. q̄a oneratis hoīes one
rib; que portari n̄ possunt. & ipsi uno digito uro n̄ tangitis sarcinas.
Ve uob̄ scribe & pharisei ypocrite q̄ edificatis sepulcra p̄pheta℞ & ornatis
monumēta iusto℞ & dicitis. Si fuissemus in dieb; patrū n̄ro℞ n̄ essemus
socii eo℞ in sanguine p̄pheta℞. Itaq; testimonio estis uob̄ met ipsis. quia
filii estis eo℞ q̄ prophetas occiderunt. M. Et uos inplete mensurā patrū uro℞.

Serpentes. genimina uiperarum quomodo fugietis a iudicio gehenne. oR. Propterea
et sapientia dei dixit. Mittam ad illos prophetas et apostolos et sapientes et scribas et ex
illis occidetis et crucifigetis et ex eis flagellabitis in sinagogis uestris. Et per-
sequemini de ciuitate in ciuitatem ut ueniat super uos omnis sanguis iu-
stus qui effusus est super terram. a sanguine abel iusti usque ad sanguinem zacha-
rie filii barachie quem occidistis inter templum et altare. Amen dico uobis ue-
nient hec omnia super generationem istam. oR. Ierusalem ierusalem que occidis prophetas
et lapidas eos qui ad te missi sunt. Quotiens uolui congregare filios tuos que-
admodum gallina congregat pullos suos sub alas et noluisti. Ecce relin-
quetur uobis domus uestra deserta. Dico enim uobis non me uidebitis amodo donec
dicatis benedictus qui uenit in nomine domini. A.

Uerumtamen et ex principibus multi crediderunt in eum. sed propter phariseos non con-
fitebantur ut de sinagoga non eicerentur. Dilexerunt enim gloriam hominum
magis quam gloriam dei. A. oR. Ihesus autem clamauit et dixit. Qui credit in me
non credit in me. sed in eum qui misit me. Et mea doctrina non est mea sed eius qui mi-
sit me. Et qui uidet me. uidet eum qui misit me. A. Ego lux in mundum
ueni ut omnis qui credit in me in tenebris non maneat. Et si quis audierit
uerba mea et non custodierit. ego non iudico eum. Non enim ueni ut iudicem
mundum sed ut saluificem mundum. Qui spernit me et non accipit uerba mea.
habet qui iudicet eum. Sermo quem locutus sum. ille iudicabit eum in no-
uissimo die. quia ego ex me ipso non sum locutus. Sed qui misit me pater. ipse
mihi mandatum dedit quid dicam et quid loquar. Et scio quia mandatum eius uita
eterna est. Que ergo ego loquor. sicut dixit mihi pater sic loquor. Hec locutus est ihesus
et abiit et abscondit se ab eis. Cum autem tanta signa fecisset coram eis. non crede-
bant in eum. ut sermo ysaie prophete impleretur quem dixit. Domine quis credidit
auditui nostro et brachium domini cui reuelatum est. Hec dixit ysaias quando uidit
gloriam eius et locutus est de eo. oR. L.

Et cū egrederetur ihc de tēplo. accesser discipli eī ut ostenderent
ei edificationes tēpli dicentes. Magister aspice q̄les lapides ⁊ qua
les structure. Et respondens ihc ait. Videtis has oēs magnas edificati
ones. Amē dico uob. uenient dies in qb; n̄ relinquet hic lapis sup la
pidē qui n̄ destruatur.

Et cū sederet in monte oliuarū cōt tēplū. accesser discipli ad eū secre
to. ⁊ interrogauerunt eū dicentes. Preceptor dic nob qn̄ hec erunt. ⁊
qd signū aduent tui cū hoia incipient consumari. L. Et ait ad di
scipulos. Venient dies qn̄ desiderabitis uidē unū diem filii hoīnis. M. L.
Videte ne quis uos seducat. Multi enī uenient in nōe meo dicentes
ego sū xp̄s. ⁊ multos seducent. Cū audieritis p̄lia ⁊ oppiniones
bellorū ⁊ seditiones. nolite terreri. Oportet enī hec fieri. s; n̄dū ē
finis. Consurget enī gens in gentē. ⁊ regnū cōt regnū. ⁊ erī pestilentie
⁊ fames ⁊ terremotus p loca. terroresq; de celo ⁊ sig̃ magna. hec aū oīa
initia sunt dolorū. M. R. L. A. Tunc tradent uos in tribulationē ⁊ occident
uos. ⁊ eritis odio oib; gentib; p̄pt nom̄ meū. L. M. R. Et capillus de ca
pite uro n̄ pibit. In patientia ura possidebitis aīas uras. Ponite in
cordib; uris n̄ p̄meditari quē ad modū respondeatis. Ego enī
dabo uob os ⁊ sapientiā cui n̄ poterū resistere ⁊ cōdicere oēs aduer
sarii uri. M. Tunc scandalizabuntur multi. ⁊ inuicē tradent ⁊ odio
habebūt inuicē. Et multi pseudo pp̄he surgent ⁊ seducent multos.
Et qm̄ habundabit iniqtas. refrigescet caritas multorū. M. R. Qui
aū pseuerauerit usq; in finē hic saluus erit. M. R. Et p̄dicabit hoc
eugl̄m regni in uniuerso orbe. in testimoniū oib; gentib; ⁊ tūc ueni
et cōsummatio. Cū uideritis abhominationē desolationis que dicta ē
a daniele p̄p̄ha stantē in loco sc̄o. qui legit intelligat. Cū aūt uideritis L.
circumdari ab exercitu ihr̄lm. tūc scitote q̄a appropinquauit desolatio eī.

L. M. R. Tunc qui in iudea sunt fugiant in montes. & qui in medio eius
discedant. & qui in regionib; non intrent in eam. quia dies ultionis hi sunt
ut impleantur omnia que scripta sunt. Ve autem pregnantib; & nutrientib; in illis
dieb; Erit enim pressura magna super terram & ira populo huic. L. Et cadent
in ore gladii & captivi ducentur in omnes gentes. & ierusalem calcabitur
a gentib; donec impleantur tempora nationum. M. R. Orate autem ut non fiat fu
ga vestra hieme vel sabbato. M. L. Erit enim tunc tribulatio magna qualis
non fuit ab initio mundi usq; modo. neq; fiet. Et erunt signa in sole & lu
na & in stellis. et in terris pressura gentium pre confusione sonitus maris & flu
ctuum. Arescentib; hominib; pre timore & expectatione que supervenient
universo orbi. M. R. Et nisi breviati fuissent dies illi. non fieret salva
omnis caro. sed propter electos breviabuntur dies illi. M. R. L. Tunc siquis
vobis dixerit ecce hic est christus aut illic nolite credere. Surgent enim pseu
dochristi & pseudoprophete. & dabunt signa magna et prodigia ita ut in errorem
inducantur si fieri potest etiam electi. ecce predixi vobis. M. L. Si ergo dixerint vobis
ecce in deserto est nolite exire ecce in penetralib; nolite credere. Sic
enim fulgur exit ab oriente & paret usq; in occidentem ita erit & adventus
filii hominis. M. R. L. Statim autem post tribulationem dierum illorum sol obscu
rabitur & luna non dabit lumen suum & stelle cadent de celo. et virtutes
celorum commovebuntur. & tunc parebit signum filii hominis in celo. Et tunc
plangent omnes tribus terre. & videbunt filium hominis venientem in nubib;
celi cum virtute magna & maiestate. Et tunc mittet angelos suos cum tu
ba & voce magna. & congregabunt electos eius a quattuor ventis. a summis
celorum usq; ad terminos eorum. Et tandem videbunt filium hominis venientem.
his autem L. fieri incipientib; respicite & levate capita vestra quoniam
appropinquat redemptio vestra.

Ab arbore autem fici discite parabolam cum iam ramus eius tener fuerit.

et folia intua. & oes arbores cu pducunt ia ex se fructu scitis qm ppe
e estas. Ita & uos cu uideritis h fieri oia. scitote q ppe e in ianuis.
Am dico uob q n pteribit gnatio hec donec oia fiant. Celu & tra tnsi
bunt. uerba au mea n ptibunt. L. Attendite aut uobis ne forte
grauent corda ura in crapula & ebrietate & curis hui uite & supueni
at in uos repentina dies illa. Tanq enim laqueus superueniet in oes
qui sedent sup faciem ois terre. Vigilate itaq oi tempore orantes
ut digni habeamini fugere ista oia que futura sunt. & stare an
filiu hois. Mr. Ot. Nescitis eni qn temp sit. De die au illo & hora nemo
scit. neq filius neq angeli in celo n solus pater. Ot. L.

Sicut au fuit in dieb noe. ita erit & aduent filii hois. Sic eni erant
in dieb ante diluuiu comedentes & bibentes. nubentes & nuptui
tradentes usq ad eu diem quo intrauit in archa noe. & n cogno
uerunt donec uenit diluuiu & tulit oes. ita erit & aduentus filii
hominis. L. Similit sic factu e in dieb loth. edebant & bibebant. e
mebant & uendebant. plantabant & edificabant. die qua exiit loth
a sodomis pluit ds igne & sulfur de celo et pdidit oes. Sedm hec
erit qua die fili hois reuelabitur. Ot. Mr. L. Et qui in tecto e n descendat
tollere aliqd de domo sua. & qui in agro n reuertat tollere uesti
mentu suu. L. Memores estote uxoris loth. Ot. L. Tc duo erunt in agro
unus assumetur & alt relinquetur. Due molentes in molendino. una assu
metur. & una relinquetur. Duo in lecto uno. unus assumetur & alter
relinquetur. Respondentes dicunt illi. Vbi dne. Qui dix eis. Vbi
cuq fuerit corp illuc congregabuntur aquile. Mr. Ot. L. Sic ho qui
peregre pfectus reliquit domu sua & dedit seruis suis potestate cuiq
opis & ianitori pcepit ut uigilet. Vigilate g nescitis eni qn dns
ueniat. sero an media nocte an galli cantu an mane. ne cu uenerit

repente inueniat uos dormientes. Illud autem scitote. quia si sciret pater
familias qua hora fur uenturus esset uigilaret utique et non sineret perfodi do
mum suam. Ideo et uos estote parati quia qua nescitis hora filius hominis uenturus
est. L. Ait autem ei petrus. Domine ad nos dicis hanc parabolam an et ad omnes?
Quod autem et uobis dico. omnibus dico uigilate. LM. Dixit autem dominus. Quis puta
tas est fidelis seruus et prudens dispensator. quem constituit dominus super
familiam suam ut det illis cibum in tempore. Beatus ille seruus quem cum
uenerit dominus eius inuenerit sic facientem. Vere dico uobis. quoniam super omnia
bona sua constituet eum. Si autem dixerit malus ille seruus in corde suo
moram facit dominus meus uenire. et ceperit percutere conseruos suos. mandu
cet autem et bibat cum ebriis. ueniet dominus serui illius in die qua non
sperat et hora qua ignorat. et diuidet eum partemque eius ponet cum ypocritis
et infidelibus. Illic erit fletus et stridor dentium. M.
Tunc simile erit regnum celorum decem uirginibus que accipientes lampades
suas. exierunt obuiam sponso et sponse. Quinque autem ex eis erant fatue et
quinque prudentes. Sed quinque fatue acceptis lampadibus non sumpserunt
oleum secum. Prudentes uero acceperunt oleum in uasis suis cum lampadibus.
Moram autem faciente sponso. dormitauerunt omnes et dormierunt. Me
dia autem nocte clamor factus est. ecce sponsus uenit exite obui
am ei. Tunc surrexerunt omnes uirgines ille et ornauerunt lampades suas.
fatue autem sapientibus dixerunt. date nobis de oleo uestro. quia lampa
des nostre extinguuntur. Responderunt prudentes dicentes. ne forte
non sufficiat nobis et uobis. ite potius ad uendentes et emite uobis.
Dum autem irent emere. uenit sponsus. et que parate erant intrauerunt
cum eo ad nuptias et clausa est ianua. Nouissime ueniunt et reliquae
uirgines. dicentes. Domine domine aperi nobis. At ille respondens ait.
Amen dico uobis nescio uos. Vigilate itaque quia nescitis diem neque horam.

Sicut enim homo peregre proficiscens uocauit   m p l.
seruos suos & tradidit illis bona sua. Et uni dedit quinque talenta
alii autem duo. alii uero unum. Unicuique secundum propriam uirtutem & profectus est
statim. Abiit autem qui quinque talenta acceperat & operatus est in eis & lucratus
est alia quinque. Similiter & qui duo acceperat. lucratus est alia duo. Qui
autem unum acceperat. abiens fodit in terram & abscondit pecuniam domini
sui. Post multum uero temporis uenit dominus seruorum illorum & posuit rationem
cum eis. Et accedens qui quinque talenta acceperat. obtulit alia quinque
talenta dicens. Domine quinque talenta mihi tradidisti. & ecce alia quinque super
lucratus sum. Ait illi dominus eius. Euge bone serue & fidelis quia super pauca
fuisti fidelis super multa te constituam. intra in gaudium domini tui. Ac
cessit autem & qui duo talenta acceperat & ait. Domine duo talenta tradidisti
mihi ecce alia duo lucratus sum. Ait illi dominus eius. Euge bone serue & fidelis
quia super pauca fidelis fuisti super multa te constituam. intra in gaudium domini
tui. Accedens autem & qui unum talentum acceperat ait. Domine scio quia homo
durus es. metis quod non seminasti. & congregas ubi non sparsisti. & timens
abii & abscondi talentum tuum in terra. Ecce habes quod tuum est. Respon
dens autem dominus eius dixit ei. Serue male & piger sciebas quia meto ubi non se
mino & congrego ubi non sparsi. Oportuit ergo te committere pecuniam meam
nummulariis. & ego utique ueniens recepissem quod meum est cum usura.
Tollite itaque ab eo talentum & date ei qui habet decem talenta. Omni enim
habenti dabitur & habundabit. ei autem qui non habet & quod uidetur habere
auferetur ab eo. m l. Et inutilem seruum eicite in tenebras exteriores
ibi erit fletus & stridor dentium.   Lucas.
Sint lumbi uestri precincti & lucerne ardentes in manibus uestris. Et uos
similes hominibus expectantibus dominum suum quando reuertatur a nuptiis.
ut cum uenerit & pulsauerit confestim aperiant ei. l m. Beati serui

inueniet
illi quos cū uenerit dñs uigil. inuen. Amen dico uob. qd p̄cinget se et fa-
ciet illos discūbere et transiens ministrabit illis. Et rl.

Dixit ergo quidā homo nobilis abiit in regionē longinquā accipe sibi regnū
et reuerti. Et rl. Vocatis aū decē seruis suis. dedit illis decē mnas.
Et ait ad illos. Negotiamini dū uenio. Ciues aū ei' oderant illū
et miserūt legationē post illū dicentes. Nolum' hunc regnare sup nos.
Et factū ē ut rediret acceptō regno iussit uocari seruos suos qb; dedit
pecuniā. ut sciret quantū quisq; negotiatus eēt. Venit aū p̄mus dicens.
Dñe mna tua decē mnas adquisiuit. Et ait illi. Euge bone serue
quia in modico fidelis fuisti. eris potestatē habens sup decē ciuitates.
Et alt' uenit dicens. Dñe mna tua. fec quinq; mnas. Et huic ait. Et
tu esto sup .v. ciuitates. Et alt' uenit dicens. Dñe ecce mna tua quā
habui repositā in sudario. Timui enī quia homo austerus es. tollis quod
nō posuisti. et metis qd nō seminasti. Dic ei. De ore tuo te iudico serue
nequā. Sciebas quod ego homo austerus sū. tollens qd nō posui. et metens
qd nō seminaui. Quare ergo nō dedisti pecuniā meā ad mensam. Et ego
ueniens cū usuris utiq; exegissem illā. Et astantib; dix. Auferte
ab illo mnam. et date illi qui decē mnas habet. Et dixerunt ei. Dñe
habet decē mnas. Dico aū uob. quia omni habenti dabitur. ab eo aūt
qui nō habet. et qd habet auferetur ab eo. Verūtamen inimicos meos
illos qui noluerūt me regnare sup se. adducite huc. et interficite
ante me. MATHEUS.

Cum aūt uenerit filius hominis in maiestate sua. et oēs angli cū eo. tūc
sedebit sup sedē maiestatis suę. Et congregabuntur ante eū oēs
gentes. et separabit eos ab inuicem sicut pastor segregat oues ab hedis.
et statuet oues quidē a dextris suis. hedos aū a sinistris. Tūc dicet rex
his qui a dextris ei' erunt. Venite benedicti patris mei possidete

patū uob regnū a constitutione mundi. Esuriui enī et dedisti mihi man
ducare. Sitiui et dedistis mihi bibere. hospes erā et collegistis me. Nudus
et operuistis me. Infirmus et uisitastis me. In carcere et uenistis ad me. Tunc
respondebunt ei iusti dicentes. Dne quando te uidimus esurientē et pauimus.
sitientē et dedimus tibi potū. quando te uidimus hospitē et collegimus te.
aut nudū et cooperuimus te. Aut quando te uidimus infirmū aut in carcere
et uenimus ad te. Et respondens rex dicet illis. Amen dico uobis quamdiu
fecistis uni de his fratrib: meis minimis mihi fecistis. Tunc dicet et his qui a
sinistris ei erunt. Discedite a me maledicti in ignem eternū qui paratus
est diabolo et angelis eius. Esuriui enī et non dedistis mihi manducare. Sitiui
et non dedistis mihi potū. hospes erā et non collegistis me. Nudus et non operuistis
me. Infirmus et in carcere et non uisitastis me. Tunc respondebunt et ipsi dicen
tes. Dne quando te uidimus esurientē aut sitientē. aut hospitē aut nu
dū aut infirmū uel in carcere et non ministrauimus tibi. Tunc respondebit
illis dicens. Amen dico uobis quamdiu non fecistis uni de minorib: his.
nec mihi fecistis. Et ibunt hi in supplicium eternū. Iusti autem in uitam eternā.

Explicit liber tertius. Incipit quartus.

Et factū est cū consumasset ihs sermones hos omnes dixit discipulis
suis. OR. I. A. Scitis quia post biduū pascha fiet. Et filius hominis
tradetur ut crucifigatur. OR. Tunc congregati sunt principes
sacerdotū et seniores populi in atriū principis sacerdotū qui dicebatur cayfas
et consiliū fecerunt ut ihm dolo tenerent et occiderent. Dicebant autem
non in die festo. ne forte tumultus fieret in populo. OR. I. Tunc abiit unus
de duodecī qui dicitur iudas scarioth et locutus est ad principes sacerdotū et
magistratib; et ait illis. Quid uultis mihi dare et ego uobis eū tradā. Qui au
dientes gauisi sunt. et constituerunt ei triginta argenteos. Et exinde quere
bat oportunitatem ut eū traderet sine turbis. A.

Ante diem festū paschę. sciens ihc quia uenit hora eius ut transeat ex hoc mundo
ad patrē. cū dilexisset suos qui erant in mundo. in finē dilexit eos. Surgit a
cena. & ponit uestimenta sua. Et cū accepisset linteū precinxit se. Deinde misit
aquā in peluī. & cepit lauare pedes discipulorū. & extergere linteo quo
erat precinctus. Venit ergo ad simonē petrū. & dicit ei petrus. dñe tu michi lauas
pedes? Respondit ihc. & dicit ei. Quod ego facio tu nescis modo. scies autē postea.
Dicit ei petrus symon. Nō lauabis michi pedes in eternū. Respondit ei ihc.
Si nō lauero te. nō habebis partē mecū. Dicit ei symon petrus. dñe nō tantū
pedes meos. sed et manus. & caput. Dicit ei ihc. Qui lotus ē nō indiget nisi ut pe
des lauet. sed ē mundus totus. Et uos mundi estis sed nō oēs. Sciebat enī
quisnā esset qui traderet eū. propterea dixit nō estis mundi oēs. Postquā ergo lauit pedes
eorū. accepit uestimenta sua. & cū recubuisset iterū dixit eis. Scitis quid fecerim
uobis? et reliqua. Vos uocatis me magister. & dñe. & bene dicitis sū etenim. Si ergo
ego laui pedes uestros dñs & magister. & uos debetis alter alterius lauare pedes.
Exemplū enī dedi uobis ut quēadmodū ego feci uobis ita & uos faciatis.
Iohs. et reliqua. Amen amen dico uobis. nō ē seruus maior dño suo. neque apostolus maior
eo qui misit eū. Si hec scitis beati eritis si feceritis ea. Nō de oībus dico. Ego
scio quos elegerim. Sed ut impleatur scriptura. qui manducat mecū panē. leua
bit contra me calcaneū suū. Amodo dico uobis priusquā fiat ut credatis cū
factū fuerit quia ego sū. Amen amen dico uobis qui accipit siquē misero. me ac
cipit. Qui autē me accipit. accipit eū qui me misit. et reliqua.

Prima autē die azimorū accesserunt ad ihm discipuli dicentes. Ubi uis
paremus tibi comedere pascha? At ihc dixit. Ite in ciuitatē. & introeuntibus uobis
occurret uobis homo amphorā aque portans. sequimini eū in domū in quā
intrat ad quendā. & dicetis dño domus. Magister dicit. Tempus meū prope ē. a
pud te facio pascha cū discipulis meis. Et ipse demonstrabit uobis cena
culū magnū stratū. & illic parate nobis. Et abierunt discipuli eius. & inuenerunt

sicut dix͞ eis. & parauerunt pascha. o R A. Vespe͞ aũ facto. uenit & discũbebat
cũ duodecĩ discipul͞ suis. Et edentib; illi dix͞. L. Desiderio desideraui hoc
pascha manducare uobiscũ antequã patiar. L o R. Dico enĩ uob͞ qa ex hoc
ñ mãducabo illud. donec impleatur in regno dei. A o R. Cũ h͞ dixisset
turbatus ẽ spũ. & protestatus ẽ 7 dix͞. Amẽ amẽ dico uob͞ qa un͞ ex uobis tradet
me. o R L A. At illi ceper͞ cõtristari & dicere sigillatĩ. Nũqd ego sũ dñe.
Nouerant͞ xi. apli q͞ nichil tale cogitauerãt. o R L. Quib; ait. qui intingit
mecũ manũ in parapside ul͞ catino hic me tradet. filius quidẽ hõis uadit
sic͞ scriptũ ẽ de illo. Ve aũ hõini illi p quẽ fili͞ hõis tradet͞. Bonũ erat
ei si natus ñ fuisset hõ ille. A o R L. Meli͞ erat illi si nũq̃ fuisset. Aspicie
bant͞ g͞ discipli ad inuicẽ hesitantes de quo diceret. Et querentes int͞
se q͞s eẽt ex eis qui hoc facturus eẽt. A. Erat g͞ recũbens unus ex discipl͞is
ei͞ in sinu ihu quẽ diligebat ih͞s. Innuit g͞ huic simon petrus & dic͞
ei. q͞s ẽ de quo dic͞. Itaq; cũ recubuisset ille sup͞ pectus ihu. dic͞ ei. dñe
quis ẽ. Respondit ih͞c. Ille ẽ cui ego intinctũ panẽ porrexero. A L.
Et cũ intinxisset panẽ dedit iude simonis scarioth͞. Et post bucellã.
tũc introiuit in illũ sathanas. Dic͞ ei ih͞c. A. q͞d facis fac citius. hoc aũ
nemo sciuit discũbentiũ ad qd͞ dixerit ei. Quidã enĩ putabant qa loculos
los habebat iudas qd͞ dic͞ ei ih͞c. eme ea que opus sunt nob͞ ad diem
festũ. aut ut daret aliqd͞ egenis. o. Respondens aũ iudas qui tradid͞
eũ dix͞. Nũqd ego sũ rabi. Ait illi. Tu dixisti. A. Cũ g͞ accepisset ille
bucellã exiit continuo. Erat aũ nox. Cũ g͞ exisset. dic͞ ih͞c. Nunc clarifi
catus ẽ filius hõis. & ds͞ glarificatus ẽ in eo. Si ds͞ clarificatus ẽ in eo.
& deus clarificauit eũ in semetipso. & continuo clarificauit eũ. o R L A.

Cenantib; aũt eis accepit ih͞c panẽ. & b͞n dix͞ ac fregit
deditq; discipulis suis dicens. Accipite & comedite. hoc ẽ corpus meũ.
o R L. Et accipiens calicem grãs egit & b͞n dixit 7 dedit eis dicens.

ad.

Iudã al
iste loci

Bibite ex hoc omnes. Hic est enim sanguis meus novi testamenti qui pro vobis et pro multis
effundetur in remissionem peccatorum. Dico autem vobis non bibam amodo de hoc geni-
mine vitis usque in diem illum cum illud bibam vobiscum novum in regno patris
mei. L. Hoc facite in meam commemorationem. Ait dominus symoni. Simon ecce
sathanas expetivit vos ut cribraret sicut triticum. Ego autem rogavi pro te petre ut
non deficiat fides tua. et tu aliquando conversus confirma fratres tuos. Johannes.
Filioli adhuc modicum vobiscum sum. Queretis me. et sicut dixi iudeis. quo ego
vado vos non potestis venire. Et vobis dico modo. Mandatum novum do vobis.
ut diligatis invicem sicut dilexi vos. In hoc cognoscent omnes quia mei estis
discipuli si dilectionem habueritis ad invicem. Mt. Mr. L. Dicit ei symon petrus.
Domine quo vadis? Respondit ei ihesus. quo ego vado non potes me modo sequi.
sequeris autem postea. Tunc dicit illis ihesus. Omnes vos scandalum patiemini in me ista
nocte. Mt. Mr. Scriptum est enim. Percutiam pastorem. et dispergentur oves gregis. Postquam
autem surrexero precedam vos in galileam. Mt. Mr. L. A. Respondens autem petrus ait illi.
Et si omnes scandalizati fuerint in te. ego numquam scandalizabor. Animam meam
pro te ponam. Respondit ihesus. Animam tuam pro me ponis? Amen dico tibi quia hac
nocte. antequam gallus cantet ter me negabis. Mt. Mr. Ait illi petrus. Etiam si o-
portuerit me mori tecum. non te negabo. Similiter et omnes discipuli dixerunt. A.
Non turbetur cor vestrum. Creditis in deum et in me credite.
In domo patris mei mansiones multe sunt. Si quo minus dixissem vobis
quia vado parare vobis locum. Et si abiero. et preparavero vobis locum. iterum venio et acci-
piam vos ad me ipsum. ut ubi sum ego et vos sitis. Et quo ego vado scitis. et viam
scitis. Dicit ei thomas. Domine nescimus quo vadis. et quomodo possumus scire?
Dicit ei ihesus. Ego sum via veritas et vita. Nemo venit ad patrem nisi per me. Si
cognovissetis me et patrem meum utique cognovissetis. et amodo cognoscetis eum
et vidistis eum. Dicit ei philippus. Domine ostende nobis patrem et sufficit nobis.
Dicit ei ihesus. Tanto tempore vobiscum sum. et non cognovistis me? Philippe qui

det me uid; et patrē meū. Quō tu dic̄ ostende nob̄ patrē. Nō credis q̄a
ego in patre. ⁊ pat̄ in me ē. Verba que ego loquor uob̄. a me ipso nō lo
quor. Pat̄ aūt in me manens. ipse fac̄ op̄a. Nō credit̄ q̄a ego in patre ⁊ pat̄
in me ē. Alioquin ꝓpt̄ op̄a ipsa credite. Amē amē dico uob̄ q̄ credit in
me op̄a que ego facio ⁊ ipse faciet. ⁊ maiora hoꝝ faciet q̄a ego ad patrē
uado. A oı R. Et qđcūq; petieritis in nōīe meo hoc faciā. ut glorificetur
pat̄ in filio. Si diligitis me. mandata mea seruate. Et ego rogabo pa
trē. ⁊ aliū pacliтū dabit uob̄. ut maneat uobiscū in eternū. spm̄ ue
ritatis. quē mūdus n̄ potest accip̄e. q̄a n̄ uidet eū nec scit eū. Vos aūt
cognoscetis eū quia apud uos manebit ⁊ in uob̄ erit. Nō relinquā
uos orphanos. ueniā ad uos. Adhuc modicū ⁊ mūdus iā me n̄ ui
det. Vos aūt uidebitis me. q̄a ego uiuo ⁊ uos uiuetis. In illo die. uos
cognoscetis q̄a ego sū in patre meo. ⁊ uos in me. ⁊ ego in uobis. Qui hab̄
mandata mea ⁊ seruat ea. ille ē qui diligit me. A oı R. Qui aūt
diligit me. diligetur a patre meo. Et ego diligā eū ⁊ manifestabo
ei me ipsum. A. Dic̄ ei iudas n̄ ille scariothes. Dn̄e qđ factū ē q̄a nob̄
manifestaturus es teipsū ⁊ n̄ mundo. R̄ ihc ⁊ dix̄ ei. Si quis diligit me
sermonē meū seruabit. ⁊ pat̄ meus diliget eū. ⁊ ad eū ueniemus
⁊ mansionē apud eū faciemus. Qui n̄ diligit me. sermones meos
n̄ seruat. A oı R. Et sermonē quē audistis n̄ ē meus. s; eı̄ q̄ misit me
patris. A. Pacliτ aūt sp̄c scs̄ quē mittet pat̄ in nōe meo. ille uos doce
bit oīa. ⁊ suggeret uobis oīa quecūq; dixero uobis. Pacē relinquo
uobis. pacē meā do uob̄. Nō quō mundus dat ego do uob̄. Nō turbet̄
cor uestrū neq; formidet. Audistis q̄a ego dixi uob̄. uado ⁊ uenio ad
uos. Si diligeretis me gauderetis utiq; q̄a ad patrē uado q̄a pat̄ ma
ior me ē. Et nc̄ dixi uob̄ p̄usq̄ fiat. ut cū factū fuit credatis. Iā n̄ multa
loquar uobiscū. Venit enī princeps mundi huı̄. ⁊ in me n̄ hab̄ q̄cq̄ā.

Si q̄s dil. me.

S. ut cognoscat mundus quia diligo patrem. et sicut mandatum dedit mi
pater sic facio. Lucas.
Et dixit eis. Quando misi uos sine sacculo et pera et calciamentis. numquid aliquid
defuit uobis. At illi dixerunt. Nichil. Dixit ergo eis. Sed nunc qui habet sacculum
similiter tollat et peram. Et qui non habet gladium. uendat tunicam suam et emat.
Dico autem uobis. A. R. quoniam adhuc hoc quod scriptum est oportet impleri in me.
et quod cum iniustis deputatus est. Et enim ea que scripta sunt de me finem
habent. A. At illi dixerunt. domine ecce gladii duo hic. At ille dixit eis.
Satis est. A. Surgite eamus hinc. V. R. Et ymno dicto exierunt secundum con
suetudinem in montem oliueti. A.
Dixit eis. Ego sum uitis uera et pater meus agricola est. Omnem palmitem in
me non ferentem fructum tollet eum. Et omnem qui fert fructum purgabit
eum ut fructum plus afferat. Iam uos mundi estis propter sermonem quem lo
cutus sum uobis. Manete in me et ego in uobis. Sicut palmes non potest
ferre fructum a semetipso nisi manserit in uite. sic nec uos nisi in me
manseritis. Ego sum uitis uos palmites. qui manet in me et ego in eo. hic
fert fructum multum quia sine me nichil potestis facere. Si quis in me
non manserit. mittetur foras sicut palmes et arescet. et colligent eum et
in ignem mittent et ardet. A. V. R. Si manseritis in me et uerba mea in
uobis manserint. quodcumque uolueritis petetis et fiet uobis. A. In hoc
clarificatus est pater meus. ut fructum plurimum afferatis. et efficiamini
mei discipuli. Si precepta mea seruaueritis. manebitis in dilectione
mea. sicut et ego precepta patris mei seruaui. et maneo in eius dilectione.
Hec locutus sum uobis ut gaudium meum in uobis sit. et gaudium uestrum im
pleatur. Hoc est preceptum meum ut diligatis inuicem sicut dilexi uos.
Iohannes. V. R. Maiorem hac dilectionem nemo habet. quam ut animam suam

✠ Sc̄d͠m .L. Rogabat ih͠m q̄da phariseꝰ ut māducaret cū illo. Et īgressus domū pharisei. discubuit. ⁊ ecce mulier q̄ erat ī ciuitate peccatrix. ut cognouit q̄ accubuit in domo pharisei. attulit alabaustrū unguenti. ⁊ stans ret͛o sec͛ pedes ei͛. Lacrimis cep͛ rigare pedes eius. ⁊ capillis capitis sui t͛gebat. ⁊ osculabat͛ pedes eiꝰ ⁊ unguento ungebat. Videns autē phariseus.,

56 bis

ponat quis p amicis suis. A. Uos amici mei estis si feceritis que ego p
cipio uob. Iā ñ dicā uos seruos. qa seruus nescit qd faciat dn̄s eius.
Seruus ñ manet in domo in eternū. Vos aū dixi amicos. qa oīa q
cūque audiui a patre meo nota feci uob. Nō uos me elegistis sed
ego elegi uos. & posui uos ut eatis & fructū afferatis. & fructus uest ma
neat. A. ou̅ᷓ. Ut qdcūq; petieritis patrē in nōe meo. det uobis. A. hec
mando uob ut diligatis inuicē. Si mundus uos odit. scitote qa
me priorē uob odio habuit. Si de mūdo fuissetis. mundus qd suū
erat diligeret. qa aū de mū do ñ estis. s; ego elegi uos de mundo.
ppt̄ea odit uos mundus. A. ou̅ᷓ l. Mem̄tote sermones mei. quē ego
dixi uob. Nō ē seruus maior dn̄o suo. A. Si me psecuti sūt & uos
psequentur. Si sermonē meū seruauerūt. & uestrū seruabūt. A. ou̅ᷓ l.
S; hec faciēt uob ppt̄ nomē meū. qa nesciūt eū q me misit. A. Si
ñ uenissem & locutus eis nō fuissem. peccatū ñ haberent. Nunc aū
excusationē ñ habēt de peccato suo. A. ou̅ᷓ l. Qui me odit. & patrē
meū odit. A. Si opa ñ fecissem in eis que nemo ali' fecit. peccatum
ñ haberent. Nc̄ aū & uiderūt & oderūt & me & patrē meū. S; ut impleatur
sermo q in lege eoꝝ scptū ē. qa odio habuerūt me g̃tis. Cū aū uenerit
paraclit' quē ego mittā uob a patre spm̄ ueritatis qui a patre pcedit.
ille testimoniū phibebit de me. Et uos testimoniū phibebitis qa
ab initio mecū estis. Hec locutus sū uob ut ñ scandalizemini. Absq;
sinagogis facient uos. A. ou̅ᷓ l. S; uenit hora ut oīs q intficit uos.
arbitretur se obsequiū pstare dō. Et hec facient qa ñ nouerūt patrē neq; me.
S; hec locutus sū uob ut cū uenerit hora eoꝝ reminiscamini qa ego dixi
uob. A. Hec aū uobis ab initio ñ dixi. qa uobiscū erā. At nc̄ uado ad eū
q me misit. & nemo ex uob interrogat me quo uadis. S; qa hec locut'
sū uob. tristitia implebit cor urm̄. S; ego ueritatē dico uob. expedit

uobis ut ego uadam. Si enim non abiero paraclitus non ueniet ad uos. Si autem abie-
ro mittam eum ad uos. Et cum uenerit ille arguet mundum de peccato et de iu-
stitia et de iudicio. De peccato quidem quia non crediderunt in me. De iustitia quia
ad patrem uado et iam non uidebitis me. De iudicio autem quia princeps mundi
huius iudicatus est. Adhuc multa habeo uobis dicere. Sed non potestis porta-
re modo. Cum autem uenerit ille spiritus ueritatis docebit uos omnem ueritatem.
ut deducat. Non enim loquetur a semetipso sed quecumque audiet loquetur.
et que uentura sunt annuntiabit uobis. A. VI. Omnia quecumque habet pater
mea sunt. A. Propterea dixi quia de meo accipiet et annuntiabit uobis. Mo-
dicum et iam non uidebitis me. Et iterum modicum et uidebitis me quia uado ad
patrem. Dixerunt ergo ex discipulis eius ad inuicem. Quid est quod dicit nobis modicum
et non uidebitis me et iterum modicum et uidebitis me quia uado ad patrem.
Dicebant ergo. Quid est quod dicit modicum? Nescimus quid loquitur. Cognouit
autem ihesus quia uolebant eum interrogare et dixit eis. De hoc queritis inter
uos quia dixi modicum et non uidebitis me et iterum modicum et uidebitis me.
Amen amen dico uobis quia plorabitis et flebitis uos. mundus autem gau-
debit. uos autem contristabimini sed tristitia uestra uertetur in gaudium.
Mulier cum parit tristitiam habet quia uenit hora eius. Cum autem peperit
puerum iam non meminit pressure propter gaudium quia natus est homo in mundum.
Et uos ergo nunc quidem tristitiam habebitis. Iterum autem uidebo uos et gaudebit
cor uestrum et gaudium uestrum nemo tollet a uobis. Et in illo die me non
rogabitis quicquam. A. IX. Amen amen dico uobis si quid petieritis patrem in nomine
meo dabit uobis. Usque modo non petistis quicquam in nomine meo. Petite et ac-
cipietis ut gaudium uestrum plenum sit. A. Hec in prouerbiis locutus
sum uobis. Uenit hora cum iam non in prouerbiis loquar uobis sed palam
de patre annuntiabo uobis. Illo die in nomine meo petetis et non dico
uobis quia ego rogabo patrem de uobis. Ipse enim pater amat uos quia

[margin:] …cū & iā … debiti

uos me amastis et credidistis quia a deo exiui. Exiui a patre et
ueni in mundum. Iterum relinquo mundum et uado ad patrem. Dicunt
ei discipuli eius. Ecce nunc palam loqueris et prouerbium nullum dicis. Nunc sci
mus quia scis omnia et non opus est tibi ut quis te interroget. In hoc credimus
quia a deo existi. Respondit eis ihesus. Modo creditis. Ecce uenit hora et iam uenit
ut dispergamini unusquisque in propria et me solum relinquatis. Et
non sum solus quia pater mecum est. Haec locutus sum uobis ut in me pacem habe
atis. In mundo pressuram habebitis. Sed confidite ego uici mundum.
Haec locutus est ihesus et subleuatis oculis in caelum dixit. Pater uenit hora cla
rifica filium tuum ut filius tuus clarificet te. Sicut dedisti ei pote
statem omnis carnis ut omne quod dedisti ei det eis uitam aeternam. Haec est autem ui
ta aeterna ut cognoscant te solum deum uerum et quem misisti ihesum christum.
Ego te clarificaui super terram opus consummaui quod dedisti mihi ut faciam.
Et nunc clarifica me tu pater apud temetipsum claritate quam habui
priusquam mundus esset apud te. Pater manifestaui nomen tuum hominibus
quos dedisti mihi de mundo. Tui erant et mihi eos dedisti et sermo
nem meum seruauerunt. Nunc cognouerunt quia omnia quae dedisti mihi abs te
sunt. quia uerba quae dedisti mihi dedi eis et ipsi acceperunt et cognouerunt
uere quia a te exiui et crediderunt quia tu me misisti. Ego pro eis rogo
non pro mundo sed pro his quos dedisti mihi quia tui sunt. et mea omnia tua sunt.
et tua mea sunt et clarificatus sum in eis. Pater sancte serua eos in nomine
tuo quos dedisti mihi ut sint unum sicut et nos. Et iam non sum in mundo et hi
in mundo sunt et ego ad te uenio. Cum essem cum eis ego seruabam eos
in nomine tuo quos dedisti mihi custodiui et nemo ex eis periit nisi filius
perditionis ut scriptura impleatur. Nunc autem ad te uenio et haec loquor
in mundo ut habeant gaudium meum impletum in semetipsis. Ego
dedi eis sermonem tuum et mundus eos odio habuit quia non sunt

de mundo sicut. & ego ñ sū de mūdo. Ego uos elegi de mūdo. Non rogo
ut tollas eos de mundo. sed ut serues eos a malo. De mūdo nō sunt. si
cut & ego ñ sū de mūdo. Sc̄ifica eos in ueritate. q̄a sermo tuus ueritas ē.
Sic̄ me misisti in mundū. & ego misi eos in mūdū. & p eis sc̄ifico me i
psū ut sint & ipsi sc̄ificati in ueritate. Non p his aūt rogo tantū. sed et p
eis q credituri sūt p uerbū eorū in me. Ut oēs unū sit sic̄ tu pat in
me. & ego in te. ut & ipsi in nob unū sint. ut mundus credat q̄a tu me
misisti. Et ego claritatē quā dedisti m̄ dedi illis. ut sint unū sicut nos
unū sumus. Ego in eis. & tu in me. ut sint cōsummati in unū. & cogno
scat mundus q̄a tu me misisti. et dilexisti eos sic̄ & me dilexisti.
Pat quos dedisti m̄. uolo ut ubi ego sū. & illi sint mecū. ut uideant
claritatē meā q̄ dedisti m̄. q̄a dilexisti me ante cōstitutionē mūdi.
Iohs. or. L. Pat iuste. mund te ñ cognouit. Ego aūt te cognoui. A. Et
hii cognouer q̄a tu me misisti. & notū feci eis nomē tuū & notū faciā.
ut dilectio qua dilexisti me in ipsis sit. & ego in ipsis. or. R. L. A. Te
uenit ihc cū illis in uillā que dicit gethsemani. A. trans torrentē
cedron. ubi erat ortus in quē introiuit ipse & discipli ei. Sciebat
aūt & iudas q tradebat eū. locū. q̄a ihc frequent cōuenerat illuc
cū discipl'is suis. L. or. R. Et cū peruenissent ad locū. or. R. dix discipl'is
suis. R. Sedete h. L. or. R. & orate ne intretis in temptationē. or. R. do
nec uadā illuc & orem. Et assūpto petro & duob; filiis zebedei.
iacobo & iohe. cepit contristari & mestus eē. or. R. A. Tc ait illis. Tristis
ē anima mea usq; ad mortē. Sustinete h. & uigilate mecū. or. L. A.
Et ipse pgressus ē ab eis q̄tū ē iactus lapidis. Et positis genib; pcidit
in faciem suā & orabat ut si fieri posset transiret ab eo ora dicens.
Pat si possibile ē. abba pat. oīa t possibilia sunt. mi pat si possibi
le ē. transfer calicē hūc a me. Verūtam ñ q̄ ego uolo sed qd tu.

Et cum surrexisset ab oratione. mr. l. uenit ad discipulos suos et inue
nit eos dormientes. Et ait eis. Quid dormitis sic. Non potuistis una
hora uigilare mecum. Vigilate et orate ut non intretis in temptati
onem. mr. a. Spiritus quidem promptus est. caro autem infirma. mr. Iterum secundo abiit
et orauit. l. Apparuit autem illi angelus de celo confortans eum. mr.
Pater mi si non potest calix transire nisi bibam illum fiat uoluntas tua. l. Et
factus est sudor eius sicut gutte sanguinis decurrentis in terram.
Luce. mr. Et cum surrexisset uenit iterum ad discipulos suos et inuenit
eos dormientes pre tristitia. mr. Erant enim oculi eorum grauati. mr. et
ignorabant quid responderent ei. mr. Et relictis illis iterum abiit
et orauit tertio. mr. eundem sermonem dicens. mr. a. Tunc uenit ad
discipulos suos et ait illis. dormite iam et requiescite. Ecce appropin
quauit hora et filius hominis tradetur in manus peccatorum. Surgite
eamus. ecce appropinquauit qui me tradet. mr. l. a.
Et adhuc ipso loquente. ecce iudas unus de duodecim. cum accepis
set cohortem uenit. et cum eo turba multa cum laternis et facibus
et gladiis et fustibus missi a principibus sacerdotum et scribis et senioribus
populi. mr. l. Qui autem tradebat eum. dedit illis signum dicens. quem
cumque osculatus fuero ipse est tenete eum et ducite caute. Et con
festim accedens ad ihesum dixit. Aue rabbi. Et appropinquauit
ihesu ut oscularetur eum. Ihesus autem dixit ei. Iuda osculo filium hominis
tradis. Amice ad quid uenisti. Et osculatus est eum. a. Ihesus autem sciens
omnia que uentura erant super eum. processit et dicit eis. Quem queritis. Re
sponderunt ei. Ihesum nazarenum. Dicit eis ihesus. Ego sum. Iterum ergo interroga
uit. Quem queritis. Illi autem dixerunt. Ihesum nazarenum. Respondit ihesus.
Dixi uobis quia ego sum. Si ergo me queritis. sinite hos abire. Ut impleretur
sermo quem dixit quia quos dedisti michi non perdidi ex ipsis quemquam. mr. l.

te accesserunt & manus iniecerunt in ihesum & tenuerunt eum. L. M R. L. Viden-
tes autem hii qui circa ipsum erant quod futurum erat dixerunt ei. domine
si percutimus in gladio. Simon ergo petrus habens gladium eduxit
eum & percussit pontificis servum. & amputavit auriculam eius dexteram.
Erat autem nomen servo malchus. A. M R. L. Dixit ihesus petro. Calicem
quem dedit mihi pater non bibam illum. Mitte gladium in vaginam. M. Omnes
enim qui acceperint gladium gladio peribunt. An putas quia non possum ro-
gare patrem meum & exhibebit mihi modo plusquam duodecim legiones
angelorum. Quomodo ergo implebuntur scripture. quia sic oportet fieri.
Sinite usque huc progredi. L. Et cum tetigisset auriculam eius sana-
vit eum. M R L A. In illa hora dixit ihesus turbis. Tamquam ad latronem
existis cum gladiis & fustibus comprehendere me. Cotidie apud vos eram
docens in templo & non me tenuistis. L. Sed hec est hora vestra et potestas
tenebrarum. M R. Hoc autem totum factum est. ut implerentur scripture pro-
phetarum. Foderunt manus meas ait david & pedes meos. Tunc discipuli
omnes relicto eo fugerunt. A. M R. L. Cohors ergo & tribunus & mi-
nistri iudeorum comprehenderunt ihesum & ligaverunt eum. A. Et addu-
xerunt eum ad annam primum. Erat enim socer caiphe qui erat pontifex
anni illius. Erat autem cayphas qui consilium dederat iudeis. quia ex-
pedit unum hominem mori pro populo. R.

Adolescens autem quidam sequebatur eum amictus sindone super nu-
do & tenuerunt eum. At ille reiecta sindone. nudus profugit ab eis.
Johannes. M R. Sequebatur autem ihesum simon petrus a longe & alius disci-
pulus usque in atrium principis sacerdotum. A. Discipulus autem ille erat notus
pontifici. & introivit cum ihesu in atrium pontificis. A M R L. Petrus
autem stabat ad hostium foris. A. Exivit ergo discipulus alius qui erat
notus pontifici & dixit hostiarie & introduxit petrum. A M R L. Que

cū uidisset eum ancilla hostiaria & cū fuisset intuita dix(it). Num quid tu ex discipulis es hominis istius? Dic ille mulieri. Non noui illū neq(ue) scio qd dicas. A. Stabant aut serui & ministri ad prunas quia frigus erat & calefaciebant se. Erat aut cū eis & petrus stans & calefaciens se. C. ut uideret finem.

Pontifex ergo interrogauit ihm de discipulis & de doctrina eius. A. C. R. L. R. ei ihc. Ego palam locutus sū mundo. Ego semp docui in sinagoga et in templo quo oēs iudei conueniunt. & in occulto locutus sum nichil. A. Quid me interrogas? Interroga eos qui audierunt qd locutus sū ipsis. Ecce hii sciunt que dixerim ego. A. C. R. L. Hec aut cū dixisset. unus assistens ministrorum dedit alapā ihū dicens. Sic respondes pontifici? A. R. ihc ei. Si male locutus sū. testimoniū ꝑhibe de malo. Si aut bene qd me cedis? A. C. R. L. Et misit eū annas ligatū ad cayphā pontificē. Erat aut simon petrus foris in atrio stans & calefaciens se. Rursū aut uidit eū ancilla et ait circumstantib(us). Et hic erat cū ihū nazareno. Accesserunt qui stabant & dixerunt petro. Vere tu ex illis es. Nā & loquela tua manifestū te facit. Et iterū negauit cū iuramento. quia non noui hominē. Et post pusillū quasi hore unius dic unus ex seruis pontificis cognatus eius cuius petrus abscidit auriculā. Vere & hic cū illo erat. nā et galileus est. None ego uidi te in orto cū illo? Cepit detestari et anathematizare & iurare neq(ue) noui eū. nescio qd dicas. non noui hominē istū quē dicitis. Et statī gallus cantauit. Et conuersus dns respexit petrū. L. C. R. Et recordatus ē petrus uerbi dni qd dixerat ei. prius quā gallus cantet ter me negabis hodie. Et egressus petrus foras fleuit amare. Mane aut facto conuenerunt oēs principes sacerdotū cū senioribus plebis & scribis consiliū facientes. Querebant

falsū testimoniū contra ihm̄ ut eū in morti tradereṅt. & nō inuener̄
cū multi falsi testes accessissent nec inueniebant. & conuenientia
testimonia illoꝝ nō erant. cr̄. Nouissime aūt uener̄ duo falsi testes
et dixer̄. Nos audiuim̄ eū dicentē. possū destruere tēplū dei hi
manufactū. & post triduū aliud nō manufactū edificare. Ihc̄ aūt
tacebat. Et surgens princeps sacerdotū in mediū. interrogauit
ihm̄ dicens. Nichil respondes ad ea que isti aduersū te testificant̄.
Ihc̄ aūt nichil respondit.

Et rursū sūmꝰ sacerdos ait illi. Adiuro te per deū uiuū. ut dicas nobis
si tu es ipse filius dei benedicti. Dic̄ illi ihc̄. Tu dixisti. l. Et ait
illi. Si uob̄ dixero nō credetis mihi. Si aūt & interrogauero. nō respondebi
tis mihi. neq; dimittetis. cr̄ l a. Verūtamen dico uobis. amodo uide
bitis filiū hoīs sedentē a dextris uirtutis dei & uenientē in nubi
bus celi. cr̄. Tūc princeps sacerdotū scidit uestimenta sua dicens.
Blasphemauit. cr̄ l. Quid adhuc egemus testib;. Ecce nūc
audistis blasfemiā de ore eiꝰ. Quid uob̄ uidetur. At illi respō
dentes oēs dixer̄. Reus ē mortis. cr̄ l a. Tūc expuerūt in faci
em eius. & qui tenebant eū illudebant ei & uelauerunt faciem
et colaphis eū ceciderunt. Alii aūt palmas in faciem eius deder̄.
dicentes. prophetiza nob̄ xp̄e quis ē qui te percussit.

Et adduxer̄ eū uinctū in pretoriū & tradider̄ pontio pilato p̄sidi.
Et ipsi. a. nō introierunt in pretoriū ut nō contaminarentur.
sed manducarent pascha. cr̄. Tūc uidens iudas qui eū tradidit quia dāp
natus esset. penitentia ductꝰ retulit triginta argenteos principib;
sacerdotū & senioribus populi dicens. Peccaui tradens sanguinē
iustū. At illi dixer̄. Quid ad nos. tu uideris. Et proiectis argenteis
in templo recessit. & abiens laqueo se suspendit. Principes aūt

sacerdotū. accepti argenteis dixer̄. Nō licet eos mittere in corbonā
qͥa p̄tiū sanguinis ē. Consilio aūt inito emer̄ ex illis agrū figuli
in sepulturā peregrinoꝝ. ꝓpt̄ hoc uocatus ē ager ille acheldemac.
hoc ē ager sanguinis usq; in hodiernū diem. Tc̄ impletū ē qđ
dictū ē p iheremiā ꝓphām dicentē. Et acceper̄ .xxx. argenteos
p̄tiū appciati quē appciauer̄ a filiis isrl̄. et deder̄ eos in agrū
figuli sic̄ constituit mi dn̄s. A.
Exiuit ergo pilatus ad eos foris et dix̄. Quā accusationē affertis adu
sus hoīem istū? R. Et dixerunt ei. Si nō eēt hic malefactor. nō
tibi tradidissemus eū. L. Hunc enī inuenimus subuertentē gentē
nr̄ām. et ꝓhibentē dari tributa cesari. et dicentē se xp̄m regē eē.
A. Dix̄ ergo eis pilatus. Accipite eū uos. et sc̄dm legē ur̄ām iudica
te eū. Dixer̄ ergo iudei. Nobis nō licet int̄ficere quēquā. ut sermo dn̄i
impletur quē dixit. significans qua morte eēt moriturus. A. C. R. L.
Introiuit ergo in p̄torium iterū pilatus. et uocauit ihm̄ et dix̄ ei. Tu
es rex iudeoꝝ? Et respondit ihc̄ et dix̄. A temetipso hoc dicis
an alii tibi dixerunt de me. A. R. pilatus. Nunquid ego iudeus
sū? Gens tua et pontifices tradider̄ te m̄. Quid fecisti? R. ihc̄. Re
gnū meū nō ē de hoc mūdo. Si ex hoc mūdo eēt regnū meū. mi
nistri mei utiq; decertarent ut nō traderer iudeis. Nunc aūt reg
nū meū nō ē de hoc mūdo. A. C. R. Dix̄ itaq; ei pilatus. Ergo rex es
tu? R. ihc̄. Tu dicis quia rex sū ego. A. Ego in hoc natus sū. et ad h̄
ueni in mūdū. ut testimoniū phibeā ueritati. Omnis qui est
ex ueritate audit meā uocē. Dic̄ ei pilatus. Quid ē ueritas? Et cū
hoc dixisset. iterū exiuit ad iudeos. A. L. Et ait ad p̄ncipes sacerdotū.
et turbas. Nullā inuenio causā in hoc hoīe. L. At illi inualesce
bant dicentes. Commouet pplm̄ docens p uniuersā iudeā. et in

incipiens a galilea usq huc. Pilatus aut audiens galileā. interrogauit
si ho galileus eēt. Et ut cognouit q de herodis potestate eēt potestate
remisit eū ad herodē q & ipse ierosolimis erat illis diebus. Hero
des aūt uiso ihu gauisus ē ualde. Erat enī cupiens ex multo tēpore
uidere eū. eo q audiret multa de illo. & sperabat signū aliqđ uide
ab eo fieri. Interrogabat eū multis sermonib; At ipse nichil illi re
spondebat. I C R. Stabant aut principes sacerdotū & scribe constanter
accusantes eū. I A. Pilatus aūt conuocatis principib; sacerdotū et
magistratib; & plebe exiuit ad eos foras & dixit eis. Obtulistis mi
hunc hoīē quasi auertētē populum. Ecce adduco eū foras ut cognoscatis
q in eo nullā causam inuenio. ex his in quib; eū accusatis. I S. Sed neq;
herodes. Nā remisi uos ad illū. & ecce nichil dignū morte actū ē ei.
Emendatū ḡ illū dimittā. I C R A. Exclamauit aūt uniuersa turba di
cens. Tolle hunc. crucifige. crucifige. A. Dic ei pilatus. Accipite eū
uos & crucifigite. A I. Ego enī n̄ inuenio in eo causam. A. Respō
derunt ei iudei. Nos legē habemus & sedm legē debz mori qa
filiū dei se fecit. A C R. Cū ḡ audisset pilatus hunc sermonē mag
timuit. Et ingressus ē pretoriū iterū & dic ad ihm. Unde es tu? Ihc aūt
responsū n̄ dedit ei. A. Dic ei pilatus. Mihi n̄ loqueris? Nescis qa pote
statē habeo crucifigere te. & potestatē habeo dimittere te? Ihc. N̄ habe
res potestatē sup me ullā. n̄ t datū eēt desup. pp̄terea qui
tradidit me tibi maius peccatū ht. Iudei aū clamabant dicentes.
Si hunc dimittis n̄ es amicus cesaris. Omis enī q se regem facit
contradicit cesari. Pilatus ḡ cū audisset hos sermones. adduxit fo
ras ihm & sedit p̄ tribunali in loco q dicitur lithostratus. hebra
ice aū gabbata. Erat aū parasceue pasche hora quasi sexta. & dic
iudeis. Ecce rex ur. A C R I. Illi aū clamauerūt. Tolle tolle cru

cifige eū. A. dix eis pilatus. Regē urm̄ crucifigā? Respondē
pontifices. Nō habem regē n̄ cesarē. M. R. A. Et accusabant eū sum̄i
sacerdotes in multis. Ihc ū nichil respondit. M. R. Tē dic illi pilat.
Nō audis q̄ta aduersū te dicant testimonia? Et n̄ respondit ei
ad ullū uerbū ita ut miraretur p̄ses uehement. M. R. L. P diem aū
festū consueuerat p̄ses dimittere populo unū uinctis quēcūq; pe
tissent. habebat aū tē uinctū insignē q dicebat barrabas. Con
gregatis g̃ illis dix pilatus. A. Ē consuetudo uobis ut unū dimit
tā uob in pascha. M. R. A. Quē g̃ uultis dimittā uob. barrabā an
ihm q dicit xp̄c. M. R. Sciebat enī qd p inuidiā tradidissent eū. M.
Sedente aū illo p tribunali. misit ad illū uxor ei dicens. Nichil t & iu
sto illi. Multa enī passa sū hodie p uisū ppt eū. M. R. L. A. Prin
cipes aū sacerdotū & seniores psuaserunt ppłis ut peterent barrabā.
ihm uō pderent. R. aū preses ait illis. Quē uultis uob de duobus
dimitti? At illi dixer. Barrabā. A. Erat aū barrabas latro. L. M. R.
q erat ppt seditionē quādā factā in ciuitate & homicidiū uinctu
in carcere. M. R. L. A. Dic illis pilatus. Quid g̃ faciā de ihu q dicit xp̄c.
dicit oēs crucifigat. Ait illis p̄ses. qd enī mali fecit? At illi magis cla
mabant dicentes. Crucifigatur. M. Videns aū pilatus q nichil
pficeret s; magis tumultus fieret. accepta aqua lauit manus
corā oī populo dicens. Innocens sū ego a sanguine iusti huius uos uideritis.
Et respondens uniuersus ppłs dix. Sanguis ei sup nos & sup filios nr̄os.
Matheus. R. L. A.

Tunc dimisit illis barrabam. Ihm aū flagellis cesū tradidit eis
ut crucifigeretur. M. R. A. Milites presidis suscipientes ihm in pto
rio congregauerunt uniuersā cohortē. & conuenientes eū induunt eū
tunicā purpureā. & clamidē coccineā circūdederunt ei. & plectentes

coronam de spinis posuerunt super caput eius et arundinem in dextera eius. Et genu fle
xo ante eum illudebant dicentes. Ave rex iudeorum. Mt. Et expuentes in eum
acceperunt arundinem et percutiebant caput eius. Et postquam illuserunt ei, exue
runt eum clamide et purpura, et induerunt eum vestimentis eius et duxerunt
eum ut crucifigerent. A. Baiulantem sibi crucem. Mt. L. A. Exeuntes
autem invenerunt hominem cireneum venientem de villa nomine Simonem patrem
Alexandri et Rufi. Hunc angariaverunt portare crucem post Ihesum. L. Seque
batur illum autem multa turba populi et mulierum que plangebant et lamen
tabantur eum. Conversus autem ad illas Ihesus dixit. Filie Ierusalem, nolite fle
re super me sed super vos ipsas flete et super filios vestros. Quoniam ecce venient dies
in quibus dicent. Beate steriles et ventres que non genuerunt et ubera que non lac
taverunt. Tunc incipient dicere montibus: cadite super nos, et collibus:
operite nos. Luc. Mt. L. A.

Ducebantur autem et alii duo nequam cum eo ut interficerentur. Et postquam venerunt
in locum qui dicitur golgotha, quod est interpretatum calvarie locus. Et dederunt ei
vinum mirratum bibere cum felle mixtum. Et cum gustasset noluit bibere.
Ihesus autem dicebat. L. Pater dimitte illis, non enim sciunt quid faciunt. Mt. L. A.
Postquam autem crucifixerunt eum acceperunt vestimenta eius et fecerunt quatuor par
tes unicuique militi partem et tunicam. Erat autem tunica inconsutilis
desuper contexta per totum. Dixerunt ergo ad invicem. Non scindamus eam sed sortia
mur de illa cuius sit. Ut scriptura impleatur dicens. Partiti sunt vesti
menta mea sibi, et super vestem meam miserunt sortem. Mt. Et sedentes servabant
eum. A. Mt. L. Scripsit autem et titulum cause eius Pilatus et imposuit
super caput eius. Hic est Ihesus Nazarenus rex iudeorum. A. Hunc ergo titulum multi
legerunt iudeorum, quia prope civitatem erat locus ubi crucifixus est Ihesus.
Et erat scriptum hebraice grece et latine. Dicebant ergo Pilato ponti
fices iudeorum. Noli scribere rex iudeorum, sed quia ipse dixit rex sum iudeorum.

R. pilatus. quod scripsi scripsi. C. R. l. a. Ibi crucifixerunt eum et cum eo duos latrones
unum a dextris et unum a sinistris. C. R. Pretereuntes autem blasfemabant
eum moventes capita sua et dicentes. Vah qui destruit templum dei et
in triduo illud reedificat. Salva temetipsum si filius dei es descende
de cruce. C. R. l. Similiter et principes sacerdotum illudentes cum scribis
et senioribus dicebant. Alios salvos fecit seipsum non potest salvum facere.
Si rex israel est descendat nunc de cruce ut videamus et credamus ei. Confi
dit in deum liberet eum si vult. Dixit enim quia filius dei sum. Id ipsum autem unus
de his qui pendebant latronibus blasphemabat eum dicens. Si tu es christus salvum fac blasphemia
temetipsum et nos. l. Respondens autem alter increpabat eum dicens. Neque
tu times deum quia in eadem dampnatione es. Et nos quidem iuste. hic vero
nichil mali fecit. Et dicebat ad ihesum. Domine memento mei cum veneris
in regnum tuum. Et dixit illi ihesus. A. Amen dico tibi hodie mecum eris in paradiso.
A. Stabant autem iuxta crucem ihesu mater eius et soror matris eius maria cle
ophe et maria magdalene. Cum vidisset ergo ihesus matrem et discipulum
stantem quem diligebat dixit matri sue. Mulier ecce filius tuus. deinde
dixit discipulo. Ecce mater tua. Et ex illa hora accepit eam discipulus in sua.
A sexta autem hora. C. R. l. tenebre facte sunt super universam terram usque
ad horam nonam. C. R. Et circa horam nonam clamavit ihesus voce magna dicens.
heli heli lema sabactani. quod est interpretatum. deus meus deus meus ut quid
dereliquisti me. A. Postea sciens ihesus quia iam omnia consummata sunt ut con
summaretur scriptura dicit. Sitio. Vas ergo positum erat aceto plenum.
Et continuo currens unus ex eis acceptam spongiam implevit aceto
et imposuit arundini et dabat ei bibere. C. R. l. a. Cum ergo accepisset
ihesus acetum. dixit consummatum est. Ihesus autem iterum clamans voce magna.
l. pater in manus tuas commendo spiritum meum. A. Et inclinato capite tradi
C. R. l. a. dit spiritum. Et ecce velum templi scissum est in duas partes a summo usque

falsū testimoniū contra ihm ut eū morti traderent. et n̄ inuenerunt
cū multi falsi testes accessissent nec inuenerunt. et conuenientia
testimonia illoꝝ n̄ erant. or R. Nouissime aūt uener̄ duo falsi testes
et dixer̄. Nos audiuim̄ eū dicentē. possū destruere tēplū dei h̄
manufactū. et post triduū aliud n̄ manufactū edificare. Ihc aū
tacebat. Et surgens princeps sacerdotū in mediū. interrogauit
ihm dicens. Nichil respondes ad ea que isti aduersū te testificant.
Ihc aūt nichil respondit.
Et rursū sūm̄ sacdos ait illi. Adiuro te p dm̄ uiuū. ut dicas nobis
si tu es xp̄s filius di benedicti. Dic̄ illi ihc. Tu dixisti. I. Et ait
illi. Si uob̄ dixero n̄ credetis m̄. Si aūt et interrogauero n̄ responde
tis m̄. neq dimittetis. or R I A. Veruꝝ tam̄ dico uobis. a mo uide
bitis filiū hois sedentē a dextris uirtutis dī et uenientē in nubi
bus celi. or R. Tc̄ pnceps sacerdotū scidit uestimenta sua dicens.
Blasphemauit. or R I. Quid adhuc egemus testib; Ecce nūc
audistis blasfemiā de ore eī. Quid uob̄ uidetur. At illi respō
dentes oēs dixer̄. Reus ē mortis. or R I A. Tc̄ expuerūt in faci
em eius. et continebant eū illudebant et uelauerunt faciem
et colaphis eū ceciderunt. Alii aūt palmas in faciem eius deder̄.
dicentes. pphiza nob̄ xp̄e quis ē q te percussit.
Et adduxer̄ eū uinctū in pretoriū et tradider̄ pontio pilato p̄sidi.
Et ipsi. A. n̄ introierunt in ptoriū ut n̄ contaminarentur.
s; manducarent pascha. or. Tc̄ uidens iudas qui eū tradidit qa dāp
natus ect. penitentia duct̄ retulit trigīta argenteos p̄ncipib;
sacerdotū et seniorib; ppli dicens. Peccaui tradens sanguinē
iustū. At illi dixer̄. Quid ad nos. tu uideris. Et piectis argenteis
in tēplo recessit. et abiens laqueo se suspendit. Principes aūt

sacerdotũ accepti argenteis dixer̄. Nõ licet eos mittere in corbonã
qͣ p̄tiũ sanguinis ē. Consilio aũt inito emer̄ ex illis agrũ figuli
in sepulturã peregrinoꝝ. ꝓpt̄ hoc uocatus ē ager ille acheldemac.
hoc ē ager sanguinis usq; in hodiernũ diem. T̄c impletũ ē q͘d
dictũ ē p iheremiã pp̄hãm dicentē. Et acceper̄ xxx argenteos
p̄tiũ app̄tiati quē app̄tiauer̄ a filiis isrł. & deder̄ eos in agrũ
figuli sic̄ constituit m̄ dn̄s. A.

Exiuit ḡ pilatus ad eos foras & dix̄. Quã accusationē affertis adu
sus hom̄ istũ? R. & dixerunt ei. Si n̄ eet hic malefactor n̄
t̄ didissemus eũ. L. Hunc enĩ inuenimus subuertentē gentē
n̄ram. & p̄hibentē dari tributa cesari & dicentē se xp̄m regē eē.
A. Dix̄ ḡ eis pilatus. Accipite eũ uos. & sc̄dm legē u̅ram iudica
te eũ. Dixer̄ ḡ iudei. Nob̄ n̄ licet int̄ficere quemq̄. ut sermo dn̄i
impleretur quē dixit. significans qua morte eet moriturus. A. or. L.
Introiuit ḡ in p̄torium iteꝝ pilatus. & uocauit ih̄m & dix̄ ei. Tu
es rex iudeoꝝ? Et respondit ih̄c & dix̄. A temetipso hoc dicis
an alii tibi dixerunt de me. A. R. pilatus. Nũq̄d ego iudeus
sũ? Gens tua & pontifices tradider̄ te m̄. Q͞d fecisti? R. ih̄c. Re
gnũ meũ n̄ ē de hoc mũdo. Si ex hoc mũdo eet regnũ meũ. mi
nistri mei utiq; decertarent ut n̄ traderer iudeis. Nunc aũt reg
nũ meũ n̄ ē de hoc mũdo. A. or. R. Dix̄ itaq; ei pilatus. Ergo rex es
tu? R. ih̄c. Tu dicis quia rex sũ ego. A. Ego in hoc natus sũ & ad h̄
ueni in mũdũ. ut testimoniũ p̄hibeã ueritati. Omĩs qui est
ex ueritate audit meã uocē. Dic̄ ei pilatus. Q͞d ē ueritas? Et cũ
hoc dixisset. iteꝝ exiuit ad iudeos. A. L. Et ait ad p̄ncipes sacedotũ
& turbas. Nullã inuenio causã in hoc hoĩe. L. At illi inualesce
bant dicentes: Commouet p̄plm docens p uniuersã iudeã. & in

cipiens a galilea usque huc. Pilatus autem audiens galileam, interrogavit
si homo galileus esset. Et ut cognovit quod de herodis potestate esset, potestate
remisit eum ad herodem qui et ipse iherosolimis erat illis diebus. Hero
des autem viso ihesu gavisus est valde. Erat enim cupiens ex multo tempore
videre eum, eo quod audiret multa de illo, et sperabat signum aliquod vide
ab eo fieri. Interrogabat eum multis sermonibus. At ipse nichil illi re
spondebat. t. or. s. Stabant autem principes sacerdotum et scribe constanter
accusantes eum. c. a. Pilatus autem convocatis principibus sacerdotum et
magistratibus et plebe exivit ad eos foras et dixit eis. Obtulistis mihi
hunc hominem quasi avertentem populum. Ecce adduco eum foras ut agnoscatis
quia in eo nullam causam invenio, ex his in quibus eum accusatis. c. s. Sed neque
herodes. Nam remisi vos ad illum, et ecce nichil dignum morte actum est ei.
Emendatum ergo illum dimittam. t. or. s. a. Exclamavit autem universa turba di
cens. Tolle hunc, crucifige, crucifige. a. Dicit ei pilatus. Accipite eum
vos et crucifigite. a. c. Ego enim non invenio in eo causam. a. Respon
derunt ei iudei. Nos legem habemus et secundum legem debet mori quia
filium dei se fecit. a. or. s. Cum ergo audisset pilatus hunc sermonem mag
is timuit. Et ingressus est pretorium iterum et dicit ad ihesum. Unde es tu? Ihesus autem
responsum non dedit ei. a. Dicit ei pilatus. Michi non loqueris? Nescis quia pote
statem habeo crucifigere te et potestatem habeo dimittere te? Respondit ihesus.
Non haberes potestatem adversum me ullam nisi tibi datum esset desuper. Propterea qui
tradidit me tibi maius peccatum habet. Iudei autem clamabant dicentes.
Si hunc dimittis non es amicus cesaris. Omnis enim qui se regem facit
contradicit cesari. Pilatus ergo cum audisset hos sermones, adduxit fo
ras ihesum et sedit pro tribunali in loco qui dicitur lithostratus, hebra
ice autem gabbatha. Erat autem parasceve pasche hora quasi sexta, et dicit
iudeis. Ecce rex vester. a. or. c. Illi autem clamaverunt. Tolle tolle cru

crucifige eum. A. Dixit eis pilatus. Regem vestrum crucifigam? Responderunt
pontifices. Non habemus regem nisi cesarem. M R. A. Et accusabant eum summi
sacerdotes in multis. Ihesus autem nichil respondit. M R. Iterum dixit illi pilatus.
Non audis quanta adversum te dicunt testimonia? Et non respondit ei
ad ullum verbum ita ut miraretur preses vehementer. M R L. Per diem autem
festum consueverat preses dimittere populo unum vinctum quemcumque pe-
tissent. Habebat autem tunc vinctum insignem qui dicebatur barrabas. Con-
gregatis ergo illis dixit pilatus. A. Est consuetudo vobis ut unum dimit-
tam vobis in pascha. M R A. Quem ergo vultis dimittam vobis. barrabam an
ihesum qui dicitur christus. M R. Sciebat enim quod per invidiam tradidissent eum. M.
Sedente autem illo pro tribunali. misit ad illum uxor eius dicens. Nichil tibi et iu-
sto illi. Multa enim passa sum hodie per visum propter eum. M R L A. Prin-
cipes autem sacerdotum et seniores persuaserunt populis ut peterent barrabam.
ihesum vero perderent. R. autem preses ait illis. Quem vultis vobis de duobus
dimitti? At illi dixerunt. Barrabam. A. Erat autem barrabas latro. L M R.
Qui erat propter seditionem quandam factam in civitate et homicidium vinctus
in carcere. M R L A. Dicit illis pilatus. Quid ergo faciam de ihesu qui dicitur christus?
Dicunt omnes crucifigatur. Ait illis preses. Quid enim mali fecit? At illi magis cla-
mabant dicentes. Crucifigatur. M. Videns autem pilatus quia nichil
proficeret sed magis tumultus fieret. accepta aqua lavit manus
coram populo dicens. Innocens sum ego a sanguine iusti huius vos videritis.
Et respondens universus populus dixit. Sanguis eius super nos et super filios nostros.
Matheus. R L A.
Tunc dimisit illis barrabam. Ihesum autem flagellis cesum tradidit eis
ut crucifigeretur. M R A. Milites presidis suscipientes ihesum in preto-
rio congregaverunt universam cohortem. et exuentes eum induunt eum
tunicam purpuream. et clamide coccinea circumdederunt eum. et plectentes

coronam de spinis posuer sup caput ei͛ & arundine in dextera eius. & genuflexo an̄ eu illudebant dicentes. Aue rex iudeor. Or. Et expuentes in eu
accepert arundine & pcutiebant caput ei. Et pq illuserunt ei. exuerunt eu clamide & purpura & induer eu uestimentis eius & duxer eu ut crucifigerent. A. baiulante sibi crucē. Or. L. A. Exeuntes
aūt inuenerunt hominē cyreneū uenientē de uilla noie simonē. pat
alexandri & rufi. hunc angariauer portare cruce p ihm. L. Sequebatur illū aū multa turba ppli. & mulier que plangebant & lamentabantur eu. Conuersus aū ad illas ihc dix. filie ierusalē. nolite flere sup me. s; sup uos ipsas flete & sup filios uros. Qm ecce uenient dies in qb; dicent. Beate steriles & uentres que n genuer & ubera que n lactauerunt. Tunc incipient dicere montib; cadite sup nos. & collib; operite nos. Luc. Or. A.

Ducebantur aū & alii duo nequā cū eo ut interficerent. Et pq uener in locū q dicitur golgotha. q ē interptatū caluarie locus. Et deder ei uinū mirratū bibere cū felle mixtū. & cū gustass; noluit bibere. Ihc aū dicebat. L. Pat dimitte illis n eni sciunt qd faciunt. Or. L. A. Postq aū crucifixer eu acceper uestimenta ei & fecerunt qtuor partes unicuiq; militi parte & tunica. Erat aū tunica inconsutilis desup contexta p totū. Dixer g ad inuicē. Non scindam ea s; sortiamur de illa cuius sit. ut scriptura impleatur dicens. Partiti sunt uestimenta mea sibi & sup uestē meā miser sortem. Or. & sedentes seruabant eum. A. Or. L. Supsit aū & titulū cause eius pilatus & imposuit sup cap eius. Hic ē ihc nazaren rex iudeor. A. Hunc g titulū multi legerunt iudeor. qa ppe ciuitatē erat locus ubi crucifixus ē ihc. Et erat scriptū hebraice grece & latine. Dicebant g pilato pontifices iudeor. Noli scribere rex iudeor. s; qa ipse dixit rex sū iudeor.

R pilatus. quod scripsi scripsi. M R L A. Et crucifixerunt cum eo duos latrones.
unum a dextris et unum a sinistris. M R. Pretereuntes autem blasphemabant
eum mouentes capita sua et dicentes. Vah qui destruit templum dei et
in triduo illud reedificat. Salua temetipsum si filius dei es descende
de cruce. M R L. Similiter et principes sacerdotum illudentes cum scribis
et senioribus dicebant. Alios saluos fecit seipsum non potest saluum facere.
Si rex israel est descendat nunc de cruce ut uideamus et credamus ei. Confi
dit in deum liberet eum si uult. Dixit enim quia filius dei sum. Id ipsum autem unus
de hiis qui pendebant latronibus blasphemabat eum dicens. Si tu es christus saluum fac blasphema
temetipsum et nos. L. Respondens autem alter increpabat eum dicens. Neque
tu times deum qui in eadem dampnatione es. Et nos quidem iuste. hic uero
nichil mali fecit. Et dicebat ad ihesum. Domine memento mei cum ueneris
in regnum tuum. Et dixit illi ihesus. Amen dico tibi hodie mecum eris in paradiso.
A. Stabant autem iuxta crucem ihesu mater eius et soror matris eius maria cle
ophe et maria magdalene. Cum uidisset ergo ihesus matrem et discipulum
stantem quem diligebat dicit matri sue. Mulier ecce filius tuus. deinde
dicit discipulo. ecce mater tua. Et ex illa hora accepit eam discipulus in sua.
A sexta autem hora M R L. tenebre facte sunt super uniuersam terram usque
ad horam nonam. M R. Et circa horam nonam clamauit ihesus uoce magna dicens.
heli. heli. lemasabactani. quod est interpretatum. Deus meus. deus meus. ut quid
dereliquisti me. A. Postea sciens ihesus quia iam omnia consummata sunt. ut con
summaretur scriptura dicit. Sitio. Vas ergo positum erat aceto plenum.
Et continuo currens unus ex eis acceptam spongiam impleuit aceto
et imposuit arundini. et dabat ei bibere. M R L A. Cum ergo accepisset
ihesus acetum. dixit consummatum est. Ihesus autem iterum clamans uoce magna.
L. pater in manus tuas commendo spiritum meum. A. Et inclinato capite tradi
M R L A. dit spiritum. Et ecce uelum templi scissum est in duas partes a summo usque

deorsum. Mt. Et terra mota ē et petrę scissę sunt. 7 monumenta aperta sunt.
et multa corpa scōꝝ q dormierant surrexerunt. Et exeuntes de monumen-
tis post resurrectionē ei. uener in scām ciuitatē, 7 apparuer mul-
tis. Centurio aūt. Mr L. et qui cū eo erant custodientes ihm. uiso terremotu
et his que fiebant. timuerunt ualde glorificantes dm̄. et dicentes.
Uere hō iustus ē uere dei filius. Et omīs turbę q simul aderant ad
spectaculū istud. 7 uidebāt que fiebāt. percutientes pectora sua
reuertebantur. a longe. et mulieres multe que simul cū eo ascenderant
a galilea in hierosolimā. Inter quas erat maria magdalena. et mari-
a iacobi. 7 salome mat filioꝝ zebedei. Et cū eēt in galilea seque-
bantur eū hec uidentes. Io. Iudei ergo qm parasceue erat ut n̄ remanerent
in cruce corpa sabbato. erat enī magnus dies ille sabbati. rogauer
pilatū ut frangerentur crura eoꝝ. et tollerentur. Uener ergo milites. et
primi qdē fregerunt crura. et alterius q crucifixus ē cū eo. Ad ihm autē
cū uenissent ut uider eū iā mortuū. n̄ freger eius crura. Sed unus mi-
litū lancea latus ei aperuit. 7 continuo exiuit sanguis et aqua. ut
scriptura impleretur. Os n̄ comminuetis ex eo. Iterū alia scriptura dicit
Uidebunt in quē transfixerunt. Mr L. Io.
Cum sero aūt factū eēt uenit quidā hō diues nobilis decurio ab arimathia
ciuitate iudee nōe ioseph. uir bonus et iustus q 7 ipse occulte discipls erat ihu
ppt metū iudeoꝝ. qui expectabat et ipse regnū dei. hic n̄ consenserat cō-
silio et actib; eoꝝ. hic accessit ad pilatū et petiit corpus ihu. Pilatus
aūt mirabatur si iā obisset. Et accersito centurione interrogauit eū si iam
mortuus eēt. Et cū cognouisset. iussit reddi corpus. Io. Uenit aūt et nicho-
demus qui uenerat ad ihm nocte primū ferens mixturā mirre et aloes qua-
si libras centū. Io. Mr L. Acceper ergo corpus ihu et ligauer eū linteis cū a-
romatib; sicut mos ē iudeis sepelire. Io. Erat aūt in loco ubi crucifixus ē ortus

et in orto monumentu nouu. Al. In quo ndu qsq̄ positus fuerit. Or̄. La.
Et posuit illud ioseph. Or̄. Et aduoluit saxu magnu ad ostiu mo
numti et abiit. Erat au maria magdalene et altera maria sedentes con
sepulcru. L. Videbant ubi positu erat corpus ei. I. R. Reuertentes parauer
aromata et unguenta ut uenientes ungerent eu. Et sabbato qd si
luer secdm mandatum. OA. MATHEUS
Altera au die que e post parasceuen conuener principes sacerdotu et pha
risei ad pilatum dicentes. Dne recordati sumus quia seductor ille dix
adhuc uiuens post tres dies resurgam. Iube ergo custodiri sepulcrum
usq; in diem tertiu ne forte ueniant discipuli eius et furentur eu et di
cant plebi. Surrexit a mortuis. Et erit nouissimus error peior priore. Ait
illis pilatus. Habetis custodiam. ite custodite sic scitis. Illi au abeun
tes muniuer sepulcru signantes lapide cu custodib;. Or̄ L. A.
Uespe au sabbti que lucescit in prima sabbti cu adhuc tenebre
essent uenit maria magdalene et altera maria et salome ad monu
mentu portantes que parauer aromata. R. Et orto ia sole. dicebant
ad inuicem. Quis reuoluet nob lapide ab hostio monumti? Erat
quippe magnus ualde. Et ecce terremotus factus e magn. Angls eni d
dni descendit de celo et accedens reuoluit lapidem. R. I. Et respici
entes uider reuolutu lapide a monumento et angelu sedente sup eu.
Erat au aspectus ei sic fulgur. et uestimtu ei sic nix. Or̄ L. Pre timo
re au ei exterriti sut custodes et facti sut uelud mortui. Respondes
au angls dix mulierib;. Nolite timere uos. Scio eni qd ihm qui cru
cifixus e queritis. N e hic. Surrex eni sic dix. Venite et uidete locu
ubi positus erat dns. L. Or̄ A. Et factu e du mte consternate essent
de isto ecce duo uiri steter secus illas in ueste fulgenti. L. Or̄. Du
timerent au et declinarent uultu in terra dixer ad illas. Qd queritis

uiuentē cū mortuis. Nō ē hic s; surrexit. Recordamini qualit̄ locutus ē
uob̄ cū adhuc in galilea eēt. dicens. Quia oportet filiū hoīs tradi
in manus hoīnū peccatoꝝ. & crucifigi. & tertia die resurgere. OR̄.
Et cito euntes dicite discipulis eius quia surrexit a mortuis. & ecce p̄cedet
uos in galileā. ibi eū uidebitis ecce p̄dixi uob̄. A. Et recordate sunt
uerboꝝ eius. OR̄ L. Et exier̄ cito de monumento cū timore & gaudio
magno currentes nuntiare discipulis eius. A. Cucurrit ergo & uenit ad
simonē petrū & ad aliū discipulū quē amabat ihc̄ & dic̄ ei. Tu
ler̄ dnm̄ de monumento & nescio ubi posuer̄ eū. Exiit ergo petrus &
alius discipulus & uener̄ ad monumentū. Currebant aū duo simul.
& ille alius discipulus p̄cucurrit citius petro & uenit primus ad monu
mentū. Et cū se inclinasset uidit posita linteamina. nō tamen introiuit.
Venit ergo simon petrus sequens eū & introiuit in monumentū & uidit
linteamina posita & sudariū quod fuerat sup̄ caput eius nō cū lintea
minib; positū s; sep̄atī inuolutū in unū locū. Tunc ergo introiuit &
ille discipulus qui uenerat primus ad monumentū & uidit & credidit.
Nōdū enī sciebat scripturā quia oportebat eū a mortuis resurge.
A. OR̄ L. Abier̄ iterū ad semetipsos discipuli. Maria aū magdalena
de qua eiecerat septē demonia. stabat ad monumentū foris plorans.
A. Dū ergo fleret. dic̄ illi. Mulier quid ploras. Dic̄ eis. quia tuler̄ dnm̄
meū & nescio ubi posuer̄ eū. hec cū dixisset conuersa ē retrorsum.
et uidit ihm̄ stantē. & nō sciebat quia ihc̄ ē. Dic̄ ei ihc̄. Mulier quid
ploras? quē queris? Illa existimans quia ortulan̄ eēt dic̄ ei. Dn̄e
si tu sustulisti eū dicito m̄ ubi posuisti. ut ego eū tollā. Dic̄ ei ihc̄.
Maria. Conuersa illa dic̄ ei. Rabboni quod dicitur magister. Dic̄
ei ihc̄. Noli me tangere. Nōdū enī ascendi ad patrē meū. Va
de aū ad fr̄s meos & dic eis. Ascendo ad patrē meū & patrem

ugin deum meum & dominum uniuersorum oratbus.

Exeuntes quidam de custodibus uenerunt in ciuitatem & nuntiauerunt principibus sa
cerdotum omnia que facta fuerant. Et congregati cum senioribus consilio
accepto pecuniam copiosam dederunt militibus dicentes. Dicite quia di
scipuli eius nocte uenerunt & furati sunt eum nobis dormientibus. Et si hoc
auditum fuerit a preside. nos suadebimus ei & securos uos faciemus.
At illi accepta pecunia fecerunt sicut erant docti. & diuulgatum est
uerbum istud apud iudeos usque in hodiernum diem. Venit maria
magdalene. annuntians discipulis quia uidi dominum & hec dixit mihi.

Et ecce ihesus occurrit illis dicens. Auete. M.
Ille autem accesserunt & tenuerunt pedes eius. & adorauerunt eum. Tunc ait
illis ihesus. Nolite timere. Ite nuntiate fratribus meis ut eant in galileam
ibi me uidebunt. L. M. R. Que cum abissent nuntiauerunt hec omnia illis
undecim lugentibus & flentibus & ceteris omnibus qui cum eo fuerant. Et
illi audientes quia uiueret & uisus esset ab eis. non crediderunt
eis. L. Et uisa sunt ante illos sicut deliramentum uerba ista. et
non credebant illis. R. L.

Post hec autem duobus ex eis ambulantibus ostensus est euntibus hac ipsa die.
in castellum quod erat in spatio stadiorum sexaginta ab iherusalem.
nomine emaus. Et ipsi loquebantur ad inuicem de his omnibus que acci
derunt. Et factum est cum fabularentur & secum quererent & ipse ap
propinquans ibat cum illis. Oculi autem illorum tenebantur ne eum agnosce
rent. Et ait ad illos. Qui sunt hi sermones quos confertis ad inuicem
ambulantes. & estis tristes. Et respondens unus cui nomen cleo
phas dixit ei. Tu solus peregrinus es in iherusalem & non cognouisti que fa
cta sunt in illa his diebus. Quibus ille dixit. Que. Et dixerunt. De ihesu na
zareno qui fuit uir propheta potens in opere & sermone coram deo & omni

p(o)p(u)lo. Et quom(odo) tradiderunt eu(m) su(m)mi sacerdotes et p(ri)ncipes n(ost)ri i(n) da(m)-
pnatione(m) mortis. et crucifixerunt eu(m). Nos aut(em) sp(er)abam(us) q(ui)a ip(s)e e(ss)et rede-
mpturus isr(ae)l. Et n(un)c sup(er) h(a)ec o(mn)ia t(er)cia dies e(st) hodie q(uo)d h(a)ec facta sunt. S(ed)
et mulieres qu(a)eda(m) ex n(ost)ris t(er)ruer(un)t nos. que ante luce(m) fuerunt ad
monume(n)tu(m). et n(on) invento corp(or)e ei(us) uener(un)t dicentes se et uisione(m)
angelo(rum) uidisse qui dicu(n)t eu(m) uiuere. Et abier(un)t q(ui)da(m) ex n(ost)ris ad
monume(n)tu(m). (et) ita inuener(un)t sic(ut) mulieres dixerunt. ipsu(m) u(ero) n(on) inue-
nerunt. Et ip(s)e dix(it) ad eos. O stulti (et) tardi corde ad credendu(m) i(n) o(mn)ib(us)
que locuti sunt p(ro)ph(et)e. Nonne h(a)ec oportuit pati xp(istu)m (et) ita intrare i(n) gl(or)ia(m)
sua(m). Et incipiens a moyse et o(mn)ib(us) p(ro)ph(et)is int(er)p(re)tabatur ill(is) in o(mn)ib(us) scri-
pturis que de ip(s)o erant. Et appropinquauer(un)t castello quo ibant.
et ip(s)e finx(it) se longi(us) ire. Et coeger(un)t illu(m) dicentes. Mane nobiscu(m) q(uonia)m
ad uesp(er)ascit. et declinata e(st) ia(m) dies. Et intrauit cu(m) ill(is). Et factu(m) e(st) du(m)
recumberet cu(m) illis. accep(it) pane(m) (et) benedix(it) ac fregit. et porrigebat ill(is).
Et ap(er)ti sunt oculi eo(rum) (et) cognouer(un)t eu(m). Et ip(s)e euanuit ex oculis eo(rum).
Et dix(erunt) ad inuice(m). Nonne cor n(ost)r(u)m ardens erat in nob(is) du(m) loqueret(ur)
in uia. et ap(er)iret nob(is) scripturas. Et surgentes eade(m) hora regressi sunt
in ih(eru)s(a)l(e)m. Et inuener(un)t co(n)gregatos undeci(m) (et) eos q(ui) cu(m) ipsis erant
dicentes q(uo)d surrex(it) d(omin)us uere. et apparuit simoni. Et ipsi narrabant
que gesta erant in uia. et quom(odo) cognouer(un)t eu(m) in fractione panis.
R. nec ill(is) crediderunt. L. A.

Dum h(a)ec aut(em) loquunt(ur). cu(m) e(ss)et sero die illo una sabbato(rum). et fores
e(ss)ent clause ubi erant discipuli congregati p(ro)pt(er) metu(m) iudeo(rum). al
uenit ih(esu)s (et) stetit in medio discipulo(rum). et dicit eis. Pax uob(is). Ego
su(m) nolite timere. Conturbati u(er)o ac conterriti. existimabant se spi-
ritu(m) uidere. Et dix(it) eis. Quid turbati estis. et cogitationes ascendu(n)t
in corda u(est)ra. Videte manus meas. et pedes meos q(ui)a ego ip(s)e su(m).

palpate et uidete quia spiritus carnem et ossa non habent sicut me uidetis habe-
re. L. Et cum hec dixisset, ostendit eis manus et pedes. Adhuc autem illis
non credentibus et mirantibus pre gaudio dixit. habetis hic aliquid quod man-
ducetur? At illi optulerunt ei partem piscis assi et fauum mellis. Et cum
manducasset coram eis sumens reliquias dedit illis. L. Et dixit ad eos.
hec sunt uerba que locutus sum ad uos cum adhuc essem uobiscum. quoniam
necesse est impleri omnia que scripta sunt in lege moysi et prophetis et psal-
mis de me. Tunc aperuit illis sensum ut intelligerent scripturas. Et
dixit eis. Quoniam sic scriptum est et sic oportebat christum pati et resurgere a
mortuis die tertia. et predicari in nomine eius penitentiam et remissionem pec-
catorum in omnes gentes. incipientibus ab iherusalem. Vos autem testes
estis horum. et ego mitto promissum patris mei in uos. A. Gauisi sunt
ergo discipuli uiso domino. dixit ergo eis iterum. Pax uobis. Sicut misit me pater
et ego mitto uos. A. Or. Accipite spiritum sanctum. Quorum remiseritis pecca-
ta remittuntur eis et quorum retinueritis retenta sunt. A.

Thomas autem unus ex duodecim qui dicitur didimus non erat cum eis quando uenit
ihesus. Dixerunt ergo ei alii discipuli. Vidimus dominum. Ille autem dixit eis. Nisi uideo
in manibus eius fixuram clauorum et mittam digitum meum in locum clauorum et
mittam manum meam in latus eius non credam. A L. Et post dies octo iterum erant
discipuli eius intus et thomas cum eis. Venit ihesus ianuis clausis et stetit in
medio et dixit. Pax uobis. Deinde dicit thome. Infer digitum tuum huc et ui-
de manus meas et affer manum tuam et mitte in latus meum et noli esse incre-
dulus sed fidelis. A. Respondit thomas et dixit ei. Dominus meus et deus meus.
Dicit ei ihesus. quia uidisti me thoma credidisti. Beati qui non uiderunt et cre-
diderunt. Multa quidem et alia signa fecit ihesus que non sunt scripta in libro hoc
in conspectu discipulorum suorum.

Postea manifestauit se iterum ihesus ad mare tiberiadis. manifestauit autem

sic. Erant autem simul simon petrus et thomas qui dicitur didimus et nathanael qui erat a chana galileę. et filii zebedei et alii ex discipulis eius duo. Dicit eis simon petrus. Vado piscari. Dicunt ei. Venimus et nos tecum. Et exierunt et ascenderunt in nauem et illa nocte nichil prendiderunt. Mane autem iam facto stetit ihc in litore. non tamen agnouerunt discipuli quia ihc est. Dicit ergo eis ihc. Pueri numquid pulmentarium habetis? Responderunt ei. Non. Dixit eis. Mittite in dexteram nauigii rete et inuenietis. Miserunt ergo et iam non ualebant illud trahere a multitudine piscium. A. Dicit ergo discipulus ille quem diligebat ihc petro. Dominus est. Simon petrus cum audisset quia dominus est. tunica succinxit se. erat enim nudus. et misit se in mare. Alii autem discipuli nauigio uenerunt. Non enim longe erant a terra sed quasi cubitis ducentis trahentes rete piscium. Ut ergo descenderunt in terram. uiderunt prunas positas et piscem superpositum et panem. Dicit eis ihc. Afferte de piscibus quos prendidistis nunc. Ascendit simon petrus et traxit rete in terram plenum magnis piscibus centum quinquaginta tribus. Et cum tanti essent non est scissum rete. Dicit eis ihc. Venite prandete. A. Et nemo discumbentium audebat eum interrogare. tu quis es. scientes quia dominus est. A L. Et uenit ihc et accepit panem et dedit eis. et piscem similiter. A. Hoc iam tertio manifestatus est ihc discipulis suis cum resurrexisset a mortuis.

Cum ergo prandissent. dicit simoni petro ihc. Simon petre diligis me plus his? Dicit ei. Etiam domine tu scis quia amo te. Dicit ei. Pasce agnos meos. Dicit ei iterum. Simon iohannis diligis me? Ait illi. Etiam domine tu scis quia amo te. Dicit ei. Pasce agnos meos. Dicit ei tertio. Simon iohannis amas me? Contristatus est petrus quia dixit ei tertio amas me. et dicit ei. Domine tu omnia scis. tu scis quia amo te. Dicit ei. Pasce oues meas. A. Amen amen dico tibi. cum esses iunior cingebas te. et ambulabas ubi uolebas.

Cum autem senueris. extendes manus tuas et alius te cinget et ducet quo tu
non uis. hoc autem dixit significans qua morte clarificaturus esset deum.
Et cum hoc dixisset. dicit ei. Sequere me. his dictis cepit petrus incessu pe-
dum post ihm abire. non intellecto quod audiuit sequere me. Conuersus
petrus uidit illum discipulum quem diligebat ihc sequentem. qui et recu-
buit in cena super pectus eius et dixit. domine quis est qui tradet te. hunc ergo cum
uidisset petrus dixit ihu. domine hic autem quid. Dicit ei ihc. Sic eum uolo
manere donec ueniam. quid ad te. Tu me sequere. Exiit ergo sermo iste
inter fratres quod discipulus ille non moritur. Et non dixit ihc quia non moritur
sed sic eum uolo manere donec uenio. Quid ad te. hic est discipulus qui
testimonium perhibet de his et scripsit hec. et scimus quia uerum est testi-
monium eius. Sunt autem et alia multa que fecit ihc. que si scribantur per singula
nec ipsum arbitror mundum capere eos qui scribendi sunt libros. Mt.
Undecim autem discipuli abierunt in galileam in montem ubi constituerat
illis ihc. et uidentes eum adorauerunt. quidam autem dubitauerunt. R. Et ex-
probrauit incredulitatem illorum et duritiam cordis quia his qui uiderant
eum resurrexisse non crediderant. Mt. Et locutus est eis dicens. data est
mihi omnis potestas in celo et in terra. R. Euntes in mundum uniuersum predi-
cate euangelium omni creature. Mt. Docete omnes gentes baptizantes eos
in nomine patris et filii et spiritus sancti. docentes seruare omnia quecumque
mandaui uobis. Et ecce ego uobiscum sum omnibus diebus usque ad consuma-
tionem seculi. R. Qui crediderit et baptizatus fuerit saluus erit.
qui uero non crediderit condempnabitur. Signa autem eos qui crediderint hec
sequentur. In nomine meo demonia eicient. linguis loquentur nouis
serpentes tollent. Et si mortiferum quid biberint. non eos nocebit. Super
egros manus inponent et bene habebunt. L. Vos autem sedete in ciuitate
quousque induamini uirtute ex alto. Eduxit autem eos foras in bethaniam

et elevatis manibus suis benedixit eis. Et factum est dum benediceret
illis recessit ab eis et ferebatur in celum. R. Et ipsi adorantes regressi sunt in Hierusalem cum gaudio magno. Et erant
semper in templo laudantes et benedicentes deum. R. Illi autem profecti predicaverunt
ubique domino cooperante et sermonem confirmante sequentibus signis.

Abraham pater videns populum vel multitudinem vel multarum subaudis gentium.
Abram excelsus vel elatus. Aminadab populus meus spontaneus
vel voluntarius vel pater meus urbanus. Abia pater meus iustus vel dominus
vel patris mei habundantia. Asa sustollens vel attollens vel factura.
Achaz continens vel apprehendens. Amon fidelis vel nutriens vel domus
vel ovis vel onustus. Abiud patris robur vel pater eorum vel pater meus iste.
Azor adiutus. Achim frater meus vel ve tam iste vel frater vir vel quis me.
vel ignorantia. Angelus nuntius. Archelaus agnoscens leo vel primicias
patrum tenens. Andreas decus in statione vel decorus vel respondens
pabulo. Melius autem est ut secundum grecam ethimologiam ab andros idest
a viro virilis dicatur. Amen vere vel fideliter vel fiat. Apostrophus aliqua par
ticula littere vel summo. Alpheus fuit os oris vel millesimus idest perfectus vel
doctrina eius vel doctus. ut ait beda in luca. Abel luctus vel vanitas
vel commutatus vel pavor vel miserabilis vel iustus. Alabastrum ut ait
beda in luca est genus marmoris candidissimi et variis coloribus inter
tincti quod cavari solet ad vasa unguentaria. Azima sine fermento.
nam zima est fermentum. Acheldemach est sirum et interpretatur ager sanguinis.
Arimathia altitudo eius vel exaltatus est ipse. Ipsa est Ramathaim civi
tas Helchane et Samuelis in Iudea. Abiathar pater superfluus. Alexander
levans vel auferens angustiam tenebrarum. Achaia frater quis vel frater eius.

ul' fr̄ āni ul' fr̄ meus dn̄s. Antiochia paupertati silentium.
Aaron. mons fortitudinis ul' mons eor̄. Anna responsio l' respo
dens ul' gratia ei'. Aser beatus ul' beatitudo. Abilina nom̄ ē regiō
nis d'or̄. & nom̄ hoīs & intp̄tat' pat'. Amphora uas ad aquā. Agonia
certam̄. Asia eleuatio ul' eleuans l' eleuata ul' gradiens l' auferens.
Apocalipsi reuelatio. Architriclinus p̄nceps tri bonor̄.
Booz in fortitudine ul' in quo uirtus l' in ipso fortitudo. Bersa
bee p̄ r̄. ut dic̄ eusebius in glosario quē trāxit ex hebreis. ē uicus
grandis et intp̄tat' puteus iuramenti eo q̄d abimelech fed' sociauit iu
rando. cui consentit genesis. Betsabee intp̄tat' filia saturitatis
ita tam̄ ut p̄ma sillaba correpta sit. Alii q̄m p̄ducat' p̄ eth. septa
sony domus intp̄tat' ut in bethleem. huic cōsentit ieronimi q̄
ueritas hebraica n̄ latinit. Bethsua mat' salomonis in paralippome
non d'r filia amiel. 7 intp̄tat' bathsua filia dep̄catioins. In libro
regū batseba filia helia filii achitofel. & intp̄tat' filia septima
l' filia satietatis l' filia iuramenti. hieronimus. Babilon cōfu
sio l' translatio. Bethleē domus panis. altera bethleē ē in t'bu zabulon.
Bimatus duo anni. ymatos enī grece ē annus. Baptes tinctor. in
baptista. Bartholomeus filius suspendentis aquas ul' me. Beel
zebub hn̄s muscas l' uir muscar̄. In fine ē b. n̄ l. zebub enī est
musca. baal ū intp̄tatur hn̄s. l' uir l' uetustans l' deuorans. hier̄.
Beda ū ait in luca. Beelzebub ē d's acharon. nā beel ipse ē baal.
Beel intp̄tat' hn̄s l' uetustas. l' absq; uentre. Bethsaida domus
frugū l' uenator̄. ē enī ciuitas galilee. unde petrus & andreas 7 phi
lippus fuerunt. Bethsaida & ē piscina in ierlm. dicta a p̄batio. i. oue.
Bariona filius columbe. bar ē sirū. iona sirū & grecum.
Bethfage domus oris ul' bucce l' maxillar̄ l' labii. Sirū ē & ē

ibi abraha

uiculus sacerdotum in monte oliueti situs. B ethania domus affli
ctionis. l' obedientie. Barachias. benedictus dni l' bñdictio dni.
Barrabas hebraice filius magistri eorum ul' ueni. ul' filius patris. Boa
nerges q' corrupte dicit' p banarem filii tonitrui. Bartimeus
filius timei. qd interptat' honorificus l' floridus l' appreciatus. Na time
honor. timo floreo l' honoro siue honoror. timen ptiu. Bissus gen
lini candidissimu l' mollissimi.

C apharnaum ager ul' uilla consolationis. l' uilla pulcherrima.
Clibanus e ut ait cassiodorus. eneu uasculu coq'dis panib; deducta ro
tunditas. que sub flamma ardet intrinsecus. C ana uicus e galilee
ubi dns aq' uertit in uinu. nois cui intptatio e possessio l' possidet.
ul' zelus. Cananeus possessio l' possidens l' zelotes. i. imitator.
orozain. hic e misteriu meu. l' caluitiu h. l' caluaria. hoc oppidu e
galilee. Cilicium e q' contexitur de pil' capru. C esar possessio principal.
esarea. possesio principis. Calix a calida potione q' utuntur e
uiuantes. C aiphas inuestigator l' sagax. s; melius uomens ore.
Corbona donu l' oblatio. l' gazophilaciu. C ohors. d. militu.
Coccineu. intrubeu. ac purpureu. Clamis. palliu n consutu. s; fi
bula infrenatu. Cirene heres. Caluaria locus ubi dapnati
capite truncabant'. Catinu uas fictile sali aptu. C irinus ut
ait ierom. intpr' heres. q' meli' scribit' p. q. ut dicat' quirinus.
Chuza. ethiopia. C adus. aphora tu urnaru ut ait beda. Scdm
quosda e uas uinariu. C horus e mensura. xxx. modioru. ac mu
sicu instrumentu. Cleophas. increpans ore. C ephas. petrus syrue.
cedron tristis. meror l' dolor.

D auid manu fortis l' desiderabilis. Diabolus defluens. l' deorsu
fluens hebraice. Grece au criminator. D emon l' demoniu. sciens.

ul' elidus. D ecapol regio dece urbiu. Debil' e p bile factus fragil'.
D idragma qrta pars uncie. Daniel iudiciu dei. l' iudicat me ds.
Dalmanutha. paupertas ueniens. D ecurio 7 decurio unu e .i. deca
nus l' curial'. Dipondius ul' dipondiu e pondus leuissimu duo
minuta continens. D idim' dubius.

E s ron sagitta uidens. l' sagitta uisionis l' atriu eoz. l' atriu iustitie.
ul' fortis l' irascens. E zechias apphendens dnm l' fortitudo dni.
l' fortis dns l' confortauit dns. E liud ds meus iste. l' dns ds. E lia
chim di resurrectio l' ds resuscitauit. l' ds resuscitans. E leazar
ds ms adiutor. l' di adiutoriu. E manuel nobiscu ds. herodes
pellici' gloriosus. l' pelliceu gloriosu. E giptus tenebre l' tribula
tiones l' angustie. E liu' salutare di. Jsaias salus dni. usq; in in
uenitu interpretatu in libro ieroz ebreicoz nomi. E thnicus gentilis.
ethna gens. E leymon misericors. hinc elimosina mia. H elias.
dns meus l' ds ms. l' fortis dni. H erodias forma l' mergens. Effe
ta adaperire. H elisabeth di mi saturitas l' iuramtu l' septimus.
H eliseus. dni mi salus. E maus. ppls abiectus. E non l' eymon. ec
ce h. l' ecce sunt. E ncenia noua dedicatio. l' eccl'e dedicationis. Ceno
enim grece nouum dicitur. ut ait aug. xc ii. cap' iohis. Effre crescens l' frugifer.

P hares diuisio l' dissipans ul' uiolentus. pharisei. diuidentes ul'
diuisi. Fantasma. lusio uana. P hilacteria pictaciola .ii. decem
precepta iudei scribebant et fronti sue ligabant qi lege custodientes
et semp ante oculos habentes. filacterie naq; custodia sonat. totat lege.
F ilacteria st et cantica turpia. Fanuel facies dei.

G alilea transmigratio perfecta. l' uolubil' ul' rota. Due sunt galilee
una uicina tiriis de qua scriptu e galilee gentiu. Altera e circa tibiade
et stagnu genesaret. G ehenna de ualle sunt. l' uallis gratuita.

ul' uallis giuda ul' uallis ennon. Gerasa l' gergesi. ut ait beda colonum eiciens. l' aduena ppinquans. Secundum alios e gerasa urbs insignis arabie. 7 interpretatur ruminatio. [G]eraseni ruminantes. Jeronimus ait quod geraseni interpretantur suburbanum. l' colonum eiciens. Gomorra populi timor. l' sedicio l' caecitas. [G]enesar ortus principii. Genesareth idem stagnum e quod mare galilee. l' tiberiadis. sed ab uocabulo quasi generans sibi auram dicitur. Nam dicta e prouincia illi adiacens genesar. [G]ethsemani. uallis pinguium. l' pinguedinum. locus e ad radices montis oliueti. ubi nunc e ecclesia ut ait beda in marco. Golgotha caluaria siriace.

[I]n illo tempore dixit ihs discipulis suis. Attendite a falsis prophetis qui ueniunt ad uos in uestimentis ouium intrinsecus autem sunt lupi rapaces. 7 reliqua.

[A]ttendite a falsis prophetis qui ueniunt ad uos in uestimentis ouium. intrinsecus autem sunt lupi rapaces. Quod paulo superius spatiosam 7 latam uiam nominauit. hoc nunc aperte falsos prophetas ostendit. per quos multi in perditionem ne abominabile abierunt. Qui primo in iudea multi apparuerunt. 7 nunc in perfidia totum repleuerunt mundum. Sed illi prius falsi prophete fuerunt. uerissimoque domini prophetas. usque ad mortem persecuti sunt. Sicut hieremiam. 7 micheam. 7 multi alii. Isti autem nunc falsi prophete. 7 falsi qui sunt xpiani. ueraces xpianos sine mora persequuntur. 7 opprimunt aliquando sidere copia. 7 gladio. sine intermissione autem suis prauis moribus. 7 exemplis. Id circo omnes perueniens dominus adortatur e dicens. Attendite a falsis prophetis. Attendite diligenter. obseruate caute. ut non seducamini. ut non decipiamini. ut non fallamini. Attendite ergo. hoc e considerate. quia non sunt oues sed lupi. in uestimento ouium. quia non sunt religiosi. sed irreligiosi. In figura religio

sitatis intendentes. qd n̄ s̄ sanū. s̄ ueritate nequi xp̄ianoꝝ ꝑse
cutores. Attendite a falsis ꝓphetis. qui ueniunt ad uos i uestimētis
ouiū. intrinsecꝰ aūt sunt lupi rapaces. Ipsos ꝺ beatꝰ apls ad ephe
sios loquens designabat. dicens. Scio enim qa post discessū meū
intrabunt i uos lupi graues. lupi rapaces. Lupi ū graues notant
oēs infideles heretici. q grauit̄ scām ecclām opͥmunt ꝑsequunt.
l molestare frequentant. q sūm inua rape ⁊ coaceruare n̄ desi
nūt. Aliquando pecunias diripiunt alienas. aliqndo & ipsos pe
cuniaꝝ dominos multo magis i satagunt aūas rape. ⁊ secū mi
serabilit̄ i ꝑdicione adducere. Et uestitū ouiū habē dicunt.
qd nomen hn̄t x̄anitatis. l qa assimulant se ministris iusticie.
figurā religiositatis intendentes. P xp̄ianū itaq; nomen multos
seducere nitunt. Dulcib; sermonib; sermoīb; multis scanda
la interentes. Isti s̄ de qb; itm ait apls. P suos blādos ser
mones. ⁊ dulces seducunt corda innocentiū. D̄ ex fructib;
eoꝝ cognoscetis eos. Nolite attendere. ad uultū. s; ad opa.
Nolite uestimentū cōsiderare. s; inspicere figurā. figurā falla
tie. Aplos ꝑdicant. s; aplis cōtra annuntiant. Martires mag
nificant. s; martirum ꝑsecutores eē ꝓbant. Enim apli ⁊ martires.
sci n̄ ꝑsecutionē fecerunt. s; ꝑsecutionē ꝑtulerunt. n̄ maledixe
runt. s; maledicta sustinuerunt. n̄ blasfemauerunt dm̄. s; a bla
sfematorib; interfecti s̄. Isti aūt oīa iniquissima ⁊ irreligiosa
implere curant. Deos ꝑsecunt. fideles opͥmunt. dm̄ ⁊ si n̄ ūb
morib; blasfemant. Ppterea ex fructib; eoꝝ cognoscetis eos.
Nunqd colligunt de spinis uuas. aut de tribulis ficus. Manifeste
dn̄s ꝑ hanc similitudinē declarauit. qa nullꝰ prudentiū
ad spinas ꝑgens. uuaꝝ enim dulcedinē qrit. aut super

tribulos ī cedēs. ex ide ficoꝝ colligit suauitatem. Ita g̊ null' sa
pientiū l' prudentiū. ab ī animib; ueritatē. hereticis. aut ire
ligiosis. aut ī fidelib;. ex ide sectari dulcedinē flagitiaū.
aut ueritati suauitatē potit inuenire. s; pessima ap̄ illos.
⁊ maligna repiet. Sic enī spine ⁊ tribuli oīa q̄cūq; possūt
cape attingunt. detinēt ⁊ cōsidūt. ita oēs īfideles heretici.
⁊ pstare male uiuētes. ī q uidēt rectā fidē tenere. p hu
manā potētiā ⁊ corruptibilē pncipatū. p iniquos mores ⁊
puia exempla. oē qcqd ap̄ hēdere poss. cōsidūt atthūt. atq; di
ripiūt. Quantos hii tales socios ascīuerūt. quantos alienos la
bores abstulerūt. quāta aīas post se ī pditionē depdati sūt.
Merito itaq; dn̄s eos spinas ⁊ tribulos apellauit. ī aspitate in
stimulis. ī amaritudine. ī lesioē. ī maligtate. ī impietate.
Oīa enī hec ī spinis inueniūt. oīa ista ab īfidelib; hereticis.
⁊ falso noīe xp̄ianis. cōsūmāt. Quis ad spinas ⁊ tribulos mittit
manū. l' adpximās ibi n̄ dilaceratur. aut n̄ cōsidatur: aut
eādē manū n̄ cruētā inuenit. Qui g̊ ad hereticū manū po
rrigēs. aut cap humilias. ī cōscīss a spū sc̄o. aut ī cruētus ab
aīe uulnere ī uenitatur. Qui se iniquoꝝ factis acomodās n̄
ab eoꝝ īqnationib; peccati aculeos pforet. Tales enī antiquit
⁊ iudei fuerūt: cū deberēt uuas afferre. ptulerūt spinas. ⁊
q debuerūt suauitatē ostēdere. ī amaritudinib; a semetip
sis cōcisi s̄. Quo circa cōtra eos īqt. dn̄s ī amaritudine uitis.
alienę. expectaui enī ut facerēt uuas ⁊ fecisti spinas. Sic
g̊ oīs arbor bona fructꝰ bonos fac̄. Mala aūt arbor ma
los fructꝰ fac̄. Arbores hic noīat dn̄s. n̄ arbores ū e sig
ficat ista ītra fixa. Nā de arborib; his talib; loquitur.

Jste enī ē sine spū. sinē aīa. sinē uita. nec benigne. nec ībenigne.
Nec oīo ī ex ligūt qđ sit. aut q̄ sn sit. s; p eā figurā. hoīes sig
nificāt. unde hoīb; loqt̄. q. ppa uolūtate seu bonū fructū. seu
malū pfert. Nō potest ḡ īfidel. audax. asp. amar. dulcissim
os fidei fruct̄ efficē. qa nec uult. nec potest. nec cup. Jtē m.
fidel. religios. dulcissim. benign. īfideliū aspos 7 malos facē
fruct̄ ñ potest. qa ñ uult. neq; cupit. Scit enī qđ ñ sit bonū
hoc. Ꝑpt̄ qđ ī sequentib; disserens dñs ait. Ñ potest arbor
bona fruct̄ malos facē. neq; arbor mala fruct̄ bonos facē.
Ñ potest malus q̄ usq; ē inbenign. 7 ī fidel. religiositatis.
ībenignitatī. 7 fidei fructū ostēdē. Jta 7 bon. benign. fidel.
ī religiositatī fructū. nō potest facē. ī fide 7 ī timore dī
pmanens. Agnosce 7 cōsidera q̄madmodū loqt̄ dñs. Ñ enī nō
potest iste mal cūm 7 effici bon. s; usq; q̄ ē mal. usq; hoc
bonū fructū ñ potest facere. Fornicator usq; q̄ fornica
tor usq; hoc castitatī fructū ñ affert. Jlle īfidel. q̄usq;
ī infidelitate pmanserit. fidei fructū facē ñ potest. Jta mund.
cast. q̄usq; caste 7 munde uiuit. q̄ usq; ipse ab īmūdicie
fructu alien est. Similit̄ fidel. religios. usq; quo fidē
seruat. q̄usq; religiositatē pfic. eousq; ab oñi īfidelitate.
7 ī religiositate. īfructuos est. Jn uolūtate ḡ ē hoī. 7
ī potestate uniuscuiusq; eligere. siue bonū. siue malū.
Ꝑpt̄a utiq; docēt hoīes. a lege. 7 pphetī. ab euāgelistī. 7 aplīs.
ab ipso ñ dño. 7 ab hi q̄ recte docēt. s. ut malū dereliquat
7 se se ad bonū cūtāt. ut īfidelitatē deserāt. 7 fidē custodiāt.
ut faciāt ac pferāt. ñ spinas 7 tribulos. ut male 7 ī fructuose
arbores. s; flagrātes 7 uēitati fructū portantes. q̄tenus.

uenientes angeli. sicut aues celi sup bonos mores fructus. tamquam sup ra
mulos pacatissimo requiescant. illos sua lassitudine reficientes. s;
nitente scitati inherentes. Talis arbor fuit bona et benigna. ille qui ait.
Ego autem sicut oliua fructifera. in domo dei. et iustus sicut palma flo
rebit. Talis fuit arbor iuda. in terra dum in aplica uocatione p
mansit. dum usq; in aplico stetit ministerio. Quando autem ppria uo
luntate uelud in cubili cordis sui malum accepit diabolum. tunc ipse tor
tuosus est uoluntate sua. in suaue et malum afferentem fructum. dnm
saluatorem tradendo. Mala arbor fuit primis manasses. quando tem
plum dei ydolis adimpleuit. quando ihlm innocentum sanguine macu
lauit. S; item ppria uoluntate effectus est bonus. quando bone penite
ntie attulit fructum. Omnis arbor que non facit fructum bonum excidetur
et in igne mittetur. hoc et ab hominibus fit. ut nullus prudentum arbo
rem fructiferam excidat et in igne mittat. s; in fructiferam et spino
sam excidunt arborem. atq; in igne mittunt. Quanto magis ipse omnium
conditor dns. non bonos et benignos et fructiferos operarios abscidet.
neq; in igne mittet. S; malos et infideles. spinosos et asperos. inutiles.
atq; iniquos. qui ab omni opere bono repbi sunt. istos abscidet et in illum
inextinguibilem ignem mittet. Omnis ergo arbor que non facit fructum bo
num. et non tantum fructum. s; bonum fructum. Multe quidem arbores ferunt
fructum. s; malum et inutilem fructum. sic et multi homines. malum et
irreligiositatis et infidelitatis. et puersitatis fructum afferunt.
Ob hoc clare demonstrauit dns. quia omnis que non facit fructum bonum
excidetur et in ignem mittetur. Omnis arbor. idem omnis homo. siue rex.
siue sub rege. siue princeps. siue sub principe. siue senior. siue
sub seniore. nulli parcetur. nulli honor deferetur. s; omnis ar
bor. siue diues. siue pauper. siue seruus. siue liber. siue iunior. siue

semp. oīs arbor ĩfructifera ñ ferēs fructū abscidet̃.
Tal arbor fuit nabuchodonosor: qn̄do ait. Quis ē ds̄ q libe
ret uos de manu mea. Ideo dictū fuit de eo. Abscidite hāc
arborē ⁊ euellite eā. Sꝫ ideo cū eēt punit9 ait. Ego nab
uchodonosor oculos meos ad celū leuaui. ⁊ uiuētē in sec
nū laudaui ⁊ magnificaui. Tē ramus cui9 radices ei9 ēfirma
tus ē. ⁊ i meli9 restitꝰ ē. ⁊ te sup regnū meū stabilit9 ē.
Tal arbor ifructifera. fuit filius ei9 baltasar: ppterea i
eadē nocte mox abscis9 depiit. Tal fuit arbor ⁊ diues
ille. q abscis9 in ignē miss9 est. In quo igne. sūma estuās.
gemēs ait. Crucior i hac flāma. Ita g. oīs arbor ñ ferēs fru
ctū fructū bonū excidet̃ a secātib; angłis. Si messores. ⁊
secātes angli s. scdm dn̄i dictū. necesse ē qd hi abscidēte.
huius angli sint. Aut adhuc abscidet̃ a iudicio dextlis. Ita eni
ait iohs. securis ad radicē arboris posita est. Oīs g arbor
q ñ fac fructū bonū excidet ⁊ i ignē mittet̃. Nō g ut
lig more ardeat ⁊ deficiat. s; ignē mittet̃ illū de q dn̄s
ait. Ite maledicti i ignē etnū. q parat9 ē diabolo ⁊ angłis
ei9. Ad tēdam9 o filii di. i stātē agam9. oib; uirib; nris. ut ñ
simile efficiam̄. neq i hi9 talib; appem9. neq; i aliq cū
ifidelib; iugū. seu inq; agētib; ducam9. ppta nos dn̄s. ista
oīa docet p arboꝝ parabolas ifructūs. ut nos ab ifidelib;
sepem9. ⁊ ab iniquitati opib; opari morib; segregem9.
de qb; adhuc isequētib; ait. a fructib; eoꝝ cognoscetis eos.
Tu aūt ho. si porrigas l depmas manū sup spinā. si calces sup
tribulū. ⁊ si respicias oculo ad ifructiferā arborē. secteris ⁊ i
telligas. qd ē qd tāgis. aut qd calcas. aut qd uides. a uteri.

⁊ non ibi appes. quare n̄ intellegi⁹ ⁊ inimicos di hereticos.
quare n̄ auerti⁹ ab iniusti. ueritati ad uiuendi. quare n̄ hod
ie habe⁹ in religiosos idolor̄ doctores. ⁊ falsos xpianos. cur n̄
separari actu ab hoib; in q̄ agitis. quare n̄ cognosci⁹ eos scdm fru
ctū eor̄. Aliquando sic̄ spine depūnḡt. dirumput. ⁊ euellunt. sic
⁊ isti ecclam. elidunt. Itēm sic̄ tribuli occulte. aliqn̄do sub pe
dib; sucūbt. sic ⁊ illi quos possunt. p infidelitati doctrinā eicerunt.
falsitati stimulos immittere. pectora incautorū. p exemplor̄
malor̄ acumina sinistrē. Sꝫ scdm fructū eor̄ cognosceti eos.
habete prudētiā. habete intellegētiā. Scdm fructū eor̄ cog
nosceti eos. habeti doctores. habeti pncipes. obaudite illi. Au
tite uos ab infidelib;. n̄ appiqueti irreligiosis. ⁊ a ueritate
alieni. No commisceamini mte tenebrar̄ opariis. ut iterū
nū cū eis condēnemini igne furo. In his similit̄ dns
ad huc loqns. ⁊ de hoc ipso errore manifesti atq; cla
ri disputans, ait. N̄ oīs q dic̄ m dne dne intrbit i regnū
celor̄. Audiāt hoc hii q dubitāt de fide. audiāt hoc mo
bile ⁊ mutate. Isti q duplici s̄t corde. Illi q xpm noiant
noīe. sꝫ abnegāt substātiā. Nomine nominat. sꝫ uirtute
negāt. nolēte eū uere ex dō dm genitū cfiteri. pp̄ea
⁊ regnū ei⁹ exptē fient. No oīs q dic̄ m dne dne intrbit
i regnū celor̄. No isermone ē regnū di sꝫ iuirtute. n̄ i
noīe solo sats facie dō. sꝫ i inuocatiōe dilectiōis ⁊ caritatis. ⁊ confessiōe sm̄ mdatis ⁊ asertiōe ueraci. i obser
uatione mādator̄ ei. ⁊ opib; boni. No oīs q dic̄ m dne
dne intrbit in regnū celor̄. sꝫ q fac̄. sꝫ q opat̄. ut q adiplet
uoluntatē patris mei q i cel' est. Et q̄m efficit uolūtā

patris. Ita ut credat filius eius. ita ut confiteatur unigenitum eius.
ex patris substantia natum. hoc est enim opus dei ut credatis in eum
quem misit ille. ait dominus. Sed qui facit voluntatem patris mei qui
in celis est. Prima voluntas dei hoc est. ut credatur filius. ut u
nigenitus confiteatur. adoretur. ut creator omnium. genitus extitisse
in sinu patris. in una substantia cum patre. Qui sic facit volunta
tem patris. ille intrabit in regnum celorum. Sed infideles heretici
ci non intrabunt. quia sic non credunt. sic non confitentur. sic non faciunt volun
tatem patris. Ideo nichil eos iuvat christianum nomen. quia fidem
non habent christianorum. Nichil eos iuvat nomen domini. quia non in
vocant sicut debet in veritate dominus invocari. Non omnis qui dicit mihi
domine domine intrabit in regnum celorum. sed qui facit voluntatem patris mei
qui in celis est. Audite desides. audite neglegentes. audite inutiles.
qui sic speratis. quod in hoc salvari possitis. quod christiani apellamini.
qui christianorum opera non facitis. ut christiani vocemini. nec mores
christianorum impletis. Ad vos qui in ecclesia estis. hoc est verbum ad vos
fideles. hec allocutio. Non te iuvat o homo. quod dicis. domine domine.
non in timore servieris domino. non alacriter mandata eius impleveris. non
omnem eius feceris voluntatem. non ab omni te immunditia et irreligiosi
tate abstinueris. non ab omni te crudelitate averteris. omnemque
iniquitatem deposueris. atque impietatem omnem despexeris. Frustra
clamas. gratis vociferas. gratis exaltas vocem tuam dicens.
domine domine. Testis inobedientie tue. vocas eum dominum. quem non
times sicut dominum. neque in timore ei servies. hoc autem hic
manifeste ostendens dominus ait. Non omnis qui me domini nomine tantum

tir

honorificat. non omnis qui sine facto, si tantum ore me dominum appellat.
intrabit in regnum celorum. sed qui opera digna meo nomine facit et actuatio-
nem dignam mee sanctificationis adimplet. hec enim est, o karissimi fratres, uo-
luntas patris sanctificatio uestra. uestra castitas. immaculatio uestra.
fides et religiositas uestra. hec est uoluntas patris. ut uos operibus
demonstretis quod sitis. et cuius sitis. prestante et adiuuante ipso do-
mino nostro ihesu christo. cui est cum deo patre et spiritu sancto honor
et gloria in secula seculorum. amen. n. Gregorii.

Ubi [illegible] bonorum operum quid sequatur [illegible]. Ex canone apostolorum.
Episcopus aut presbiter aut diaconus in fornicatione aut periurio aut furto
captus deponatur. non tamen communione priuetur. non enim iudicabit dominus bis in idipsum.
Similiter et reliqui clerici huic conditioni subiaceant. Jeronimus in expositione
euangelii iohannis. Qui sacerdotalem ordinem uendit aut emit sacerdotes esse
non possunt. sed pseudo sacerdotes. Unde scriptum est. anathema dandi ana-
thema accipiendi. hec est simoniaca heresis. Jeronimus super prophetam. Odi et
proieci festiuitates uestras. et non capiam odorem cetuum uestrorum. Quod si obtule-
ritis mihi holocaustomata uestra non accipiam et uota pinguium uestrorum non
respiciam. Odit autem deus. immo non solum odit. sed et proicit festiuitates eorum. qui
non celebrant festiuitates dei. Jeronimus super malachiam. Maledicam benedic-
tionibus uestris. hoc est quicquid a uobis benedicetur. a me maledictum erit.
Maledicam eis sub benedictionibus. Aug. de trin. lib. neque sacrificium rite
potest offerri. nisi per sacerdotem iustum et sanctum. Item. Si non uitiosus sit. non
pro uitiosis mundandis possit offerre. Gregorius in pastorali. Cunctis
liquet quia cum is qui displicet ad intercedendum mittitur. irati animus ad
deteriora prouocatur. Item. Unde cauendum est ne fallamus populum. ut impleatur

in nobis propheta dictum. Sacerdotes mei contaminant sancta & reprobant legem. & alibi propheta increpat dicens. Vos sacerdotes qui fallitis nomen meum & dixistis in qua re fallimus nomen tuum. quibus responsum est. offertis ad altare meum panes pollutos. non est mihi voluntas in vobis dicit dominus. & sacrificium non accipiam de manibus vestris. quia polluti estis. Quomodo ergo si anathematizati sunt. sanctum christi corpus tradere vel accipere possunt. Sicut scriptum est. Maledictus homo qui opus dei negligenter facit. & iterum. Qui maledictus est quomodo potest benedicere.

Innocentius papa Maximo & Severo episcopis. Maximilianus filius noster zelo fidei ac discipline ductus non patitur ecclesiam pollui ab indignis presbiteris. quos in presbiterio filios asserit genuisse. Qui si convicti fuerint. a sacerdotali removeantur officio. quia qui sancti non sunt. sancta tractare non possunt. Ex canone apostolorum. Si quis episcopus aut presbiter aut diaconus per pecuniam ecclesiasticam dignitatem obtinuerit. deiciatur ipse & ordinator eius. & a communione omnibus modis abscidatur. sicut simon magus a petro. Item cap. xxx. Si quis episcopus secularibus potestatibus usus ecclesiam per ipsas obtineat deponatur. & segregentur omnes qui illi communicant. Gregorius. Qui aliena appetunt. suis etiam privantur.

Attendite a falsis prophetis qui veniunt ad vos in vestimentis ovium intrinsecus autem sunt lupi rapaces. de omnibus quidem intelligi potest qui aliud habitu ac sermone promittunt. aliud opere demonstrant. sed specialiter de hereticis. Ieronimus. Nemo tuto periculo proximus. Nimis est fidelis in cautus est. Non potest a domino mereri quod petit. qui non vult implere quod iussit. Facile contempnit mundum. qui semper cogitat se moriturum.

Tres species sunt peregrinis regni celestis possessio in terra. prima pudicitia. que ideo in primis queritur. ut facilis mundi contemptus fiat. Secunda mundi contemptus. qui ideo exposcitur. ut iustitia fuerit. Tertia iustitia. Iustitia autem nichil est aliud quam non peccare. Non peccare est precepta legis servare. Si hic laus queritur. illic remuneratio amittitur. Nichil prodest omnium rerum eruditio. nisi dei sapientia coronetur. Docere non cruciare oportet ignorantes. Sicut cecos non cruciamus. sed manu ducimus. Nulla ignorantia te a pena excusset. Prudentia sine bonitate malitia est. Dicit leo papa. Criminosi non sunt audiendi etiam si bene loquantur.

In ante fit oratio, ubi prima instituitur actio. Cum psalmi dicuntur, cum diabolo certamen agitur.
Et in compunctione magis animi quam in dulcedine vocis delectare. Lacrime
enim deo placent magis quam gemitus actionis. Arguendi sunt cogitationes a dia-
bolo immissi putari, non ex propria nasci voluntate. Diabolus adiutor et in-
cubator(?) cogitationum potest, auctor vero esse non potest. Melius est autem imperfecti ru-
sticitate hec sancta quam eloquentia peccatrice. Multo melius est vera rustici-
tas(?) quam diserta falsa proferre. Anima serena tempestatibus [illegible] intima
non amabit. Parce cibis et vinis esurientes. Semper edacitati ieiunium praeferre. Ieiunio
quippe caro atteritur si a suis voluptatibus animus non refrenatur. Peccatum
quod in hac vita non corrigitur, ei venia post mortem frustra postulatur.
Cepisse melius est ad certamen vitae pervenisse paucorum est. Non inchoasse tantum sed
perfecisse virtus est. Perdit auctoritatem docendi [illegible] cuius sermo destruitur opere.
Vinolentos sacerdotes et apostolus damnat et vetus lex prohibet. Qui in templo domini ministrant,
prohibentur vinum et siceram bibere. Sicera hebreo sermone omnis potio
nominatur que inebriari potest. Vinum et ebrietatem duplex est incendium. Qui semel
invitat ad nuptias semel docuit esse nubendum. Sapientes illicita superat qui ordi-
citur in vita continentis. Hospitiolum tuum raro aut numquam pedes mulierum te-
rant. Quia non potest toto corde cum deo habitare qui feminarum accessibus copu-
latur. Femine nomen tuum noverint et vultum tuum nesciant. Humilita-
tem simulari animo ne appetas plus animum quam cultum quaeras. Difficilis arro-
gantia caretur quam animo ingeritur. Isidorus. Utile est multa scire
et recte vivere. Reddit saepe multa falsitas hominem in veritate su-
spectum. Res dubia semper facit hominem neglegentem. Unusquisque de suo fi-
ne dei vide vita praeterita iudicetur. [illegible]. Episcopus, presbiter aut diaconus, aleae
atque ebrietati deserviens, aut desinat aut certe damnetur. Subdiaconus
aut lector aut cantor similia faciens, aut desinat aut communione privetur.
Simul vir et laicus. Basilius. Melior est in tacito prava confessio quam in bonis operibus
superba gloriatio. Usitatus est mulieri sexus ad decipiendum. Fidelis virus
diabolus non nisi per mulierem expugnare consuevit.

I. Incipit argumentū in ep̄la iacobi ap̄li
Iacob; ap̄lus scām instruit ecl̄am. de cultura celestiū p̄ceptoꝝ. et regula
catholice obseruantie. ⁊ de inuicte patientie inuectione. et de reuue
latione plurimoꝝ ⁊ iudicio magistroꝝ. Explicit argumentum.
Non ita ordo ē apud grecos qui integre. Prephatio sc̄i ieronimi
sapiunt ac fidē rectā sectantur. ep̄laꝝ septē que canonice nūcupantur
sic in latinis codicib; inuenit̃. Q2 q2 petrus p̄mꝰ ē in numero ap̄loꝝ. p̄
me sint eiꝰ ep̄le. et in ordine ceteraꝝ. S; sic̄ euuangelistas dudū ad line
ā ueritatis correximꝰ. ita has p̄prio hoc ordine dō nos adiuuante
reddimꝰ. Ē enī p̄ma earū una iacobi. petⁱ due. iohis tres. ⁊ iude. i.
que si ut ab eis digeste sunt. ita q2 ab interp̄tib; fideliter in latinū elo
quiū uerterentur. nec ambiguitatē legentib; facerent. nec sermo
nū sese uarietas inpugnaret. illo p̄cipue loco ubi de unitate tri
nitatis in p̄ma iohis ep̄la positū legimꝰ. In qua ē ab infidelibus
translatorib; multū erratū eē contra fidei ueritatē cōpimꝰ. tū tan
tūmodo uocabula. hoc ē aque. sanguinis. ⁊ sp̄us. in ip̄sa editione po
nentes. ⁊ patris uerbiq; ac sp̄s testimoniū omittentes. In quo ma
xime et fides catholica roboratur. et patris et filii ac sp̄s sc̄i una
diuinitatis substantia cōp̄batur. In ceteris uero ep̄lis q̄tū a nr̄a aliorū
distet editio. lectoris prudentie derelinquo. S; tu uirgo xp̄i eusto
chiū dū a me inpensiꝰ scripture ueritatē inquiris. meā quodāmō se
nectutē inuidoꝝ dentib; corrodendā exponis. qui me falsariū
corruptoremq; sc̄aꝝ scripturaꝝ p̄nuntiant. S; ⁊ ego in tali op̄e. nec emulo
rū meoꝝ inuidentiā p̄timesco. nec sc̄e scripture ueritatē denega
bo. Explicit prologus. Incipit ep̄la iacobi ap̄li.
IACOBUS dei et dn̄i nr̄i ih̄u xp̄i seruus. duodecī trib; que sunt
in dispsione salutē. Omne gaudiū existimate fr̄s mei cū in te
ptationes uarias incideritis. scientes q2 p̄batio fidei uŕe.

patientiam operatur. Patientia autem opus perfectum habeat. ut sitis perfecti
et integri in nullo deficientes. Si quis autem uestrum indiget sapien
tiam postulet a deo qui dat omnibus affluenter. et non inproperat. et dabitur ei.
Postulet autem in fide nichil hesitans. Qui enim hesitat similis est fluc
tui maris. qui a uento mouetur et circumfertur. Non ergo estimet homo ille quod
accipiat aliquid a domino. Vir autem duplex animo inconstans est in omnibus
uiis suis. Glorietur autem frater humilis in exaltatione sua. diues uero in humi
litate sua. quoniam sicut flos feni transibit. Exortus est enim sol cum ardore
et arefecit fenum. et flos eius decidit. et decor uultus eius deperiit. Ita et
diues in itineribus suis marcescet. Beatus uir qui suffert temp
tationem. quoniam cum probatus fuerit. accipiet coronam uite. quam repromisit deus
diligentibus se. Nemo autem cum temptatur dicat quoniam a deo temptatur.
Deus enim intemptator malorum est. ipse enim neminem temptat. Unusquisque enim
temptatur. a concupiscentia sua abstractus et illectus. Dein concupiscentia
a cum conceperit parit peccatum. Peccatum uero cum consummatum fuerit. ge
nerat mortem. Nolite errare fratres mei dilectissimi. Omne datum
optimum. et omne donum perfectum desursum est descendens a patre lumi
num. apud quem non est transmutatio. nec uicissitudinis obumbratio. Volun
tarie genuit nos uerbo ueritatis sue. ut simus initium aliquod crea
ture eius. Scitis fratres mei dilectissimi. sit autem omnis homo uelox ad audi
endum. tardus autem ad loquendum. et tardus ad iram. Ira enim uiri iusti
tiam dei non operatur. Propter quod abicientes omnem inmunditiam et habundantiam
malitie. in mansuetudine suscipite insitum uerbum quod potest sal
uare animas uestras. Estote factores uerbi et non auditores
tantum fallentes uosmetipsos. Quia si quis auditor est uerbi et non
factor. hic comparabitur uiro consideranti uultum natiuitatis sue in
speculo. Considerauit enim se et abiit. et statim oblitus est qualis fuerit. ica
Qui autem perspexerit in lege libertatis perfecte. et permanserit non audi

cum bona
ad malum ducitur

tor obliuiosus fact(us) s(ed) factor op(er)is. hic beatus in facto suo erit.
Si quis putat se religiosu(m) e(ss)e n(on) refrenans lingua(m) sua(m) s(ed) seducens
cor suu(m). hui(us) vana e(st) religio. Religio munda (et) inmaculata.
apud d(eu)m (et) patre(m) hec e(st). Visitare pupillos (et) viduas in tribulatione
eor(um). et inmaculatu(m) se custodire ab hoc s(ae)c(u)lo. Fratres mei no
lite in p(er)sonar(um) acceptione habe(re) fide(m) d(omi)ni n(ost)ri ih(es)u x(rist)i gl(ori)e. Et(enim)
eni(m) si introierit in co(n)ventu(m) v(est)r(u)m vir aureu(m) anulu(m) habens in ve
ste candida. introierit aut(em) (et) paup(er) in sordido habitu (et) intendatis
in eu(m) q(ui) indutus e(st) veste p(re)clara. et dixeritis ei. tu sede hic b(e)n(e).
paup(er)i aut(em) dicatis. tu sta illic aut sede sub scabello pedu(m) meor(um).
Nonne iudicatis apud vos met ipsos. (et) facti estis iudices cogitatio
nu(m) iniquar(um). Audite fr(atre)s mei dilectissimi. Nonne elegit d(eu)s pau
peres in hoc mu(n)do. divites aut(em) in fide (et) heredes regni q(uo)d rep(ro)mi
sit d(eu)s diligentib(us) se. Vos aut(em) exhonoratis paup(er)em. Nonne
divites p(er) potentia(m) opp(ri)mu(n)t vos. (et) ipsi trahu(n)t vos ad iudicia. No
ne ipsi blasfemant bonu(m) nom(en) q(uo)d invocatu(m) e(st) sup(er) vos. Si tam(en) lege(m)
p(er)ficitis regale(m) s(e)c(un)d(u)m q(uo)d sc(ri)ptu(m) e(st). diliges p(ro)ximu(m) tuu(m) sic(ut) te ipsu(m). b(e)n(e)
facitis. Si aut(em) p(er)sonas accipitis. peccatum op(er)amini re(d)arguti a le
ge quasi transgressores. Quicu(m)q(ue) eni(m) tota(m) lege(m) observaverit. of
fendat aut(em) in uno factus e(st) o(mn)i(u)m reus. Qui eni(m) dix(it) n(on) mechaberis.
dix(it) (et) n(on) occides. q(uo)d si n(on) mechaberis. occidas aut(em) factus es t(ra)nsgres
sor legis. Sic loquimini (et) sic facite sic(ut) p(er) lege(m) lib(er)tatis incipi
entes iudicari. Iudiciu(m) eni(m) sine misericordia. illi qui n(on) fac(it) mise
ricordia(m). sup(er)exultat aut(em) mi(sericordi)a iudiciu(m). Q(ui)d p(ro)derit fr(atre)s mei si fidem
q(ui)s dicit se habere. op(er)a aut(em) n(on) habeat. Nu(m)q(ui)d poterit fides salvare eu(m).
Si aut(em) fr(ater) aut soror nudi sint (et) indigeant victu cotidiano. dicat au(tem)
aliq(ui)s de vob(is) illis. ite in pace. calefacimini (et) saturamini. n(on) dederitis
aut(em) eis necessaria que s(unt) corpori. q(ui)d p(ro)derit vob(is). Sic (et) fides si n(on) habeat

opi mortua ē in semetipsa. S; 7 dic qs. tu fidē habe. ego opa habeo.
ostende m̄ fidē tuā sine opib; . ego ostendā t̄ ex opib; fidē meam.
Tu credis qm̄ un ē ds. bene facis. & demones credūt & contremi
scūt. Uis aūt scire o hō inanis qm̄ fides sine opib; mortua ē.
Abrahā pat nr̄ nōne ex opib; iustificat ē. offerens ysaac filiū
suū sup altare. Vides qm̄ fides cooperabat opib; illi. 7 ex opib;
fides cōsūmata ē. & suppleta ē scriptura dicens. credidit abra
hā dō 7 reputatū ē illi ad iustitiā. & amic di appellat ē. Ui
detis qm̄ ex opib; iustificat hō 7 n̄ ex fide tantū. Simili aūt &
raab meretx. n̄ne ex opib; iustificata ē. suscipiens nuntios. 7 alia
uia eiciens. Sic ē enī corp sine spū mortuū ē. ita 7 fides sine opi
137 bus mortua ē. Nolite plēs magistri fieri frs mei. scientes
qm̄ maius iudiciū sumitis. In multis enī offendim oēs. Siqs in
uerbo n̄ offendit. hic pfect ē uir. Pot & freno circūducere totū corpus.
Si aūt frenos in ora equoꝝ mittim ad cōsentiendū nob. & oē corp
illoꝝ circūferim. Ecce et naues cū magne sint. 7 a uentis ualidis
minent. circūferuntur a modico gubernaculo ubi impet diri
gentis uoluerit. Ita & lingua modicū qdē mēbrū ē. & magna
exaltat. Ecce qtus ignis. q̄ magnā siluā incendit. Et lingua ignis
ē uniūsitas iniqtatis. Lingua cōstituit in mēbris nr̄is que ma
culat totū corpus. 7 inflāmat rotā natiuitatis nr̄e. inflāma
ta a gehenna. Oīs enī natura bestiaꝝ. & uolucrū 7 serpentiū
et ceteroꝝ domat 7 domita sūt a natura humana. Linguā
aūt nullus hoīnū domare potest. inqetū malū plena uene
no mortifero. In ipsa bn̄dicim dnm̄ 7 patrē. & in ipsa maledi
cim hoīes q ad similitudinē di facti sūt. Ex ipso ore pcedit
benedictio 7 maledictio. Nō oportet frs mei hec ita fieri. Nū
qd fons pot de eodē foramine simul dulcē [amarā] emanare aquam.

Nuq̄d pot frs mei ficus uua face. aut uitis fic. Sic neq; salsa
dulce pot face aquã. Qs sapiens 7 disciplinat int uos. osten
dat ex bona cuersatione opatione sua in mansuetudine sapien
tie sue. Quod si zelu amaru habetis. 7 contentiones sint in cor
dib; uris. nolite gliari 7 mendaces ee aduersus ueritate. Non e enim
ista sapientia desursu descendens. sed trena. aial. diabolica.
Ubi enim zelus 7 contentio. ibi inconstantia 7 om op prauu. Que aut de
sursu e sapientia. primu qde pudica e. deinde pacifica. modesta
suadibil. bonis consentiens. plena mia 7 fructib; bonis. iudicans
sine simulatione. fruct aut iustitie in pace seminat facientib;
pacem. Unde bella 7 lites int uos. None hinc ex concupiscentiis IIII
uris que militat in mebris uris. Concupiscitis 7 non habetis. Occidi
tis 7 zelatis 7 non potestis adipisci. litigatis 7 belligeratis 7 non habetis
ppt quod non postulatis. petitis 7 non accipitis eo qd male petatis. ut in
concupiscentiis uris consumatis. Adulteri nescitis qa amicitia hui
mundi inimica e dei. Quicumq; g uoluerit amic ee sedi hui
inimicus di constituit. An putatis q inaniter scriptura dicat. Ad
inuidia concupiscit sps qui habitat in uobis. maiore aut dat
gram. ppt quod dicit. ds supbis resistit. humilib; aut dat gram. Subditi
g estote deo. resistite aut diabolo 7 fugiet a uob. Appropinquate dno
et appropinquabit uobis. Emundate man peccatores. 7 purificate
corda duplices aio. Miseri estote 7 lugete. risus urs in luctu co
uertet. 7 gaudiu urm in merore. humiliamini in cspectu dni.
et exaltabit uos. Nolite detrahere alterutru frs mei. q detrahit fri
aut q iudicat fratre suu. detrahit legi 7 iudicat lege. Si aut
iudicas lege. non es factor legis sed iudex. Unus e enim legislator et
iudex. q pot pde 7 liberare. Tu aut qs es q iudicas fratre tuum.
Ecce nunc q dicitis. hodie aut crastino ibim in illa ciuitate. 7 fa

ciemus ibi annum et mercabimur et lucrum faciemus qui ignoratis quid
erit in crastinum. Que enim est uita uestra. Uapor est ad modicum parens.
et deinceps exterminabitur. pro eo ut dicatis. si dominus uoluerit. et si uixerimus
faciemus hoc aut illud. Nunc autem exultatis in superbiis uestris. Omnis exul
tatio talis maligna est. Scienti ergo bonum facere et non facienti. peccatum est
illi. Agite nunc diuites. plorate. ululantes in miseriis uestris que
aduenient uobis. Diuitie uestre putrefacte sunt. et uestimenta uestra a ti
neis comesta sunt. Aurum uestrum et argentum eruginauit. et erugo eorum in
testimonium uobis erit. et manducabit carnes uestras sicut ignis. Thesauriza
stis uobis iram in nouissimis diebus. Ecce merces operariorum uestrorum qui messuerunt
regiones uestras. que fraudata est a uobis. clamat. et clamor ipsorum in aures domini
sabaoth introiuit. Epulati estis super terram. et in luxuriis enutristis
corda uestra in die occisionis. Addixistis. occidistis iustum. et non restitit uobis.
Patientes ergo estote fratres usque ad aduentum domini. Ecce agricola expectat pre
tiosum fructum terre. patienter ferens donec accipiat temporaneum et serotinum.
patientes estote et uos. et confirmate corda uestra. quoniam aduentus domini ap
propinquabit. Nolite ingemiscere fratres in alterutrum. ut non iudicemini.
Ecce iudex ante ianuam assistit. Exemplum accipite fratres mei
laboris et patientie prophetas qui locuti sunt in nomine domini. Ecce beatificamus
eos qui sustinuerunt. Sufferentiam iob audistis. et finem domini uidistis. quoniam mi
sericors est dominus et miserator. Ante omnia autem fratres mei nolite iurare
neque per celum neque per terram neque aliud quodcumque iuramentum. Sit autem sermo uester
est est. non non. ut non sub iudicio decidatis. Tristatur autem aliquis uestrum. oret. Equo
animo est. psallat. Infirmatur autem aliquis uestrum. uel in uobis. inducat presbiteros
ecclesie. et orent super eum unguentes oleo sanctificato in nomine domini. et oratio
fidei saluabit infirmum. et alleuiabit eum dominus. et si in peccatis sit di
mittentur ei. Confitemini alterutrum peccata uestra. et orate pro inuicem
ut saluemini. Multum enim ualet deprecatio iusti assidua.

Helias homo erat similis nobis passibilis. et oratione orauit ut non plueret super
terram. et non pluit annos tres et menses sex. Et rursum orauit. et celum dedit
pluuiam et terra dedit fructum suum. Fratres mei si quis ex uobis erraverit
a ueritate. et conuerterit quis eum. scire debet. quoniam qui conuerti fecerit pecca
torem ab errore uie sue. saluabit animam suam a morte. et operit mul-
titudinem peccatorum. Explicit epistola iacobi. Incipit argumentum.

Simon petrus filius iohannis prouincie galilee uico bethsaida frater andree apostoli. di-
scipulos saluatoris inuictos toto orbe diffusos et peregrinos in hoc seculo monstrat
et puritate uite pure suadet. et in noua uita perfice tractai sollicitudine exhortat. Explicit argumentum.

Petrus apostolus ihesu christi electis aduenis dispersionis ponti. ga-
latie. cappadocie. asie. bithinie. secundum prescientiam dei patris.
in sanctificatione sanguinis ihesu christi. gratia uobis et pax multi
plicetur. Benedictus deus et pater domini nostri ihesu christi. qui secundum magnam
misericordiam suam regenuit nos in spem uiuam per resurrectionem ihesu christi ex
mortuis. in hereditatem incorruptibilem. et incontaminatam
et inmarcessibilem conseruatam in celis. in uobis qui in uirtute custo
dimini per fidem in salutem paratam reuelari in tempore nouis
simo in quo exultastis. modicum nunc si oportet contristari in mul
tis temptationibus ut probatio uestre fidei multo preciosior sit auro
quod per ignem probatur. inueniatur in laudem et gloriam et honorem. in reue
latione ihesu christi. quem cum non uideritis diligitis. in quem nunc quoque non ui
dentes creditis. credentes autem exultabitis letitia inenarrabili
et glorificata. reportantes finem fidei uestre salutem animarum uestrarum. De
qua salute exquisierunt atque scrutati sunt prophete. qui de futura in uobis
gratia prophetauerunt. scrutantes in quod uel quale tempus significaret in eis
spiritus christi. prenuntians eas que in christo sunt passiones et posteriores glorias
quibus reuelatum est quia non sibi ipsis. uobis autem ministrabant ea que nunc
nuntiata sunt uobis per eos qui euangelizauerunt uobis. spiritu sancto misso de

celo. in que desiderant angeli prospicere. propter quod succincti lumbos mentis
uestre. sobrii perfecte sperate in ea que offertur uobis gratia in reuelatione
ihu xpi. Quasi filii obedientie non configurati prioribus ignorantie uestre
desideriis. sed secundum eum qui uos uocauit ut et ipsi sancti in omni conuersatione
sitis. sic scriptum est. Sancti estote quoniam ego sanctus sum. Et si patrem inuocatis eum
qui sine acceptione personarum iudicat. secundum uniuscuiusque opus in timo
re incolatus uestri tempore conuersamini. Scientes quod non corruptibilibus
argento uel auro redempti estis de uana uestra conuersatione paterne tra
ditionis. sed pretioso sanguine quasi agni incontaminati et inmacula
ti ihu xpi. precogniti quidem ante mundi constitutionem. Manifesti autem
nouissimis temporibus propter uos qui per ipsum fideles estis in deo qui suscita
uit ipsum a mortuis. et dedit ei gloriam ut spes uestra et fides esset in deo.
Animas uestras castificantes in obedientia caritatis. in fraternitatis
amore. simplici ex corde inuicem diligite. attentius renati non
ex semine corruptibili sed incorruptibili per uerbum dei uiui et perma
nentis. Sic scriptum est. quia omnis caro fenum et omnis gloria eius quasi flos feni. Ex
siccatum est fenum. et flos eius decidit. uerbum autem domini manet in eternum.
13 hoc est autem uerbum quod euangelizatum est in uobis. Deponentes ergo omnem
maliciam et omnem dolum. simulationes et inuidias. et omnes detracti
ones. sicut modo geniti infantes rationabiles. sine dolo lac concu
piscite. ut in eo crescatis in salutem. si tamen gustastis quoniam dulcis est
dominus. Ad quem accedentes lapidem uiuum ab hominibus quidem reprobatum
a deo autem electum et honorificatum. Et ipsi tanquam lapides uiui super
edificamini domos spiritales. sacerdotium sanctum. offerre spiritales hostias
acceptabiles deo per ihm xpm. Propter quod continet scriptura. Ecce pono
in syon lapidem summum angularem. electum. pretiosum. et qui crediderit
in eum non confundetur. Vobis ergo honor credentibus. non credentibus
autem lapis quem reprobauerunt edificantes hic factus est in caput anguli.

Et lapis offensionis et petra scandali. his qui offendunt, in quo et positi
sunt. Vos autem genus electum. regale sacerdotium. gens sancta. populus acqui
sitionis. ut uirtutes annuntietis eius qui de tenebris uos uocauit in admi
rabile lumen suum. Qui aliquando non populus. nunc autem populus dei. qui non consecuti
misericordiam. nunc autem misericordiam consecuti. Karissimi obsecro uos tamquam ad
uenas et peregrinos abstinere uos a carnalibus desideriis que mili
tant aduersus animam. Conuersationem uestram inter gentes habentes bonam.
ut in eo quod detractant de uobis tamquam de malefactoribus. ex bonis operibus
uos considerantes glorificent deum in die uisitationis. Subiecti esto
te omni humane creature propter deum. Siue regi quasi precellenti. siue ducibus
tamquam ab eo missis ad uindictam malefactorum. laudem uero bonorum. Quia sic
est uoluntas dei. ut benefacientes obmutescere faciatis imprudentium
hominum ignorantiam. quasi liberi et non quasi uelamen habentes malitie libertatem.
sed sicut serui dei. Omnes honorate. fraternitatem diligite. deum timete. re
gem honorificate. Serui subditi estote in omni timore dominis. non tantum
bonis et modestis. sed etiam discolis. Hec est enim gratia. si propter conscientiam dei su
stinet quis tristitias patiens iniuste. Que enim est gloria si peccantes et
colafizati suffertis. Sed si benefacientes patienter sustinetis. hec est gratia
apud deum. In hoc enim uocati estis. quia et Christus passus est pro uobis uobis relinquens
exemplum ut sequamini uestigia eius. qui peccatum non fecit nec inuentus est do
lor in ore eius. Qui cum malediceretur. non maledicebat. Cum pateretur non co
minabatur. Tradebat autem iudicanti se iniuste. qui peccata nostra ipse
pertulit in corpore suo super lignum. ut peccatis mortui iustitie uiuamus.
cuius liuore sanati sumus. Eratis enim sicut oues errantes. sed conuersi estis
nunc ad pastorem et episcopum animarum uestrarum. Similiter et mulieres sub III
dite sint uiris suis. ut et si qui non credunt uerbo. per mulierum conuersationem
sine uerbo lucrifiant. considerantes in timore castam uestram conuersatio
nem. quarum sit non extrinsecus capillatura aut circumdatio auri. aut

l argenti.
in duitu uestimentor cultus. S; q absconditꝰ ē hō cordis incor
ruptibilitate qeti ⁊ modesti spū q ē in cospectu di locu
plex. Sic enī aliqn ⁊ scē mulieres spantes in dō. ornabant se
subiecte ppis uiris. sic sara obediebat abrahe. dnm eū uocans.
Cui uos estis filie bnfacientes ⁊ n timentes ulla ptubatione.
Uiri similit cohabitantes scdm scientia. quasi infirmiori uas
culo muliebri inptientes honore tanq ⁊ coheredib; gre uite ut
n impediant orationes urē. In fide aut oms unanimes copati
entes. fraternitatis amatores. misericordes. humiles. n reddentes
malū p malo. neq; maledictū p maledicto. s; econtrario bndicntes.
Quia in hoc uocati estis ut bndictione hereditate accipiatis.
Qui enī uult uita diligere ⁊ uidere dies bonos. coherceat lingua
sua a malo. ⁊ labia eiꝰ ne loquant dolū. Declinet aut a malo ⁊ faciat
bonū. inquirat pace ⁊ sequatur ea. qa oculi dnī sup iustos ⁊ aures
eiꝰ in pces eor. Uultꝰ aut dnī sup facientes mala ut pdat de tra
memoria eor. Et qs ē q uob noceat si boni emulatores fueritis.
S; et si qd patimini ppt iustitia beati. Timore aut eor ne ti
mueritis ⁊ n conturbemini. Dnm aut xpm scificate in cordib;
urīs. pati semp ad satisfactione oī poscenti uos rōne de ea que
in uob ē spe. S; cū modestia ⁊ timore habentes conscientiam
bonā. ut in eo q detrahūt de uob tanq de malefactorib; confūdant.
q calumpniant urām bonā conusatione. Melius ē enī bnfacien
tes si uelit uoluntas di pati. quā malefacientes. Qa et xp̄s semel
p peccatis nrīs mortuus ē. iustus p iniustis ut nos offerret dō
mortificatos qdē carne. uiuificatos aut spū. In quo ⁊ his q in car
cere erant spalit ueniens pdicauit. Qui increduli fuerant ali
qn qn expectabāt di patientia in dieb; noe cū fabricaret archa
in q pauca id ē octo aie salue facte sunt p aqā. quod ⁊ uos nūc

similes forme saluos fac baptisma. n̄ depositio carnis sordiu
s; cōsc̄ientie bone interrogatio in dm̄ p resurrectionē ihu xpi
q ē in dextā di patris deglutiens mortē. ut uite etne heredes
efficeremr. pfect in celū subiectis sibi anglis & uirtutib; & po
testatib;. X po ḡ passo in carne. & uos eadē cogitatione
armamini. qa q passus ē in carne. desiit a peccatis ut iā n̄ hoi
nū desidiis. s; uoluntate di q reliquū ē in carne uiuat tpis.
S uffic enī pteritū tps ad uoluntatē gentiū cōsumādā. q ābula
uer in desidiis. comessationib; & ebrietatib; & illicitis ydoloꝝ
cultib; in quo ammirant n̄ currentib; uobis in eandē luxurie
cōfusionē blasphemantes. Qui reddēt ei rōnē q pat ē iudicare
uiuos & mortuos. Ppt hoc enī & mortuis euuglizatū ē. ut iudi
cent qd sedm hoīes in carne. uiuāt sedm dm̄ in spu. O mniu
aū finis appropinqbit. Estote ḡ prudentes & uigilate in oratio
nib;. Ante oīa aū mutuā in uob metipsis caritatē cōtinuā habē
tes qa caritas opit multitudinē peccatoꝝ. hospitales inuicē si
ne mmurtatioē. unqsq; sic accep grām in alterutrū. illā admi
nistrantes sic boni dispensatores multiformis gr̄e di. Si qs lo
qr. qsi sermone di. Si qs ministrat. tāq ex uirtute q administrat
ds. ut ī oib; honorificet ds p ihm xpm. cui ē glā & impiū in scla
scloꝝ am. K mi nolite pegrinari in feruore q ad teptationē
uob sit. quasi aliqd noui uob contigat. Nolite trepidare. s; co
municantes xpi passionib; gaudete. ut & in reuelatioē ei gle ga
udeatis exultantes. Si exprobramini in noē xpi. beati eritis. qm
q ē honoris glie & uirtutis di. & q ē ei sps. sup uos reqescet.
N emo aū urm patiat qsi homicida. aut fur. aut maledicus. aut
alienoꝝ appetitor. Si aū ut xpian n̄ erubescat. glorificet aūt
dm̄ in isto noē. qm tps ē ut incipiat iudiciū de domo di. Si aū

in qb; obstu
scut

primu a nob. qs finis eorum qui non credit dei euuglio. Et si iustus quide
uix saluabit. impi' & peccator ubi parebit. Itaq; & hi qui patiunt
sedm uoluntate di fideli creatori comndant aias suas in bene
factis. Seniores g qui in uob s obsecro consenior & testis xpi pas
sionu. qui & eius que in futuro reuelanda e glie coicator: pascite qui in
uob e grege dei puidentes n coacte. s; spontanee sedm dm. Neq;
turpis lucri gra s; uoluntarie. Neq; ut dnantes in cleris. s; forme
facti gregi ex aio. Et cu apparuerit pnceps pastorum percipietis inmar
cessibile glie corona. Similit adolescentes subditi estote
seniorib;. Oes au inuice humilitate insinuate. qa ds supbis
resistit. humilib; dat gram. Humiliamini g sub potenti manu
di ut uos exaltet in tpe uisitationis. Oem sollicitudine uram
pcientes in eu. qm ipsi cura e de uobis. Sobrii estote & uigila
te qa aduersari' ur diabolus tanq leo rugiens circuit querens que
deuoret. cui resistite fortes in fide. Scientes eande passione ei
que in mudo e ure fraternitati fieri. Ds au ois gre qui uocauit
nos in etna sua glia in xpo ihu modicu passos. ipse pficiet. confir
mabit solidabitq;. Ipsi glia & impiu in scla sclorum amen.

Per siluanu au uob fidele frem ut arbitror. breuit scripsi. ob
secrans & contestans hanc ee ueram gram di in qua statis. Salutat
uos eccla que e in babilone coelecta. & marcus filius meus.
Salutate inuice in osculo sco. Gra uob omnib; qui estis in xpo ihu.
amen. Explicit epla petri apli. I. ~~Incip scda.~~

Simon petrus seruus & aplus ihu xpi. his qui coequale nob
sortiti sunt fide in iustitia di nri & saluatoris ihu xpi.
Gratia uob & pax adimpleatur in cognitione dni nri. Quom
oia nob diuine uirtutis sue qui ad uita & pietate donata sunt p co
gnitione eius qui uocauit nos pa glia & uirtute. p que maxima

...ic mudo sapien
...tuos ee declar
...pietatis gra
...agnitudo
...ipsa cla
...us mani
...estat.

et pretiosa nobis promissa donavit ut per haec efficiamini divinae con-
sortes naturae. fugientes eius quae in mundo est concupiscentiae corruptionem.
vos autem curam omnem subinferentes. ministrate in fide vestra virtutem. In
virtute autem scientiam. In scientia abstinentiam. In abstinentia autem
pietatem. In pietate amorem fraternitatis. In amore autem fraternitatis. ca-
ritatem. Haec autem vobis cum adsint et superent. non vacuos nec sine fructu
vos constituent in domini nostri ihesu christi cognitione. Cui enim non praesto sunt haec. cae-
cus est et manu temptans oblivionem accipiens purgationis veterum suorum
delictorum. Quapropter fratres magis satagite. ut per bona opera certam
vestram vocationem et electionem faciatis. Haec enim facientes non peccabitis
aliquando. Sic enim habundanter ministrabitur vobis introitus in aeternum re-
gnum dei nostri et salvatoris ihesu christi. Propter quod incipiam vos semper commonere de
his. et quidem scientes et confirmatos vos in praesenti veritate. Iustum autem ar-
bitror quamdiu sum in hoc tabernaculo. suscitare vos in commonitione.
Certus sum quod velox est depositio tabernaculi mei. secundum quod et dominus significavit
mihi. Dabo autem operam et frequenter habere vos post obitum meum.
ut horum memoriam faciatis. Non enim doctas fabulas secuti notam fecimus
vobis domini nostri ihesu christi virtutem et praesentiam. sed speculatores facti illius ma-
gnitudinis. Accipiens a deo patre honorem et gloriam voce lapsa ad eum
huiuscemodi a magnifica gloria. hic est filius meus dilectus in quo mihi compla-
cuit. ipsum audite. Et hanc vocem nos audivimus de caelo adlatam
cum essemus cum ipso in monte sancto. Et habemus firmiorem propheticum ser-
monem. cui bene facitis attendentes quasi lucernae lucenti in caligino-
so loco. donec dies lucescat et lucifer oriatur in cordibus vestris. Hoc pri-
mum intellegentes. quod omnis prophetia scripturae propria interpretatione non fit. Non
enim voluntate humana allata est aliquando prophetia. sed spiritu sancto
inspirati. locuti sunt sancti dei homines. Fuerunt vero et pseudoprophetae in populo sicut 2
et in vobis erunt magistri mendaces. qui introducent sectas perditionis. Et eum

qui emit eos dominum negant. superducentes sibi celerem perditionem. Et multi
sequuntur eorum luxurias. per quos uia ueritatis blasphemabitur. et in auari
tia fictis uerbis de uobis negotiabuntur. quibus iudicium iam olim non cessat. et
perditio eorum non dormitat. Si enim deus angelis peccantibus non pepercit
sed rudentibus inferni detractos in tartarum tradidit in iudicium cru
ciandos reseruari. et originali mundo non pepercit. sed octauum noe iu
stitie preconem custodiuit. diluuium mundo impiorum inducens. et ciuita
tes sodomorum et gomorreorum in cinerem redigens euersione damnauit.
exemplum eorum qui impie acturi sunt ponens. et iustum loth oppressum
a nefandorum iniusta iniuria et luxuriosa conuersatione eripuit.
Aspectu enim et auditu iustus erat. habitans apud eos qui de die
in diem animam iustam iniquis operibus cruciabant. Nouit dominus pios de
temptatione eripere. iniquos uero in diem iudicii cruciandos reseruare.
magis autem qui post carnem in concupiscentia immunditie ambulant. do
minationemque contemnunt. audaces. sibi placentes. sectas non metuunt
facere blasphemantes. Ubi angeli cum sint maiores uirtute et for
titudine. portant aduersum se execrabile iudicium. Hii uero uelut ir
rationabilia pecora naturaliter in captionem et perniciem in his que
ignorant blasphemantes in corruptione sua peribunt. percipientes merce
dem iniustitie. uoluptatem existimantes diei delicias. coinquinationes
et macule. deliciis affluentes in conuiuiis suis luxuriantes uobiscum.
oculos habentes plenos adulterio et incessabilis delicti. pollicentes
animas instabiles. cor exercitatum auaritiis habentes. maledictio
nis filii. derelinquentes rectam uiam errauerunt. secuti uiam balaam
ex bosor. qui mercedem iniquitatis amauit. Correptionem uero habuit sue
uesanie subiugale mutum animal. hominis uoce loquens prohibuit prophete
insipientiam. Hii sunt fontes sine aqua et nebule turbinibus agi
tate. quibus caligo tenebrarum reseruatur. Superba enim uanitatis loquentes.

polluant in desideriis carnis luxurie eos q paululum effugiunt
q in errore conuersant. libertate illis pmittentes. cu ipsi serui sint
corruptionis. A quo enim qs q; superatus e. huius & seruus e. Si enim re
fugientes coinquinationes mundi in cognitione dni nri 7 salua
toris ihu xpi. his rursus implicati superant. facta sunt eis posteriora de
teriora prioribus. Melius enim erat illis n cognoscere uiam iustitie. q p
agnitionem retrorsum conuerti ab eo q illis traditu e sco mandato. Con
tigit enim illis illud ueri puerbii. Canis reuersus ad suu uomitu 7 sus
lota in uolutabro luti. Hanc ecce uobis kmi secundam scri
bo eplam in qb; excito urm i commonitione sinceram mentem. ut
memores sitis eorum q pdixi uerborum scorum pphtarum & aplorum urorum pre
ceptorum dni & saluatoris. Hoc primu scientes qd uenient in nouissi
mis dieb; in deceptione illusores. iuxta pp'a concupiscentias ambula
tes. & dicentes. ubi e pmissio 7 aduentus ei. Ex quo enim patres
nri dormierunt. omnia sic pseuerant ab initio creature. Latet enim eos hoc
uolentes q celi erant prius & terra de aqua. 7 p aquam consistens di uerbo. p que
ille tunc mundus aqua inundatus periit. Celi autem q nunc sunt & terra eodem
uerbo repositi sunt. igni reseruati in diem iudicii 7 pditionis im
piorum hominu. Unum uero hoc n lateat uos kmi. q unus dies apud dnm sic
mille anni. & mille anni sic dies unus. Non tardat dns pmissis.
sz patient agit ppt uos. nolens aliquem perire sz oms ad penitentiam re
uerti. Adueniet autem dies dni sic fur in qua celi magno impetu
transient. elementa u calore soluent. Cum g hec omnia dissoluenda sint. q
les oportet ee uos in scis conuersationib; & pietatib; expectantes 7 ppe
rantes in aduentu diei dni. p q celi ardentes soluentur. elementa uero
ignis ardore tabescent. Nouos u celos & nouam terram 7 pmissa ipsius
expectamus. in qb; iustitia habitat. Ppt q kmi hec expectantes sa
tagite inmaculati 7 inuiolati ei inueniri in pace. & dni nri

longanimitatem salutem arbitramini. sicut et karissimus frater noster paulus
secundum datam sibi sapientiam scripsit vobis. sicut et in omnibus epistolis loquens
in eis de his in quibus sunt quedam difficilia intellectu. que indo
cti et instabiles depravant sicut et ceteras scripturas ad suam ipsorum
perditionem. Vos igitur fratres prescientes custodite. ne insipientium er
rore transducti excidatis a propria firmitate. Crescite vero in gratia et in
cognitione domini nostri et salvatoris ihesu christi. Ipsi gloria et nunc in die et
nitatis. Amen. Explicit epistola petri. II. Incipit argumentum in epistola iohannis.

Rationem verbi quod deus ipse sit caritas manifestat. et odiorem fra
trum nec deum scire nec pios fieri posse eo usque disserit. ut etiam
corporibus homicidas. eo quod diversis infectionibus sit occasio. Explicit.

Incipit epistola sancti iohannis apostoli prima.

I QVOD fuit ab initio. quod audivimus. quod vidimus oculis nostris
et perspeximus ac manus nostre temptaverunt de verbo vite. et vita
manifestata est. et vidimus et testamur. et annuntiamus vobis vitam
eternam que erat apud patrem et apparuit nobis. Quod vidimus et au
divimus annuntiamus vobis. ut et vos societatem habeatis nobiscum.
et societas nostra sit cum patre et filio eius ihesu christo. Et hec scribimus vobis
ut gaudeatis. et gaudium vestrum sit plenum. Et hec est annuntiatio quam
audivimus ab eo et annuntiamus vobis quoniam deus lux est et tenebre in
eo non sunt ulle. Si dixerimus quoniam societatem habemus cum eo et in te
nebris ambulamus. mentimur et non facimus veritatem. Si autem ambulamus
in luce, sicut et ipse est in luce. societatem habemus ad invicem et
sanguis filii eius mundat nos ab omni peccato. Si dixerimus quoniam pec
catum non habemus. ipsi nos seducimus. et veritas in nobis non est.
Si confiteamur peccata nostra. fidelis et iustus est. ut remittat nobis
peccata nostra et emundet nos ab omni iniquitate. Si dixerimus quoniam non
II peccavimus. mendacem facimus eum. et verbum eius non est in nobis. Filio

li mei hec scribo uob ut n peccetis. s; et si qs peccauit. aduoca
tu habem ap patre ihm xpm iustu. & ipse e ppiciatio p pec
catis nris. n p nris aut tantu s; & p toti mudi. Et in hoc
scim q cognouim eu si mandata ei obseruem. Qui dic
se nosse eu & mandata ei n custodit. mdax e. 7 in eo ueritas
n e. Q. aut seruat ubu ei. uere in eo caritas di pfecta e. 7 in hoc
scimus q in ipso sum. q dic se in ipso manere deb; sic ipse a
bulauit & ille abulare. K mi n mandatu nouu scribo uo
bis s; mandatu uetus qd habuistis ab initio. Mandatu uet
e uerbu q audistis. Iteru mandatu nouu scribo uob qd e in
ipso 7 in uob. ueru q tenebre transiet & ueru lum ia lucet. q adhuc
Qui dicit se in lucem ee 7 fratre suu in lumine ma odit. in tenebris e
net & scandalu in eo n e. Qui aut odit fratre suu in tenebris e q diligit fratre
et in tenebris abulat. & nescit quo eat. q tenebre occeca
uer oculos ei. Scbo uob filioli q remittuntur uob pecca
ta ppt nom ei. Scbo uob patres q cognouistis eu qa a
initio e. Scbo uobis adolescentes. q uicistis malignu.
Scbo uob infantes. q cognouistis patre. Scbo uob iuuenes q
fortes estis. & ubu di in uob manet 7 uicistis malignu.
Nolite diligere mudu neque ea que in mudo sut. Si qs dilig
mudu n est caritas patris in eo. q oe q in mudo e. aut e co
cupiscentia carnis. aut cupiscentia oculor. aut supbia uite
que n e ex patre s; ex mudo e. Et mudus transibit & cupiscen
tia ei. qui aut fac uoluntate di. manet in etnu. Filioli
nouissima hora e. 7 sic audistis q antixs uenit. Nc aut anti
xi multi sut facti. Vn scim quia nouissima hora e. Ex nob
pdier. s; ex nob n erat. Na si fuisset ex nob pmansisset utiq;
nobcu. S; 7 ut manifesti sit q n st oes ex nobis. S; 7 uos uncti

nem habetis a sancto et nostis omnia. Non scripsi vobis quasi ignorantibus
veritatem sed quasi scientibus eam. Et quia omne mendacium non est ex veritate.
Quis est mendax nisi is qui negat quoniam Ihesus non est Christus? Hic est antichristus qui negat
patrem et filium. Omnis qui negat patrem. et filium negat. nec habet patrem.
Et qui confitetur filium. et patrem habet. Vos quod audistis ab initio.
in vobis permaneat. Si in vobis permanserit quod ab initio audistis
et vos in filio et patre manebitis. Et hec est promissio quam pollicitus
est ipse nobis. vitam eternam. Hec scripsi vobis de his qui seducunt vos. Et vos & non necesse habetis
unctionem quam accepistis ab eo maneat in vobis. ut aliquis doceat
vos. Sed sicut unctio eius docet vos de omnibus et verum est et non est mendacium.
Et sicut docuit vos manete in eo. Et nunc filioli mei manete in
eo. et cum apparuerit fiduciam habeamus et non confundamur in adventu
eius ab eo. Scitis quoniam iustus est. Scitote quoniam omnis qui facit iustitiam ex ipso
III natus est. Videte qualem caritatem dedit nobis pater ut filii dei
nominemur et simus. Propter hoc mundus non novit nos. quia non novit eum.
Karissimi nunc filii dei sumus et nondum apparuit quid erimus. Scimus quoniam cum
apparuerit similes ei erimus. quoniam videbimus eum sicuti est. Et omnis
qui habet hanc spem in eo. sanctificat se sicut et ille sanctus est. Omnis qui
facit peccatum. et iniquitatem facit. et peccatum est iniquitas. Et scitis quoniam
ille apparuit ut peccata tolleret. et peccatum in eo non est. Omnis enim qui
in eo manet non peccat. et omnis qui peccat non vidit eum nec cognovit eum.
Filioli nemo vos seducat. qui facit iustitiam iustus est sicut et ille iu
stus est. Qui facit peccatum ex diabolo est. quoniam ab initio diabolus pec
cat. In hoc apparuit filius dei ut dissolvat opera diaboli. Omnis
qui natus est ex deo. peccatum non facit. quoniam semen ipsius in eo manet. et non
potest peccare. quoniam ex deo natus est. In hoc manifesti sunt filii dei et
filii diaboli. Omnis qui non est iustus non est ex deo. et qui non diligit fratrem su
um. quoniam hec est adnuntiatio quam audistis ab initio ut diligamus

alterutrū. Nō sic̄ cain q̄ ex maligno erat. & occidit frm̄ suum.
Et ppt̄ qđ occidit eū? qm̄ opa ei᷒ maligna erant. fris au᷒ ei᷒ iusta.
Nolite mirari fratres si odit uos mundus. Nos scim᷒ qm̄ translati
sum᷒ de morte ad uitā. qm̄ diligim᷒ fratre. qui n̄ diligit manet
in morte. Omis q̄ odit frm̄ suū homicida ē. Et scitis qm̄ oīs homicida
n̄ hab& uitā etnā in se manentē. In hoc cognouim᷒ caritatē dei.
qm̄ ille p nob animā suā posuit. & nos debem᷒ p frib; nr̄is animas
nr̄as ponere. Qui habuerit substantiā mundi. & uiderit frm̄
suū necesse habē. & clauserit uiscera sua ab eo. quo m̄ caritas
di manet in eo? Filioli mei n̄ diligam᷒ ūbo neq; lingua. s; ope
et ueritate. In hoc cognouim᷒ qm̄ ex ueritate sum᷒. & in cospectu
ei᷒ suadem᷒ corda nr̄a. qm̄ si repbenderit nos cor nrm̄. maior ē
ds corde nr̄o. & nouit oīa. Kmi si cor nrm̄ n̄ repbenderit nos. fi
duciā habemus ad dm̄. & q̄cūq; petierim᷒ accipiem᷒ ab eo. qm̄
mandata ei᷒ custodim᷒. & ea que sunt placita coram eo facimus.
Et hoc est mandatū ei᷒ ut credamus in noīe filii ei᷒ ihū xp̄i. ut di
ligamus alterutrū sicut dedit mandatū nobis. Et q̄ seruat
mandata ei᷒. in illo manet. & ipse in eo. Et in hoc scimus qm̄
manet in nob. qm̄ de spū suo dedit nob. Kmi nolite oī IIII
spūi credere. s; pbate sps si ex deo sint. qm̄ multi pseudo pphe
exier in mundū. In hoc au᷒ cognoscit sps di. Omis sps q̄ confitet
ihm xpm in carne uenisse ex deo ē. Et oīs sps q̄ soluit ihm ex
deo n̄ ē. & hic ē anti xps. de quo audistis qm̄ uenit. & nc̄ iā
in mundo ē. Vos ex deo estis filioli & uicistis eū. qm̄ maior ē q̄ in
uob ē. quā q̄ in mundo. Ipsi de mundo sunt. io de mundo loquunt.
et mundus eos audit. Nos ex deo sum᷒ q̄ nouit dm̄ audit nos.
qui n̄ ē ex deo. n̄ audit nos. In hoc cognoscim᷒ spm ueritatis. & spm
erroris. Karissimi diligam᷒ inuicē. qm̄ caritas ex deo ē. Et oīs

qui diligit fratrē ex dō nat̄ ē. et cognoscit dm̄. Qui n̄ diligit eū
n̄ nouit dm̄. qm̄ ds̄ caritas ē. In hoc apparuit caritas di in p
nobis ut solu&at opa diaboli. qm̄ filiū suū unigenitū misit
ds̄ in mūdū ut uiuam̄ p eū. In hoc ē caritas. n̄ quasi nos dile
xerim̄ eū. s; qm̄ ipse prior dilexit nos. & misit filiū suū ppiti
ationē p peccatis nr̄is. Kmi si ds̄ dilexit nos. et nos debemus
alterutrū diligere. Deū nemo uidit unq̄. Si diligim̄
inuicē ds̄ in nobis manet. & caritas ei⁹ in nob̄ pfecta ē. In hoc
intelligim̄ qm̄ in eo manem⁹ et ipse in nob̄. qm̄ de spū suo
dedit nobis. & nos uidim̄ et testificam̄. qm̄ pat̄ misit filiū su
um saluatorē mūdi. Quicūq; cōfessus fuit qm̄ ihs̄ ē fili⁹ di.
ds̄ in eo man& et ipse in dō. Et nos cognouimus & credim̄ carita
ti quā hab& ds̄ in nob̄. Ds̄ caritas ē. & q manet in caritate.
in dō man& et ds̄ in eo. In hoc pfecta ē caritas di in nobis. ut fi
duciā habeam̄ in die iudicii. qa sic ille ē. et nos sum̄ in hoc
mūdo. Timor n̄ ē in caritate. s; pfecta caritas foras mittit ti
morē. qm̄ timor penā hab&. Q aūt timet n̄ ē pfect⁹ in caritate.
Nos ḡ diligam̄ inuicē. qm̄ ds̄ prior dilexit nos. Si qs dixerit qm̄
diligo dm̄. et frm̄ suū oderit. mdax ē. Qui eni n̄ diligit frm̄
suū quē uid&. dm̄ quē n̄ uidet quom̄ pot diligere. Et hoc
mandatū habem̄ ab eo. ut q dilig dm̄ diligat et frm̄ suū. f
Omnis q credit qm̄ ihs̄ ē xp̄s. ex dō natus ē. et oīs q diligit eū qui
genuit. diligit eū q nat⁹ ē ex dō. In hoc cognoscimus qm̄ dili
gim̄ natos di. cū dm̄ diligam̄ et mandata ei⁹ faciamus. Hec ē eni
caritas di. ut mādata ei⁹ custodiam̄. et mandata ei⁹ grauia
n̄ st̄. Qm̄ oē q natū ē ex dō uincit mūdū. & hec ē uictoria que
uincit mūdū fides nr̄a. Qs ē aūt q uincit mūdū nisi q credit qm̄
ihs̄ ē fili⁹ di. hic ē q uenit p aq̄ et sanguinē ihs̄ xp̄s. Nō in aq̄

solū s; in aqua & sanguine. Et sp̄s ē q testificat᷑ qm̄ x̄ ē ueritas.
Qa tres sunt q testimoniū dant in t̄ra. sp̄s. aqua 7 sang̃s. Et tres
sunt q testimoniū p̄hibent in celo. pat̄. uerbū 7 sp̄s. Et tres unū s̄. — qm̄ hic testimo
Si testimoniū accepim᷒ hoīm. testimoniū dī maī ē. Qa testifi — qd̄ maius ē.
catū ē de filio suo. q credit in filio dī. h̄t testimoniū dī in se. q
n̄ credit filiū mdacē facit eū. Qm̄ n̄ credit in testimonio q testi
ficat᷑ ē ds̄ de filio suo. Et hoc ē testimoniū. qm̄ uitā etnā dedit
nob ds̄. & hec uita in filio ei ē. q habet filiū hab; uitā. qui n̄ ha
dī — bet filiū n̄ h̄t uitā. Hec scribo uobis ut sciatis qm̄ uitā habetis et
nā. q credit in nōe filii dī. Et hec ē fiducia q habem᷒ ad dm̄. qa
qcūq; petierim᷒ scdm̄ uoluntatē ei. audit nos. Et scim᷒ qm̄ au
dit nos qcq̄d petierimus. Scim᷒ qa habem᷒ petitiones quas postu
lam᷒ ab eo. Qui scit fr̄m suū peccare peccatū n̄ ad mortē. petat
& dabit ei uita peccanti n̄ ad mortē. Est peccatū ad mortē. n̄ p il
lo dico ut roget quis. Oīs iniq̄tas peccatū ē. 7 ē peccatū ad mor
tē. Scim᷒ qm̄ oīs q nat᷒ ē ex dō. n̄ peccat. s; generatio dī cōseruat
eū. & malign᷒ n̄ tangit eū. Scim᷒ qm̄ ex dō sum᷒. 7 mūdus totus
in maligno positus ē. Et scim᷒ qm̄ filius dī uenit. & dedit nob
sensū. ut cognoscam᷒ uerū dm̄. 7 simus in uō filio ei ihu xp̄. hic ē
uerus 7 uita etna. Filioli custodite uos a simulacris. Explicit
ep̄la iohis p̄ma. Incip̄ argumentū in .II.

Usq; adeo ad scām feminā scribit. ut eandē dn̄am n̄ dubitet
litteris appellare. eidēq; filii testimoniū q ambulet in ūitate
peribetur. Explic argumentum.

Senior electe dn̄e 7 natis ei quos ego diligo in ūitate.
Et n̄ solū ego. s; et oēs q cognoscunt ueritatē ppt uerita
tē que pmanet in nob. & nobiscū erit in etnū. Sit uobis
cū grā mīa. pax a dō patre 7 a xp̄o ihu filio ei in ueritate et

caritate. Gavisus sum valde quoniam inveni de filiis tuis ambulantes in veritate sicut mandatum accepimus a patre. Et nunc rogo te domina non tamquam mandatum novum scribens tibi sed quod habuimus ab initio ut diligamus alterutrum. Et haec est caritas ut ambulemus secundum mandatum eius. Hoc est enim mandatum ut quemadmodum audistis ab initio in eo ambulemus. Quoniam multi seductores exierunt in mundum qui non confitentur Iesum Christum venisse in carne. Hic est seductor et antichristus. Videte vosmetipsos ne perdatis quae operati estis in domino sed ut mercedem plenam accipiatis. Sciens quoniam omnis qui praecedit et non permanet in doctrina Christi deum non habet. Qui permanet in doctrina eius hic et filium et patrem habet. Si quis venit ad vos et hanc doctrinam non habet nolite eum recipere in domo nec ave ei dixeritis. Qui enim dicit ei ave communicat operibus illius malignis. Plura habens vobis scribere nolui per cartam et atramentum. Spero enim me futurum apud vos et os ad os loqui ut gaudium vestrum plenum sit. Salutant te filii sororis tuae electae. Amen. Explicit epistola Iohannis II. Incipit argumentum in III.

Gaium pietatis causa extollit atque ut in ipsa pietate maneat exortatur. Diotrepen autem impietatis et superbiae causa obiurgat. Demetrio autem bonum testimonium perhibet cum fratribus universis. Explicit.

Senior Gaio karissimo quem ego diligo in veritate. Karissime de omnibus orationem facio prospere te ingredi et valere sicut prospere agit anima tua. Gavisus sum valde venientibus fratribus et testimonium perhibentibus veritati tuae sicut tu in veritate ambulas. Maiorem horum non habeo gratiam quam ut audiam filios meos in veritate ambulantes. Karissime fideliter facis quicquid operaris in fratres et hoc in peregrinos qui testimonium reddiderunt caritati tuae in conspectu ecclesiae. Quos benefaciens deduces digne deo. Pro nomine enim eius nihil accipientes a gentibus. Nos ergo debemus suscipere huiusmodi ut cooperatores simus veritatis. Scripsissem

[margin: fecti sunt]

forsitan ecclesiae. sed his qui amat primatum gerere in eis diotrepes.
non recipit nos. propter hoc si venero commoneam eius opera que facit.
verbis malignis garriens in nos. Et quasi non ei ista sufficiant.
neque ipse suscipit fratres. et eos qui suscipiunt prohibet. et de ecclesia eicit.
Karissime noli imitari malum sed quod bonum est. qui benefacit ex deo est. qui
malefacit non videt deum. Demetrio testimonium redditur ab omnibus
et ab ipsa veritate. Et nos testimonium perhibemus. et nosti quoniam te-
stimonium nostrum verum est. Multa habui scribere tibi. sed nolui per a-
tramentum et calamum. Spero autem protinus te videre. et os ad os loquemur.
Pax tibi. Salutant te amici. Saluta amicos. Explicit epistola
iohannis III. Incipit argumentum in epistola iude.
Iudas apostolus frater iacobi de corruptoribus vite veritatis iam in-
formatos ut illectum esse desierit de subiugo semel erutos.
servitutis denuo opus sui officiis dare servilibus. Explicit
argumentum. Incipit epistola iude apostoli.
Iudas ihesu christi servus. frater autem iacobi. his qui in deo patre di-
lectis. et ihesu christo conservatis vocatis. Misericordia vobis et pax et
caritas adimpleatur. Karissimi omnem sollicitudinem faciens scriben-
di vobis de communi vestra salute. necesse habui scribere vobis. deprecans sup-
ercertari semel traditae sanctis fidei. Subintroierunt enim quidam homines impii qui olim
prescripti sunt in hoc iudicium. pii dei nostri gratiam transferentes in
luxuriam. et solum dominatorem dominum nostrum ihesum christum negantes.
Commonere autem vos volo. scientes semel omnia. quoniam ihesus populum de
terra egypti salvans. secundo eos qui non crediderunt perdidit. Angelos vero
qui non servaverunt suum principatum. sed dereliquerunt suum domicilium in
iudicium magni dei vinculis eternis sub caligine reservavit.
Sicut sodoma et gomorra et finitime civitates. simili modo
exfornicate habeuntes post carnem alteram. facte sunt exemplum

ignis eterni penam sustinentes. Similiter et hi qui carnem macu
spernunt lant. dominationem autem in maiestatem blasphemant. Cum michael
archangelus cum diabolo disputans altercaretur de moysi corpore.
non est ausus iudicium inferre blasphemie. sed dixit imperet tibi dominus. hii
autem quecumque ignorant. blasphemant. quecumque autem naturali
ter tamquam muta animalia norunt in his corrumpuntur. Ve il
lis quia via cain abierunt. et errore balaam mercede effusi sunt. et
contradictione chore perierunt. hii sunt in epulis maculae convivantes
sine timore semetipsos pascentes. nubes sine aqua que a ventis
circumferuntur. Arbores autumnales infructuose bis mortue.
eradicate. fluctus feri maris despumantes suas confusiones.
sidera errantia. quibus procella tenebrarum in eternum servata est.

Prophetavit autem et de his septimus ab adam enoch dicens. Ecce venit
dominus in sanctis milibus suis facere iudicium contra omnes. et arguere omnes
impios de omnibus operibus impietatis eorum quibus impie egerunt. et de omnibus
duris que locuti sunt contra eum peccatores impii. hii sunt murmu
ratores querulosi. secundum desideria sua ambulantes. et os illorum loquitur
superba. mirantes personas questus causa. Vos autem karissimi memores estote ver
borum que predicta sunt ab apostolis domini nostri ihesu christi. qui dicebant vobis.
quoniam in novissimo tempore venient illusores secundum desideria sua am
bulantes impietatum. hii sunt qui segregant semetipsos. animales. spiritum
non habentes. Vos autem karissimi superedificantes vos metipsos sanctissi
me vestre fidei in spiritu sancto. orantes. vos ipsos in dilectione dei servate.
expectantes misericordiam domini nostri ihesu christi in vitam eternam. Et hos quidem arguite
iudicatos. illos vero salvate de igne rapientes. Aliis autem misere
mini in timore. odientes et eam que carnalis est maculatam tunicam.

Ei autem qui potens est conservare sine peccato. et constituere ante con
spectum glorie sue immaculatos in exultatione. soli deo salvatori

n nro. p ihm xpm dnm nrm. gla magnificentia. imperium et potestas ante omne sclm. et nunc in etna scla sclor. Am.

Expli cit epistola iv de apli.

Incipiunt capitula in epla iacobi apli.

1. De inimicor insecutionib; i risu deputandis.
De temptationib; adusarii que differre plimi arbitrantur.
De hoie uero q sit opis dnia doctrinor.
De sermone diuino qd sit opis indicia predicandus.
v. De cultura religionis et ministio pietatis.
De diuitiis celestib; et trenis que animas restare esumunt.
De lege libertatis qua impleri oitaria.
De fide que n potest ope remoto firmari.
De nudis sermonib; q sit pfessio minima.
x. De magistris q irritant totam pfectionem. trena
De lingua uir edomabile malum. De sapientia celesti et
De amicis dei qd mudi neque fore amatores.
De his qui uera loquunt q culpa neq: detractiones.
De incremto uite et pluris disputationib;.
xv. De suppliciis sclı et diuitu in iustor. De adusor tollerantia.
De passione martiru et ipsius dni. Et remediis uite psentis.
xvii. De uirtutib; scor et euersionib eor q fuerit in peccatis.

Capitula in prima epla petri apli.

1. De regnationis inuicta potentia.
De pphis qui aior tollerantiam predicant.
De pontificib; sacerdotu q sacdotes incastitate pmane hortat
ut agnoscat maculam. De semine saluatoris ubi renatis.
v. De sacerdotib; qd ad instar infantu sit. ut ecupiscat lac sine
vi. dolo hortat. De lapidib; uiuis spitalit et hospitib;.

De pplo acquisitionis que regale gen͂ & sacerdotiu͂ uocat.
de pplurib; quos . uitari carnis puari desidia.
x. de populurib; quos p uae utilitate uiuendi ordine͂ docuit.
de exortatioe mulier͂ uiris adherentium.
xii. de uiris que admodu͂ cu͂ mulierib; uiuere debeā exortatur.
de archa p qua pauci saluati sut. & saluantur.
de luxuriae q͂d inmu͂di actib; libit. & ante claustra cuire ū patit.
xv. de conuersantib; dni quos n licet alteri qua di uoluntati seruire.
de uerbo diuine q. & mortuis ide n credentib; pdicat.
de elo & pple q sibi inuice͂ uicissim ministrent. hortatur.
de usitatis passionib; & quas nullus metuat.
de iudicio di q n ab extnis s; a domo di incipiat.
xx. de corona inmarcessibili q͂ grege di uoluntarie pascent accipiet.
de subiectioe alt͂ua & mansuetudine atq; rugitu diaboli.
xxii. de eo q optimu͂ op initiant ad consumatione͂ pducunt.
Capitula eple scde eidem.
i. De scis quos in hoc mu͂do infectos alloquitur.
de exortatioe que de peiorib; id e͂ inferiorib; ad meliora cpellit.
de commemoratioe ueritatis semp e͂ silio celebrit.
de iustor͂ memoriis retinendis. de pseudo pphis ueteris nouiq;
testamenti futuris & magistri mendacibus.
vi. de similitudine diluuii q ipior͂ designet interitu͂.
de interitu eor͂ qui oe͂m malignitate͂ dulcedine͂ arbitrantur.
viii. de eo q superat seruu e͂ illi cui seruit facti ut canis & porcus.
de nouissimi tpib; derisores habu͂dare. de do q dies unu͂ mille an-
nis equauit. & mille anno uni diei assimilauit.
xi. de eplis apli pauli quar͂ intellect haberi difficile e͂. & ab indoc-
tis euerti promittit. Capitula in epti iohis apli prima.

I. De verbo vite quod erat ante quam mundi machina appareret.
De participibus Christi
III. De custodiis celestium preceptorum
De novo veterique mandato quod unum sit di
V. De his quos sapientie varios ac cunctos virtutibus scribens alloquitur.
De diligentibus mundum qui excludunt a caritate patris.
De multitudine antichristorum. De aliis deceptoribus declinandis.
VIIII. De ignorantibus deum scelerisque osoribus. De cain semine parricide.
De osoribus fratrum ut homicidis. De dilectione patris ope declaranda.
XIII. De prophetis falsis qui sunt ex spiritu nequam. De dilectione vera quia ipse est deus.
De Christo quem pater in se omnibus credentibus manifestum.
XVI. De dilectione perfecta que foras expellit formidinem.
De regnatis quos ipsi seculum vincunt.
De testimonio dei quod hominum testimonio prestat.
De indulgentia quam non merebunt usque ad mortem peccantes.
XX. De mundo qui est positus in maligno et simulacrorum fugienda cul
tura. Capitula in epistola secunda eiusdem. preceptum
I. De diligendis cultoribus veritatis. De dilectione alterna quod non sit novum
De seductoribus qui in mundo habundant.
De non dicendo ab eis aliud quam quod proferunt lingua.
V. De sua presentia in quenarrando eorum servavit.
Capitula in tertia epistola eiusdem.
I. De filiis veritatis apostoli rigorem tenentibus;
De helesimonus sce vivientium.
De demetrio cui testimonium cum omnibus ipsa veritas reddit.
IIII. De protervia diotrepis. De multiplici sacramento quod ut revelaret
suo distulit in adventu. Capitula in epistola iude apostoli.
De falsis doctoribus Christi scilicet negatoribus et impudicis.

De preuaricatione eorum … mundi delinquunt.
De carnalibus desideriis. ignorantia blasphemiis.
De impiorum exitu et intollerabilibus penis.
De predictis prophetia enoch. De irrisoribus. osoribus. falsis dumtaxat doctoribus fugiendis.
De inenarrabili gloria saluatoris. et epistole fine.

Incipit prologus sancti damasi pape.

Hec sunt pauli apostoli epistole numero .xiiii. Ad romanos .i. Ad corinthios .ii. Ad galathas .i. Ad ephesios .i. Ad philipenses .i. Ad colosenses .i. Ad thesalonicenses .ii. Ad timotheum .ii. Ad titum .i. Ad philemonem .i. Ad ebreos .i. Omnis textus uel numerus epistolarum ad unius hominis perfectionem proficit. Cum romanis ita agit apostolus paulus quasi cum incipientibus. qui propter gentilitatem ut initia fidei sortiantur et perueniant ad spem uite eterne. multa de phisicis eis rationibus insinuat. multa de scripturis diuinis. Ad corinthios prima consecutos iam fidem non recte seruantes obiurgat. Ad corinthios secunda contristatos quidem sed emendatos ostendit. Galathas in fide ipsa peccantes et ad iudaismum declinantes exponit. Ephesios quia inceperunt et custodiunt laudat. quod ea que acceperunt conseruauerunt. Philipenses quod in quo crediderunt seruantes ad fructum peruenerunt. Colosenses collaudat. quia uerbum ignotis scribit. et accepto nuntio ab epafra. custodisse euangelium gratulatur. Thesalonicenses in opere et fide creuisse gloriatur. In secunda preterea quod et persecutionem passi in fide perseuerauerunt quos et sanctos appellat. ut illos qui in iudea xpistum confessi persecutiones tollerarunt. Ad hebreos ad quorum similitudinem passi sunt thesalonicenses. ut in mandatis perseuerantes persecutionem promtissime patiantur. Omnes igitur epistole pauli numero .xiiii. sunt. Ad hebreos in canone non habetur. Ad timotheum prima quemadmodum agat

ecclam. In secda q̃admodũ agat seipsũ. Ad titũ ut creditã s̃
ecclam discrete ordinet. Ad philemonẽ de onesimo seruo. q̃
emdat. melior factus ẽ.

Incipit plogus sc̃i ieronimi in eplas pauli apli.

PRimũ querit q̃re p̃t euaglia que supplemtũ legis sunt.
et in qb; nobis exẽpla & p̃cepta uiuendi plenissime digesta st̃.
uoluerit apls has eplas ad ecclas destinare. Hac aut̃ causa
factũ uidet. ut scilic; initia nascenti eccle nouis causis exi
stentib; & p̃sentia atq; orientia resecaret uitia. 7 post futũs
excluderet questiones. Exẽplo pphaꝝ q p̃t editã legẽ moysi
in qua oĩa dĩ mandata legebant. nichilominꝰ tam doctina sua
rediuiua semp ppli cp̃ssere peccata. Et ppt̃ exẽplũ uiuendi
libros ad nr̃am & memoriã transmiserũt. Deinꝰ q̃rit cur nõ
ãpls quã x. eplis ad ecclas sc̃psert. decẽ st̃ n cũ illa q̃ dicit
ad hebreos. Nã reliquę q̃ttuor ad discipłos specialit̃ st̃ por
recte. ut ostenderet nouũ ñ discrepare a uetẽ testam̃to. & se cc̃t
legẽ ñ facẽ moysi. Ad numeꝝ primoꝝ decalogi mandatoꝝ
suas eplas ordinauit. Et q̃t ille p̃ceptis a pharaone institu
it libatos. totidẽ hic eplis a diaboli & idolatrę seruitute.
edocet acq̃sitos. Nã & duas tabulas lapideas. duoꝝ testa
m̃toꝝ figurã habuisse uiri eruditissimi tradiderunt.
Epla sane que ad hebreos sc̃bitur. qdã pauli ñ ẽẽ affirmãt.
eo q ñ sit ei nõe titulata. & ppt̃ sermonis stiliq; distantiã.
S; aut barnabe iuxta tertullianũ. aut luce iuxta q̃sdã. ut
certe clem̃tis discipli aploꝝ & epi romanę ecclę post aplos
ordinati. Qb; respondndũ ẽ. Si ppt̃ea pauli ñ erit qa eius
ñ h̃t nom̃. ḡ nec alicuiꝰ erit. qa nulliꝰ nõe titulatur. qd
si absurdũ ẽ. ipsiꝰ magis credñda ẽ. que tanto doctinę suę

fulgeat eloquio. Sed quia apud hebreos ecclesie quasi destructor legis
falsa suspitione habebatur. voluit tacito nomine de figuris legis et
veritate christi reddere rationem. ne odium nominis fronte prelati utili
tatem excluderet lectoris. Non est sane mirum si eloquentior videatur in
proprio id est hebreo. quam in peregrino id est greco. quo cetere epistole sunt scripte ser
mone. Movet etiam quosdam quare romanorum epistola in principio sit posi
ta. cum eam non scriptam primo ratio manifestet. Nam hanc proficiscentem
hierosolimam se scripsisse testatur. Cum corinthios et alios ante iam
ad ministerium quod secum portaturus erat. colligendo litteris adhortatus sit.
Unde intelligi quidam volunt. ita omnes epistolas ordinatas ut prima po
neretur. quamvis posterior fuerit. destinata. ut per singulas epistolas gra
dibus ad perfectiora veniretur. Romanorum namque plerique ita rudes erant
ut non intelligerent dei se gratia et non suis meritis esse salvatos. et ob hoc
duo inter se populi conflictarentur. Idcirco illos indigere asserit dei gratia.
vitia gentilitatis commemorans. Corinthiis autem iam dicit scientie gratiam
esse concessam. et non tam omnes increpat sed cur peccantes non increpave
rint reprehendit. Sicut ait. Auditur inter vos fornicatio. Et iterum. Con
gregatis vobis et meo spiritu tradere huiusmodi sathane. In secunda vero lau
dantur et ut magis ac magis proficiant admonentur. Galathe nullius
criminis arguuntur. nisi quod callidissimis pseudo apostolis crediderunt.
Ephesios sane nulla reprehensione sed multa laude dignos esse. qui
fidem apostolicam servaverunt. Philipenses quoque multo magis collaudantur.
qui nec audire quidem falsos apostolos voluerunt. Thesalonicenses nichil
ominus in duabus epistolis omni laude prosequitur. eo quod non solum fidem inconcus
sam servaverint veritatis. sed etiam in persecutione civium fuerint
constantes inventi. Colosenses autem tales erant. ut cum ab apostolo vi
si corporaliter non fuissent. hac laude digni haberentur. Et si corpore inquit
absens sum. sed spiritu vobiscum sum. gaudens et videns ordinem vestrum.

De hebreis uero quod dicendum est. quorum thesalonicenses quam plurimum lau
dati sunt. imitatores facti dicuntur. sic ipse ait. Et uos fratres imita
tores facti estis ecclesiarum dei que sunt in iudea. Eadem enim passi estis et uos
a contribulibus uris. quod et illi a iudeis. Apud ipsos quoque hebreos eadem co
memorat dicens. Nam et uinctis conpassi estis. et rapinam bonorum
uestrorum cum gaudio suscepistis cognoscentes uos habere meliorem
et manentem substantiam. EXPLICIT EPLA ....

Capitula de concordia epistolarum pauli apostoli.

De unitate ecclesie. Ad corinthios prima. cap. II. Ad ephesios. XIIII.
et XV. Ad philipenses. V. et VI. et VII. Ad colosenses. XIIII.
De perfectis. Ad cor. p. cap. II. et VI. et XIIII. Ad cor. secunda. cap. II.
et XXIII. Ad ephesios cap. I. et XX. Ad philippenses. XII. Ad colos.
III. XXIII. Ad thesalonicenses p. cap. I. XXIII. Ad timotheum cap.
II. et XXVII. De deo patre quod ante secula dominum filium nobis promiserit.
quem postea suis temporibus declarauit. Ad cor. I. et VI. Ad titum cap. I.
De edificio cultuque diuine doctrine. Ad cor. I. et XII. Ad ephesios
VIII. et XV. Ad colosenses. VII. et X. cap.
De sanctis hominibus quod templum sint dei. Ad cor. p. cap. XII. Ad cor. II. cap.
XVIII. Ad ephesios. VIII.
De integritate apostoli. et quod semper manibus suis operatus. Ad cor. p. cap. XVIII.
et XLI. Ad cor. II. XVIIII. XXV. XXVI. et XXVII. Ad thesalonicenses.
p. cap. VI. In secunda cap. VII.
De apostoli potestate. Ad cor. p. cap. XXI. et XXIII. In secunda cap. II.
XXIIII. et XXVII. De absentia corporis apostoli et presentia spiritus. Ad
cor. p. cap. XXII. Ad colosenses. V. Ad thesal. VIII.
De traditione peccantium sathane. Ad cor. p. cap. XXII. Ad timotheum p. III.
De separatione sanctorum ab eis qui contra legem uiuunt. Ad cor. p. cap. I. XXV. In
secunda. XVIII. Ad ephesios. XXII. In II. ad thesal. VII. VIIII. Ad timotheum p.

stilum eloquii. Sed quia apud hebreos ecclesias quasi destructor legis falsa suspitione habebatur, voluit tacito nomine de figuris legis et veritate Christi reddere rationem, ne odium nominis fronte prelati utilitatem excluderet lectionis. Non est sane mirum si eloquentior videatur in proprio, id est hebreo, quam in peregrino, id est greco, quo cetere epistole sunt scripte sermone. Movet etiam quosdam quare romanorum epistola in principio sit posita, cum eam non primo scriptam ratio manifestet. Nam et hanc proficiscens Hierosolimam se scripsisse testatur, cum Corinthios et alios ante iam ad ministerium quod secum portaturus erat colligere litteris adhortatus sit. Unde intelligi quidam volunt ita omnes epistolas ordinatas, ut prima poneretur quamvis posterior fuerit destinata, ut per singulas epistolas gradibus ad perfectiora veniretur. Romanorum namque plerique ita rudes erant ut non intelligerent Dei se gratia et non suis meritis esse salvatos, et ob hoc duo inter se populi confligerent. Idcirco illos indigere asserit confirmari, vitia gentilitatis priora commemorans. Corinthiis autem iam dicit scientie gratiam esse concessam, et non tam omnes increpat quam cur peccantes non increpaverint reprehendit, sicut ait: Auditur inter vos fornicatio, et: Congregatis vobis et meo spiritu tradere huiusmodi sathane. In secunda vero laudantur, et ut magis ac magis proficiant admonentur. Galathe nullius criminis arguuntur nisi quod callidissimis pseudoapostolis crediderunt. Ephesios sane nulla reprehensione sed multa laude dignos esse, quia fidem apostolicam servaverunt. Philipenses etiam multo magis collaudantur, qui nec audire quidem falsos apostolos voluerunt. Thesalonicenses nichilominus in duabus epistolis omni laude prosequitur, eo quod non solum fidem inconcussam servaverint veritatis, sed etiam in persecutione civium fuerint constantes inventi. Colosenses autem tales erant ut cum ab apostolo visi corporaliter non fuissent, hac laude digni haberentur: Et si corpore absens sum, sed spiritu vobiscum sum, gaudens et videns ordinem vestrum.

De hebreis u(er)o q(uo)d dicendu(m) e(st). quos thesalonicenses c(om)plim(us) lau
dati s(un)t imitatores facti dicunt. sic ipse ait. Et uos fr(atr)es imita
tores facti estis ecclesiar(um) d(e)i que s(un)t in iudea. Eade(m) eni(m) passi estis uo
a contribulib(us) uris. q(uem)admod(um) illi a iudeis. Apud ipsos q(uoque) hebreos eade(m) co
memorat dicens. Na(m) (et) uinctis co(m)passi estis. (et) rapina(m) bonor(um) ua
stror(um) cu(m) gaudio suscepistis cognoscentes uos habe(re) meliore(m)
et manente(m) substantia(m). EXPLICIT PLOGUS.

Capitula de concordia ep(isto)lar(um) pauli ap(osto)li.

De unitate eccl(esi)e. Ad corinthios p(ri)ma. cap. II. Ad ephesios. XIIII.
XXV. Ad philippenses. V. VI. XVII. Ad colosens. XIIII.
De p(er)fectis. Ad cor. p(rima). cap. II. XVI. XVIII. Ad cor. secda. cap. II.
XXXIII. Ad ephesios cap. I. XXX. Ad philipp(ense)s. XII. Ad colos.
III. XXIII. Ad thessalonicens(es) p(rima). cap. I. XVIII. Ad timotheu(m). [illegible]
ter XXVI. [illegible] De d(e)o patre [illegible]
que postea suis t(em)p(or)ib(us) declarauit. Ad cor. I. XVI. Ad titu(m) cap. I.
De edificio cultuq(ue) diuine doctrine. Ad cor. I. XXII. Ad ephesios
VIII. XXV. Ad colosens. VII. XX. cap.
De s(an)c(t)is hominib(us) q(uo)d templu(m) sint d(e)i. Ad cor. p(rima). cap. XII. Ad cor. II. cap.
XVIII. Ad ephesios. VIII.
De integritate ap(osto)li. (et) q(uo)d semp(er) manib(us) sit op(er)at(us). Ad cor. p(rima). cap. XVIII.
XLI. Ad cor. II. XVIIII. XXV. XXVI. XXXVII. Ad thessalonicens(es).
p(rima). cap. VI. In secda cap. VII.
De ap(osto)li potestate. Ad cor. p(rima). cap. XXI. XXXIII. In secda cap. II.
XVIIII. XXVII. De absentia corp(or)is ap(osto)li (et) p(rae)sentia sp(iritu)s. Ad
cor. p(rima). cap. XXII. Ad colosens. V. Ad thesal. VIII.
De traditione p(e)ccantiu(m) sathane. Ad cor. p(rima). cap. XXII. Ad timoth. p(rima). III.
De sequestrande societate (et) [illegible] q(uo)d [illegible]. Ad cor. p(rima). cap. I. XXV. In
secda. XVIII. Ad ephesios. XII. In II. Ad thesal. VII. VIII. Ad timoth. p(rima).

cap. xxiii. & xxxi. In sc̄da. xviiii.
De baptismo q̄d a uniuersa criminum diluente. Ad cor. p. cap. i
& xxiii. Ad titum. v. De eis q̄ membra sunt dni. Ad cor. p. cap. i
et xxviiii. lv. & lxi. Ad galath. v. Ad eph. ii. xv. & xxiiii. ac
xxv. Ad col. ii. De libero & seruo in dno q̄ sint equales coli...
Ad cor. p. cap. xxxvi. & lxi. Ad gal. xvi. Ad colos. xiii.
De contemptu inanis glorie ac presentis. Ad cor. p. cap. xviii. Ad
gal. xxx. Ad philip. vi. Ad thesal. p. vi.
De dno patre q̄ unum e cum dno filio mediatore hominum dno
ihu xp̄o. Ad cor. p. cap. xi. Ad gal. xiiii. Ad ephe. xiiii. Ad titum
i. & v. De his q̄ altario deseruiunt q̄ de sacrario debent ui
uere. Ad cor. p. cap. xl. Ad timoth. p. xviiii. Ad titum. ii. & vi.
De aplo omnibus placente per omnia. Ad cor. p. cap. xii. & lii.
De traditione aplica q̄ a nemine debeat infringi t mutari. Ad
cor. p. cap. liii. Ad gal. ii. Ad phil. xiii. & xv. Ad col. vi. Ad
thesal. p. xiii. In ii. iiii. & vii. Ad timoth. p. cap. iiii. viiii.
xii. xxviiii. & xxx. In ii. Ad timoth. ii. iii. viiii. & xvi.
De heresi. Ad cor. p. cap. lvi. Ad gal. xxviii. Ad titum. viii.
De traditione prophetie atq; linguarum & omnium q̄ ex parte sunt cum id q̄d per
fectum e fuerit declaratum. Ad cor. p. cap. lxi. Ad ephes. xv.
De examinatione prophetie. Ad cor. p. lxii. Ad thesal. p. xxii.
De silentio mulierum in ecclesia. Ad cor. p. cap. lxiiii. Ad timoth. p.
cap. vii. De resurrectione. Ad cor. p. cap. lxv. Ad thesal. p.
xvii. & xviii. In ii. ii.
De exuendo uetere & induendo nouo homine. Ad cor. p. cap. lxv.
Ad ephesio. xvii. Ad col. xiiii.
De collectis & ministerio q̄ fit in scos. Ad cor. p. cap. lxvi.
In sc̄da. xxi. & xxii. De adulterantib; uerbum dei. In ii. v. & xviiii.

Ad corinthios. ð commendantib; semetipsos. Ad cor. ii. cap. ii.
xvii. ac xviii. ð duob; testamentis. Ad cor. ii. viii. Ad gal.
xxiii. ð odore xpisti sci. Ad cor. ii. cap. x. Ad ephe. iii. xxx.
ð dno ihu xpo q imago e di. In ii. ad cor. cap. x. ad philip.
vi. ad col. ii. ð dissolutione terreni corpis ac psentia ad dnm
secta. xii. Ad philip. v. In ii. ad timotheu cap. xx.
De scis q quanti auaritia fugerint. tantu habundant qd
op e debeant ac usus pos reseruare. Ad cor. ii. cap. xvii.
Ad thessal. i. xv. ac xvi. xxi.
ð seductorib. In ii. ad cor. cap. xxvi. Ad gal. xv. ac xiv.
ac xxv. Ad ephesios. xvii. Ad phil. x. et xiii. Ad col. x.
vii. xx. Ad timoth. p. x. et xxvi. In ii. x. xiiii. xxv. Ad
titu. ii. ð falsis frib; ad cor. ii. cap. xxvi. Ad gal. vi.
ð apto hominib; displicente. Ad gal. cap. iii. Ad thessal. i.
cap. iiii. ð scis exigentib; qd obseruatione ueteris testa
menti n debeant custodire. Ad gal. cap. xv. Ad col. viiii.
Ad titum. ii.
ð mutua sustentatione scor. Ad gal. cap. xvii. Ad eph. xiii.
ac xviiii. Ad col. xviii. Ad thessal. i. xxiii.
ð ope manuu ut alienu n accipiat ac ad usus pos nichil
desit. Ad ephesios. cap. xviii. Ad gal. i. ac xv. Ad thessal.
ii. vi. ac iii. ð scis q debeant dnm in omib; imitari.
Ad ephesios. xx. In p. ad thessal. cap. ii.
ð psalmis ymnis et canticis in cordib; cantandis. Ad
ephesios. xxiii. Ad col. xiiii.
De subiectione mulieru ad maritos. Ad ephes. xxiiii. Ad
colos. xv. ð uiror dilectione ad coniuges. Ad ephesios.
xxv. Ad colos. xiiii.

De obsequio filiorum. Ad ephes. xxvi. Ad col. xxiiii.
De parentum erga filios temperamento. Ad ephes. xxvii. Ad col. xxviii.
De seruorum obsequio. Ad ephes. xxviii. Ad col. xx. Ad timoth. p.
xxx. Ad titum. iiii.
De temperantia dominorum. Ad ephes. xxviiii. Ad col. xxi.
De apostolo petente sanctos ut pro eo orationibus postularent. Ad ephes. cap.
xxx. Ad col. xxx. Ad thessal. p. xxviii. In ii. v.
De pluribus qui ipsi fuerunt adiutores. Ad timoth. p. cap. viii. Ad titum. ii.
De ipse tam quam cum domino in deo absconditam sit uita. Ad ephesio.
xiii. Ad col. i. x. xi.
De mutua correctione sanctorum. Ad col. xiii. Ad thes. p. xiii. In ii. viiii.
De fabulis et genealogiis et doctoribus uanis. Ad timoth. p. cap. i.
x. xi. xxxi. et xxx. In ii. xxiii. xxviii. Ad titum. ii. et vii.
De spiritu sancti prouidentia nouissimis temporibus per apostolum praedicta. Ad titum. ii. xxiii. xxviii.
Ad timoth. ii. cap. viii. De episcoporum formula ac diaconorum. Ad tit. ii.
De ipso docentium. Ad timoth. p. cap. xiii. Ad titum. x. Ad philemon. iii.
De doctore ut se ipsum formulam discipulis bonis operibus debeat moribus
exhibere. Ad thessal. ii. cap. vi. Ad timoth. p. cap. iix. In secunda.
viii. Ad titum. iii.
De eo quod possibile sit omnibus et necesse uniuersa mandata diuina ple
nissime custodire. Ad romanos. vi. Ad cor. p. xxvii. Ad gal.
xxv. Ad titum. cap. ii. **Explicit de concordia.**

i. De natiuitate domini secundum carnem.
ii. De fide romanorum et paulo per eos dominum deprecantem.
iii. De gentibus grecis ac barbaris et primatu iudeorum atque grecorum.
iiii. De ira dei in eos qui ueritatem detinent et cognitum deum deserunt et desinunt esse.
v. De inpudicis uiris ac feminis.

vi De iniquis iudicib. q mala, q aliis iudicauerint ipsi committunt. & de
patientia di ad penitentia reuocante. & penis male operantiu ac gla
operantiu ~~bonorum~~. & q n psit circumcisio n ingredientib. lege. nec
obsit pputiu gentib. naturale dm summu colentib. & custodien
tibus equitatem.

vii De iudeis qd apli hat & qd ceteris gentib. ante cellat.

viii De blasphemia calupnia qd usu iudiciu di. & dicentib. faciamus
mala ut ueniant bona.

viiii. De iudeis & grecis oib. peccato ee & de iustitia di p fide. dni ihu xpi

x De iustificatione hois p fide sine opibus.

xi. De glorificatione spei glae di p xpm & gloriatione tribulationis.

xii. De passione dni p ipiis nob. & comparatione hois peccatoris ade.

xiii. De morte regnante ab adam usq ad moysen. etiam qui n peccauerunt
in similitudine preuaricationis ade. & gla sepitnam.

xiiii. De magnitudine peccati differentia ade. bonu [illegible] patet de
penetrasse ad mortem. & gra dni credentes oes inse reuelanti adaucti

xv. De baptizatis q in morte dni st baptizati uiuunt. ut n peccato cui
iam mortui sunt. s iustitie di cui renati st resurrectione dni ihu xpi.

xvi. De fidelib. q n sit sub lege s sub gra. & qd facti st serui iustitie di.

xvii. De hoie qdiu uiuit uinclo legis astricto. & in passione dni patri
mortificate ut a lege sit liber.

xviii De disputatione carnis & carnaliu opm & spus ac spialiu sctate.

xviii. De scis q n carnis sit debitores s spui. & q n spm timoris acceperit
sed adoptionis filior dei.

xviiii. De differentia passionu psentis & future. & seruitute corruptionis
liberari cupientes & de spe. & de spu pro sci gemitib. q ib depn
pos sint abitiosi postulante.

xx De predestinatis conformib. filii dei.

ria. de passione bonoꝝ corā dō ⁊ hoīb; de uindicta non
expetenda. xl. De subiectioē om̄ principes ⁊ potestate.
xli. De redditione debiti uniuicuiq;
De uigilantia et operatio fidei ⁊ sobrietate ac continentia.
De negligentia et editioē carnis. ⁊ de manducantib; et iu
dicantib; alt nos ul̄ uniuersos dies.
De omnib; q' n̄ s̄ s; dō aut moriant̄ aut uiuant.
xlv. De passione dn̄i et potestate. ⁊ qđ nec eden̄ n̄ manducante
et n̄ manducan̄ manducante iudicet.
De eo q' nich' ē n̄ ei q existimat eē comune.
De piculo fratrē ctristante suū esca sua. et q' dñs sit regnū
dei. n̄ esca ⁊ pot' s; iustitia ⁊ pax atq; gaudiū in sp̄u sc̄o.
xlviii. De mysteo dn̄ice incarnatiōis ante passionē in silentio habi
to. post passionē ipsi reuelato. Incip̄ ARGVMENTVM.
Romani sunt in partib; italie. hii pventi a pseude apl̄is
sub nōē dn̄i ih̄u x̄pi. in legē et pphis erant inducti. hos re
uocat apl̄s ad uerā et euangelicā fidē. scribens eis ab athenis.
Explicat ARGVMENTVM in ep̄la ad romanos.

PAULUS servus christi ihesu vocatus apostolus segregatus
in evangelium dei quod ante promiserat per prophetas suos in scri
pturis de filio suo qui factus est ei ex semine david secundum
carnem qui predestinatus est filius dei in virtute secundum spiritum
sanctificationis ex resurrectione mortuorum ihesu christi domini nostri per quem acce
pimus gratiam et apostolatum ad obediendum fidei in omnibus gentibus pro nomine
eius in quibus estis et vos vocati ihesu christi omnibus qui sunt rome dilectis dei
vocatis sanctis gratia vobis et pax a deo patre nostro et domino ihesu christo. cap. II
Primum quidem gratias ago deo meo per ihesum christum pro omnibus vobis quia fides
vestra annuntiatur in universo mundo. Testis enim mihi est deus cui servio
in spiritu meo in evangelio filii eius quod sine intermissione memoriam vestri
facio semper in orationibus meis. Obsecrans si quomodo tandem aliquando
prosperum iter habeam in voluntate dei veniendi ad vos. Desidero
enim videre vos ut aliquid impertiar vobis gratie spiritalis ad confirmandos
vos id est simul consolari in vobis per eam que invicem est fidem vestram atque
III. meam. Nolo autem vos ignorare fratres quia sepe proposui venire
ad vos et prohibitus sum usque adhuc ut aliquem fructum habeam et in
vobis sicut et in ceteris gentibus grecis ac barbaris sapientibus et in
sipientibus debitor sum. Ita quod in me promptum est et vobis qui rome estis
evangelizare. Non enim erubesco evangelium. Virtus enim dei est in salutem omni
credenti iudeo primum et greco. Iustitia enim dei in eo revelatur ex fide
in fidem sicut scriptum est. Iustus autem ex fide vivit. IIII.
Revelatur enim ira dei de celo super omnem impietatem et iniustitiam hominum eorum
qui veritatem dei in iniustitia detinent. Quia quod notum est dei manifestum est
in illis. Deus enim illis manifestavit. Invisibilia enim ipsius a creatura
mundi per ea que facta sunt intellecta conspiciuntur. Sempiterna quoque eius
virtus et divinitas ut sint inexcusabiles. Quia cum cognovissent
deum non sicut deum glorificaverunt aut gratias egerunt sed evanuerunt in cogitati

onibus suis. et obscuratum est insipiens cor eorum. dicentes enim se esse sapi
entes. stulti facti sunt. Et mutauerunt gloriam incorruptibilis dei in si
militudinem imaginis corruptibilis hominis et uolucrum et quadrupe
dum et serpentium. Propter quod tradidit illos deus in desideria cordis eorum. in
inmunditiam. ut contumeliis afficiant corpora sua in semetipsis.
qui commutauerunt ueritatem dei in mendacium. et coluerunt et seruierunt creature
potius quam creatori qui est benedictus in secula amen. V.
Propterea tradidit illos deus in passiones ignominie. nam femine eorum
inmutauerunt naturalem usum in eum usum qui est contra naturam. Similiter autem
et masculi relicto naturali usu femine. pariter in desideriis suis
in inuicem. masculi in masculos turpitudinem operantes. et mercedem quam
oportuit erroris sui in semetipsis recipientes. Et sicut non probauerunt
deum habere in notitia. tradidit illos deus in reprobum sensum. ut faciant
que non conueniunt. Repletos omni iniquitate malitia. plenos inuidia.
homicidiis. contentione. fornicatione. dolo. malignitate. susurrones.
detractores deo odibiles. contumeliosos. superbos. elatos. inuentores ma
lorum. parentibus non obedientes. insipientes. inconpositos. sine affec
tione. absque federe. sine misericordia. Qui cum iustitiam dei cognouissent. non intelle
xerunt quoniam qui talia agunt. regnum dei non consequentur. digni sunt morte. non solum qui ea
faciunt. sed et qui consentiunt facientibus. capitulum. VI.
C. vi. Propter quod inexcusabilis es o homo omnis qui iudicas. In quo enim iudicas
alterum te ipsum condempnas. eadem enim agis que iudicas. Scimus enim quoniam
iudicium dei est secundum ueritatem in eos qui talia agunt. Existimas autem
hoc o homo qui iudicas eos qui talia agunt et facis ea. quia tu effugies
iudicium dei. An diuitias bonitatis eius et patientie et longanimi
tatis contempnis. ignoras quoniam benignitas dei ad penitentiam te adducit.
Secundum duritiam autem tuam et cor inpenitens thesaurizas tibi iram
in die ire et reuelationis iusti iudicii dei qui reddet unicuique secundum

opi eius. hisq̄ q̄ sc̄dm patientiā boni opis. gl̄iam & honorē
& incorruptionē querentib; uitā ętnā. his aūt q̄ ex conten
tione sunt & q̄ n̄ acquiescunt ueritati. credunt aūt iniquitati. ira
& indignatio. tribulatio & angustia in om̄ni aīa hoīs operantis
mali. iudei primū & greci. Gl̄ia aūt & pax & honor om̄i opanti bo
nū iudeo primū & greco. N̄ ē ei personarū acceptio apd dm̄. Quicūq; n̄
sine lege peccauerunt sine lege pibunt. & quicūq; in lege pecca
uerunt p legē iudicabunt. N̄ ē n̄ auditores legis iusti sunt
apd dm̄ s; factores. Cū gentes q̄ legē n̄ habent naturalit̄ q̄ legis
sunt faciunt. eiusmodi legē n̄ habentes ipsi sibi s̄t lex. q̄ ostendunt opus
legis scriptū in cordib; suis. testimoniū reddente illis conscientia
ipsorū & int̄ se inuicē cogitationū accusantiū aūt & defen
dentiū. in die cū iudicabit d̄s occulta hoīm sc̄dm euangli
um meū p ihm xp̄m dn̄m nrm̄. Si aūt tu iudeus cognominaris
& requiescis in lege & gl̄aris in dō & nosti uoluntatē ei. & pbas
utiliora instructus p legē. cōfidis te ipsū ducē ēē cecorū. lumē
eorū q̄ in tenebris sunt. eruditorē insipientiū. magistrū infan
tiū. habentē formā scientię & ueritatis in lege. Q̄ ḡ aliū do
ces. te ipsū n̄ doces. q̄ pdicas n̄ furandū furaris. q̄ dicis n̄
mechandū mecharis. q̄ abominaris idola sacrilegiū facis.
q̄ in lege gl̄aris. p preuaricationē legis dm̄ inhonoras. Nom̄ n.
dei p uos blasphemat int̄ gentes. sic̄ scriptū ē. circūcisio tua ppu
tiū facta ē. Si ḡ ppuciū iustitias legis custodiat. n̄ne ppuciū
illi in circūcisionē reputabit. & iudicabit q̄ ex natā ē ppuciū
legē cōsumans. te q̄ p litterā & circūcisionē carnis puaricator
legis es. Non ē q̄ in manifesto iudeus ē. neq; q̄ in palā in car
ne ē circūcisio. s; q̄ in occulto iudeus ē. & circūcisio cordis in spū
n̄ littā. cui laus n̄ ex hoīb; s; ex dō ē. Cap̄ VII.

[quidē pdest] circūcisio
[si legē] obs[erues] si
[aūt] [illegible]
aūt puarica
tor legis sis

Quid g. ampli e iudeo. aut que utilita circisioni. Multu p oe mo- C iij
du. Primu qdem qa credita sunt illis eloqa di. Qd n si qda illor
n crediderunt. Nuqd incredulitas illor fide di euacuauit. Absit.
E n ds uerax. omis aut ho mendax. sic scptu e. ut iustificeris in
sermonib; tuis. 7 uincas du iudicaris. VIII.
Si aut iniqtas nra iusticia dei comdat. quid dicem. Nuqd ini-
quus ds. q infert ira. Scdm hoine dico. Absit. Alioqn quom
iudicabit ds mundu. Si n ueritas di in meo medacio abundauit
in glia ipsi. qd adhuc 7 ego tanq peccator iudicor. Et n sicut
blasphemamur. 7 sic aiunt nos qda dice. faciam mala ut ueniant
bona. quor dampnatio iusta e. VIIII.
Quid g. precellimus eos. Nequaq. Causati n sum iudeos 7 grecos
oes sub peccato ee. sic scptu e. qa n e iust qsq. n e intelligens.
n e requirens dm. Oes declinauer. simul inutiles facti st. n e
q faciat bonu n e usq; ad unu. Sepulcru patens e guttur eor
linguis suis dolose agebant. uenenu sub labiis eor. Quor
os maledictioe 7 amaritudine plenu e. ueloces pedes eor
ad effundendu sanguine. Contritio 7 infelicitas in uiis eor. et
uia pacis n cognouer. n e timor di ante oclos eor. Scim aut
qm quecuq; lex loqt. his q in lege st loqt. ut oe os obstru-
atur. 7 subditus fiat ois mundus deo. qa ex opib; legis n iu-
stificabit ois caro cora ipso. P lege n cognitio peccati. Nc aut
sine lege iusticia di manifestata e. testificata a lege 7 pphis.
Iusticia aut di p fide ihu xpi sup oes q credunt. No n e distinctio.
Oes n peccauer. 7 egent glia di. iustificati gratis p gram ipsi.
p redemptione q e in xpo ihu. que pposuit ds ppitiatione p fide
in sanguine ipsi. ad ostensione iusticie sue. ppt remissione pre-
cedentiu delictor. in sustentatioe di. ad ostensione iusticie eius

in hoc tempore ut sit ipse iustus et iustificans eum qui ex fide est ihesu.
Ubi est ergo gloriatio tua? Exclusa est. Per quam legem? factorum? Non, sed per le-
gem fidei. Arbitramur enim iustificari hominem per fidem sine operibus legis.
An iudeorum deus tantum? Nonne et gentium? Immo et gentium.
Quoniam quidem unus deus qui iustificat circumcisionem ex fide et preputium per fidem.
Legem ergo destruimus per fidem? Absit, sed legem statuimus. Quid ergo
dicemus invenisse abraham patrem nostrum secundum carnem? Si enim
abraham ex operibus iustificatus est, habet gloriam, sed non apud deum. Quid enim scriptura
dicit? Credidit abraham deo et reputatum est illi ad iustitiam. Ei
autem qui operatur merces non imputatur secundum gratiam sed secundum debitum.
Ei vero qui non operatur, credenti autem in eum qui iustificat impium, reputatur
fides eius ad iustitiam secundum propositum gratie dei. Sicut et david dicit
beatitudinem hominis cui deus accepto fert iustitiam sine operibus. Be-
ati quorum remisse sunt iniquitates et quorum tecta sunt peccata. Bea-
tus vir cui non imputavit dominus peccatum. Beatitudo ergo hec in circumcisione
manet an in preputio? Dicimus enim quia reputata est abrahe fides ad
iustitiam. Quomodo ergo reputata est? in circumcisione an in preputio? Non in cir-
cumcisione sed in preputio. Et signum accepit circumcisionis, signaculum iu-
stitie fidei que in preputio, ut sit pater omnium creden-
tium per preputium, ut reputetur et illis ad iustitiam, et sit pater circumcisionis
non his tantum qui sunt ex circumcisione sed et his qui sectantur vestigia que est
in preputio fidei patris nostri abrahe. Non enim per legem promissio abrahe
aut semini eius ut heres esset mundi, sed per iustitiam fidei. Si enim qui ex le-
ge heredes sunt, exinanita est fides, abolita est promissio. Lex enim iram
operatur. Ubi enim non est lex, nec prevaricatio. Ideo ex fide ut secundum gra-
tiam firma sit promissio omni semini, non ei qui ex lege est solum, sed et ei qui ex fide est
abrahe, qui est pater omnium nostrum, sicut scriptum est quia patrem multarum
gentium posui te, ante deum cui credidit, qui vivificat mortuos.

et uocat ea que non sunt. tamquam ea que sunt. Qui contra spem in spe credid
it fieret pater multarum gentium secundum quod dictum est ei. Sic erit semen tu
um. Et non est infirmatus in fide. nec considerauit corpus suum iam emor
tuum. cum fere centum esset annorum. et emortuam uuluam Sare. In repromis
sione autem dei non hesitauit diffidentia. sed confortatus est fide dans gloriam
deo. plenissime sciens. quia quecumque promisit potens est et facere. Ideo et re
putatum est illi ad iustitiam. Non est autem scriptum tantum propter ipsum quia re
putatum est illi. sed et propter nos quibus reputabitur credentibus in eum qui susci
tauit ihesum dominum nostrum a mortuis. qui traditus est propter delicta nostra et re
surrexit propter iustificationem nostram. XI.

Iustificati ergo ex fide. pacem habeamus ad deum per dominum nostrum ihesum christum.
per quem et accessum habemus fide in gratiam istam in qua stamus. et gloriamur in spe
glorie filiorum dei. Non solum autem sed et gloriamur in tribulationibus. scientes quod tribu
latio patientiam operatur. patientia autem probationem. probatio uero spem.
spes autem non confundit. quia caritas dei diffusa est in cordibus nostris per spiritum
sanctum qui datus est nobis. XII.

Et quid enim christus cum adhuc infirmi essemus secundum tempus pro impiis mortuus est. Uix enim
pro iusto quis moritur. Nam pro bono forsitan quis audeat mori. Commendat autem
suam caritatem deus in nobis. quoniam cum adhuc peccatores essemus. christus pro nobis mor
tuus est. Multo igitur magis iustificati nunc in sanguine ipsius. salui erimus ab
ira per ipsum. Si enim cum inimici essemus reconciliati sumus deo per mortem filii eius.
multo magis reconciliati salui erimus in uita ipsius. Non solum autem sed et gloriamur in deo
per dominum nostrum ihesum christum per quem nunc reconciliationem accepimus. Propterea sicut per unum
hominem in hunc mundum peccatum intrauit. et per peccatum mors. et ita in omnes homi
nes mors pertransiit. in quo omnes peccauerunt. Usque ad legem enim peccatum erat in mundo.
peccatum autem non imputabatur cum lex non esset. XIII.

Sed regnauit mors ab adam usque ad moysen. et in eos qui non peccauerunt in similitudi
nem preuaricationis ade. qui est forma futuri. XIIII.

Sed nō sic̄ delictū ita ⁊ donū. Si eni unī delicto multi mortui sūt.
multo mag̃ grã dī ⁊ donū in grã unī hoīs ihū xp̄i in os habūdauit.
Et nō sic̄ p unū peccantē ita ⁊ donū. Nā iudiciū ex uno in cõdē-
natione. grã aūt ex multis delictis in iustificatione. Si eni unī de-
licto mors regnauit p unū. multo mag̃ abundantiã grẽ ⁊ donatio-
nis ⁊ iustitie accipientes in uita regnabunt p unū ihm xp̄m. Ergo sicut p
unī delictū in oēs hoīes in cõdēnatione. sic ⁊ p unī iustitiã in oēs
hoīes in iustificatione uite. Sicut eni p inobedientiã unī hoīs pecca-
tores cōstituti sunt multi. ita ⁊ p unī obedientiã. iusti cōstituentur
multi. Lex aūt subintrauit ut abundaret delictū. Ubi aūt abundauit
delictū. sup abundauit ⁊ grã. ut sic̄ regnauit peccatū in morte. ita ⁊ grã
C. VI. regnet p iustitiã in uitã etnã. p ihm xp̄m dnm nrm. Qd g̃ dice-
mus? pmanebimus in peccato ut grã abundet? Absit. Qui eni mortui su-
mus peccato. quō adhuc uiuemus in illo? XV.
An ignoratis frēs qa quicūq; baptizati sumus in xp̄o ihū. in morte ipsi-
us baptizati sumus? Consepulti eni sumus cū illo p baptismū in morte
ut quō surrexit xp̄s a mortuis p gl̃am pat̃s. ita ⁊ nos in nouitate ui-
te ambulemus. Si eni cõplantati facti sumus similitudini mortis
eius. simul ⁊ resurrectionis erimus. Hoc scientes qa uetus hō nr̄ simul
crucifixus ē ut destruatur corpus peccati. ut ultra nō seruiamus peccato.
Qui eni mortuus ē iustificatus ē a peccato. Si aūt mortui sumus cū xp̄o. credimus qa
simul ⁊ uiuemus cū eo. Scientes qđ xp̄s resurgens a mortuis. iā nō mori-
tur. mors illi ultra nō dnabitur. Qđ eni mortuus ē peccato mortuus ē semel. Qđ
aūt uiuit. uiuit dō. Ita ⁊ uos existimate uos mortuos quidē ēe peccato.
uiuentes aūt dō in xp̄o ihū dnō nrō. XVI.
Nō g̃ regnet peccatū in uro mortali corpore ut obediatis cõcupiscen-
tiis eius. Sed neq; exhibeatis mēbra uestra arma iniquitatis peccato. Sed exhibe-
te uos dō. tanq̃ ex mortuis uiuentes. ⁊ mēbra uestra arma iustitie dō.

Peccatũ n uob̃ n̄ dñet. Nõ n sub lege estis s; sub grã. Qd̃ g̃ peccabim̃.
qm̃ n̄ sum̃ sub lege s; sub grã? Absit. Nescitis qm̃ cui exhibuistis
uos seruos ad obediendũ: serui estis cui obedistis. siue peccati in
morte. siue obeditioni ad iustitiã. Grãs aũ dõ q̃ fuistis serui pec
cati. obedistis aũ ex corde in eã formã doctrine in qua traditi estis.
Liberati aũ a peccato serui facti estis iustitie. Humanũ dico ppt̃ in humanũ
firmitatẽ carnis urẽ. Sic n exhibuistis mẽbra urã seruire inmũ
ditie et iniquitati ad iniquitatẽ. ita nc̃ exhibete mẽbra urã seruire
iustitie in scificatione. Cũ n serui estis peccati. liberi fuistis iustitie.
Quẽ g̃ fructũ habuistis tc̃ in illis in qb; nc̃ erubescitis. Nã finis illoꝝ
mors ẽ. Nc̃ ũo liberati a peccõ. serui aũ facti dõ. habetis fructũ urũ
in scificatione. finẽ ũo uitã etnã. Stipendiũ n peccati mors. Grã
aũt di uita etna in xp̃o ihu dño nr̃o. XVII.

An ignoratis frs. scientib; n legẽ loquor qa lex in hoĩe dñat q̃to C vij.
tpr̃ uiuit. Nã q̃ sub uiro ẽ mulier. uiuente uiro alligata ẽ legi.
Si aũ mortuus fuit uir. soluta ẽ a lege uiri. Ig̃ uiuente uiro.
uocabit̃ adultã si fuẽ cũ alio uiro. Si aũ mortuus fuit uir eius.
libita ẽ a lege uiri ut n̄ sit adultã si fuit cũ alio uiro. Itaq; frs
mei mortificati estis et uos legi p corp̃ xp̃i ut sitis alteri mẽbri. qui ex
mortuis resurrexit ut fructificarem̃ dõ. Cũ n eẽm̃ in carne pas
siones peccoꝝ q̃ p legẽ erãt. opabant̃ in mẽbris nr̃is ut fructifica
rent morti. Nc̃ aũ soluti sum̃ a lege mortis in q̃ detinebam̃. ita
ut seruiam̃ in nouitate sp̃c et n in uetustate litte. Qd̃ g̃ dicemus?
Lex peccatũ ẽ? Absit. S; peccatũ n̄ cognouj n̄ p legẽ. Nã ccupiscen
tiã nesciebã n̄ lex diceret. n̄ cocupisces. Occasioẽ aũ accepta
peccatũ p mandatũ opatũ ẽ in me oẽm ccupiscentiã. Sine lege
n peccm̃ mortuũ erat. ego aũ uiuebã sine lege aliqn̄. Sic aũ ue
nisset mandatũ. peccm̃ reuixit. ego aũ mortuus sũ. et inuentũ ẽ

in mandatu(m) q(uod) erat ad uita(m) hoc e(ss)e ad morte(m). Na(m) peccatu(m) accepta
occasio(n)e p(er) mandatu(m) seduxit me. (et) p(er) illud occidit. Itaq(ue) lex q(ui)d(em)
s(an)c(t)a. (et) mandatu(m) s(an)c(tu)m. iustu(m). (et) bonu(m). Q(uo)d ergo bonu(m) e(st). m(ihi) factu(m) e(st) mors?
Absit. S(ed) peccatu(m) ut appareat pecc(atu)m. p(er) bonu(m) m(ihi) op(er)atu(m) e(st) morte(m).
ut fiat sup(ra) modu(m) peccans pecc(atu)m p(er) mandatu(m). **XVIII.**

Scim(us) e(nim) q(ui)a lex sp(irit)alis e(st). ego au(tem) carnal(is) su(m) uenu(m)datus sub peccato. Q(uo)d e(nim)
op(er)or n(on) intellego. N(on) e(nim) bonu(m) q(uo)d uolo. hoc ago. S(ed) q(uo)d odi illud facio. malu(m)
Si au(tem) q(uo)d nolo illud facio. (con)sentio legi q(uonia)m bona e(st). Nu(n)c au(tem) ia(m) n(on) ego
op(er)or illud. s(ed) q(uod) habitat in me pecc(atu)m. Scio q(ui)a n(on) habitat in me
hoc e(st) in carne mea bonu(m). Na(m) uelle adiacet m(ihi). p(er)ficere au(tem) bonu(m) n(on)
inuenio. N(on) e(nim) q(uo)d uolo bonu(m) hoc facio. s(ed) q(uo)d nolo malu(m) hoc ago.
Si au(tem) q(uo)d nolo illud facio. n(on) ego op(er)or illud. s(ed) q(uod) habitat in me pec-
catu(m). Inuenio ergo lege(m) uolenti m(ihi) face(re) bonu(m). q(uonia)m m(ihi) malu(m) adiacet.
Condelector e(nim) legi d(e)i sec(undu)m interiore(m) homine(m). Video au(tem) alia(m) lege(m)
in m(em)bris meis repugnante(m) legi mentis mee. (et) captiua(n)te(m) me in lege
peccati que e(st) in m(em)bris meis. Infelix ego ho(mo). q(ui)s me liberabit de
corp(or)e mortis hui(us). Gr(ati)a d(e)i p(er) ih(esu)m xp(istu)m d(omi)n(u)m n(ostru)m. Ergo ipse mente
seruio legi d(e)i. carne au(tem) legi peccati. Nichil ergo nu(n)c da(m)nationis e(st) his q(ui) CVII
su(n)t in xp(ist)o ih(es)u. q(ui) n(on) sec(un)d(u)m carne(m) ambulant. Lex e(nim) sp(iritu)s uite in xp(ist)o ih(es)u. libe-
rauit me a lege peccati (et) mortis. Na(m) q(uo)d i(m)possibile erat legi in quo
infirmabat(ur) p(er) carne(m). ut iustificatio legis impleret(ur) in nob(is) q(ui) n(on) sec(un)d(u)m
carne(m) ambulam(us) s(ed) sec(un)d(u)m sp(iritu)m. Q(ui) e(nim) sec(un)d(u)m carne(m) su(n)t. q(ue) carnis su(n)t sapi-
unt. q(ui) u(er)o sec(un)d(u)m sp(iritu)m. q(ue) su(n)t sp(iritu)s sentiunt. **XVIIII.**

Na(m) prude(n)tia carnis mors e(st). prude(n)tia au(tem) sp(iritu)s uita (et) pax. q(uonia)m sa-
pientia carnis inimica e(st) d(e)o. legi e(nim) d(e)i n(on) e(st) subiecta. nec e(nim) pot(est).
Q(ui) au(tem) in carne su(n)t. d(e)o place(re) n(on) possunt. Vos au(tem) in carne n(on) estis s(ed) i(n) sp(irit)u.
si tam(en) sp(iritu)s d(e)i habitat in uobis. Si q(ui)s au(tem) sp(iritu)m xp(ist)i n(on) h(abe)t. hic n(on) e(st) ei(us). Si au(tem)
xp(istu)s in uob(is) e(st). corp(us) q(ui)d(em) mortuu(m) e(st) p(ro)p(ter) pecc(atu)m. sp(iritu)s u(er)o uiuit p(ro)p(ter) iustificatione(m).

[Left margin glosses: ...sa(n)c(t)i / ...mitt(en)s in similitu(dine)m car-/nis peccati. (et) d(e) pec-/cato (damnavit) peccatu(m) in carne.]

Qd si sps ei q suscitauit ihm amortuis. habitat in uob. q suscitau
ihm xpm amortuis. uiuificabit & mortalia corpa ura ppt inha
bitante spm ei in uob. Ergo frs debitores sumus n carni ut sed
carne uiuam. Si n sedm carne uixitis. morietini. Si aut spu fa
cta carnis mortificauitis. uiuetis. Quicumq n spu di aguntur. hi
filii st di. xx. Non n accepistis spm seruitutis iteru
in timore. sz accepistis spm adoptionis filior in quo clamam
abba pat. Ipse sps testimoniu reddit spui nro q sum filii
di. Si aut filii & heredes. heredes qd di. coheredes aut xpi. si tam
p cpatim ut & cglificem. Existimo n q n st condigne passioes hui
tpis ad futura glam q reuelabit in nob. Na expectatio creature re
uelatione filior di expectat. Uanitati n creatura subiecta e n
uolens. sz ppt eu q subiec in spem. qa & ipsa creatura liberabit a seru
tute corruptionis in libtate glie filior di. Scim n q ois creatura
ingemescit & parturit usq adhuc. n solu aut illa. sz & ipsi nos
pmitias sps habentes. & ipsi int nos gemim adoptione filior ex
f pectantes redeptione corpis nri. xxi.
Spe n salui facti sum. Spes aut q uidet n e spes. Na q uidet qs sp
spat. Si aut q n uidem spam. p patientia expectam. Similit aut
& sps adiuuat infirmitate nram. Na qd orem sic oportet nescia
mi. Sz ipse sps postulat pnob gemitib inenarrabilib. Q aut
scrutat corda. scit qd desidet sps. qa sedm dm postulat p scis.
Scim qa diligentib dm. oia cooperant in bonu hu q sedm ppo
situ uocati st sci. Na qs psciu & pdestinau cformes fieri imagi
nis filii sui. ut sit ipse pmogenit in mltis frib. xxii.
Quos aut pdestinau. hos & uocau. Et qs uocau. hos iustificauit. qs
aut iustificau. illos & magnificau. qd g dicem ad hec. Si ds pnob.
qs cx nos. q & pp filio n pepcit. sz pnob oib tdidit illu. quom

& cu illo oia nob donauit. xxiii.

Quis accusabit adusu electos di. ds qui iustificat. qs e q dnet. xps
q mortuus e. im mo q & resurrex. q e ad dextam di. q & intpellat
p nob. quis g nos separabit a caritate xi. tribulatio. an angustia. an
psecutio. an fames. an nuditas. an piculu. an gladi. sic sciptu e. qa
ppt te mortificamur tota die. estimati sum ut oues occisionis. s; in
his oib supam ppt eu q dilex nos. Certus su n. qa neq; mors. neq;
uita. ~~neq uita.~~ neq; angli. neq; pncipat. neq; instantia. neq; futu
neq; fortitudo. neq; altitudo. neq; pfundu. neq; creatu alia po
terit nos separe a caritate di q e in xpo ihu dno nro. xxiiii.

C ix. Veritate dico in xpo. n mtior. ~~testimoniu~~ m phibite conscientia mea
in spu sco. qm tristitia e m magna & continuus dolor cordi meo. op
tabam n ego ipse anathema ee a xpo p frib; meis q st cogti mei secdm
carne. q st israhelite. qo adoptio e filio4 & gla & testamta & le
gis. latio. & obsequi. & pmissa. quo4 patres. & ex qb; xps secdm carne q
e sup oia ds bndict in secla. am. xxv.

Non au q exciderit ubu di. No n oes q ex isrl. hii st isrlite. neq; qa semn st
abrahe. oes filii. s; in ysaac uocabit t semn. e. n q filii carnis hii
filii di. s; q filii st pmissionis estimant in semine. Pmissionis n
ubu hoc e. Secdm hoc tps ueniam & erit sare filius. n solu aut s;
& rebecca ex uno cocubitu habens ysaac patre nrm. cu n du na
ti fuissent. aut aliqd egisset boni aut mali. ut secdm electione
ppositu di maneret. n ex opib; s; ex uocante dictu e. qa maior
seruiet minori. sic sciptu e. Iacob dilexi. esau odio aut habui.

xxvi. Quid g dicemus. Nuqd iniqtas ap dm. Absit. Moysi n dic. Misere
bor cui misereor. & miam pstabo cui miserebor. g n uolentis neq;
currentis. s; di e miserentis. dic n sciptura pharaoni. qa in hoc ipsu
excitaui te. ut ostenda in te uirtute mea. & ut annuntiet nom meu in

uniusa tra. XXVII. Ergo cui uult miseret. & que uult
indurat. Dicis itaq; m. qd adhuc qrit. uoluntati n ei qs resistit.
o ho tu qs es. q respondeas do. Nuqd dic figmtu ei q se finx. qd
me fecisti sic. An n hr potestate figul luti ex eade massa facere
aliud qde uas in honore. aliud u in contumelia. XXVIII
Quod si uolens ds ostende ira. & nota face potentia sua. sustinuit
in multa patientia uasa ire apta in intitu. ut ostendet diuitias glre
sue in uasa mie que ppauit in glam. qs 7 uocauit nos. n solu ex iu
deis. s7 & ex gentib; sic in osee dic. uocabo n plebe mea plebe mea.
et n misam cosecuta. misam cosecuta. Et erit in loco ubi dictu e ei.
n pleb mea uos. ibi uocabunt filii dei uiui. XXVIIII.
Esaias au clamabat p isrl. si fuit nus filiou isrl taq arena maris
reliq salue fient. Verbu n csuma & breuian in eqtate. qa ubu
breuiatu faciet dns sup tra. Et sic pdix esaias. n dns sabaoth re
liqss7 nob semn. quasi sodoma facti essem. 7 sic gomorra similes
XXX. fuissemus. Quid g dicem. qd gentes que n sectabant iustitia.
apphendert iustitia. iustitia au q ex fide e. Isrl uo sectan iustitia
que ex lege e. in lege iustitie n puen. Quare. qa n ex fide. s7 qsi
ex opib; offender in lapide offensiois. sic sciptu e. Ecce pono in
syon lapide offensionis & petra scandali 7 ois q credit in eu n
confundet. XXXI. Fratres uolunta qde cordis mei 7 obsecratio ad
dm fit p illis ad salute. Testimoniu pbibeo illis. qd emulatio
ne di hnt. s7 n sedm scientia. Ignorantes n di iustitia 7 sua q
rentes statuere. iustitie di n st subiecti. Finis n legis x ad iu
stitia oi credenti. XXXII.
Moyses n sepsit. qm iustitia q ex lege e q fecit ho. uiuet in ea.
q au ex fide e iustitia. sic dic. Ne dixis in corde tuo. qs ascendi 7
in celu. id e xpm deducere. aut qs descendit in abissu. hoc e xpm

a mortuis suscitavit. Et quod dicit scriptura: prope est verbum in ore tuo et in corde
tuo. hoc est verbum fidei quod predicamus. quia si confitearis in ore tuo dominum ihesum
et in corde tuo credideris quod deus illum suscitavit a mortuis salvus eris.
Corde enim creditur ad iustitiam, ore autem confessio fit ad salutem. Dicit enim scrip
tura: Omnis qui credit in illum non confundetur. Non enim est distinctio iudei et gre
ci. Nam idem dominus omnium dives in omnes qui invocant illum. Omnis enim quicumque invoca
verit nomen domini salvus erit. XXXIII.

Quomodo ergo invocabunt in quem non crediderunt? Aut quomodo credent ei quem non au
dierunt? Quomodo autem audient sine predicante? Quomodo vero predicabunt nisi
mittantur? sicut scriptum est: Quam speciosi pedes evangelizantium pacem, evangeli
zantium bona. Sed non omnes obediunt evangelio. Esaias enim dicit: Domine quis credidit
auditui nostro? Ergo fides ex auditu, auditus autem per verbum Christi. Sed dico: Numquid
non audierunt? Et quidem in omnem terram exivit sonus eorum et in fines orbis terre verba eorum.
Sed dico: Numquid israhel non cognovit? Primus moyses dicit: Ego ad emulatio
nem vos adducam in non gentem, in gentem insipientem in iram vos mittam.
Esaias autem audet et dicit: Inventus sum a non querentibus me, palam
apparui his qui me non interrogabant. Ad israhel autem dicit: Tota die expandi
manus meas ad populum non credentem et contradicentem. Dico ergo: XXXIIII.

C. xi. Numquid repulit deus populum suum? Absit. Nam et ego israhelita sum ex semine abra
ham de tribu beniamin. Non repulit deus plebem suam quam prescivit. An
nescitis in helia quid dicit scriptura? quemadmodum interpellat deum adversus
israhel. Domine prophetas tuos occiderunt, altaria tua suffoderunt, et ego relictus sum
solus et querunt animam meam. Sed quid dicit illi responsum divinum? Reliqui
mihi septem milia virorum qui non curvaverunt genua sua ante baal. Sic ergo
et in hoc tempore reliquie secundum electionem gratie salve facte sunt. Si autem gratia iam
non ex operibus, alioquin gratia iam non est gratia. XXXV.

Quid ergo? Quod querebat israhel hoc non est consecutus, electio autem consecuta est. Ceteri vero
excecati sunt. Sicut scriptum est: Dedit illis deus spiritum compunctionis, oculos ut

quia non videant. et aures ut non audiant usque in hodiernum diem. Et da
uid dicit. Fiat mensa eorum in laqueum et in captionem et in scandalum et in retri
butionem illis. Obscurentur oculi eorum ne uideant. et dorsum eorum semper incurua.
Dico ergo. Numquid sic offenderunt ut caderent? Absit. XXXVI.
Sed illorum delicto salus gentibus ut illos emulentur. Quod si delictum illorum
diuitie sunt mundi. et diminutio eorum diuitie gentium. quanto ma
gis plenitudo eorum. XXXVII.
Vobis enim dico gentibus. Quamdiu quidem ego sum gentium apostolus. ministerium meum hono
rificabo. si quomodo ad emulandum prouocem carnem meam ut saluos faciam
aliquos ex illis. Si enim amissio eorum reconciliatio est mundi. que assumptio
nisi uita ex mortuis? Quod si delibatio sancta est. et massa. Et si radix sancta. et ra
mi. Quod si aliqui ex ramis fracti sunt. tu autem cum oleaster esses. insertus es
in illis. et socius radicis. et pinguedinis oliue factus es. noli gloriari aduersus
ramos. Quod si gloriaris. non tu radicem portas. sed radix te. Dices ergo fracti
sunt rami. ut ego inserar. Bene. propter incredulitatem fracti sunt. Tu
autem fide stas. Noli altum sapere. sed time. Si enim deus naturalibus ramis non pepercit.
ne forte nec tibi parcat. Vide ergo bonitatem et seueritatem dei. in eos quidem qui
ceciderunt. seueritatem. In te autem bonitatem dei. si permanseris in bonitate.
Alioquin et tu excideris. Sed et illi si non permanserint in incredulitate
inserentur. Potens est enim deus iterum inserere illos. Nam si tu ex naturali excisus
es oleastro. et contra naturam insertus es in bonam oliuam. quanto magis hii secundum
naturam inserentur sue oliue. XXXVIII.
Nolo enim uos ignorare fratres mysterium hoc. ut non sitis uobis ipsis sapientes. quia
cecitas ex parte contigit in israhel. donec plenitudo gentium intraret. et sic omnis
israhel saluus fieret. sicut scriptum est. Ueniet ex sion qui eripiat et auertat impieta
tem ab iacob. Et hoc illis a me testamentum. cum abstulero peccata eorum. Secundum
euangelium quidem inimici propter uos. secundum electionem autem carissimi propter patres.
Sine penitentia enim sunt dona et uocatio dei. Sicut enim aliquando et uos non credidistis deo.

nc̄ aūt mīam c̄secuti estis ppt illoꝝ incredulitatē. Ita & isti nc̄ nō
crediderunt in urā mīam. ut & ipsi mīam c̄seqnt. Cōclusit ds̄ aūt oīa in
incredulitate. ut oīm misereat. XXXVIIII.
O altitudo diuitiaꝝ sapientie & scientie dī. q̄m incōphensibilia s(unt)
iudicia eī. & inuestigabiles uie eī. Qs n. cognouit sensū dnī. aut
qs c̄siliari eī fuit. Aut qs prior dedit illi. & retribuet eī. Q̄m ex ipso
& p ipsū. & in ipso sunt oīa. ipsi glā in scla scloꝝ. amē. XL.
C. xii. O bsecro itaq; uos frs̄ p mīam dī. ut exhibeatis corpa ura hostiā
uiuentē. scām. dō placentē. rationabile sit obsequiū urm̄. Et
nolite c̄formari huic sclō. s; reformamini in nouitate sens
us urī. ut pbetis q̄ sit uoluntas dī bona & bn̄ placens & pfecta. XLI.
D ico n. p grām que data ē m oīb; q̄ st int uos. n̄ plus sape q̄ opor
tet sape. s; sape ad sobrietatē. & unicuiq; sic ds̄ diuisit mēsu
rā fidei. XLII. S icut n. in uno corpe m̄lta m̄bra habe
m'. oīa aūt m̄bra n̄ eūdē actū habent. ita m̄lti unū corp' sum'
in xp̄o. Singli aūt alt alti m̄bra. Habentes aūt donationes sedm̄ grām
q̄ data ē nob differentes. siue pphīā sedm̄ rationē fidei. siue
ministriū in ministrādo. siue q docet in doctrina. Q exhortat in
exhortando. q tribuit in simplicitate. q p(rest) in sollicitudine. q
miseret in hilaritate. dilectio sine simulatiōe. Odientes malū
adherentes bono. caritate fraternitatis inuicē diligentes. hono
re inuicē puenientes. Sollicitudine n̄ pigri. Spū feruentes. dnō
seruientes. Spe gaudentes. in tribulatiōe patientes. orationi in
stantes. necessitatib; scōꝝ cōicantes. hospitalitatē sectantes. Bn̄
dicite psequentib; uos. bn̄dicite & nolite maledicere. Gaudē cū
gaudentib; flere cū flentib;. Id ipsū inuicē sentientes. n̄ alta
sapientes. s; humilib; c̄sentientes. Nolite ee prudentes apud uosmet
ipsos. nulli malū p malo reddentes. s; puidentes bona n̄ tantū

corā dō. s; & corā oīb;. Si fieri potest q̄ ex uob' ē cū oīb; hoīb; pacē
habentes. Nō uosmetipsos defendentes kmi. s; date locū irę. Scptū ē
enī m̄ uindictā. ego retribuā dic̄ dns. S; si esurierit inimicus tuus.
ciba illū. Si sitit. potū da illi. hoc enī faciens. carbones ignis cōgeres sup
caput ei'. Noli uinci a malo. s; uince in bono malum. XLIII.
xiiij Omnib; potestatib; sublimiorib; subditi estote. Nō ē enī potestas nisi a dō.
quę aūt s̄t. a dō ordinatę sūt. Itaq; q̄ resistit potestati. dī ordinationi
resistit. Q̄ aūt resistunt. ipsi sibi dānationē acquirūt. Nā principes nō sūt
timori boni opis. s; mali. Uis aūt nō timere potestatē. bonū fac. & ha
bebis laudē ex illa. Dī enī minister ē tibi in bonū. Si aūt male feceris. time.
Nō enī sine causa gladiū portat. Dī enī minister ē. uindex in irā ei q̄
malū agit. Ideo necessitate subditi estote. nō solū ppt irā. s; ppt cōscien
tiā. Ideo enī & tributa p̄statis. ministri enī dī s̄t. in hoc ipsū seruientes.
Reddite ergo oīb; debita. Cui tributū tributū. cui uectigal XLIIII.
uectigal. cui honorē. honorē. Cui timorē timorē. Nemini quicq̄ de
beatis. nisi ut inuicē diligatis. Q̄ enī dilig; proximū. legē impleuit. Nā nō
adulterabis. nō occides. nō furabis. nō falsū testimoniū dices. nō cōcupisces.
& siquod ē aliud mandatū. in hoc uerbo instauratur. Diliges proximū tu
um tamq̄ teipsū. Dilectio proximi malū nō operatur. Plenitudo ergo legis ē
Et hoc scientes tempus. quia hora ē iam XLV. dilectio.
nos de somno surgere. Nunc enī propior ē nr̄a salus q̄ cū credidimus. Nox pre
cessit dies aūt appropinquauit. Abiciamus ergo opa tenebrarū. & induamur ar
mis lucis. Sicut in die honeste ambulemus. Nō in comessationib; & ebrie
tatib;. nō in cubilib; & impudicitiis. nō in contentione & emulatione. Sed in
duimini dnm ihm xpm. XLVI.
Et carnis curā ne feceritis in desideriis. Infirmū aūt in fide assumite CXIIIJ
nō in disceptationib; cogitationū. Alius enī credit manducare oīb; posse.
Q̄ aūt infirmus ē. holus manducet. Is q̄ manducat. nō manducantē nō

spiciat. et q n manducat. manducante n iudicet. ds n illu assumsit.
Tu qs es q iudicas alienu seruu. Suo dno stat aut cadit. Stabit au.
potens e ds statuere illu. Na ali iudicat diem int diem. alius iu
dicat oem diem. Unusqsq in suo sensu habundet. Q sapit diem dno
sap. Et q manducat. dno manducat. Gras n agit do. Et q n manducat
dno n manducat. et gras agit do. xlvii.
Nemo n nrm s uiuit. et nemo s morit. Siue n uiuim dno uiuim. siue
morim dno morim. Siue g uiuim. siue morim. dni sum. xlviii.
In hoc n x et mortuus e et resurrex. ut et mortuor et uiuor dnetur.
Tu au qd iudicas fratre tuu. aut qd spnis frm tuu. Oes stabimus
ante tribunal xi. Scptu e n. Viuo ego dic dns. qm m flectet oe ge
nu. et ois ling confitebit do. Itaqi unusqsq nrm p se ratione reddet
do. No g amplius inuice iudicemus. s; hoc iudicate mag. ne ponatis
offendiculu fri uel scandalum. xlviiii.
Scio et cfido in dno ihu. qa nich coe p ipsu. n ei q existimat qd coe e.
illi coe e. l. Si eni ppt cibu fr tuus contristat aut scandali
zatur. ia n secdm caritate ambulas. Noli cibo tuo illu pdere. p quo
xps mortuus e. No g blasphemet bonu nrm. No e regnu di esca et pot.
sed iustitia et pax et gaudiu in spu sco. Qui n in hoc seruit xo. placet
do. et pbatus e hoib. Itaqi que pacis st sectem. et que edificationis
st inuice custodiam. Noli ppt escam destruere opus dei. Oia qde mu
da sut. s; malu e hoi q per offendiculu manducat. Bonu e n
manducare carne et n bibere uinu. neqi in quo fr tuus offenditur
aut scandalizat aut infirmat. Tu fide habes pen te metipsu habe
cora do. Beatus q n iudicat semetipsu in eo q pbat. Q au discernit n
si manducauerit. dapnat e. qa n ex fide. Omne n q n e ex fide. pecca
tu e. Debem au nos firmiores inbecillioru infirmitate susti
nere. et n nob placere. Unusqsq uim pximo suo placeat in bonu

ad edificationem. et xps non sibi placuit. sed sicut scriptum est inproperia inproperantium
tibi ceciderunt super me. li. Quecumque enim scripta sunt ad nostram
doctrinam scripta sunt. ut per patientiam et consolationem scripturarum spem habe
amus. Deus autem patientie et solatii det vobis id ipsum sapere in alte
rutrum secundum ihesum xpm. ut unanimes uno ore honorificetis deum
et patrem domini nostri ihesu xpi. Propter quod suscipite invicem sicut et xps suscepit vos
in honorem dei. Dico enim xpm ihesum ministrum fuisse circumcisionis propter verita
tem dei ad confirmandas promissiones patrum. Gentes autem super misericordiam hono
rare deum sicut scriptum est. Propterea confitebor tibi in gentibus domine et nomini tuo canta
bo. Et iterum dicit. Letamini gentes cum plebe eius. Et iterum. Laudate dominum omnes
gentes et magnificate eum omnes populi. Et rursum esaias ait. Erit radix iesse
qui exsurget regere gentes. in eum gentes sperabunt. Deus autem spei repleat vos
omni gaudio et pace in credendo. ut habundetis in spe et virtute spiritus sancti.
Certus sum fratres mei et ego ipse de vobis. quoniam et ipsi pleni estis dilectione. re
pleti omni scientia. Audacius autem scripsi vobis fratres. ex parte. tamquam in memoriam
vos reducens propter gratiam que data est mihi a deo. ut sim minister xpi in
gentibus. sanctificans evangelium dei. ut fiat oblatio gentium accepta. sanctifica
ta in spiritu sancto. Habeo igitur gloriam in xpo ihesu ad deum. Non enim audeo aliquid loqui
eorum que per me non efficit xps in obedientiam gentium verbo et factis in virtute sig
norum et prodigiorum in virtute spiritus sancti. ita ut ab ierusalem usque illiricum reple
verim evangelium xpi. Sic autem predicavi hoc evangelium non ubi nominatus est xps. ne
super alienum fundamentum edificarem. sed sicut scriptum est. quibus non est annuntia
tum de eo. videbunt. et qui non audierunt intellegent. Propter quod impediebar pluri
mum venire ad vos. Nunc vero locum ultra non habens in his regionibus. cupi
ditatem autem habens veniendi ad vos. ex multis iam preteritis annis.
Cum in hispaniam proficisci cepero. spero quod preteriens videam vos. et a vobis dedu
car illuc. si vobis primum ex parte fruitus fuero. Nunc igitur proficiscar in ierusalem
ministrare sanctis. Probaverunt enim macedonia et achaia collationem aliquam

facere in pauperes sanctorum qui sunt in hierusalem. placuit enim eis et debitores sunt eorum.
Nam si spiritualium eorum participes facti sunt gentes. debent et in carnalibus
ministrare eis. Hoc igitur cum consummavero et assignavero eis fructum hunc, proficiscar
per vos in hispaniam. Scio autem quoniam veniens ad vos in abundantia
benedictionis christi veniam. Obsecro igitur vos fratres per dominum nostrum ihesum christum
et per caritatem spiritus sancti. ut adiuvetis me in orationibus et orantes pro me ad
deum. ut liberer ab infidelibus qui sunt in iudea. et obsequii mei oblatio
fiat accepta in ierusolimam sanctis. ut veniam ad vos in gaudio per volun
tatem dei. et refrigerer vobiscum. Deus autem pacis sit cum omnibus vobis amen.

C. xvi. Commendo autem vobis phebem sororem nostram. que est in ministerio ecclesie
que est cencris. ut eam suscipiatis in domino digne sanctis. et assistatis ei in
quocumque negotio vestri indiguerit. et enim ipsa quoque astitit multis et mihi. Salu
tate priscam et aquilam adiutores meos in christo ihesu. qui pro anima mea suas
cervices supposuerunt. quibus non solum ego gratias ago. sed et cuncte ecclesie genti
um. et domesticam eorum ecclesiam. Salutate ephenetum dilectum mihi. qui est pri
mitivus asie in christo. Salutate mariam que multum laboravit in vobis.
Salutate andronicum et iuliam cognatos et concaptivos meos. qui sunt nobiles
in apostolis. qui et ante me fuerunt in christo. Salutate ampliatum dilectissimum mihi
in domino. Salutate urbanum adiutorem nostrum in christo. et stachin dilectum
meum. Salutate appellem probum in christo. Salutate eos qui sunt ex aristoboli do
mo. Salutate erodionem cognatum meum. Salutate eos qui sunt ex narcis
si domo. qui sunt in domino. Salutate triphenam et triphosam. que laborant in domino.
Salutate persidam karissimam que multum laboravit in domino. Salutate rufum
electum in domino. et matrem eius et meam. Salutate asyncritum. flegontam.
hermen. patrobam. et qui cum eis sunt fratres. Salutate philologum et iuliam. nereum
et sororem eius olympiadem. et omnes qui cum eis sunt sanctos. Salutate invicem in
osculo sancto. Salutant vos omnes ecclesie christi. Fratres rogo vos ut observe
tis eos qui dissensiones et offendicula preter doctrinam quam vos didicistis faci

ut et declinate ab eis. huiusmodi enim christo domino non seruiunt sed suo uentri. et per dul
ces sermones et benedictiones seducunt corda innocentium. Uestra autem obe
dientia diuulgata est in omnem locum. Gaudeo igitur in uobis. Sed uolo uos sa
pientes esse in bono et simplices in malo. Deus autem pacis conterit sathanam
sub pedibus uestris uelociter. Gratia domini nostri iesu christi uobiscum. Salutat uos
timotheus adiutor meus et lucius et iason et sosipater cognati mei.
Saluto uos ego tertius qui scripsi epistolam in domino. Salutat uos gaius hospes meus
et uniuersae ecclesiae gentium. Salutat uos erastus archarius ciuitatis. et quartus
frater. Ei autem qui potens est uos confirmare iuxta euangelium meum et predicationem iesu christi
secundum reuelationem mysterii temporibus eternis taciti. quod nunc patefactum est
per scripturas prophetarum secundum preceptum eterni dei ad obeditionem fidei in cunctis
gentibus cogniti soli sapienti deo per iesum christum cui honor et gloria in secula
seculorum amen. Explicit epistola ad romanos. Habet uersus ~~[illegible]~~

Incipit argumentum in epistola ad corinthios prima.

Corinthii sunt achaici. et hi similiter ab apostolis audierunt uerbum ueritatis et sub
uersi multifarie a falsis apostolis. quidam a uerbosa eloquentia philosophie. a
lii secta legis iudaice inducti sunt. hos reuocat apostolus ad ueram et euangeli
cam sapientiam scribens eis ab epheso per timotheum. Explicit argumentum.

I. [D]e plenitudine diuitiarum gratie et scientie corinthiorum. Incipiunt capitula.
II. De apostolo ad unitatem corinthios suadente.
III. De contentione corinthiorum. IIII. De uerbo crucis quod stultitia sit pereuntibus.
salus sit credentibus. V. De perditione sapientie seculi.
VI De deo elegente stulta istius seculi et infirma et ignobilia ut confun
dat sapientes et fortes ut qui gloriatur in domino glorietur.
VII De sapientia mundi et sapientia dei. VIII. De bonis futuris quae deus [illegible]
VIIII De spiritu omnia perscrutante. X. De spiritu dei et mundi istius spiritu.
XI. De spiritalibus et carnalibus et de apostolo. XII. De edificio alterius que do
ctrine et de edificatoribus et doctoribus. XIII. Nescitis quia templum sitis dei.

xiiii. De sap qualit loquente et non sufficit stulta in solo suum · et de sapientib seculi.
xv. De in mente quanta gl(ori)a fut(ur)a · et q(uo)d sap(ien)s fecit omnia.
De contentia contaminationis illa. xvii. De inani gl(ori)a.
De aplis in mundo huic et angelis · hominibus spectaculu factis · et vilibus cum passionib.
xviii. De aplo in dno qui per euuglm ceteris generat.
De aplo minante corinthiis. xxi. De fornicatione facta int corinthios.
xxii. De traditione fornicatoris sathane. De azymis et pascha.
De separatione fr(atru)m qui fornicantur. xxv. De fr(atr)ib dissipantib quib
debeant iudicari. xxvi. De fr(atr)ib quo iniuriam n faceret.
De iniusti q(uo)d regnu di n possidebt. De prudentia et resurr
ectione in nos. De sa(n)c(t)i quib(us) emti sumus · et de fornicatorib quod habeant.
xxx. De magnitudine criminis fornicationis · et quod sca sint templu spu sci.
De coniugib et mutua corporis potestate. De apli consilio et voluntate.
De bono continentie · et q melius sit nube quam uri.
xxxv. De coniugib n separandis. xxxvi. De viro et muliere coniugis.
De unoquoque ut sic permaneat sic vocatus.
De virginib et viduis et continentib. De nuptiis iterandis.
xl. De sacrificatis simulacro. xli. De paulo se aplm ee corinthiorum protestante.
xlii. De aplo oib bonu seruu se ee. De similitudine in stadio currente.
De aplo corp suu cedente. De baptismo iudeorum transitu et spitali
xlv. De fugiant quod iudi accepert. De speculo nimie et siditate et potu.
De dno n patiente suos supra modu temptari.
De benedictione panis et calicis. De his que ydolis sacrificantur.
l. De libertate cuncti oia. De exemplo gentium et prophanatis.
De aplo oib hominib sine offensione ee precipiente.
De apli traditione q(uo)d mulieri caput vir · viri aut xps.
liiii. De oi viro orante et femina. lv. De com(m)unio et sasinate.
lvi. De traditione dni consecratione. lvii. De accipientib indigne eucharist.

Incipit epistola ad corinthios prima.

PAULUS vocatus apostolus ihesu christi per voluntatem dei et sostenes frater ecclesie dei que est corinthi sanctificatis in christo ihesu vocatis sanctis cum omnibus qui invocant nomen domini nostri ihesu christi in omni loco ipsorum et nostro. gratia vobis et pax a deo patre et domino nostro ihesu christo. Gratias ago deo meo semper pro vobis in gratia dei que data est vobis in christo ihesu. quia in omnibus divites facti estis in illo in omni verbo et in omni scientia. sicut testimonium christi confirmatum est in vobis. ita ut nichil vobis desit in ulla gratia. expectantibus revelationem domini nostri ihesu christi. qui et confirmabit vos usque ad finem sine crimine in die adventus domini nostri ihesu christi. fidelis deus per quem vocati estis in societatem filii eius ihesu christi domini nostri. Cap. II.

Obsecro autem vos fratres per nomen domini nostri ihesu christi. ut idipsum dicatis omnes. et non sint in vobis scismata. sitis autem perfecti in eodem sensu. et in eadem scientia.

III. Significatum est enim mihi de vobis fratres mei ab his qui sunt cloes. quia contentiones sunt inter vos. hoc autem dico quod unusquisque vestrum dicat. Ego quidem sum pauli. ego apollo. ego autem cephe. ego autem christi. divisus est christus. Numquid paulus crucifixus est pro vobis. aut in nomine pauli baptizati estis. IIII.

Gratias ago deo meo quod neminem vestrum baptizavi nisi crispum et gaium. Ne quis

dicat quod in nomine meo baptizati sitis. Baptizaui autem et stephane domum.
ceterum nescio si quem alium baptizauerim. Non enim misit me xpistus baptizare.
sed euangelizare. non in sapientia uerbi. ut non euacuetur crux xpisti. V.

Verbum enim crucis pereuntibus quidem stultitia est. his autem qui salui fiunt. uirtus dei est.
Scriptum est enim. perdam sapientiam sapientium. et prudentiam prudentium repro-
babo. Ubi sapiens. ubi scriba. ubi conquisitor huius seculi. Nonne stultam
fecit deus sapientiam huius mundi. Nam quia in dei sapientia non cognouit
mundus per sapientiam deum. placuit deo per stultitiam predicationis saluos
facere credentes. Quoniam iudei signa petunt. et greci sapientiam querunt. Nos
autem predicamus xpistum crucifixum. iudeis quidem scandalum. gentibus autem
stultitiam. ipsis autem uocatis iudeis atque grecis xpistum dei uirtutem et dei
sapientiam. Quia quod stultum est dei. sapientius est hominibus. Et quod infir-
mum est dei. fortius est hominibus. VI.

Videte uocationem uestram fratres. quia non multi sapientes secundum carnem.
non multi potentes. non multi nobiles. sed que stulta sunt huius mundi ele-
git deus ut confundat sapientes. Et infirma mundi elegit deus ut con-
fundat fortia. Et ignobilia mundi et contemptibilia elegit deus. et que non
sunt. ut ea que sunt destrueret. ut non glorietur omnis caro in conspectu eius. Ex ipso
autem uos estis in xpisto ihesu. qui factus est sapientia nobis a deo. et iustitia.
et sanctificatio et redemptio. ut quemadmodum scriptum est. qui gloriatur in domino
ij glorietur. VII. Cum enim ego uenissem ad uos. numquid per sublimitatem
sermonis ueni. aut sapientie. annuntians uobis testimonium xpisti.
Non enim iudicaui scire me aliquid inter uos. nisi ihesum xpistum et hunc cruci-
fixum. Et ego in infirmitate et timore et tremore multo fui
apud uos. et sermo meus et predicatio mea non in persuasibilibus humane
sapientie uerbis. sed in ostensione spiritus et uirtutis. ut fides uestra non sit
in sapientia hominum. sed in uirtute dei. Sapientiam autem loquimur inter per-
fectos. sapientiam non huius mundi. neque principum huius seculi qui destruuntur.

s; loqm̃ di sapientiã in misterio. que abscondita ẽ. q̃ p̃destina
uit ds̃ ante secła in glã nr̃am. q̃ nemo p̃ncipũ h' secli nouit. Si n
cognouissent. nũq̃ dnm̃ glę crucifixissent. s; sic scptũ ẽ. VIII.
Quod ocłs n̄ uidit. nec auris audiuit. nec in cor hoīs ascendit.
que p̃parauit ds̃ his q diligunt illũ. VIIII.
Nobis aũ reuelauit ds̃ p spm̃ suũ. sps̃ n oĩa scrutat̃ & pfũda di.
Q's n scit hoĩu q̃ st hoīs. n sps̃ hoīs q ẽ in ipso. Ita & q̃ di st. ne
mo cognouit n sps̃ di. X. Nos aũ spm̃ hui' mũdi n̄ ac
cepim'. s; spm̃ q ex dō ẽ. ut sciam que a dō donata st nob. que
& loqm̃. n in doctis humanę sapientię ũb. s; in doctina sps̃. spi
talib; spitalia cparantes. Aialis aũ ho. n̄ pcipit ea q st sps̃ dei.
stultitia n ẽ illi. & n̄ pot intellige. qa spitalit examinat̃.
Spitalis aũ iudicat oĩa. 7 ipse a nemine iudicatur. Q's n cognouit
sensũ dnĩ. q instruat eũ. Nos aũ sensũ xp̃i habemus. XI.
Et ego frs̃ n potui uob loq q̃si spitalib; s; q̃si carnalib; tãquã
paruulis in xp̃o. lac uob potũ dedi n̄ escã. Nō dũ n potatis. s; nec
dũ potestis qd. Ad huc n estis carnales. Cũ n sit int uos zel'
& ctentio. nne carnales estis 7 scdm̃ hoĩe ãbulatis. Cũ n q's dic
ego qd sũ pauli. ali' aũ ego apollo. nne hoĩes esti'. Qd g̃ ẽ apollo.
qd u̇o paulus. Ministri ei' cui credidistis. & unicuiq; sic dns
dedit. Ego plantaui. apollo rigauit. s; ds̃ incremtũ dedit. Itaq;
neq; q plantat ẽ aliqd. neq; q rigat. s; q incremtũ dat ds̃. Qui
plantat aũt 7 q rigat. unũ sunt. Vnqsq; p̃pã mcede accipi7 scdm̃ su
ũ labore. XII. Dei n sum' adiutores. di agricultũ estis. di edi
ficatio estis. scdm̃ grãm di q data ẽ m. ut sapiens architectus.
fundamtũ posui. Ali' aũ sup edificat. Vnqsq; aũ uideat q̃mō
sup edificet. fundamtũ aũ aliud nemo potest pone. pt id qd
positũ ẽ. q ẽ xp̄s ih̃s. Si q's aũ sup edific sup fũdamtũ hoc. aurũ.

ucuiq op' mani
fe erit. Dies enī
declarabit. qa
ne reuelabit.

argentū. lapides p̄ciosos. ligna. fenū. stipulā. uniuscuiusq; op' quale sit.
ignis pbabit. Si cui' op' manserit. qd sup edificauit, mercedē accipiet.
Si cui' op' arserit. detrimētū patietur. ipse aūt saluus erit sic tam̄ q̄si
p ignē. XIII. Nescitis qa tēplū di estis. & sps di habitat in uo
bis. Siqs aūt tēplū di uiolauerit. disp̄det illū ds. Tēplū .n. di scm̄ ē.
qd estis uos. XIIII. Nemo uos seducat. Siqs uidet' int' uo
sapiens ee in hoc sclo. stult' fiat ut sit sapiens. Sapientia .n. huius
mūdi stultitia ē apud dm̄. Scriptū ē. cōphendā sapientes in astu
tia eo4. Et iterū. dns nouit cogitationes sapientiū. qm̄ uane st.
XV. Itaq; nemo glietur in hoībus. Oīa .n. urā st. siue paulus. siue apol
lo. siue cephas. siue hic mūd'. siue uita. siue mors. siue p̄sentia.
siue futura. oīa .n. urā st. uos aūt xp̄i. xp̄s aūt dei. XVI.
IIII Sic nos existimet hō ut ministros xp̄i. & dispensatores mysteriorū di.
hic iā querit' int' dispensatores ut fidel' qs inueniat'. Michi
aūt p minimo ē ut a uob' iudicer aut ab humano die. S; neq;
me ipsū iudico. Nichil .n. m̄ cōsci' sū. sed n̄ in hoc iustificat'
sū. Qui aūt iudicat me dns ē. Itaq; nolite ante tēp' iudicare. q
adusq; ueniat dns. q & illuminabit abscondita tenebra4.
& manifestabit cōsilia cordiū. & tc laus erit unicuiq; a dō. XVII.
Hoc aūt fratres transfiguraui in me & apollo ppt uos. ut in nobis di
scatis. ne sup q̄ scriptū ē. unus aduersus alterū infletur pro alio. Quis .n. te di
scernit. Quid aūt habes qd n̄ accepisti. Si aūt accepisti. qd gloriaris q̄si
n̄ acceperis. Iā saturati estis. iā diuites facti estis. sine nob' regnatis.
& utinā regnetis. ut & nos uob'cū regnarem'. XVIII.
Puto .n. ds nos aplos nouissimos ostendit tamq; morti destinatos. qa
spectaculū facti sum' mūdo & angelis & hoībus. Nos stulti ppt
xp̄m. uos aūt ppt xp̄m prudentes. nos infirmi. uos aūt fortes.
Vos nobiles. nos ignobiles. Usq; in hanc horā & esurim' & sitim'. et
nudi sum'.

7 colaphis cedimur. et instabiles sumus. 7 laboramus operantes manibus
nostris. Maledicimur et benedicimus. persecutionem patimur. 7 sustinemus.
blasphemamur. et obsecramus. Tamquam purgamenta huius seculi facti sumus
omnium peripsima usque adhuc. Non ut confundam uos haec scribo. sed ut filios
meos carissimos moneo. XVIIII.

Nam si decem milia pedagogorum habeatis in christo. sed non multos patres. Nam in
christo ihesu per euangelium ego uos genui. Rogo ergo uos fratres mei imitatores
mei estote. Ideo misi ad uos timotheum qui est filius meus karissimus et fidelis
in domino. qui uos commonefaciat uias meas quae sunt in christo ihesu sicut ubique
in omni ecclesia doceo. XX. Tamquam non uenturus sim ad uos sic
inflati sunt quidam. Veniam autem cito ad uos si dominus uoluerit. et cognoscam
non sermonem eorum qui inflati sunt. sed uirtutem. Non enim in sermone est regnum
dei. sed in uirtute. Quid uultis. in uirga ueniam ad uos. an in caritate
et spiritu mansuetudinis? XXI.

Omnino auditur inter uos fornicatio 7 talis fornicatio. qualis nec inter gentes.
ita ut uxorem patris quis habeat. Et uos inflati estis. et non magis luctum
habuistis. ut tollatur de medio uestrum qui hoc opus fecit. XXII.

Ego quidem absens corpore. presens autem spiritu. iam iudicaui ut presens eum qui sic
operatus est. In nomine domini nostri ihesu christi. congregatis uobis et meo spiritu cum
uirtute domini ihesu. tradere huiusmodi satanae in interitum carnis. ut spiritus
saluus sit. in die domini nostri ihesu christi. XXIII.

Non bona gloriatio uestra. Nescitis quia modicum fermentum totam massam corrumpit?
Expurgate uetus fermentum ut sitis noua conspersio sicut estis azimi.
Etenim pascha nostrum immolatus est christus. Itaque epulemur. non in fermento
ueteri. neque in fermento malitiae et nequitiae. sed in azimis sinceritatis
7 ueritatis. XXIIII.

Scripsi uobis in epistola. ne commisceamini fornicariis. Non utique fornicariis
huius mundi. aut auaris. aut rapacibus. aut idolis seruientibus

tib; aut maledici. Alioqn debueratis de hoc mūdo exisse. Nc
aūt scripsi uobis. n̄ cōmisceri. Si qs fr̄ noīat̄ ē fornicator. aut inmū
dus. aut auar̄. aut idol̄ seruiens. aut maledic̄. aut ebriosus. aut
adult̄. aut rapax. cū eiusmodi. nec cibū sumē. Qd n. m̄ de his q̄ foris sūt. iu
dicare. Nōne de his q̄ int̄ st̄. uos iudicatis. Nā eos q̄ foris sūt. ds̄
iudicabit. Auferte malū ex uob ipsis. XXV.
Audet aliqs uestrm̄ habens negotiū aduersus alterū iudicari ap iniqs
et n̄ apd scōs. Nescitis aū qm̄ sci de hoc mūdo iudicabūt. Et si in
uob iudicabit mūd. indigni estis qui de minimis iudicetis.
Nescitis qm̄ angelos iudicabim̄. qāto magis sclaria. Sclaria g̃
iudicia si habueritis. cōtēptibiles qui st̄ in eccla. illos cōstitui
te ad iudicandū. Ad uerecūdiā uestrā dico. sic n̄ ē int̄ uos sa
piens qsq̄ q possit iudicare int̄ fratrē suū 7 frēm. S7 fr̄ cū frē
iudicio contendit. et hoc ap infideles. XXVI.
Iā qdē oīno delictū ē in uobis. q iudicia habetis int̄ uos. Qre
n̄ mag̃ iniuriā accipitis. quare n̄ mag̃ fraudē patimini.
S7 uos iniuriā facitis. et fraudatis. 7 hoc frībus. XXVII.
An nescitis q̄ iniq regnū di n̄ possidebūt. Nolite errare. Neq; for
nicarii. neq; idol̄ seruientes. neq; adulti. neq; molles. neq; ma
culorū cōcubitores. neq; fures. neq; auari. neq; ebriosi. neq; ma
ledici. neq; rapaces. regnū di possidebūt. Et h̄ qd fuistis. S7 abluti
s7 scificati estis. s7 iustificati estis. in noīe dn̄i nr̄i ihu x̄. et in spū di nr̄i. XXVIII.
estis. Omīa m̄ licet. s7 n̄ oīa expediūt. Oīa m̄ licet. s7 ego sub nullius re
digar potestate. Esca uentri. 7 uent̄ escis. Ds̄ aū et hūc 7 hanc de
struet. Corp aū n̄ fornicationi. s7 dno. et dn̄s corpi. Ds̄ uō 7 dnm̄
suscitabit. et nos suscitabit p uirtutē suam. XXVIIII.
Nescitis qm̄ corpa ura m̄bra x̄ sūt. Tollens g̃ m̄bra x̄. faciā m̄bra
meretris. Absit. An nescitis. qm̄ q adheret meretrici. unū corp̄ effi

erunt. Et ii in q̃d duo in carne una. q au adheret dno. un sps ē.
Fugite fornicationē. xxx. Omne peccatu qdcq; fecit hō
ext' corp' ē. q au fornicat' in corp' suu peccat. An nescitis qm m
bra urā tēplu st sps sci q in uob ē. quē habetis a dō & n estis
uri. Empti n estis ptio magno. glorificate & portate dm in
corpe uro. xxxi.
De quib; au scripsistis m. bonu ē hōi mulierē n tangē. ppt for
nicationē au unqsq; suā uxorē habeat. & unaqueq; suum
uirū hāt. Uxori uir debitū reddat. Similit au & uxor uiro.
Mulier sui corpis potestatē n hāt. s; uir. Similit au & uir sui
corpis potestatē n hāt. s; mulier. Nolite fraudare inuicē n
si forte ex cōsensu ad tēp' ut uacetis orationi. & iteru reuertimi
ni in idipsū. ne tēptet uos satanas. ppt incōtinentiā urām.
Hoc au dico scdm indulgentiā. n scdm ipiu. xxxii.
Volo au oēs hoīes ēē sic meipsu. s; unusqsq; ppriu hāt donu ex dō.
Ali qd sic. ali u sic. xxxiii. Dico aut n nuptis & uiduis.
bonu ē illis si maneāt sic et ego. q si se n cōtinet. nubāt. Me
lius ē nubere quā uri. xxxiiii.
His au q matrimonio iuncti st. pcipio n ego s; dns. uxorē a ui
ro n discedē. qd si discesserit. manē innuptā. aut uiro suo
recōciliari. Et uir uxorē n dimittat. Nā cetis ego n dns dico.
Si qs fr uxorē hāt infidelē. & hec consentit ha xxxv.
bitare cu illo. n dimittat eā. & si q mulier hāt uirū infidelē
et hic cōsentit habitare cu illa. n dimittat uirū. Scificat' ē n uir
infidel' in mulierē fidelē. & scificata ē mulier infidel' p uirū
fidelē. Alioqn filii uri inmundi eēnt. Nc au sci st. qd si infidel'
discedit. discedat. Nō ē n seruituti subiect' fr aut soror. in eiusmoi.
In pace au uocauit nos ds. Unde n scis mulier. si uirū saluū facies.

Aut unde scis uir si mulierem saluam facies. Nisi unicuique sicut diuisit dominus
sit. Unumquemque sicut uocauit deus ita ambulet. et sic in omnibus ecclesiis doceo.
Circumcisus aliquis uocatus est. non adducat preputium. In preputio aliquis
uocatus est. non circumcidatur. Circumcisio nichil est. et preputium nichil est. sed
obseruatio mandatorum dei. XXXVI.

Unusquisque in qua uocatione uocatus est in ea permaneat. Seruus uocatus es.
non sit tibi curae. sed et si potes liber fieri. magis utere. Qui in domino uocatus
est seruus. libertus est domini. Similiter et qui liber uocatus est. seruus est christi. Pretio
empti estis. nolite fieri serui hominum. Unusquisque in quo uocatus est fratres
in hoc maneat apud deum. XXXVII.

De uirginibus autem preceptum domini non habeo. consilium autem do. tamquam misericordiam consecu
tus a domino. ut sim fidelis. Existimo ergo bonum esse propter instantem necessi
tatem. quoniam bonum est homini sic esse. Alligatus es uxori. noli quaerere soluti
onem. Solutus es ab uxore. noli quaerere uxorem. Si autem acceperis uxorem.
non peccasti. Et si nupserit uirgo. non peccabit. Tribulationem tamen ha
bebunt carnis huiusmodi. Ego autem uobis parco. Hoc itaque dico fratres. tempus bre
ue est. Reliquum est. ut et qui habent uxores. tamquam non habentes sint. et qui flent
tamquam non flentes sint. et qui gaudent tamquam non gaudentes. et qui emunt tamquam non pos
sidentes. et qui utuntur hoc mundo. tamquam non utantur. preterit enim figura huius mundi.
Uolo autem uos sine sollicitudine esse. Qui sine uxore est. sollicitus est quae domini
sunt. quomodo placeat deo. Qui autem cum uxore est. sollicitus est quae sunt mundi. quomodo pla
ceat uxori. et diuisus est. Mulier innupta. et uirgo. cogitat quae domini sunt.
ut sit sancta et corpore et spiritu. Quae autem nupta est cogitat quae sunt mundi. quomodo
placeat uiro. Porro hoc ad utilitatem uestram dico. non ut laqueum uobis ini
ciam. sed ad id quod honestum est. et quod facultatem prebeat sine impedimento do
minum obsecrandi. XXXVIII.

Si quis autem turpem se uideri existimat. super uirgine sua quod sit superadul
ta. et ita oportet fieri. quod uult faciat. non peccat si nubat. Nam qui sta

tuit in corde suo firm̄ n̄ habens necessitatē. potestatē hab̄s suę uo-
luntatis. et hoc iudicauit in corde suo seruare uirginē suā. bn̄ facit.
Ig̃ et q̄ matrimonio iungit uirginē suā bene facit. et q̄ n̄ iungit meli9
facit. Mulier alligata ē legi q̄to t̄p̄r uir ei9 uiuit. q̄ si dormierit
uir ei9. liƀata ē a lege uiri. cui uult nubat tantū in dn̄o. Beatior
aūt erit si sic p̄manserit sc̄dm meū ꝯsiliū. Puto aūt q̄ et ego sp̄m
dei habeā. xxxviiii. De his aūt que idolis sacrificant. scim9 VIII
q̄a oēs scientiā habem9. Scientia inflat. caritas u̅o edificat. Si q̄s
aūt se existimat scire aliq̄d. n̄dū cognouit q̄admodū oporteat eū
scire. Si q̄s aūt dilig̃ dm̄. hic cognit9 ē ab eo. De escis aūt q̄ idolis
imolant. scim9 q̄a nichil ē idolū in mundo. et q̄ null9 ds̄ nisi un9.
Nā et si st̄ q̄ dicant̄ dii siue in celo siue in t̄ra. sic̄ st̄ dii multi 7 dn̄i
multi. Nob̄ tn̄ un9 ds̄ pat̄ ex quo oīa. et nos in illo. Et un9 dn̄s ih̄s
xp̄s. p̄ quē oīa. et nos p̄ ip̄sū. S3 n̄ in oīb3 ē scientia. Q̄dā aūt infirma
ꝯscientia usq3 nc̄ idoli. q̄si idolotitū manducant. et ꝯscientia
ip̄sorū cū sit infirma polluit̄. Esca aūt nos n̄ cōmendat deo. neq3 si
mā ducau'im9 abundabim9. neq3 si n̄ manducau'im9 deficiem9.
Uidete aūt ne forte h̄ licentia u̅ra offendiculū fiat infirmis.
Si n̄ q̄s uiderit eū q̄ h̄t scientiā in idolio recūbn̄tē. n̄ne ꝯscien-
tia ei9 cū sit infirma edificabit̄ ad manducandū idolothita. et
p̄ibit infirm9 in tua scientia fr̄. p̄ quo xp̄s mortu9 ē. Sic aūt peccātes
in fr̄ēs. et p̄cutientes ꝯscientiā eorū infirmā. in xp̄m peccatis. Q̄p̄p̄t̄
si esca scandalizat fr̄m meū. n̄ manducabo carnē in et'nū. ne
fr̄m meū scandalizem. xl.
Nō sū ap̄ls. n̄ sū liber. n̄ne dn̄m n̄r̄m ih̄m uidi. n̄ne op9 meū uos IX
estis in dn̄o. Et si aliis n̄ sū ap̄ls. s3 tn̄ uob̄ sū. Nā signaculū ap̄lat9
mei uos estis in dn̄o. Mea defensio apd eos q̄ me int'rogant. h̄ ē.
Nūq̄d n̄ habem9 potestatē manducandi et bibendi. Nūq̄d n̄ habem9

potestatē sororē. mulierē circūducendi sic̄ & ceteri apli. & fr̄s dn̄i & cephas.
Aut sol' ego & barnabas. n̄ habem' potestatē hoc op̄andi. Q̄s militat
suis stipendiis ūq̄. Q̄s plantat uineā. & de fructu ei' n̄ edit. Q̄s pascit
gregē. & de lacte gregis n̄ manducat. Nūq̄d s̄cdm hoīne hec dico.
An & lex h̄ n̄ dic̄. Scriptū ē .n. in lege moysi. N̄ alligabis os bouī
triturantī. Nūq̄d de bubus cura ē dō. An ppt̄ nos hoc dicit. Nā ppt̄
nos utiq; scripta s̄t. Qm̄ debet in spe q arat arare. & q triturat in spe
fruct' percipiendi. Si nos uob spiritalia seminauim'. magnū ē si carna
lia u̅r̅a metam'. Si alii potestatis u̅r̅e participes s̄t. q̄re n̄ potius nos.
S; n̄ usi sum' hac potestate. S; oīa sustinem' ne q̄d offendiculū de
m' euglio x̄i. Nescitis qm̄ q in sacrario op̄antur. que de sacrario s̄t edūt.
& q altario deseruiūt. altario participantur. Ita & dn̄s moni
it. ut q euglm̄ annūtiant. de euglō uiuant. Ego aūt nullo hoꝝ
usus sū. Nō scripsi aūt h̄ ut ita fiant in me. bonū ē m̄ magis mori
q̄ ut gl̄am meā q̄s euacuet. Nā si euglizauero n̄ ē m̄ gl̄a. necessi
tas m̄ incūbit. Ve .n. m̄ ē si n̄ euglizauero. Si .n. uolens hoc ago.
mercedē accipio. Si aūt inuit'. dispensatio m̄ credita ē. Que ē ḡ
m̄ces mea. Ut euglm̄ x̄i p̄dicans. sine sūptu ponā euglm̄ ut n̄
abutar potestate mea in euglio. xli.

Nā cū liber eēm ex oīb;. oīū me seruū feci. ut plures lucrifacerem.
Fact' sū iudeis tāq̄ iudeus. ut iudeos lucrifacerē. his q sub lege
s̄t. q̄si sub lege eēm. cū ipse sub lege n̄ eēm. ut eos q sub lege
erāt lucrifacerē. his aūt q sine lege erāt. tāq̄ sine lege eēm. cū
sine lege dī n̄ eēm. s; in lege eēm x̄i. ut lucrifacerē eos. q sine
lege erant. Fact' sū infirmis infirm'. ut infirmos lucrifacerē.
Omnib; oīa fact' sū. ut oēs facerē saluos. Oīa aūt facio ppt̄ euglīu.
ut particeps ei' efficiar. xlii.

Nescitis q hi q in stadio currūt. oēs q̄dē currūt. s; un' accip̄ brauiū.

Sic currite ut comprehendatis. Omnis autem qui in agone contendit. ab omnibus
se abstinet. Et illi quidem ut corruptibilem coronam accipiant. nos autem
incorruptam. xliii. Ego igitur sic curro non quasi in incertum. Sic
pugno non quasi aerem uerberans. Sed castigo corpus meum et in seruitutem
redigo. ne forte cum aliis predicauerim. ipse reprobus efficiar. xliiii.

Nolo autem uos ignorare fratres. quoniam patres nostri omnes sub nube fuerunt in nu-
be et omnes mare transierunt. et omnes in moyse baptizati sunt. in nube et in
mari. et omnes escam spiritalem manducauerunt. et omnes eundem potum spiritalem
biberunt. Bibebant autem de spiritali consequenti eos petra. Petra autem erat xps. Sed
non in pluribus eorum beneplacitum est deo. Nam prostrati sunt in deserto. xlv.

Haec autem in figura facta sunt nostri. ut non simus concupiscentes malorum. sicut et
illi concupierunt. Neque idolatrae efficiamini sicut quidam ex ipsis. quemadmo-
dum scriptum est. Sedit populus manducare et bibere et surrexerunt ludere.
Neque fornicemur sicut quidam ex ipsis fornicati sunt. et ceciderunt una die. xxiii
milia. Neque temptemus xpm sicut quidam eorum temptauerunt et a serpentibus
perierunt. Neque murmuraueritis sicut quidam eorum murmurauerunt et perierunt ab ex-
terminatore. xlvi. Haec autem omnia in figura contingebant
illis. Scripta sunt autem ad correctionem nostram in quos fines seculorum deuenerunt.
Itaque qui se existimat stare uideat ne cadat. Temptatio uos non apprehen-
dat nisi humana. xlvii.

Fidelis autem deus qui non patietur uos temptari super id quod potestis. sed faciet cum tem-
ptatione etiam prouentum ut possitis sustinere. Propter quod karissimi mihi fugi-
te ab idolorum cultura. xlviii.

Ut prudentibus loquor. uos iudicate quod dico. Calix benedictionis
cui benedicimus. nonne communicatio sanguinis xpi est. et panis quem frangimus. non-
ne participatio corporis domini est. Quoniam unus panis. unum corpus multi su-
mus. Omnes autem de uno pane et de uno calice participamur. xlviiii.

Videte israhel secundum carnem. Nonne qui edunt hostias participes sunt altaris. Quid ergo

dico quod idolis immolatum sit aliquid. Aut quod idolum sit aliquid. Sed
que imolant gentes demoniis immolant. et non deo. Nolo autem uos so
cios fieri demoniorum. Non potestis calicem domini bibere. et calicem demo
niorum. Non potestis mense domini participes esse. et mense demoniorum. An
emulamur dominum. Numquid fortiores illo sumus. Omnia mihi licent. sed non omnia
expediunt. Omnia licent. sed non omnia edificant. Nemo quod suum est querat.
sed quod alterius. L. Omne quod in macello uenit. manducate
nichil interrogantes propter conscientiam. Domini est terra et plenitudo eius.
LI. Si quis uocat uos de infidelibus et uultis ire. omne quod uobis apponitur man
ducate. nichil interrogantes propter conscientiam. Si quis autem hoc dixerit. i
molatum est idolis. nolite manducare propter illum qui indicauit. et propter con
scientiam. Conscientiam autem dico non tuam sed alterius. Ut quid enim libertas mea iu
dicatur ab aliena conscientia. Si ego cum gratia participo. quid blasphe
mor pro eo quod gratias ago. LII.
Siue ergo manducatis siue bibitis uel aliud quodcumque facitis. omnia in gloria dei
facite. Sine offensione estote iudeis et gentibus et ecclesie dei. sicut ego per
omnia omnibus placeo. non querens quod mihi utile est. sed quod multis. ut salui fiant.
LIII. Imitatores mei estote. sicut et ego Christi. Laudo autem uos fratres quod per omnia mei me
mores estis. et sicut tradidi uobis precepta mea tenetis. LIIII.
Uolo autem uos scire quod omnis uiri caput Christus est. Caput autem mulieris uir. Caput uero Christi deus.
LV. Omnis uir orans aut prophetans uelato capite. deturpat caput suum. Omnis autem
mulier orans aut prophetans non uelato capite. deturpat caput suum. unum enim est
enim atque si decaluetur. Nam et si non uelatur caput mulier. tondeatur. Si uero
turpe est mulieri tonderi. aut decaluari. uelet caput suum. Uir quidem non
debet uelare caput. quoniam imago et gloria est dei. Mulier autem gloria est uiri. Non
enim uir ex muliere. sed mulier ex uiro. Etenim non est creatus uir propter mulierem.
sed mulier propter uirum. Ideo debet mulier habere potestatem super caput uel.
propter angelos. Verumtamen neque uir sine muliere. neque mulier si

nē uiro in dn̄o. Nā sic mulier de uiro. ita & uir p mulierē. Om̄a
aū ex dō. uos ipsi iudicate. decet mulierē n̄ uelatā orare dm̄.
Nec ipsa natā docet uos. qd̄ uir sicq̄ comā nutriat. ignominia ē
illi. Mulier u̾ si comā nutriat. glā ē illi. qm̄ capilli p uelamine
ei dati sī. Siqs aū uidet̄ cōtentiosus eē. nos talē cōsuetudinē n̄
habem̄. neq; eccle dī. hoc aū p̄cipio n̄ laudan̄. q̄ n̄ in meli̾ s;
in deteri̾ cōuenitis. LVI.

Primū qdē cōuenientib; uob in eccla. audio scisuras eē int̄ uos.
& ex parte credo. Nā oportet hereses eē. ut & q probati sūt ma
nifesti fiat̄ in uobis. Cōuenientib; ḡ uob in unū. iā n̄ ē dn̄i
cā cenā mādacare. Vnusq̄sq; n suā cenā p̄sumit ad mā ducan
dū. & ali̾ qdē esurit. ali̾ uero ebri̾ ē. Nūqd̄ domos n̄ habeti̾ ad
manducādū & bibendū? Aut ecclam dī cōtempnitis. & cōfundi
tis eos q̄ n̄ habēt. Qd̄ dicā uob? Laudo aū uos. in hoc n̄ laudo.

Ego n accepi a dn̄o. qd̄ & t̾didi uob. qm̄ dn̄s ihs LVII.
in q̄ nocte t̾debat̾ accep̄ panē & grās agen̄ fregit & dix. hoc ē
corp̾ meū qd̄ p uob tradetur. hoc facite in meā cōmemorationē. Similit̄ &
calicē pq̄ cenau̾. dicen̄. hic calix nouū testamtū ē in meo san
guine. hoc facite q̄tienscūq; sumitis in meā cōmemorationē. Qti
enscūq; n mā ducatis panē hunc. & calicē bibeti̾ mortē dn̄i an
nūtiabiti̾ donec ueniat. LVIII.

Itaq; qcūq; manducauit panē ut̄ biberit calicē dn̄i indigne.
reus erit corporis & sanguinis dn̄i. Pbet aū seipsū hō. & sic de pane
illo edat & de calice bibat. Q̄ n manducat & bibit indigne.
iudiciū sibi mādacat & bibit. n̄ diiudicans corp̾ dn̄i. Ideo int̄
uos multi infirmi & inbecilles. & dormiunt multi. Q̄ si nos
metipsos diiudicarem̾. n̄ utiq; iudicarem̾. Dū iudicam̾ aūt.
a dn̄o corripim̾. ut n̄ cū hoc mūdo dānemur. LVIIII.

Itaq; frs mei cu conuenitis ad manducandu. inuice expectate. Si qs
au esurit. domi manducet. ut n in iudiciu conueniatis. Cetera au
xii cu uenero dispono. l.x. De spiritalib; au nolo uos ignora
re frs. Scitis qm cu gentes eetis. ad simulacra muta put ducebami
ni euntes. Ideo notu uob facio. q nemo in spu dei loquens dicit
anathema ihu. Et nemo potest dicere dns ihs ni in spu sco.
Diuisiones u grau st. idem au sps. Et diuisiones ministrationu
st. idem au dns. Et diuisiones operationu st. ide u ds q opatur
oia in oib. Unicuiq; au dat manifestatio spc ad utilitate.
Alii qd dat p spm sermo sapientie. alii au sermo scientie. scdm
eunde spm. Alii fides in eode spu. alii gra sanitatu in uno spu.
Alii opatio uirtutu. alii pphetia. alii discretio spuu. alii gna
lingru. alii interptatio sermonu. hec au oia opat unus atq; ide sps
diuidens singulis put uult. Sic n corp unu e et mbra hi multa.
oia au mbra corporis cu sint multa. unu corp sunt. ita et xps.
Et n in uno spu oes nos in unu corp baptizati sum. siue iu
dei siue gentiles. siue serui siue liberi. et oes in uno spu po
tati sum. Na et corp n e unu mbru. s multa. Si dixerit pes
qm n su manus. n su de corpe. n ido n e de corpe. Et si dixerit
auris qa n su oculus. n su de corpe. n ido n e de corpe. Si to
tu corpus oculus ubi auditus. Si totu auditus. ubi odoratus.
Nc au posuit ds mbra unuqq; eoru in corpe sic uoluit. q
si eent oia unu mbru. ubi corpus. Nc au multa qd mbra
unu au corpus. No pot au dice oculus manui. opa tua n
indigeo. Aut iteru cap pedib; n estis m necessarii. Sed
mlto magis que uident mbra corpis infirmiora ee.
necessariora sut. et q putant ignobiliora mbra ee corpis.
his honore habudantiore circudam. et q inhonesta sunt

nostri. habundantiorem honestatem habent. Honesta autem nostra nulli
egent. Sed deus temperauit corpus. cui deerat habundantiorem tribuendo ho
norem ut non sit scisma in corpore. sed in idipsum pro inuicem sollicita sint
membra. Et si quid patitur unum membrum. compatiuntur omnia membra. Siue glo
riatur unum membrum. congaudent omnia membra. Uos autem estis corpus christi et membra
de membro. Et quosdam posuit deus in ecclesia. primum apostolos. secundo prophetas. tertio
doctores. deinde uirtutes. exinde curationum. opitulationes. guber
nationes. genera linguarum. Numquid omnes apostoli. numquid omnes prophete. numquid omnes doc
tores. numquid omnes uirtutes. numquid omnes gratiam habent curationum. numquid
omnes linguis loquuntur. numquid omnes interpretantur. LXI.

Emulamini carismata meliora. et adhuc excellentiorem uiam
uobis demonstro. Si linguis hominum loquar et angelorum. caritatem autem non XIII
habeam. factus sum uelut es sonans. aut cimbalum tinniens. Et si ha
buero prophetiam et nouerim mysteria omnia et omnem scientiam. et si habue
ro omnem fidem ita ut montes transferam. caritatem autem non habuero. ni
chil sum. Et si distribuero in cibos pauperum omnes facultates meas. et
si tradidero corpus meum ita ut ardeam. caritatem autem non habuero. nichil mihi
prodest. Caritas patiens est. benigna est. non emulatur. non agit perperam. non inflatur.
non est ambitiosa. non querit que sua sunt. non irritatur. non cogitat malum.
non gaudet super iniquitate. congaudet autem ueritati. omnia suffert. omnia credit.
omnia sperat. omnia sustinet. caritas numquam excidit. Siue prophetie euacuabuntur.
siue lingue cessabunt. siue scientia destruetur. Ex parte enim cognoscimus.
et ex parte prophetamus. Cum autem uenerit quod perfectum est. euacuabitur quod ex par
te est. Cum enim essem paruulus loquebar ut paruulus. sapiebam ut paruulus. cogi
tabam ut paruulus. Quando autem factus sum uir. euacuaui que erant paruu
li. Videmus nunc per speculum in enigmate. tunc autem facie ad faciem. Nunc autem
cognosco ex parte. tunc autem cognoscam sicut et cognitus sum. Nunc autem manet
fides. spes. caritas. tria hec. maior autem his est caritas. LXII.

XIIII Sectamini caritatē. emulamini spiritalia. magis autē ut pphetetis. Qui enim lo
quitur lingua. nō hominib; loquitur s; dō. Nemo enim audit. Spū autē loquitur my
steria. Nā q prophetat. hominib; loquitur ad edificationē. & exortationē.
X & consolationē. Q loquitur ling; semetipsū edificat. Qui autē pphetat.
ecclesiam edificat. Uolo autē uos oēs loq linguis. magis autē pphetare.
Nā maior ē q prophetat. quā q loquitur linguis. nisi forte ut interpretetur ut ec
clesia dī edificationē accipiat. Nc autē frs. si uenero ad uos loquens
linguis. qd uobis pderō? nisi uobis loquar aut in reuelatione. aut in scien
tia. aut pphetia. aut in doctrina. Tamē q sine uoce sunt dantia.
siue tibia. siue cithara. nisi distinctionē sonituū dederint. quomō
sciet id qd canitur. aut quod citharizatur. Et enim si incertū sonitū dedit
tuba. quis parabit se ad bellū. Ita & uos p linguam nisi manifestū sermo
nē dederitis. quomō sciet id qd dicitur. Eritis enim in aera loquentes. tam multa ut
puta genera linguarū sunt in hoc mūdo. & nichil sine uoce ē. Si ergo ne
sciero uirtutē uocis. ero ei cui loquor. barbarus. & q loquitur mihi barbarus.
Sic & uos quoniam emulatores estis spirituū. ad edificationē ecclesie querite
ut habundetis. Et ideo q loquitur lingua. oret ut interpretetur. Nā si orem li
gua. sps meus orat. mens autē mea sine fructu ē. Quid ergo ē. Orabo
spū. orabo & mente. psallā spū psallā & mente. Ceterū si benedixeris
spū. quis supplet locū idiote. quomō dicet amē sup tuā bndictionē.
quoniam qd dicas nescit. Nā tu quidē bn grās agis. sed alter nō edificatur. LV.
Gratias ago dō. q oīū urm ling; loquor. Sed in ecclesia uolo quinq;
uerba sensu meo loq ut alios instruā. quā decem milia uerborū in
lingua. Fratres nolite pueri effici sensib; sed malitia paruuli
estote. sensib; autē pfecti estote. In lege enim scriptū ē. quoniam in aliis
linguis & labiis aliis loquar ppło huic. & nec sic exaudient me
dic dns. Itaq; lingue in signū sunt fidelib; nō. s; infidelibus.
Si ergo conueniat uniuersa ecclesia in unū. & oēs linguis loquantur.

intrent au ydiote aut infideles nne dicet q insanitis. Si au oes pphet
intret au qs infidel' ul idiota. couincit ab oib; diiudicat ab oibus.
occulta cordis ei manifesta fiut. 7 ita cadens in faciem. adorabit dm̄.
pnuntians qa uere ds in uob sit. Qd g e fratres. cu cuenitis unqsq; urm
psalmu h̄t. doctrina h̄t. apocalypsim h̄t. lingu h̄t. interptatione h̄t.
oia ad edificatione fiat. Siue ling qs loqt. secdm duos. aut m tu
tres. 7 p parte. 7 un' interptet. Si au n fuerit intpres. taceat in eccla.
sibi au soli loqtur 7 deo. LXIII.

Prophe u duo ul tres dicat. 7 ceti diiudicet. Qd si alii reuelatu fuit
sedenti. prior taceat. potestis oes. p singulos pphare. ut oes discat. 7 oes
exortent. Et sps pphar pphis subiectus e. Non e dissensionis ds. s pa
cis. sicut in oib; ecclis scor doceo. LXIIII.

Mulieres in ecclis taceant. n n pmittit ei loq s subditas ee. sic 7 lex dicit.
Si qd au uolut discere. domi uiros suos interroget. Turpe e n mulieri loq
in eccla. An a uob uerbu dei pcessit. aut in uos solos puenit. Si qs uidet
ppha ee aut spital' cognoscat que scribo uob qa dni st mandata. Si qs
au ignorat ignorabit. Itaq; frs mei emulamini pphare. 7 loq linguis
nolite phibere. Oia au honeste 7 secdm ordine fiat. Notu au uobis xv
facio fratres euglm qd pdicaui uob. qd 7 accepistis in quo 7 statis p qd
7 saluamini. q ratione pdicauim uob si tenetis n frustra credidi
LXV. Tradidi n uobis in pmis qd 7 accepi. qm xpc LXV. Ftis.
mortuus e p peccatis nris secdm scripturas. 7 qa sepult e. 7 qa resurrex
tcia die secdm scripturas. 7 qa uisus e cephe 7 post h undeci. Dein ui
sus e plus q quingentis frib; ex qb; mlti manent usq; adhuc. Qda m
au dormierunt. Deinde uisus e iacobo. dein aplis oib;. Nouissime
au oiu taq abortiuo uisus e 7 m. Ego n su minim' aplor qn su di
gnus uocari apls. qm psecut su eccl'am di. Gra au di su id qd su. 7 gra R.
in me uacua n fuit. Sed habudanti illis oib; laboraui. n ego s gra di

meum siue ego siue illi sic predicamus et sic credidistis. Si autem christus predicatur
quod resurrexit a mortuis quomodo quidam dicunt in uobis quoniam resurrectio mortuorum
non est. Si autem resurrectio mortuorum non est. neque christus resurrexit. Si autem christus non resur
rexit. inanis est predicatio nostra. inanis est et fides uestra. Inuenimur autem et falsi
testes dei. quoniam testimonium diximus aduersus deum quod suscitauit christum quem
non suscitauit. Nam si mortui non resurgunt. neque christus resurrexit. uana est
fides uestra. adhuc enim estis in peccatis uestris. Ergo et qui dormierunt in christo
perierunt. Si in hac uita tantum in christo sperantes sumus. miserabiliores sumus
omnibus hominibus. Nunc autem christus resurrexit a mortuis primitie dormientium
quoniam quidem per hominem mors. et per hominem resurrectio mortuorum. Et sicut in a
dam omnes moriuntur. ita et in christo omnes uiuificabuntur. Unusquisque autem in suo or
dine primitie christus. Deinde hii qui sunt christi qui in aduentu eius crediderunt.
Deinde finis. cum tradiderit regnum deo et patri. cum euacuauerit omnem princi
patum et potestatem et uirtutem et dominationem. oportet autem eum regnare do
nec ponat omnes inimicos sub pedibus suis. nouissima autem inimica
destruetur mors. Omnia enim subiecit sub pedibus eius. Cum autem dicat omnia sub
iecta sunt ei. sine dubio preter eum qui subiecit ei omnia. Cum autem subiecta fu
erint illi omnia. tunc ipse filius subiectus erit illi qui sibi subiecit omnia. ut
sit deus omnia in omnibus. Alioquin quid facient qui baptizantur pro mortuis. si mor
tui non resurgunt. Ut quid et baptizantur pro illis. ut quid et nos periclita
mur omni hora. Cotidie morior per uestram gloriam fratres quam habeo in christo ihesu
domino nostro. Si secundum hominem ad bestias pugnaui ephesi. quid mihi prodest si m
ortui non resurgunt. Manducemus et bibamus. cras enim moriemur. Noli
te seduci. corrumpunt mores bonos colloquia mala. Euigilate iusti
et nolite peccare. Ignorantiam enim dei quidam habent. ad reuerentiam uobis
loquor. Sed dicet aliquis. Quomodo resurgunt mortui. quali autem corpore uenient.
Insipiens tu quod seminas non uiuificatur nisi prius moriatur. et quod seminas non corpus
quod futurum est seminas. sed nudum granum. ut puta tritici. aut alicuius ceterorum.

Deus aūt dat illi corp' sicut uult. et unicuiq; seminū ꝓpriū corp'. Nō oīs
caro eadē caro. sed alia hominū. alia pecorū. alia uolucrū. alia pisciū.
Et corpa celestia. et corpa terrestria. Sed alia qd̄ celestiū glā. alia
terrestriū. Alia claritas solis. alia claritas lune. et alia claritas stellarū.
Stella ēm a stella differt in claritate. Sic et resurrectio mortuorū.
Seminat' in corruptione. surget in incorruptione. Seminat' in ignō
bilitate. surget in gl̄am. Seminat' in infirmitate. surget in uirtute.
Seminat' corp' aīale. surget corp' sp̄itale. Si ē corp' aīale. ē et sp̄itale.
sic scriptū ē. factus ē prim' hō adā in aīam uiuentē. nouissim' adā in
sp̄m uiuificantē. Sed nō prius qd̄ sp̄itale ē. sed qd aīale. deinde qd̄ sp̄itale.
prim' hō de tra terren'. secūd' hō de celo celestis. Qualis terren'. tales et ter
reni. et qualis celestis. tales et celestes. Igr̄ sicut portauim' imaginē ter
reni. portem' et imaginē celestis. Hoc aūt dico fratres. qm̄ caro et sanguis
regnū dei nō possidebūt. Neq; corruptio incorruptelā possidebit.
Ecce mysteriū uob' dico. oēs quidē resurgem'. sed nō oēs inmutabimur.
In momento. in ictu oculi. in nouissima tuba. Canet ēm tuba. et mortui
resurgent incorrupti. et nos inmutabim'. Oportet ēm corruptibile
hoc induere incorruptionē. et mortale hoc. induere inmorta
litatē. Cū aūt mortale hoc induerit inmortalitatē. tūc fiet sermo
qui scriptus ē. Absorta ē mors in uictoria tua. Ubi ē mors stimulus tuus.
Stimul' aūt mortis. peccatū ē. uirt' uº peccati. lex. Deo aūt grās. qui de
dit nob' uictoriā. per dnm̄ nr̄m ihm̄ xp̄m. Itaq; fr̄s mei dilecti. sta
biles estote. et inmobiles. abūdantes in opere dnī semp. scientes qd la
bor ur̄ nō ē inanis in dnō. LXVI.

De collectis aūt que fiunt in scōs. sic ordinaui ecclesiis galatie. ita
et uos facite per unā sabbati. Unusquisq; urm̄ apud se ponat. recondens qd
ei bn̄placitū erit. ut nō cū uenero. tūc collecte fiant. Cū aūt p̄sens fu
ero. quos pbaueritis per eplās. hos mittā pferre grām urām in ihrlm̄. xvi.

Vos si dignum fuerit ut ego eam mecum ibunt. Veniam autem ad vos cum mace-
doniam pertransiero. Nam macedoniam pertransibo. Apud vos autem forsitan ma-
nebo vel etiam hiemabo. ut vos me deducatis quocumque iero. Nolo
enim vos modo in transitu videre. Spero enim me aliquantum temporis manere apud vos si
dominus permiserit. Permanebo autem ephesi usque ad pentecosten. Ostium enim mihi
apertum est magnum et evidens. et adversarii multi. Si autem venerit timo-
theus videte ut sine timore sit apud vos. opus enim domini operatur sicut et ego.
Ne quis ergo illum spernat. Deducite autem illum in pace. ut veniat ad me. Expe-
LXVII cto enim illum cum fratribus. De apollo autem fratre notum vobis facio. quoniam multum ro-
gavi eum ut veniret ad vos cum fratribus. et utique non fuit voluntas eius ut
nunc veniret. veniet autem cum ei vacuum fuerit. LXVIII.
Vigilate. state in fide. viriliter agite. et confortamini in domino. Omnia vestra
in caritate fiant. LXVIIII. Obsecro autem vos fratres. nostis do-
mum stephane et fortunati. quoniam sunt primitiae achaiae. et in ministerium
sanctorum ordinaverunt se ipsos. ut et vos subditi sitis eiusmodi. et omni cooperanti
et laboranti. LXX. Gaudeo autem in presentia stephane et for-
tunati et achaici. quoniam id quod vobis deerat. ipsi suppleverunt. Refecerunt enim et
meum spiritum et vestrum. Cognoscite ergo qui eiusmodi sunt. LXXI.
Salutant vos ecclesie asie. Salutant vos in domino multum aquila et priscilla
cum domestica sua ecclesia. Salutant vos fratres omnes. Salutate invicem
in osculo sancto. Salutatio mea manu pauli. LXXII.
Si quis non amat dominum ihesum christum sit anathema maranatha. Gratia
domini nostri ihesu christi vobiscum. Caritas mea cum omnibus vobis in christo ihesu. Amen.

Incipit argumentum in epistola II ad corinthios.

Post actam penitentiam consolatoriam scripsit eis epistolam a troade et col-
laudans eos hortatur ad meliora contristatos eos quidem sed emendatos
ostendit. Explicit argumentum.

Incipiunt capitula eiusdem epistole.

I. De passionib; & consolationib;. II. De tribulatione ingenti pauli & eius

quam in asia. & uehementer se fiduciam habuisse in deum. q cum peteret.

III. De mutua consolatione in domino. IIII. De aplo deum testante quod aduentum

suum corinthiis parcens distulerit. V. De differentia inter iustitiam apli obuiam

VI. De eo quod sit saluati odor uitae in uitam, pereuntib; uero odor mortis in mortem.

De epistolis commendaticiis. & de adulterantibus uerbum dei

De duob; testamentis. & gloria utriusque.

De ambulantib; in astutia. & adulterantib; uerbum dei.

X. De deo isti seculi sensum infidelium excecante. & de ne ibi ...

De passionib; & tollerantia. XII. De dissolutione terreni corporis. & de

desideratione cum deo. XIII. De peregrinatione sanctorum a domino quamdiu sunt in corpore. & p

sentia quod deum cum peruenit ab eo. ac manifestatione omnium ante tribunal xpi.

XIIII. De aplo suadente hominib;. XV. De his qui in facie & non in corde gloriantur.

De abolitione & renouatione creature. & reconciliatione nostra ad deum per ihm xpm.

De passionib; & laborib; apli & rerum omnium tenuitate.

De separatione fidelium ab infidelib;. & quod omnes sancti templum sunt dei.

XVIIII. De integritate apli. XX. De tribulatione pauli & comitum eius in macedonia.

& consolatione per aduentum titi. & corinthiorum emendatione ueniente per peniten

tia secundum deum. & tristitia eius. De ministerio quod fit in sanctos.

XXII. De collectione corinthiorum & ostentatione eius quisque habuit & de ministerio.

De armis carnalib; & spiritalib;. & apli potestate. & de eis qui seipsos commendare uolunt.

De aplo corinthios uirgini comparante. & timente ne quemadmodum serpens euam se

duxit. sic fallerent eos pseudo xpisti. XXV. De integritate apli.

XXVI. De pseudo apostolis & seductorib; ecclesie. & de aplo per necessitatem paululum glo

riante. & passionib; & laborib; suis ac periculis plurima recensente. & raptum se usque

ad tertium celum. & in paradisum per annos quattuordecim enarrante.

De seueritate apli & potestate accepta a deo.

XXVIII. De eis qui penitentiam non egerunt comminatione. XXVIIII. De aplo corinthios consolante.

Incipit epistola pauli apostoli ad corinthios secunda.

PAULUS apostolus ihesu christi per voluntatem dei. et timotheus frater
ecclesie dei que est corinthi cum sanctis omnibus qui sunt in universa
achaia. gratia vobis et pax a deo patre nostro et domino ihesu christo. Benedictus
deus et pater domini nostri ihesu christi. pater misericordiarum et deus totius consolationis qui consolatur
nos in omni tribulatione nostra. ut possimus et ipsi consolari eos. qui in omni
pressura sunt. per exhortationem qua exhortamur et ipsi a deo. quoniam sicut abun
dant passiones christi in nobis. ita et per christum abundat et consolatio nostra. Sive
autem tribulamur pro vestra exhortatione et salute. sive exhortamur pro vestra co
solatione que operatur tollerantiam earundem passionum quas et nos patimur.
et spes nostra firma pro vobis. scientes quoniam sicut socii passionum estis. sic eritis
et consolationis. Non enim volumus vos ignorare fratres.
de tribulatione nostra que facta est in asia. quoniam supra modum gravati sumus supra
virtutem. ita ut tederet nos vivere. sed et ipsi in nobismet ipsis respo
sum mortis habuimus. ut non simus fidentes in nobis sed in deo qui suscitat mor
tuos. qui de tantis periculis eripuit nos. et eruet. in quem speramus quoniam et ad
huc eripiet adiuvantibus vobis in oratione pro nobis. ut ex multorum faci
erum eius donationis que in nobis est. per multos gratie agantur pro nobis. Nam gloria nostra
hec est testimonium conscientie nostre. quia in simplicitate et sinceritate
dei. et non in sapientia carnali. sed in gratia dei conversati sumus in hoc mundo.
abundantius autem ad vos. Non enim alia scripsimus vobis quam que legistis et
cognovistis. sicut cognovistis ex parte quia gloria vestra sumus sicut et vos
nostra in die domini nostri ihesu christi. et hac confidentia volui prius venire ad
vos. ut secundam gratiam haberetis. et per vos transire in macedoniam. et iterum
a macedonia venire ad vos. et a vobis deduci in iudeam. Cum ergo hoc volui
ssem. numquid levitate usus sum. aut que cogito secundum carnem cogito. ut sit
apud me est et non. fidelis autem deus quia sermo noster qui fuit ad vos. non est in illo est
et non. sed est in illo est. dei enim filius ihesus christus qui in vobis per nos predicatus est per me et sil

uanum et timotheum non fuit est et non. sed est in illo fuit. Quotquot enim promissi
ones dei sunt in illo est. ideo et per ipsum amen deo ad gloriam nostram. Qui autem con
firmat nos uobiscum in christo. et qui unxit nos deus. et qui signauit nos et dedit pi
gnus spiritus in cordibus nostris. IIII.

Ego autem testem deum inuoco in animam meam quod parcens uobis non ueni cori
thum ultra. non quia dominamur fidei uestre. sed adiutores sumus gaudii uestri. Nam
fide statis. V. Statui autem hoc ipse apud me. ne iterum in tristi
tia uenirem ad uos. Si enim ego contristo uos. et quis est qui me letificet. nisi qui con
tristatur ex me. Et hoc ipsum scripsi uobis ut non cum uenero tristitiam super tristitiam
habeam de quibus oportuerat me gaudere confidens in omnibus uobis. quia
gaudium meum omnium uestrum est. Nam ex multa tribulatione et angustia cor
dis scripsi uobis per multas lacrimas. non ut contristemini. sed ut sciatis quam
caritatem habeam abundantius in uobis. Siquis autem contristauit non me contri
stauit. sed ex parte ut non onerem omnes uos. sufficit illi qui eiusmodi est. obiur
gatio hec que fit a pluribus. ita ut econtrario magis donetis et consolemini
eum. ne forte abundantiori tristitia absorbeatur qui eiusmodi est. propter quod
obsecro uos ut confirmetis in illo caritatem. Ideo enim et scripsi uobis. ut
cognoscam experimentum uestrum an in omnibus obedientes sitis. Cui autem ali
quid donastis et ego. Nam et ego quod donaui. siquid donaui propter uos
in persona christi. ut non circumueniamur a satana. Non enim ignoramus cogitationes eius.

VI. Cum uenissem autem troadem propter euangelium christi et ostium mihi apertum esset in
domino. non habui requiem spiritui meo. eo quod non inuenerim titum fratrem meum.
Sed ualefaciens eis. profectus sum in macedoniam. Deo autem gratias qui semper trium
phat nos in christo ihesu. et odorem notitie sue manifestat per nos in
omni loco. quia christi bonus odor sumus deo in his qui salui fiunt. et in his qui pe
reunt. Aliis quidem odor mortis in mortem. aliis autem odor uite in uitam.
Et ad hec quis tam idoneus. Non enim sumus sicut plurimi adulterantes uerbum dei.
sed ex sinceritate. sed sicut ex deo. Coram deo in christo loquimur. VII.

III I ncipim iter nosmetipsos commendare. aut numqđ egem sic qda· VII·
commendaticiis epistolis ad uos. aut a uob. Epla nra uos estis scripta in cor
dib; nris que scit & legit ab oib; hoib; · manifestati qm epla
estis xpi ministrata a nob. & scripta n atramto s; spu dei uiui. n in ta
bulis lapideis s; in tabul. cordis carnalib; · VIII ·
F iduciā aūt talē habem p xpm ad dnm. nō qđ sufficientes sim cogi
tare aliqđ a nob quasi ex nobis. s; sufficientia nra ex dō ē. q & ido
neos nos fecit ministros noui testamti. n littā s; spu. Littā n oc
cidit. sps aūt uiuificat. Qđ si ministratio mortis litteris deforma
ta in lapidib; fuit in gla. ita ut n possent filii isrl intende in
faciem moysi ppt glam uult ei que euacuat. qmō n mag mini
stratio sps erit in gla. Nā si ministratio dāpnationis gla ē. multo
magis habūdat ministeriū iustitie in gla. Nā nec glifica
tū ē qđ claruit in hac parte. ppt excellentē glam. Si enī qđ eua
cuat in gla ē. multomagis q manz in gla ē. VIIII.
H abentes ḡ talē spem. multa fiducia utim. & n sic moyses ponebat
uelam sup faciem suā ut n intenderent filii isrl in faciem eius.
qđ euacuat. s; obtusi st sensus eo₄ usq; in hodiernū diem. idipsū
uelam in lectioē ueteris testamti man; n reuelatū. qm in xpo eua
cuat. S; usq; in hodiernū diem cū legit moyses. uelam ē positū
sup cor eo₄. Cū aūt couersus fuit ad dnm. auferet uelam. Dns aūt
sps ē. Ubi aūt sps dni. ibi libertas. Nos uō reuelata facie glam dni
speculantes. in eandē imaginē transformamur a claritate in cla
IIII ritatē. tāqā a dnī spu. Ideo habentes hanc ministrationē iuxta qđ
miām consecuti sum. n deficim. s; abdicam occulta dedecoris.
n ambulantes in astutia. neq; adulterantes ubū di. s; in manifesta
tione ueritatis. commendantes nosmetipsos ad oēm conscientiā hoi
nū corā deo. X. Q uod si etiā opertū ē euglm nrm.

in his qui pereunt opertum est in quibus deus huius seculi excecavit mentes infide-
lium ut non fulgeat illuminatio evangelii glorie Christi qui est imago dei. Non
enim nosmetipsos predicamus, sed Ihesum Christum dominum nostrum. nos autem servos
vestros per Ihesum. Quoniam deus qui dixit de tenebris lucem splendescere. illuxit in
cordibus nostris ad illuminationem scientie claritatis dei in facie
Christi Ihesu. Habemus autem thesaurum istum in vasis fictilibus ut sublimi-
tas sit virtutis dei et non ex nobis. In omnibus tribulationem patimur sed non an-
gustiamur. Aporiamur sed non destituimur. Persecutionem patimur sed non delinq-
uimur. Deicimur sed non perimus. Semper mortificationem Ihesu in corpore nostro circum-
ferentes ut et vita Ihesu in corporibus nostris manifestetur. XI.

Semper enim nos qui vivimus in mortem tradimur propter Ihesum ut et vita Ihesu mani-
festetur in carne nostra mortali. Ergo mors in nobis operatur. vita autem in vo-
bis. Habentes autem eundem spiritum fidei sicut scriptum est. Credidi propter quod locutus sum. Et
nos credimus propter quod et loquimur. scientes quoniam qui suscitavit Ihesum et nos cum
Ihesu suscitabit et constituet. Omnia enim propter vos ut gratia habundans per
multos gratiarum actione abundet in gloria dei. Propter quod non deficimus. Sed licet is
qui foris est noster homo corrumpatur. tamen is qui intus est renovatur de die in diem.
Id enim quod in presenti est momentaneum et leve tribulationis nostre supra modum
in sublimitate eternum glorie pondus operatur in nobis non contemplantibus nobis
que videntur sed que non videntur. Que enim videntur temporalia sunt. que autem non viden-
tur eterna sunt. XII.

Scimus enim quoniam si terrestris domus nostra huius
habitationis dissolvatur. quod edificationem ex deo habemus domum non manu
factam eternam in celis. Nam et in hoc ingemiscimus habitationem nostram que
de celo est superindui cupientes. si tamen vestiti non nudi inveniamur.
Nam et qui sumus in hoc tabernaculo ingemiscimus gravati eo quod nolumus
expoliari sed supervestiri. ut absorbeatur quod mortale est a vita. Qui autem
efficit nos in hoc ipsum deus qui dedit nobis pignus spiritus. XIII.

Audentes igitur semper scientes quoniam dum sumus in corpore peregrinamur a domino. Per fidem

enim ambulamus et non per speciem. Audemus autem et bonam voluntatem habemus
magis peregrinari a corpore et presentes esse ad dominum. Et ideo contendimus
sive presentes sive absentes placere illi. Omnes enim nos manifestari
oportet ante tribunal christi ut referat unusquisque propria corporis prout gessit
sive bonum sive malum. XIIII.
Scientes ergo timorem domini hominibus suademus. Deo autem manifesti sumus.
Spero autem et in conscientiis vestris manifestos nos esse. XV.
Non iterum commendamus nos vobis sed occasionem damus vobis gloriandi pro nobis ut
habeatis ad eos qui in facie gloriantur et non in corde. Sive enim mente exce-
dimus deo sive sobrii sumus vobis. Caritas enim christi urget nos. estimantes
hoc quoniam si unus pro omnibus mortuus est. ergo omnes mortui sunt. et pro omnibus mor-
tuus est ut et qui vivunt iam non sibi vivant sed ei qui pro ipsis mortuus est et
resurrexit. XVI. Itaque nos ex hoc neminem novimus secundum car-
nem. Et si cognovimus christum secundum carnem sed nunc iam non novimus. Si qua ergo in
christo nova creatura. vetera transierunt. ecce facta sunt nova. Omnia autem ex deo qui
reconciliavit nos sibi per christum et dedit nobis ministerium reconciliationis.
quoniam deus erat in christo reconcilians sibi mundum non reputans illis delicta eorum et
posuit in nobis verbum reconciliationis. Pro christo ergo legatione fungimur.
tanquam deo exhortante per nos. Obsecramus pro christo reconciliamini deo.
Eum qui non noverat peccatum pro nobis peccatum fecit ut nos efficeremur
iustitia dei in ipso. Adiuvantes autem exhortamur ne in vacuum gratiam
dei recipiatis. Ait enim Tempore accepto exaudivi te et in die salutis
Ecce nunc tempus acceptabile ecce nunc dies sa- XVII. [adiuvi te.
lutis. nemini dantes ullam offensionem ut non vituperetur ministerium
nostrum. Sed in omnibus exhibeamus nosmetipsos sicut dei ministros in multa
patientia. in necessitatibus. in angustiis. in plagis. in carceribus.
in seditionibus. in laboribus. in vigiliis. in ieiuniis. in castitate. in sci-
entia. in longanimitate. in suavitate. in spiritu sancto. In caritate non fi-

eta in uerbo ueritatis. in uirtute dei. per arma iustitie a dextris et si
nistris. per gloriam et ignobilitatem. per infamiam et bonam famam. ut sedu
ctores et ueraces. sicut qui ignoti et cogniti. Quasi morientes et ecce
uiuimus. Ut castigati et non mortificati. quasi tristes semper autem gaudentes
Sicut egentes multos autem locupletantes. tamquam nichil habentes et omnia possidentes.
Os nostrum patet ad uos o corinthii. cor nostrum dilatatum est. XVIII.
non angustiamini in nobis. angustiamini in uisceribus uestris. Eandem
autem habentes remunerationem. tamquam filiis dico. dilatamini et uos.
et nolite iugum ducere cum infidelibus. Que enim participatio iustitie
cum iniquitate. Aut que societas luci ad tenebras. Que autem conuentio christi
ad belial. Aut que pars fideli cum infideli. Qui autem consensus templo
dei cum idolis. Uos estis templum dei uiui. sicut dicit deus. quoniam inhabita
bo in illis. et inambulabo. et ero illorum deus. et ipsi erunt michi populus. Propter quod exi
te de medio eorum. et separamini dicit dominus. et inmundum ne tetigeritis.
et ego recipiam uos. et ero uobis in patrem. et uos eritis michi in filios et filias
dicit dominus omnipotens. XVIIII.
Habentes ergo has promissiones karissimi. mundemus nos ab omni inquinamento carnis
et spiritus: perficientes sanctificationem in timore dei. Capite nos. nemi
nem lesimus. neminem corrupimus. neminem circumuenimus. non ad condempnati
onem dico. predixi enim quod in cordibus nostris estis ad commoriendum et conui
uendum. XX. Multa fiducia michi est apud uos. multa michi gloriatio
pro uobis. Repletus sum consolatione. superabundo gaudio in omni tribulatione
nostra. Nam et cum uenissemus macedoniam. nullam requiem habuit caro
nostra. sed omnem tribulationem passi. Intus timores. foris pugne. Sed qui consola
tur humiles deus. consolatus est nos in aduentu titi. non solum autem in aduentu
eius. sed etiam in solatio quo consolatus est in uobis. referens nobis uestrum desi
derium. uestrum fletum. uestram emulationem pro me. ita ut magis gauderem.
quoniam et si contristaui uos in epistola. non me penitet. et si peniteret. uidens quod

quia illa epistola et si ad horam uos contristauit. nunc gaudeo non quia contristati estis
sed quia contristati estis ad penitentiam. Contristati enim estis secundum deum ut in
nullo detrimentum patiamini ex nobis. Que enim secundum deum tristitia est pe
nitentiam in salutem stabilem operatur. Seculi autem tristitia mortem operatur.
Ecce enim hoc ipsum secundum deum contristari uos quantam in uobis operatur sollicitudinem. sed de
fensionem. sed indignationem. sed timorem. sed desiderium.
sed emulationem. sed uindictam. In omnibus exhibuistis uos incontaminatos esse
negotio. Igitur et si scripsi uobis non propter eum qui fecit iniuriam nec propter eum qui
passus est. sed ad manifestandam sollicitudinem nostram quam pro uobis ha
bemus coram deo. Ideo consolati sumus. In consolatione autem nostra abun
dantius magis gauisi sumus super gaudio titi quia refectus est spiritus eius ab omni
bus uobis. Et si quid apud illum gloriatus sum de uobis non sum confusus. sed sicut omnia in
ueritate uobis locuti sumus. ita et gloriatio nostra que fuit ad titum ueritas
facta est. Et uiscera eius abundantius in uobis sunt. reminiscentis omnium uestrum
obedientiam. quomodo cum timore et tremore excepistis eum. Gaudeo
quod in omnibus confido in uobis. XXI.

viii Notam autem uobis facimus fratres gratiam dei que data est in ecclesiis macedonie.
quod in multo experimento tribulationis abundantia gaudii ipsorum fuit.
et altissima paupertas eorum abundauit in diuitias simplicitatis eorum.
quia secundum uirtutem testimonium illis reddo. et supra uirtutem uoluntarii
fuerunt cum multa exhortatione obsecrantes nos gratiam et communicationem
ministerii quod fit in sanctos. et non sicut sperauimus. sed semetipsos dederunt primum
domino. deinde nobis per uoluntatem dei. ita ut rogaremus titum. ut que
admodum cepit ita et perficiat in uos etiam gratiam istam. XXII.

Sed sicut in omnibus habundatis fide et sermone et scientia et omni sollicitudi
ne. et caritate uestra in nos. ita ut et in hac gratia abundetis. non quasi impe
rans dico. sed per aliorum sollicitudinem. et uestre caritatis ingenium bonum
comprobans. Scitis enim gratiam domini nostri ihesu christi. quoniam propter uos egenus factus est.

cu ee diues. ut illi inopia uos diuites ee. Et cosiliu in hoc do.
hoc n uob utile e. q n solu facere. s; et uelle cepistis ab anno priore.
Nc u et facto pficite. ut quemadmodu pmptus e animus uoluntatis.
ita sit et pficiendi. ex eo q habetis. Si n uoluntas pmpta e secdm
id q hab; accepta e n secdm qd n h;. Non n ut alijs sit remissio
uobis au tribulatio. s; ex equalitate in psenti tpr ura abundantia
illor suppleat inopia. ut et illor abundantia ure inopie sit sup
plementu. ut fiat equalitas sic scptu e. Qui multu colleg n abundauit. et
q modicu n minorauit. Gras au deo q dedit eande sollicitudine
p uob in corde titi. qm exhortatione qde suscepit. s; cu sollicitior ee
sua uoluntate pfect e ad uos. Misim et cu illo fratrem cui laus e
in euglio p oes eccias. n solu au s; et ordinat e ab ecclis comes
pegrinationis nre in hanc gram que ministrat a nob ad dni glam.
et destinata uoluntate nram. deuitantes hoc. ne qs nos uituperet in
hac plenitudine. que ministrat a nob. puidem n bona n solu
cora deo s; et coram oib hominib;. Misim au cu illis et fratrem nrm q pro
bauim in multis sepe sollicitu ee. Nc au mlto sollicitiore confiden
tia multa in uos siue p tito q e socius me. et in uos adiutor. siue
frib; nris. apli eccliar. glie xpi. Ostensione g que e caritatis ure et nre glie
p uob in illos. ostendite in facie ecclesiar. Na de ministerio q fit in
scos. ex abundanti m e scribe uob. Scio n pmptu animu urm. p quo de
uob glorior apd macedones. qm achaia pata e ab anno ptito.
Et ura emulatio puocauit plimos. Misim au fres. ut ne q glam
nram q de uobis. euacuetur in hac parte. ut quadmodu dixi parati sitis. ne
cu uenerint mecu macedones. et inuenerint uos inpatos. erubescam
nos. ut n dicam uos in hac substantia. Necessariu g existimaui
rogare fres. ut pueniant ad uos. et ppararent pmissa benedictione hanc
para ee. sic q si benedictione. n q si auaritia. Hoc au dico. qui parc

ꝙ seminat parce. ⁊ metet. ⁊ q̄ seminat in benedictionib; de bene-
dictionib; ⁊ metet. Vnusq̄sq; p̄ut destinauit corde suo n̄ ex tristitia
aut ex necessitate. hilarē ei datorē dilig̃ ds. Potens ē aut ds om̄
grām abundare facē in uob. ut in oīb; sēp om̄ sufficientia haben
tes abundetis in om̄ op̄ bonū. sic̄ scptū ē. Dispsit dedit paupib; iusti
tia ei manet in et̄nū. Q aut̄ amministrat sem̄ seminanti. ⁊ panē
ad manducandū p̄stabit. ⁊ multiplicabit sem̄ ur̄m. ⁊ augebit
incremēta frugū iustitie ur̄e. ut in oīb; locupletati abundetis in
om̄ simplicitatē que opāt in nos p̄ grāz actionē dō. qm̄ ministe
riū huius officii n̄ solū supplet ea que desunt scīs. s; ⁊ abundat p̄ mul
tas grāz actiones in dn̄o. p̄ probationē ministerii huius glorifica
tes dm̄ in obedientia ↄfessionis uestre. in euglio x̄. ⁊ simplicitate
communicationis in illos. ⁊ in om̄s. ⁊ ipsor̄ obsecratioē p̄ uob; desidera
tiū uos. ppt eminentē grām dī in uob. grā dō sup̄ inenarrabili do
no ei. Ipse aut̄ ego paul̄ obsecro uos p̄ m̄suetudinē ⁊ modestiā
x̄. q̄ in p̄sen q̄dē humil̄ sū int̄ uos. absens aut̄ ↄfido in uobis. XXIII.
Rogo aut̄ ne p̄sens audeā p̄ eā ↄfidentiā q̄ existimor audere q̄ arbi inq̄sd
trant̄ nos. tāq̄ secdm̄ carnē ambulem̄. In carne n. ambulantes. nō
secdm̄ carnē militam̄. Nā arma militie nr̄e n̄ carnalia s; poten
tia dō ad destructionē munitionū ↄsilia destruentes. ⁊ om̄ al
titudinē extollentē se aduersū scientiā dī. ⁊ in captiuitatē redi
gentes om̄ intellectū in obsequiū x̄. ⁊ in p̄mtu habentes ulcisci om̄
inobedientiā. cū ipleta fuit̄ ur̄a obedientia. que secdm̄ faciem st̄
uidete. Si q̄s ↄfidit sibi x̄ se ēē. h̄ cogitet ap̄ se. q̄a sic̄ ipse x̄ ē. ita
⁊ nos. Nā ⁊ si aliq̄d ampli gliat̄ fuero de potestate nr̄a q̄ dedit dn̄s
in edificationē ⁊ n̄ in destructionē ur̄am. n̄ erubescā ut n̄ existi
mer tāq̄ terrere uos p̄ ep̄las. Qm̄ q̄dē ep̄le inquiūt ḡues st̄ ⁊ fortes. p̄se
tia aut̄ corpis infirma ⁊ sermo ↄtēptibil̄. Hoc cogitet q̄ eiusmodi ē.

quia quales sumus uerbo per epistolas absentes tales et presentes in facto. Non enim au-
demus inserere aut comparare nos quibusdam qui se ipsos commendant. Sed ipsi in nobis
nosmet ipsos metientes: et comparantes nos metipsos nobis. Nos autem non in
inmensum gloriabimur. sed secundum mensuram regule. quam mensus est nobis deus. mensuram perti-
gendi usque ad uos. Non enim quasi non pertingentes ad uos. superextendimus nos.
usque ad uos enim peruenimus in euangelio christi. non in inmensum gloriantes in alienis la-
boribus. sed spem habentes crescentis fidei uestre. in uobis magnificari
secundum regulam nostram in abundantia. et in illa que ultra uos sunt euangeliza-
re. non in aliena regula in his que preparata sunt gloriari. Qui autem gloriatur
in domino glorietur. Non enim qui se ipsum commendat ille probatus est. sed quem deus commendat.

Utinam sustineretis modicum quid insipientie mee. sed et XXIIII.
supportate me. Emulor enim uos dei emulatione. Despondi enim uos u-
ni uiro uirginem castam exhibere christo. Timeo autem ne sicut euam serpens seduxit
astutia sua. ita corrumpantur sensus uestri. et excidant a simplicitate que est in christo.

Nam si is qui uenit alium christum predicat quem non predicauimus. XXV.
aut alium spiritum accipitis quem non accepistis. aut aliud euangelium quod non re-
cepistis. recte pateremini. Existimo enim nichil me minus fecisse a ma-
gnis apostolis. et si imperitus sermone. sed non scientia. In omnibus enim manifestatu-
sum uobis. Aut numquid peccatum feci me ipsum humilians ut uos exaltem-
ini. quoniam gratis euangelium dei euangelizaui uobis. Alias ecclesias expoliaui ac-
cipiens stipendium ad ministerium uestrum. et cum essem apud uos et egerem. nul-
li onerosus fui. Nam quod mihi deerat. suppleuerunt fratres qui uenerunt a macedonia.
Et in omnibus sine onere me seruaui et seruabo. Est ueritas christi in me. quoniam
hec gloriatio non infringetur in me in regionibus achaie. Quare. quia non dili-
go uos. Deus scit. Quod autem facio et faciam. ut amputem occasionem eorum qui
uolunt occasionem. ut in quo gloriantur inueniantur sicut et nos. XXVI.

Nam eiusmodi pseudo apostoli operarii subdoli transfigurantes se in apostolos christi.
Et non mirum. ipse enim satanas transfigurat se in angelum lucis. Non est ergo mag-

nis sint ministri et transfigurentur velud ministri iustitie, quorum finis erit
secundum opera ipsorum. Iterum dico ne quis me putet insipientem. Alioquin velud in-
sipientem accipite me, ut et ego modicum quid glorier. Quod loquor non loquor
secundum deum, sed quasi in insipientia, in hac substantia glorie. Quoniam multi gloriantur
secundum carnem et ego gloriabor. Libenter enim suffertis insipientes cum sitis ipsi
sapientes. Sustinetis enim si quis vos in servitutem redigit, si quis devorat,
si quis accipit, si quis extollitur, si quis in faciem vos cedit. Secundum ignobilitatem
dico quasi nos infirmi fuerimus in hac parte. In quo quis audet in insipientia
dico, audeo et ego. Hebrei sunt et ego. Ministri Christi sunt et ego. Ut minus sapiens
dico plus ego: in laboribus plurimis, in carceribus abundantius, in plagis supra
modum, in mortibus frequenter. A Iudeis quinquies quadragenas una minus
accepi. Ter virgis cesus sum, semel lapidatus sum, ter naufragium feci, nocte
et die in profundo maris fui, in itineribus sepe, periculis fluminum, periculis la-
tronum, periculis ex genere, periculis ex gentibus, periculis in civitate, periculis in solitu-
dine, periculis in mari, periculis in falsis fratribus, in labore et erumna, in vigiliis
multis, in fame et siti, in ieiuniis multis, in frigore et nuditate, preter illa
que extrinsecus sunt, instantia mea cotidiana, sollicitudo omnium ecclesiarum. Quis
infirmatur et ego non infirmor? Quis scandalizatur et ego non uror? Si gloriari o-
portet, que infirmitatis mee sunt gloriabor. Deus et pater domini nostri Ihesu Christi scit, qui est
benedictus in secula, quod non mentior. Damasci prepositus gentis Arethe regis
custodiebat civitatem Damascenorum ut me comprehenderet, et per fenestram in
sporta dimissus sum, et sic effugi manus eius. xij Si gloriari oportet, non expedit quidem,
veniam autem ad visiones et revelationes domini. Scio hominem in Christo ante annos
quatuordecim, sive in corpore nescio sive extra corpus nescio, deus scit, raptum huius-
modi usque ad tertium celum. Et scio huiusmodi hominem sive in corpore sive extra
corpus nescio, deus scit, quoniam raptus est in paradisum et audivit archana verba que
non licet homini loqui. Pro huiusmodi gloriabor, pro me autem nichil gloriabor nisi
in infirmitatibus meis. Nam et si voluero gloriari non ero insipiens, veritatem

[Margin, beside lines 5–6: n. pseptina na libent]

et non dicat. Parco autem ne quis me existimet supra id quod videt in me aut audit
aliquid ex me. Et ne magnitudo revelationum extollat me. datus est
mihi stimulus carnis meae angelus satanae qui me colaphizet. Propter quod ter dominum
rogavi ut discederet a me. Et dixit mihi sufficit tibi gratia mea. nam virtus in infir
mitate perficitur. Libenter igitur gloriabor in infirmitatibus meis ut inhabitet
in me virtus christi. Propter quod placeo mihi in infirmitatibus meis, in contumeliis in
necessitatibus in persecutionibus in angustiis pro christo. Cum enim infirmor tunc
potens sum. Factus sum insipiens vos me coegistis. Ego enim debui a vobis
commendari. Nihil enim minus habui ab his qui sunt supra modum apostoli. Tamen etsi
nihil sum. signa tamen apostolatus mei facta sunt super vos in omni patientia, signis
et prodigiis et virtutibus. Quid est enim quod minus habuistis prae ceteris ecclesiis nisi quod ego
ipse non gravavi vos. Donate mihi hanc iniuriam. XXVII.

Ecce tertio hoc paratus sum venire ad vos. et non ero gravis vobis. Non enim quaero quae
vestra sunt sed vos. Nec enim debent filii parentibus thesaurizare, sed parentes
filiis. Ego autem libentissime impendam et superimpendar pro animabus vestris. licet
plus vos diligens minus diligar. Sed esto. ego vos non gravavi. Sed cum essem
astutus. dolo vos cepi. Numquid per aliquem eorum quos misi ad vos circumveni
vos. Rogavi titum et misi cum illo fratrem. Numquid titus vos circumvenit.
Nonne eodem spiritu ambulavimus. Nonne iisdem vestigiis. Olim putatis quod
excusemus nos apud vos. coram deo in christo loquimur. Omnia autem karissimi propter vestram aedificati
onem. Timeo enim ne forte cum venero non quales volo inveniam vos. et ego in
veniar a vobis qualem non vultis. Ne forte contentiones. emulationes. ani
mositates. dissensiones. detractiones. susurrationes. inflationes. seditiones sint
inter vos. Ne iterum cum venero humiliet me deus apud vos. et lugeam multos ex
his qui ante peccaverunt et non egerunt paenitentiam super inmunditia et fornicati
one et impudicitia quam gesserunt. Ecce tertio hoc venio ad vos. ut in ore du
orum vel trium testium stet omne verbum. Praedixi et praedico ut praesens vobis et nunc absens
his qui ante peccaverunt et ceteris omnibus. quoniam si venero iterum non parcam. An experi

mtu querim ei q in me loq xps qui in uob n infirmat s poten e in uo-
bis. Na et si crucifix e ex infirmitate. s uiuit ex uirtute di. Na et nos
infirmi sum in illo. s uiuem cu eo ex uirtute di in uobis. uos metipsos
temptate si estis in fide. ipsi uos pbate. An n cognoscitis uosmetipsos q x
ihs in uobis e. n forte repbi estis. Spo aut q cognoscetis. qa nos n sum
repbi. Oram aut dnm ut nichil mali faciatis. n ut nos pbati pare-
amus. sed ut uos qd bonu e faciatis. nos aut ut repbi sim. Non n po-
sum aliqd aduersu ueritate. s p ueritate. Gaudem n qn infirmi
sum nos. uos aut estis potentes. hoc et oram uram consummatione. Ideo h
absens scribo. ut n psens duri agam. scdm potestate q dedit m dns in
edificatione. et n in destructione. XXVIII.

De cetero fratres gaudete. pfecti estote. exhortamini. ide sapite. pace
I. habete. et ds dilectionis et pacis erit uobiscum. Salutate inuice in
osculo sco. Salutant uos sci oes. Gra dni nri ihu xpi. et caritas di. et comunicati-
o sci sps sit cu oib uobis. Amen. Explic. II. epla ad corint.

Incipit argumentum.

Galathe sunt greci. hi uerbu ueritatis primu ab aplo acceperunt. s post disces-
sum ei temptati sunt a falsis aplis. ut in lege et circumcisione uerterentur. hos
apls reuocat ad ueritatis fide. scribens eis ab epheso. Capitula.

I. De resurrectione dni. II. De circumcisione. III. De aplo hoibus displicente.
IIII. De aplo euglm n ab hoib s a do accepisse. V. De aplo certa suum
priore in iudaismo. et postea segregato.
VI. De falsis frib. et petro in circumcisione pdicante. et paulo in gentib.
De petro cu gentib antiochia conuiuante a paulo repheniso.
De aplo uetti legi mortuo. et uiuente per cruce eius.
De aplo galathas stultitia inclamante q ad legis litteram euerterent.
X. De oib q ex opib legis st. legis maledicto subiecti sunt.
De his qui in lege sunt q n iustificant p ea.

Explicit breviatio epistole. Epistola ad Galat.

I. Paulus apostolus non ab hominibus neque per hominem sed per ihesum
xpm et deum patrem qui suscitavit eum a mortuis et qui mecum
sunt omnes fratres ecclesiis galatie gratia vobis et pax a deo patre
nostro et domino ihesu xpo qui dedit semetipsum pro peccatis nostris ut eriperet nos de
presenti seculo nequam secundum voluntatem dei et patris nostri cui est gloria in secula seculorum amen.
II. Miror quod sic tam cito transferimini ab eo qui vos vocavit in gratiam xpi in
aliud evangelium quod non est aliud nisi quod sunt aliqui qui vos conturbant et volunt
convertere evangelium xpi. Sed licet nos aut angelus de celo evangelizet vobis
preter quam quod evangelizavimus vobis anathema sit. Sicut predixi(m)us et nunc iterum
dico si quis vobis evangelizaverit preter id quod accepistis anathema sit. III.

Modo enim hominibus suadeo aut deo? aut quero hominibus placere? Si adhuc
hominibus placerem, christi servus non essem. IIII.
Notum enim vobis facio fratres evangelium quod evangelizatum est a me, quia non est secundum hominem,
neque enim ego ab homine accepi illud neque didici, sed per revelationem iesu christi.
V. Audistis enim conversationem meam aliquando in iudaismo,
quoniam supra modum persequebar ecclesiam dei et expugnabam illam, et proficiebam
in iudaismo supra multos coetaneos meos in genere meo, abundantius emu
lator existens paternarum mearum traditionum. Cum autem placuit ei qui me segrega
vit ex utero matris mee et vocavit me per gratiam suam, ut revelaret fi
lium suum in me ut evangelizarem illum in gentibus, continuo non acquievi car
ni et sanguini, neque veni hierusolimam ad antecessores meos apostolos,
sed abii in arabiam, et iterum reversus sum damascum. Deinde post annos tres ve
ni hierusolimam videre petrum, et mansi apud eum diebus quindecim. Alium
autem apostolorum vidi neminem, nisi iacobum fratrem domini. Que autem scribo vobis
ecce coram deo quia non mentior. Deinde veni in partes syrie et cilicie. Eram autem igno
tus facie ecclesiis iudee que erant in christo; tantum autem auditum habebant, quoniam
qui persequebatur nos aliquando, nunc evangelizat fidem quam aliquando expugnabat, et in me
clarificabant deum. VI. Deinde post annos quatuordecim iterum ascen
di hierusolimam cum barnaba, assumpto et tito. Ascendi autem secundum revela
tionem et contuli cum illis evangelium quod predico in gentibus, seorsum autem his qui vide
bantur aliquid esse, ne forte in vacuum currerem aut cucurrissem. Sed neque
titus qui mecum erat, cum esset gentilis, compulsus est circumcidi. Sed propter introductos fal
sos fratres qui subintroierunt explorare libertatem nostram quam habemus in christo ie
su, ut nos in servitutem redigerent, quibus neque ad horam cessimus subiectioni, ut
veritas evangelii permaneat apud vos. Ab his autem qui videbantur esse aliquid, quales
aliquando fuerint nichil mea interest; deus personam hominis non accipit. Michi enim qui
videbantur esse aliquid nichil contulerunt; sed contra cum vidissent quod creditum est
michi evangelium preputii, sicut petro circumcisionis. Qui enim operatus est petro in apostolatum circu

[illegible] inter gentes. Et cum cognovissent gratiam que data est mihi iacobus
et cephas et iohannes qui videbantur columpne esse dextras dederunt mihi et barnabe
societatis ut nos in gentes ipsi autem in circumcisionem. tantum ut
pauperum memores essemus quod et sollicitus fui hoc ipsum facere. VII.

Cum autem venisset cephas antiochiam in faciem ei restiti quia reprehensibilis erat.
Prius enim quam venirent quidam a iacobo cum gentibus edebat. Cum autem venissent.
subtrahebat se. et segregabat se timens eos qui ex circumcisione erant. et simu
lationi eius consenserunt ceteri iudei ita ut et barnabas duceretur in hac simulati
one ab eis. Sed cum vidissem quod non recte ambularent ad veritatem euangelii. dixi pe
tro coram omnibus. Si tu cum sis iudeus gentiliter et non iudaice vivis. quomodo gentes
cogis iudaizare. Nos natura iudei et non ex gentibus peccatores. scientes
quia non iustificabitur homo ex operibus legis nisi per fidem ihesu christi. Et nos in christo ihesu credi
mus ut iustificemur ex fide christi et non ex operibus legis. propter quod non iustificabitur ex
operibus legis omnis caro. VIII.

Quod si querentes iustificari in christo. inventi sumus et ipsi peccatores. numquid
christus peccati minister est. Absit. Si enim que destruxi hec iterum edifico. preva
ricatorem me ipsum constituo. Ego enim per legem legi mortuus sum. ut deo vivam.
christo confixus sum cruci. Vivo autem iam non ego. vivit vero in me christus. Quod autem nunc vi
vo in carne. in fide vivo filii dei. qui dilexit me et tradidit se ipsum pro me.
Non abicio gratiam dei. Si enim per legem iustitia. ergo christus gratis mortuus est. VIIII.

O insensati galathe. quis vos fascinavit. ante quorum oculos christus proscriptus est. in vo
bis crucifixus. Hoc solum volo a vobis discere. ex operibus legis spiritum accepistis.
an ex auditu fidei. Sic stulti estis. ut cum spiritu ceperitis. nunc carne consuma
mini. Tanta passi estis sine causa. si tamen sine causa. Qui ergo tribuit vobis
spiritum. et operatur virtutes in vobis ex operibus legis. an ex auditu fidei. Sicut scriptum est abra
ham credidit deo et reputatum est illi ad iustitiam. Cognoscite ergo quia qui ex fide
sunt. hi sunt filii abrahe. Providens autem scriptura quia ex fide iustificat deus gentes.
prenuntiavit abrahe. quia benedicentur in te omnes gentes. X.

Itaq; q ex fide sunt benedicent cu fideli abraha. Quicq; n ex opib; legi
sunt, sub maledicto sunt. XI. Scriptu e n maledict ois qui
pmanserit in oib; q scripta st in libro legis ut faciat ea. Qm aut in
lege nemo iustificat ap dm manifestu e. qa iustu ex fide uiuit.
Lex aut n e ex fide. s; q fecerit ea uiuet in illis. XII.
Xps nos redemit de maledicto legis fact p nob maledictu. qa scriptu
e. maledict ois q pendet in ligno. Ut in gentib; benedictio fieret a
brahe in xpo ihu. ut pollicitatione sps accipiam p fidem. XIII.
Fres secdm hoiem dico. tam hois confirmatu testamtu nemo spnit.
aut sup ordinat. Abrahe dicte st pmissiones & semini ei. Non dic
& seminib; qsi in multis. s; qsi in uno. & semini tuo q e xps. hoc aut
dico testamtu confirmatu a do. que post quadringentos & triginta an
nos facta e lex. n irrita facit ad euacuanda pmissione. Na si ex le
ge hereditas. ia n ex pmissione. Abrahe aut p repmissione dona
uit ds. XIIII. Quid g. lex ppt transgressiones posita e donec
ueniret semen cui repmiserat ordinata p angelos in manu media
toris. Mediator aut uni n e. ds aut unus e. XV.
Lex g adusus pmissa di. Absit. Si n data eet lex q posset uiuificare. ue
re ex lege eet iustitia. S; conclusit scriptura oia sub peccato. ut pmissio
ex fide ihu xpi daret credentib;. Prius aut qua ueniret fides, sub lege custo
diebam conclusi in ea fide. que reuelanda erat. Itaq; lex pedagog
nr fuit in xpo. ut ex fide iustificem. At ubi uenit fides. ia n sum sub
pedagogo. Oes n filii di estis p fide in xpo ihu. XVI.
Quicq; n in xpo ihu baptizati estis. xpm induistis. n e iudeus neq;
grecus. n e seruus neq; liber. n e masculus neq; femina. oes n uos u
nu estis in xpo ihu. XVII. Si aut uos xpi g abrahe semen estis.
secdm pmissione heredes. XVIII. Dico aut qnto tpr heres par
uulus e. nichil differt a seruo cu sit dns oium. s; sub tutorib; & actorib;

de Lege ia sub ipa sum.

IIII

usq: ad p̄finitu tps a patre. XVIIII.

Ita et nos cu eem paruuli sub elemtis huius mundi eram seruientes.
At ubi uenit plenitudo tpis misit ds filiu suu factu ex muliere
factu sub lege ut eos q sub lege erant redimeret ut adoptione fili
oru reciperem. XX. Quoniam au estis filii di misit ds spm filii
sui in corda ura clamante abba pr. Itaq ia n e seruus s; filius.
qd si fili et heres p dm. S; tc qde ignorantes dm. his q natu n st dii ser
uiebatis. Nc au cu cognoueritis dm. immo cogniti estis a do. qmo conuer
timini iteru ad infirma et egena elemta qb denuo seruire uulti.
dies obseruatis et mses et tpa et annos. Timeo ne forte sine causa
laborauerim in uob. Estote sic et ego. qa et ego sic uos. XXI.
Obsecro uos frs. nichil me lesistis. Scitis au qa p infirmitate carnis
euglizaui uob iam pdem. et temptatione uram in carne mea n spreuistis
neq: respuistis. s; sic angelu di excepistis me. sic xpm ihm. Ubi e ergo
beatitudo ura. Testimoniu n phibeo uob. qa si fieri poss. oculos uros
eruissetis et dedissetis m. Ergo inimic uob factus sum uera dicens uob. XXII.
Emulantur uos n bene. s; excludere uos uolt. ut illos emulemini. Bonu
au emulamini in bono sp. et n tantu cu psens su ap uos. XXIII.
Filioli mei qs iteru parturio donec formet xps in uob. Vellem au ap uos
modo ee et mutare uoce mea qm confundor in uob. Dicite m q sub
lege uultis ee. lege n legistis. Scptu e n qm abraham duo filios ha
buit. unu de ancilla et unu de libera. S; q de ancilla secdm carne
natus e. q au de libera p repmissione. q e p allegoria dicta. Hec n st duo
testamta. Unu qdem in monte sina in seruitute generans. que e agar.
Sina n mons e in arabia q coniunct e ei q nc e ihrlm. et seruit cu filiis
suis. Illa au que sursu e ihrlm. libera e. q e mater nra. Scptu e n. Letare
sterilis q n paris. erumpe et clama que n parturis. qa multi filii deserte
magis q ei que ht uiru. Nos au frs secdm ysaac pmissionis filii sumus.

Sed quomodo tunc qui secundum carnem natus fuerat persequebatur eum qui secundum spiritum, ita et nunc. Sed quid dicit scriptura? Eice ancillam et filium eius, non enim heres erit filius ancillae cum filio liberae. Itaque fratres non sumus filii ancillae sed liberae, qua libertate nos Christus liberavit. State et nolite iterum iugo servitutis contineri. XXIIII.

Ecce ego Paulus dico vobis quoniam si circumcidamini Christus vobis nihil proderit. Testificor autem rursum omni homini circumcidenti se quoniam debitor est universae legis faciendae. Evacuati estis a Christo qui in lege iustificamini, a gratia excidistis. Nos enim spiritu ex fide spem iustitiae expectamus. XXV.

Nam in Christo Iesu neque circumcisio aliquid valet neque praeputium sed fides quae per dilectionem operatur. XXVI.

Currebatis bene, quis vos fascinavit, quis impedivit veritati non oboedire? Persuasio haec non est ex eo qui vocat vos. Modicum fermentum totam massam corrumpit. Ego confido de vobis in Domino quod nihil aliud sapietis. Qui autem conturbat vos portabit iudicium quicumque ille est. XXVII.

Ego autem fratres si circumcisionem adhuc praedico, quid adhuc persecutionem patior? Ergo evacuatum est scandalum crucis. Utinam et abscidantur qui vos conturbant. Vos enim in libertatem vocati estis fratres, tantum ne libertatem in occasionem detis carnis, sed per caritatem servite invicem. XXVIII.

Omnis enim lex in uno sermone impletur: Diliges proximum tuum sicut te ipsum. Quod si invicem mordetis et comeditis, videte ne ab invicem consumamini. XXVIIII.

Dico autem spiritu ambulate et desideria carnis non perficietis. Caro enim concupiscit adversus spiritum, spiritus autem adversus carnem. Haec enim sibi invicem adversantur, ut non quaecumque vultis illa faciatis. Quod si spiritu ducimini non estis sub lege. Manifesta autem sunt opera carnis, quae sunt fornicatio, immunditia, inpudicitia, luxuria, idolorum servitus, veneficia, inimicitiae, contentiones, aemulationes, irae, rixae, dissensiones, sectae, invidiae, homicidia, ebrietates, comessationes et his similia, quae praedico vobis sicut praedixi, quoniam qui talia agunt regnum Dei non consequentur. Fructus autem spiritus est caritas, gaudium, pax, patientia, longanimitas, bonitas, benignitas, fides, modestia, continentia. Adversus huiusmodi non est lex. Qui autem sunt Christi carnem suam crucifixerunt cum vitiis et concupiscentiis. XXX.

Si vivimus spiritu spiritu et ambulemus. Ne efficiamur inanis glorie cupidi invicem provocantes invicem invidentes. XXXI. Fratres et si praeoccupatus fuerit homo in aliquo delicto vos qui spiritales estis huiusmodi instruite in spiritu mansuetudinis considerans te ipsum ne et tu tempteris. Alter alterius onera portate et sic adimplebitis legem Christi. Nam si quis existimat se aliquid esse cum nihil sit ipse se seducit. Opus autem suum probet unusquisque et sic in semet ipso tantum gloriam habebit et non in altero. Unusquisque enim onus suum portabit. XXXII.

Communicet autem his qui catechizatur verbo ei qui se catechizat in omnibus bonis. XXXIII. Nolite errare deus non irridetur. Quae enim seminaverit homo haec et metet. Quoniam qui seminat in carne sua de carne et metet corruptionem. Qui autem seminat in spiritu de spiritu metet vitam aeternam. Bonum autem facientes non deficiamus tempore enim suo metemus non deficientes. XXXIIII. Ergo dum tempus habemus operemur bonum ad omnes maxime autem ad domesticos fidei. XXXV.

Videte qualibus litteris scripsi vobis mea manu. Quicumque volunt placere in carne hi cogunt vos circumcidi tantum ut crucis Christi persecutionem non patiantur. Neque enim qui circumciduntur legem custodiunt sed volunt vos circumcidi ut in carne vestra glorientur. XXXVI.

Mihi autem absit gloriari nisi in cruce domini nostri Iesu Christi per quem mihi mundus crucifixus est et ego mundo. In Christo enim neque circumcisio aliquid valet neque praeputium sed nova creatura. Et quicumque hanc regulam secuti fuerint pax super illos et misericordia et super Israel dei. XXXVII. De cetero nemo mihi molestus sit. Ego enim stigmata Iesu in corpore meo porto. Gratia domini nostri Iesu Christi cum spiritu vestro fratres.

Incipit argumentum in epistula ad Ephesios.

Ephesii sunt Asiani. Hi accepto verbo veritatis perstiterunt in fide. Hos conlaudat apostolus scribens eis ab urbe Roma de carcere per Tychicum diaconum. Sciendum sane quod haec epistula quae nos ad Ephesios scripta habemus heretici et maxime Marcionitae ad Laodicenses attitulant. Explicit argumentum. Incipiunt capitula.

I. De sanctis qui ante mundi constitutionem in Christo domino electi sunt et de omni sapientia et prudentia

II. De apostolo pro Ephesiis deprecante et resurrectione domini ascensu et potestate et ... faciendis

III. De principe aeris huius et potestate. IIII. De [illegible]
uiuificante et suscitante [illegible] ecclesie faciente.
V. De sca qui non sua fide saluatur et donum dei [illegible] [illegible] corpulib.
VI. De spiritus reconciliatione. VII. De evacuante lege mandatorum institutis.
De ciuibus sanctorum et domesticis dei et eorum edificatione super apostolos et prophetas.
De mysterio christi quod in passione ipsius gentibus alienis sit reuelatum.
X. De gloria tribulationis. XI. De patre [illegible] et de conuersione [illegible]
De deo abundanter tribuente omnia que petimus [illegible] plenitudine.
De unitate et sanctorum mutua sustentatione.
De una fide et uno baptismo. XV. De diuisione gratie donationum et edifi
catione corporis domini atque uiro perfecto. XVI. De stultitia gentium libidine
et omni delicto [illegible]. XVII. De deponendo uetere et nouo induendo homine.
De ira et operum innocentia. [illegible] mentiri.
De abstinentia mali sermonis et non contristando spiritum sanctum.
XX. De dilectione et quod sancti debent in omnibus deum imitari.
De abstinentia scurrilitatis. De seductoribus et impudicitias.
De caute ambulando et sapienter [illegible] malum et mutua subiectione [illegible].
XXIIII. De subiectione mulierum. XXV. Viri ut diligant coniuges suas.
De obsequio filiorum. De parentum erga filios [illegible].
De seruorum obsequio. De [illegible] dominorum.
XXX. De indumento armorum dei et insidiis diaboli et [illegible] aduersus potestati
et oratione facienda pro eo et omnibus sanctis.
XXXI. De fidelitate tichici et eius mynisterio. Explicant capitula.

Incipit epistola ad ephesios.

PAULUS apls ihu xpi p uoluntate di. scis oib; q st ephe
si. & fidelib; in xpo ihu. q benedix nos in oi benedicti
one spitali in celestib; in xpo. sic elegit nos in ipso ante
mundi constitutione. ut eem sci & immaculati in conspe
ctu ei in caritate. q pdestinauit nos in adoptione filior p ihm xpm
in ipsu. scdm ppositu uoluntatis sue. in laude glie gre sue in qua
gratificauit nos in dilecto filio suo in quo habem redeptione p sang
ne ei. & remissione peccatoru scdm diuitias gre ei que supabundauit
in nobi in oi sapientia & prudentia ut notu faceret nob sacmtu uo
luntatis sue. scdm beneplacitu ei q pposuit in eo in dispensatione
plenitudinis tpm instaurare oia in xpo q in cel & que in terra st in ipso.
In quo & sorte uocati sum pdestinati scdm ppositu ei. q oia opat
scdm consiliu uoluntatis sue. ut sim in laude glie ei. q ante sperauim
in xpo. in quo & uos cu audissetis ubu ueritatis euglm salutis ure
in q & credentes signati estis spu pmissionis sco. q e pign hereditatis
nre. in redeptione acquisitionis in laude glie ipsius. **Capitulo. II.**

Propterea & ego audien fide uram que e in xpo ihu. & dilectione
in oes scos. n cesso gras agen p uob memoria uri faciens in orationib
meis. ut ds dni nri ihu xpi pat glie d uob spm sapientie & reuela
tionis in agnitione ei. illuminatos oclos cordis uri. ut sciatis q sit spe
uocationis ei. & que diuitie glie hereditatis ei in scis. & q sit sup emi
nens magnitudo uirtutis ei in nob. q credim scdm opatione potentie
uirtutis ei qua opat e in xpo suscitans illu a mortuis. & constituens ad
dexteram sua in celestib; sup oem pncipatu & potestate & uirtute.
et dnatione. & oe nom q nominat n solu in hoc sclo. s; etia in fu
turo. & oia subiec sub pedib; ei. & ipsu dedit cap sup oem ecclam que
e corp ipsi. plenitudo ei q oia in oib; adimplet. **III.**

Et uos cu eetis mortui delictis & peccatis uris in qb; aliqn scdm sclm hui

[illegible] sedem [illegible] per gratiam [illegible] ipsius qui nunc operatur in filiis diffidentiae in quibus et nos omnes aliquando conversati sumus in desideriis carnis nostrae facientes voluntatem carnis et cogitationum et eramus natura filii irae sicut et ceteri. IIII

De eo quod dives est in misericordia propter nimiam caritatem suam qua dilexit nos cum essemus mortui peccatis convivificavit nos Christo cuius gratia estis salvati et conresuscitavit et consedere fecit in caelestibus in Christo Iesu ut ostenderet in saeculis supervenientibus abundantes divitias gratiae suae in bonitate super nos in Christo Iesu. V.

Gratia enim estis salvati per fidem et hoc non ex vobis Dei enim donum est non ex operibus ut ne quis glorietur ipsius enim sumus factura creati in Christo Iesu in operibus bonis quae praeparavit Deus ut in illis ambulemus propter quod memores estote. VI. Quod aliquando vos gentes in carne qui dicimini praeputium ab ea quae dicitur circumcisio in carne manufacta qui eratis illo tempore sine Christo alienati a conversatione Israhel et hospites testamentorum promissionis spem non habentes et sine Deo in hoc mundo. VII.

Nunc autem in Christo Iesu vos qui aliquando eratis longe facti estis prope in sanguine Christi ipse est enim pax nostra qui fecit utraque unum et medium parietem maceriae solvens inimicitias in carne sua legem mandatorum decretis evacuans ut duos condat in semetipsum in unum novum hominem faciens pacem et reconciliet ambos in uno corpore Deo per crucem interficiens inimicitias in semetipso et veniens evangelizavit pacem vobis qui longe fuistis et pacem his qui prope quoniam per ipsum habemus accessum ambo in uno Spiritu ad Patrem. VIII.

Ergo iam non estis hospites et advenae sed estis cives sanctorum et domestici Dei superaedificati super fundamentum apostolorum et prophetarum ipso summo angulari lapide Christo Iesu in quo omnis aedificatio constructa crescit in templum sanctum in Domino in quo et vos coaedificamini in habitaculum Dei in Spiritu Sancto. VIIII.

III Cuius rei gratia ego Paulus vinctus Christi Iesu pro vobis gentibus si tamen audistis dispensationem gratiae Dei quae data est mihi in vobis quoniam secundum revelationem notum mihi factum est sacramentum sicut supra scripsi in brevi prout potestis legentes intellegere prudentiam meam in mysterio Christi quod aliis generationibus non est agnitum filiis hominum sicut

nunc revelatum est sanctis apostolis eius et prophetis in spiritu esse gentes coheredes et concorporales
et comparticipes promissionis eius in Christo Iesu per evangelium cuius factus sum ego minister
secundum donum gratiae dei quae data est mihi secundum operationem virtutis eius. Mihi omnium sanctorum minimo
data est gratia haec in gentibus evangelizare investigabiles divitias Christi et illumi
nare omnes quae sit dispensatio sacramenti absconditi a saeculis in deo qui omnia creavit
ut innotescat principibus et potestatibus in caelestibus per ecclesiam multiformis
sapientia dei secundum praefinitionem saeculorum quam fecit in Christo Iesu domino nostro in quo habe
mus fiduciam et accessum in confidentia per fidem eius. X.

Propter quod peto ne deficiatis in tribulationibus meis pro vobis quae est gloria vestra. XI.

Cuius rei gratia flecto genua mea ad patrem domini nostri Iesu Christi ex quo omnis paternitas
in caelis et in terra nominatur ut det vobis secundum divitias gloriae suae virtute corroborari
per spiritum eius in interiorem hominem habitare Christum per fidem in cordibus vestris in caritate
radicati et fundati ut possitis comprehendere cum omnibus sanctis quae sit latitudo
et longitudo sublimitas et profundum scire etiam supereminentem scientiae cari
tatis Christi ut impleamini in omnem plenitudinem dei XII.

Ei autem qui potens est omnia facere superabundanter quam petimus aut intellegimus secundum
virtutem quae operatur in nobis ipsi gloria in ecclesia et in Christo Iesu in omnes generationes
saeculi saeculorum amen. XIII. Obsecro itaque vos ego vinctus in domino ut
digne ambuletis vocatione qua vocati estis cum omni humilitate et mansuetudi
ne cum patientia supportantes invicem in caritate solliciti servare u
nitatem spiritus in vinculo pacis. Unum corpus et unus spiritus sicut vocati estis in una spe
vocationis vestrae. XIIII. Unus dominus una fides unum baptisma. Unus
deus et pater omnium qui est super omnes et per omnia et in omnibus nobis. XV.

Unicuique autem nostrum data est gratia secundum mensuram donationis Christi. Propter quod dicit ascen
dens in altum captivam duxit captivitatem dedit dona hominibus. Quod autem ascen
dit quid est nisi quia et descendit primum in inferiores partes terrae. Qui descendit ipse est
et qui ascendit super omnes caelos ut impleret omnia. Et ipse dedit quosdam quidem apostolos quos
dam autem prophetas alios vero evangelistas alios autem pastores et doctores ad consumma

tione sc̄oR in op⁹ ministerii in edificatione corpis xp̄i. donec occur
ram͞ om̄s in unitatē fidei. & agnitionis filii dei. in uirū pfectū. in
mensurā etatis plenitudinis xp̄i. ut iā n̄ sim͞ paruuli fluctuantes
& circūferamur omī uento doctrine. in nequitia hominū. in astutia ad circū
uentione erroris. Ueritatē aūt facientes in caritate crescamus
in illo p om̄ia q ē cap̄ x̄s. Ex q totū corp̄ conpactū & conexū p om̄
iuncturā subministrationis. secdm operatione in mensurā uniuscuiusq:
mēbri augmentū corpis fac̄ in edificatione sui in caritate. XVI.
Hoc ḡ dico & testificor in dn̄o. ut iā n̄ ambuletis sic̄ & gentes ambulant
in uanitate sensus sui. tenebris obscuratū habentes intellectū.
alienati a uita dī p ignorantiā que ē in illis. ppt cecitatē cor
dis ipsoR. q desperantes semetipsos tradider̄ inpudicitie in operati
one om̄is inmunditie & auaritiam. XVII.
Vos aūt ita n̄ didicistis xp̄m. si tamē illū audistis. & in ipso edocti
estis. sic̄ ē ueritas in ih̄u. depo[nere] uos pristinā conuersatione secdm
ueterē hom̄ē. q corrūpit̄ secdm desideria erroris. Renouamini
spū mentis u̅re. & induite nouū hom̄ē q secdm dm̄ creat̄ ē in iusti
tia. & sc̄itate ueritatis. ppt q deponentes mendaciū. loquimini ueritatē
unusq̄sq: cū proximo suo. qm̄ sum͞ inuicē mēbra. Irascimini. & noli
te peccare. XVIII. Sol n̄ occidat sup iracundiā urām.
Nolite locū dare diabolo. Q furabat̄ iā n̄ furet̄. Magis aūt laboret
operando manib: suis q bonū ē. ut habeat unde tribuat necessita
tē patienti. XVIIII. Omis sermo malus ex ore uro n̄ proce
dat. Sz si q̄s bon⁹ ad edificatione fidei. ut det grām audientib:
Et nolite contristare spm̄ scm̄ dei. in quo signati estis in die redē
ptionis. Om̄s amaritudo & ira. & indignatio. & clamor & blasphemia
tollat̄ a uob̄. cū om̄i malitia. Estote aūt inuicē benigni misericor
des. donantes inuicē sic̄ & ds̄ in xp̄o donauit uobis XX.

Estote ḡ imitatores dei sic̄ filii k̄mi. & ābulate in dilectioē sic̄ & xp̄s
dilexit nos. & tradidit semet ipsū p nob oblationē & hostiā dō in odore
suauitatis. xxi. Fornicatio aūt & oīs inmunditia. aut auaritia
nec nōiet in uob sic̄ decet scōs. aut turpitudo aut stultiloq
ū. aut scurrilitas q̄ ad rē nō ptinet. sed magis grātiarū actio. Hoc n. scitote
intellegentes. q̄ omīs fornicator. aut inmund. aut auarus q̄d ē ido
lor seruit. nō h̄t hereditatē in regno xp̄i & dei. xxii.

Nemo uos seducat in inanib; uerb. ppt̄ hoc n. uenit ira dī in filios dif
fidentię. Nolite ḡ effici participes eorū. Eratis n. aliqn̄ tenebrę.
nc̄ aūt lux in dn̄o sic̄ filii lucis ābulate. fruct' n. lucis ē in oīb boni
tate & iustitia & ūitate. pbantes q̄d sit beneplacitū dō. Et nolite
cōicare opib; i fructuosis tenebrarū. magis aūt & redarguite. que
enī in occulto fiūt ab ipsis turpe ē & dicere. Oīa aūt q̄ arguuntur
a lumine manifestant. Oē n. q̄d manifestat lumē ē. ppt q̄d dicit.
Surge q̄ dormis. & exurge a mortuis. & illuminabit tibi xp̄s. xxiii.

Uidete itaq; frs̄ q̄m caute ābuletis. Nō q̄si insipientes. sed ut sapientes
redimentes tp̄s q̄m dies mali sūt. ppt̄ea nolite fieri imprudentes sed
intelligentes q̄ sit uoluntas dei. Et nolite inebriari uino in quo ē
luxuria. sed implemini sp̄u. loquentes uob met ipsis in psalmis & ymnis
& canticis sp̄italib; cantantes & psallentes in cordib; uris dn̄o.
grās agentes sēp p oīb; in nōe dn̄i nr̄i ihū xp̄i dō & patri. subiecti
inuicē in timore xp̄i. xxiiii.

Mulieres uiris suis subditę sint. sic̄ dn̄o. Qm̄ uir cap̄ ē mulieris sic̄ & xp̄s
cap̄ ē eccl̄e. ipse saluator corp̄is. Sed sic̄ eccl̄a subiecta ē xp̄o. ita et mu
lieres uiris suis in oīb;. xxv. Uiri diligite uxores uras sic̄
& xp̄s dilexit eccl̄am & seipsū tradidit p ea. ut illā scīficaret mundans
eā lauacro aque in uerbo. ut exhiberet ipse sibi gl'osā eccl̄ā nō ha
bentē maculā. aut rugā. aut aliq̄d ei modi. sed ut sit scā & īma

culata. Ita et viri debent diligere uxores suas ut corpora sua. Qui suam uxorem
diligit, se ipsum diligit. Nemo enim umquam carnem suam odio habuit, sed nutrit et
fovet eam sicut et Christus ecclesiam, quia membra sumus corporis eius, de carne eius et de ossib-
us eius. Propter hoc relinquet homo patrem et matrem suam et adherebit uxori sue
et erunt duo in carne una. Sacramentum hoc magnum est, ego autem dico in Christo et
in ecclesia. Verumtamen et vos singuli unusquisque suam uxorem sicut se ipsum diligat,
uxor autem ut timeat virum. XXVI.

Filii obedite parentibus vestris in domino, hoc enim iustum est. Honora patrem tuum
et matrem tuam, quod est mandatum primum in promissione, ut bene sit tibi et sis lon-
gevus super terram. XXVII. Et patres nolite ad iracundiam provo-
care filios vestros, sed educate illos in disciplina et correctione domini.

XXVIII. Servi obedite dominis carnalibus cum timore et tremore in simplicitate
cordis vestri sicut Christo, non ad oculum servientes quasi hominibus placentes, sed
ut servi Christi facientes voluntatem dei ex animo, cum bona voluntate ser-
vientes sicut domino et non hominibus, scientes quoniam unusquisque quodcumque fecerit bo-
num, hoc percipiet a domino sive servus sive liber. XXVIIII.

Et vos domini eadem facite illis, remittentes minas, scientes quia et illorum
et vester dominus est in celis, et personarum acceptio non est apud eum. XXX.

De cetero fratres confortamini in domino et in potentia virtutis eius. Induite vos
armaturam dei ut possitis stare adversus insidias diaboli, quia non est no-
bis colluctatio adversus carnem et sanguinem, sed adversus principes et pote-
states, adversus mundi rectores tenebrarum harum, contra spiritalia nequitie
in celestibus. Propterea accipite armaturam dei ut possitis resistere in die
malo et in omnibus perfecti stare. State ergo succincti lumbos vestros
in veritate et induti loricam iustitie et calciati pedes in preparatione
evangelii pacis, in omnibus sumentes scutum fidei in quo possitis omnia tela
ignita nequissimi extinguere. Et galeam salutis assumite et gla-
dium spiritus quod est verbum dei, per omnem orationem et obsecrationem orantes omni tempore

instante. et in ipso uigilante in omni instantia et obsecratione pro omnibus sanctis et pro me.
ut detur mihi sermo in apertione oris mei cum fiducia in notum facere mysterium eu
angelii pro quo legatione fungor in catena. ita ut in ipso audeam prout opor
tet me loqui. XXXI. Ut autem et uos sciatis que circa me sunt quid agam. om
nia uobis nota faciet tichicus karissimus frater et fidelis minister in domino. quem misi
ad uos in hoc ipsum ut cognoscatis que circa nos sunt et consoletur corda ues
tra. Pax fratribus et caritas cum fide a deo patre et domino ihesu christo. Gratia cum omnibus qui diligunt
dominum nostrum ihesum christum in incorruptione. amen. Explicit ad ephesios.

Philippenses sunt macedones. hi accepto **Incipit argumentum.**
uerbo ueritatis perstiterunt in fide nec receperunt falsos apostolos. hos collaudat eos
scribens eis a roma de carcere per epafroditum. **Explicit argumentum ad philippenses.**

I. De profectu quem ipsi fuerant adepti. II. De apostolo pro philippensibus deprecante.
III. De manifestatione uinculorum apostoli in uniuerso pretorio.
De uarietate predicantium christum. et de apostolo parato dissolui et esse cum christo.
V. De christo qui cum in forma dei esset formam serui accepit. et ut ambulauerunt usque ad mortem.
De sanctis qui in bonis operibus uidebantur certare. VII. De fidelitate timothei
et de neglegentibus et magis sua quam christi querentibus.
De epafrodito usque ad mortem pro opere domini fidelis existens.
VIIII. De apostolo philippenses in christo consolante. X. De seductoribus et circumcisione spiritali
De perfectis. XII. De apostolo admonente sanctos ut ipsum ... atque carnali
imitentur et eos qui secundum formam ipsius ambulant. et de seductoribus pessimorum.
De apostolo sanctos hortante ad concordiam et modestiam et securitatem et orationem spiritalem
De ueritate et castitate atque iustitia et omnibus laudibus quas fratres ... fratres exponentes.
XV. De saturitate ac fame apostoli et iterum de quanto.
De apostolo proficiscente ad macedoniam quod nulla ecclesia ei communicauit in ratione
dandi aut accipiendi nisi tantum philippenses.
XVII. De desiderio sanctorum in gloria dei. XVIII. De apostolo sanctos omnes in domino salutante.
XVIIII. De cesaris domo qui salutant sanctos.

Paulus & timotheus servi ihu x̄ oib' scīs in x̄ ihu q̄ st̄ phi
lippis cū epis & diaconib' gr̄a uob' & pax a dō patre nr̄o
& dn̄o ihu x̄. II. Gr̄as ago dō meo in omi memo
ria ur̄i sēp̄ faciens in cūctis orationib' meis p̄ oib' uob' cū gaudio de
p̄catione faciens sup̄ cōicatiōe ur̄a in eu̅glio a p̄ma die usq; nūc cōfi
dens in hoc ipsū qa q̄ cepit in uob' op' bonū p̄ficiet usq; in diem x̄ ihu.
Sic ē m̄ iustū hoc sentire p̄ oib' uob' eo q̄d habeā uos in corde & in
uinclis meis & in defensione & cōfirmatiōe eu̅glii socios gaudii mei
oēs uos ēē. Testis m̄ ē d̄s quom̄ cupiā oēs uos in uisceribus ihu x̄. Et hoc
oro ut caritas ur̄a magis ac magis abūdet in sciencia & oī sensu ut
p̄betis potiora ut sitis sinceri & sine offensa in diem x̄ repleti fructu
iustitie p̄ ihm̄ x̄pm̄ in gl̄am & laude dei. III.
Scire aūt uos uolo fr̄s qa que circa me st̄ magis ad p̄fectū uenerūt eu̅
glii. ita ut uincula mea manifesta fierent in x̄po in oī p̄torio & in
ceteris oib'. IIII. Ut plures ex fr̄ib' in dn̄o cōfidentes uinclis
meis abūdantius auderent sine timore u̅bū di loq. Quidā q̄dē & p̄pt̄
inuidiā & cōtentionē. qdā aūt & p̄pt̄ bonā uoluntatē x̄pm̄ predi
cant. qdā ex caritate. scientes qm̄ in defensiōe eu̅glii positus sū.
Qdā aūt ex contentiōe x̄pm̄ annūtiant n̄ sincere. existimantes se p̄s
surā suscitare uinclis meis. Quid n̄. dū oī m̄ siue p̄ occasionē siue
p̄ ueritatē x̄ annūtietur. & in hoc gaudeo. sed & gaudebo. Scio n̄ qm̄
& hoc p̄uenet m̄ in salutē p̄ ur̄am orationē. & sūministratione
sp̄s ihu x̄. secdm̄ expectationē & spē meā qa in nullo cōfundar. s;
in oī fiducia sic sēp̄ & nūc magnificabit̄ x̄ps in corp̄e meo siue p̄ ui
tā siue p̄ mortē. Michi n̄ uiuere x̄ ē. & mori lucrū. q̄d si uiuere
in carne hic m̄ fruct' op̄is ē. & qd̄ eligā ignoro. Coartor aūt e du
ob'. desideriū h̄ns dissolui & ēē cū x̄. multo n̄ meli'. p̄manere aūt
in carne necessariū p̄pt̄ uos. & hoc cōfidens scio quia manebo. &

permanebo omnibus vobis ad profectum vestrum et gaudium fidei. ut gratulatio
vestra abundet in Christo Iesu in me. per meum adventum iterum ad vos. tantum
digne evangelio Christi conversamini. ut sive cum venero et videro vos.
sive absens audiam de vobis quia statis in uno spiritu. unanimes colla
borantes in fide evangelii. et in nullo terreamini ab adversariis. quae est
illis causa perditionis. vobis autem salutis. et hoc a Deo. quia vobis donatum est
pro Christo non solum ut in eum credatis. sed et ut pro illo patiamini. idem cer
tamen habentes. quale et vidistis in me. et nunc audistis. V.
Siqua ergo consolatio in Christo. siquod solacium caritatis. siqua societas spiritus. siqua
viscera miserationis. implete gaudium meum. ut idem sapiatis. ea
dem caritate habentes. unanimes idipsum sentientes. nichil per con
tentionem neque per inanem gloriam. sed in humilitate superiores sibi invicem
arbitrantes. non quae sua singuli considerantes sed ea quae aliorum. Hoc senti
te in vobis quod et in Christo Iesu. qui cum in forma Dei esset. non rapinam arbitratus
est esse se aequalem Deo. sed semetipsum exinanivit formam servi accipiens.
in similitudinem hominum factus. et habitu inventus ut homo. humiliavit
semetipsum factus obediens usque ad mortem mortem autem crucis. propter quod
et Deus illum exaltavit. et donavit illi nomen quod est super omne nomen. ut in nomine
Iesu omne genu flectatur. caelestium terrestrium et infernorum. Et omnis lingua
confiteatur quia dominus Iesus Christus in gloria est Dei patris. VI.
Itaque karissimi mei sicut semper obedistis. non ut in praesentia mea tantum. sed multo
magis nunc in absentia mea. cum metu et tremore vestram salutem operami
ni. Deus est enim qui operatur in vobis velle et perficere pro bona voluntate. Omnia autem
facite sine murmurationibus et haesitationibus ut sitis sine querela et sim
plices filii Dei. sine reprehensione in medio nationis pravae et perversae. inter
quos lucetis sicut luminaria in mundo verbum vitae continentes ad
gloriam meam in die Christi. quia non in vacuum cucurri. neque in vacuum labora
vi. Sed si immolor supra sacrificium et obsequium fidei vestrae. gaudeo et con

Hu ferm

gratulor oib; uob. Idipsum aut & uos gaudete & congratulamini m. VII.

Spero aut in dno ihu timotheu cito me mittere ad uos ut & ego bono ani
mo sim. cognitis q circa uos sunt. Neminem eni habeo tam unanimem q sincera affe
ctione p uob sollicitus sit. Oes eni que sua st querunt. n q ihu xpi. Experimtu aut
eius cognoscite. qa sicut patri filius mecum seruiuit in euglio. Hunc igitur spe
ro me mittere ad uos mox ut uidero que circa me st. Confido aut in dno.
qa & ipse ueniam ad uos cito. VIII.

Necessarium aut existimaui epafroditum fratrem & cooperatorem & conmilitone meu
uestru aut aplm. & ministru necessitatis mee. mittere ad uos. Qm quide oes
uos desiderabat. & mestus erat. pptea qd audieratis illu infirmatu. Na
& infirmatus e usq ad morte. s; ds misertus e ei. n solu aut ei. sed & et
mei. ne tristicia sup tristicia habere. Festinantius g misi illu. ut uiso eo
iteru gaudeatis. & ego sine tristicia sim. Excipite itaq illu cu oi gau
dio in dno. et eius mi cu honore habetote. qm ppt opus xpi usq ad morte accessit.
tradens aiam sua. ut impleret id qd ex uobis deerat erga meu obsequi

De cet fr mei gaudete in dno. Eade uob scribe mi quide VIIII.
n pigru. uobis aut necessarium. X.

Videte canes. uidete malos operarios uidete concisione. Nos eni sum circumcisio.
q spu do seruim. & gliam in xpo ihu. & n in carne fiducia habem. q qua
ego habea fiducia & in carne. XI. Si qs alius uidet confide
re in carne. ego magis. circumcisus octaua die ex gne isrl. de tribu beniamin.
hebreus ex hebreis. scdm lege phariseus. scdm emulatione psequens
ecclam di. scdm iusticia que in lege e. conuersatus sine querela. S; que
mi fuer lucra. hec arbitratus su ppt xpm detrimta. Uerumptam existimo oia de
trimtu e ppt eminente scientia ihu xpi dni mei. ppt que oia detrimtu feci.
& arbitror ut stercora. ut xpm lucrifacia. & inueniar in illo n habens mea
iusticia que ex lege e. s; illa q e ex fide xpi ihu. que ex do e iusticia in
fide. ad agnoscendu illu. & uirtute resurrectionis ei. & societate passionu

illi configuratus morti eius si quo modo occurram ad resurrectionem que est ex mortuis.
Non quia iam acceperim aut iustificatus sim aut iam perfectus sim. Sequor autem si
comprehendam in quo et comprehensus sum a Christo Ihesu. Fratres ego me non arbitror
comprehendisse. Unum autem que retro sunt obliviscens. ad ea vero que sunt priora extendens
me. ad destinatum persequor bravium superne vocationis dei in Christo Ihesu. Quicumque
ergo perfecti sumus hoc sentiamus. Et si quid aliter sapitis. et hoc vobis deus revela-
bit. Verumtamen ad quod pervenimus ut idem sapiamus. et in eadem permaneamus regula.
Imitatores mei estote fratres et observate eos qui ita ambulant sicut ha- XII.
betis formam nostram. Multi enim ambulant quos sepe dicebam vobis. nunc autem et flens
dico inimicos crucis Christi. Quorum finis interitus. quorum deus venter est. et gloria in con-
fusione ipsorum. qui terrena sapiunt. Nostra autem conversatio in celis est. unde et salva-
torem expectamus dominum nostrum Ihesum Christum. qui reformabit corpus humilitatis nostre
configuratum corpori claritatis sue. secundum operationem qua possit et subicere
IIII sibi omnia. Itaque fratres mei karissimi et desideratissimi. gaudium meum et corona
mea sic state in domino karissimi. Euchodiam rogo et Syntychen deprecor idipsum
sapere in domino. Etiam rogo et te germane compar. adiuva illas que
mecum laboraverunt in evangelio cum Clemente et ceteris adiutoribus meis. quorum
nomina scripta sunt in libro vite. XIII.
Gaudete in domino semper. iterum dico gaudete. Modestia vestra nota sit omnibus
hominibus. dominus prope est. Nihil solliciti sitis. sed in omni oratione et obsecratione.
cum gratiarum actione petitiones vestre innotescant apud deum. Et pax dei que ex-
superat omnem sensum. custodiat corda vestra et intelligentias vestras in Christo Ihesu. XIIII.
De cetero fratres quecumque sunt vera. quecumque pudica. quecumque iusta. quecumque sancta. quecumque
amabilia. quecumque bone fame. si qua virtus. si qua laus discipline. hec cogitate
que et didicistis et accepistis. et audistis et vidistis in me. hec agita-
te. et deus pacis erit vobiscum. XV.
Gavisus sum autem in domino vehementer quoniam tandem aliquando refloruistis pro me senti-
re sicut et sentiebatis. Occupati autem eratis. Non quasi propter penuriam dico. Ego

enī didici in q̃b; sũ sufficiens ee. Scio & humiliari scio & abundare ubiq;
& in oĩb; institut̃ sũ & satiari & esurire. & abũdare & penuriam
pati. Oĩa possũ in eo q̃ me confortat. Uerumtamen benefecistis cõica
ntes tribulationi meę. XVI. Scitis aũt & uos philippenses
q̃ in principio euglii qñdo pfectus sũ a macedonia. nulla eccła mi
cõicauit in ratione dati & accepti. nisi uos soli. qa & thessalonicã &
semel & bis in usũ m̃ misistis. Nõ q̃a q̃ro datũ. s; requiro fru
ctũ abundantẽ in ratiõe ur̃a. Habeo aũt oĩa & abundo. repletus
sũ acceptis ab epafrodito q̃ misistis in odorẽ suauitatis. ho
stiã placentẽ dõ. XVII. Deus aũt meus impleat oẽ desideriũ ur̃m
secundum diuitias suas in glã in x̄p̄o ihũ. Dõ aũt & patri nr̃o glã in scła
XVIII. scłorũ amen. Salutate oẽs scõs in x̄p̄o ihũ. Salutant uos qui
mecũ sũt fr̃s. Salutant uos oẽs sc̃i q̃ sũt maxime q̃ ex cęsaris do
mo. Grã dñi nr̃i ihũ x̄p̄i cũ sp̃u ur̃o. AMEN.

Incipit argumentum in ep̃la ad thessalonicenses.

Thessalonicenses sũt macedones. hi accepto u̇bo ueritatis pstite
rũt in fide & in psecutiõe ciuiũ suorũ. p̃terea nec recepe
rũt ea q̃ a falsis ap̃lis dicebant. hos collaudat ap̃ls scribens eis ab
athenis p timotheũ diaconem. Explicit argumentum.

I. De ap̃lo & siluano & timotheo p thessalonicensib; orantes.
II. De fide singulari thessalonicensiũ. & q̃ oĩb; credentib; sit exemplũ.
III. De passionib; ap̃lorũ & contumeliis in philippis.
De sinceritate ap̃li & q̃ nõ hominib; placendũ sit.
V. De ap̃lo cũ possit oneri ee ut x̄p̄i discipuli.
De ap̃lo dieb; ac noctib; opante ne quẽ grauaret.
VII. De ira dĩ sup iudeos eo q̃ x̄p̄m occiderunt.
De ap̃li desiderio ueniendi ad thessalonicenses.
VIIII. De scĩs q̃ in tribulatioĩb; cedere nõ debent.

Incipit epistola ad thessalonicenses prima.

Paulus et siluanus et timotheus. ecclesie thessalonicensium in deo patre et domino ihesu christo. gratia uobis et pax. Gratias agimus deo semper pro omnibus uobis memoriam uestri facientes in orationibus nostris sine intermissione. memores operis fidei uestre et laboris et caritatis et sustinentie spei domini nostri ihesu christi ante deum et patrem nostrum. II. Scientes fratres dilecti a deo electionem uestram. quia euangelium nostrum non fuit ad uos in sermone tantum. sed in uirtute et spiritu sancto et plenitudine multa. sicut scitis quales fuerimus in uobis propter uos. et uos imitatores nostri facti estis et domini. excipientes uerbum in tribulatione multa cum gaudio spiritus sancti. ita ut facti sitis forma omnibus credentibus in macedonia et achaia. A uobis enim diffamatus est sermo domini. non solum in macedonia et achaia. sed in omni loco fides uestra que est ad deum profecta est. ita ut non sit nobis necesse quicquam loqui. Ipsi enim annuntiant de nobis qualem introitum habuerimus ad uos. et quomodo conuersi estis ad deum a simulacris. seruire deo uiuo et uero. et expectare filium eius de celis quem suscitauit ex mortuis ihesum qui eripuit nos ab ira uentura. III.

Nam ipsi scitis fratres introitum nostrum ad uos. quia non fuit inanis. sed ante passi et contumeliis affecti sicut scitis in philippis. fiduciam habuimus in deo nostro loqui ad uos euangelium dei in multa sollicitudine. IIII.

Exhortatio enim nostra non de errore neque de inmunditia neque in dolo sed sicut proba-
ti sumus a deo ut crederetur nobis euangelium ita loquimur non quasi hominibus placentes
sed deo qui probat corda nostra. Neque aliquando fuimus in sermone adula-
tionis sicut scitis. neque in occasione avaritie deus testis est. nec querentes
ab hominibus gloriam neque a vobis neque ab aliis cum possimus oneri esse ut christi apostoli.
Sed facti sumus parvuli in medio vestrum tamquam si nutrix foveat filios suos.
ita desiderantes vos cupide volebamus tradere vobis non solum euangelium dei sed etiam
animas nostras quoniam karissimi nobis facti estis. VI.

Memores enim estis fratres laborem nostrum et fatigationem nocte ac die operantes ne
quem vestrum gravaremus predicavimus in vobis euangelium dei. vos testes estis et deus.
quam sancte et iuste et sine querela vobis qui credidistis fuimus. sicut scitis qualiter unumquemque
vestrum tamquam pater filios suos deprecantes vos et consolantes testificati sumus
ut ambularetis digne deo qui vocavit vos in suum regnum et gloriam. Ideo et nos
gratias agimus deo sine intermissione quoniam cum accepissetis a nobis verbum auditus dei
accepistis non ut verbum hominum sed sicut est vere verbum dei qui operatur in vobis qui credidistis.

Vos enim imitatores facti estis fratres ecclesiarum dei que sunt in iudea in christo ihesu quia eadem
passi estis et vos a contribulibus vestris sicut et nos ipsi a iudeis qui et dominum ihesum occiderunt
et prophetas et nos persecuti sunt et deo non placent et omnibus hominibus adversantur prohibentes
nos loqui gentibus ut salve fiant ut impleant peccata sua semper. pervenit autem ira dei
super illos usque in finem. VII. Nos autem fratres desolati a vobis ad tempus hore.
aspectu non corde abundantius festinavimus faciem vestram videre cum multo desi-
derio. quoniam voluimus venire ad vos ego quidem paulus et semel et iterum. sed inpedi-
vit nos satanas. que est enim nostra spes aut gaudium aut corona glorie. nonne vos ante
dominum nostrum ihesum estis in adventu eius. vos enim estis gloria nostra et gaudium. VIII.

Propter quod non sustinentes amplius placuit nobis remanere athenis solis et misimus timo-
theum fratrem nostrum et ministrum dei in euangelio christi ad confirmandos vos et exhor-
tandos pro fide vestra ut nemo moveatur in tribulationibus istis. quia in hoc posi- Ipsi enim
simus. Nam et cum apud vos essemus predicebamus vobis passuros nos tribulationes.

sicut et factum est et scitis. x. Propterea et ego amplius non sustinens misi
ad cognoscendam fidem vestram ne forte temptaverit vos is qui temptat et inanis
fiat labor noster. xi. Nunc autem veniente ad nos Timotheo a
vobis et adnuntiante nobis fidem et caritatem vestram et quia memoriam nostri ha
betis bonam semper desiderantes nos videre sicut et nos quoque vos. Ideo consolati
sumus fratres in vobis in omni necessitate et tribulatione nostra per vestram fidem quoniam nunc
vivimus si vos statis in domino. xii. Quam enim gratiarum actionem possu
mus deo retribuere pro vobis in omni gaudio quo gaudemus propter vos ante deum nostrum.
xiii. Nocte et die abundantius orantes ut videamus faciem vestram et compleamus quae
desunt fidei vestrae. Ipse autem deus et pater noster et dominus Iesus Christus dirigat viam nostram ad vos.
Vos autem dominus multiplicet et abundare faciat caritatem vestram in invicem et
in omnes quemadmodum et nos in vobis ad confirmanda corda vestra sine querela
ante deum et patrem nostrum in adventu domini nostri Iesu Christi cum omnibus sanctis eius amen. xiiii.
De cetero fratres rogamus vos et obsecramus in domino Iesu ut quemadmodum accepi iiij
stis a nobis quomodo oporteat vos ambulare et placere deo sic et ambuletis ut abun
detis magis. Scitis enim quae praecepta dederim vobis per dominum Iesum Christum.
Haec est enim voluntas dei sanctificatio vestra ut abstineatis vos a fornicatione ut
sciat unusquisque vestrum vas suum possidere in sanctificatione et honore non in passione de
siderii sicut et gentes quae ignorant deum. Ut ne quis supergrediatur neque circumveniat in
negotio fratrem suum quoniam vindex est dominus de his omnibus sicut et praediximus vobis
et testificati sumus. Non enim vocavit nos deus in inmunditia sed in sanctificatione.
Itaque qui haec spernit non hominem spernit sed deum qui etiam dedit spiritum suum sanctum in vobis.
De caritate autem fraternitatis non necesse habemus scribere vobis ipsi enim vos xv.
a deo didicistis ut diligatis invicem. Etenim facitis illud in omnes fratres in univer
sa Macedonia. xvi. Rogamus autem vos fratres ut abundetis magis
et operam detis ut quieti sitis et ut vestrum negotium agatis et operemini manibus
vestris sicut praecepimus vobis et ut honeste ambuletis ad eos qui foris sunt et nullius
aliquid desideretis. xvi. Nolumus vos ignorare fratres de dormientibus

sic et ceteri qui spem non habent. Si enim credimus quod ihesus mortuus est et resurrexit, ita et
deus eos qui dormierunt per ihesum adducet cum eo. Hoc enim dicimus in uerbo domini
quia nos qui uiuimus, qui residui sumus in aduentu domini, non preueniemus eos qui
dormierunt. Quoniam ipse dominus in iussu et in uoce archangeli et in tuba
dei descendet de celo. et mortui qui in christo sunt resurgent primi. Deinde nos
qui uiuimus qui relinquimur simul rapiemur cum illis in nubibus obuiam christo in aera
et sic semper cum domino erimus. Itaque consolamini inuicem in uerbis istis. XVIII.

De temporibus autem et momentis fratres non indigetis ut scribam uobis. Ipsi enim diligenter
scitis quia dies domini sicut fur in nocte ita ueniet. Cum enim dixerint, pax et se
curitas, tunc repentinus eis superueniet interitus. sicut dolor habenti in u
tero et non effugient. XVIIII. Uos autem fratres non estis in tenebris:
ut uos dies illa tamquam fur comprehendat. Omnes enim uos filii lucis estis et filii diei.
et non sumus noctis neque tenebrarum. XX.

Igitur non dormiamus sicut ceteri. sed uigilemus et sobrii simus. Qui enim dormiunt nocte
dormiunt. et qui ebrii sunt nocte ebrii sunt. Nos autem qui diei sumus sobrii simus
induti loricam fidei et caritatis et galeam spei salutis. Quoniam non posuit
nos deus in iram. sed in adquisitionem salutis per dominum nostrum ihesum christum qui mor
tuus est pro nobis. ut siue uigilemus siue dormiamus simul cum illo uiuamus.
Propter quod consolamini inuicem et edificate alterutrum sicut et facitis. XXI.

Rogamus autem uos fratres ut noueritis eos qui laborant inter uos et presunt uobis
in domino et monent uos. ut habeatis illos abundantius in caritate propter
opus illorum pacem habete cum eis. Rogamus autem uos fratres corripite inquietos
consolamini pusillanimes. suscipite infirmos. patientes estote ad omnes.
Uidete ne quis malum pro malo alicui reddat. sed semper quod bonum est sectami
ni inuicem et in omnes. Semper gaudete. sine intermissione orate. In omnibus
gratias agite. hec est enim uoluntas dei in christo ihesu in omnibus uobis. XXII.

Spiritum nolite extinguere. prophetias nolite spernere. Omnia autem probate quod
bonum est tenete. ab omni specie mala abstinete uos. XXIII.

Ipse aũ ds pacis. sc̃ificet uos p oĩa. ut integer spĩt ur & aĩa 7 corpus
sine querla in aduentu dñi nr̃i ihu x̃ seruet. fidel' e q uocauit uos.
qui etiã faciet. XXIIII. Fratre orate p nob. Salutate fr̃s
om̃s in osculo sancto. XXV. Adiuro uos p dnm. ut legatur
ep̃la hec oĩb; sc̃is fr̃ib;. Gr̃a dñi nr̃i ihu x̃ uobiscũ. Amen.

Incipit argumentum.

Ad thesalonicenses secdam scribit. & notã fac de tp̃ib; nouissimi
& aduersarii detectione. Scripsit hac ep̃lam ab athenis. Explic̃ arg.

I. De psecutione q exemplũ sit iusti iudicii di.
II De dissensione & anti x̃. sc̃i a dño eligantur.
III. De aplica tradítione. apl̃o p̃dicante q n̄ ẽ oĩu fides.
IIII. De sc̃is q p oĩb; mal' a dño libant.
V. De separatione sc̃or ab ei q cõtra ordinẽ uiuunt. & q paul' & sui sep manib; fuunt operati. & dixit ut q n̄ opat nec manducet.
VI. De n̄ operantib & curiose inuentib; & ambulantib;.
VII. De separatione inobedientiũ ut reuereantur. Incip̃ ep̃la secda ad thesal.

Paulus & siluanus 7 timotheus eccl̃e thesalonicensium.
in do patre nr̃o & dño ihu x̃. Gr̃as agere do debem̃ sẽper
p uobis fr̃s ita ut dignũ ẽ. qm̃ supcrescit fides ura & a
bundat caritas uni cuiq; urm in inuicem. ita ut & nos ipsi in uobis
gloriem in eccl̃is di. p patientia ura & fide. in oĩb; psecutioib; & tribu
lationib; uris. quas sustinetis in exemplũ iusti iudicii di. ut digni ha
beamini in regno di. p q & patimini. si tam iustũ ẽ ap dm retribu
ere retributionẽ his q uos tribulant. & uob q tribulamini. requiẽ nob
cũ in reuelatione dñi nr̃i ihu x̃ de celo cũ anglis uirtutis ei'. in flãma nt
dantis uindictã his q n̄ nouer dm̃. & q n̄ obediunt euuglio dñi nr̃i
ihu x̃. q penas dabt in interitu etnas a facie dñi. & a gl'a uirtutis ei'. cũ
uenerit glorificari in sc̃is suis. & ãmirabil' fieri in oĩb; q crediderunt.

qui creditum est testimonium nostrum super vos in die illo. In quo et oramus semper pro vobis
ut dignetur vos vocatione sua deus noster et impleat omnem voluntatem bonitatis et opus
fidei in virtute. ut clarificetur nomen domini nostri ihesu christi in vobis et vos in illo secundum
gratiam dei nostri et domini ihesu christi. II. Rogamus autem vos fratres per adventum domini
ij. nostri ihesu christi et nostre congregationis in ipsum. ut non cito moveamini a vestro sensu
neque terreamini per spiritum neque per sermonem neque per epistolam tamquam a nobis missam tamquam in-
stet dies domini. Ne quis vos seducat ullo modo. Quoniam nisi venerit discessio primum
et revelatus fuerit homo peccati filius perditionis qui adversatur et extollitur supra omne quod di-
citur deus aut quod colitur. ita ut in templo dei sedeat. ostendens se tamquam sit deus. Non re-
tinetis quod cum adhuc essem apud vos hec dicebam vobis. Et nunc quid detineat scitis. ut reve-
letur in suo tempore. Nam misterium iam operatur iniquitatis. tantum ut qui tenet nunc te-
neat donec de medio fiat. Et tunc revelabitur ille iniquus quem dominus ihesus inter-
ficiet spiritu oris sui et destruet illustratione adventus sui. eum cuius est adventus
secundum operationem satane in omni virtute signis et prodigiis mendacibus et in omni se-
ductione iniquitatis. his qui pereunt eo quod caritatem veritatis non receperunt ut salvi
fierent. ideo mittet illis deus operationem erroris ut credant mendacio ut iudi-
centur omnes qui non crediderunt veritati sed consenserunt iniquitati. III.
Nos autem debemus gratias agere deo semper pro vobis fratres dilecti a deo quod elegerit vos deus
primitias in salutem in sanctificatione spiritus et fide veritatis in qua et vocavit
vos per evangelium nostrum in adquisitionem glorie domini nostri ihesu christi. IIII.
Itaque fratres state et tenete traditiones quas didicistis sive per sermonem sive per
epistolam nostram. Ipse autem dominus noster ihesus christus et deus pater noster qui dilexit nos et dedit con-
solationem eternam et spem bonam in gratia. exhortetur corda vestra et confirmet in
omni opere et sermone bono. V. De cetero fratres orate pro nobis ut sermo
iij. domini currat et clarificetur sicut et apud vos. ut liberemur ab importunis et malis ho-
minibus. Non enim omnium est fides. VI. Fidelis autem deus qui confirmabit vos et custo-
diet a malo. Confidimus autem de vobis in domino quoniam que precipimus et facitis et fa-
cietis. Dominus autem dirigat corda et corpora vestra in caritate dei et patientia christi.

VI. Denuntiamus autem uobis fratres in nomine domini nostri ihesu christi ut subtrahatis uos ab omni fratre am-
bulante inordinate. et non secundum traditionem quam acceperunt a nobis. ipsi enim scitis
quemadmodum oporteat nos imitari. quia non inquieti fuimus inter uos. neque gratis
panem manducauimus ab aliquo. sed in labore et fatigatione nocte et die opera-
tes ne quem uestrum grauaremus. Non quasi non habuerimus potestatem. sed ut nosmet ipsos
formam daremus uobis ad imitandum nos. Nam et cum essemus apud uos. hoc denun-
tiabamus uobis quoniam si quis non uult operari. nec manducet. VII.
Audiuimus inter uos quosdam ambulantes inquiete nihil operantes. sed curiose
agentes. his autem qui eiusmodi sunt denuntiamus et obsecramus in domino ihesu christo ut
cum silentio operantes panem suum manducent. VIII.
Vos autem fratres nolite deficere benefacientes. quod si quis non obedit uerbo nostro per episto-
lam hunc notate. et non commisceamini cum illo ut confundatur. et nolite quasi inimicum
existimare. sed corripite ut fratrem. Ipse autem dominus [pacis] det uobis pacem sempiternam in omni
loco. Dominus sit cum omnibus uobis. Salutatio mea manu pauli. quod est signum in omni
epistola. ita scribo. Gratia domini nostri ihesu christi cum omnibus uobis. Amen.

Incipit argumentum in epistola ad colosenses

Colosenses et hii sicut laodicenses sunt asiani. et ipsi preuenti erant a pseudo-
apostolis. Nec ad hos accessit ipse apostolus. sed et hos per epistolam recorrigit. Audie-
rant enim uerbum ab archippo. qui et ministerium in eos accepit. Ergo apostolus iam li-
gatus scripsit eis ab epheso per tychicum diaconum. et onesimum acolitum. **Explicit.**

I. De spe reposita sanctis in euangelio et omni sapientia et intellectu spiritali. et de christo qui ima-
go est inuisibilis dei primogenitus totius creature. et quod in ipso et per ipsum creata sunt
uniuersa. II. De errore credentium primo et postea eorum sanctitate.
III. De christo in quo sunt omnes thesauri sapientie et scientie collocati. [illegible]
IIII. De seducentibus uerborum subtilitate. V. De traditione apostolica [illegible]
VI. De philosophia et seductionibus. VII. De eo [illegible]
gentibus deleto decreto cirographo. [illegible] expoliatis demonibus omnibus.
VIII. De cibis et potibus [illegible] obseruatione temporum et essentia [illegible]

Incipit epistola ad Colosenses.

Paulus apostolus Christi Iesu per voluntatem dei et Timotheus frater his qui sunt
Colosensis sanctis et fidelibus fratribus in Christo Iesu. gratia vobis et pax a deo
patre nostro. Gratias agimus deo et patri domini nostri Iesu Christi. semper pro vobis
orantes. audientes fidem vestram in Christo Iesu. et dilectionem quam habetis in
sanctos omnes propter spem quae reposita est vobis in caelis. quam audistis in verbo veri
tatis evangelii quod pervenit ad vos. sicut et in universo mundo. et fructificat
et crescit sicut in vobis. ex ea die qua audistis et cognovistis gratiam
dei in veritate. sicut didicistis ab Epafra carissimo conservo nostro. qui est fidelis
pro vobis minister Christi Iesu. qui etiam manifestavit nobis dilectionem vestram in spiritu.
Ideo et nos ex qua die audivimus non cessamus pro vobis orantes. II.
et postulantes ut impleamini agnitione voluntatis eius in omni sapien
tia et intellectu spiritali. ut ambuletis digne deo per omnia placentes. in omni
opere bono fructificantes. et crescentes in scientia dei. in omni virtute

cōfortati sedm̄ potentiā claritatis ei'. in oī patientia & longanimi
tate. cū gaudio grāt agentes dō patri. q̄ dignos uos fec̄ in partē sor
tis scōr̄ in lumine. Qui eripuit nos de potestate tenebrar̄. & trans
tulit in regnū filii dilectionis suę. in q̄ habem' redemptionē in re
missioē peccator̄. Q̄ ē imago dī inuisibil' p̄mogenitus oīs crea
turę. q'a in ipso cōdita sunt uniusa in cęl' & in t̄ra. uisibilia. & in
uisibilia. siue troni. siue dn̄atioēs. siue p̄ncipatus. siue potesta
tes. oīā p ipsū & in ipso creata sunt. & ipse ē ante oēs. & oīa in ipso cōstant.
Et ipse ē capd corpis ęcłę q̄ ē p̄ncipiū p̄mogenitus ex mortuis.
ut sit in oīb; ipse primatū tenens. q'a in ipso cōplacuit oēm ple
nitudinē inhabitare & p eū recōciliari oīā in ipso pacificans p
sanguinē crucis ei'. siue quę in cęl' siue q̄ in t̄ris sunt. III.
Et uos cū ess& aliqn̄ alienati a fide. & inimici sens' in opib; mal.
nc̄ aūt recōciliauit in corpe carnis ei' p mortē exhibere uos scōs &
inmaculatos & irrep̄hensibiles corā ipso. Si tam̄ p̄mansistis in
fide fundati & stabiles & inmobiles a spe. euglii qd audistis. q̄
p̄dicatū ē in uniuersa creatura quę sub cęlo ē. cui fact' sū ego pa
ulus minister. Q̄ nc̄ gaudeo in passionib; p uob. & adimpleo ea
q̄ desunt passionū x̄ in carne mea p corpe ei' q̄ ē ęccła. cui factus sū
ego minister sedm̄ dispensationē dī quę data ē m̄ in uob ut i
pleā uerbū dī. Mysteriū q̄ absconditū fuit a sęclis. & generationib;
nc̄ aūt manifestatū ē scīs ei' qb; uoluit ds̄ notas facere diuitias glę
sacm̄ti hui' in gentib; q̄ ē x̄ in uob spes glę quē nos annuntiamus.
corripientes & docentes oēm hoīnē in oī sapientia ut exhibeam'
oēm hoīem p̄fectū in x̄ ihū in q̄ & laboro certando sedm̄ opatio
nē ei' quā opat' in me in uirtute. IIII.
Nolo n̄ uos scire. q̄lē sollicitudinē habeā p uob. & p his q̄ sunt lau
docię. & q̄cūq; n̄ uider faciem meā in carne. ut cōsolent' corda

ipsorum instructi in caritate et in omnes divitias plenitudinis intellectus in
agnitionem mysterii Dei Patris et Christi Iesu in quo sunt omnes thesauri sapientiae et sci
entiae absconditi. V. Hoc autem dico ut nemo vos decipiat in sub
tilitate sermonum. Nam et si corpore absens sum sed spiritu vobiscum sum gaudens et vi
dens ordinem vestrum et firmamentum eius quae in Christo est fidei vestrae. VI.
Sicut ergo accepistis Iesum Christum Dominum in ipso ambulate radicati et superaedificati
in ipso et confirmati fide sicut didicistis abundantes in gratiarum actione. VII.
Videte ne quis vos decipiat per philosophiam et inanem fallaciam secundum traditio
nes hominum secundum elementa mundi et non secundum Christum quia in ipso inhabitat
omnis plenitudo divinitatis corporaliter et estis in illo repleti qui est caput omnis princi
patus et potestatis in quo et circumcisi estis circumcisione non manufacta in expoli
atione corporis carnis sed in circumcisione Christi consepulti ei in baptismo in quo
et resurrexistis per fidem operationis Dei qui suscitavit illum a mortuis. VIII.
Et vos cum essetis mortui delictis et praeputio carnis vestrae convivificavit cum il
lo donans vobis omnia delicta delens quod adversus nos erat chirographum decreti
quod erat contrarium nobis et ipsum tulit de medio affigens illud cruci expolians
principatus et potestates traduxit confidenter palam triumphans illos in semet ipso.
Nemo ergo vos iudicet in cibo aut in potu aut in parte diei VIIII.
festi aut neomeniae aut sabbatorum quae sunt umbra futurorum corpus autem Christi.
X. Nemo vos seducat volens in humilitate et religione angelorum quae non vidit
ambulans frustra inflatus sensu carnis suae et non tenens caput ex quo totum
et constructum corpus per nexus et coniunctiones subministratum crescit in augmentum Dei. Si mortui
estis cum Christo ab elementis huius mundi quid adhuc tamquam viventes in mundo de
cernitis. Ne tetigeritis neque gustaveritis neque contrectaveritis quae sunt omnia in
interitum ipso usu secundum praecepta et doctrinas hominum quae sunt quidem rationem
habentia sapientiae in superstitione et humilitate et ad non parcendum corpori
non in honore aliquo ad saturitatem carnis. XI.
Igitur si consurrexistis cum Christo quae sursum sunt quaerite ubi Christus est in dextera Dei sedens.

que sursum sunt sapite non que super terram. Mortui enim estis et vita vestra abscon-
dita est cum christo in deo. Cum christus apparuerit vita vestra tunc et vos apparebitis cum
illo in gloria. xii. Mortificate ergo membra vestra que sunt super terram fornicatio-
nem inmunditiam libidinem concupiscentiam malam et avaritiam que est simu-
lacrorum servitus. propter que venit ira dei in filios diffidentie. in quibus et vos
ambulastis aliquando cum viveretis in illis. xiii.
Nunc autem deponite et vos omnia iram indignationem malitiam blasphemiam tur-
pem sermonem de ore vestro procedat. Nolite mentiri invicem. expoliantes vos
veterem hominem cum actibus eius et induentes novum qui secundum deum creatus est
qui renovatur in agnitione dei secundum imaginem eius ubi non est iudeus et gentilis circumcisio
et preputium barbarus et scita servus et liber sed omnia et in omnibus christus. xiiii.
Induite ergo vos sicut electi dei sancti et dilecti viscera misericordie benignitatem humi-
litatem modestiam patientiam supportantes invicem et donantes vobis
metipsis si quis adversus aliquem habet querelam sicut et dominus donavit vobis ita et vos.
Super omnia autem caritatem habete quod est vinculum perfectionis. et pax christi xv.
exultet in cordibus vestris in qua et vocati estis in uno corpore. et grati estote.
Verbum christi habitet in vobis abundanter in omni sapientia docentes et com-
monentes vosmetipsos in psalmis ymnis et canticis spiritalibus in gratia
cantantes in cordibus vestris deo. Omne quodcumque facitis in verbo aut in ope-
re omnia in nomine domini ihesu christi gratias agentes deo et patri per ipsum. xvi.
Mulieres subdite estote viris sicut oportet in domino. xvii.
Viri diligite uxores vestras et nolite amari esse ad illas. xviii.
Filii obedite parentibus per omnia. hoc enim placitum est in domino. Patres xviiii.
nolite ad indignationem provocare filios vestros ut non pusillo animo fiant. xx.
Servi obedite per omnia dominis carnalibus non ad oculum servientes quasi homi-
nibus placentes sed in simplicitate cordis timentes deum. Quodcumque facitis ex
animo operamini sicut domino et non hominibus scientes quod a domino retributionem here-
ditatis accipietis. domino christo servite. Qui enim iniuriam facit recipiet id quod inique gessit

gressit. et non est personarum acceptio apud deum. XXI. Q ui quod iustum est et
aequum seruis praestate. scientes quod et uos dominum habetis in caelo. XXII.
XXII O rationi instate. uigilantes in ea in gratiarum actione. orantes simul
et pro nobis. ut deus aperiat nobis ostium sermonis. ad loquendum mysterium christi
propter quod et uinctus sum ut manifestem illud. ita ut oportet me loqui.
XXIII. I n sapientia ambulate ad eos qui foris sunt. tempus redimentes. Sermo uester
semper in gratia sit sale conditus. ut sciatis quomodo oporteat uos unicuique
XXIIII. respondere. Q uae circa me sunt omnia uobis nota faciet tychicus karissimus
frater et fidelis minister et conseruus in domino. quem misi ad uos ad hoc ipsum
ut cognoscat quae circa uos sunt. et consoletur corda uestra cum onesimo karissimo et
fideli fratre qui est ex uobis. omnia quae hic aguntur nota faciet uobis. XXV.
S alutat uos aristarchus concaptiuus meus. et marcus consobrinus barna
be. de quo accepistis mandata. Si uenerit ad uos excipite illum. et
iesus qui dicitur iustus. qui sunt ex circumcisione. hi soli sunt mihi adiutores in
in regno dei. qui mihi fuerunt solacio. XXVI. S alutat uos epafras
qui est seruus christi iesu ex uobis. semper sollicitus pro uobis in orationibus ut sitis
perfecti et pleni in omni uoluntate dei. Testimonium illi perhibeo quod
multum laborem habet pro uobis et pro his qui sunt laodiciae et hierapoli.
XXVII. S alutat uos lucas medicus karissimus et demas. S alutate fratres
qui sunt laodiciae et nympham et quae in domo eius est ecclesiam. XXVIII.
E t cum lecta fuerit apud uos epistola. facite ut et in laudicensium ecclesia
legatur. et eam quae est laudicensium uos legatis. et dicite archippo.
uide ministerium quod accepisti in domino. ut illud impleas. Saluta
tio mea manu pauli. Memores estote uinculorum meorum.
Gratia dei uobiscum. Amen. Incipit argumentum
T imotheum instruit et docet de ordinatione episcopatus et diaconii et omnis
ecclesiasticae disciplinae. Scribens de laudocia. Explicit argumentum
I D e fabulis et genealogiis et doctoribus. Incipiunt capitula.

PAULUS apostolus ihesu christi secundum imperium dei & saluatoris nostri & christi ihesu spei nostre timotheo dilecto filio in fide. gratia. misericordia & pax a deo patre & christo ihesu domino nostro. Sicut rogaui te remanere ephesi cum irem in macedoniam. ut denuntiares quibusdam ne aliter docerent. neque intenderent fabulis & genealogiis interminatis que questiones prestant magis quam edificationem dei que est in fide. Finis autem precepti est caritas de corde puro & conscientia bona & fide non ficta. A quibus quidam aberrantes. conuersi sunt in uaniloquium uolentes

esse legis doctores non intellegentes neque que loquuntur neque
de quibus affirmant. II. Scimus quia bona est lex si quis ea legiti-
me utatur. Sciens hoc quia iusto lex non est posita sed iniustis et
non subditis impiis et peccatoribus sceleratis et contaminatis patricidis et
matricidis homicidis fornicariis masculorum concubitoribus plagia-
riis mendacibus periuris et si quid aliud sane doctrine adversatur que est secundum
evangelium glorie beati dei quod creditum est mihi. Gratias ago ei qui me confortavit christo ihesu
domino nostro qui me fidelem me existimavit ponens in ministerio qui prius
fui blasphemus et persecutor et contumeliosus. Sed misericordiam consecutus sum quia
ignorans feci in incredulitate. Superabundavit autem gratia domini nostri cum fide
et dilectione que est in christo ihesu. III. Fidelis sermo et omni acceptione dig-
nus quod christus ihesus venit in hunc mundum peccatores salvos facere quorum primus ego
sum. Sed ideo misericordiam consecutus sum ut in me primo ostenderet christus ihesus omnem pa-
tientiam ad informationem eorum qui credituri sunt illi in vitam eternam.
Regi autem seculorum immortali invisibili soli deo honor et gloria in secula
IIII. Hoc preceptum commendo tibi fili timothee secundum prec- seculorum amen.
dentes in te prophetias ut milites in illis bonam militiam habens fidem et
bonam conscientiam quam quidam repellentes circa fidem naufragaverunt. Ex quibus
est hymeneus et alexander quos tradidi satane ut discant non blasphemare.
Obsecro igitur primo omnium fieri obsecrationes orationes postulationes V.
gratiarum actiones pro omnibus hominibus pro regibus et his qui in sublimitate positi sunt
ut quietam et tranquillam vitam agamus in omni pietate et castitate. Hoc enim bo-
num est et acceptum coram salvatore nostro deo qui omnes homines vult salvos fieri et
ad agnitionem veritatis venire. VI.
Unus deus unus et mediator dei et hominum homo ihesus christus qui dedit semetipsum pro
omnibus redemptionem cuius testimonium temporibus suis confirmatum est in quo
positus sum ego minister predicator et apostolus. Veritatem dico non mentior
doctor gentium in fide et veritate. VII.

Volo ergo viros orare in omni loco levantes puras manus sine ira et disceptati-
one. Similiter et mulieres in habitu ornato. cum verecundia et sobrie-
tate. ornantes se non in tortis crinibus. aut auro. aut margaritis vel ve-
ste pretiosa. sed quod decet mulieres promittentes pietatem per opera bona.
Mulier in silentio discat cum omni subiectione. Docere autem mulieri non
permitto. neque dominari in virum. sed esse in silentio. Adam enim primus formatus est.
deinde Eva. Et Adam non est seductus. mulier autem seducta in praevaricatione
fuit. Salvabitur per filiorum generationem. si permanserit in fide et dilectione.
atque sanctificatione cum sobrietate. VIII.

Fidelis sermo. Si quis episcopatum desiderat. bonum opus desiderat. Oportet ergo episcopum
inreprehensibilem esse. unius uxoris virum. sobrium. prudentem. pudicum. or-
natum. hospitalem. doctorem. non vinolentum. non percussorem. sed modestum. non li-
tigiosum. non cupidum. suae domui bene praepositum. filios habentem subditos
cum omni castitate. Si quis autem domui suae praeesse nescit. quomodo ecclesiae diligen-
tiam habebit. Non neophytum ne in superbia elatus in iudicium inci-
dat diaboli. Oportet autem illum et testimonium habere bonum ab his
qui foris sunt. ut non in obprobrium incidat et laqueum diaboli. Diaconos
similiter pudicos. non bilingues. non multo vino deditos. non turpe lucrum
sectantes. habentes mysterium fidei in conscientia pura. Et hii autem
probentur primum et sic ministrent nullum crimen habentes. Mulieres similiter
pudicas. non detrahentes. sobrias. fideles in omnibus. Diacones sint unius
uxoris viri. qui filiis suis bene praesint. Qui enim bene ministraverint. gradum
sibi bonum adquirent. et multam fiduciam in fide quae est in Christo Iesu. Haec tibi scribo sperans me
venire ad te cito. Si autem tardavero. ut scias quomodo oporteat te in do-
mo dei conversari. quae est ecclesia dei vivi. columna et firmamentum veritatis.

Et manifeste magnum est pietatis sacramentum. quod manifestatum IX.
est in carne. iustificatum est in spiritu. apparuit angelis. praedicatum est gen-
tibus. creditum est in mundo. adsumptum est in gloria. X.

x. viij. Spiritus autem manifeste dicit quia in novissimis temporibus discedent quidam a fi
de attendentes spiritibus erroris et doctrinis demoniorum in ypocrisi lo
quentium mendacium et cauteriatam habentium suam conscientiam prohiben
tium nubere abstinere a cibis quos deus creavit ad percipiendum cum gratiarum ac
tione fidelibus et his qui cognoverunt veritatem quia omnis creatura dei
bona et nichil reiciendum quod cum gratiarum actione percipitur. Sanctificatur enim per
verbum dei et orationem. Haec proponens fratribus bonus eris minister christi iesu
et nutritus verbis fidei et bone doctrine quam assecutus es. XI.
Ineptas autem et aniles fabulas devita. Exerce teipsum ad pietatem.
Nam corporalis exercitatio ad modicum utilis est. Pietas autem ad omnia utilis est
promissionem habens vite quae nunc est et future. XII.
Fidelis sermo et omni acceptione dignus. In hoc enim laboramus et maledici
mur quia speramus in deum vivum qui est salvator omnium hominum maxime fidelium.
Precipe haec et doce. Nemo adolescentiam tuam contempnat. XIII.
Sed exemplo fidelium in verbo esto in conversatione in caritate in fide in
castitate. Dum venio attende lectioni exhortationi doctrine.
Noli neglegere gratiam quae in te est quae data est tibi per prophetiam cum in
positione manuum presbiterii. XIIII.
Haec meditare in his esto ut profectus tuus manifestus sit omnibus. At
tende tibi et doctrine insta in illis. Hoc enim faciens et teipsum salvum
facies et eos qui te audiunt. XV. Seniorem ne increpaveris
sed obsecra ut patrem. iuvenes ut fratres. anus ut matres. iuvenculas
ut sorores in omni castitate. XVI.
Viduas honora quae vere viduae sunt. Si qua autem vidua filios aut
nepotes habet. discat primum domum suam bene regere et mutuam vicem
reddere parentibus. hoc enim acceptum est coram deo. Quae autem vere vidua
est et desolata. speret in deum et instat obsecrationibus et orationibus
nocte ac die. Nam quae in deliciis est vivens mortua est. Et hoc

pape ut & irreprehensibiles sint. Siquis autem suorum & maxime do
mesticorum curam non habet, fidem negabit, & est infideli deterior.
Uidua eligatur non minus sexaginta annorum. que fuerit unius ui
ri uxor in operibus bonis testimonium habens. si filios educauit.
si peregrinos ospitio recepit. si sanctorum pedes lauit. si tribulationem
patientibus subministrauit. si omne opus bonum subsecuta est. XVII.
Adolescentiores autem uiduas deuita. cum enim luxuriate fuerint in christo
nubere uolunt. habentes dampnationem quia primam fidem irritam
fecerunt. simul autem & otiose discunt circuire domos non solum otiose sed
& uerbose & curiose loquentes que non oportet. Uolo ergo iuniores nu
bere. filios procreare. matres familias esse. nullam occasionem da
re diabolo maledicti gratia. iam enim quedam conuerse sunt retro post satan.
Siquis fidelis habet uiduas. subministret illis ut non gra XVIII.
uetur ecclesia. ut his que uere uidue sunt sufficiat. XVIIII.
Qui bene presunt presbiteri duplici honore digni habeantur. maxime
qui laborant in uerbo & doctrina. dicit enim scriptura non alligabis
os boui trituranti. & dignus est operarius mercede sua. XX.
Aduersus presbiterum accusationem noli recipere. nisi sub duobus aut tribus testibus.
XXI. Peccantes coram omnibus argue. ut & ceteri timorem habeant. Testor coram deo XXII.
& christo ihesu & electis angelis. ut hec custodias. sine preiudicio nichil fa
ciens in aliam partem declinando. XXIII. Manus cito nemini in
posueris. neque communicaueris peccatis alienis. Teipsum castum custodi.
Noli adhuc aquam bibere. sed uino modico utere propter stomachum tuum
& frequentes tuas infirmitates. XXIIII.
Quorundam hominum peccata manifesta sunt precedentia ad iudicium. quosdam
et subsequuntur. Similiter autem & facta bona manifesta sunt. &
que aliter se habent. abscondi non possunt. XXV.
Quicumque sunt sub iugo serui. dominos suos omni honore dignos arbitrentur.

ne nomen domini et doctrina blasphemetur. Qui autem fideles habent dominos non contempnant
quia fratres sunt sed magis serviant quia fideles sunt et dilecti qui beneficii participes sunt.
Hec doce et exhortare. Si quis aliter docet et non acquiescit sanis
sermonibus domini nostri ihesu christi et ei que secundum pietatem est doctrine superbus est nichil
sciens sed languens circa questiones et pugnas verborum ex quibus oriuntur
invidie contentiones blasphemie suspiciones male conflictationes
hominum mente corruptorum et qui veritate privati sunt existimantium questum
esse pietatem. Discede ab huiusmodi. Est autem questus magnus
pietas cum sufficientia. Nichil enim intulimus in hunc mundum haud dubium
quia nec auferre quid possumus. Habentes autem alimenta et quibus tegamur his contenti
simus. Nam qui volunt divites fieri incidunt in temptationem et in laqueum
diaboli et desideria multa inutilia et nociva que mergunt homines
cupiditas in interitum et perditionem. Radix enim omnium malorum est cupiditas quam quidam ap-
petentes erraverunt a fide et inseruerunt se doloribus multis. Tu autem
o homo dei hec fuge. Sectare vero iustitiam pietatem fidem caritatem pati-
entiam mansuetudinem. Certa bonum certamen fidei apprehende vitam
eternam in qua vocatus es et confessus bonam confessionem coram multis te-
stibus. Precipio tibi coram deo qui vivificat omnia et christo ihesu qui testimonium
reddidit sub pontio pilato bonam confessionem ut serves mandatum
sine macula irreprehensibile usque in adventum domini nostri ihesu christi quem
suis temporibus ostendet beatus et solus potens rex regum et dominus domina-
ntium qui solus habet immortalitatem et lucem habitat inaccessibilem
quem vidit nullus hominum sed nec videre potest. Cui gloria honor et
imperium sempiternum amen. Divitibus huius seculi precipe non sublime sa-
pere neque sperare in incerto divitiarum sed in deo qui prestat nobis omnia abun-
de ad fruendum. bene agere divites fieri in operibus bonis facile
tribuere communicare thesaurizare sibi fundamentum bonum in futurum
ut apprehendant veram vitam. O timothee depositum custodi devi-

tans per profana uocum nouitate. et oppositione falsi nominis scientie

quam quidam promittentes circa fidem exciderunt. Gratia tecum. Amen.

Incipit argumentum.

Timotheo scribit de exhortatione martyrii et omnis regule ueritatis et quid futurum sit temporibus nouissimis. et de sua passione. Scribit ei ab urbe roma. **Explicit argumentum.**

Eunichi matre auiaque timothei nostri loide. **Incipiunt capitula.**

De deo uocante nos secundum propositum suum non secundum opera nostra.

De formula sane doctrine.

De dei milite expedito.

De resurrectione et geminarum.

De uanis sermonibus et subuersoribus.

De magna domo in diuersa uasa.

De questionibus stultis.

De amatoribus sui et superbis.

De diuina scriptura diuinitus inspirata.

De apostolo predicente pseudo magistros.

De diuersis discipulis et cooperatoribus.

De prima apostoli defensione.

De cunctorum praedictis et signi salutatione.

De tradenda doctrina fidelibus hominibus.

De perceptione fructus agri laborantis.

De fuga et uitiis contendentibus.

De seductoribus.

De caritate et pace cum sanctis.

De apostolo nouissima tempora predicante.

De timotheo ab infantia sacras litteras erudito.

De apostolo testificante timotheo ut predicet et uigilet.

De apostolo predicante suum finem.

De alexandro erario.

De priscilla et aquila.

Incipit epistola ad timotheum.

PAULUS apostolus ihesu christi per uoluntatem dei secundum promissionem uite que est in christo ihesu. timotheo carissimo filio. gratia misericordia et pax a deo patre et christo ihesu domino nostro. Gratias ago deo cui seruio a progenitoribus meis in conscientia pura. quod sine intermissione habeam tui memoriam in orationibus meis nocte ac die desiderans te uidere. memor lacrimarum tuarum ut gaudio implear. recordationem accipiens eius fidei que in te est non ficte. que et habitauit primum in auia tua loide et matre tua eunice. Certus sum autem quod et in te. Propter quam causam

ammoneo te ut resuscites gratiam dei que est in te per positionem
manuum mearum. Non enim dedit nobis deus spiritum timoris sed virtutis et
dilectionis et sobrietatis. II. Noli itaque erubescere testi
monium domini nostri. neque me vinctum eius. sed collabora evangelio secundum
virtutem dei qui nos liberavit et vocavit vocatione sua sancta non secundum
opera nostra sed secundum propositum suum et gratiam que data est nobis in christo iesu
ante tempora secularia. manifestata est autem nunc per illuminatio
nem salvatoris nostri iesu christi qui destruxit quidem mortem. illuminavit
autem vitam et incorruptionem per evangelium in quo positus sum ego pre
dicator et apostolus ac magister gentium. Ob quam causam et hec patior
hec. sed non confundor. Scio enim cui credidi et certus sum quia potens
est depositum meum servare in illum diem. III.
Formam habe sanorum verborum que a me audisti in fide et dilecti
one in christo iesu. Bonum depositum custodi per spiritum sanctum qui habitat in
nobis. Scis hoc quia aversi sunt a me omnes qui in asia sunt. ex quibus est fige
lus et hermogenes. Det autem dominus misericordiam onesifori domui. quia
sepe me refrigeravit. et catenam meam non erubuit. sed cum rome ve
nisset. sollicite me quesivit et invenit. Det illi dominus invenire
misericordiam a domino in illa die. et quanta mihi ephesi ministravit tu melius nosti.
Tu ergo fili mi confortare in gratia que data est tibi in christo iesu. IIII.
et que audisti a me per multos testes hec commenda fidelibus hominibus
qui idonei sunt et alios docere. Labora sicut bonus miles christi iesu. V.
Nemo militans deo implicat se negotiis secularibus. ut ei placeat cui
se probavit. Nam et qui certat in agone non coronatur nisi legitime cer
taverit. VI. Laborantem agricolam oportet primum de fructibus
percipere. Intellige que dico. dabit enim tibi dominus in omnibus intellectum.
VII. Memor esto christum iesum resurrexisse a mortuis ex semine david
secundum evangelium meum in quo laboro usque ad vincula quasi male o

perans. sed verbum dei non est alligatum. Ideo autem omnia sustineo propter electos. ut et
ipsi salutem consequantur que est in christo ihesu cum gloria celesti. VIII.
Fidelis sermo. Nam si commortui sumus. et convivemus. si sustinemus. et conregna
bimus. Si negabimus. et ille negabit nos. Si non credimus. ille tamen fidelis
manet. negare seipsum non potest. Hec commone testificans coram deo.
Noli verbis contendere. ad nichil utile nisi ad subversionem audientium.
Sollicite cura teipsum probabilem redde exhibere deo. operarium inreprehen
sibilem recte tractantem verbum veritatis. VIIII.
Prophana autem et vaniloquia devita. multum enim proficiunt ad impietatem.
et sermo eorum ut cancer serpit. Ex quibus est ymeneus et philetus.
qui a veritate exciderunt. dicentes resurrectionem iam factam. et subver
terunt quorundam fidem. X. Sed firmum fundamentum dei stat.
habens signaculum hoc. Cognovit dominus qui sunt eius. ut discedat ab iniq
tate omnis qui nominat nomen domini. XI. In magna autem domo non so
lum sunt vasa aurea et argentea. sed et lignea et fictilia. et quedam quidem in
honorem. quedam vero in contumeliam. Si quis ergo emundaverit se ab istis. erit vas
in honorem sanctificatum et utile domino ad omne opus bonum paratum. XII.
Iuvenilia autem desideria fuge. Sectare vero iustitiam. fidem. caritatem
et pacem. cum hiis qui invocant dominum de corde puro. XIII.
Stultas autem et sine disciplina questiones devita. sciens quia generant
lites. Servum autem domini non oportet litigare. sed mansuetum esse ad omnes.
docibilem. patientem. cum modestia et lenitate corripientem eos qui re
sistunt. ne forte det illis deus penitentiam ad agnoscendam veritatem.
ut resipiscant a diaboli laqueis. a quo captivi tenentur ad ipsius
voluntatem. XIIII. Hoc autem scito quod in novissimis diebus instaba
bunt tempora periculosa. et erunt homines sibi placentes. seipsos amantes.
cupidi. elati. superbi. blasphemi. parentibus non obedientes. ingrati.
scelesti. sine affectione. sine pace. criminatores. incontinentes.

inmites sine benignitate proditores proterui tumidi et voluptatum
amatores magis quam dei habentes speciem pietatis virtutem eius abne
gantes et hos devita. Ex his enim sunt qui penetrant domos et captivas
ducunt mulierculas oneratas peccatis que ducuntur variis desi
deriis semper discentes et numquam ad scientiam veritatis pervenientes quemadmo
dum iamnes et mambres restiterunt moysi ita et hi resistunt veritati homi
nes corrupti mente reprobi circa fidem sed ultra non proficient. Insipientia enim eorum
manifesta erit omnibus sicut et illorum fuit. XV.

Tu autem assecutus es meam doctrinam institutionem propositum fidem longa
nimitatem dilectionem patientiam persecutiones passiones qualia mihi fac
ta sunt antiochie yconio lystris et quas ... ex omnibus me eripuit dominus. Et omnes
qui pie volunt vivere in christo persecutionem patientur. Mali autem homines et seduc
tores proficient in peius errantes et in errorem mittentes. XVI.

Tu vero permane in his que didicisti et credita sunt tibi sciens a quo di
diceris et quia ab infantia sacras litteras nosti que te possunt instruere
ad salutem per fidem que est in christo ihesu. XVII.

Omnis scriptura divinitus inspirata est utilis ad docendum ad arguendum
ad corrigendum ad erudiendum in iustitia ut perfectus sit homo dei ad
omne opus bonum instructus. XVIII. Testificor coram deo et christo ihesu qui
iudicaturus est vivos et mortuos et adventum ipsius et regnum eius predi
ca verbum insta oportune importune argue obsecra increpa in omni
patientia et doctrina. XVIIII. Erit enim tempus cum sanam doctrinam non
sustinebunt sed ad sua desideria coacervabunt sibi magistros prurien
tes auribus et a veritate quidem auditum avertent ad fabulas autem con
vertentur. XX. Tu vero vigila in omnibus labora opus fac evangeliste mi
nisterium tuum imple sobrius esto. Ego enim iam delibor et tempus resolutionis
mee instat. Bonum certamen certavi cursum consummavi fidem servavi
in reliquo reposita est mihi corona iustitie quam reddet mihi dominus in illa die

iustus iudex. non solum autem mihi sed et hiis qui diligunt adventum eius. XXI.
Festina venire ad me cito. Demas enim me dereliquit. diligens hoc
seculum. et abiit thessalonicam. Crescens in galatiam. titus in dalmatiam.
Lucas est mecum solus. Marcum assume et adduc tecum. est enim mihi utilis
in ministerium. Tychicum misi ephesum. Penulam quam reliqui troade
apud carpum veniens affer et libros. maxime membranas. XXII.
Alexander erarius multa mala mihi ostendit. Reddet ei dominus secundum opera
eius. quem et tu devita. valde enim restitit verbis nostris. XXIII.
In prima mea defensione nemo mihi affuit. sed omnes me dereliquerunt.
non illis imputetur. Dominus autem mihi astitit et confortavit me ut per me predi-
catio impleretur. et audiant omnes gentes. et liberatus sum de ore leonis. Liberavit
autem me dominus ab omni opere malo. et salvum me faciet in regnum suum celeste.
cui est gloria et potestas in secula seculorum. amen. XXIIII.
Saluta priscam et aquilam et onesifori domum. Erastus remansit corintho.
Trophimum autem reliqui infirmum mileti. festina ante hiemem venire.
XXV. Salutat te eubolus et pudens et linus et claudia et fratres omnes. Dominus
ihesus cum spiritu tuo. Gratia vobiscum. amen. Incipit argumentum.
Titum commonefacit et instruit de constitutione presbyterii et spiritali conver-
satione. et hereticis vitandis qui in scripturis iudaicis credunt. Scribit
ab nicopoli. Explicit argumentum. Incipiunt capitula.
I. De deo patre qui ante eterna tempora dominum filium nobis promiserit. et postea
suis temporibus declaravit. II. Episcoporum formula. et quidem quasi per innocentiam.
III. De senibus et anibus. et quod doctor in omnibus bonis se ipsum exemplum prebeat.
De servis quod dominis suis obediant in omnibus placentes fidemque bonam ostendant.
V. De ipso doctore. ut principibus et potestatibus subditi sint ad omne opus bonum.
et de virtutibus omnibus. et quia non secundum opera bona que fecimus sed sua misericordia nos salvat.
De credentibus ut preesse curent operibus bonis.
VII. De questionibus et genealogiis et contentionibus devitandis.

VIII. De hereticis euitando secundo correpto.

VIIII. De tichico et artema et zena legis perito et apollo ut discerent et bonis operibus preesse ne sint infructuosi. X. De apostolo per litteras salutante amicos.

Incipit epistola ad titum.

PAULUS seruus dei apostolus autem ihesu christi secundum fidem electorum dei et agnitionem ueritatis que est secundum pietatem in spem uite eterne. quam promisit qui non mentitur deus ante tempora secularia. Manifestauit autem temporibus suis uerbum suum in predicatione que credita est mihi secundum preceptum saluatoris nostri dei. tito dilecto filio secundum communem fidem. gratia et pax a deo patre et christo ihesu saluatore nostro. II.

Huius rei gratia reliqui te crete, ut ea que desunt corrigas. et constituas per ciuitates presbiteros sicut ego tibi disposui. Si quis sine crimine est unius uxoris uir. filios habens fideles non in accusatione luxurie. aut non subditos. Oportet enim episcopum sine crimine esse sicut dei dispensatorem non superbum non iracundum non uinolentum non percussorem non turpis lucri cupidum. Sed hospitalem. benignum. sobrium. iustum. sanctum. continentem. amplectentem eum qui secundum doctrinam est fidelem sermonem. ut potens sit exhortari in doctrina. et eos qui contradicunt arguere. Sunt enim multi inobedientes uaniloqui et seductores. maxime qui de circumcisione sunt quos oportet redargui.
cretenses. Qui uniuersas domos subuertunt. docentes que non oportet turpis lucri gratia. Dixit quidam ex illis proprius ipsorum propheta. cretenses semper mendaces. male bestie. uentres pigri. Testimonium hoc uerum est. Quam ob causam increpa illos dure. ut sani sint in fide. non intendentes iudaicis fabulis. et mandatis hominum auersantium se a ueritate. Omnia munda mundis. Coinquinatis autem et infidelibus nichil est mundum. sed inquinata est eorum mens et conscientia. Confitentur se nosse deum factis autem negant. cum sint abominati et incredibiles ad omne opus bonum reprobi. III.

Tu autem loquere que decet sanam doctrinam. Senes ut sobrii sint, pudici,
prudentes, sani fide, dilectione, patientia. Anus similiter in habi
tu sancto, non criminatrices, non vino multum servientes, non vino multum
servientes, bene docentes, ut prudentiam doceant. Adolescentulas
ut viros suos ament, filios suos diligant, prudentes, castas, beni
gnas, domus curam habentes, subditas viris suis, ut non blasphemetur
verbum dei. Iuvenes similiter hortare ut sobrii sint. In omnibus teipsum
prebe exemplum bonorum operum, in doctrina, in integritate, in gravitate, ver
bum sanum, irreprehensibile, ut his qui ex adverso est, revereatur, nichil
habens malum dicere de nobis. IIII. Servos dominis suis subdi
tos esse, in omnibus placentes, non contradicentes, non fraudantes, sed in omnibus
fidem bonam ostendentes, ut doctrinam domini salvatoris nostri ornent
in omnibus. Apparuit enim gratia salvatoris nostri dei omnibus hominibus, erudiens
nos, ut abnegantes impietatem et secularia desideria, sobrie et iuste et
pie vivamus in hoc seculo, expectantes beatam spem et adventum glorie
magni dei et salvatoris nostri ihesu christi, qui dedit semetipsum pro nobis,
ut nos redimeret ab omni iniquitate, et mundaret sibi populum accepta
bilem, sectatorem bonorum operum. V. Hec loquere et exhortare et
argue cum omni imperio. Nemo te contempnat. Ammone illos principibus et III
potestatibus subditos esse, dicto obedire, ad omne opus bonum paratos esse,
neminem blasphemare, non litigiosos esse, sed modestos, omnem ostendentes
mansuetudinem ad omnes homines. Eramus enim et nos aliquando insipientes,
et increduli, errantes, et servientes desideriis et voluptatibus variis,
in malitia et invidia agentes, odibiles, odientes invicem. Cum autem
benignitas et humanitas apparuit salvatoris nostri dei, non ex operibus
iustitie que fecimus nos, sed secundum suam misericordiam salvos nos fecit, per lava
crum regenerationis et renovationis spiritus sancti, quem effudit in nos abunde
per ihesum christum salvatorem nostrum. Ut iustificati gratia ipsius heredes simus

sedm spē uite etne. VI. Fidelis sermo. et de his uolo te confirmare. ut
curent bonis opib' pee. q'm ora hec sunt bona et utilia hominibus.

VII. Stultas aut questiones. et genealogias. et contentiones. et pugnas legis
deuita. Sunt eni inutiles et uane. VIII.

Hereticum hominē post unā et secundam correctionē deuita. sciens qa subuersus
e q' eiusmodi e. et delinqt. ꝓprio iudicio condēnatus. VIIII.

Cum misero ad te artheman aut tichicum festina ad me uenire nicopoli
ubi statui hiemare. Zenā legis ꝑitū et apollo sollicite ꝓmitte. ut ni
chil illis desit. discant aut et nri bonis opib' pee ad usus necessarios. ut
n̄ sint infructuosi. X. Salutant te oēs q' mecū sunt. Saluta omes
q' me amant in fide. Gr̄a dni cū oib' uobis. Incipit ar. ē v'intū.

Philemoni familiares litterās fac' ꝓ onesimo seruo eī'. Scripsit aut
ei a roma de carcere. ꝑ eundē onesimū. Explicit. Ad philemonē.

I. De philemone. et appia. et archippo. II. De aplō ꝓ philemone orante.
III. De aplō multā fiduciā habente in philemone. cū ipse eēt senex ut
paulus et uinct' ē. obsecrante ꝓ onesimo seruo ipsius.
IIII. De epafra cōcaptiuo apli. et marco. dema. atq; luca adiutorib' pauli.

Paulus uinct' xp̄i ihu. et timotheus fr̄. philemoni dilecto.
et adiutori nr̄o. et appie sorori. et archippo conmilitoni
nr̄o. et eccl'e que in domo tua ē. Gr̄a uob' et pax a dō pa
tre nr̄o et dn̄o ihu xp̄o. II. Gratias ago dō meo sēp memoriā tui fa
ciens in orationib' meis. audiens caritatē tuā et fidē quā habes
in dn̄o ihu. et in oēs scōs. ut cōicatio fidei tue euidens fiat in agnitio
ne omnis boni. in uob' in xp̄o ihu. Gaudiū ēn habui magnū. et cōsola
tionē in caritate tua. qa uiscera scōꝝ requieuer ꝑ te fr̄. III.
Propt' qd multā fiduciā hn̄s in xp̄o ihu imꝑandi tibi quod ad rē ꝑtinet.
ꝓpt' caritatē mag' obsecro cū sis talis ut paulus senex. nc̄ aut et uinct'
ihu xp̄i. obsecro te ꝓ meo filio quē genui in uinculis onesimo. q

tibi aliquando inutilis fuit. nunc autem et mihi et tibi utilis. quem remisi ad te.
Tu autem illum id est mea viscera suscipe. Quem ego volueram mecum de-
tinere. ut pro te mihi ministraret in vinculis evangelii. Sine consilio au-
tem tuo nihil volui facere. uti ne velud ex necessitate bonum tu-
um esset. sed voluntarium. Forsitan enim ideo discessit ad horam a te. ut eternum
illum reciperes. iam non ut servum sed plus servo. carissimum fratrem maxime
mihi. quanto autem magis tibi et in carne et in domino. Si ergo habes me socium
suscipe illum sicut me. Si autem aliquid nocuit tibi aut debet. hoc mihi
imputa. Ego paulus scripsi mea manu. ego reddam. ut non dicam tibi.
quod et te ipsum mihi debes. Ita frater ego te fruar in domino. refice viscera
mea in domino. Confidens obedientia tua. scripsi tibi. sciens quoniam et
super id quod dico. facies. Simul autem et para mihi hospitium. Nam spero per oratio-
nes vestras donari me vobis. Amen. Salutat te epaphras concaptivus
meus in christo ihesu. marcus. aristarchus. demas. lucas adiutores mei.
Gratia domini nostri ihesu christi cum spiritu vestro. Amen. Incipit prologus sancti ieronimi in epistola ad hebreos.

In primis dicendum est cur apostolus paulus in hac epistola scribendo non ser-
vaverit morem suum. ut vel vocabulum nominis sui vel ordinis scriberet di-
gnitatem. Hec causa est. quod ad eos scribens qui ex circumcisione crediderant.
quasi gentium apostolus et non hebreorum. sciens quoque eorum superbiam. suamque humi-
litatem ipse demonstrans. meritum officii sui noluit anteferre. Nam si-
mili modo et iohannes apostolus propter humilitatem in epistola nomen suum eadem
ratione non pretulit. Hanc ergo epistolam fertur apostolus ad hebreos conscriptam
hebraica lingua misisse. Cuius sensum et ordinem retinens lucas evangeli-
sta. post excessum beati apostoli pauli greco sermone composuit. Explicit.

De multifarium exhortatione dei erga iudeos.
De suppleans que aliud nequierat, et promissa contempnentes.
De salvatore cui subiecta sunt omnia. et per quem omnia.
De passione per quam sibi fratres instituit. diabolumque destruxit.

j. Multifarie multisque modis olim deus loquens patribus
in prophetis. Novissime diebus istis locutus est nobis in
filio, quem constituit heredem universorum, per quem fecit et secula.
Qui cum sit splendor glorie et figura substantie eius, portansque omnia verbo
virtutis sue, purgationem peccatorum faciens, sedet ad dexteram ma-
iestatis in excelsis, tanto melior angelis effectus, quanto differentius
pre illis nomen hereditavit. Cui enim dixit aliquando angelorum: Filius meus es tu,
ego hodie genui te? Et rursum: Ego ero illi in patrem, et ipse erit mihi in
filium. Et cum iterum introducit primogenitum in orbem terre dicit: Et adorent
eum omnes angeli dei. Et ad angelos quidem dicit: Qui facit angelos suos spiritus et
ministros suos flammam ignis. Ad filium autem: Thronus tuus deus in seculum secu-
li; virga equitatis virga regni tui. Dilexisti iustitiam et odisti iniquitatem.
Propterea unxit te deus deus tuus oleo exultationis pre participibus tuis.
Et tu in principio domine terram fundasti, et opera manuum tuarum sunt celi.
Ipsi peribunt, tu autem permanebis, et omnes ut vestimentum veterascent, et velud
amictum involves eos et mutabuntur. Tu autem idem ipse es, et anni tui
non deficient. II. Ad quem autem angelorum dixit aliquando: Sede a dextris
meis, quoadusque ponam inimicos tuos scabellum pedum tuorum? Non-
ne omnes sunt administratorii spiritus in ministerium missi propter eos qui
ij. hereditatem capiunt eterne salutis? Propterea abundantius oportet
observare nos ea que audivimus, ne forte pereffluamus. Si enim
qui per angelos dictus est sermo factus est firmus, et omnis prevaricatio et
inobedientia accepit iustam mercedis retributionem, quomodo nos effu-
giemus si tantam neglexerimus salutem? que cum initium accepisset enarra-
ri per dominum, ab eis qui audierunt in nos confirmata est, contestante deo signis et
portentis et variis virtutibus et spiritus sancti distributionibus secundum suam voluntatem.
III. Non enim angelis subiecit orbem terre futurum de quo loquimur. Testatur autem in

quodā loco qdā dicens. Quid ē homo q memor es ei. aut filius hoīs qm̄
uisitas eū. Minuisti eū paulo min̄ ab angelis. glā & honore corona
sti eū. & cōstituisti eū sup op̄a manuū tuaꝝ. Oīa subiecisti sub
pedib; ei. oues & c. In eo qd oīa subiecit. nichil dimisit n̄ subiec
tū ei. Nc aūt necdū uidem̄ oīa subiecta ei. Eū aūt q modicum
q angli minorat̄ ē uidem̄ ihm ppt passionē mortis glā et
honore coronatū. ut grā dei p oīb; gustaret mortē. Decebat
eni eū ppt quē oīa. & p quē oīa. q multos filios in glām addu
xerat. auctorē salutis eoꝝ p passionē cōsumare. q n sc̄ificat &
q sc̄ificant̄ ex uno omēs. capitulo. IIII.

Propt quā cām n̄ cōfundit̄ frs eos uocare dicens. Nūtiabo nom̄
tuū frib; meis in medio eccle laudabo te. Et itꝝ. Ecce ego &
pueri mei quos m̄ dedit ds. Quia g pueri cōicauer̄ carni & sā
guini. & ipse similit participauit isdē. ut p mortē destrueret
eū q habebat mortis impiū. id ē diabolū. & liberaret eos q timo
re mortis ōbnoxii erāt seruituti. Nusquā n angłos apphendit. sed totā uitā
s; semē abrahe apphendit. Vnde debuit p oīa frib; similare.
ut misericors fieret. & fidel̄ pontifex ad dm̄. ut repropitiaret de
licta ppli. In eo n in quo ipse passus & temptatus ē. poten̄ ē ei &
V. qui temptant̄ auxiliari. Vnde fratres scī uocationis celestis 3.
participes. cōsiderate aplm & pontificē cōfessionis nrē ihm. qui
fidel̄ ē ei q fec̄ illū. sic moyses in oī domo illi. Amplioris n glē
iste p moyse dign̄ habitus ē. qto āpliore hab; honorē domus
q fabricauit illā. Oīs naq; dom̄ fabricat̄ ab aliquo. q aūt oīa
creauit. ds. Et moyses qdem fidel̄ erat in tota domo eius. tanq
famul̄ in testimoniū eoꝝ que dicenda erāt. Xps ū tanq filius
in domo sua. que dom̄ sum̄ nos. si fiduciā & glām spei usq;
ad finē firmā retineamus. Quappt sic dic̄ sps scs. hodie si uo

cem eius audieritis nolite obdurare corda vestra sicut in exacerbatione secundum diem temptationis in deserto ubi temptaverunt me patres vestri, probaverunt et viderunt opera mea. Quadraginta annis. Propter quod infensus fui generationi huic et dixi: Semper hi errant corde. Ipsi vero non cognoverunt vias meas, sicut iuravi in ira mea, si introibunt in requiem meam.

Videte fratres ne forte sit in aliquo vestrum cor malum incredulitatis discedendi a deo vivo, sed adhortamini vosmetipsos per singulos dies donec hodie cognominatur, ut non obduretur quis ex vobis fallacia peccati. Participes enim Christi effecti sumus, si tamen initium substantiae eius usque ad finem firmum retineamus. Dum dicitur: Hodie si vocem eius audieritis nolite obdurare corda vestra quemadmodum in illa exacerbatione. Quidam enim audientes exacerbaverunt, sed non omnes qui profecti sunt ab Aegypto per Moysen. Quibus autem infensus est quadraginta annis? Nonne eis qui peccaverunt quorum cadavera prostrata sunt in deserto? Quibus autem iuravit non introire in requiem ipsius nisi illis qui increduli fuerunt? Et videmus quia non potuerunt introire propter incredulitatem. Timeamus ergo ne forte relicta pollicitatione introeundi in requiem eius existimetur aliquis ex vobis deesse.

Etenim et nobis nuntiatum est quemadmodum et illis. Sed non profuit illis sermo auditus non admixtus fidei ex his quae audierunt. Ingredimur enim in requiem qui credidimus quemadmodum dixit: Sicut iuravi in ira mea, si introibunt in requiem meam. Et quidem operibus ab institutione mundi factis. Dixit enim quodam loco de die septima sic: Et requievit deus ab omnibus operibus suis. Et in isto rursum: Si introibunt in requiem meam. Quoniam ergo superest quosdam introire in illam, et hi quibus prioribus annuntiatum est non introierunt propter incredulitatem, iterum terminat diem quendam, hodie, in David dicendo post tantum temporis, sicut supra dictum est: Hodie si vocem eius audieritis nolite obdurare corda vestra. Nam si eis Iesus requiem praestitisset, numquam de alia loqueretur post hunc diem. Itaque relinquitur sabbatismus populo dei. Qui enim ingressus est in requiem eius, et ipse requievit ab operibus suis sicut a suis deus.

Festinemus ergo ingredi in illam requiem, ut ne in idipsum quis inci- VIII.
dat incredulitatis exemplum. Vivus est enim dei sermo et efficax et penetrabi-
lior omni gladio ancipiti, et pertingens usque ad divisionem animae et spiritus, compa-
gum quoque et medullarum, et discretor cogitationum et cordis intentionum.
Et non est ulla creatura invisibilis in conspectu eius. Omnia autem nuda et aperta sunt
in oculis eius, ad quem nobis sermo. Habentes autem pontificem magnum qui penetravit
celos, Ihesum filium dei, teneamus confessionem. Non enim habemus pontificem, qui possit spes nre
conpati infirmitatibus nostris, temptatum autem per omnia pro similitudine absque peccato.
III. Adeamus ergo cum fiducia ad thronum gratiae, ut misericordiam consequamur, et gratiam inveni-
amus in auxilio oportuno. Omnis namque pontifex ex hominibus assumptus pro homi-
nibus constituitur in his quae sunt ad deum, ut offerat dona et sacrificia pro pecca-
tis, qui condolere possit his qui ignorant et errant, quoniam et ipse circumdatus est infir-
mitate, et propterea debet, quemadmodum et pro populo, ita etiam pro semetipso offer-
re pro peccatis. Nec quisquam sumit sibi honorem, sed qui vocatur a deo tamquam Aaron.
Sic et Christus non semetipsum clarificavit ut pontifex fieret, sed qui locutus est
ad eum: Filius meus es tu, ego hodie genui te. Quemadmodum et in alio loco
dicit: Tu es sacerdos in aeternum secundum ordinem Melchisedech. Qui in diebus car-
nis suae preces supplicationesque ad eum qui possit salvum illum a morte facere
cum clamore valido et lacrimis offerens, exauditus est pro sua reverentia.
X. Et quidem cum esset filius dei, didicit ex his quae passus est oboedientiam, et consummatus fa-
ctus est omnibus obtemperantibus sibi causa salutis aeternae, appellatus a deo ponti-
fex iuxta ordinem Melchisedech. De quo grandis nobis sermo et inin-
terpretabilis ad dicendum, quoniam inbecilles facti estis ad audiendum.
Etenim cum deberetis magistri esse propter tempus, rursum indigetis ut vos doce-
amini quae sint elementa exordii sermonum dei, et facti estis quibus lac-
te opus sit, non solido cibo. Omnis enim qui lactis est particeps, expers est sermo-
nis iustitiae; parvulus enim est. Perfectorum autem est solidus cibus, eorum qui pro
consuetudine exercitatos habent sensus ad discretionem boni ac mali.

6 xi. Quapp̄t intmittentes inchoationis x̄ sermone. ad pfectione feramur.
nō rursū iacientes fundamentū penitentię ab opib; mortuis. x fidei
ad dm̄. baptismatū doctrinę. impositionis quoq; manuum. acre
surrectionis mortuoꝝ. x iudicii ęterni. Et hoc faciem̄ siqde pmise
rit ds̄. Impossibile ē n eos q semel sunt illuminati. gustauer x
donū cęleste. x participes sunt facti sp̄s sc̄i. gustauer nichilomi
n̄ di bonū uerbū. uirtutesq; sc̄li uenturi. x plapsi sunt. renouari rur
sus ad penitentiā. rursū crucifigentes sibimetipsi filiū di. x oste
ntui habentes. Terra n sepe uenientē sup se bibens imbrē. x gene
rans herbā oportunā illis a qb; colit. accip benedictione a do. pfe
rens aū spinas ac tribulos. reproba ē. x maledicto pxima. cui consu
matio in cōbustione. xii. Confidim aū de uobis in dn̄o dilectis
simi. meliora x uiciniora salutis tā. x si ita loqm̄. n enī
iniustus ds̄. ut obliuiscat opis uri x dilectionis quā ostendistis in
noīe ipsius. q ministrastis scīs. x ministratis. Cupim aū unūquēq;
urm̄ eandē ostentare sollicitudinē ad cōpletionē spei usq; in fi
nē. ut n̄ segnes efficiamini. sed imitatores eoꝝ q fide x patientia
hereditabunt pmissiones. Abrahę naq; pmittens ds̄ qm nemine ha
buit p quē iuraret maiorē. iurauit p semetipsū dicens. n̄ benedi
cens benedicā tibi. x multiplicans multiplicabo te. Et sic longa
nimit ferens. adeptꝰ ē repmissionē. Hoies n p maiorē sui iurant.
et oīs eoꝝ cōtrouersię finis ad cōfirmationē ē iuramentū. In quo a
bundanti uolens ds ostendere pollicitationis heredib; immo
bilitatē cōsilii sui. interposuit iusiurandū. ut p duas res immobiles.
qb; ipossibile ē mentiri do. fortissimū solaciū habeam. q cōfugimus
ad tenendā ppositā spē. q sic ancorā habem aīe tutā ac firmā.
et incedentē usq; in interiora uelaminis. ubi precursor pnob int
rauit ihs sc̄dm ordinē melchisedech. pontifex factus ē ineternū. xiii.

Hic enim melchisedech rex salem sacerdos dei summi qui obviavit abrahe regresso a cede regum et benedixit ei. Cui decimas omnium divisit abraham primum quidem qui interpretatur rex iustitie, deinde rex salem quod est rex pacis. sine patre sine matre sine genealogia neque initium dierum neque finem vite habens assimilatus filio dei manet sacerdos in perpetuum. Intuemini autem quantus sit hic cui et decimas dedit de precipuis abraham patriarcha. Et quidem de filiis levi sacerdotium accipientes mandatum habent decimas sumere a populo secundum legem id est a fratribus suis quamquam et ipsi exierint de lumbis abrahe. Cuius autem generatio non annumeratur in eis decimas sumpsit ab abraham et hunc qui habebat repromissiones benedixit. Sine ulla autem contradictione quod minus est a meliore benedicitur. Et hic quidem decimas morientes homines accipiunt. Ibi autem contestatur quia vivit. Et ut ita dictum sit per abraham et levi qui decimas accepit decimatus est. Adhuc enim in lumbis patris erat quando obviavit ei melchisedech. XIIII.

Si ergo consummatio per sacerdotium leviticum erat. populus enim sub ipso legem accepit. quid adhuc necessarium secundum ordinem melchisedech alium exurgere sacerdotem et non secundum ordinem dici aaron. Translato enim sacerdotio necesse est ut et legis translatio fiat. In quo enim hec dicuntur de alia tribu est de qua nullus altario presto fuit. Manifestum est enim quod ex iuda ortus sit dominus noster in qua tribu nichil de sacerdotibus moyses locutus est. Et amplius adhuc manifestum est si secundum similitudinem melchisedech exurgeret alius sacerdos qui non secundum legem mandati carnalis factus est sed secundum virtutem vite insolubilis. Contestatur enim quoniam tu es sacerdos in eternum secundum ordinem melchisedech. Reprobatio quidem fit precedentis mandati propter infirmitatem eius et inutilitatem. Nichil enim ad perfectum adduxit lex.

xv. Introductio vero melioris spei per quam proximamus ad deum. Et quantum est non sine iureiurando. Alii quidem sine iureiurando sacerdotes facti sunt.

hic au cu iur iurando p eu q dix ad illu iurauit dns & n penitebit
eu tu es sacerdos in eternu in tantu meliori testamti sponsor factus
e ihs. Et alii qde plures facti sunt sacdotes. ideo q morte phibe
rent pmanere. hic au eo q maneat in etnu sempiternu habet sac
dotiu. Vn & saluare imppetuu potest accedentes p semetipsu ad
dm semp uiuens ad interpellandu p nob. Talis n decebat ut nob eet
pontifex scs innocens inpollutus segregatus a peccatorib; & excel
sior celis factus. Qui n h3 cotidie necessitate que admodu sacer
dote pmu p suis delictis hostias offerre. deinde p pplo. hoc n fec semel
se offerendo dns ihs xps. Lex n hoies constituit sacdotes infirmita
te habentes. Sermo au iurisiurandi q post lege e filiu ineternu pfectu
XVI. g. Kapitulu au sup ea que dicuntur. Tale habem pontifice q consedit
in dextera sedis magnitudinis in excelsis. scor ministe & taber
naculi ueri q fix dns & n homo. Omnis n pontifex ad offerenda mu
nera & hostias constituitur. un necesse e & hunc habere aliqd q offe
rat. Si g eet sup terra. nec eet sacdos. cu eent q offerrent scdm
lege munera. q exemplari & umbre deseruiunt celestiu. sic responsu
e moysi. cu consumaret tabernaculu. Vide inqd. oia facito scdm
exemplar qd t ostensu e in monte. Nc au melius sortit e ministeriu.
qto & melioris testamti mediator e. q in meliorib; repmissionib;
XVII. Nam si illud p'us culpa uacasset. n utiq; scdi lo   scor e.
cus inquireretur. Vitupans n eos dic. Ecce dies ueniunt dic dns. et
consumabo sup domu isrl & sup domu iuda. testamtu nouu. n
scdm testamtu ueti q feci patrib; eor in die qua apphendi
manu illor ut educere illos de tra egipti. qm ipsi n pmanserunt
in testamto meo. & ego neglexi eos dic dns. Qa hoc est testam
tu q disponam domui isrl p' dies illos dic dns dando leges meas
in mentib; eor. & in corde eor sup scribam eas. & ero eis in dm. & ipsi

erunt in me populum. Et docebit unusquisque proximum suum et unusquisque fratrem
suum dicens: cognosce dominum. Quoniam omnes scient me a minimo usque ad
maiorem eorum. quia propitius ero iniquitati eorum et peccatorum illorum iam non
memorabor. Dicendo autem nouum ueterauit prius. Quod autem antiquatur
et senescit prope interitum est. XVIII.
Habuit quidem et prius iustificationes culture et sanctum seculare. Tabernaculum
enim factum est primum in quo erant candelabra et mensa et propositio
panum que dicitur sancta. Post uelamentum autem secundum tabernaculum quod dicitur
sancta sanctorum aureum habens turibulum et archam testamenti circumtectam ex omni
parte auro. In qua erat urna aurea habens manna et uirga aa-
ron que fronduerat et tabule testamenti. Superque eam cherubim glorie
obumbrantia propitiatorium de quibus non est modo dicendum per singula.
His uero ita compositis in priori quidem tabernaculo semper introibant sacerdo-
tes sacrificiorum officia consummantes. XVIIII.
In secundo autem semel in anno solus pontifex non sine sanguine quem offert
pro sua et populi ignorantia. Hoc significante spiritu sancto nondum propalatam esse
sanctorum uiam adhuc priore tabernaculo habente statum. Que parabola est
temporis instantis. iuxta quam munera et hostie offeruntur que non
possunt iuxta conscientiam perfectum facere seruientem solummodo in cibis
et potibus et uariis baptismatibus et iustitiis carnis usque ad tempus
correctionis impositis. XX. Christus autem assistens pontifex futurorum
bonorum per amplius et perfectius tabernaculum non manufactum id est non huius
creationis. Neque per sanguinem hircorum et uitulorum sed per proprium sanguinem
introiuit semel in sancta eterna redemptione inuenta. Si enim sanguis
hircorum et uitulorum et cinis uitule aspersus inquinatos sanctificat ad emun-
dationem carnis quanto magis sanguis Christi qui per spiritum sanctum semetipsum
obtulit immaculatum deo emundauit conscientiam nostram ab operibus
mortuis ad seruiendum deo uiuenti. Et ideo noui testamenti media-

tor est ut morte intercedente in redemptionem earum quae sub priori erant prevaricationum
que erant sub priori testamento repromissionem accipiant qui vocati sunt
eterne hereditatis. xi. Ubi testamentum est mors necesse est
intercedat testatoris. Testamentum enim in mortuis confirmatum est.
alioquin nondum valet dum vivit qui testatus est. Unde nec primum
sine sanguine dedicatum est. Lecto enim omni mandato legis a moyse
universo populo. accipiens sanguinem vitulorum et hircorum cum aqua
et lana coccinea et ysopo ipsum quoque librum et omnem populum aspersit
dicens. hic est sanguis testamenti quod mandavit ad vos deus. Etiam ta
bernaculum et omnia vasa ministerii sanguine similiter aspersit. et omnia
pene in sanguine mundantur secundum legem. et sine sanguinis effusione
non fit remissio. xii. Necesse est ergo exemplaria quidem celestium his e
mundari. ipsa autem celestia melioribus hostiis quam istis. Non enim in
manufactis sancta iesus introivit. exemplaria verorum. sed in ipsum celum ut ap
pareat nunc vultui dei pro nobis. neque ut sepe offerat semetipsum quem
admodum pontifex intrat in sancta per singulos annos in sanguine ali
eno. Alioquin oportebat eum frequenter pati ab origine mundi. Nunc
autem semel in consummatione seculorum ad destructionem peccati per ho
stiam sui apparuit. et quemadmodum statutum est hominibus semel mori.
post hoc autem iudicium. sic et christus semel oblatus est ad multorum exhau
rienda peccata. secundo sine peccato apparebit expectantibus se in
10. salutem. Umbram enim habens lex futurorum bonorum non ipsam imaginem rerum.
per singulos annos hisdem ipsis hostiis quas offerunt indesinenter.
numquam potest accedentes perfectos facere. Alioquin cessassent offer
ri. eo quod nullam haberent ultra conscientiam peccati cultores semel
mundati. Sed in ipsis commemoratio peccatorum fit per singulos annos.
xiii. Impossibile enim est in sanguine taurorum et hircorum auferri peccata.
Ideo ingrediens mundum dicit. hostiam et oblationem noluisti. corpus

aut pfecisti mi. holocaustomata ppeccato n tibi placuit. Tc dixi
ecce ueni. In capite libri scriptu e de me. ut facia uoluntate tua.
Supius dicens. qr hostia. & oblatione. & holocaustomata ppeccato
noluisti nec placita sunt tibi. que scdm lege offeruntur. Tc di
xi ecce uenio ut facia ds uoluntate tua. Aufert primu ut sequens
statuat. In qua uoluntate scificati sum p oblatione corpis ihu xpi
in semel. Et oms qd sacerdos psto e cotidie ministrans. & easde sepe
offerens hostias. q nuq possunt auferre peccata. XXIIII.
Hic aut una ppeccatis offerens hostia in sepitinu. sedit in dextera
dei. de cetero expectans donec ponant inimici ei scabellu pe
du ei. Una n oblatioe consumauit in septinu scificatos. Cotestat
aut nos & sps scs. postq n dix. hoc au testamtu qd testabor ad il
los post dies illos dicit dns. dando leges meas in cordib; eo4. &
in mte eo4 supscribam eas. & peccato4 eo4 & iniqtatu ia n recorda
bor aplius. Ubi au ho4 remissio. ia n oblatio ppeccato. XXV.
Habentes itaq; fratres fiducia in introitu sco4 in sanguine xpi qua
initiauit nob uia noua & uiuente. p uelamen. id e carne sua.
et sacerdote magnu sup domu di. accedam cu uo corde in ple
nitudine fidei. aspsi corda a conscientia mala. & abluti cor
pus aqua munda. teneam spei nre confessione indeclinabilem.
fidel n e q repromisit. & considem inuice i puocatione caritatis.
& bono4 opm. n deserentes collectione nram. sic e consuetudi
nis qbsda. s consolantes. & tanto magis qto uideritis appropinqte
die. Uoluntarie n peccantib; nobis post accepta notitia ue
ritatis. ia n relinquetur hostia ppeccatis. Terribil aut queda
expectatio iudicii. & ignis emulatio que consuptura e aduersarios.
XXVI. Irrita qs faciens lege moysi sine ulla miseratione duob; ul trib;
testib; morit. quato magis putatis deteriora mereri supplicia. q fi

lium dei conculcavit, et sanguinem testamenti pollutum duxit in quo sancti
ficatum est, et spiritui sancto contumeliam fecerit. Scimus enim qui dixit mihi vindicta
et ego reddam. Et iterum quia iudicabit dominus populum suum. Horrendum est
incidere in manus dei viventis. Rememoramini autem pristinos dies.
in quibus illuminati magnum certamen sustinuistis passionum. Et in
altero quidem obprobriis et tribulationibus spectaculum facti. In altero
autem socii taliter conversantium effecti. Nam et vinctis conpassi estis.
et rapinam bonorum vestrorum cum gaudio suscepistis, cognoscentes vos ha
bere meliorem et manentem substantiam. XXVII.

Nolite itaque amittere confidentiam vestram. que magnam habet remunerati
onem. Patientia enim vobis necessaria est ut voluntatem dei facientes, reportetis
promissionem. Adhuc enim modicum aliquantulumque qui venturus est veniet et non tarda
bit. Iustus autem meus ex fide vivit. Quod si subtraxerit se non placebit ani
mae meae. Nos autem non sumus subtractionis filii in perditionem. Sed fidei in acquisitionem
XI. animae. Est autem fides substantia sperandarum rerum, argumentum non apparentium.
In hac enim consecuti sunt testimonium senes. XXVIII.

Fide intelligimus aptata esse secula verbo dei. ut ex invisibilibus visibilia fi
erent. Fide plurimam hostiam abel quam cain optulit deo. per quam testimoni
um consecutus est esse iustus. testimonium perhibente muneribus eius deo. et per illam de
functus adhuc loquitur. Fide enoch translatus est ne videret mortem. et non inveni
ebatur quia transtulit illum deus. Ante translationem enim testimonium habuit pla
cuisse deo. Sine fide autem inpossibile est placere deo. Credere enim oportet acce
dentem ad deum quia est. et inquirentibus se remunerator sit. Fide noe respon
so accepto de his que adhuc non videbantur. metuens aptavit archam in
salutem domus sue per quam damnavit mundum. Et iustitie que per fidem est heres est
institutus. Fide qui vocatur abraham obedivit in locum exire. quem accepturus
erat in hereditatem. et exiit nesciens quo iret. Fide demoratus est in terra re
promissionis tamquam alienam in casulis habitando cum ysaac et iacob co

heredibus repromissionis eiusdem. Expectabat enim civitatem habentem fundamenta
cuius artifex et conditor deus. XXVIIII.

Fide et ipsa sarra sterilis virtutem in conceptionem seminis accepit et preter tempus
etatis. quoniam fidelem eum credidit esse qui promiserat. propter quod et ab uno orti
sunt. Et hoc emortuo tamquam sidera celi in multitudine. et sicut
arena que est ad oram maris innumerabilis. Iuxta fidem defuncti sunt
omnes isti non acceptis repromissionibus. sed a longe eas aspicientes et salu-
tantes. quia peregrini et hospites sunt super terram. Qui enim hec dicunt signi-
ficant se patriam inquirere. et siquidem illius meminissent de qua exierunt.
habebant utique tempus revertendi. nunc autem meliorem appetunt id est cele-
stem. Ideo non confunditur deus vocari deus eorum. paravit enim illis civitatem. Fide
obtulit abraham isaac cum temptaretur. et unigenitum offerebat in quo su-
sceperat repromissiones. Ad quem dictum est. quia in isaac vocabitur tibi semen.
arbitrans quia et a mortuis suscitare potens est deus. unde et in parabola eum ac-
cepit. Fide et de futuris benedixit isaac iacob et esau. Fide iacob mori-
ens. singulos filiorum ioseph benedixit. et adoravit fastigium virge eius.
Fide ioseph moriens. de profectione filiorum israel memoratus est. et de ossibus
suis mandavit. Fide moyses natus. occultatus est mensibus tribus a parentibus
suis. eo quod vidissent infantem elegantem. et non timuerunt regis edictum. Fide mo-
yses grandis factus. occidit egyptium considerans dolorem fratrum suorum.
Fide moyses grandis factus. negavit se esse filium filie pharaonis.
magis eligens affligi cum populo dei. quam temporalis peccati habere iocunditatem.
maiores divitias estimans thesauro egyptiorum improperium christi. Aspiciebat
enim in remunerationem. Fide reliquit egyptum non veritus animositatem re-
gis. invisibilem enim tamquam videns sustinuit. Fide celebravit pascha et sangui-
nis effusionem. ne qui vastabat primitiva tangeret eos. Fide transierunt
mare rubrum tamquam per aridam terram. quod experti egyptii devorati sunt. Fide mu-
ri iericho ruerunt. circuitu dierum septem. Fide raab meretrix non periit cum incre-

dul. excipien exploratores cū pace. Et qd adhuc dicā. deficiet eni
me tps enarrantē de gedeon. barach. sanson. iepte. dauid. samu
el. & pphetis. Qui p fidē uicerunt regna. opati sunt iustitiā. adepti sunt
repmissiones. Obturauerunt ora leonū. extinxerunt impetū ignis. effu
gerunt aciem gladii. conualuerunt de infirmitate. fortes facti sunt in
bello. castra uerterunt exterorum. acceperunt mulieres de resurrectione
mortuos suos. Alii autē distenti sunt non suscipientes redēptionē. ut me
liorē inuenirent resurrectionē. Alii uero ludibria & uerbera ex
perti. insup uincula & carceres. Lapidati sunt. secti sunt. in occisione
gladii mortui sunt. Circuierunt in melotis & in pellib; caprinis. egen
tes. angustiati. afflicti. qb; dignus non erat mundus. In solitudinib;
errantes. & in montib; & in speluncis. & in cauernis terre. Et hii oēs
testimonio fidei pbati non acceperunt repmissionē. deo pro nob melius
aliqd puidente ut ne sine nob consumarentur. XXX.

12. Ideoq; & nos tantā habentes inpositā nubē testiū. deponentes oē
pondus. & circūstans nos peccatū. p patientiā curramus ad ppositū nob
certamē. aspicientes in auctorē fidei. & consumatorē ihm. qui ppo
sito sibi gaudio sustinuit crucē confusione contēpta. atq; in dex
tera dei sedit. Recogitate enim eū qui talē sustinuit psecutionē a p
seccatorib; aduersus semetipsū contradictionē. ut ne fatigemini animis
uris deficientes. Nondū usq; ad sanguinē restitistis. aduersū pecca
tū repugnantes. & obliti estis consolationis que uob tanq filiis loquitur
dicens. Fili mi. noli neglegere disciplinā dni. neq; fatigeris
dū ab eo argueris. Quē enim diligit dns castigat. flagellat autē oēm
filiū quē recipit. In disciplina pseuerate. tanq filiis uob loquitur ds.

XXXI. Quis enim filius quē non corripit pater. Quod si extra disciplinā estis cuius participes
facti sunt oēs. ergo adulteri & non filii estis. Deinde quidē patres carnis nre
habuimus eruditores. & reuerebamur eos. non multo magis patri spirituū

et uiuemus. Et illi qdē in tēpore paucoꝝ dieꝝ scdm suā uolunta
tē. erudiebant nos. hic aūt ad id qd utile ē in recipiendo sāctifica
tione eius. Omnis aūt disciplina in presenti qdē uidet nō ē gaudii s;
meroris. Postea aūt fructū pacatissimū exercitatis p eā reddit iustitie.
xxxii. Propter qd remissas manus. & soluta genua erigite. & gressus rec
tos facite pedib; uris. ut nō qs claudicans erret. magis aūt sa
netur. Pacē sequimini cū oīb; & sanctimoniā sine quā nemo uide
bit dm̄. contemplantes ne qs desit grē dei. Ne qua radix amaritudi
nis sursū germinans impediat. & p illā inquinent multi. Ne qs for
nicator aut pphanus ut esau. q ppt unā escā uendidit pri
mogenita sua. xxxiii. Scitote enī qm & postea cupiens here
ditare benedictionē. repbatus ē. Nō enī inuenit penitentie locū. quāq
cū lacrimis inquisisset eā. Nō enī accessistis ad tractabile. & accessibi
le ignē. & turbinē. & caliginē & pcellā. & tube sonū. et uocē uer
boꝝ. quā qui audier excusauerunt se ne eis fieret uerbū. nō enī por
tabant qd dicebat. Et si bestia tetigerit montē lapidabitur. Et
ita terribile erat qd uidebatur. Moyses dix. Exterritus sū & treme
bundus. Sz accessistis ad syon montē & ciuitatē di uiuentis. ihe
rusalē celeste. & multoꝝ miliū angloꝝ frequentiā. & ecclām p
mitiuoꝝ q conscripti sunt in celis. & iudicē oīū dm̄. & sp̄s iustoꝝ pfe
ctoꝝ. & testamenti noui mediatorē ihm̄. & sanguinis sparsionem
melius loquentē quā abel. xxxiiii.
Videte ne recusetis loquentē. Si enī illi nō effugerunt recusantes eū
qui sup trā loquebatur. multo magis nos. q de celis loquentem
nobis auertimur. Cui uox mouit terrā tē. modo aūt repmittit
dicens. Adhuc semel & ego mouebo nō solū trā. sed & celū. Qd aūt
adhuc semel dic. declarat mobiliū translatione tanq factoꝝ.
ut maneant que sunt immobilia. Itaq; regnū imobile suscipi

entes. habemus gratiam per quam serviamus placentes deo cum metu et reverentia. Et enim
13. deus noster ignis consumens est. Caritas fraternitatis maneat in vobis. Et hospitalitatem
nolite oblivisci. Per hanc enim placuerunt quidam angelis hospitio receptis. XXXV.
Mementote vinctorum tamquam simul vincti et laborantium tamquam et ipsi in corpore
morantes. Honorabile conubium in omnibus et torus immaculatus. Fornica-
tores autem et adulteros iudicabit deus. Sint mores sine avaritia contenti
presentibus. Ipse enim dixit non te deseram neque derelinquam. Ita ut confidenter dicamus
dominus mihi adiutor est non timebo quid faciat mihi homo. Mementote prepositorum
vestrorum qui vobis locuti sunt verbum dei, quorum intuentes exitum conversationis
imitamini fidem. Ihesus Christus heri et hodie ipse et in secula. XXXVI.
Doctrinis variis et peregrinis nolite abduci. Optimum est gratia stabilire cor non escis
que non profuerunt ambulantibus in eis. Habemus altare de quo edere non habent po-
testatem qui tabernaculo deserviunt. Quorum enim animalium sanguis pro peccato in-
fertur in sancta per pontificem, horum corpora cremantur extra castra. Propter quod et Ihesus
ut sanctificaret per suum sanguinem populum extra portam passus est. Exeamus igitur ad
eum extra castra improperium eius portantes. Non enim habemus hic manentem
civitatem sed futuram inquirimus. Per ipsum ergo offeramus hostiam laudis semper deo,
id est fructum labiorum confitentium nomini eius. Beneficentie autem et communionis nolite
oblivisci. Talibus enim hostiis promeretur deus. XXXVII.
Obedite prepositis vestris et subiacete eis. Ipsi enim pervigilant quasi rationem pro anima-
bus vestris reddituri. Ut cum gaudio hoc faciant et non gementes. Hoc enim non expedit
vobis. Orate pro nobis. Confidimus autem quia bonam conscientiam habemus in omnibus bene
volentes conversari. Amplius autem deprecor vos facere, ut quo celerius resti-
tuar vobis. XXXVIII.
Deus autem pacis qui eduxit de mortuis pastorem magnum ovium in sanguine testa-
menti eterni dominum nostrum Ihesum Christum, aptet vos in omni opere bono, ut faciatis
voluntatem eius, faciens in vobis quod placeat coram se per Ihesum Christum, cui gloria in
secula seculorum amen. XXXVIIII.

Rogo autem uos fratres ut sufferatis uerbum solacii. Et enim per pauca scripsi
uobis. Cognoscite fratrem timotheum dimissum cum quo si celerius uenerit
uidebo uos. Salutate omnes prepositos uestros et omnes sanctos. Salutant
uos de italia. Gratia cum omnibus uobis. AMEN..
Scripta a roma per timotheum. Habet uersus dcc. Explicit.

Incipit prologus actuum apostolorum...

Lucas natione syrus cuius laus in euangelio canitur apud antiochiam
medicine artis egregius et apostolorum christi discipulus postea usque ad confes
sionem pauli secutus sine crimine in uirginitate permanens domino
maluit inseruire. Qui octoginta et quattuor agens etatis annos
in bithinia de seculo noscitur emigrasse. Hic igitur diuino stimulatus
spiritu postea quam in achaie partibus euangelium scribens grecis fidelibus
incarnationem domini fideli narratione ostendit eundemque ex
stirpe dauid origine descendisse monstrauit. Cui non inmerito
scribendorum apostolicorum actuum potestas in ministerio datur ut deo in
deum pleno et filio perditionis extincto oratione facta ab apostolis
sorte domini electionis numerus compleretur. Sicque paulum consummationis apostoli
cis actibus daret. quem diu contra stimulum calcitrantem dominus elegisset.
sz. q. legentibus ac requirentibus deum breui uolumine sermone osten
dere. quam pluribus aliquid fastidientibus perdidisse. sciens quod operantem a
gricolam oporteat de suis fructibus edere. Que ita diuina subse
cuta est gratia ut non solum corporum sed etiam animorum eius proficeret medicina..

Actus apostolorum nudam quidem sonare uidentur historiam et nascentis
et nascentis ecclesie infantiam texere. sed si nouerimus scriptorem eorum
lucam esse medicum cuius laus est in euangelio. animaduertimus pariter omnia
uerba illius anime languentis esse medicinam.. Incipiunt capitula.

.I. De passione et resurrectione domini et aduentu secundo.
.II. De congregatione apostolorum et oratione quam cum aliis simul mulieribus celebrabant.

III. De mathia q(ui) p(re)cib(us) ap(osto)lor(um) ap(osto)latu(m) iude suscepit.
IIII. De sp(irit)u s(an)c(t)o que(m) iuxta p(ro)missione(m) saluatoris ap(osto)li assumpserunt.
De p(ro)ph(et)a iohel cui(us) testimonio s(an)c(tu)m sp(iritu)m se accepisse co(m)p(ro)bat.
VI. De iudeis q(ui) iuxta exhortatione(m) pet(ri) ap(osto)li crucifixisse d(omi)n(u)m penitebant. De tribus milib(us) iudeor(um) elemosinis s(an)c(t)i p(ro)f(icien)tib(us) credulitatis facie(ba)nt.
VIII. De claudo q(uem) petrus ascendens ad orationem circa ora(m) nona(m) ... uirtute curauit. De sospitate claudi q(uem) ... uirtute curatu(m) q(ui) ad ipsor(um) restaurationem uenerat approbauit.
X De resurrectione mortuor(um) et humani generis medela. ... q(uod) in carcere sunt reclusi ap(osto)li.
De loco q(ui) commotus e(st) cu(m) ap(osto)li relicti de carcere missi ad fr(atre)s orarent.
XII. De substantia indiuisi credentium et de iudicio in anania et saphira p(er)petua morte da(m)patos.
De s(an)c(t)is q(ui) in no(min)e ... et ... p(ro)hibentur ... et docere.
De co(n)silio gamaliel q(uod) dei op(us) dissolui uitio humano n(on) p(ossi)t. et ap(osto)lor(um) pleb(is) sollicitatio.
XV De septe(m) dispensatorib(us) pleni sp(irit)u s(an)c(t)o. et magisterior(um) di(ui)ni sermonis ministerio singulari.
De stephano q(ui) postea q(uam) maior(um) ac legis ordine(m) enarrauit insania(m) cohercuit iudeor(um). (s)tabiliuit.
XVII De principe martiru(m) q(ui) interfectorib(us) suis indulgentia(m) p(oposci)t.
De simone mago q(ui) in p(er)sona falsor(um) fr(atru)m ad hoc baptizat(us) e(st). ut deinceps s(an)c(t)or(um) seuius emergeret insecutor.
De eode(m) symone q(ui) cu(m) emere se posse a petro s(an)c(tu)m sp(iritu)m credidiss(et) sp(irit)ali p(ro)uidentia p(re)destinat(us) e(st).
XX De eunucho que(m) philipp(us) angeli reuelatio(n)e ut baptiza(n)do forma(m) uiuendi acciperet rationabilit(er) baptizauit.
De iudicio q(uod) saluator in paulu(m) cu(m) in s(an)c(t)os seuiret exercuit.

De baptismo ananiae in paulum. [causa.]
De exordio insecutionum pauli quas ueritati pro eius sustinuit.
De magnitudine odii quae aduersus paulum iudei exercebant
paulo remissis cum ceteris apostolis actitantes. [secitauit.]
xx De enea et tabita quod elemosine causa apostolorum et uisitauit ipsu
xxv. De fame apostolica et reuelatione diuina. quid debeant sci
mactare. qua alimonia satiari.
De baptismo cornelii. et non baptizandis his qui non dum fiunt or
dine diuine ueritatis instructi.
De gentibus quemadmodum exordium credendi suscepissent in christo
ad inuidiam asiis apostolis depellendam iudeis insinuat.
xxvii. De exhortatione discipulorum et qui ab apostolis commoniti salutis uer
bum gentibus loquerentur. [iacobi interfectione ab herode.]
De consolatione fratrum quae in hierusalem sci est destinata et
xxx. De ultione diuina quae sese in herode iustorum insecutione exercuit.
De presoribus iure ueritatis eorum denique pessima cecitate que in ba
rie paulo traducta est.
xxxii. De paulo qui legis et prophetarum testimoniis suadet in dei gratiam quemque
credidit permanere. De non credentibus quod semper in inuidiam et di
scipulis consistent. [in persecutione aliquem patiuntur.]
De uarietate temporum quorum et discipuli aliquem regem inuenerunt
xxxv. De gentis qui magnitudine suasi instituti deos esse apostolos putauerunt.
De regnis celestibus que certa tribulatione nullus adipisci praualet.
et de falsis doctoribus huiusque ad cultum legis ueteri denuo et
discipulos compellebant. [epistola apostolorum hortabatur.]
xxxvii. De epistola apostolorum per quam praecepit legi moysi non esse seruiendum.
De separatione barnabe a paulo et pauli sollicitudine quam ipsi
xxxviii. De rebus quas gessit paulus timotheum circumcidit et apostolorum statuta et di

Incipit lib actuum apostolorum.

.p.

RIMVM Quidem sermonē feci de oib: o the
ophile que cepit ihs facere & docere usq;
in diem qua pcipiens aplis p spm scm quos
elegit assūptus ē. quib; & pbuit se ipsū
uiuū post passionem suā in multis argu
mtis p dies quadraginta apparens eis & loquens de regno
dei. Et conuescens precepit eis ab ihrlmis ne discede
rent. s; expectarent pmissione patris quā audistis inqd
p os meū. Qa iohs qde baptizauit aqua uos aūt baptiza
bimini spū sco quē accepturi estis nō post multos hos
dies. Ig qui conuenerāt. interrogabāt eū dicentes. dne si
in tēpore hoc restitues regnū isrl. Dix aūt eis. Nō ē urm
nosse tēpa uł momta que pat posuit in sua potestate
s; accipietis uirtutē superuenientis spū scī in uos. & eritis
m testes in ihrlm & in oī iudea & samaria 7 usq; ad
ultimū terre. Capitulum scdm.

Et cū hec dixiss; uidentib; illis eleuatus ē. & nubes suscep
eū ab oculis eo#. Cūq; intuerent in celū euntē illū. ecce
duo uiri astitert iuxta illos in uestib; albis q & dixerunt.
Uiri galilei qd statis aspicientes in celū. hic ihs q assū
ptus ē a uob in celū. sic ueniet quē admodū uidistis eum
euntē in celum. Tertiū.

Tunc reuersi st ihrlmā a monte q uocat oliueti q est
iuxta ihrlm sabbati hns iter. Et cū introissent in ce
naculū ascenderūt ubi manebāt petrus 7 iohs iacob;
et andreas. philipp 7 thomas. bartholomeu & matheus.
iacob; alphei. 7 symon zelotes. & iudas iacobi. IIII.

Hi oes erāt pseuerantes unanimes in oratione cū mulierib;

et maria matre ihu et frib: ei. Et indieb: illis exurgens
petr' in medio frm dix. erat aut turba hoiu simul fere
centu uiginti. Uiri frs oportet ipleri scripta, qua pdixit
sps scs p os dauid de iuda q fuit dux eor q cophender
ihm. q conumtus erat in nobis et sortitus e sorte mynisti
hui. et hic qde possedit agru de mercede iniqtatis. et
suspensus crepuit medi. et diffusa st oia uiscera ei. Et no
tu factu e oib: habitantib: ihrusale. ita ut appellaret
ager ille lingua eor acheldemac. hoc e ager sanguis.
Scriptu e eni in libro psalmor. fiat comemoratio ei de
serta. et n sit q habitet in ea. et epatu ei accipiat alter.
Oportet g ex his uiris q nobcu cogregati sut in oi tpe q
intrauit et exiuit int nos dns ihs incipien a baptismate
iohis usq; in diem qua assuptu e a nobis teste resur
rectionis ei nobiscu fieri unu ex istis. Et statuer duos.
ioseph q uocabat barnaba q cognominat e iustu et ma
thia. Et orante dixer. Tu dne q corda oiu nosti. ostende
que elegeris ex his duob; unu accipe locu ministerii hui
et apl'atus. de quo puaricatus e iudas ut abiret in locu su
um. Et deder sortes eis et cecidit sors sup mathia et an
numatus e cu undecim aptis.

II. E

Et cu copleren dies pentecostes erat oes pariter in eode loco.
Et fact e repente de celo son' tanq aduenientis sps uehe
mtis et repleuit tota domu ubi erat sedentes. Et appa
ruer illis dispartite lingue tanq ignis sedit q; sup singlos
eor. Et repleti st oes spu sco. et cep loq uariis linguis
put sps scs dabat eloq illis. Erant aut in ihrusalem
habitantes iudei uiri religiosi ex oi natioe que sub

celo e. Facta aut hac uoce couenit multitudo. & mte
cofusa e. qm audiebat unqsq; lingua sua illos loquetes.
Stupebat aut oes & mirabant dicentes. None ecce oes
isti qloquunt galilei st. 7 quom nos audiuim unqsq; lin
gua nram inqua nati sum. parthi & medi 7 elamite & q
habitant mesopotamia. judea 7 cappadocia. pontu 7 asia
phrigia & pamphilia. egiptu & partes lybie q e circa cire
nen & aduene romani. judei quoq; & pselitti. crete & ara
bes. audiuim eos loqtes nris linguis magnalia di. Stu
pebat au oes & mirabant ad inuice dicentes. Qdnā uult
hoc ee. Alii au irridnte dicebat. qa musto pleni st isti.
vi. Stans au petr cu undeci eleuau uoce sua 7 locutus e
eis. Uiri iudei 7 q habitati hierusale uniusi. hoc uob
notu sit & aurib; pcipite ubu mea. n enu sic uos estima
tis hii ebrii sut cu sit ora diei tcia. s; hoc e q dictu e
p pphā iohel. Et erit in nouissimis dieb; dicit dns effu
dam de spu meo sup oem carne. & pphabt filii uri &
filie ure. Juuenes uri uisione uidebut. 7 seniores uri
somnia somniabut. Et qd sup seruos meos & ancillas
meis. in dieb; illis effunda de spu meo & pphabt. 7 dabo
pdigia in celo sursu 7 signa deorsum. sanguine
& igne 7 uapore fumi. Sol couertet in tenebras. 7 lu
na in sanguine anteq ueniat dies dni magn & ma
nifestus. Et erit ois qcuq; inuocauit nom dni. saluus erit.
vii. Uiri istlite. audite uerba hec. ihm nazarenu uiru
approbatu a do in uobis uirtutib; & pdigiis 7 signis
que fecit p illu ds in medio uri sicut uos scitis. huc
definito consilio & pscientia di traditu p man iniqr

affigentes interemistis. Quem deus suscitauit solutis doloribus in
ferni. iuxta quod impossibile erat teneri illum ab eo. Dauid enim
dicit in eum. prouidebam dominum in conspectu meo semper quoniam a dextris
est mihi ne commouear. propter hoc delectatum est cor meum. et exulta
uit lingua mea. insuper et caro mea requiescet in spe. quoniam non
derelinques animam meam in inferno. neque dabis sanctum tuum
uidere corruptionem. Notas mihi fecisti uias uite. replebis me
iocunditate cum uultu tuo. Viri fratres liceat audenter dicere
ad uos de patriarcha dauid quoniam defunctus est et sepultus et
sepulcrum eius est apud nos usque in hodiernum diem. propheta igitur cum
esset et sciret quia iureiurando iurasset illi deus de fructu lumbis
eius sedere super sedem eius. prouidens locutus est de resurrectione christi.
quia neque derelictus est in inferno. neque caro eius uidit corru
ptionem. hunc ihesum suscitauit deus. cui omnes nos testes sumus.
dextera igitur dei exaltatus. et promissione spiritus sancti accepta a
patre effudit hunc quem uos uidistis et audistis. Non enim dauid
ascendit in celum. dicit autem ipse. dixit dominus domino meo sede a dex
tris meis. donec ponam inimicos tuos scabellum pedum tuorum.
Certissime ergo sciat omnis domus israel quia et dominum eum et christum
deus fecit hunc ihesum quem uos crucifixistis. his autem auditis.
compuncti sunt corde et dixerunt ad petrum et ad reliquos apostolos.
Quid faciemus uiri fratres. VIII.

Petrus uero ait ad illos. penitentiam inquid agite et baptizetur unusquisque
in nomine ihesu christi in remissionem peccatorum uestrorum et accipietis donum
spiritus sancti. Vobis enim est repromissio et filiis uestris et omnibus qui longe sunt
quoscumque aduocauerit dominus deus noster. Aliis etiam et plurimis testificatus
est et exhortabatur eos dicens saluamini ista praua. Qui ergo rece
perunt sermonem eius. baptizati sunt. et apposite sunt in illa die

anime circit tria milia. Erat aut pseuerante in doctrina aplorum
et comunicatioe fractionis panis 7 orationib;. fiebat aut oi aie ti-
mor. Multa q; pdigia & signa p aplos fiebat in ierusalē
& metus erat magn in uniuersis. Oes & q credebat. erant pa-
rit. 7 habebat oia coia. possessiones & substantias uendebat
et diuidebat illa oib; put cuiq; op erat. Cotidie q; pdurā-
tes unanimit in teplo. & frangentes circa domos panē su-
mebant cibū cū exultatione 7 simplicitate cordis conlau-
dantes dm. & habentes gram ad oem plebē. Dns aut auge-
bat q salui fierent cotidie in idpsu. VIIII. III.

Petrus aut & iohs ascendebant in teplū ad horā orationis
nonā. Et qda uir q erat claudus ex utero matris sue baiu-
labat. que ponebant cotidie ad portā tepli que dicit spe-
ciosa ut peteret elemosinā ab introeuntib; in teplū. Is cū
uidisset petrū & iohem incipientes introire in teplū roga-
bat ut elemosinā acciperet. Intuens aut petrus in eū cū
iohe dixit. respice in nos. At ille intendebat in eos sperans
se aliqd accepturū ab eis. Petrus aut dixit. Argentū & aurū
n ē m. qd aut habeo hoc tibi do. In noe ihu xpi nazareni
surge & ambula. Et apprehensa ei manu dextera alleua-
uit eū. & ptinus consolidate st bases ei & plante. & exiliens
stetit & ambulabat. 7 intrauit cū illis in teplū ambulans &
exiliens 7 laudans dm. Et uidit eū ois ppls ambulantē
& laudantē dm. Cognoscebant aut eū. qm ipse erat q ad e-
lemosinā sedebat ad speciosā portā tepli. & impleti sunt
stupore & extasi in eo qd contigerat illi. X.

Cū teneret aut petrū & iohem concurrit ois ppls ad eos
ad porticū q dicit salomonis stupentes. Uidens aut petr

respondit ad ppl'm. Uiri isrlite qd admiramini in hoc. aut
nos quid intuemini q'si nra uirtute aut pietate fecerim' huc
ambulare. Ds habrahã et ds ysaac 7 ds iacob ds patru nrõ
glorificauit filiu suu ihm q uos qde tradidisti et negasti ante
faciem pilati iudicante illo dimitti. Uos au iustu et
scm negastis. et petistis uiru homicida donari uob. auctore
uero uite interfecistis. que ds suscitauit a mortuis. cui nos
testes sum'. et in fide nois ei'. hunc q uidetis et nostis confirma
uit nom ei'. et fides que p eu e. dedit integrã sanitate ista
in cospectu omu urm. Et nc frs scio qa p ignorantia feci
stis hoc. sic et principes urı. Ds au q prenuntiauit p os omu p
phetar pati xpm suu impleuit sic. Penitemini igr et conuerti
mini ut deleant' peccata ura. ut cu uenerint tpa refri
gerii a cospectu dni. et miserit eu q pdicat' e uob' ihm
xpm que oportet celu qd suscipe usq; in tepore restitu
tionis omu que locut' e ds a seclo p os scor pphetar. Moyses
qd dix. qa pphta suscitauit ds uob de fratrib; uris ipsu
audietis tamqua me iuxta omia quecuq; locut' fuerit uob.
Erit au ois aia que n audierit pphta illu exterminabit'
de plebe. Et oes pphe a samuel et deinceps q locuti sut
et adnuntiauer' dies istos. uos estis filii pphetar et testam
ti. q posuit ds ad patres uros dicens ad abraha. In semi
ne tuo bndicentur oes familie tre. Uob primu ds susci
tans filiu suu. misit eu bndicente uob ut conuertat se
unusqsq; a nequitia sua. XI.

Loqtib; aut illis ad ppl'm. supuener' sacdotes et magistra
tus tepli et saducei. dolentes q docerent ppl'm et annun
tiarent in ihm resurrectione ex mortuis. Et iniecer'

in eis man' 7 posuer' eos in custodia in crastinu. erat eni ia
uespa. Multi au eo4 q audierat uerbu crediderunt. Et fact'
e nus uiro4 qnq; milia. Factu e au in crastinu ut cogre
garent pncipes x seniores 7 scribe in ihrlm x annas
princeps sacerdotu. 7 caypha x ioh's 7 alexander 7 qtqt
erat de gne sacdotali. Et statuer eos in medio. int'roga
bat au eos in qua uirtute aut in q° noie fecistis hoc uos.
Tunc petr' repletus spu sco dixit ad eos. pncipes ppli x seni
ores. Si nos hodie iudicamur in bnfacto hoinis infirmi
in q° iste saluus fact' e. notu sit oib; uob x oi plebi isrl.
qa in noe ihu xpi nazareni q uos crucifixistis. q ds su
scitauit a mortuis. in hoc iste adstat cora uob sanus. hic
e lapis angul' qui reprobauer edificantes. hic factus e
in cap anguli. 7 n e in alio aliquo salus. nec eni nom e
aliud sub celo datu hoinib; in q° oporteat nos saluos
fieri. Uidentes au petri costantia x iohis. copto q, hoies
eent sine litt'is x idiote. admirabant 7 cognoscebant
eos. qm cu ihu fuerat. hoine q; uidentes stante cu eis q
curatus fuerat. nichil poterant contdicere. Iusserunt au
eos foras ext' conciliu secedere. Et coferebat ad inuice
dicentes. qd faciem' hoinib; istis. qm qd notu signu fa
ctu e p eos oib; habitantib; in ihrlm manifestatu.
et n possum' negare. Sed ne ampli' diuulget in pplm co
mineur eis ne ult' loqnt in noe hoc ulli hoinu. Et uo
cantes eos denuntiauerunt ne oio loquerent neq; doce
rent in noe ihu. Capitl' .xii.

Petrus u x iohs respondentes dixerunt ad eos. si iustu e in co
spectu di uos poti' audire q dm. uos ipsi iudicate. Non

eum possunt nos que uidimus et audiuimus non loqui. At illi comminantes dimiserunt eos non inuenientes quomodo punirent eos propter populum
quia omnes clarificabant id quod factum erat in eo quod acciderat. Annorum
enim erat amplius quadraginta homo in quo factum erat signum istud
sanitatis. Dimissi autem uenerunt ad suos. et annuntiauerunt eis quanta
ad eos principes sacerdotum et seniores dixissent. Qui cum audissent
unanimiter leuauerunt uocem ad dominum. et dixerunt. Domine tu qui fecisti celum et terram mare. et omnia que in eis sunt. qui spiritu sancto per os patris nostri da
uid pueri tui dixisti. quare fremuerunt gentes et populi me
ditati sunt inania. Astiterunt reges terre et principes conuenerunt
in unum aduersus dominum et aduersus christum eius. Conuenerunt enim
uere in ciuitate ista aduersus sanctum puerum tuum ihesum quem un
xisti herodes et pontius pilatus cum gentibus et populis israel facere
que manus tua et consilium tuum decreuerunt fieri. Et nunc domine respi
ce in minas eorum et da seruis tuis cum omni fiducia loqui uerbum tuum.
in eo cum manum tuam extendas ad sanitates. et signa et prodigia
fieri per nomen sancti filii tui ihesu. Et cum orasset motus est locus in quo
erant congregati et repleti sunt omnes spiritu sancto et loquebantur uerbum
dei cum fiducia. xiii.

Multitudinis autem credentium erat cor et anima una in domino. nec
quisquam eorum que possidebat aliquid suum esse dicebat. sed erant illis
omnia communia. Et uirtute magna reddebant apostoli testimonium resur
rectionis ihesu christi domini nostri. et gratia magna erat in omnibus illis. Neque
enim quisquam egens erat inter illos. Quotquot enim possessores agrorum erant
uendentes afferebant pretia eorum que uendebant et ponebant
ante pedes apostolorum. Diuidebant autem singulis prout cuique opus
erat. Ioseph autem qui cognominatus est barnabas ab apostolis. quod est
interpretatum filium consolationis. leuites cyprius genere. cum ha

beret agrū. uendidit illū. & attulit p̄tiū. & posuit an̄ pedes
aplo₄. Uir aūt q̄dā noīe ananias cū saphira uxore sua. uendi
dit agrū. & fraudauit de pretio agri conscia uxore sua. & affe
rens partē quādā ad pedes aplo₄ posuit. Dix̄ aūt petr̄. Anania
cur tēptauit sathanas cor tuū mentiri spū scō. & fraudare de
p̄tio agri. nōne manens tibi manebat. & uenūdatū in tua
erat potestate. Quare posuisti in corde tuo hanc rē. Nō es mentit
hoīb; s; dō. Audiens aūt ananias hec ūba. cecidit & expirauit.
Et factus ē timor magn̄ in oēs q̄ audierunt. Surgentes aūt
iuuenes amouer̄ eū. & efferentes sepelier̄ eū. Factū ē aūt
quasi horarū triū spatiū. & uxor nesciens q̄d factū fuerat introiit.
Respondens aūt ei petr̄. dic m̄ si tanti agrū uendidistis. At
illa dix̄. etiā tanti. Petr̄ aūt ad eā. Q̄d utiq; conuenit uobis
tēptare spm̄ dn̄i. ecce pedes eo₄ q̄ sepelier̄ uirū tuū ad ho
stiū. & efferent te. Confestim cecidit ante pedes ei᷒ & expirauit. In
trantes aūt iuuenes. inuener̄ illā mortuā. & extuler̄ & sepeli
er̄ ad uirū suū. Et fact̄ ē timor magn̄ in uniūsa ecclā. & in
oēs q̄ audier̄ hec. XIIII.

Per man᷒ aūt aplo₄ fiebāt signa & pdigia multa in plebē.
et erāt oēs unanimit̄ in porticu salomonis. Cetero₄ aūt ne
mo audebat coniungere se illis. s; magnificabat eos ppls.
Magis aūt augebat credentiū in dn̄o multitudo. uiro₄
& mulie₄. ita ut in plateis eicerēt infirmos & ponerent in
lectul & grabattis. ut ueniente petro saltī ūbra ipsi᷒ obū
braret q̄mquā eo₄ & liberarentur ab infirmitate. Concurre
bat aūt & multitudo uicinarū ciuitatū iherusalem
afferentes egros & uexatos a spiritib; inmūdis. q̄ curabant
oēs. Exurgens aūt p̄ncps sacerdotū & oēs q̄ cū illo erāt

que est heresis saduceorum. repleti sunt zelo. et iniecerunt manus in
apostolos et posuerunt eos in custodia publica. Angelus autem domini per
noctem aperiens ianuas carceris et educens eos dixit. Ite et sta
ntes loquimini in templo plebi omnia uerba uite huius. Qui cum audis
sent intrauerunt diluculo in templum et docebant. Adueniens
autem princeps sacerdotum et qui cum eo erant. conuocauerunt concilium
et omnes seniores filiorum israhel. et miserunt ad carcerem ut adduce
rentur. Cum uenissent autem ministri. et aperto carcere non inuenis
sent eos. reuersi nuntiauerunt dicentes. carcerem quidem inuenimus
clausum cum omni diligentia. et custodes stantes ad ianuas.
aperientes autem neminem intus inuenimus. Ut audierunt autem hos
sermones. magistratus templi. et princeps sacerdotum ambige
bant de illis quidnam fieret. Adueniens autem quidam nuntiauit eis.
quia ecce uiri quos posuistis in carcere sunt in templo stantes
et docentes populum. Tunc abiit magistratus cum ministris. et
adduxit illos sine ui. timebant enim populum ne lapidarentur.
Et cum adduxissent illos statuerunt in concilio. et interrogauit
eos princeps sacerdotum dicens. Precipiendo precepimus uobis.
ne doceretis in nomine isto. et ecce repletis ierusalem doctrina
uestra. et uultis inducere super nos sanguinem hominis istius. Respon
dens autem petrus et apostoli dixerunt. Obedire oportet deo magis
quam hominibus. Deus patrum nostrorum suscitauit ihesum. quem uos in
teremistis suspendentes in ligno. Hunc deus principem et sal
uatorem exaltauit dextera sua ad dandam penitentiam israhel
in remissionem peccatorum. Et nos sumus testes horum uerborum. et
spiritus sanctus quem dedit deus omnibus obedientibus sibi. Hec cum audis
sent. dissecabantur. et cogitabant interficere illos. XV
Surgens autem quidam in concilio phariseus nomine gamaliel legis

doctor. honorabil' uniu'se plebi. iussit foras modicu' sece
dere. dixitq; ad illos. Uiri isrlite. attendite uob' sup hoib;
istis qd acturi sitis. Ante hos dies extitit theodas. dicens se
ee aliquem. cui consensit n'us uiror circit quadringentor. q
occisus e. et o's q credebant ei dissipati sunt et redact' e ad ni
chilu'. Post hunc extitit iudas galileus in dieb; p'fessionis
et auertit pplm post se. et ipse periit et oes quotquot ei consen
ser' dispsi sunt. Et nc itaq; dico uob' discedite ab hoib; istis.
et sinite illos. qm si e ex hoib; consiliu' hoc. aut op'. dissol
uet'. Si u' ex do e. n poteritis soluere eos. ne forte et do repu
gnare inueniamini. Consenser' au' illi. et conuocantes
aplos cesis denuntiauer' ne loquerent' in noe ihu. et dimi
NS ser' eos. Et illi qd ibant gaudentes a conspectu concilii qm
digni habiti sunt p noe ihu contumelia' pati. Oi au' die
in teplo et circa domos n cessabant docentes et euglizantes
XVI. xpm ihm. In dieb; au' illis crescente nuo discipulor — .VI.
fact' e murmur grecor aduersu' hebreos eo qd despicerent'
in ministerio cotidiano uidue eor. Conuocantes aut
duodeci multitudine discipulor. dixer'. No e equu' reli
quere u'bu dei. et ministrare mensis. Considerate g fr's uiros
ex uob boni testimonii septe plenos spu sco et sapientia.
qs constituam' sup hoc op'. Nos u' orationi. et ministerio u'
bi instantes erim'. Et placuit sermo cora oi multitudine.
Et eleger' stephanu' uiru' plenu fide et spu sco. et philip
pu'. et p'cor et nicanore. et timone. et parmena. et nichola
um aduena antiochenu'. hos statuer' in conspectu aplor.
et orantes inposuer' eis man'. et u'bu di crescebat. et mul
tiplicabat' n'us discipulor in ierusale ualde. multa

Glo. qa melior a rebus [illegible] la mitas q da [illegible]

Glo. ut ministrarent l' psit ministrab'.

murmuratio [illegible] dup' p' a scisa at qa uidue eor i ministerio n admitta at qa i ministerio grauabantur. apli u expedita predicato i sistentes iudui multitudin [illegible]

etiã turba sacerdotũ obediebat fidei. XVII
Stephanus aũ plen grã & fortitudine. faciebat prodigia 7 sig
magna in pplo. Surrexerũt aũ qdã de sinagoga que appel
latur libtinoy & cyrenensiũ. & alexandrinoy 7 eoy q erãt
a cilicia et asia disputantes cũ stephano. Et n̄ poterãt resi
stere sapientie & spũi q loquebat. Tc̄ submiser uiros q di
cerent se audisse eũ dicentẽ ũba blasphemie in moysen
& in dm̄. Cõmouer itaq; plebẽ & seniores 7 scribas. et con
currentes rapuer eũ. & adduxer eũ in conciliũ. Et statu
erũt falsos testes dicentes. hõ iste n̄ cessat loq ũba adũs
locũ scm̄ 7 legẽ. Audiuim' n eũ dicentẽ. qm̄ ihus nazare
n. hic destruet locũ scm̄. 7 mutabit tradiciones qs tradidit
nob moyses. Et intuentes eũ oẽs q sedebãt in cõcilio.
uider faciem ei tanquã faciem angli. Dix aũ princeps sacer
vij. dotũ. si hec ita se haberent. Q ait. Uiri fratres & patres. Ab a ã
audite. ds glẽ apparuit patri nro cũ eet in mesopotamiã
prius quã moraretur in charrã. & dix ad illũ. Exi de tra tu
a. & de cognatione tua 7 uade in trã quã monstrauero tibi.
Tũc exiit de tra chaldeoy & habitauit in charrã. & inde postq;
mortuus ẽ pat ei. transtulit illũ in trã istã in qua nc̄ uos
habitatis. & n̄ dedit illi hereditatẽ in ea nec passũ pedis.
s; pmisit illi dare eã in possessionẽ & semini ei post ipsum
cũ n haberet filiũ. Locutus ẽ aũ ds. qa erit semẽ ei accola in
tra aliena. & seruituti eos subicient. 7 male eos tractabunt
annis quadringentis. & gentẽ cui seruierint ego iudicabo.
dic dns. & post hec exibunt & deseruient m in loco isto. Et de
dit illi testamentũ circũcisionis. & sic genuit isaac. 7 circũcidit
eũ die octaua. et isaac iacob. & iacob duodecim patriarchas.

Et patriarche emulantes ioseph uendiderunt in egiptum. Et erat deus
cum eo. et eripuit eum ex omnibus tribulationibus eius. et dedit ei gratiam et
sapientiam in conspectu pharaonis regis egipti. et constituit eum et
preposuit eum prepositum super egiptum et super omnem domum suam. Uenit
autem fames in uniuersam egiptum et chanaan. et tribulatio magna
et non inueniebant cibos patres nostri. Cum audisset autem iacob esse
frumentum in egipto. misit patres nostros primum. et in secundo cognitus
est ioseph a fratribus suis. et manifestatum est pharaoni genus eius. Mit
tens autem ioseph accersiuit iacob patrem suum et omnem cognati
onem domus sue in animabus septuaginta quinque. et descendit ia
cob in egiptum. et defunctus est ipse et patres nostri. et translati sunt
in sychem. et positi sunt in sepulcro quod emit abraham pretio ar
genti a filiis emor filii sychem. Cum autem appropinquaret
tempus repromissionis quam confessus deus erat abrahe. creuit populus et
multiplicatus est in egipto. quoadusque surrexit rex alius in egip
to qui non sciebat ioseph. Hic circumueniens genus nostrum adflixit
patres nostros. ut exponerent infantes suos ne uiuificarentur.
Eodem tempore natus est moyses. et fuit gratus deo. qui nutritus est tribus men
sibus in domo patris sui. Exposito autem illo sustulit eum filia
pharaonis. et nutriuit eum sibi in filium. et eruditus est moyses omni
sapientia egiptiorum. et erat potens in uerbis et operibus suis. Cum
autem impleretur ei tempus quadraginta annorum ascendit in cor
eius ut uisitaret fratres suos filios israhel. Et cum uidisset quendam
iniuriam patientem uindicauit illum. et fecit ultionem ei qui in
iuriam sustinebat. percussoque egiptio. abscondit sabulo.
Existimabat autem se intelligere fratres quoniam deus per manum ipsius
daret salutem illis. At illi non intellexerunt. Sequenti uero die ap
paruit illis litigantibus et reconciliabat eos in pace dicens.

fratre' esti'. ut q'd noceti' alterutrū. q aū iniuriā faciebat
p'ximo. reppulit eū dicen'. q's te cōstituit p'ncipē & iudicē
sup nos. Nūq'd interficere me tu uis. quē admodū interfe
cisti heri egiptiū. Fugit aū moyse' in u'bo isto. & factus ē
aduena in t'ra madiā. ubi generauit filio' duos. Exple
tis aū annis quadraginta. apparuit illis in deserto
montis syna angl's in igne flāme rubi. Moyses aūt
uidens āmiratus ē uisū. & accedēte illo ut cōsidāret.
facta ē uox dñi. ego d's patrū uro4. d's abrahā. & d's isa
ac. et d's iacob. Tremefactus aū moyse' n audebat cō
sidāre. dix' aū illi d's. Solue calciamtū pedū tuo4.
loc' eñ in q' stas. t'ra scā ē. Uidēs uidi afflictionē p'pli
mei q ē in egipto. & gemitū eo4 audiui. & descendi libe
rare eos. et nūc ueni mittā te in egiptū. Hunc moysē quē
negauer' dicentes q's te cōstituit p'ncipē & iudicem. hūc
d's p'ncipē & redēptorē misit p manū angli q apparu
it in rubo. hic edux' illos faciens p'digia & signa in t'ra
egipti. et in rubro mari. & in deserto annis quadraginta.
hic ē moyse' q dix' filii' isrl'. p'phetā suscitabit uobis d's
de fratrib; u'ris. tāquā meipsū audietis. hic ē q fuit in
eccl'a in solitudine cū anglo q loquebat' ei. in monte
syna. & cū patrib; n'ris. q accepit u'ba uite dare nobi'.
Cui noluer' obedire patres n'ri. s; repuler' eū & auersi s't
cordib; suis' in egipto dicentes ad aaron. fac nob' d'os
q p'cedant nos. Moyses eñ hic. q eduxit nos de t'ra egi
pti. nescim' q'd factū sit ei. Et uitulū fecer' in illi' dieb;
et obtuler' ostiā simulacro. & letabant' in opib; manu
ū suaz. Cōuertit aū d's & t'didit seruire militie celi

sic scriptū ē

sic̄ scriptū ē in libro pph̄aꝝ. Nūqd uictimas aut hostias obtu
listis m̄ annis q̄draginta in deserto dom⁹ isrl̄. & suscepisti
tabnaculū moloc. sid⁹ dei uři rēphā. figuras q̄s fecistis ad
orāre eas. & transferā uos trās babylonē. Tabnaculū testi
monii fuit patrib; nr̄is in deserto sic̄ disposuit loquens ad
moysen. ut faceret illud sc̄dm formā quā uiderat. q̄d &
induxer̄ suscipientes patres nr̄i cū ihu in possessionem gē
tiū. q̄s expulit ds̄ a facie patrū nr̄oꝝ usq; in dieb; dauid
q̄ inuen̄ grām an̄ dm̄. & petiuit ut inueniret tabnacu
lū dō iacob. Salomon aū edificauit illi domū. s; n̄ excel
sus in manufactis habitat sic̄ pph̄a dic̄. Celū m̄ sedes ē. t
ra aū scabellū pedū meoꝝ. quā domū edificabitis m̄ dic̄
dn̄s. aut q̄s locus requietionis meę ē. Nonne mea fecit hęc oīa.
dura ceruice & incircūcisi cordib; & aurib; uos semp̄ spū scō
restitistis. sic̄ patres uři & uos. Quē pph̄aꝝ n̄ sunt p̄secuti
patres uři & occider̄ eos. q̄ p̄nūtiabant de aduentu iu-
sti. cui⁹ uos nc̄ p̄ditores & hoīcide fuistis. q̄ accepistis legē
in dispositione angloꝝ & n̄ custodistis. XVIII.

Audientes aū hęc dissecabant̄ cordib; suis & stridebāt dentib;
in eū. Cū eēt plen⁹ spū scō intuens in celū uidit glām dī &
ihm stantē a dextris dī & ait. Ecce uideo celos ap'tos & filiū
hoīs stantē a dextris dei. Exclamantes aū uoce magna. cō
tinuer̄ aures suas & impetū fecer̄ unanimit̄ in eū. Et ei
cientes eū extra ciuitatē lapidabāt. Et testes deposuer̄
uestimenta sua secus pedes adolescentis q̄ uocabat̄ saul⁹.
& lapidabāt stephanū inuocantē & dicentē. dn̄e ihu ac
cipe spm̄ meū. Positis aū genib; clamauit uoce mag̃ dicens.
dn̄e ne statuas illis hoc peccatū. & cū hoc dixisset obdor-

viij.

minut. Saulus aut erat consentiens nece eius. Facta e aut in illa die
psecutio magna in eccla que erat iherosolimis. & oes dispsi
sunt p regiones iudee & samarie. pt aplos. Curaver aut stephanu
nu uiri timorati et fecer planctu magnu sup illu. Saulus aut
deuastabat ecclam. intrans p domos. & trahens uiros ac mu
lieres. tdebat in custodia. Igr q dispsi erant pertransiebant eugli
zantes uerbu dei. x viii.

Philipp aut descendens in ciuitate samarie pdicabat illis xpm.
Intendebant turbe in hiis que a philippo dicebant. unanimit
audientes & uidentes signa que faciebat. Multi eni eoru
q habebant sps immudos. clamantes uoce magna exiebant.
Multi aut paralitici & claudi curati sunt. Factu e aut magnu gau
diu in illa ciuitate. Uir aut qda noe symon. q an fuerat in
ciuitate magus seducens gente samarie dicens se ee ali
que magnu. cui auscultabant oes a minimo usq; ad ma
ximu dicentes. hic e uirtus dei. que uocat magna. Atten
debant aut eu ppt q multo tpr magicis artib; suis dementa
sset eos. Cu u credidissent philippo euglizanti de regno dei. &
noe ihu xpi. baptizabant uiri ac mulieres. Tunc symon
& ipse credidit. Et cu baptizat eet. adherebat philippo.
Uidens aut sig & uirtutes maximas fieri. stupens amirabat.
Cu aut audissent apli q erant therusolimis. x viiij.
q a recepisset samaria uerbu dni. miser ad illos petru & iohe.
q cu uenissent orauer p ipsis ut acciperent spm scm. Necdu
eni in quequa illo4 uenerat. sz baptizati tantu erant in noe
dni ihu xpi. Tc imponebant man sup illos. & accipiebat spm
scm. Cu uidisset aut symon. quia p impositione man aplo4
daret sps scs. obtulit eis pecunia dicens. date & m hanc

Simon

Simo.

potestate ut cuicumque inposuero manus accipiat spiritum sanctum. Petrus
autem dixit ad eum. Pecunia tua tecum sit in perditionem. quoniam donum dei e-
xistimasti pecunia possideri. Non est tibi pars neque sors in sermone
hoc. Cor enim tuum non est rectum coram deo. Penitentiam itaque age ab
hac nequitia tua. et roga dominum si forte remittatur tibi haec cogi-
tatio cordis tui. In felle enim amaritudinis et obligatione ini-
quitatis video te esse. Respondens autem symon dixit. precamini
vos ad dominum pro me ut nichil veniat super me horum quae dixistis.
Et illi quidem testificati et locuti verbum domini reversi sunt iheroso-
limam. et multis regionibus samaritanorum euangelizabant. XX.
Angelus autem domini locutus est ad philippum dicens. Surge et vade
contra meridianum ad viam quae descendit ab iherusalem in ga-
zam. haec est deserta. Et surgens abiit. et ecce vir ethiops eunu-
chus potens candacis reginae ethiopum. qui erat super omnes gazas eius.
venerat adorare in iherusalem. et revertebatur sedens super cur-
rum suum. legensque prophetam esaiam. Dixit autem spiritus philippo. Accede
et adiunge te ad currum istum. Accurrens autem philippus audivit
illum legentem esaiam prophetam. et dixit. Putasne intellegis quae legis?
qui ait. Et quomodo possum si non aliquis ostenderit mihi. Rogavitque
philippum ut ascenderet et sederet secum. Locus autem scripturae quem
legebat erat hic. Tamquam ovis ad occisionem ductus est. et sicut
agnus coram tondente se. sine voce. sic non aperuit os suum. In humi-
litate iudicium eius sublatum est. Generationem illius quis enarrabit.
Quoniam tolletur a terra vita eius. Respondens autem eunuchus philip-
po dixit. Obsecro te. de quo propheta loquitur hoc? de se an de alio
aliquo? Aperiens autem philippus os suum dixit incipiens a scriptu-
ra ista. evangelizavit illi ihesum christum. Et dum irent per viam venerunt
ad quandam aquam. et ait eunuchus. Ecce aqua. quis prohibet me

baptizari. Et iussit stare currum. Et descenderunt utque in aquam
philippus et eunuchus. et baptizavit eum. Cum autem ascendis
sent de aqua. spiritus domini rapuit philippum. et amplius non vidit
eum eunuchus. Ibat enim per viam suam gaudens. Philippus autem
inventus est in azoto. et pertransiens evangelizabat civitatibus
cunctis. donec veniret cesaream. XXI.

Saulus autem adhuc spirans minarum et cedis in discipulos domini.
accessit ad principes sacerdotum. et petiit ab eo epistolas in da
mascum ad synagogas. ut si quos invenisset huius vie viros
ac mulieres. vinctos perduceret in iherusalem. Et cum iter
faceret. contigit ut appropinquaret damasco. et subito
circumfulsit eum lux de celo. et cadens in terram. audivit
vocem dicentem sibi. Saule. saule quid me persequeris?
Qui dixit. Quis es domine. At ille. Ego sum ihesus nazarenus quem
tu persequeris. durum est tibi contra stimulum calcitrare. Et tremens
timore plenus. dixit. domine quid me vis facere. Et dominus ad eum.
Surge et ingredere civitatem. et dicetur tibi quid te oporteat
facere. Viri autem illi qui comitabantur cum eo. stabant stupe
facti. audientes quidem vocem. neminem autem videntes. Sur
rexit autem saulus de terra. apertisque oculis nichil videbat.
Ad manus autem illum trahentes introduxerunt damascum. et erat
tribus diebus non videns et non manducans. neque bibens. Erat
autem quidam discipulus damasci. nomine ananias et dixit ad illum in
visu dominus. Anania. At ille ait. Ecce ego domine. Et dominus ad
illum. Surge vade in vicum qui dicitur rectus. et quere in do
mo iude saulum nomine tharsensem. ecce enim orat. et vidit
virum ananiam nomine introeuntem et inponentem sibi manus ut vi
sum recipiat. Respondit ananias. domine audivi a multis de

uiro hoc. quanta mala sanctis tuis fecerit in ierusalem. Et hic habet potestatem a principibus sacerdotum alligandi omnes qui inuocant nomen tuum. Dixit autem ad eum dominus. Vade quoniam uas electionis est mihi iste. ut portet nomen meum coram gentibus et regibus; et filiis israhel. Ego enim ostendam illi quanta oporteat eum pro nomine meo pati. Et abiit ananias et introiuit in domum. et inponens ei manum dixit. Saule frater dominus misit me ihesus qui apparuit tibi in uia qua ueniebas ut uideas et implearis spiritu sancto. Et confestim ceciderunt ab oculis eius tamquam squame. et uisum recepit. et surgens baptizatus est. et cum accepisset cibum confortatus est. Fuit autem cum discipulis qui erant damasci per dies aliquot. Et continuo in synagogis predicabat ihesum. quoniam hic est filius dei. Stupebant autem omnes qui audiebant. et dicebant. Nonne hic est qui expugnabat in ierusalem eos qui inuocabant nomen istud. et huc ad hoc uenit. ut uinctos illos perduceret ad principes sacerdotum. XXII.

Saulus autem multo magis conualescebat et confundebat iudeos. qui habitabant damasci. quoniam hic est christus. Et cum implerentur dies multi. consilium fecerunt iudei ut eum interficerent. Notae autem factae sunt paulo insidiae eorum. Custodiebant autem et portas die ac nocte ut eum interficerent. Accipientes autem eum discipuli eius nocte. per murum dimiserunt eum summittentes in sporta. Cum autem uenisset ierusolimis. temptabat iungere se discipulis. et omnes timebant eum. non credentes quia esset discipulus. XXIII.

Barnabas autem apprehensum illum duxit ad apostolos et enarrauit illis quomodo in uia uidisset dominum. et quia locutus est ei. et quomodo in damasco fiducialiter egerit in nomine domini ihesu. Et erat autem cum illis intrans et exiens in ierusalem et fiducialiter agens in nomine domini. Loquebatur quoque et disputabat cum grecis. Illi autem querebant

occidere illum. Quod cum agnovissent fratres deduxerunt eum cesaream et inde dimiserunt tharso. Ecclesia quidem per totam iudeam et galileam et samariam habebat pacem. et edificabatur ambulans in timore domini. et consolatione sancti spiritus replebatur. xxiiii.

Factum est autem cum circuiret petrus quasdam civitates. ut deveniret ad sanctos qui habitabant lyddae. Invenit autem ibi hominem quendam nomine eneam. ab annis octo iacentem in grabatto qui erat paralyticus. Et ait illi petrus. Enea sanet te dominus ihesus christus. Surge. et sterne tibi. Et continuo surrexit. et viderunt illum omnes qui habitabant lydde et sarona. qui conversi sunt ad dominum. In ioppe autem fuit quedam discipula nomine tabita. que interpretata dicitur dorcas. Hec erat plena operibus bonis et elymosinis quas faciebat. Factum est autem in diebus illis ut infirmata moreretur. Quam cum lavissent. posuerunt in cenaculo. Cum autem prope esset lydda ab ioppe. discipuli audientes quia petrus esset in ea. miserunt duos viros ad eum. rogantes ne pigritaretis venire usque ad nos. Surgens autem petrus venit cum illis. Et cum advenisset. duxerunt illum in cenaculum. et circumsteterunt illum omnes vidue flentes. et ostendentes tunicas et vestes quas faciebat illis dorcas. Eiectis autem omnibus foras petrus. ponens genua oravit. Et conversus ad corpus dixit. Tabita surge. At illa aperuit oculos suos et viso petro resedit. Dans autem illi manum. erexit eam. Et cum vocasset sanctos et viduas. assignavit eam vivam. Notum autem factum est per universam ioppen. et crediderunt multi in domino. xxv.

x.

Factum est autem ut dies multos moraretur in ioppen apud symonem quendam coriarium. Vir autem quidam in cesarea nomine cornelius. centurio cohortis que dicitur italica. religiosus et timens deum cum omni domo sua faciens elimosinas multas plebi et deprecans

deū semp. hic uidit in uisu manifeste quasi hora nona di
ei angelū dei introeuntē ad se & dicentem sibi. Corneli. At
ille intuens eū timore correptus. dix. quis ēs dne. Dix aūt
ille. Orationes tue & elemosine tue ascender in memoriā
in conspectu dī. Et nc̄ mitte uiros in ioppē. & accersire si
monē quendā q cognominatur petrus. hic hospitatur
apud simonē quendā coriariū. cui dom ē iuxta mare.
hic dicet tibi. qd te oporteat facere. Et cū discessiss& q loqba
tur illi uocauit duos domesticos suos & militē metuen
tē dm̄ ex illis q ei parebāt. qb; cū narrass& oīa. misit illos in
ioppen. Postera aū die iter illis facientib; & appropinquā
tib; ciuitati. ascendit petrus in superiora ut oraret circa horā sex
tā. & cū esuriret uoluit gustare. Parantib; aū eis cecidit sup
eū mentis excessus. et uidit celū apertū. & descendens uas qddā
uelud linteū magnū quattuor initiis summitti de celo in
terra in quo erant oīa quadrupedia & serpentia terre. & uo
latilia celi. Et facta ē uox ad eū. Surge petre occide & man
duca. Ait aū petrus. Absit dne. qa nūq māducaui oē com
et inmūdū. Et uox iterū secūdo ad eū. que ds purificauit
tu commune ne dixis. hoc aū factū ē p ter. & statim receptū ē uas
in celū. Et dū intra se esitaret petrus qd nā eēt uisio quā
uidiss&. ecce uiri q missi erāt a cornelio ingrentes domū
symonis. adstiterūt ad ianuā. & cū uocassent. interrogabāt
si symon q cognominatur petrus illic habitaret hospitiū.
Petro aū cogitante de uisione. dix sps ei. Ecce uiri tres q
runt te. Surge itaq; & descende & uade cū eis nichil dubi
tans. qa ego misi illos. Descendens aū petrus ad uiros dix.
Ecce ego sū quē queritis. que causa ē ppt quā uenistis. qui

dixit. Corneli⁹ centurio uir iustu⁹ & timen⁹ dm̄ & testimoni
ū haben⁹ ab uniuersa gente iudeorum. Responsū accepit ab an
gelo sc̄o accersire te in domū suā & audire uba abste. Intro
ducens ergo eos recepit hospitio. Sequenti aūt die surgens pfect⁹
ē cū eis. Et qdā ex frib; ab ioppe comitati sunt cū eo. Altera aūt
die introiuit cesaream. Corneli⁹ uō expectabat illos. conuoca
tis cognatis suis et necessariis amicis. Et factū ē cū introis
set petrus. obui⁹ ei fuit corneli⁹. & pcidens ad pedes ei⁹ adorauit.
petrus uō leuauit eū dicens. surge. & ego ipse homo sū.
Et loquens cū illo intrauit. & inuenit multos q conuenerant.
dixitq; ad illos. Uos scitis qm̄ abominatū sit uiro iudeo
coniungi aut accedere ad alienigenā. sed m̄ ostendit ds̄
neminē cōem aut inmūdū dicere hoīem. ppt q sine
dubitatione ueni accersitus. Interrogo ergo. quā ob causā
accersistis me. Et corneli⁹ ait. A nudius qrta die usq;
in hanc horā. orans erā hora nona in domo mea. Et ecce
uir stetit ante me in ueste candida. & ait. Corneli. exau
dita ē oratio tua. & elemosine tue cōmemorate sunt
in conspectu dei. Mitte ergo in ioppen. et accersi simonē q
cognominatur petrus. hic hospitatur in domo simonis coria
rii iuxta mare. Confestim ergo misi ad te. & tu benefecisti
ueniendo. Nunc ergo oēs nos in cōspectu tuo sum⁹ audire
oīa q̄cūq; precepta sunt tibi a dn̄o. XXVI

Aperien⁹ aūt petrus os suū dixit. In ueritate cōpi. qm̄ n̄ ē psonar
acceptor ds̄. sed in oī gente q timet eū & opatur iustitiā
accept⁹ ē illi. Uerbū enī misit ds̄ filiis isrl̄. annūtians pa
cem p ihm̄ xpm̄. hic ē oīu dn̄s. Vos scitis q factū ē ubū
p uniūsā iudeā. incipiens enī a galilea. post baptismū

quod p̄dicauit ihm̄ a nazareth. q̄m̄ unx̄ eū ds̄ sp̄u sc̄o ꝯ uirtu-
te. q pertransiuit bene faciendo ꝯ sanādo oēs oppssos a diabo-
lo qm̄ ds̄ erat cū illo. Et nos testes sum' oīū que fec̄ in regiōe
iudeoꝝ ꝯ hierusalē quē occider̄ suspendentes in ligno. huc
ds̄ suscitauit t'tia die. ꝯ dedit eū manifestū fieri n̄ oī pp̄lo
s; testib; p̄ordinatis a dō. Nob q mādūcauim' ꝯ bibim'
cū illo p̄tquā resurrex̄ a mortuis. q̄a ipse ē q cōstitut' ē a dō
iudex uiuoꝝ ꝯ mortuoꝝ. huic oēs pp̄hē testimoniū p-
hibent remissionē peccatoꝝ accipe p nomē ei' oēs q credunt
in eū. Adhuc loqnte petro ūba hec. cecidit sp̄s scs̄ sup oēs
q audiebāt ūbū. ꝯ obstipuer̄ q erāt ex circūcisione fideles
qui uenerāt cū petro. q̄a ꝯ in nationes grā sp̄u sci effusa ē.
Audiebāt aūt illos loqntes linguis ꝯ magnificantes dm̄. Tunc
respondit petr'. Nūqd aquā qs p̄hibere potest ut n̄ bapti-
zentur hii q sp̄m scm̄ acceper̄. sicut ꝯ nos. Et iussit eos
in nōe ihu xp̄i baptizari. Tūc rogauer̄ eū ut maneret a-
pud eos aliquot diebus. XXVII.

Audier̄ aūt ap̄li ꝯ frs̄ q erāt in iudea qm̄ ꝯ gentes receperūt XI
ūbū dei. Cū aūt ascendisset petrus ihrusolimā. discepta-
bant adūsus illū q erāt ex circūcisiōe dicentes. quare in-
troisti ad uiros p̄putiū habentes ꝯ mādūcasti cū illis.
Incipiens aūt petrus exponebat illis ordinē dicens. Ego erā
in ciuitate ioppe orans. ꝯ uidi in excessu mentis uisionē de-
scendens uas quoddā linteū uelud magnū. quattuor initiis
submitti de celo ꝯ uenit usq; ad me. in quod intuens cōsiderabā.
et uidi quadrupedia t're ꝯ bestias ꝯ reptilia celi q;
uolatilia. Audiui aūt ꝯ uocē dicentē m. Surge petre oc-
cide ꝯ manduca. Dixi aūt nequaquā dn̄e. q̄a cōe aut inmū-

dn̄ nūquā introiuit in os meū. Respondit uox scđo de celo. que
deus mūdauit. tu ne cōe dixis. Hoc aū factū ē p ter. Et re
cepta sunt rursū oīa in celū. Et ecce cōfestī tres uiri astite
runt in domo in qua erā. missi a cesarea ad me. Dix̄ aū sp̄s
m̄ ut irē cū illis nichil hesitans. Uener̄ aū mecū & sex fr̄s
isti. et ingressi sum̄ in domū uiri. Narrauit aū nob quom̄
uidiss& angłm in domo sua stantē. & dicentē sibi. Mitte
in ioppen. & accersire simonē q cognominat̄ petru. ipse lo
quetur t̄ u̇ba in qb; saluus eris tu & uniūsa dom̄ tua. Cū
aū cepiss& loq̄ cecidit sp̄s scs sup eos. sic̄ & in nos in initio.
Recordatus sū aū u̇bi dn̄i sic̄ dicebat. Ioh̄s qđe baptizauit
aqua. uos aū baptizabimini sp̄u scō. Si ḡ eandē grām de
dit illis ds̄ sic̄ & nob q credidim̄ in dn̄m ih̄m xp̄m. ego q̄s
erā qui possem phibere dm̄. His aū auditis. tacuerunt &
glorificauer̄ dm̄ dicentes. Ergo & gentib; ds̄ penitentiā
ad uitā dedit. XXVIII.

Et illi qđ qui dispsi fuerāt a tribulatione q facta fuerat
sub stephano. pambulauer̄ phenicē & cyprū & antiochiā
nemini loquentes uerbū. nisi sol̄ iudeis. Erant aū qdā
ex iudeis uiri cyprii & cirenei. q cū introissent antiochiā
loquebant̄ & ad grecos annūtiantes dn̄m ih̄m. Et erat ma
nus dn̄i cū eis. multq; nūs credentiū cōuersus ē ad dn̄m.
Peruen aū sermo ad aures eccł̄e que erat ierosolimis. sup
istis. & miserū barnaban usq; antiochiā. q cū puenisset
& uidiss& grām dei. gauisus ē. & hortabat̄ oēs pposito cordis
pmanere in dn̄o. qa erat uir bon̄ & plen̄ sp̄u scō & fide. Et
apposita ē turba multa dn̄o. pfect̄ ē aū tharsū ut quere
ret saulū. q̄ē cū inuenisset pduxit antiochiā. & annū to

tū cōuersati sūt in ecclā. & docuer̄ turbā multā. ita ut cog-
minarent' p̄mū antiochie discipli x̄ani. XXVIIII.
In his aūt dieb; superuener̄ ab hierusolimis pph'e antiochiā.
et surgens un' ex eis nōe agab; sig̃ficabat p spm̄ famē magn
futurā in uniuso orbe terrā. que facta ē sub claudio. Di
scipli aūt p ut qs habebat in ministerio. pposuer̄ mittere
habitantib; in iudea fr̄ib; q & fecer̄. mittentes ad seniore
p manus barnabe & sauli. XXX.
Eodem tēpe misit herodes rex man' ut affligēt quosdā de XII
ecclā. Occidit aūt iacobū fratrē iohis gladio. Uidens aūt qa
placēt iudeis. apposuit ut app̄henderet & petrū. Erat aūt
dies azimoꝝ. quē cū app̄hendiss& misit in carcerē. tradens
q; quattuor quaternionib; militū custodire eū uolens post
pascā pducere eū pplo. Et petr' qdē seruabatur in carcere.
Oratio aūt fiebat sine intmissione ab ecclā ad dm̄ p eo.
Cū aūt pducturus eū eēt herodes in ipsa nocte. erat petrus
dormiens int duos milites uinctus catenis duab; & custo
des ante ostiū custodiebant carcerē. Et ecce angls dn̄i
astitit & lumē refulsit in habitaculo. pcussoq; latere pet'
suscitauit eū dicens. surge uelocit. Et ceciderūt catene de ma
nib'. Dix' aūt angls ad eū. precingere & calcia te caligas
tuas. & fec' sic. Et dix' illi. circūda t' uestimentū tuū & se-
quere me. Et exiens sequebat' eū. Et nesciebat qa uerū
eēt qd fiebat p angelm. estimabat aūt se uisū uidere. Trā
seuntes aūt primā & scdam custodiā uener̄ ad portā fer
reā que duc' ad ciuitatē q ultro apta ē eis. Et exeuntes
pcesser̄ uicū unū. & cōtinuo discessit angls ab eo. Et pe
trus ad se reuersus dix'. Nc scio uere qa misit dn̄s angelm

suum. et eripuit me de manu herodis. et de omni expectatione plebis iudeorum. Consideransque uenit ad domum marie matris iohannis. ubi erant multi congregati et orantes. Pulsante eo ostium ianue. processit puella ad audiendum. nomine rode. que ut cognouit uocem petri pre gaudio non aperuit ianuam. sed intro currens nuntiauit stare petrum ante ianuam. At illi dixerunt ad eam. insanis. Illa autem affirmabat sic se habere. Illi autem dicebant. angelus eius est. Petrus autem perseuerabat pulsans. Cum autem aperuissent. uiderunt eum et obstipuerunt. Annuens autem eis manu ut tacerent. enarrauit illis quomodo dominus eduxisset eum de carcere. dixitque. nuntiate iacobo et fratribus hec. Et egressus abiit in alium locum. Facta autem die erat non minima turbatio inter milites. quidnam de petro factum esset. herodes autem cum requisisset eum et non inuenisset. inquisitione facta de custodibus: iussit eos duci. descendensque a iudea in cesaream. ibi commoratus est. Erat autem iratus tyriis et sydoniis. XXXI.

Et illi unanimes uenerunt ad eum. et persuaso blasto qui erat super cubiculum regis postulabant pacem. eo quod alerentur regiones illorum ab illo. Statuto autem die. herodes uestitus est ueste regia. seditque pro tribunali et contionabatur ad eos. populus autem acclamabat dei uoces et non hominis. Confestim autem percussit eum angelus domini. eo quod non dedisset honorem deo. et consumptus a uermibus expirauit. Uerbum autem domini crescebat et multiplicabatur. Barnabas autem et saulus reuersi sunt ab hierusolimis. expleto ministerio. assumpto iohanne qui cognominatus est iustus. XXXII.

cxiii. Erant autem in ecclesia que erat antiochie prophete et doctores. in quibus erat barnabas et symeon qui uocabatur niger. et lucius cyrenensis et manahen qui erat herodis tetrarche collactaneus et saulus. Ministrantibus autem illis domino et ieiunantibus: dixit spiritus sanctus. Segregate

gate m barnabam et saulum in opus quo assumpsi eos. Tunc ieiunantes
et orantes inponentesque eis manus dimiserunt illos. Et ipsi quidem missi
a spiritu sancto abierunt seleuciam et inde navigaverunt cyprum. Et cum venis
sent salaminam praedicabant verbum dei in synagogis iudeorum. Habe
bant autem et iohannem in ministerio. Et cum perambulassent uni
versam insulam usque paphum invenerunt virum quendam pseudopro
phetam iudeum cui nomen erat bariesu qui erat cum proconsule sergio
paulo viro prudenti. Hic accersitis barnaba et paulo desidera
bat audire verbum domini. Resistebat autem illis elymas magus.
sic enim interpretatur nomen eius. quaerens avertere proconsulem a fide. Saulus
autem qui et paulus repletus spiritu sancto intuens in eum dixit. O plene
omni dolo et omni fallacia fili diaboli inimice omnis iustitiae non
desinis subvertere vias domini rectas. Et nunc ecce manus domini su
per te. et eris caecus non videns solem usque ad tempus. Et confestim cecidit
in eum caligo et tenebrae. Et circuiens quaerebat qui ei manum
daret. Tunc proconsul cum vidisset quod factum est credidit admirans
super doctrina domini. xxxiiij

Et cum a papho navigassent paulus et qui cum eo erant venerunt
pergen pamphyliae. Iohannes discedens ab eis reversus est iherusolymam.
Illi vero pertranseuntes pergen venerunt antiochiam pisi
diae. et ingressi synagogam die sabbatorum sederunt. Post lectio
nem autem legis et prophetarum miserunt principes synagogae ad eos di
centes. Viri fratres. si quis est in vobis sermo exhortationis.
ad plebem dicite. Surgens autem paulus et manu silentium in
dicens ait. Viri israhelitae et qui timetis deum audite. Deus plebis hu
ius elegit patres nostros et plebem exaltavit cum essent incolae in
terra egipti. et in brachio excelso eduxit eos ex ea. Et per quadra
ginta annorum tempus mores eorum sustinuit in deserto. Et destru

ens gentes septẽ in tra chanaan. sorte distribuit t͠ra eo͡r quasi
post quadringentos et quinquaginta annos. et post h͠ dedit iudices
usq; ad samuele͠ p͠ph͠a. et exin postulauer͠ regẽ. Et dedit
illis deus saul filiũ cis. uirũ de t͠bu beniamin. annis q
draginta. et amoto illo suscitauit illis dauid regẽ. cui
et testimoniũ p͠hibens d͠x. Inueni dauid filiũ iesse uirũ
sc͠dm cor meũ. q faciet o͠s uoluntates meas. huius deus ex
semine sc͠dm p͠missionẽ eduxit plebi isr͠l saluatorẽ ih͠m
p͠dicante iohe ante faciem aduentus eius baptismũ penitentiæ
omni p͠p͠lo isr͠l. Cũ aũ impleret iohs cursũ suũ. dicebat. quẽ
me arbitramini eẽ. nõ sũ ego. s͠ ecce uenit post me cui nõ sũ
dign͠ calciamenta pedũ soluere. Uiri fratres filii gn͠is abra
ham. et q in uobis timent dm͠. uob uerbũ salutis huius mis
sũ ẽ. q eni͠ habitabant ih͠erusalẽ et p͠ncipes eius. hunc ignorant͠.
et uoces p͠p͠hat͠ q p oẽ sabbatũ leguntur. iudicantes imple
uer͠. Et cũ nulla͠ causa͠ mortis inuenirent in eo. petierunt
a pilato ut interficerent eũ. Cũq; consumassent oĩa que de eo
scripta erant. deponentes de ligno. posuer͠ in monumento. ds͠
uõ suscitauit eũ a mortuis t͠tia die. q uisus ẽ p dies multos
his q simul ascenderunt cũ eo de galilea in ih͠erusalẽ. qui
usq; nunc sunt testes eius ad plebẽ. Et nos uob annuntiamus
eã que ad patres n͠ros repromissio facta ẽ. Qm͠ hanc ds͠ ad
impleuit filiis n͠ris. resuscitans ih͠m. Sic͠ et in psalmo scrip
tũ ẽ. filius meus es tu. ego hodie genui te. q͠d aũ resusci
tauerit eũ a mortuis amplius eũ iam n͠ reuersurũ in corru
ptionẽ. ita dixit. quia dabo uob sca͠ dauid fidelia. Ideoq;
et alias dicit. n͠ dab͠ sc͠m tuũ uidere corruptionẽ. dauid
eni͠ sue generationi cũ administrasset uoluntati dei dormiuit.

et appositus ē ad patres suos. & uidit corruptionē. Notū g
sit uob uiri fratres. qa p hunc uob remissio peccatoꝝ annū
tiatur. & ab oīb: qb: n̄ potuistis in lege moysi iustificari.
in hoc oīs q credit iustificabit. Uidete g ne superueniat
uobis qđ dictū ē in pphis. Uidete contemptores & amira
mini & dispdimini. qa op' opor ego in dieb: uris. opus
qđ n̄ credidistis si qs enarrauerit uobis. Exeuntib: aū
illis rogabant ut seqnti sabbato loqrent sibi ūba hec.
Cūq: dimissa eēt synagoga. secuti sūt multi iudeoꝝ &
colentiū aduenaꝝ paulū & barnabā. q loquentes sua
debant eis ut pmanerent in grā dei. XXXIIII.
Sequenti uō sabbato pene uniuersa ciuitas cōuenit
audire ūbū dnī. Uidentes aū turbas iudei repleti st
zelo & cōtdicebant his que a paulo dicebant blasphe
mantes. Tūc constant paulus & barnabas dixerunt.
Vobis oportebat pmū loq ūbū dī. sz qm̄ repulistis illud.
& indignos uos iudicastis ēt'ne uite. ecce cōuertimur
ad gentes. sic enī pcepit nobis dns. Posui te in lumē genti
b: ut sis in salutē usq: ad extremū terre. Audientes aū
gentes gauise sūt. & glificabant uerbū dnī p uniuisā
regionem. Iudei aū concitauer qsdā de colentib: dnm
religiosas mulieres & honestas & pmos ciuitatis. & exci
tauer psecutionē in paulū & barnaban. et eiecerunt eos
de finib: suis. At illi excusso puluere pedū in eos. uene
runt iconiū. discipli q: replebant gaudio & spū sc̄o. XXXV.
Factū ē iconio. ut simul introirent synagogā iudeoꝝ et
loquerentur. ita ut crederent iudeoꝝ & grecoꝝ copiosa
multitudo. Q ū increduli fuer iudei. suscitauerūt

XIIII

et ad iracundiã ꝯcitauer̄ animas gentiũ ad uersũ fratres. Mul
to q̄ tp̄e demorati sũt fiducialr̄ agentes in dn̄o. testimo
niũ ꝓhibentes uƀo grã sue. uidentes sig̃ & ꝓdigia fieri p̄
manus eoꝝ. diuisa ē aũ multitudo ciuitatis. & qdã qdē
erat cũ iudeis. qdã uͦ cũ aplis. Cũ aũ factus eēt impetus gẽ
tiliũ & iudeoꝝ cũ p̄ncipib; suis. ut cõtumeliis afficerent &
lapidarent eos. Intelligentes cõfuger̄ ad ciuitates lycao
nie. lystrã & derben. 7 uniu͂sã in circuitu regionẽ. et ibi
euglizantes erant. XXXVI.

Et qdã uir lystris infirm⁹ pedib; sedebat claud⁹ ex utero
mr̄is sue q nũquã ãbulauerat. hic audiuit paulũ loqn̄tē.
q intuit⁹ eũ & uidens qa haberet fidē ut saluus fieret. dx̄ ma
gna uoce. Tibi dico. In nōe ihu xp̄i surge sup pedes tuos. &
exiliuit & ãbulabat. Turbe aũ cũ uidissent qđ fecerat pau
lus leuauer̄ uocē suã lycaonice dicentes. dii similes fa
cti hoib; descenderũt ad nos. Et uocabãt barnabã iouē.
paulũ uͦ mercuriũ. qm̄ ipse erat dux uerbi. Sacerdos q̃q;
iouis q erat an̄ ciuitatē tauros & coronas an̄ ianuas offerens
cũ pp̄lis uolebat sac̄ficare. Qđ ubi audier̄ apli barnabas
& paulus conscissis tunicis suis exilier̄ in turbas clamã
tes 7 dicentes. Uiri qđ h̄ facitis? Et nos mortales sumus
similes uob̄ hoĩes. annũtiantes uobis. ut ab his uanis
cõuertamini ad dn̄m uiuũ q fec̃ celũ & t̃rã mare 7 oĩa que
in eis sũt. q in p̄titis gn̄atioib; dimisit oēs gentes ingredi
in uias suas. Et qdem n̄ sine testimonio semetipsũ reliqđ
benefaciens de celo dans pluuias & tp̄a fructifera implēs
cibo & letitia corda u̅rã. Et h̄ dicentes uix sedauer̄ turbã ne
sibi immolarent. Superuener̄ aũ qdã ab antiochia & iconio

iudei. et persuasis turbis lapidantesque paulum traxerunt extra ciuitatem e-
stimantes eum mortuum esse. Circumdantibus autem eum discipulis. sur-
gens intrauit ciuitatem. XXXVII.

Et postera die profectus est cum barnaba in derben. Cumque euangeliza-
sent ciuitati illi et docuissent multos. reuersi sunt lystram et ico-
nium. et antiochiam. confirmantes animas discipulorum. et hortantes
ut permanerent in fide. et quoniam per multas tribulationes oportet
nos intrare in regnum dei. Et cum constituissent illis per singulas
ecclesias presbiteros. et orantes cum ieiunationibus. commendauerunt eos
domino in quem crediderunt. Transeuntesque pisidiam. uenerunt in pa-
philiam. et loquentes in pergen uerbum dei domini. descenderunt
in italiam. et inde nauigauerunt in antiochiam unde erant traditi
gratie dei in opus quod compleuerunt. Cum autem uenissent et congregassent
ecclesiam. retulerunt quanta fecisset dominus cum illis et quia aperuisset
gentibus ostium fidei. Morati sunt autem tempus non modicum cum di-
scipulis. Et quidam descendentes de iudea. docebant fratres. ·xl·
quia nisi circumcidamini secundum morem moysi. non potestis salui fieri.

Facta ergo seditione et questione non minima paulo XXXVIII.
et barnabe aduersus illos. statuerunt ut ascenderent paulus et
barnabas et quidam alii ex illis ad apostolos et presbiteros in hierusalem
super hac questione. Illi ergo deducti ab ecclesia. pertransiebant
fenicem et samariam narrantes conuersionem gentium. et facie-
bant gaudium magnum omnibus fratribus. Cum autem uenissent iheruso-
lymam suscepti sunt ab ecclesia et ab apostolis et senioribus annuntia-
antes quanta deus fecisset cum illis. Surrexerunt autem quidam de heresi pha-
riseorum qui crediderant. dicentes quia oportet circumcidi eos. precipe-
reque seruare legem moysi. Conueneruntque apostoli et seniores uide-
de uerbo hoc. Cum autem magna conquestio fieret. surgens petrus

dix̄ ad eos. Uos scitis quoniam ab antiquis dieb; in nobis elegit deus per
os meū audire gentes uerbū euglii et credere. Et qui nouit
corda i. oīū deus. testimoniū phibuit dans illis spm̄ scm̄ sicut
et nobis. et nichil discreuit int nos et illos fide purificans
corda eoꝝ. Nunc ḡ qd̄ teptatis dm̄ iponere iugū sup ceruice
discipłoꝝ. q̄ neq; patres nr̄i neq; nos portare potuim̄. S;
p grām dn̄i ihu credim̄ nos saluari quēadmodū et illi. Ta
cuit aūt oīs multitudo. et audiebāt barnabā et paulū nar
rantes quanta fecisset ds̄ signa et pdigia in gentib; p eos. Et
postq̄ tacuerūt. Respondit iacob; dicens. Uiri fratres audite
me. Simon narrauit quēadmodū pmū deus uisitauit sumē
ex gentib; pplm̄ nōi suo. et huic concordant uerba pphaꝝ. sicut
scriptū ē. post hec reuertar: et redificabo tabnaculū dauid. q̄d
decidit. et diruta ei' redificabo. et erigā illū. ut requirant ceteri
hoīnū dn̄m. et oēs gentes sup quas inuocatū ē nom̄ meū dic̄
dn̄s faciens hec. Notū ē a seclo dn̄o op' suū. ppt qd̄ ego iudico
n̄ inquietari eos q̄ ex gentib; conuertuntur ad dn̄m. sed scribere
ad eos. ut abstineant se. a fornicatiōe. et a cōtaminatiōnib;
simulacroꝝ. et suffocatis et sanguine. Moyses enī a tēpib;
antiqs hab; in singulis ciuitatib; q̄ eū pdicent in sinagogis.
ubi p oē sabbatū legit. Tunc placuit aplis et seniorib; cū omī
eccła. eligere uiros ex eis et mittere antiochiā. cū paulo et
barnaba 7 iuda. q̄ cognominat' barsaba. et sylā uiros pmos
in frīb;. scribentes p man' eoꝝ. Apli et seniores his qui sunt
antiochie 7 syrie et cilicie frīb;. salutē. Qm̄ audiuimus
qa qdā ex nobis exeuntes turbauerūt uos uerbis. euertentes
animas urās quib; n̄ mādauim'. placuit nob' collectis in u
nū eligere uiros et mittere ad uos cū kmis nr̄is barnaba et

paulo hoib; qui tradider aias suas p noie dni. Misim g iudā et
silā. q & ipsi uobis referent eadem. Uisū ē enī spū sco & nobis
nichil ultra inponere uobis oneris quā hec necessaria. ut
abstineatis uos ab immolatis simulacror & sanguine & suf
focato et fornicatione. A qb; custodientes uos. bene agetis.
Illi g dimissi descender antiochiā. Et congre xxxviiii Valete.
gata multitudine. tradider eplam. Quā cū legissent. gauisi
sunt sup consolatione. Iudas aūt & sylas & ipsi cū eent pphe.
uerbo plimo consolati sūt fratres & confirmauerunt. Facto
aūt ibi tpr aliquāto. dimissi sunt cū pace a frib; ad eos q miser
illos. Uisū ē aūt sile remanere ibi. paulus & barnabus demora
bant antiochie. docentes & euglizantes cū aliis plib; uerbū dni.
Post aliquot aūt dies. dix ad barnabā paulus. reuertentes uisi
temus uisitem fratres p uniūsas ciuitates in qb; predicauimus
uerbū dni. qm se habeant. Barnabus aūt uolebat secū assumē
iohem q cognominatur marcus. Paulus aūt rogabat eū q eū di
scessiss& ab eis a pamphilia & n iss& cū eis in opus n debere reci
pi eum. Facta aūt dissensio. ita ut discederent ab inuicē. Et bar
nabas qdē assūpto marco nauigar& cyprū. Paulus u electo
sila pfectus ē traditus gre dni a frib;. pambulabat aūt
syriā & ciliciā confirmans ecclās. xl.
Peruenit aūt in derben & lystram. Et ecce discipulus quidā erat xvi
ibi nōe timotheus fili mulieri iudee fidel. patre gentili.
huic testimoniū reddebant q in listris erant & iconio fratres.
Hunc uoluit paulus secū pficisci. & assumens circūcidit eum
ppt iudeos q erant in illis locis. Sciebant oēs quod q pat eius
eēt gentilis. Cū ptransirent aūt ciuitates. tradebant eis custo
dire dogmata que erant decreta ab aplis & seniorib; q erant

ihierusolimis. Et eccle qd confirmabant fide. & habunda
bant nuo cotidie. Transeuntes au frigia & galatie regio
ne. uetati sunt a spu sco loq ubu in asia. Cu uenisset au in
misia. teptabant ire bithinia. & n pmisit eos sps ihu. Cu
au ptransissent mysia. descenderunt troade. Et uisio p nocte
paulo ostensa e. uir macedo qda erat stans & depcans eum
dicens. transiens in macedonia adiuua nos. Ut au uisu
uidit. statim qsiuim pficisci in macedonia. certificati qa uo
casset nos ds. euglizare eis. Nauigantes au a troade. ue
nimus samothracia. & sequeti die neapoli. & inde philippis.
q e pma ptis macedonie. ciuitas colonia. Eram aut in
hac urbe dieb; aliqt demorantes. die s au sabbatoru egres
si sum fori porta iuxta flum ubi uidebat oratio ee. Et se
dentes loqbam mulierib; que couenerant. Et qda mulier
noe lydia purpuraria ciuitatis tiatirenoru colens dm. au
diebat ubu. cui dns apuit cor ut intndet his que dice
bant a paulo. Cu au baptizata eet ipsa & dom ei tota. de
precata e dicens. si iudicastis me fidele dno ee. intrte in
domu mea & manete. Et coegit nos. xli.

Factu e au euntib; nobis ad oratione. puella qda habe
te spm phitone obuiare nob. q questu magnu pre
stabat dnis suis diuinado. hec subsecuta paulu & nos. cla
mabat dicens. isti hoies serui dei excelsi sut. q annutiat
uobis uia salutis. hoc aut faciebat multis dieb; dolens
au paulus. & couersus spu dix. pcipio tibi in noe ihu xpi
exire ab ea. Et exiit eade hora. Uidntes au dni ei qa exiuit
spes questus eoru. apphendentes paulu & sila. pduxer in foru
ad pncipes. & offerentes eos magistratib; dixerut. hi hoies

conturbant ciuitatē nrām cū sint iudei. & annūtiant morē quē
n̄ licet nob̄ suscipe neq; facere. cū simꝰ romani. Et concurrit
pplebs aduersus eos. & magistratus. scisis tunicis eoꝝ. iusser
uirgis cedi. Et cū multas plagas eis imposuissent. miser eos in
carcerē. pcipientes custodi. ut diligent custodiret eos.
Qui cū tale pceptū accepisset. misit eos in interiorē carcerem.
et pedes eoꝝ strinx in ligno. Media aū nocte paulꝰ & sylas
adorantes dnm hymnū dicebant. & audiebant eos qui in cu
stodia erant. Subito tremotus factꝰ ē magnꝰ. ita ut moue
rentur fūdamenta carceris. & apta sunt stati ostia oīa. & u
niuersoꝝ uincla soluta st. Expgefactꝰ aū custos carceris.
et uidens aptas ianuas carceris. euaginato gladio. uo
lebat se interficere. estimans fugisse uinctos. Clama
uit aū paulus magna uoce dicens. Nichil mali tibi
feceris. uniuersi enī hic sumus. Petitoq; lumine. intro
gressus ē. & tremefactus pcidit ad pedes pauli & sile.
Et pducens eos foras ait. Dnī. qd me oportet facere ut
saluꝰ fiam. At illi dixerunt. Crede in dnō ihu. & saluꝰ eris tu
et domꝰ tua. Et locuti sunt ei ūbū dnī cū oīb; q erant i do
mo eiꝰ. Et tollens eos in illa hora noctis. lauit plagas eoꝝ
et baptizatus ē ipse & oīs domꝰ eiꝰ cōtinuo. Cūq; pduxis
set eos in domū suā. apposuit eis mēsā. & letatus ē cū oī
domo sua credens dō. Et cū dies factꝰ eet. miser magistratꝰ
lictores dicentes. dimitte hoīes illos. Renuntiauit aū custos
carceris uba hec paulo. qa miser magistratus ut dimit
tamini. Nunc g̃ exeuntes ite in pace. Paulꝰ aū dix eis. Ce
sos nos publice. indēnatos. hoīes romanos miser in carcerē.
et nc abscondite eiciunt. Nō ita. S; ueniant & ipsi nos

ciauit. Renuntiauer aut magistratib; lictores ũba hec. timu
erq; audito qd romani eent. Et uenientes depcati sunt eos. et
educentes rogabant ut egrederentur urbem. Et exeuntes
de carcere. introier ad lidiā. & uisis fribz cosolati sunt eos et
vij pfecti sunt. Cu aut pambulassent amphipolim & apolloniā. uene
runt thesalonicā ubi erat synagoga iudeoz. Scdm cosuetu
dinē paulus ũ introiuit ad eos. & p sabbata tria disserebat eis de
scripturis. adapiens & insinuans qa xpm oportuit pati & resur
gere amortuis. & qa hic ē ihs xps quē ego annuntio uobis.
Et qdā ex eis crediderūt & adiuncti sunt paulo & sile. & de colenti
bz gentilib; multitudo magna. & mulieres nobiles n pauce.
ii. Zelantes aut iudei. assumtesq; de uulgo uiros quosdā malos.
et facta turba concitauer ciuitatē. & assistentes domui iaso
nis. querebat eos pducere inpplm. Et cu n inuenissent eos. tra
hebant iasone & qsdā fratres ad pncipes ciuitatis clamantes.
qm hii et qi orbē terre concitant. & huc uener. qs suscepit iason.
et hii oēs ctra decreta cesaris faciut rege aliu dicentes ee ihm.
Concitauer aut plebē & pncipes ciuitatis audientes hec. Et acce
pto satis a iasone & a ceteris. dimiser eos. fratres ũ confestim p no
ctē dimiser paulū & sylā in beroā. Qui cu aduenissent in sy
nagogā iudeoz introierūt. Ibi aut erāt nobiliores eoz qui sunt
thesalonice qui suscepēr ũbu cu oi auiditate. cotidie scru tā
tes scripturas si hec ita se haberent. Et multi qdē crediderūt ex eis.
et gentiliu mulierū honestaz & uiri n pauci. Cu aut cognouis
sent in thesalonica iudei qa & beroa pdicatū ē a paulo ũbu
dni uener & illic comouentes & turbantes multitudinem.
Statiq; tunc paulū dimiser frs. ut iret usq; ad mare. Syla aut
et timotheus remanser ibi. Qui aut deducebat paulū pduxer

eu usq; athenis. Et accepto ab eo mandato ad sylā & timotheū ut quā celerrime uenirent ad illū pfecti sūt. Paul' aūt cū athenis eos expectaret. incitabat' spū ei' in ipso. uidens idolatrie deditā ciuitatē. disputabat ḡ in synagogā cū iudeis & colentib; & in foro. p oēs dies ad eos q aderant. quidā aūt epicurei & stoici philosophi disserebant cū eo. & qdā dicebant. quid uult seminiuerbius hic dicere. Alii uō dicebant nouorū demoniorū uidetur annūtiator ee. quia ihm & resurrectionē annūtiabat eis. Et apphensū eū ad ariopagū duxerūt. dicentes. nō possumus scire que ē hec doctrina noua eū quedā infers auribus nr̄is. Uolumus ḡ scire qdnā uelint hec ee. Athenienses aūt oēs & aduene hospites. ad nichil aliud uacabant. nisi aut dicere aut audire aliqd nouius. xliii.

Stans aūt paulus in medio ariopagi. ait. Viri athenienses per oīa q̄si supstitiosos uos uideo. Preteriens enī & uidens simulacra urā que colitis. inueni & arā in qua scriptū ē ignoto dō. Quod ḡ ignorantes colitis. hoc ego annūtio uobis. ds q fecit huc mūdū. & oīa que in eo sūt. hic celi & terre cū sit dns. n̄ in manufactis templis inhabitat. nec manib; hūanis colit' indigens aliquo. cū ipse det oīb; uitā & inspirationē & oīa. fecitq; ex uno oē genus hōīnū inhabitare sup uniuśā faciem terre. definiens statuta tēpa & terminos habitationis eorū. querere dnm̄ si forte attrectent eū aut inueniant. q̄uis n̄ longe sit ab unoq; nrm̄. In ipso enī uiuim' & mouemur & sumus. sic qdā urm̄ poetarū dixerūt. Ipsi' enī & genus sum'. Genus ḡ cū sim' dei. n̄ debem' estimare auro aut argento. aut lapidi sculpture artis & cogitationis hōis diuinū ee simile. & tēpora qde huius ignorantie despiciens ds. nūc annūtiat hōīb; ut oēs ubiq; pnitētiā agāt.

eo qđ statuit diem in q̃ iudicaturꝰ ẽ orbẽ in equitate in uiro
ihu. in quo statuit fidẽ pben̄ oib; suscitan̄ eũ a mortuis.
Cũ audissent aũ resurrectionẽ mortuoꝝ. qđã qđ irridebãt
qđã ũ dixer̄. Audiem̃ te de hoc iteꝝ. Sic paulus exiũ de
medio illorum. xliiii.

Quidã ũ uiri adherentes ei. credider̄. in qb; erat ⁊ dionisiuˢ
ariopagita. ⁊ mulier nõe damariˢ ⁊ alii cũ eis. Post h̃ egre
cviii. sus ab athenis. uenit corinthũ. ⁊ inueniens quedã iudeũ
nõe aq̃lã ponticũ gn̄e qui nup uenerat ab italia cũ pscilla
uxore eiꝰ. eo q pcepisset claudiuˢ discedẽ oẽs iudeos a roma.
Accessit ad eos. ⁊ q̃a eidẽ erat artis. manebat ap eos ⁊ opa
bat̃. Erat aũ ⁊ scenofatorie artis. disputabat aũ p oẽ sab
batũ. ⁊ suadebat grecos ⁊ iudeos. Cum uenissent aũ de ma
cedonia silaˢ ⁊ timotheuˢ. instabat ũbo paulus. testificans
iudeis ẽẽ xp̃m ihm̃. Contradicentib; aũ eis ⁊ blasphemã
tib;. excutiens uestimẽta dix ad eos. Sanguis ur̃ sup caput
urm̃. mũdꝰ ego ex hoc ad gentes uadam. Et migrans inde.
intrauit in domũ cuidã nõe titi iusti. colenti dm̃. cuiꝰ domꝰ
erat cõiuncta synagoge. Crispus aũ archisynagogus. cre
didit dño cũ oĩ domo sua. Et multi corinthioꝝ audien
tes credebãt ⁊ baptizabãt̃. Dix aũ dñs nocte p uisionẽ
paulo. Noli timere. sed loquere ⁊ ne taceaˢ ppt q ego sũ
tecũ. ⁊ nemo apponet̃ tibi. ut noceat te. qm̃ pplus ẽ michi
multus in hac ciuitate. Sedit aũ annũ ⁊ sex menseˢ do
cens in eis uerbũ dei. xlv.

Gallione aũ pconsule achaie. insurrexer̄ unanimo iu
dei in paulũ. ⁊ adduxer̄ eũ ad t̃bunal dicentes. q̃a cõ
legẽ hic psuadet hoib; colẽ dm̃. Incipiente paulo aprire

os. dix gallio ad iudeos. Si qd eet iniquu aliqd aut fa
cin pessimu. o uiri iudei. recte uos sustinere. Si u qstio
nes sut de ubo et noib; legi ure. uos ipsi uideritis. iudex
ego hor nolo ee. Et minauit eos a tribunali. Apphendentes
au sostene pncipe synagoge. percutiebat eu ante tribunal.
et nichil eor gallioni cure erat. Paul au u cu adhuc su
stinuiss dies multos. frib; ualefaciens. nauigauit syri
a. et cu eo priscilla et aqla. q sibi totonderant in cencris capt.
habebat eni uotu. deueneruntq; ephesu. et illos ibi reliquid.
Ipse u ingressus synagoga disputauit cu iudeis. Rogantib; au eis ut ampliori tepe maneret. n consensit. s; ualefa
ciens et dicens. iteru reuertar ad uos do uolente. pfectus e
ab epheso. et descendens cesarea. ascendit et salutauit eccla.
Et descendit antiochia. et facto ibi aliqto tpr. pfectus e
pambulans ex ordine galatia regione et frigia confirmans
oes discipulos. xlvi.

Iudeus au qda apollo noe. alexandrinus natione. uir elo
quens deuenit ephesu. potens in scripturis. hic erat edoctus
uia dni. et feruens spu loqbat. et docebat diligent ea
que sut ihu. sciens tantu baptisma iohis. hic g cepit
fiducialit age in synagoga. Que cu audiss priscilla et
aqla. assupser eu. et diligenti exposuer ei uia dei. Cu
au uellet ire achaia. exhortati fres. scpser discipulis ut
susciperent eu. Q cu uenisset cotulit multu cu his. q cre
diderant. uehementer eni iudeos reuincebat. publice ostn
dens p scriptura ee xpm ihm. Factu e au cu apollo eet co XIX
rinthi. et paul pagratis superioris partib; uenisset ephe
su. et inuenirent quosda discipulos. dixitq; ad eos. Si spm

sanctum accepistis credentes. At illi dixerunt ad eum. Sed neque si spiritus sanctus sit
audivimus. Ille vero ait. In quo ergo baptizati estis. Qui dixerunt.
In baptismate iohannis. Dixit autem paulus. Iohannes baptizavit bapti
smo penitentie populum dicens. in eum qui venturus esset post ipsum ut
crederent. hoc est in ihesum. His auditis. baptizati sunt in nomine
domini ihesu. Et cum inposuisset illis manus paulus. venit spiritus sanctus super eos.
et loquebantur linguis et prophetabant. Erant autem omnes viri fere .xii.
Introgressus autem synagogam. cum fiducia loquebatur per tres
menses. disputans et suadens de regno dei. Cum autem quidam indu
rarentur et non crederent. maledicentes viam coram multitudine.
discedens ab eis segregavit discipulos. cotidie disputans in sco
la tiranni. Hoc autem factum est per biennium. ita ut omnes qui habita
bant in asia audirent verbum domini. iudei atque gentiles. Virtutes
que non minimas deus faciebat per manus pauli. ita ut et super languidos
deferrentur a corpore eius sudaria vel semicintia. et recedebant
Ab eis languores. et spiritus nequam egrediebantur. xl vii.
Temptaverunt autem et quidam de circumeuntibus iudeis exorcistis invoca
re super eos qui habebant spiritus malos nomen domini ihesu. dicentes. Ad
iuro vos per ihesum quem paulus predicat. Erant autem quidam scevie iudei
principis sacerdotum septem filii qui hoc faciebant. Respondens autem
spiritus nequam dixit eis. Ihesum novi. et paulum scio. vos autem qui estis
ignoro. Et insiliens homo in eis in quo erat demonium pessimum.
et dominatus amborum invaluit contra eos. ita ut nudi et vulnerati
effugerent de domo illa. Hoc autem notum factum est omnibus iudeis.
atque gentilibus qui habitabant ephesi. et cecidit timor super omnes
illos. et magnificabatur nomen domini ihesu. Multique credentium
veniebant confitentes peccata sua et annuntiantes actus suos.
exhi Multi autem qui fuerant curiosa secuti. contulerunt libros et

conbusser. corā oīb;. Et cōputatī ptī illoꝝ. inuenerunt pe
cuniā denarioꝝ quīquaginta miliū. ita fortit̃ uͣbū crescebat
& confirmabatur. his aūt cōpletis. pposuit paulus in spū.
transita macedonia & achaia. ire ierusolimā. dicens. qm̃
postq̃ fuero ibi. oportet me & romā uidere. Mittens aūt in
macedoniā duos ex ministrantib; sibi. timotheū & erastū.
Ipse uͦo remansit ad tēp̃ in asiam. XLVIII.

Facta ē aūt in illo tp̃r turbatio n̄ minima de uia. demetrius
enī quidā noē. argentari'. faciens edes argenteas diane. pre
stabat artificib; n̄ modicū questū. Quos conuocans & eos
q eiusmodi erant opifices. dixit. uiri. scitis qa de hoc artificio ac
quisitio ē nobis. & uidetis & auditis. qa n̄ solū ephesi s; pe
ne toti' asię paul' hic suadens auertit multā turbā dicens.
qm̃ n̄ sunt dii q manib; fiunt. Nō solū aūt h̄ periclitabit̃ nobis
pars in redargutione uenire. s; & magnę diane tēplū in
nichilū deputabitur. s; & destrui incipiet & maiestas eius
quā tota asia & orbis colit. his auditis repleti sunt ira. & ex
clamauer̄ dicentes. Magna diana ephesioꝝ. Et impleta ē ci
uitas cōfusione. & impetū fecer̄ unanimo in theatrū. rapto
gaio & aristarcho macedonib; comitib; pauli. Paulo aūt
uolente intrare in pplm̄. n̄ pmiser̄ discipli. Quidā aūt & de
asię pncipib; q erāt amici eius. miser̄ ad eū rogantes. ne se
daret in theatrū. Alii aūt aliud clamabant. Erat enī eccl'a
cōfusa. & plures nesciebāt. qua ex causa cōuenissent. De turba
aūt detraxerūt alexandrū. ppellentib; eū iudeis. Alexander g̃
manu silentio postulato. uolebat rationē reddere pplo. Que
ut cognouer̄ iudeū ee. uox facta ē una oīū. qsi p horas duas.
clamantiū. magna diana ephesioꝝ. Et cū sedasset scriba turbas.

i. in spectacl'

dixit. Uiri ephesii. quis est hominum qui nesciat ephesiorum ciuitatem cul-
tricem esse magne diane. iouisque prolis. Cum ergo his contradici non possit. opor-
tet uos sedatos esse. et nichil temere agere. Adduxistis enim homi-
nes istos. neque blasphemantes deam uestram. Quod si demetrius et qui
cum eo sunt artifices habent aduersus aliquem causam. conuentus
forenses aguntur. et proconsules sunt. accusent inuicem. Si quid autem
alterius rei queritis. in legitima ecclesia poterit absolui. Nam et
periclitamur argui seditionis hodierne. cum nullus obnoxius sit.
de quo non possimus reddere rationem. concursus istius. Et cum hec di-
xisset. dimisit ecclesiam. ·L·

XX. Postquam autem cessauit tumultus. uocatis paulus discipulis. et exhortatus
eos. ualedixit. et profectus est ut iret macedoniam. Cum autem perambulas-
set partes illas. et exhortatus eos fuisset multo sermone. ue-
nit ad greciam. Ubi cum fuisset menses tres. facte sunt illi insidie
a iudeis. nauigaturo in syriam. habuitque consilium ut reuerteretur
per macedoniam. Comitatus autem eum sosipater pirri beroensis. the-
salonicensium uero aristarcus. et secundus. et gaius derbeus. et timo-
theus. Asiani uero tichicus et trophimus. hii cum precessissent. su-
stinebant nos troade. Nos uero nauigauimus post dies azimorum
a philippis. et uenimus ad eos troade. in diebus quinque. ubi demo-
rati sumus diebus septem. In una autem sabbati cum conuenissemus
ad frangendum panem. paulus disputabat eis profecturus in crastinum.
protraxitque sermonem usque in mediam noctem. Erant autem lampades
copiose in cenaculo. ubi eramus congregati. Sedens autem quidam
adolescens nomine eutycus super fenestram. cum mergeretur
somno graui. disputante diu paulo. cecidit de tertio cena-
culo deorsum. et sublatus est mortuus. Ad quem cum descen-
disset paulus. incubuit super eum. et complexus dixit. Nolite

turbari. anima enim ipsius in eo est. Ascendens autem frangensque
panem et gustans satisque allocutus usque ad lucem. sic profectus
est. Adduxerunt autem puerum uiuentem. et consolati sunt non minimum.
Nos autem ascendentes nauigauimus in. suscepturi paulum.
sic enim disposuerat ipse per terram iter facturus. Cum autem inuenisset nos
in asson assumpto eo uenimus mytilenen. et inde nauigantes
sequenti die uenimus contra chium. et alia die applicuimus samum.
et sequenti die uenimus miletum. Proposuerat enim paulus trans
nauigare ephesum. ne qua mora illi fieret in asia. festinabat
enim si possibile esset ut diem pentecosten faceret iherosolimis.
A mileto autem mittens ephesum. uocauit maiores natu ecclesie.
qui cum uenissent ad eum et simul essent. dixit eis. Vos scitis a prima
die qua ingressus sum in asiam. qualiter uobiscum per omne tempus fu-
erim. seruiens domino cum omni humilitate. et lacrimis. et temptationibus.
que mihi acciderunt ex insidiis iudeorum. quomodo nichil subtraxerim
uobis utilium. quominus annuntiarem uobis et docerem uos publice
et per domos. testificans iudeis atque gentilibus in deum penitentiam
et fidem in domino ihesu christo. Et nunc ecce ego alligatus spiritu uado in
hierusalem. que uentura sunt michi ignorans. nisi quod spiritus sanctus
per omnes ciuitates protestatur michi dicens. quoniam uincula et tribula
tiones me manent iherosolymis. Sed nichil horum uereor. nec
facio animam meam pretiosiorem me. dummodo consummem cursum meum et
ministerium quod accepi a domino ihesu christo. testificare euangelium gratie dei.
Et nunc ecce ego scio quia amplius non uidebitis faciem meam uos
omnes per quos transiui predicans regnum dei. Quapropter contestor
uos. hodierna die. quia mundus sum a sanguine omnium. non enim sub
terfugi quominus annuntiarem omne consilium dei uobis. At
tendite uobis et uniuerso gregi in quo uos spiritus sanctus posuit

epos. regere ecclam dei. quā acquisiuit sanguine suo. Ego scio qm
intrabunt post discessione meā lupi graues in uos n̄ parcentes
gregi. Et ex uob ipsi surgent uiri loquentes pusa. ut abdu
cant discipłos post se. ppt qd uigilate memoria retinentes.
qm p triennium nocte ac die n̄ cessaui cū lacmis. monens unū
quenq; urm. Et nc comdo uos dō ⁊ ubo grē ipsius. q potens ē
edificare ⁊ dare hereditatē in scificatis oib;. Argentū ⁊ aurū
aut uestes nulli concupiui. ipsi scitis. qm ad ea que m op' erant
ministrauer manus iste oiā. Ostendi uob. qm sic laborantes o
portet infirmos suscipe. ac meminisse ubi dnī ihu. qm ipse
dix. beatius ē magis dare q̄ accipe. Et cū hec dixisset. positis ge
nib; suis cū oib; illis orauit. Magn' aū fletus factus ē oiū. Et p
cūbentes sup collū pauli. osculabant eū dolentes maxime in
uerbo qd dixerat. qm ampli faciem ei' n̄ eent uisuri. Et deduce
bant eū ad nauem. · LI ·
XI. Cū aū factū eet ut nauigaremus. abstracti ab eis. recto cursu.
uenim' cho. ⁊ sequenti die rodū. ⁊ inde pathara. Et cū inueni
sem' nauē transfretantē phenicē. ascendentes nauigauimus.
Cū paruissē cypro. relinquentes eā ad sinistrā. nauigauimus
in syriā. ⁊ uenim' tyrū. ibi enī nauis erat expositura onus.
Inuentis aū discipłis. mansim' ibi dieb; septē. q dicebāt paulo
p spm ne ascenderet ihierusolimā. Et explicitis dieb; pfecti iba
mus deducentib; nos oib; cū uxorib; ⁊ filiis usq; foras ciuitatē.
Et positis genib; in litore. orauim'. Et cū ualefecissem' inuicē.
ascendimus in nauē. Illi aū redier in sua. Nos u̇ nauigatione
explicita a tyro. descendim' tholomaidā. ⁊ salutatis frib; man
sim' die una ap illos. Alia aū die pfecti uenim' cesarē. Et intran
tes in domū philippi euglīste qui erat de septē. mansim' apd

eū. huic aū erant filie q̄ttuor ũgines pphantes.
Et cū moraret̄ p dies aliquot. supuenit qdā a iudea ppħa noīe
agab; Is cū uenisset ad nos. tulit zonā pauli. & alligans sibi
pedes & manꝰ dx̄. h̄ dic̄ sp̄s scs̄. uirū cui ē zona h̄. sic alliga
bt in iherusalē iudei. & tradent in manꝰ gentiū. Qđ cū au
dissem̄. rogauim̄ nos & qui loci illiꝰ erant. ne ascenderet iheruso
limā. Tūc respondit paulꝰ & dx̄. Qđ facitis flentes & affligē
tes cor meū? Ego enī n̄ solū alligari. s; & mori in iherusalē
ꝑatus sū ppt nomē dn̄i ihū. Et cū ei suadere n̄ possem̄. qeuim̄
dicentes. fiat dn̄i uoluntas. LII.

Post dies aū istos. ppati ascendebam̄ hierusalē. Uener̄ aū &
ex discipłis a cesarea nobiscū adducentes apud quē hospitare
mur. iasonē quedā cypriū antiquū discipłm. Et cū uenissem̄
iherusolymā. libent̄ exceper̄ nos fratres. Seqti aū die intrabat
paulꝰ nobiscū ad iacobū. oēsq; collecti sūt seniores. Quos cū
salutasset. narrabat p singła que fecisset deus in gentib; p mi
nisteriū ipsiꝰ. At illi cū audissent magnificabant dm̄. dixerūq;
ei. uide fr̄ quot milia sūt iudei. q crediderūt. & oēs emulatores
sūt legis. Audier̄ aū de te. qa discessionē doceas a moyse. eoꝝ
q p gentes sūt iudeoꝝ. dicens n̄ debē circūcide filios suos. neq;
scdm̄ ꝯsuetudinē ingredi. Qđ g̃ ē. utiq; oportet ꝯuenire multi
tudinē. audient enī te supuenisse. hoc g̃ fac q tibi dicimus.
Sūt nob uiri q̄ttuor uotū habentes sup se. his assūptis scīfi
ca te cū illis. & inpende illis ut radant capita. & scient oēs qa
que de te audier̄ falsa sunt. sed ambulas & ipse custodiens legē.
de his aū q crediderūt ex gentib; nos scripsim̄ iudicantes ut ab
stineāt se ab idołi immolato. & sanguine & suffocato & fornica
tione. LIII. Tunc paulus assūptis uiris postera die

purificatus cum illis intrauit intrauit in templum. annuntians expletionem
dierum purificationis donec offerretur pro unoquoque eorum oblatio. Dum
autem septem consummarentur dies. hi qui ab asia erant iudei cum uidis-
sent eum in templo. concitauerunt omnem populum. et iniecerunt ei manus clamantes.
tes. uiri israhelite adiuuate. hic est homo qui aduersus populum et legem et
locum hunc omnes ubique docens. insuper et gentiles induxit in templum
et uiolauit sanctum locum istum. Uiderant enim trophimum ephesium in
ciuitate cum ipso. quem estimauerunt quoniam in templum introduxisset pau-
lus. commotaque est ciuitas tota. et facta est concursio populi. Et appre-
hendentes paulum trahebant eum extra templum. et statim clause sunt
ianue. Querentibus autem eum occidere. nuntiatum est tribuno cohor-
tis. quia tota confunditur ierusalem. Qui statim assumptis militibus et cen-
turionibus decurrit ad illos. Qui cum uidissent tribunum et milites.
cessauerunt percutere paulum. Tunc accedens tribunus apprehendit eum.
iussit alligari catenis duabus. et interrogabat quis esset. et quid fecis-
set. Alii autem aliud clamabant in turba. Et dum non posset certum cogno-
scere pre tumultu. iussit eum duci in castra. Et cum uenisset
ad gradus. contigit ut portaretur a militibus propter uim populi. clamans
tolle eum. Et cum cepisset duci in castra paulus. dicit tribuno. Si
mihi licet loqui aliquid ad te. Qui dixit. Grece nosti. Nonne tu es egi-
ptius qui ante hos dies tumultum concitasti. et eduxisti in deser-
tum quattuor milia uirorum sycariorum. Et dixit ad eum paulus. Ego ho-
mo sum quidem iudeus a tharso cilicie non ignote ciuitatis municeps. Ro- i. respondes tribuno
go autem te permitte mihi loqui ad populum. Et cum ille permisisset. paulus
stans in gradibus annuit manu ad plebem. et magno silentio fa-
cto allocutus est hebrea lingua dicens. LIIII.

XXII. Uiri fratres et patres. audite quam nunc ad uos reddo rationem. Cum au-
dissent autem quia hebrea lingua loqueretur ad illos. magis prestiterunt silen-

eum. Et dix

riseus sum filius phariseorum. de spe et resurrectione mortuorum ego
iudicor. Et cum hec dixisset. facta est dissensio inter phariseos et sa
duceos. et soluta est multitudo. Saducei autem dicunt non esse resurrectio
nem. neque angelum neque spiritum. Pharisei autem utraque confitentur. Factus est autem
clamor magnus. et surgentes quidam phariseorum repugnabant dicen
tes. nichil mali inuenimus in homine isto. Quod si spiritus locutus est ei. aut
angelus. Et cum magna dissensio facta esset. timens tribunus ne discer
peretur paulus ab ipsis. iussit milites descendere. et rapere eum de me
dio eorum. ac deducere eum in castra. Sequenti autem nocte. assistens
ei dominus ait. Constans esto. sicut enim testificatus es de me in ieru
salem. sic te oportet et rome testificari. LVII.

Facta autem die. collegerunt se quidam ex iudeis. et deuouerunt se dicentes.
neque manducaturos neque bibituros. donec occiderent paulum.
Erant autem plus quam quadraginta qui hanc coniurationem fecerant.
Qui accesserunt ad principes sacerdotum et seniores. et dixerunt. deuotione
deuouimus nos. nichil gustaturos. donec occidamus paulum.
Nunc ergo uos notum facite tribuno cum concilio. ut producat illum ad uos.
tamquam aliquid certius cognituri de eo. Nos uero priusquam appropiet parati
sumus interficere illum. Quod cum audisset filius sororis pauli insi
dias. uenit et intrauit in castra. nuntiauitque paulo. Vocans autem
paulus ad se unum ex centurionibus; ait. Adolescentem hunc perduc
ad tribunum. habet enim aliquid indicare ei. Et ille quidem assumens eum duxit
ad tribunum et ait. Vinctus paulus rogauit me hunc adolescentem
perducere ad te. habentem aliquid loqui tibi. Apprehendens autem tribunus
manum illius secessit cum eo seorsum. et interrogauit illum. quid est quod habes
indicare mihi. Ille autem dixit. Iudeis conuenit rogare te. ut crastina
die paulum perducas in concilio quasi aliquid certius inquisituri sint
de illo. Tu uero ne credideris illis. Insidiantur enim ei ex eis uiri amplius

quadraginta q se deuouer̄ n̄ manducare neq; bibe. donec in
t̄ficiant eū. & nc̄ parati s̄t expectantes p̄missū tuū. Tribun̄ g
dimisit adolescentē. p̄cipiens ne cui loquer&̄ qm̄ h̄ sibi no
ta fecisset. Et uocatis duob; centurioib; dix illis. Parate mili
tes ducentos. ut eant usq; cesareā. & eqtes septuaginta. &
lancearios ducentos. a tertia hora noctis. & iumēta p̄parate
ut inponentes paulū. saluū p̄ducerent ad felicē p̄sidem. Scri
bens ep̄lā continentē hec. Claudi' lysias. optimo felici p̄sidi
salutem. Uirū hunc cōp̄hensū a iudeis & incipientē interfi
ci ab eis. superueniens cū exercitu eripui. cognito qa romanus ē.
Uolensq; scire causā quā obiciebant illi. deduxi eū in con
cilio eorū. quē inueni accusari de questioib; legis ipsorū.
nichil uō dignū morte aut uinculis habentē crimen.
Et cū m̄ platū ē de insidiis q̄s parauerant ei. misi ad te. denu
tians & accusatoris qbus ut dicant apud te. LVIII.

Milites g secdm̄ p̄ceptū sibi assumentes paulū. duxer̄ p noctē
in antipatridē. postera die dimissis eqtib; ut irent cū eo reu
si sunt ad castra. Q cū uenissent cesareā. & tradidisset ep̄lam
presidi. statuer̄ an illū & paulū. Cū legisset aū & interrogas
set de qua p̄uincia eet. & cognoscens quia de cilicia. audiā te
inqt cū & accusares tui uenerint. iussitq; in p̄torio hero
dis custodiri eum. LVIIII.

XIIII. Post qnq; aū dies. descendit p̄nceps sacerdotū anan[ias c]ū
senioribus qb;dā. & tertullio quodā oratore. q adierunt p̄e
side aduersus paulū. & citato paulo. cepit accusare tertul
lus dicens. Cū in multa pace agam' p te & multa corrigant'
p tuā p̄uidentiā. semp & ubiq; suscipim' optime felix cū oi
grarū actione. Ne diutius aū te p̄traham. oro breuiter ut au

dias nos p tua clementia. Inuenimus hunc hominem pestiferum concitan-
tem seditiones omnibus iudeis in uniuerso orbe. et auctorem seditio-
nis secte nazarenorum. qui etiam apphendimus et uolebamus eum iu-
dicare secundum legem nostram. Superueniens autem cum magna ui lysias
tribunus eripuit de manibus nostris. iubens accusatores eius ad te ue-
nire. a quo poteris ipse iudicans de omnibus istis cognoscere de quibus
nos accusamus eum. Adiecerunt autem et iudei dicentes. hec ita se habere.
Respondit autem paulus. annuente sibi preside dicere. Ex multis an-
nis sciens esse te iudicem genti huic. sciens bono animo satisfaciam.
potes enim cognoscere quia non sunt plus dies mihi quam duodecim. ex quo
ascendi orare in hierusalem. et neque in templo inuenerunt me cum ali-
quo disputantem aut concursum facientem turbe. neque probare pos-
sunt tibi de quibus nunc accusant me. Confiteor autem hoc tibi quod secundum
sectam quam dicunt heresim. sic deseruio patri deo meo credens omnibus
que in lege et prophetis scripta sunt. spem habens in deum quam et ipsi expe-
ctant resurrectionem futuram iustorum et iniquorum. In hoc et ipse stu-
deo sine offendiculo conscientiam habere ad deum et ad homines semper.
Post annos autem plurimos elymosinas facturus in gentem meam ueni.
et oblationes et uota in quibus inuenerunt me purificatum in templo
non cum turba neque cum tumultu. Quidam autem ex asia iudei. quos oporte-
bat apud te presto esse et accusatores. Quid haberent aduersum me.
aut ipsi dicant si quid inuenerunt in me iniquitatis. cum stem in concilio.
nisi de una solummodo uoce qua clamaui inter eos stans quoniam de
resurrectione mortuorum ego iudicor hodie a uobis. LX.

Distulit autem illos felix certissime sciens de ui dicens. cum tribunus
descendit lysias audiam uos. Iussitque centurioni custodire
eum et habere requiem. nec quemquam prohibere de suis ministrare ei.
Post aliquot autem dies. ueniens cum drusilla uxore sua que erat

iudea uocauit paulum et audiuit ab eo fidem que est in christum iesum. Dispu-
tante autem illo de iustitia et castitate et de iudicio futuro. Tre-
mefactus felix respondit. quod nunc adtinet uade. tempore autem o-
portuno accersiam te simul et sperans quod pecunia ei daretur a pau-
lo propter quod et frequenter accersiens eum loquebatur cum eo. Biennio
autem expleto accepit successorem felix porcium festum. uolens autem gratiam
prestare iudeis felix. reliquid paulum uinctum. festus ergo cum uenis-
set in prouinciam post triduum ascendit iherusolimam a cesarea. Adie-
runtque eum principes sacerdotum et primi iudeorum aduersus paulum. et ro-
gabant eum postulantes gratiam aduersus eum ut iuberet perduci eum
iherusalem insidias tendentes ut eum interficerent in uia. festus autem
respondit seruari paulum in cesarea. se autem maturius profecturus. qui
ergo in uobis potentes sunt descendentes simul. si quod est in uiro crimen accu-
sent eum. demoratus autem inter eos dies non amplius quam octo aut decem.
et descendit cesaream. Et altera die sedit pro tribunali et iussit pa-
ulum adduci. Qui cum perductus esset circumsteterunt eum qui ab iherusolima
descenderant iudei multas et graues causas obicientes. quas non poterant
probare. paulo autem rationem reddente. quoniam neque in legem iudeorum neque in
templum. neque in cesarem quicquam peccaui. festus autem uolens iudeis gratiam
prestare. respondens paulo dixit. Vis iherusolimam ascendere. et ibi
de his iudicari aput me. Dixit autem paulus. Ad tribunal cesaris sto.
ubi me oportet iudicari. Iudeis non nocui sicut tu melius nosti. Si enim
nocui aut dignum morte aliquid feci non recuso mori. Si uero nichil
est eorum que hii accusant me. nemo potest me illis donare. Cesa-
rem appello. Tunc festus cum consilio locutus respondit. Cesarem ap-
pellasti. ad cesarem ibis. Et cum dies aliquot transacti essent. agrippa
rex et beronice descenderunt cesaream ad salutandum festum. Et cum di-
es plures ibi demorarentur festus. indicauit regi de paulo dicens.

uir quidam est derelictus a felice uinctus. de quo cum essem iherusolimis
adierunt me principes sacerdotum et seniores iudeorum postulantes aduer
sus illum dampnationem. Ad quos respondi. Non est consuetudo romanis
donare aliquem hominem priusquam is qui accusatur. presentem habeat ac
cusatores. locumque defendendi accipiat ad abluenda crimina.
Cum ergo huc conuenissent. sequenti die sedens pro tribunali. iussi adduci
uirum. De quo cum stetissent accusatores nullam causam deferebant
de quibus ego suspicabar malum. Questiones uero quasdam de sua super
stitione habebant aduersus eum de quodam ihesu defuncto. quem affirma
bat paulus uiuere. hesitans autem ego de huiusmodi questione dice
bam. si uellet ire iherusolimam et ibi iudicari de istis. Paulo autem
appellante ut seruaretur ad augusti cognitionem. iussi seruari
eum donec mittam eum ad cesarem. Agrippa autem ad festum. Volebam et
ipse hominem audire. Cras inquid audies eum. Altera autem die cum ue
nisset agrippa et beronice cum multa ambitione. et introissent in au
ditorium cum tribunis. et uiris principalibus ciuitatis. iubente festo
adductus est paulus. Et dixit festus. Agrippa rex et omnes qui simul ade
stis nobiscum uiri uidetis hunc de quo omnis multitudo iudeorum in
terpellauit me iherusolimis. petentes et clamantes. non oportere
eum uiuere amplius. Ego uero comperi nichil dignum eum morte admisisse.
Ipso autem hoc appellante ad augustum iudicaui mittere. De quo quid
certi scribam domino non habeo. Propter quod produxi eum ad uos et maxime ad te rex
agrippa ut interrogatione facta. habeam quid scribam. Sine ratione enim mihi
uidetur mittere uinctum et causas eius non assignare uel significare. Agrippa XXVI
ad paulum ait. Permittitur tibi loqui pro temetipso. Tunc paulus extensa
manu cepit rationem reddere. De omnibus quibus accusor a iudeis rex agrip
pa. extimo me beatum cum sim defensurus me hodie. maxime te sci
ente omnia que apud iudeos sunt consuetudines et questiones. propter

qd obsecro te patienter me audias. Et quidem uitam meam a iuuentute
que ab initio fuit in gente mea in Ierusolimis nouerunt omnes iu-
dei prescientes me ab initio si uelint testimonium perhibere. quoniam
secundum certissimam sectam nostre religionis uixi phariseus. Et nunc
in spe que ad patres nostros repromissio facta est a deo iudicio sub-
iectus sum. in quo duodecim tribus nostre nocte ac die deseruientes sperant
deuenire. de qua spe accusor a iudeis rex. Quid incredibile iudi-
catur apud uos si deus mortuos suscitat. Et ego quidem existimaue-
ram me aduersus nomen Ihesu nazareni debere multa contraria agere. quod et
feci in Ierusolimis. Et multos sanctorum ego in carceribus inclusi a prin-
cipibus sacerdotum potestate accepta. Et cum occiderentur detuli senten-
tiam. et per omnes sinagogas frequenter puniens eos compellebam blasphe-
mare. Et amplius insaniens persequebar eos usque in exteras ciuitates.
in quibus dum irem damascum cum potestate et permissu principum sacerdotum.
die media in uia. uidi rex de celo supra splendorem solis circum-
fulsisse me lumen et eos qui simul mecum erant. Omnesque cum decidisse-
mus in terram. audiui uocem dicentem mihi hebraica lingua. Saule
saule quid me persequeris. durum est tibi contra stimulum calcitrare. Ego autem
dixi. domine quis es. Dominus autem dixit. Ego sum Ihesus quem tu persequeris. Sed
exurge et sta super pedes tuos. Ad hoc enim apparui tibi ut constitu-
am te ministrum et testem eorum que uidisti et eorum quibus apparebo tibi.
eripiens te de populo et gentibus in quas ego nunc mitto te. aperire oculos
eorum ut conuertantur a tenebris ad lucem et de potestate sathane
ad deum. ut accipiant remissionem peccatorum et sortem inter sanctos per fidem
que est in me. Unde rex agrippa non fui incredulus celesti uisioni. sed his
qui sunt damasci primum et Ierusolimis et omnem regionem iudee et gentibus
annuntiabam ut penitentiam agerent et conuerterent ad Christum dominum di-
gna penitentie opera facientes. Hac ex causa me iudei cum essem in

